

Bibliothèque numérique

medic@

**Galien. Galeni de Usu partium libri
XVII. Ad codicum fidem recensuit
Georgius Helmreich... Vol. II**

Lipsiae : in aedibus B. G. Teubneri, 1909.

Cote : 78563

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)

Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?78563x02>

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

ΓΑΛΗΝΟΥ
ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ ΙΖ'

GALENI
DE USU PARTIUM LIBRI XVII

AD CODICUM FIDEM RECENSUIT

GEORGIUS HELMREICH

VOL. II

LIBROS IX—XVII CONTINENS

TEXTUI INSERTAE SUNT
QUATTUOR IMAGINES

MCMIX

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

Neueste Erscheinungen aus dem Gebiete der klassischen Philologie im Verlage von B. G. Teubner in Leipzig

Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana

- Anthologia Graeca.** Epigrammatum Palatina cum Planudea ed. H. Stadtmueller. Vol. III pars prior. geh. M. 8.—, geb. M. 8.60.
- Divisiones quae vulgo dicuntur Aristoteleae.** Praefatus edidit testimoniisque instruxit H. Mutschmann. geh. M. 2.80, geb. M. 3.20.
- Epistulae privatae Graecae quae in papyris aetatis Lagidarum servantur.** Ed. St. Witkowski. geh. M. 3.20, geb. M. 3.60.
- Flavii Arriani quae exstant omnia.** Ed. A. G. Roos. Vol. I: Anabasis. geh. M. 3.20, geb. M. 3.80.
- Hephaestionis Enchiridion cum commentariis veteribus** ed. M. Consbruch. geh. M. 8.—, geb. M. 8.40.
- Hrotsvithae opera** ed. K. Strecker. geh. M. 4.—, geb. M. 4.60.
- Lucianus.** Ed. Nils Nilén Vol. I fasc. I. libelli I—XIV geh. M. 2.80, geb. M. 3.20.
- Prolegomena.** Prolegomenon 1*—72*. geh. M. 1.—
- Polystрати Epicurei.** *Περὶ ἠθικῆς*. Libellus ed. geh. M. 1.20, geb. M. 1.60.
- Porphyrii sententiae ad interpretes.** Rec. B. Mommert. geh. M. 1.80.
- Procopii Caesariensis opera.** cognovit I. Haury. Vol. I libri I—IV. Opus ab Acad. Bavarica praemio Zographi geh. M. 12.—, geb. M. 12.40.
- De bellis libri V—VIII.** geh. M. 12.60, Vol. III 1: Hec dicitur arcana. geh. M. 3.60.
- Scriptores originum constandarum.** Rec. Th. Preger F. Codini origines continens. geh. M. 6.60.
- Tiberi Claudii Donati ad Tibullum Maximum Donatium sum interpretationes Vergilium ad vetustissimorum codicum recognitas** ed. H. Georgii Aeneidos libri VII—XII geh. M. 13.—
- Helm, R., Lucian und Menipp.** [V u. 392 S.] gr. M. 10.—, geb. M. 13.—
- Herkenrath, E., der Enoplios.** Ein Beitrag zur griech. Metrik. [X u. 186 S.] gr. 8. geh. M. 6.—, geb. M. 8.—
- Mayser, E., Grammatik der griechischen Papyri der Ptolemäerzeit.** Mit Einschluß der gleichzeitigen und der in Ägypten verfaßten Inschriften. Laut- und W. [XIV u. 538 S.] gr. 8. geh. M. 14.—, geb. M. 17.—
- Nilsson, Martin P., griechische Feste von religiöser Bedeutung mit Ausschluß der attischen.** [VI u. gr. 8. geh. M. 12.—
- Reitzenstein, R., hellenistische Wundererzählungen.** 172 S.] gr. 8. geh. M. 5.—
- Geschichte der griechischen Etymologie.** Beitrag zur Geschichte der Philologie in Alexandria und Mit 2 Tafeln. [X u. 408 S.] gr. 8. geh. M. 18.—
- Stemplinger, E., das Fortleben der horazischen Lyrik der Renaissance.** Mit 9 Abbildungen im Text. [XIX u. gr. 8. geh. M. 8.—, geb. M. 9.—
- Wenger, L., Die Stellvertretung im Rechte der Papyri.** Schrift der k. k. Karl-Franzens-Universität in Graz aus der Jahresfeier am 15. November. [VI u. 278 S.] gr. 8. geh. M. 10.—

ΓΑΛΗΝΟΥ
ΕΠΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ ΙΖ'

GALENI
USU PARTIUM LIBRI XVII

AD CODICUM FIDEM RECENSUIT

GEORGIUS HELMREICH

VOL. II

LIBROS IX—XVII CONTINENS

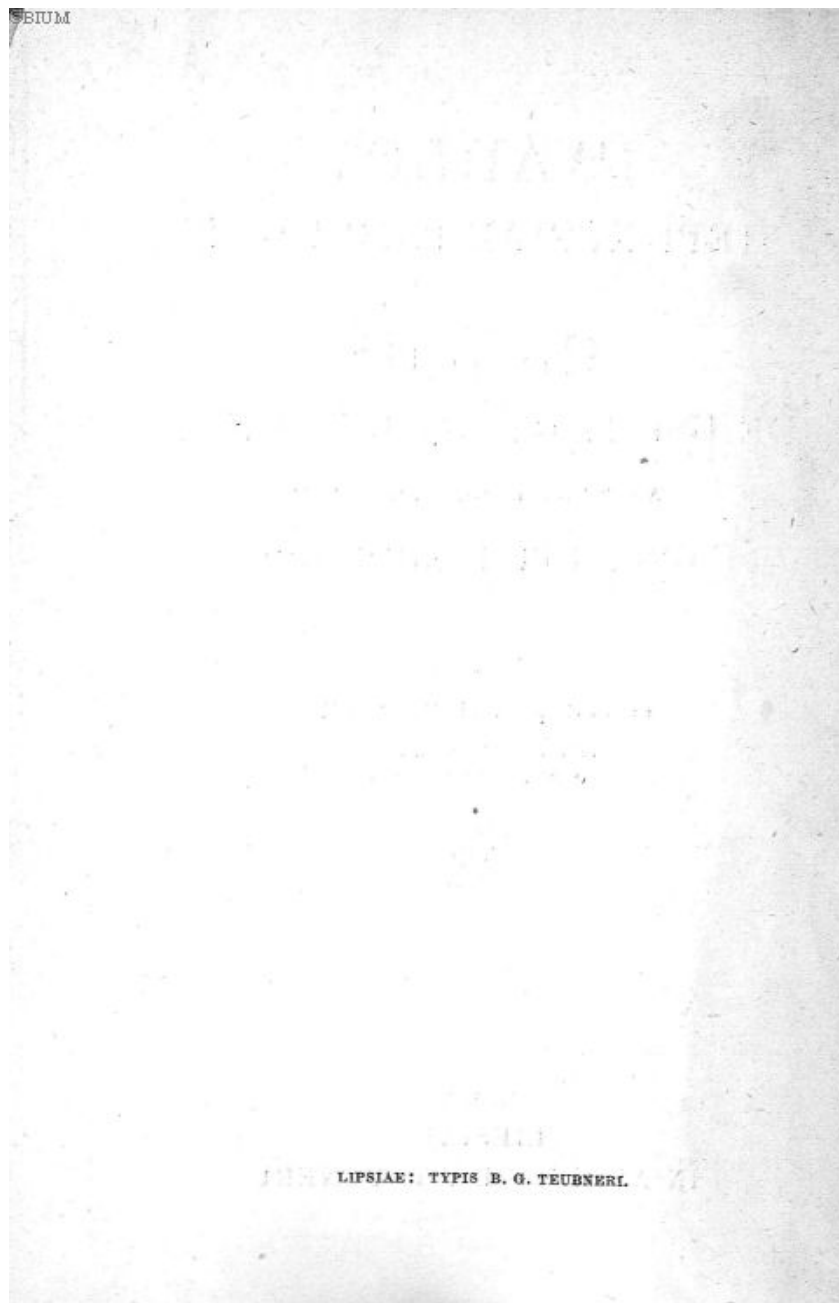
TEXTUI INSERTAE SUNT
QUATTUOR IMAGINES

8563

MCMIX
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

PRAEFATIO.

Praeter codices, quos in praefatione prioris voluminis percensui, dum alterum hoc volumen typis exprimitur, Parisiis et Venetiis binos codices inspexi, quorum de fide quam brevissime dicere haud alienum esse videtur.

Codex Parisinus Coislin. 333 chartaceus saeculi XIV fol. 247 elegantissime scriptus continet libros I—VIII. Qui etsi inter meliores referendus est, cum saepissime cum U consentiat, solus tamen paene nusquam veram praestare videtur lectionem. Sic de eius auctoritate statuendum esse facile intellegetur hoc specimine variarum lectionum perlustrato. Vol. I Lib. I p. 1 (ed. meae). Tit. Γαληνοῦ περὶ χρείας μορίων, 3 συννημμένην, 6 ξυνήπτο, 7 πάντη, 9 ἔχη, 10 ἐστὶ, 12 post ἄτμητα add. ὡς τὸ νεῦρον, 13 πάντων, 19 post μονότροπα add. ὡς ἡ μέλισσα καὶ ὁ μύρμηξ, ibid. πᾶσιν οὖν. 2, 2 κεκοσμημένω, 11 τὸ ζῶον τοῦτο, 14 μὲν post ὄργανον colloc., 19 οὔτε, 25 μὲν γὰρ, 27 ἀπὸ. 3, 4 δυσ- τρωτότατον, 5 παντοίων. Lib. VII p. 375, 7 τοσοῦτων καὶ τοιούτων, 9 αὐτὰ, 14 ἔν' pro ἦν, ibid. ἀνατέμνοντος, 15 χερσὶ pro χερή, 16 ἐκδιδάξειν, 17 πάντη, 18 γε καὶ, 19 τὸν λόγον, ibid. μὲν οὖν. 376, 1 στυβῇ, 2 ἀναπεπληρωμένων, 4 τοῦ φάρυγγος, 5 διχῇ, 10 δύο εἰς τὸν λειβόν, 11 τὰ om., 14 δὲ, 15 τε om., 18 πάντα, 21 μόρια ἄττα, 25 διαλεγόμεθα, 27 ἐξεύξατο ἀπὸ. 377, 3 ἦν pro ἔν', ibid. γέννηται, 6 σκληρότερον, 7 <τοῦ> om., 13 εἰθ' ἐξῆς, ibid. τεθεῖσα, 14 φάρυγγος, 15 συνδέσμοις, 16 ταῖς pro τοῖς, 17 ὅσα, 18 ψάειν, 22 γε

a*

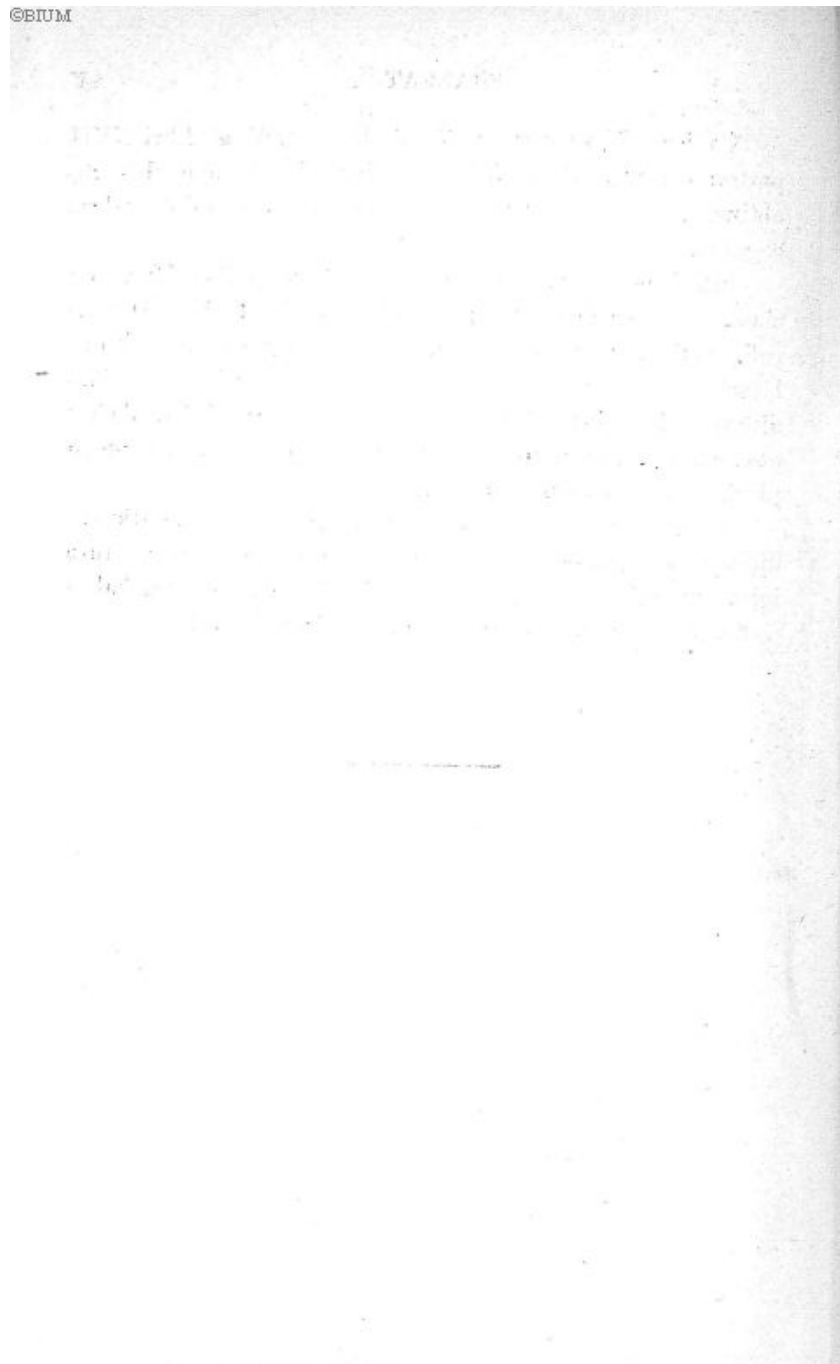
pro τε, ibid. συνδέσμων. 378, 3 *ἔτι* pro *ἔστι*, ibid. τὸ om., 4 στόμα pro στομάχου, 9 εἰσπνεῖν, ibid. ἐκπνεῖν, ibid. φωνεῖ γε καὶ om., 13 αὐτοὺς, 14 ἄνω, 19 καθαρῶς ἀκριβῶς ἐστι καθαρόν, 21 λίαν, 25 τῶν ζώων, ibid. τι ἢ ῥίξης, 27 ἐγγεῖται. 379, 1 καταλαμβάνων, 4 δὴ om., 7 ἀκριβοῦς, 8 *ἐν* δὴ pro *ἐνδεῖ*, ibid. ἐκάστου, 9 γε ἐξ, 12 ἀπεργάζεσθαι, 13 τινα ὑπάρχειν, 17 vocabula ἢ κατ' usque ad πληγὴν om., 20 αὐτῶν, 22 πληγὴν, 23 τι om. 380, 3 ἅπας ὁ χόνδρος, 5 κινηθῆσεσθαι, 6 ἐκφωνοῦντος, 8 γίνεσθαι, ibid. γε om., 16 διαστέλλοντα. 381, 4 αὐτοὺς, 7 τε om. 394, 3 τε pro ταῖς, 5 γίνεται πρότερον, 6 τούτου τοῦ ψυχικοῦ, 8 ὥς ὀνομάζειν, 12 τε om., 16 ἐκπεφύκασιν, 17 ἐγίνωσκε, 19 ἀρτηριῶδες, 20 εἶναι pro ἦν, 24 λείας τε. 395, 2 αὐτῶν, ibid. μέσον, 5 ἔχουσα, 6 δεόντως, 7 τοῦτο, 9 πρότερον, 11 πρόσθεν pro πρὸς τε, 12 καὶ διαστέλλεσθαι om., 14 παχὺ, 15 τοῦ πνεύμονος, 16 δύο μὲν ταῦτα, 24 τε pro τὸ, 25 αὐτῷ δὴ pro ἀτμώδει. 396, 6 ὑπάρχει, 8 εἰ δ' ἐλάττω, 17 τε om., 20 τε pro καὶ, 25 προσπέττειν, 26 προνοησαμένη αὐτῷ τῷ πνεύματι τὸ ψυχικόν. 397, 3 ἐπὶ μὲν, 4 δεομένης, 6 ἐκ τούτου, ibid. τοῦ om., 7 οὖν pro δὴ, 10 κατεσκευασάμενον, ibid. δικαίως, 12—13 εἴτε διαστέλλοιτο κατὰ πᾶν εἴτε συστέλλοιτο καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς, 20 μὲν τῶν, ibid. ἐν om., ibid. ἂν om., 21 τὸ στόμα, ibid. ἀνέχων, 24 τοῦ φάρυγγος. Ex his apparet uno loco lectionem non illam quidem plane veram, sed verae simillimam hoc solo codice servatam esse: 395, 25 *προσπέττειν* (leg. *προπέττειν*); saepissime autem eodem falsas exhiberi lectiones. Itaque valde dubito sitne operae pretium totum codicem excutere.

Alter codex Parisinus 2281 est chartaceus saec. XVI. Continet libros IV—XVII; omissis primo altero tertio libris incipit a verbis *Ἐπειδὴ τρέφεσθαι μὲν ἀναγκαῖον*; desinit fol. 338 in verbis *ἢ τινα τῶν*. Sub finem verborum contextus permultis lacunis haustus est. Cum ex codice eiusdem bibliothecae 2154 (= B) descriptus sit, in textu constituendo ratio eius habenda non est.

Codicem Marcianum 287 ad librum XV et libri XVII partem contuli. Quem inter deteriores locum non ultimum obtinere, sed ad textum emendandum fere nihil valere cognovi.

Iudicium minus iniquum de altero codice Marciano class. V 9 ferendum est, quem ad libros XVI et XVII contuli. Qui quin ex eodem fonte quo B originem duxerit dubitari non potest. Ab eisdem enim vocabulis incipit primo altero tertio libris et ipse omissis atque ab eisdem deficit easdemque lectiones usque quaque exhibet. Idem sub finem plurimis lacunis mutilatus est.

Ex his quae exposui efficitur in recentioris aetatis codicibus ad textum emendandum parum esse auxilii. Iure igitur in Galeni verbis constituendis fidem maximam habui codicibus Urbinati, Laurentiano, Parisinis A et B.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

BIBLION ENATON.

Cap. I. Ἐπειδὴ τὰ τε κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἐξηγή-
μεθα μόρια σύμπαντα καὶ πολλαχόθεν τῶν πέριξ ἡναγ-
5 κάσθημεν ἐφάψασθαι τῷ λόγῳ φυσικῆς ἀκολουθίας ἐν
αὐτοῖς εὐρισκομένης, ὁρθῶς ἂν ἔχοι τῶν ὑπολοίπων
κατὰ τὴν κεφαλὴν μερῶν ἐν τῷδε τῷ γράμματι τὴν
χρεῖαν εἰπεῖν ἀρξάμενους αὐθις ἐκείθεν, ἵνα περ ἔτε-
λεῦτῃσεν ὁ πρὸ τούτου λόγος. ἐν δέ τι τῆς φύσεως
10 καὶ τοῦτ' ἔργον ἦν ἐν τοῖς μάλιστα διεσπονδασμένον,
ἐκκαθαίρειν τὰ περιττώματα τῆς τροφῆς ἐξ ἀπάντων 685
τοῦ σώματος τῶν μορίων, καὶ μᾶλλον εἰ κύρια καθά-
περ ὁ ἐγκέφαλος ὑπάρχει. τοῦ γὰρ ἐπιρρέοντος αὐτοῖς
χυμοῦ τὸ μὲν οὕτως ἐστὶ χρηστόν, ὥς ὁμοιοῦσθαι τῷ
15 τρεφομένῳ σώματι, καὶ τοῦτο μὲν ἢ οὕτως ἐστὶ τροφή·
τὸ δ' ἄλλο πᾶν, ὅσον ἄχρι μὲν τοῦ μέλους ἀφίκετο
σὺν τῷ χρηστῷ, προστιθεμένου δ' ἐκείνου διεκρίθη,
πόρους ἐπιτηδείους εἰς ἔκκρισιν ἐπιζητεῖ, καὶ εἰ μὴ
τυγχάνοι τούτων, ἀθροιζόμενον αὐτόθεν τὰ μὲν πρῶτα
20 βαρύνει δίκην φορτίου, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τοῖς αὐθις

3 ἐπεὶ δὲ DL || 3—4 ἐξηγησάμεθα DL || 4 πολλαχόθεν D ||
9—10 τῆς φύσεως post ἦν colloc. B || 10 κατεσπονδασμένον L¹ γε.
διεσπονδασμένον L² διεσπονδασμένοις cett. || 12 τῶν τοῦ σώμα-
τος DL || 16 μὲν ἄχρι D || 18 ἐπιζητεῖν DU || 19 τυγχάνει U ||
20 μετ' αὐτὰ B

GALENUS ed. Helmreich II.

1

ἐπιρρέουσι χυμοῖς ἐμποδὼν ἴσταται προκατειληφὸς αὐ-
 τῶν τὰς ὁδοὺς, ὥστ' οὐδὲ τρέφεσθαι τὸ μέλος ἐπιτρέπει.
 καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶ σμικρά· τὰ δὲ τούτων γε μελῶν καὶ
 ἤδη νόσων ὄργανα δύο ταῦτ' ἐστίν, οἱ τελευτᾶν ἀνάγκη
 τοῖς ἀκαθάρτοις σώμασι. τὸ μὲν πού τι παραπλησίως 5
 τοῖς λιμώττουσι ξυμοῖς ἕκαστον τῶν ἀπορούντων οἰκείας
 τροφῆς μορίων, ὥσπερ ἐκεῖνα βόρβορον ἢ τι τοιοῦτον
 ἕτερον, οὕτω καὶ ταῦθ' ὑπ' ἀνάγκης διὰ τὴν σύμφυ-
 τον ὄρεξιν ἐπισπᾶται τι καὶ αὐτῶν τῶν μοχθηρῶν
 686 χυμῶν· τὸ δὲ πού καὶ || σήπεται τῷ χρόνῳ ταυτὶ τὰ 10
 συνεστῶτα περιττώματα καὶ οὕτω δριμύτερά τε καὶ
 θερμότερα γενόμενα φλεγμονὰς καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ
 ἔρπητας καὶ ἄνθρακας καὶ πυρετοὺς καὶ μυρίων ἄλλων
 ὄχλον ἀποτίκτει νοσημάτων. ἴν' οὖν μηδὲν τοιοῦτον
 γίγνοιτο καὶ μάλιστα ἐν τοῖς κυρίοις μορίοις, ἱκανὴν 15
 ἢ φύσις ἐποιήσατο πρόνοιαν τῆς τῶν περιττωμάτων
 ἐκκρίσεως. ἀλλ' ἐπεὶ διττὰ τῷ γένει ταῦτ' ἐστὶ, τὰ
 μὲν οἶον ἀτμώδη τε καὶ καπνώδη σύμφυτον ἔχοντα
 φορὰν τὴν ἄνω, τὰ δ' οἶον ὑδατώδη τε καὶ ἰλυώδη
 κάτω καὶ ταῦτ' ἐξ ἑαυτῶν ῥέποντα, διττοὺς καὶ τοὺς 20
 τῆς ἐκκρίσεως αὐτοῖς ἐτέμετο πόρους, τοὺς μὲν τὰ
 κοῦφα κενώσοντας ἐπὶ τὸ ὑψηλότατον ἀναγαγοῦσα,
 τοὺς δὲ τὰ βαρέα τε καὶ κάτω ῥέποντα κατάντεις ἐρ-
 γασαμένη. ἀλλὰ τούτους μὲν πρὸς τῷ κατάντεις εὐρεῖς

3 σκληρά D¹ σμικρά D² | γε L τε BU om. D || 4 οἱ scripsi:
 οἷς BDL²U εἰς & L¹ || 5 πού τι καὶ L¹ (καὶ delevi) πολὺ D¹U
 οὐδὲν οὐ πολὺ B || 8 ὑπ' ἐξ L || 8—9 σύμφυτον L¹ γε. ἔμφυτον
 L² || 12 post θερμότερα repet. τῷ χρόνῳ L | γενόμενα L γιν.
 cett. || 13 ἄνθρακας καὶ ἔρπητας L || 15 γίγνοιτο L γένηται BU
 γίνηται D | verba ἱκανὴν — ἐργασαμένη exc. Orib. III 282 ||
 17 ἐπειδὴ L || 22 κενώσοντας BDU | ἀναγαγοῦσα L ἄγονσα cett.
 ἀνάγονσα Orib. || 23 ῥέποντας U || 23—24 ἐργαζομένη Orib. || 24
 τῷ τὸ BU

ἱκανῶς ἐδημιούργησε, μέλλοντάς γε δὴ πολλῶν καὶ
 παχέων ὑγρῶν οἶον ὀχετούς τινὰς ἔσεσθαι· τοὺς δ'
 ἑτέρους αὖ πάλιν οἶον ὁπὰς τινὰς λεπτάς διετε||τρήνατο 687
 τῇ λεπτότητι τῶν περιττωμάτων ἀναλόγως. ἀλλ' οἱ
 5 μὲν κατάντις ἐγκεφάλου πόροι διὰ τε τῆς ὑπερφίας
 εἰς τὸ στόμα καὶ διὰ τοῦ τῶν ῥινῶν σώματος ἐξερέ-
 γονται στόμασιν αἰσθητοῖς καὶ μεγάλοις αἰσθητὰ καὶ
 παχέα περιττώματα. τὰς δὲ τῆς ἀτμώδους περιττώσεως
 ἐκκρίσεις οὐκ ἀεὶ σαφῶς ἔστιν ἰδεῖν οὔτε καθ' ὅλον
 10 τὸ σῶμα γιγνομένης οὔτε διὰ τῆς κεφαλῆς, ὥς ἂν ὑπὸ
 λεπτότητος ἐνίοτε λανθανούσας. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς
 ὑγροῖς τε καὶ μαλακοῖς τοῦ σώματος μέρεσιν οὐδ'
 ἀποτέτακται τις ἐξαίρετος ὁδὸς οὐδεμιᾷ τῇ τοιαύτῃ
 κενώσει, πεφυκότος γε δὴ παντὸς ὑγροῦ καὶ μαλακοῦ
 15 σώματος εἵκειν μὲν ἐτοίμως καὶ διίστασθαι τοῖς μεθ'
 ὀσμῆς ὠκνέρας δι' αὐτοῦ φερομένοις, ἀπελθόντων δ'
 αὐτῆς ἐκείνων συνέρχεσθαι τε καὶ συμφύεσθαι παρα-
 χρῆμα τὴν ἀρχαίαν ἀπολαμβάνον ἐνωσιν· ἐν δὲ τοῖς
 σκληροῖς σώμασιν, εἰ μὴ πρότερον ὁδὸς τις παρασκευα-
 20 σθείη, διεξελεῖν οὐδὲν δύναται. ταῦτ' ἔρα κατὰ μὲν
 αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰς μήνιγγας καὶ τὸ περὶ
 τὴν κεφαλὴν δέρμα πόρους ἀφωρισμένους εἰς ἀτμῶν
 κένωσιν || οὔτ' ἀναγκαῖον ὑπάρχειν οὔτ', εἴπερ ἦσαν 688
 τινες, οἷόν τ' ἦν αὐτοὺς αἰσθήσει διαγινώσκειν, φθάνον-
 25 τὰς γε δὴ συνιζάνειν εὐθὺς ἅμα τῷ κενωθῆναι· κατὰ
 μέντοι τὸ κρανίον — οὔτω γὰρ ὀνομάζεται τὸ περὶ τὸν

3 εἰς ὁπὰς B | διετετρήνατο B¹ διετεκλήνατο B² διατέτρητο
 D || 4—5 verba οἱ μὲν — περιττώματα exc. Orib. III 283 ||
 6 post ῥινῶν add. ἐκτός L || 6—7 ἐξερέονται L¹U || 8 verba
 τὰς δὲ — λανθανούσας exc. Orib. l. l. || 11 τοῖς om. L || 12 μέ-
 ρεσι τοῦ σώματος L || 18 ἀπολαμβάνειν DL¹ (ras.) ἀπολαμβάν-
 νοντος?

ἐγκέφαλον ὁστοῦν — αἰσθητὰς ὁδοὺς ἢ φύσις ἐτέμετο
 τοῖς ἀτμώδεσι τούτοις καὶ λιγνυώδεσι περιττώμασιν
 οὐ μόνον διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τὴν κοινὴν ἀπάν-
 των τῶν μορίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τῆς θέρσεως
 ἰδίαν αὐτῷ προσερχομένην. ὑπέρεκειται γὰρ ἀπάντων 5
 τῶν ἐν τῷ σώματι μελῶν ἡ κεφαλὴ καθάπερ τις ὄρο-
 φος οἴκου θερμοῦ. πάντ' οὖν ὅσα λιγνυώδη τε καὶ
 ἀτμώδη περιττώματα τῶν ὑποκειμένων ἀναθεῖ, δεχο-
 μένη ταῦτα δαψιλεστέρας χρήζει τῆς κενώσεως. ἄλλ'
 ἐπεὶ τὸν ἐγκέφαλον ἀναγκαῖον ἦν ἀσφαλεῖ φρουρεῖσθαι 10
 περιβόλῳ καὶ διὰ τοῦθ' ἡ φύσις οὐ δέρματι μόνῳ
 καθάπερ ἐν τοῖς κατὰ τὴν γαστέρα τὴν φνλακὴν ἐπί-
 στευσεν, ἀλλ' οἷον κράνος τι πρότερον περιέβαλε τὸ
 πρὸ τοῦ δέρματος ὁστοῦν, οὐ μόνον τῆς δαψιλεστέρας
 παρὰ τὰ λοιπὰ μόρια κενώσεως, ἀλλ' οὐδὲ τῆς μετρίας 15
 689 εὐπορήσειν || ἔμελλεν, εἰ μὴ πολλὰς ἀναπνοὰς αὐτῷ
 παρεσκεύασεν, ἅμα μὲν σθηραγγῶδες ἐργασαμένη τὸ τῆς
 κεφαλῆς ὁστοῦν, ἅμα δὲ καὶ συνηρθρωμένον ποικίλως
 ταῖς ὀνομαζομέναις ῥαφαῖς· ἃς εἰ μὲν τις οἶδεν, ὁποῖαι
 τινές εἰσιν, ἤδη γινώσκει τὸ πᾶν, εἰ δ' οὐκ οἶδεν, 20
 ἐπέσθω τῷ λόγῳ. τῶν συναπτομένων ὁστῶν εἰς γένεσιν
 ῥαφῆς ἐκότερον ἐναλλάξ ἔχει ἐγκειμένην ἐξοχὴν κοιλό-
 τητι· καὶ ἔστιν ἡ μὲν ἐξοχὴ παραπλησία μάλιστα τὸ
 σχῆμα τοῖς ἐπὶ τῶν δακτύλων ὄνυξιν, ἡ δ' αὖ κοιλότης

3 κοινὴν superscript. οὐσίαν L² || 4 διὰ om. B || 6 ἐν τῷ
 σώματι μερῶν (μελῶν L) BLU μερῶν τῶν ἐν τῷ σ. D || 8 ἀνα-
 θεῖ BLU ἀναθεῖη D || 9 οὖν ante ταῦτα add. U² || 11 μόνον
 BL || 13 πρότερον] αὐτῷ πρότερον L πρότερον αὐτῷ D | περι-
 βάλετο DU περιεβάλλετο B || 15 post μόρια add. τοῦ σώματος L ||
 17 verba ἅμα μὲν — ῥαφαῖς exc. Orib. III 283 | σθηραγγεῖδές
 D || 19 ἃς om. BDU || 21 συνταπτομένων L¹ γρ. συναπτομένων
 L² || 22 ἐγκειμένην BL²U κειμένην D²L¹ κειμένων D¹ || 22—23
 κοιλότητι LU -τος D² -τα D¹ || 23—24 τῷ σχήματι L

ἀκριβής ἐστὶν ἔδρα τοῦ τοιούτου σχήματος. ἐκάτερον
οὖν τῶν ὁσίων ὑποδεχόμενον ταῖς κοιλότησι τὰς ἐξο-
χὰς θατέρον τὸ σύμπαν σχῆμα τῆς διαρθρώσεως ὁμοιό-
τατον ἀπεργάζεται δυοῖν πριόνων ἀντιβαινόντων ἀλλή-
5 λους κατὰ τοὺς ὁδόντας ἀκριβεῖ συνθέσει. καὶ δῆλον,
ὥς ὑπὲρ ἀσφαλείας τοῦ μὴ ποτε κινηθὲν σφοδρῶς
διασπῆναι τοῦτον ἐκτίσας τῆς συνθέσεως τὸν τρόπον.
οὕτω γοῦν καὶ οἱ τέκτονες συχνοῖς γόμφοις πολλαῖς
συμπηγνύντες ὄργανά τινα δύσλυστον αὐτῶν ἀπεργά-
10 ζονται τὴν ἀρμονίαν· καὶ || σοι τοῦτο δεύτερον ἂν εἴῃ 690
παράδειγμα τῆς συντάξεως αὐτῶν ἐπὶ προτέρῳ τῷ τῶν
ἀντιβαινόντων ἀλλήλοις πριόνων. καὶ μὴν καὶ τοῖς
ἐκ πλείονων ῥακῶν συνερραμμένοις ἱματίοις εἰκάζων
τὴν σύνθεσιν οὐκ ἂν ἀμαρτάνοις. ὅθεν οἶμαι καὶ
15 ῥαφὰς αὐτὰς ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ καὶ νῦν ἐτι μένει
τοῦνομα. τί δὴ οὖν οὐχ ὥσπερ τὸ κατὰ τὴν ὑπερφάν
ὁστοῦν, οὕτω καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς λεπτοῖς τρήμασιν
οἷον ὁπαῖς τισι διέτρησεν ἡ φύσις; ἢ διὰ τί ταῖς σή-
ραγξιν αὐτοῦ μόναις οὐκ ἠρκέσθη; ὅτι ταύτας μὲν
20 ἀναγκαῖον ἦν ἐκατέρωθεν εἰς λείαν καὶ πυκνὴν ὁστοῦ
τελευτῆσαι λεπίδα, μελλούσας γε γειτνιασεῖν ἐνδοθεν
μὲν ταῖς μήνιγξιν, ἔξωθεν δ' ὑμένι τῷ περικρανίῳ
καλουμένῳ, διαιρεθῆναι δ' εἰς πλείω τὸ τῆς κεφαλῆς
ὁστοῦν ἐχρῆν ἑτέρου τινὸς ἕνεκεν, ὥς ἐν τῷ πρὸ τοῦ-
25 του δέδεικται γράμματι. εἶπερ οὖν αἱ μὲν σήραγγες
ἀκάλυπτοι μέινασαι κατέξυόν τε [ἂν] καὶ διετίτρωσκον
ταῖς τραχύτησι τὰ γειτνιῶντα, τὸ δὲ τὴν ἔξωθεν αὐ-

3 πᾶν L¹ γρ. σύμπαν L² || 4 δυοῖν πριόνων U δυεῖν περι-
όντων D διττὸν πρ. B | ἀντεμβαινόντων L || 6 ποτε om. L¹ |
κινηθέντα L || 10 σοι codd. τοι a || 14 ἀμαρτοῖς BL in ras. ||
21 γε] τε BU || 24 ἐχρῆν codd., om. k || 26 ἂν delendum || 27 δὲ]
δ' ἐτι B

τῶν λεπίδα κατατιτράναι περιττὸν ἦν, μέλλουσάν γε
 691 διαιρηθεῖν εἰς πολλὰ τὸ τῆς κεφαλῆς ὅστουν, || εὐλόγως
 ταῖς ῥαφαῖς εἰς διαπνοὴν συνεχρήσατο. βέλτιον γάρ
 ἐστίν, ὥς πολλάκις ἐπιδέδεικται, δι' ἐλαττόνων ὀργάνων
 ἐνεργείας τε καὶ χρείας πλείους ἐπιτελεῖσθαι τοῦ διὰ 5
 πλειόνων ἐλάττους. ὁ μὲν οὖν πρὸς τοῦτου λόγος ἐπέ-
 δεξε συνηφθαι δεῖν τὸν περικράνιον ὑμένα τῇ παχείᾳ
 μήνιγγι καὶ διὰ τοῦτο χρῆναι γενέσθαι τὰς ῥαφάς·
 ὁ δὲ δὴ νῦν ἐνεστὼς οὗτος δευτέραν αὐτῶν ἐξηγεῖται
 χρεῖαν. εἴη δ' ἂν καὶ τρίτη τις ἡ τῶν διεκπιπτόντων 10
 ἀγγείων τῶν λεπτῶν, οἷς καὶ αὐτοῖς <ἂν> ἀνάλογον
 ἐπεποιήκει τρήματα καθάπερ καὶ τοῖς παχείσιν, εἰ μὴ
 τὴν τῶν ῥαφῶν γένεσιν ἀναγκαίαν ἰδοῦσα συνεχρήσατο
 αὐτῇ καὶ πρὸς τοῦτο. τὰ μὲν οὖν παχύτερα τῶν αἰ-
 θαλωδῶν περιττωμάτων διὰ τούτων κενοῦται μόνων, 15
 τοῖς λεπτοτέροις δὲ καὶ αὐτὸ τὸ κρανίον ἐστὶ βάσιμον·
 ἦν δ' ἂν καὶ τοῖς παχυτέροις, ὅσον ἐπὶ ταῖς σήραγγιν,
 εἰ μὴ λείαν ἔχρην αὐτοῦ, καθάπερ εἴρηται, τὴν ἐκατέ-
 ρωθεν ἐπιφάνειαν γενέσθαι.

Cap. II. Καὶ μὴν δόξειέ γ' ἂν ἴσως τινὶ μάτην || 20
 692 γεγονέναι σφραγῶδες τὸ κρανίον οὐδὲν δεομένων τῶν
 ῥαφῶν διὰ τε τὸ πλῆθος σφῶν αὐτῶν καὶ τὸ μέγεθος
 οὐδ' ὕψ' ἑνὸς ἄλλον βοηθεῖσθαι πρὸς διαπνοήν.
 ἐνταῦθα οὖν πάλιν τὸ καὶ δι' ἄλλην τινὰ χρεῖαν τοι-
 οῦτον αὐτὸ δεῖν γεγονέναι δεικνύειν ἀναγκαῖον, καίτοι 25
 γ' ἡπειρόμην ἐπὶ τοὺς τῶν παχέων περιττωμάτων ἐκ-

3 γὰρ] δὲ B || 4 ἀποδέδεικται U || 7 τὸν μὲν ch || 9 ἐνεστὼς
 BLU ἐστὼς D || 10 τις καὶ ἡ BDU | ἐμπιπτόντων U || 11 ἂν
 om. codd., add. k || 16 δὲ λεπτοτέροις L || 17 καὶ] καὶ DU || 18
 αὐτῆς D || 20 γ' L τ' BU om. D || 24 οὖν] τε οὖν L || 25 αὐτὸν
 codd. αὐτὸ k

κριτικούς πόρους ἤδη μεταβαίνειν, ἵνα μὴ μακρὸς ὁ
προκειμένος γίγνοιτο λόγος ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε παρεμ-
πιπτόντων αὐτῶ. τοῦτ' οὖν ἔτι μόνον προσθεῖς ἐπὶ
τὸ προκειμένον αὐθις ἐπ'ἀνέμι. εἰ μὲν δὴ πυκνὸν
5 ἅμα καὶ λεπτὸν ἐποίησε τὸ ἄνωθεν ὅστων ἅπαν ἡ
φύσις, οὐδὲν ἂν οὕτω γε πλεον εἰς ἀσφάλειαν ἦν τοῖς
ὑποκειμένοις τῶν τιτρωσκόντων αὐτὸ ῥαδίως εἴσω δι-
κνεῖσθαι δυναμένων διὰ τὴν τῆς ὁδοῦ βραχύτητα· εἰ
δ' ἅμα πυκνὸν καὶ παχύ, ἄχθος ἂν ἦν ἅπαντι τῷ ζῳῳ,
10 καθάπερ εἰ καὶ νῦν τις ἐπιδήσας τῇ κεφαλῇ βάρος
ὁτιοῦν ἀφαιροίη μηδέποτε. λοιπὸν οὖν ἔτι τὸ τρίτον
ἦν, μήτε λεπτὸν μήτε πυκνόν, ἀλλὰ παχὺ μὲν, ἀραιὸν
δὲ καὶ σηραγγῶδες ἐργάσασθαι. οὕτω γὰρ οὔτε || βα-693
ρύνειν ἔμελλεν οὔτε τὴν ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον ὁδὸν τῶν
15 τιτρωσκόντων αὐτὸ βραχεῖαν ἀπεργάσασθαι. καὶ δὴ
τοιούτου γέγονε διὰ τε ταῦτα τὰ νῦν λεχθέντα καὶ τι
καὶ τῆς διαπνοῆς ἕνεκα.

Cap. III. Πάλιν οὖν ὁ λόγος ἐπὶ τὸ λοιπὸν γένος
τῶν ἐκκαθαιρόντων τὸν ἐγκέφαλον πόρων ἐπανελθὼν
20 ἐξηγεῖσθαι τὴν ἐν τούτοις τέχνην τῆς φύσεως. ἀλλὰ
περὶ μὲν τῶν δύο τῶν εἰς τὰς ῥῖνας ἰκόντων ἐν τῷ
πρὸ τούτου δεδήλωται γράμματι. τῶν δ' ἄλλων δυοῖν
τῶν εἰς τὴν ὑπερφάν καθηκόντων ὁ μὲν ἐκ τοῦ πυ-
θμένου τῆς μέσης κατὰ τὸν ἐγκέφαλον κοιλάς ὀρμη-
25 θεῖς εἰς τὸ κάτω φέρεται, ὁ δ' ὑπόλοιπος ἄρχειται
μὲν ἀπὸ τοῦ συνάπτοντος πόρου τὸν ἐγκέφαλον τῇ

1 μή μοι L || 3 αὐτῶν U || 6 γε L om. cett. || 9 ἦν ἂν L ἂν
om. B add. U s. l. || 10 ἐπιδήσας L¹ γε. ἐπιθεῖς L² || 13—14
βαρὺν εἶναι U βαρύνον εἶναι B || 16 τε L om. cett. | καὶ τι DL
καίτοι cett. || 20 ἐξηγήσεται B || 22 δέδεικται L¹ γε. δεδήλωται
L² | verba τῶν δ' ἄλλων — ὑμενώδης ἐγένετο exc. Orib. III
284—286 | δυνεῖν D || 25 φαίρεται U φαίνεται D

παρεγκεφαλίδι, φέρεται δ' ἐπὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ κάτω
 λοξός. ἡνίκα δ' ἂν πρῶτον εἰς ταὐτὸν ἀλλήλοις ἀφί-
 κωνται, δέχεται τις ἀμφοτέρους χώρα κοινὴ κοίλη καὶ
 κατάντης. κύκλος μὲν ἀκριβής ἐστὶν αὐτῆς τὸ ἄνω
 χεῖλος· ἐντεῦθεν δ' αἰεὶ καὶ μᾶλλον στενουμένη κατα- 5
 φύεται εἰς ὑποκείμενον ἀδένα πεπλατυσμένη σφαῖρα
 694 παραπλήσιον, αἰσθητὴν ἔχοντα καὶ αὐτὸν κοιλίαν.
 ἐκδέχεται δὲ τοῦτον ἡθμῶ τιμι προσεοικὸς ὅστοῦν εἰς
 τὴν ὑπερώαν περαῖνον. αὕτη μὲν ἡ τῶν παχέων πε-
 ριττωμάτων ὁδός. ἡ χρεῖα δ' ἐκάστου τῶν κατ' αὐτὴν 10
 ὀργάνων δῆλη μὲν ἦδη, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω, ἀλλὰ γὰρ
 μηδὲν ἐπιδεῖς ἔστω τοῦ λόγου. ἡ μὲν ὑποδεχομένη
 τοὺς πόρους κοιλότης, ἣν οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ σχήματος
 πνέλον, οἱ δ' ἀπὸ τῆς χρεῖας χοάνην ὀνομάζουσιν, ἐκ
 μὲν τῶν ἄνω μερῶν οἷον δεξαμενῆς τινος ἐπέχει χρεῖαν· 15
 ἐκ δὲ τῶν κάτω, καθάπερ αὐτὸ τοῦνομα ἐνδείκνυται,
 χοάνην μεμίνηται· διατέτρηται γὰρ εἰς τὸ κατάντες
 αἰσθητῶ πόρῳ μέχρι τῆς κατὰ τὸν ἀδένα κοιλίας. ἐπεὶ
 δ' ἄνωθεν μὲν αὐτὴν ἐχρῆν αὐτῷ τῷ ἐγκεφάλῳ συνῆ-
 φθαι, κάτωθεν δ' εἰς τὸν ἀδένα καταφύεσθαι, δεόντως 20
 ὑμενώδης ἐγένετο. περιέχοντος δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἐγ-
 κέφαλον ὑμένος λεπτοῦ, τῆς χοριοειδοῦς μήνιγγος, οὐκ
 ἦν εὐλογον ἄλλον τινὰ σύνδεσμον αὐτῇ ζητεῖν πρὸς
 τὸν ἐγκέφαλον. δεόντως οὖν μοιρὰ τις ἀπὸ τῆς μή-
 695 νιγγος ταύτης ἀποταθεῖσα τὸ σῶμα τῆς πνέλου || συνε- 25

1 ἕτερον ἐγκέφαλον BDU ἐγκέφαλον Orib. (ἐτ. om.) || 2 ἂν
 add. L om. cett. || 4 καὶ κύκλος Orib. || 7 τὴν κοιλίαν L ||
 8 ἡθμῶ δῆ BU ἡθμῶ L¹ ἡθμῶδαι L²D || 11 ἀλλὰ γὰρ codd.
 ἀλλ' ὥς b || 12 μὲν codd. μὲν οὖν b; cf. Theophil. IV 5 || 14
 πνέλον BD || 17 μεμίνηται B μεμίνηται L μέμνηται DU μιμνέ-
 ται k || 18 αἰσθητῶ πόρῳ om. D || 18—19 ἐπειδὴ δὲ L || 19 ἐχρῆν
 αὐτὴν D || 22 χοριοειδοῦς codd. || 25 πνέλου BD

στήσατο. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν ἐκδεχόμενον αὐτὴν
 ἀδένῃα χρείας, ὅτι μὲν διηθεῖ τὰ περιττώματα, πρόδη-
 λον καὶ οὐδὲν τοῦτο μέγα τοῖς ἀνατομικοῖς ἔγνωσται.
 διὰ τί δ' οὐκ εὐθὺς ἐκ τῆς χοάνης ἐκπίπτει τοῖς κατὰ
 5 τὴν ὑπερώαν τρήμασιν, ἄξιον ὅν ζητεῖσθαι, παραλεί-
 πουσιν, ὥσπερ οὖν καὶ περὶ τῶν κατὰ τὰς ῥίνας
 ἡθμοειδῶν ὀστέων. οὐ γὰρ οὖν οὐδ' ἐκεῖνα τίνος
 ἕνεκα γέγονεν, εἴρηται πρὸς αὐτῶν, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο
 μόνον, ὥς ἡθεῖ τὰ περιττώματα, λέγοντες ἱκανὸν εἶναι
 10 νομίζουσιν· ὅτι δ' ἄμεινον ἦν αὐτοῖς ἡθεῖσθαι καὶ
 οὐκ εὐθὺς ἐκπίπτειν, παντελῶς παραλελοίπασιν. ἀλλ'
 ἡμεῖς γε αὐτὸ τοῦτο πρόσθεν εἰδείξαμεν καὶ ὥς οὐκ
 ἡθμοειδῆ βέλτιον, ἀλλὰ σπογγοειδῆ καλεῖν αὐτά, καὶ
 ὥς Ἰπποκράτης οὕτως εἰκάζει. κατὰ μὲν οὖν τὰς ῥίνας
 15 ἐτοιμοτέρας οὔσης τῆς βλάβης μεγάλη τε γέγονε τὰ
 προβλήματα ταῦτα καὶ ὀστέϊνα καὶ μέχρι πλείστον
 παρήκοντα· κατὰ δὲ τὴν ὑπερώαν, ὥς ἂν εἰς τὸ στόμα
 περαινόντων τῶν τρημάτων καὶ προσέτι καλυφθησο-
 μένων ἐνδοθεν ὑμένι παχεῖ, || μεγάλων οὐκ ἔδει τῶν 696
 20 στεγασμάτων, ἀλλ' ἤρκει τὰ τρία ταῦτα, ὅ τ' ἀδὴν
 καὶ τὸ ὀστοῦν καὶ ὁ ὑμῆν. ὅτι δ' ἐκτὸς ἤδη τῆς
 παχείας μήνιγγός ἐστιν ὁ ἀδὴν οὗτος, οἶμαι δὴλον
 εἶναι, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω, καὶ ὥς τοσοῦτόν γε τὸ διά-
 στημά ἐστι τοῦ κατὰ τὴν ὑπερώαν ὀστοῦ πρὸς τὴν
 25 μήνιγγα, ὅσον περ καὶ τὸ τοῦ ἀδένος βάθος. καὶ τοί-
 νυν εὐλογον ἂν εἴη λέγειν ἤδη, τίνα ποθ' ἢ φύσις

1 post αὐτὴν add. ἐγκέφαλον U || 3 τοῦτο γε L | ἐγνωσθαι
 L¹ ἔγνωσται L² || 4 οὐκέτ' L || 5 ἐζητεῖσθαι L || 6 περὶ om. BU ||
 12 γε post αὐτὸ colloc. D repet. U | πρόσθεν BLU προσθέντες
 D | ὥς om. D || 14 εἰκάζει L¹ || 16 ὀστέϊνα BD || 17 τὸ στόμα BD
 τὸ om. L¹U || 18—19 καμψθησομένων D || 19 εἰδείτο BL | τῶν
 om. B || 25—26 καὶ τοίνυν BLU καίτοι γ' οὖν D

ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατέθετο σώματα. ὅτι μὲν γὰρ ἀπασῶν ἐστὶν ἀσφαλεστάτη τῶν καθ' ὅλον τοῦ ζῴου τὸ σῶμα, πρόδηλον, ἄνωθεν μὲν ὑπερκείμενου τοῦ τ' ἐγκεφάλου παντὸς καὶ τοῦ κρανίου, κάτωθεν δὲ τοῦ τε κατὰ τὴν ὑπερφάν ὁστοῦ καὶ τοῦ στόματος, ὥστε 5 φθάσειεν ἂν ἀποθανεῖν πολλάκις τὸ ζῶον, εἰ οἶόν τε, πρὶν ἀφικέσθαι τινὰ βλάβην ἀπὸ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων εἰς ταῦτα τὰ μέρη.

Cap. IV. Τὸ δὴ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἀνατομικῶν δικτυοειδὲς πλέγμα μέγιστον θαῦμα τῶν ἐνταυθοῖ τέ- 10 τακται, περιλαμβάνον μὲν ἐν κύκλῳ καὶ αὐτὸν τὸν ἀδέναν, παρῆκον δὲ καὶ εἰς τοῦπίσω μέχρι πλείστου. 697 πᾶσα γὰρ ἡ ὀλίγον δεῖν ἢ τοῦ ἐγκεφάλου βάσις ὑποτεταγμένον ἔχει τοῦτο τὸ πλέγμα. ἔστι δ' οὐχ ἀπλοῦν τὸ δίκτυον, ἀλλ' ὥς εἰ καὶ ταῦτα τὰ δίκτυα τῶν 15 ἀλιδίων πλείω λαβῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἐκτείναις. πρόσσεστι δὲ τῷ τῆς φύσεως ἐκείνῳ δικτύῳ τὸ τὰς ἐπιβολὰς αἰεὶ θατέρου συνῆφθαι θατέρῳ καὶ μὴ δύνασθαι μόνον ἐν ὀτιοῦν λαβεῖν ἐξ αὐτῶν· ἔπεται γὰρ καὶ τᾶλλα τῷ ληφθέντι κατὰ στοιχόν ἀπάντων ἐξῆς ἀλλήλοις συνημ- 20 μένων. οὐ μὴν οὐδὲ τῇ λεπτότητι τῶν συντεθέντων οὐδὲ τῇ πυκνότητι τῆς συνθέσεως ἔχοις ἂν αὐτῷ παραβαλεῖν οὐδὲν τῶν ἀνθρωπείων τούτων δικτύων. οὐ μὴν οὐδ' ἐξ ὕλης τῆς ἐπιτυχούσης γέγονεν, ἀλλὰ τῶν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναφερομένων ἀρ- 25

2 ἀπασῶν scripsi: ἡ πασῶν DLU ἢ om. B || 3 τὸ om. D | ἐπικείμενον L¹ corr. L² || 5 τε om. L || 9 verba Τὸ δὴ — συνημμένων exc. Orib. III 286 | δὴ codd. δὲ Orib. k || 12 δ' εἰς (καὶ om.) L || 15 τὰ τῶν Orib. || 16 ἐκτείνουσι U² | προσέτι U || 17 ἐκφύσεως U² || 21 συντεθέντων L συντεθ. cett. || 22 ἂν om. BU | αὐτῷ L αὐτῶν cett. || 23 ἀνθρωπείων U -ίνων L || 23—24 verba οὐ μὴν οὐδ' — τὸ θαῦμα exc. Orib. III 286 sq.

τηριῶν τὴν μὲν μεγίστην μοῖραν ὕλην ἢ φύσις ὑπε-
βάλετο τῷ θαυμαστῷ τούτῳ πλοκάνῳ. βραχεῖαι γάρ
τινες αὐτῶν ἀποβλαστήσεις εἰς τε τὸν τραχήλον καὶ
τὸ πρόσωπον καὶ τὰς τῆς κεφαλῆς ἀπεχώρησαν
5 μόρια. τὸ δ' ἄλλο πᾶν ὀρθιον, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐγέ-
νετο, διὰ τε τοῦ θώρακος καὶ τοῦ τραχήλου πρὸς τὴν
κεφαλὴν ἀναφερόμενον ὑπεδέξατο μὲν εὐμενῶς ἢ ταύτῃ ||
μοῖρα τοῦ κρανίου καὶ διατηρηθεῖσα παρέπεμψεν ἀλύ- 698
πως εἶσω τῆς κεφαλῆς· ὑπεδέχετο δὲ καὶ ἡ μήνιγξ ἢ
10 παχεῖα καὶ κατ' εὐθὺν τῆς ἐκείνων ὀρμῆς ἥδη διετέ-
τρητο· καὶ δόκησις ἦν ἐκ τούτων ἀπάντων ἐπείγεσθαι
πρὸς τὸν ἐγκέφαλον αὐτάς. ἀλλ' οὐκ ἄρα τοῦθ' οὕτως
εἶχεν. ὑπερβᾶσαι γὰρ τὸ κρανίον ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ
τούτου τε καὶ τῆς παχείας μήνιγγος πρῶτα μὲν ἐσχί-
15 σθησαν εἰς πολλὰς πάνυ σμικρὰς καὶ λεπτὰς ἀρτηρίας,
ἐξῆς δὲ τὸ μὲν τι πρόσω τῆς κεφαλῆς, τὸ δ' ὀπίσω,
τὸ δ' εἰς ἀριστερά, τὸ δ' εἰς δεξιὰ δι' ἀλλήλων φερό-
μενά τε καὶ περιπλεκόμεναι πάλιν ἑτέραν δόκησιν
ἐναντίαν παρέσχον, ὥς ἐπελάθοντο τῆς ἐπὶ τὸν ἐγκέ-
20 φαλον ὁδοῦ. ἀλλ' οὐκ ἄρ' οὐδὲ τοῦτ' ἀληθὲς ἦν.
αὐθις γὰρ ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων ἀρτηριῶν ὥσπερ
ἐκ ῥιζῶν εἰς πρέμνα τῆς συναγωγῆς γεννηθείσης ἐξέφυ
ζεῦγος ἀρτηριῶν ἕτερον ἴσον τῷ κατ' ἀρχὰς ἀνιόντι
καὶ οὕτως ἥδη διὰ τῶν τῆς παχείας μήνιγγος τρημά-
25 των εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἔδν. τί δὴ τοῦτ' ἔστι τὸ
θαῦμα καὶ τίνος ἔνεκα || πρὸς τῆς μηδὲν εἰκῇ δημιουργ- 699

1 ὕλην codd., om. b || 2 πλοκάνῳ Orib.: πλοκάμῳ codd. ||
4 ἀπεχώρησαν L -ησε cett. || 5 post πᾶν add. d k | ὥσπερ ἐξ
BL ἐξ DU || 9 ὑπεδέχετο codd. ὑπεδέδεκτο k | καὶ codd. καὶ k
Orib. || 11 ἐπείγεσθαι] εἰσάγεσθαι Orib. || 18 διοίησιν U || 22
γεννηθείσης L² || 23 ante ἕτερον add. ἄνωθεν Orib. || 26 ἔνεκα L
ἔνεκεν cett.

γούσης ἐγένετο φύσεως; εἰ τῶν, ὅπότ' ἐξηγούμεθα τά
 θ' Ἰαποκράτους καὶ Πλάτωνος δόγματα, λελεγμένων
 τε καὶ ἀποδεδειγμένων ἀναμνησθείης, ἐκείνοις τ' ἂν
 κἀνθένδε πίστιν οὐ σμικρὰν πορίσαιο καὶ τὴν χρεῖαν
 ῥαδίως ἐξευρήσεις τούτου τοῦ πλέγματος. ἐνθα γὰρ 5
 ἀκριβῶς κατεργάσασθαι τὴν ὕλην ἢ φύσιν βούλεται,
 πολυχρόνιον αὐτῇ διατριβὴν ἐν τοῖς τῆς πέψεως ὀργά-
 νοις παρασκευάζει. δέδεικται μὲν οὖν καὶ αὐτὸ τοῦτ'
 ἐν ἑτέροις ἤδη πλείοσιν· εἰς δὲ τὰ παρόντα τῆς κίρ-
 σοειδοῦς ἑλικος, ἐν ᾗ τὸ πρὸς τὴν τοῦ σπέρματος 10
 γένεσιν ἐπιτήδειον αἷμα καὶ πνεῦμα παρασκευάζεται,
 μνημονεύσασιν ἡμῖν ἀποχρήσει παράδειγμα ποιῆσαι τι
 πρὸς τὰ παρόντα. φλέβες γὰρ ἐν ἐκείνῃ καὶ ἀρτηρίαι
 πολυειδῶς ἐλίττονται κατὰ μὲν τὰ πρῶτα μέρη τῶν
 ἐλίκων εἰλικρινὲς αἷμα περιέχονσαι· κατὰ δ' αὖ τὰ 15
 τελευταῖα τὰ πρὸς αὐτοῖς τοῖς ὄρχεσιν οὐκέτ' ἐρυνθρὸς
 ἀκριβῶς, ἀλλ' ἤδη λευκότερός πῶς ἐστὶν ὁ ἐν αὐταῖς
 περιεχόμενος χυμὸς ὀλίγον ἔτι δεόμενος εἰς συμπλή-
 ρωσιν οὐσίας σπέρματος, ὃ παρὰ τῶν ὄρχεων αὐτῶν
 200 προσλαμβάνει. ἀλλ' ὅσῳ τὸ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον 20
 πνεῦμα ψυχικὸν ἀκριβεστέρας ἐδεῖτο κατεργασίας τῆς
 τοῦ σπέρματος, τοσούτῳ καὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα
 τοῦ κίρσοειδοῦς πολυπλοκώτερον ἐγένετο. καλῶς οὖν
 ἐν ἐκείνοις ἀπεδείκνυτο τοῖς ὑπομνήμασιν ἢ γένεσις
 τοῦ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον πνεύματος ψυχικοῦ τὸ διὰ 25

2 θ' om. U || 5 τοῦ πλέγματος τούτου L | verba ἐνθα —
 παρασκευάζει exc. Orib. III 288 || 7 αὐτῇ BL αὐτήν U αὐτῆς
 D || 8 τοῦτο αὐτὸ D || 10 τὸ om. BU || 13 ἐκείνῳ codd. ἐκείνῃ k ||
 14 κατὰ] κατ' αὐτὰ L || 16 αὐτοῖς] αὐτὰ BU || 17 αὐταῖς LU
 αὐτοῖς cett. || 20 verba τὸ κατὰ — ἐγένετο exc. Orib. III 288 ||
 22 τοσούτο(v) BU | πλέγμα] σπέρμα D || 24 ἐπεδείκνυτο B || 25
 τοῦ ψυχικοῦ B

τῶν ἀρτηριῶν ἀναφερόμενον τὸ ζωτικὸν ὕλην οἰκεῖαν
 ἔχειν. ὅπερ δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη τῆς ὅλης
 πραγματείας, εἰρήσεται καὶ νῦν, ὥς οὐκ ἐνδέχεται
 καλῶς οὐδεμίαν εὐρεῖν χρεῖαν οὐδενὸς μορίου μὴ πολὺν
 5 πρότερον ἀκριβῶς εἰδῶτα τὴν τοῦ παντὸς ἐνέργειαν
 ὁργάνου. τὰς μὲν οὖν ἀποδείξεις τοῦ τὴν λογιστικὴν
 ψυχὴν οἰκεῖν ἐν ἐγκεφάλῳ καὶ κατὰ τοῦθ' ἡμᾶς τὸ
 μῶριον λογίζεσθαι καὶ πνεῦμα ψυχικὸν ἐν αὐτῷ περιέ-
 χεσθαι πάμπολυ, τὴν ιδιότητα τῆς ποιότητος ἐκ τῆς
 10 ἐν αὐτῷ κατεργασίας κτώμενον, ἐν ἐκείνοις τοῖς ὑπο-
 μνήμασιν εἰρήκαμεν. ἐνταυθοῖ δὲ τὰ τ' ἄλλα τῆς
 κατασκευῆς αὐτοῦ καὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα θαυμα-
 στῶς ὁμολογεῖν φαίνεται τοῖς ὀρθῶς ἀποδεδειγμένοις.
 ὅ τε γὰρ ὅλος ἐγκέφαλος ὑπὸ τούτων τῶν ἀρτηριῶν
 15 διαπλέσσεται πολυειδῶς σχισθεισῶν καὶ πολλὰ τῶν 701
 ἀποσχλιδῶν εἰς τὰς κοιλίας αὐτοῦ τελευτῶσιν, ὥσπερ
 οὖν καὶ τῶν ἐκ τῆς κορυφῆς κατιουσῶν φλεβῶν. ἐξ
 ἐναντίων μὲν γὰρ τόπων ἐμβάλλουσι ταῖς ἀρτηρίαις,
 εἰς ἅπαντα δ' ὡσαύτως αὐτοῦ τὰ μῶρια διανέμονται,
 20 τὰ τ' ἄλλα καὶ [κατ'] αὐτὰς τὰς κοιλίας. ἀλλ' ὥσπερ
 εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα καθήκουσιν ἀρτηρίαι
 τε καὶ φλέβες πάμπολλαι, χολὴν μὲν καὶ φλέγμα καὶ
 τινὰς ἐτέρας τοιαύτας ὑγρότητας εἰς τὴν ἐκτὸς εὐρυ-
 χωρίαν ἀποχέουσai, στέγουσαι δ' ἐντὸς αὐτῶν τό θ'
 25 αἷμα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ζωτικόν, οὕτως εἰς τὰς κατὰ
 τὸν ἐγκέφαλον κοιλίας αἱ μὲν φλέβες ὡσαύτως ἐκκρί-

6 λογικὴν L² || 8 vocabula αὐτῷ — τῆς ἐν om. U || 10 αὐτῷ
 BL || 11 τ' om. L || 13 τοῖς om. U || 14 verba ὅ τε γὰρ — τὰς
 κοιλίας exc. Orib. I. I. || 20 τ' L γε BDU | κατ' om. Orib. || 21
 αἱ ἀρτηρίαι U || 23 ὑγρότητας τοιαύτας L || 24 ἀπονέμονται L¹
 γε. ἀποχέουσai L² | δ'] τ' DU γ' B || 26—p. 14, 1 verba ἐκκρί-
 νουσι — ἀναπνέουσιν exc. Orib. III 289

νουσι μὲν τὰ περιττώματα, τὸ δ' αἷμα κατέχουσιν, αἱ
 δ' ἄρτηραί τὸ πνεῦμα καὶ μάλιστα πάντων ἀναπνεύ-
 σιν. αὗται μὲν γὰρ ἐκ τῶν κάτωθεν ἀναφέρονται
 μερῶν, αἱ φλέβες δ' ἐκ τῆς κορυφῆς εἰς αὐτὸν καθή-
 κουσιν προνοησαμένης καὶ τοῦτο θαυμαστῶς τῆς φύ- 5
 σεως, ἵν' αἱ διεκπίπτουσιν τῶν κατ' αὐτὰς στομάτων
 οὐσίαι διεξέρχωνται τὸν ὅλον ἐγκέφαλον. ἔστ' ἂν μὲν
 702 γὰρ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγγείοις ὥσι περιεχόμεναι, || πάντη
 τοῦ σώματος ἅμ' ἐκείνοις ἴασιν· ἐπειδὴν δ' ἅπαξ αὐ-
 τῶν ἐκπέσῃ, κατὰ τὴν οἰκείαν ἐκατέρα φέρεται ὅ- 10
 πῃ, ἄνω μὲν ἡ κούφη τε καὶ λεπτή, κάτω δ' ἡ παχεῖά
 τε καὶ βαρεῖα. τῶν μὲν οὖν εἰς τὰ κατὰ τὴν κοιλίαν
 μόρια περαινουσῶν ἀρτηριῶν κατάντη τὴν θέσιν ἔχου-
 σῶν οὐδὲν εἰς τὴν ὑποδεχομένην εὐρυχωρίαν ἐκπίπτει
 πνεῦμα, πλὴν ὅσον ἂν ὑπ' αὐτῆς τῶν ἀγγείων τῆς 15
 ἐνεργείας προωθῇται ποτε. τῶν δ' εἰς τὸν ἐγκέφαλον
 ἀνάντης μὲν ἡ θέσις, ἐκρεῖ δ' αἰεὶ τὸ καλῶς κατειρ-
 γασμένον ἐν τῷ δικτυοειδεῖ πλέγματι, τοσοῦτον ἐκά-
 στοτε ἐπιφερόμενον, ὅσον ἂν αἱ κατ' αὐτὸ προπέμπωσιν
 ἀρτηρίαι. οὐ γὰρ δὴ καὶ ταύτας γε δύναται ταχέως 20
 διεξελθεῖν, ἀλλ' ἴσχεται κατὰ τε τὰς ἄνωθεν κάτω καὶ
 τὰς εἰς τὸ πλάγιον ἐπιστροφάς τε καὶ καμπὰς πολλὰς
 τε καὶ πολυειδεῖς οὕσας παντοίως ἀλώμενον. ὥστ' ἐν
 ταύταις μὲν χρόνῳ παμπόλλῳ μένον κατεργάζεται, τὸ
 κατεργασθὲν δ' εὐθέως ἐμπίπτει ταῖς κοιλίαις τοῦ 25
 ἐγκεφάλου. οὔτε γὰρ τοῦτ' ἔτι μέλλειν ἐχρῆν οὔτε τὸ

5 τούτου L || 9 ἂν ἐκείνοις εἴασιν U || 10 φέρεσθαι L ||
 11 τε om. U || 11—12 βαρεῖά τε καὶ παχεῖα L || 13 ἔντερα L¹
 γρ. μόρια L² || 14 ἐκπίπτει BLU ἐμπίπτει D || 15 αὐτῆς BLU
 αὐτῶν D || 23 τε om. L || 24 τὸ om. D; cf. Orib. III 289 || 26
 τοῦτό γ' ἔτι L | μέλλειν L μένειν cett.

ἀκατέργαστον ἤδη φθάνειν. καὶ οὐχὶ κατὰ τὰς κοιλίας
μὲν || αὐτὰς μόνον, οὐχὶ δέ γε καὶ καθ' ὅλον οὕτω 703
συνέφερον ἔχειν τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτον
οὐδὲν ἦττον. ὅσα μὲν γὰρ αὐτοῦ μέρη τῆς διαζων-
5 νουόσης μῆνιγγος ψαύει, ταῦτα μὲν ἐξ αὐτῶν τῶν
κατ' ἐκείνην ἀγγείων ἀρύεται τὴν οἰκείαν τροφήν· ὅσα
δ' ἂν ἀπωτέρω κείμενα τυγχάνη, ταῖς τῶν ὑλῶν βοηθεῖ-
ται ῥοπαῖς. ἔχει μὲν γὰρ καὶ δύναμιν ἅπαντα τὰ ἐν
τῷ σώματι μόρια τῆς οἰκείας ὕλης ἐλκτικήν, ἀλλ' οὐ
10 πόρρωθεν οὐδὲ διὰ μακροῦ δύναται τοῦτο δοῦν, εἰ
μὴ τις αὐτοῖς ἑτέρα προσγίγνεται παρὰ τῶν ἔξωθεν
ἐπικουρία. ταύτης οὖν ἐν ἐγκεφάλῳ μάλιστα τῆς βο-
θείας ἡ φύσις προῦνοήσατο, πρῶτον μὲν, ὅτι κυριώ-
τατος ἦν ἀπάντων, ἔπειτα δ', ὅτι μεγάλα τὰ μεταξὺ
15 τῶν ἀγγείων ἔσχε διαστήματα, καὶ τρίτον, ὅτι διὰ
μαλακότητα καὶ μετριοτήτα θερμοσίας ἦττον ἔλκειν
ἡδύνατο· καὶ γὰρ συντονίας πλείονος δεῖ τοῖς ἔλξουσι
καὶ θερμοσίας.

Cap. V. Καλῶς οὖν ἂν ἔχοι κἀνταῦθα βραχὺ τὸν
20 λόγον ἐπιστήσαντας ἀναμνησθῆναι πασῶν τῶν κατὰ
τὸ || σῶμα φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν, ὅπως εἰς ἅπαντα τὰ 704
μόρια τὰ δεόμενα τῶν ἀγγείων ἀμφοτέρων ἐμφύονται,
ἐγγὺς ἀλλήλων καὶ πλησίον οὕτω πολλάκις, ὥστε καὶ
ψαύειν <ἀλλήλων> τὰς εἰς κοιλίαν καὶ νῆστιν καὶ πᾶν
25 τὸ λεπτὸν ἔντερον καὶ τὸ κόλον. ἀναμνησθῶμεν δ'
αὐτῶν πρῶτον, ἐξῆς δ' αὐτῶν τῶν καθ' ἥπαρ καὶ

5 ταῦτα μὲν BLU μὲν om. D || 7 πορρωτέρω B || 11 προσ-
γίνοιτο BDU || 12 ἡ ἐπικουρία BU || 17 γὰρ] γὰρ καὶ B || 23 ὥς
ἐγγὺς BDU ὥς om. L | ἀλλήλων addidi: contingant se invicem N ||
24 τὰς εἰς om. U || 25 κόλον U κῶλον cett. | 26 αὐτῶν] ἀπα-
σῶν DLU | τῶν] τὰς BLU

πνεύμονα καὶ νεφρούς καὶ κύστιν καὶ μήτραν καὶ
 σπλῆνα καὶ αὐτὴν τὴν καρδίαν, εἴτα τῶν κατὰ τὰς
 ὁμοπλατάς καὶ θώρακα καὶ χεῖρας καὶ σκέλη μνημο-
 νεύσωμεν, ὥς ἐν ἅπασι τούτοις οὐκ ἐκ μὲν τῶν κάτω-
 θεν μερῶν ἢ φλέψ, ἐκ δὲ τῶν ἄνωθεν ἢ ἀρτηρία, 5
 οὐδ' ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν θάτερον ἀγγεῖον, ἐκ δὲ τῶν
 ἀριστερῶν θάτερον ἐνέφν, οὐδ' αὖ τὸ μὲν ἔμπροσθεν,
 τὸ δ' ὀπίσθεν, οὐδ' ἐκ μὲν τῶν αὐτῶν μερῶν πάμπολυ
 δὲ διεστηκότων, ἀλλ' ἐν ἅπασι τούτοις οὕτω πλησίον,
 ὥστε καὶ ψαύειν ἀλλήλων καὶ αἰεὶ κατὰ τῆς ἀρτηρίας 10
 ἐπικεῖσθαι τὴν φλέβα, κατὰ δέ γε τὸν ἐγκέφαλον ὅτι
 βέλτιον ἦν ἐκ διαφερόντων χωρίων, μᾶλλον δ' ἐναν-
 705 τίων πάντῃ τὴν εἰς αὐτὸν || ποιήσασθαι κατάφυσιν·
 οὐκ ἄρα θαυμάσομεν τὴν πρόνοιαν τοῦ δημιουργοῦ
 μέχρι μὲν αὐτῆς τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῆς καρδίας διὰ 15
 τοῦ θώρακος τε καὶ παντὸς τοῦ τραχήλου τὰς φλέβας
 ἅμα ταῖς ἀρτηρίαις ἀναγαρόντος, ἐντεῦθεν δὲ τὰς μὲν
 ἀρτηρίας ἐπὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα, τὰς φλέβας δ'
 ἐπ' ἄκραν τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς ἀναγαρόντος,
 οὐδὲ ταύτας ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας, 20
 ὥς ἂν εἰς μέγα διαφερούσας τῷ ζῳῷ; κατὰ γὰρ τὸ
 τῶν τρεφομένων μορίων ἀξίωμα καὶ ἡ τῶν τρεφουσῶν
 αὐτὰ φλεβῶν ὑπεροχὴ κρίνεται. ταύτας οὖν τὰς φλέ-
 βας εἰ μὲν ἔξωθεν τοῦ κρανίου μέχρι τῆς κορυφῆς
 ἤγαγεν ὑπὸ τοῦ δέρματος μόνου καλυπτομένας, οὕτω 25
 μὲν οὐδ' ἂν γνωρίζειν αὐτῶν ἐδόκει τὴν ὑπεροχὴν·
 εἰ δ' ἐνδοθεν μὲν, ἀλλ' εὐθέως τὴν παχεῖαν μήνιγγα
 διεκπιπτούσας, ἀσφαλῆς μὲν ἂν οὕτω γε ἡ ὁδὸς αὐ-

2 ἔπειτα D | κατὰ τὰς BU τὰς om. DL || 3—4 μνημονεύσο-
 μεν D || 7 ἔφν D || 9 δὲ διεστηκότων L διέστηκεν cett. || 15 μέχρι
 μὲν — κεφαλῆς exc. Orib. III 289 || 20 καὶ οὐδὲ D || 21 τῶν ζώων DU

ταῖς, ὅσον ἐπὶ τοῖς ἔξωθεν λυπήσουσιν, ἐγένετο, καθ' ἕτερον δ' αὖ τρόπον οὐκ ἀσφαλής. οὔτε γὰρ ἄνευ συνδέσμων ἐπ' αὐτοῦ μόνον ὀχουμένας τοῦ ἐγκεφάλου, περιφεροῦς τὸ σχῆμα καὶ μαλακοῦ τὴν σύστασιν ὑπάρ-
 5 χοντος, || οἷόν τ' ἦν ἀβλαβῶς αὐτάς ἀνιέναι οὐθ' ἡ 706
 λεπτή μῆνιγξ ἱκανὸς ἦν δεσμὸς οὕτω μεγάλας φλεβῶν.
 ἀλλ' οὐδέ, τὸ λοιπὸν ἔτι καὶ τρίτον, εἴσω μὲν ἐχρῆν
 τοῦ κρανίου παραγαγεῖν, διὰ δὲ τῆς ἐν τῷ μέσῳ χώρας
 τοῦ τ' ὁστοῦ καὶ τῆς παχείας μῆνιγγος ἐπὶ τὴν κορυ-
 10 φὴν ἀναγαγεῖν αὐτάς· ἐπόνουν γὰρ ἂν οὕτω γε κατὰ
 τὰς κινήσεις προσκόπτουσαι τῷ κρανίῳ, ἢ ἐχρῆν κἀν-
 ταῦθα προπαρασκευάσαι τινὰ χιτῶνα σκληρὸν ἐν τῷ
 μεταξὺ τῶν τε φλεβῶν καὶ τοῦ κρανίου, οἷόσπερ καὶ
 φαίνεται κατὰ πάσας τῶν ὁστέων τὰς διατρήσεις. καὶ
 15 πάντως, εἴπερ μηδεμίαν ἄλλην εὐμηχανωτέραν αὐταῖς
 ἐξεύρισκεν ἀσφάλειαν, ἐπὶ τοῦτ' ἂν ἦκεν ἡ φύσις, ὥς
 ἐξ ὧν τεχνᾶται καὶ κατὰ τὰς διὰ τῶν ὁστέων ὁδοὺς
 ἐνδείκνυται. ἀλλὰ γὰρ εὐμηχάνου δημιουργοῦ μέγιστον
 δείγμα, καθάπερ ἤδη πολλάκις ἐμπροσθεν εἴρηται, τὸ
 20 συγχρησθῆναι τοῖς ἐτέρου τινὸς ἔνεκα γεγονόσι καὶ πρὸς
 ἄλλας χρεῖας καὶ μὴ ζητεῖν καθ' ἐκάστην αὐτῶν ἰδίον
 ἐργάσασθαι μόριον. οὔσης οὖν αὐτόθι τῆς παχείας
 μῆνιγγος οὐκ ὥρετο χρῆναι κατασκευάζειν ἕτερον χι- 707
 τῶνα, δυναμένης γε ταύτης διπλωθῆναι τε καὶ εἰς
 25 μέσῃν ἑαυτὴν ὑποδέξασθαι τὰς φλέβας. ἄρ' οὖν τοῦτο

1 ἂν (repet.) ἐγένετο BU || 3 συνδέσμων L¹ συνδέσμων cett. |
 ἐπ' L ὅπ' cett. || 10 ἀγαγεῖν D || 11 προσκόπτουσαι D | τὸ κρά-
 νιον D || 11—12 ἐχρῆν δὲ κἀνταῦθα L¹ γρ. ἢ ἐχρῆν κ. L² ||
 12 προπαρασκευάσαι codd. προσπ. K || 14 διεκτρήσεις L¹ || 15 δ'
 εἴπερ L || 17 ἐξ ὧν] ἔξωθεν L¹ ἔξω L² ἐξὸν B | καὶ add. L² || 22
 ἐργάσασθαι L² | αὐτόθεν D || 24 verba δυναμένης — φλέβας exc.
 Orib. III 289 | διαπλωθῆναι DU¹ || 25 αὐτὴν DLU

μόνον εὐμηχάνως; ἢ καὶ τούτου μᾶλλον ἔτι τὸ μηδ' αὐτὴν τὴν διπλὴν ταύτην εἰς ἓν τοῦτο μόνον εἶναι χρηστὴν, ἀλλ' ἐπεὶ τὸν ἐγκέφαλον ἐχοῖν διορίζεσθαι τῆς παρεγκεφαλίδος, ὥς ἐν τῷ πρὸ τούτου δέδεικται λόγῳ, κατ' αὐτὴν μάλιστα τεθῆναι τὴν χώραν, ἅμα 5 μὲν ὁδὸν τοῖς ἀγγείοις ἀσφαλῆ γενησομένην, ἅμα δ' ἐκατέρῳ τῷ μέρει τῷ μὲν τὸν ἐγκέφαλον τῷ δὲ τὴν παρεγκεφαλίδα περιληψομένην; ἄρ' οὖν ἔτι καὶ τῆς τρίτης εὐμηχανίας ἡδέως ἂν ἐπακούσαις, ὁποῖαν ὁ δημιουργὸς ἡμῶν ἐπὶ τῇ διπλώσει ταύτῃ προσεξεῦρεν; 10 ἐπειδὴ γὰρ συνδεῖσθαι τὴν παχεῖαν ἐχοῖν μήνιγγα τῷ κρανίῳ, καθάπερ καὶ τοῦτ' ἐν τῷ πρὸ τούτου δέδεικται λόγῳ, πολὺ βέλτιον ἦν εἰς ἀσφάλειαν αὐτῇ τε τῇ μήνιγγι καὶ τοῖς ὑποκειμένοις μορλοῖς, ἔνθα παχυτέρα γίγνεται διπλουμένη, τοὺς δεσμοὺς αὐτῆς ἐκφύναί. 15 ἀλλ' ἐπεὶ διὰ τῶν ῥαφῶν ἐχοῖν τούτους ἐκφύεσθαι 708 — δέδεικται γὰρ καὶ τοῦτο — || κατὰ λόγον ἐπέθηκεν ἐντανυτοὶ τὴν λαμβοδοιδῆ καλουμένην ῥαφήν.

Cap. VI. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἐγγράφει, παμπόλλας κατὰ τὴν ἐν τῇ παχείᾳ μήνιγγι δίοδον τοῦ αἵματος ὁπῶς 20 ποιησαμένη τὰς μὲν σμικρὰς, τὰς δὲ μεγάλας φλέβας ἐξ αὐτῶν ἐξέφυσεν, ἄνω μὲν εἰς τε τὴν διπλὴν τοῦ κρανίου καὶ τὸν κατ' αὐτὴν περικράνιον ὑμένα, κάτω δ' εἰς τὴν ὑποκειμένην μήνιγγα τὴν λεπτὴν, οὐδὲ ταύτας μιᾷς χρεῖας ἔνεκεν, ἀλλὰ καὶ θρεψούσας 25

2 αὐτὴν LU om. D || 5 ante λόγῳ add. γράμματι B | κατ' αὐτὴν BDU κατὰ ταύτην L || 8 παραλειψομένην U παραληψ. B || 9 ἐπακούσαις L | ὁποῖαν suprascr. ὁδὸν U || 14 ἐνθα] ἐν ᾧ L || 16 τούτους ἐχοῖν D || 18 λαμβοδοιδῆ D¹ corr. D² || 19 ἐπειδὴ ταῦτ' BU || 21 ποιησαμένης DU || 22 τε add. U² || 23 κατ' αὐτὴν scripsi: καταντὰ U κατὰ ταῦτα L κ. αὐτὸν B κ. αὐτῆς D || 25 ταῦτα U | ἀλλὰ καὶ BLU καὶ om. D

μέν, ὅπερ ἴδιον ἐξαίρετον ἀπασῶν φλεβῶν ἔργον ἐστί,
 καὶ σύνδεσμον δ' ἐσομένης τοῖς περικειμένοις σώμασιν
 ἅπασι πρὸς τὴν σκληρὰν μήνιγγα. συμβάλλουσι δὲ
 κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς αἱ παράγουσαι τὸ αἷμα
 5 διπλώσεις τῆς μήνιγγος εἰς χώραν τινὰ κοινὴν οἶον
 δεξαμενὴν, ἣν δὴ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο προσαγορεύειν
 ἔθος ἐστὶν Ἡροφίλῳ ληνόν· ἐντεῦθεν δ' οἶον ἐξ ἀκρο-
 πόλεως τινος ἅπασι τοῖς ὑποκειμένοις μορίοις ὀχετοὺς
 ἐπιπέμπουσιν· οὐδ' ἔστιν ἔτι τὸν ἀριθμὸν εἰπεῖν τῶν
 10 ἐκροῶν, ὅτι μὴδὲ τὸ || πλῆθος τῶν τρεφομένων ἀρι-709
 θμῆσαι μορίων. ἐκρέουσι δὲ τινὲς μὲν ἐξ αὐτῆς τῆς
 μέσης χώρας εἰς τὴν παρεγκεφαλίδά πασαν ἐσχισμένοι
 τε καὶ κατατετμημένοι τρόπον ὁμοιότατον τοῖς κατὰ
 τὰς πρασιᾶς, τινὲς δ' ἐκ τοῦ πρόσω φερομένου τοῦ
 15 τὴν ληνὸν ἐκδεχομένου φαίης ἂν ἀγωγοῦ τινος αἵματος,
 ὃν καὶ αὐτὸν ἐκ τῆς παχείας μήνιγγος εὐμηχάνως ἐτε-
 χνήσατο. συναψάντων γὰρ αὐτῆς κατὰ τὴν ληνὸν τῶν
 ἀγαγόντων τὸ αἷμα μορίων καὶ τινος ἐπιπεμφθέντος
 αὐτόθεν τοῖς ὑποκειμένοις σώμασιν οὐδέπω φλεβὶ μιᾷ
 20 τὸ λοιπὸν ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἔτι διὰ τῶν τῆς παχείας
 μήνιγγος μερῶν ἀποταθέντων πρόσω τὸν ἀγωγὸν ἐδη-
 μιουργήσατο. καὶ πρῶτον μὲν ἐξ αὐτοῦ παμπόλλας
 ἐκροὰς παρ' ὅλην τὴν ὁδὸν ἐποιήσατο.

Cap. VII. Μετὰ δὲ ταύτας, ὥς ἤδη πλησίον τῆς
 25 μέσης κοιλίας προῦν ἐγγεγένητο καὶ μεγάλας φλέβας
 ἐχρῆν ἀποφύειν αὐτοῦ τὰς εἰς τὰ χοριοειδῆ πλέγματα
 νευμηθησομένας, οὐδέπω μὲν ἐπίστευσε τῇ λεπτῇ μήνιγγι

2 παρακειμένοις B || 3 συμβάλλουσαι BDL¹U -ουσι L² ||
 5 κοινὴν codd. κενὴν a || 9 ἐνεστὶν B || 19 αὐτόθεν U αὐτόσε L¹
 αὐτόθεν BDL² || 19—20 τὸ λοιπὸν φλεβὶ μιᾷ L || 24 ταῦτα D ||
 26 αὐτὸν BU | χοριοειδῆ codd. || 27 ἐπίστευεν U ἀπεπίστευε DL
 2*

μόνη ξυνδεδέναι τηλικαύτως φλέβας, ἀδέναι δ' αὐτῇ τινα
710 βοηθὸν ἐδημιουργήσατο || καὶ μέσον ἐνστηρίξασα ταῖς
κατιούσαις φλεψὶν αὐτὸν οὕτω τὴν τε λεπτήν μὴνιγγα
περιέφυσε καὶ τὰς φλέβας ἐν κύκλῳ περιέστησε συνε-
χομένας τῇ μὴνιγγι, ὅπως, μέχρις ἂν αὐταὶ μετέωροι 5
φέρονται, καὶ ὁ ἀδὴν αὐταῖς συμπαρεκτείνηται, ὅταν
δ' εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἤδη καταφύωνται, τηνικαῦτα καὶ
ὁ ἀδὴν τὴν ἑαυτοῦ βάσιν τὴν κυκλωτορεῖ κατὰ τοῦ
νώτου στηρίξῃ τοῦ ἐγκεφάλου. αἱ μὲν δὲ φλέβες οὐ-
τως αἱ περὶ τὸν ἀδέναι σχισθεῖσαι διὰ τῆς μέσης κοι- 10
λίας ἐπὶ τὰς ἔμπροσθεν ἔρχονται συμπλεκόμεναί τε
κατὰ ταύτας ταῖς κάτωθεν ἀνιούσαις ἀρτηρίαις καὶ τὰ
χοριοειδῆ συνιστάσαι πλέγματα. τὸ δ' ὑπόλοιπον μέρος
τῆς παχείας μὴνιγγος, ἣν οἶον ἀγωγὸν τινα αἵματος
ἐλέγομεν, ὀρθὸν κατὰ μῆκος, ὥς ἐξ ἀρχῆς ὠρμητο, 15
φέρεται πρὸς τὸν μέγιστον πλείστον πολλὰς ἀποφύων φλέ-
βας εἰς ὅλον διασπειρομένας τὸν ἐγκέφαλον. καὶ τοι-
αύτη μὲν ἡ περὶ τὴν ὁδὸν τῶν φλεβῶν τέχνη τῆς
φύσεως. ἡ δὲ μὴνιγξ ἡ παχεῖα ἡ τὸν προειρημένον
711 ἀγωγὸν τοῦ αἵματος ἐργασαμένη || οὐκ ἄρ' ἤμελλεν 20
οὐδ' αὐτῇ δι' ἐν τοῦτο μόνον ἐπὶ τοσοῦτον ἐκταθῆ-
σεσθαι, ἀλλὰ γὰρ ἑτέραν καὶ ταύτην ῥαφὴν ἐπέθηκεν
ἡ φύσις ἀπὸ τῆς κορυφῆς εὐθὺς τοῦ μετώπου διὰ
μέσης τῆς κεφαλῆς φερομένην. καὶ μὲν γε καὶ δέον,
ὥς πρὸς τὸν εἶρηται, διφυῇ γενέσθαι τὸν ἐγκέφαλον, 25
καὶ πρὸς τοῦτ' αὐτῇ κατεχρήσατο προσεπεκτείνασά τινα

1 τινα αὐτῇ D || 2 ἐνστηρίξασα L στηρίξασα cett. || 5 μέχρι
γ' ἂν L || 13 συνιστάσαις DL²U || 14 ἀγωγὴν D || 15 ἐλέγομεν
BLU ἐλέχθη D εἶναι ἐλέχθη b | ante ὀρθὸν add. τὸ μὲν BDU
om. L || 20 ἤμελλεν D || 22 καὶ ταύτην L¹ γε. κατ' αὐτῆς L² || 24—25
δέον, ὥς πρὸς τὸν εἶρηται codd. δέον ἦν b || 26 κατεχρήσατο LU
κτείνασα D | προσεπεκτείνασα LU κτείνασα D

μοῖραν αὐτῆς ἕως τοῦ μετώπου διορίζουσιν τὸν ἐγκέ-
 φalon. ἀλλὰ τό γε πρὸς τοῦτον μέρος αὐτῆς, τὸ μεταξὺ
 τοῦ τ' ἀδένους καὶ τῆς ληνοῦ, κατὰ κάθετον ἐπίκειται
 τῷ τε συνάπτοντι τὸν ἐγκέφαλον τῇ παρεγκεφαλίδι
 5 πόρῳ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐπιφύσει τῇ σκληροκοιτίδι,
 ὥστε ἀνατείνον ἐπ' αὐτὴν τὰ συνεχῆ σώματα κωλύει
 βαρύνεσθαι πρὸς αὐτῶν τὴν ἐπίφυσιν τοῦ πόρου.
 τοῦτο δ' ἡλίκον ἀγαθὸν ἐστίν, εἴ τις μνημονεύει τῶν
 περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἐν τῷ πρὸς τοῦτον γράμματι
 10 λελεγμένων, οὐδεμιᾶς ἔτι δεῖται νεωτέρας πίστεως.
 οὕτω δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν λαβδοειδῆ ῥαφὴν μῆνιγξ
 ἀνατείνει τὰ κατὰ τῆς ὀπισθεν κοιλίας ἐπικείμενα
 σώματα. καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ τρίτη τῶν ῥαφῶν, ἡ στε-
 φανιαία καλουμένη, κατὰ μέσον τῶν || προσθίων κοι- 712
 15 λιῶν ἐγκαρσία φερομένη, μετεωρίζουσα τὴν ἐν τῷ
 μεταξὺ χώραν ἐγκεφάλου παμπόλλην οὔσαν, ἀθλίπτους
 ἀπεργάζεται τὰς κοιλίας, πάντως ἂν θλιβείσας τε καὶ
 βαρυνθείσας καὶ στενοχωρηθείσας, εἰ μὴ κατὰ τοῦτο
 τῆς κεφαλῆς ἐτέτακτο τὸ μέρος. οὐ γάρ, ὥσπερ αἱ
 20 τῆς καρδίας διὰ τὴν σκληρότητα τοῦ σώματος αὐτῆς
 ἀθλιπτοὶ μένουσιν οὐδεμιᾶς εἰς τοῦτο βοηθείας ἔξω-
 θεν δεόμεναι, οὕτως οἷόν τ' ἦν καὶ τὰς κατὰ τὸν
 ἐγκέφαλον μαλακὸν ἱκανῶς ὑπάρχοντα μένειν ἀθλί-
 πτους ἄνευ τινὸς ἔξωθεν ἐπικουρίας. ἀλλὰ περὶ μὲν
 25 τῶν ῥαφῶν ὅσον ἔτι λείπει τῷ λόγῳ διελθεῖν, ἐν τοῖς
 μετὰ τοῦτο ῥηθήσεται γράμμασιν.

Cap. VIII. Ἐπὶ δὲ τὸν ἐγκέφαλον αὐτῆς ἡμῖν
 ἰτέον ἐστὶ τὰς ὑπολοίπους αὐτοῦ τῶν ἐκφύσεων ἔξη-

11 οὕτω δὲ BLU τῷ δὲ D | λαμβοειδῇ D || 16 μοῖραν L¹
 γε. χώραν L² || 25 διεξελεθεῖν L || 28 ἐστὶ om. D

γρηγομένοις. ἀναλάβωμεν δὲ πρότερον ἐν κεφαλαίοις,
 ὅσας ἐμπροσθεν εἴπομεν. μέγισται μὲν οὖν αὐτῶν
 ἦσαν αἱ ἐπὶ τὰς ῥίνας· ἐκατέρωθεν δὲ τούτων οἱ τῶν
 ὀφθαλμῶν πόροι καὶ τούτων πλησίον αἱ τοὺς μῦς
 αὐτῶν κινεῖν. τῶν πόρων δ' εἰς ταὐτὸ συνιόντων 5
 713 πρὸ τοῦ διεκπεσεῖν τῆς παχείας μήνιγγος ἥ καὶ οὕτω
 πάλιν σχιζομένων ἐξόπισθεν αὐτῶν τῆς ἐνώσεως ἡ
 πύελός ἐστιν, ἐκατέρωθεν δ' αὐτῆς αἱ ἀρτηρίαι ψά-
 νουσι. ταῦτα μὲν ἐντὸς τῆς σκληρᾶς μήνιγγος. οἷς δ'
 ἐπιβέβηκεν αὐτὴ τε καὶ ὁ κατ' αὐτὴν ἐγκέφαλος, ὅ τ' 10
 ἀδὴν ἐστὶ καὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα καὶ ἡ εἰς τὴν
 ὑπερφάν διατρησίς. ἐξ ὧν δὴλον οὐχ οὕτω μὲν σαφῶς
 τοῖς ἀκούουσιν, ἐναργῶς δ' αἰεὶ τοῖς θεωμένοις ἂν γέ-
 νοιτο μήτε κατὰ τὰ πρόσω τῆς κεφαλῆς ἔτι καταλεί-
 πεσθαι χώραν μηδεμίαν πρὸς τὴν εἰς τὴν γλῶτταν 15
 ἀποφύσιν τῶν αἰσθητικῶν νεύρων μήτε κατὰ τὴν βάσιν·
 ἐν μὲν γὰρ τοῖς πρόσω αἱ τ' ἐπὶ τὰς ῥίνας ἀποφύσεις
 εἰσὶ καὶ αἱ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν
 βάσιν ὅ τ' ἀδὴν καὶ τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα. ὥστ',
 ἐπειδὴ πρόσθεν μὲν ὁ ἐγκέφαλος αὐτὸς εἰς ἀποφύσεις 20
 ἔφθανε κατατετμηθεῖν, κάτω δ' ὁδὸς οὐκέτ' ἦν σχο-
 λάξουσα, τρίτης χώρας ἔδει τινὸς τοῖς γευστικοῖς νεύ-
 ροις. ἐκ μὲν οὖν τῶν ὀπίσω μερῶν τοῦ ἐγκεφάλου
 σκληρῶν ὄντων οὐχ οἷόν τ' ἦν γεννηθῆναι τοιούτοις
 714 νεύροις, ἐκ δὲ ἥ τῶν ἄνωθεν, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τι νεῦ- 25

2 ὅσας LU ὅσα γ' D || 5 αἰεὶ κινεῖν L || 9 ἐντὸς BL ἐν
 τοῖς cett. || 11 ἐστὶ BLU ἔνεστι D || 12 post δὴλον add. ὡς D ||
 14 τὰ] τὸ BDU || 14—15 καταλείπεσθαι scripsi: καταλειπομένην
 L -ἐνη cett. || 15 χώραν μηδεμίαν L χώρα μηδεμία cett. || 16 τοῖς
 αἰσθητικοῖς πρόσω L sed αἰσθητικοῖς punctis deletum τ. αἰσθη-
 τικοῖς (om. πρόσω) D || 18 καὶ αἱ L καὶ cett. || 21 κατατετρηθεῖν
 D || 22 ἔδει L² εἰδειτο cett. || 23 οὐν om. D || 24 γεννηθῆναι BLU

ρον εἰς οὐδὲν μέρος, οὕτως οὐδ' εἰς γλώτταν ἀποφύ-
 σειν ἤμελλεν. ἀποδέδεικται γὰρ καὶ τοῦθ' ἡμῖν μυ-
 ριάκις, ὅσην ἡ φύσις ἀσφαλείας ἔχει πρόνοιαν ἐπὶ
 τῶν κυρίων μάλιστα μορίων· ὅταν δὲ δὴ καὶ διὰ
 5 μαλακότητα μέλλῃ ῥαδίως ὑπὸ παντὸς βεβλάψεσθαι,
 τότε ἤδη καὶ μᾶλλον ἀποκρύπτει τε τὰ τοιαῦτα καὶ
 φρουρεῖ πανταχόθεν. ἀλλ' εἰ καὶ τῶν πλαγίων κατὰ
 τὸν ἐγκέφαλον μερῶν τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὰ
 τῆς γλώττης ἀπέφυσε νεῦρα, καὶ οὕτως ἂν οὐκ ἦν
 10 αὐτοῖς ἀσφαλῆς ὁμοίως ἡ ὁδὸς ὥσπερ τοῖς ἀπὸ τῆς
 βάσεως. ἐπεὶ τοίνυν ἐκ μὲν τῆς βάσεως ἄμεινον ἦν
 ἀποφύειν τὰ νεῦρα διὰ τε τὴν ἀσφάλειαν καὶ ὅτι κατὰ
 τοῦθ' ἡ τῆς γλώττης θέσις ἐτύγγανεν οὖσα, τὸ δ'
 ἔμπροσθεν ἅπαν προκατείληπτο τοῖς εἰρημένοις σώμα-
 15 σιν, ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῶν ὑπολοίπων τῶν ὀπίσω τὴν
 ἔκφυσιν αὐτῶν ἐργάσασθαι. καὶ δὴ καὶ γέγονεν οὕ-
 τως, ὥς μόνως ἐνεχώρει γενέσθαι καλῶς, διττὴ κἀν-
 ταῦθ' ἀρχὴ τῶν αἰσθητικῶν τῆς γλώττης νεύρων. ἦν
 γὰρ δὴ καὶ τοῦτο τὸ αἰσθητήριον, ὥσπερ καὶ τᾶλλα,
 20 διφυές, ἴσα πάντα || τὰ τῶν δεξιῶν μερῶν τοῖς ἐκ 715
 τῶν ἀριστερῶν ἔχον. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μαθήσει καὶ
 καταπόσει συλλήμψεσθαι καὶ διαλεκτικὸν ὄργανον ἔμελ-
 λεν ἔσεσθαι, διὰ τοῦτ' αὐτοῦ ξυνέφυσε τὰ μέρη καὶ
 σύμπαν ἐν ἀπειργάσατο διφυές. εἰς ἐκάτερον οὖν τῶν
 25 μορίων εἰκότως ἰδίον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπεβλάστησε
 νεῦρον. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τοῖς ἐν τῷ στόματι μέρεσιν

1—2 ἀποφύσειν codd. ἀποφύσεις k || 2 ἐπιδέδεικται L¹
 ἀποδ. L² | γὰρ οὖν BL² || 10 ὥσπερ τοῖς BLU τῆς D || 12 ἀπο-
 φυῆναι L || 17 διττὴ δὲ L || 18 ἡ ἀρχὴ D || 19 δὴ om. D || 21
 ἐπεὶ L || 22 συλλήμψεσθαι U συλλήψ. cett. || 24 ἐν ἀπειργ. BU
 ἐναπειργ. DL || 25 ἀποβλαστάνει L¹ ἀπεβλάστησε L²

ἅπασιν ἄμεινον ἦν μεταδοῦναι ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων
 γευστικῆς αἰσθήσεως, καὶ τούτοις τὰς τῶν νεύρων ἐκ-
 φύσεις ποιησαμένη καὶ συνάψασα πάνθ' ἅμα, τὰ μὲν
 ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν ἰδίᾳ κατὰ τὰ δεξιὰ μέρη τῆς
 βάσεως, τὰ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν ἰδίᾳ κατὰ τὰ ἀρι- 5
 στερά [καὶ] ταῦτα καθ' ἑκάτερα μέρη προήγαγεν οὕτως
 εἰς τοῦμπροσθεν, συναποφύσασα μὲν αὐτοῖς καὶ τὴν
 χοριοειδῆ μήνιγγα τρέφειν τε ἅμα καὶ σκέπειν δυνά-
 μένην, ἐκτρήσασα δὲ καὶ κοίλην ἐργασαμένη τὴν πα-
 χεῖαν, ὥσθ' ὑποδέξασθαι τὰς ἀποφύσεις. οὐ γὰρ δὴ 10
 διέτρησε ταύτην ὁπαῖς διαμπερέςιν, ἀλλὰ τρόπον αὐλοῦ
 διευρύνασα μέχρι μὲν τῶν ἔμπροσθεν ὀστέων, ὧν δὴ
 καὶ διεκπίπτειν καιρὸς ἦν τοῖς νεύροις, προήγαγεν,
 716 ἐνταυθοῖ δὲ || τὰ τ' ὅστις διέτρησε καὶ μετ' ἀμφοτέρων
 τῶν μηνίγγων τὰ μὲν εἰς τὴν γλῶτταν αὐτὴν ἐνέφυσε, 15
 τὰ δ' εἰς τὴν ἄνω, τὰ δ' εἰς τὴν κάτω γένυν. πρὸ
 δὲ τῆς εἰς ταῦτα διανομῆς αὐτῶν οἷον ὁδοῦ τι πάρερ-
 γον ἀποφύσασα νεῦρον, εἴτα πιλήσασα καὶ πυκνώσασα
 καὶ σκληρότερον ἐργασαμένη τῶν εἰς τὸ στόμα περαι-
 νόντων ἐνέφυσε τῷ κροταφίτῃ μυτ' κινήσεως μὲν γὰρ 20
 τούτῳ, τοῖς δ' ἐν τῷ στόματι τῆς γευστικῆς αἰσθήσεως
 ἔδει. ἀλλ' ὅτι μὲν ὅσα τῇ τε κάτω γένυν καὶ τῇ
 γλῶττι καταφύεται, κατάντεσιν ὁδοῖς εὐλόγως ἐχρή-
 σατο, δῆλον ἐξ αὐτῆς τῶν δεχομένων αὐτὰ τῆς θέσεως·
 ὅσα δ' εἰς τὴν ἄνω γένυν ἐφέρετο, τούτοις ἑτέραν 25
 ὁδὸν ἢ φύσις ἐτέμετο προσήκουσαν. καὶ πρῶτον μὲν
 εἰς τοῦμπροσθεν ἔτι προδιεβίβασεν αὐτὰ καὶ πλησίον

2 καὶ ὁδὸν τούτοις L || 5—6 ἀριστερά] δεξιὰ D κατὰ τ. ἀρ.
 om. BLU || 6 κατὰ θάτερα L || 8 χοριοειδῆ codd. || 12 τῶν ὀστέων
 U || 22 verba ὅσα τῇ τε — τὰ νεῦρα exc. Orib. III 487 || 24 αὐτὰ
 L¹ γρ. αὐτῶν τὰ L² U¹

τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς χωρίων ἤγαγεν· ἔπειτ' ἐν-
 ταῦθα συνεχρήσατο θατέρῳ τῶν κατ' αὐτοὺς τρημά-
 των, δι' οὗ τοῖς μυσὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐνεφύετο τὰ
 νεῦρα. βελτίονα γὰρ ἑτέραν ὁδὸν οὐδ' ἐπινοῆσαι δυ-
 5 νατόν ἐστιν οὔτε κατ' αὐτὰς τὰς χώρας τῶν ὀφθαλμῶν
 οὔτ' ἔξωθεν. τὰ μὲν γὰρ ἐπέκεινα τῶν || μικρῶν καν- 717
 θῶν μέρη τοῖς τε κροταφίταις ἐφυλάττετο μυσὶ καὶ
 προσέτι μακρὰν εἶχε καὶ οὐκ ἀσφαλῆ τὴν περίοδον·
 τὰ δ' ἐντὸς τῶν μεγάλων κανθῶν οἱ τῆς ῥινὸς πόροι
 10 κατειλήφασιν. ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς χώραις τῶν ὀφθαλ-
 μῶν δυοῖν μὲν ὑπαρχόντων ἤδη τρημάτων, ἄλλου δὲ
 τρίτου κατὰ τὸν μέγαν κανθὸν ἐσεσθαι μέλλοντος, ὥς
 δείξω τοῦ λόγου προϊόντος, ἕτερον ἐπὶ τούτοις ἐργά-
 ζεσθαι τέταρτον ἀμελοῦντος ἦν ἀμάρτημα δημιουργοῦ
 15 τῆς δυσπαθείας τῶν ὀστέων. εἰς ὅσον γὰρ ὁ τῶν τρη-
 μάτων ἀριθμὸς ἠϋξάνετο καταπυκνουμένων, εἰς τοσοῦ-
 τον εὐπαθεῖς ὑπὸ λεπτότητος ἐρίγνετο τὸ μεταξὺ πᾶν
 αὐτῶν ὅστουν. ὥστ' ἐκ τούτων τῶν λογισμῶν ὁ δη-
 μιουργὸς ἡμῶν ἀπέστη μὲν τοῦ καὶ καθ' ἕτερόν τι
 20 μέρος αὐτὸ διατιτράναι, καταστὰς δ' εἰς τὴν ἐκ τῶν
 ἤδη γεγονότων αἴρεσιν ἐπὶ τὴν τῶν δυσπαθεστέρων
 νεύρων ὁδὸν ἀφίκετο καὶ κατ' αὐτὴν διεξέβαλε τὰ τῆς
 ἄνω γέννος. τὰ γὰρ αἰσθητικὰ νεῦρα τῶν ὀφθαλμῶν
 οὐ μόνον μακροῦ μαλακώτερα τῶν κινητικῶν ἐστιν, ἀλλ'
 25 ἔτι || μακροτέρῳ κυριώτερα. διὰ ταῦτα γοῦν ὃ τε σύμ- 718
 πας ὀφθαλμὸς γέγρονε καὶ τὸ κῦρος ἅπαν τῆς ὕψεως ἐν
 αὐτοῖς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τρήματ' αὐτῶν ὁμοίως αὐτοῖς

1—2 ἐντεῖθεν B || 2 αὐτὰς DU || 9 ἐντὸς L ἐν τοῖς cett. ||
 10 αὐταῖς] ταύταις L || 17 ἐρίγνετο codd. || 20 αὐτοῦ BL¹ || 22 κατ'
 αὐτὴν BU κατὰ ταύτην DL || 25 μακροτέρῳ (post ἔτι) BLU
 μακροῦ D || 27 αὐτῶν ὁμοίως αὐτοῖς om. BU αὐτοῖς om. D αὐ-
 τῶν ὁμοίως αὐτοῖς punctis inclusa postea erasis L

τοῖς νεύροις ἐστὶ μέγала. κατὰ λόγον οὖν τούτων
 μὲν ἀπεχώρησεν, ὥς ἂν καὶ διὰ μεγάλων ἤδη τρημά-
 των φερομένων καὶ κυριωτέρων πολὺ καὶ μαλακωτέρων
 ὑπαρχόντων, τοῖς δὲ σκληροτέροις τε ἅμα καὶ ἀκυρο-
 τέροις καὶ διὰ στενοτέρων τρημάτων διεξερχομένοις 5
 συνδιεξέβαλε τὰ τῆς γέννους νεῦρα τὴν τε γειτνίασιν
 αὐτῶν ἄλυπον εἰδῶς ἐσομένην καὶ τὸ μέγεθος τοῦ
 τρήματος οὐδέπω τῶν αἰσθητικῶν μείζον γενησόμενον·
 πρόμηκες μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ οὐκ ἀκριβῶς στρογγύλον
 ὥσπερ ἐκείνο. καὶ τάχ' ἂν τῷ δόξειε τὸ μήκος αὐτοῦ 10
 μείζον εἶναι τῆς ἐκείνου διαμέτρου, ὅλον δ' ὅλῳ παρα-
 βαλλόμενον οὐκ ἂν ἔτι φαίνοιτο μείζον ἢ οὐ πολλῷ γε
 μείζον. ἐξ ἀνάγκης δὲ πρόμηκες ἐγένετο καὶ οὐχ ὥσ-
 περ τὸ τῶν αἰσθητικῶν στρογγύλον, ὅτι δύο ἤμελλεν
 ἐξῆς ἀλλήλων τεταγμένα νεῦρα περιέξειν, οὐχ ἓν. ἐστὶ 15
 μὲν γὰρ ἐκάτερον αὐτῶν κατὰ γε τὴν ἀλήθειαν πλείω ||
 719 καὶ λεχθήσεται περὶ πάντων τῶν νεύρων τῆς φύσεως
 ὀλίγον ὕστερον ἀκριβέστερον· ἀλλὰ νῦν γ' οὐδὲν κω-
 λύει σαφοῦς ἔνεκα διδασκαλίας ἐν μὲν εἶναι λέγειν
 τὸ ἐπὶ τοὺς τῶν ὀφθαλμῶν μῦς μεριζόμενον, ἕτερον 20
 δὲ τὸ πρὸς τὴν ἄνω γένυν ἀφικνούμενον, ὃ διεκπίπτει
 μὲν ἅμα θατέρῳ, γενόμενον δ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν
 ὀφθαλμῶν εὐθὺ τοῦ καλουμένου μήλου φέρεται διατι-
 τραμένων πάλιν ἐνταῦθα καὶ δίοδον αὐτῷ παρεχόντων
 τῶν ὑποκειμένων τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁσίων· οὐ γὰρ δὴ 25
 ψαύοντά γε τῶν μυῶν ἔμελλε παρέρχεσθαι βλάπτοντά

12 post μείζον repet. εἶναι τῆς ἐκείνου διαμέτρου B | ἢ οὐ
 πολλῷ γε μείζον om. D || 14 ἔμελλεν D || 17 post πάντων add.
 τούτων Corn. || 19 verba ἐν μὲν — ὁσίων exc. Orib. III 487 ||
 23—24 διατιτραμένων Orib.: διατητραμένων L διατετραμένον B
 διατιτρωμένων DU

τε καὶ βλαπτόμενα πρὸς αὐτῶν. ἄμεινον γὰρ ἦν κἀκε-
των τὴν κίνησιν ἀβλαβῇ διαφυλάττεσθαι καὶ ταῦτ'
λέναι δι' ἡσυχίας πολλῆς, ἀλλοτριᾶς καὶ μηδὲν προση-
κούσης αὐτοῖς κινήσεως μηδαμοῦ παραπολαύοντα. ταῦτ'
5 οὖν προμηθεύμενος ὁ δημιουργὸς ἕτερον ἐφεξῆς ἔθη-
κεν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τροῖμα διαδεχόμενον τὸ πρό-
τερον ἐκεῖνο τὸ κοινὸν ἀμφοτέρων τῶν νεύρων, ὃ
πρὸς αὐτὸν ἐπέβαινε τὸν ἐγκέφαλον. ἀλλ' ἐνταῦθα
μὲν ὑπὸ λεπτῆς λεπίδος ὅσπου καλύπτεται τὰ νεῦρα
10 καὶ ὁ || πόρος αὐτῶν, ἐν δὲ τοῖς μήλοις καλουμένοις, 720
ὡς ἂν ὑψηλοῖς οὔσι, παχέσι μὲν ὅσοις καλύπτεται,
διὰ βάθους δὲ φέρεται τοῦ ψάνοντος αὐτῶν ὅσπου,
καθάπερ ἄλλου τινός, οὐ τῶν νεύρων ἔνεκα γεγο-
νότος. οὐ γὰρ οὖν οὐδὲ τοῦτ' ἡμέλῃται τῇ φύσει, τὸ
15 τοῖς διεκπίπτουσιν ἅπασιν ὅστων ἀγγείοις χιτῶνας
περιφύειν σκληροὺς καὶ τινὰς ἐξ αὐτῶν τῶν ὅστων
λείους καὶ χάνοντες ἀπεργάζεσθαι πόρους, καὶ μάλισθ'
ὅτιαν σκληρὰ ταῖς οὐσίαις ἢ τὰ διατιτράμενα τῶν ὅστων.
ἀλλὰ τοῦτ' ἐπὶ πάντων μὲν νεύρων, πασῶν δ' ἀρτη-
20 ριῶν, πασῶν δὲ φλεβῶν οὕτως ἀκριβῶς φυλαττόμενον,
ὡς μηδαμοῦ διαμαρτάνεσθαι, τοῖς μὲν ἀμελῶς καὶ
ῥαθυμῶς ἀκούουσι, μᾶλλον δὲ παρακούουσι σμικρὸν ἂν
ἴσως δόξειε, προσέχοντι δὲ τὸν νοῦν ἐπιμελέστερον τῷ
λεγομένῳ καὶ βάσανον ἀκριβῇ δι' αὐτῆς τῆς ἀνατομῆς
25 λαμβάνοντι καὶ μόνον ἱκανὸν ἐνδείξασθαι γένοιτο
πρόνοιάν τε ἅμα καὶ τέχνην θαυμαστὴν τοῦ δημιουργ-
οῦ. τίτι δὲ τρόπῳ ταῦτά τε τὰ νεῦρα τὰ ὑπὸ τοῦς

2 φυλάττεσθαι BDL || 3 ante ἀλλοτριᾶς add. καὶ μηδ' B
x. μὴ δι' DU om. L (ras.) || 8 ἐπέβαινε L ἐπεβαίνετο cett. ||
9 καλύπτεσθαι DU¹ || 13 οὐ τῶν] scripsi: ἀλλ' οὐ τῶν B αὐτῶν
cett. || 18 ἢ om. D || 19 ἀλλὰ τοῦτ' L ἀλλ' οὐτ' cett. || 21 τε
καὶ L²

ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ τῶν μῆλων ὅστ' αὖ φερόμενα καὶ τὰ
 721 πρὸ αὐτῶν εἰρημένα || τὰ κάτω διεκπίπτοντα τὴν τε
 γλῶττιαν καὶ τὸ στόμα καὶ πάντα τοῦ προσώπου τὰ
 μόρια διαπέπλεχεν, ἐν τῷ μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται
 λόγῳ τὴν τῶν κατὰ τὸ στόμα καὶ τὸ πρόσωπον μορίων
 5 ἐξηγουμένων ἡμῶν κατασκευὴν. ὁ γὰρ ἐνεστηκὼς λόγος
 αὐτῶν μόνων τῶν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἐκφύσεων ἐπηγ-
 γείλατο τὰς χρείας ἐρεῖν, ὧν ὅρος ἐστὶ τὸ περιέχον
 ὅστωιν αὐτόν. ὥστε τοῦτον παραφυλάττοντες, ὅταν
 ἐκτὸς αὐτοῦ τῷ λόγῳ καταστήσωμεν τὸ νεῦρον, ἐπαν- 10
 ερχόμεθα πάλιν ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον ὑπὲρ τοῦ μήτε
 τῶν ἐντός τινα τοῦ κρανίου παραλιπεῖν ἀποφύσεων
 μήτ' ἐν ταῖς ἐκτὸς ἐπὶ πολὺ διατρίβειν.

Cap. IX. Εἴπερ οὖν τοῦτο φυλάξομεν, ἐκεῖνο προσ-
 θέντες ἐπὶ τῷ προειρημένῳ λόγῳ, τὸ [καὶ] παρὰ τοῦ- 15
 των τῶν νεύρων ἔρχεσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς κροταφίτας
 μῦς ἀπόφυσιν διὰ τῶν κατὰ τοὺς κροτάφους ὀστέων
 ἐκπίπτουσιν, ἐφ' ἑτέραν ἤδη μεταβῶμεν ἐκφύσιν ἐγκε-
 φάλου. τετάρτην δ' αὐτὴν ἀριθμοῦσι συζυγίαν οἱ
 ἀκριβεῖς τῶν ἀνατομικῶν, οὐ συναριθμοῦντες αὐταῖς 20
 722 δηλονότι τὴν ἐπὶ τὰς ῥίνας, ὅτι || μήτε νεύρων ἐκφύ-
 σεις ἔχει καθάπερ αἱ λοιπαὶ μήτε διεκπίπτει τῶν ὀστέων
 ἐκτός. ἀλλὰ πρώτη μὲν αὐτοῖς ἀπόφυσιν ἀριθμεῖται
 τὰ μαλακὰ νεῦρα τῶν ὀφθαλμῶν, δευτέρα δὲ τὰ κινη-
 τικὰ τῶν ἁμφ' αὐτοὺς μυῶν, τρίτη δέ, περὶ ἧς ἄρτι 25
 πέπαιμαι λέγων, ἀρχομένη μὲν, ἔνθα συνάπτει τὸ

2 καὶ τὰ κάτω a || 7 μόνον L || 9 τοῦτο BLU || 15 προκει-
 μένω B | τὸ καὶ L καὶ τὸ cett. || 16 τὴν L² τινα L¹ || 19 αὐτὴν
 DLU αὐτῶν B || 20 verba οὐ συναριθμοῦντες — ὀστέων ἐκτός
 exc. Orib. III 483 || 23 αὐτοῖς L¹U αὐτῶν L² αὐτῶ D ||
 25 ἁμφ' αὐτόν ὁμοίαν D || 26 λέγειν L¹ | ἔνθα] cf. Orib. III 485

πρόσθιον μέρος τοῦ ἐγκεφάλου τῷ ὀπισθεν, προῖοῦσα
 δὲ διὰ τῆς παχείας μήνιγγος, εἴτα δίκρους γιγνομένη
 κᾶπειτα διανεμομένη καθ' ὃν εἴρηται τρόπον. ἡ δὲ
 δὴ τετάρτη συζυγία τῶν νεύρων ὀλίγω τινι τούτων
 5 ὀπισθεν τέτακται ἀρχομένη μὲν ἀπ' αὐτῆς τῆς βάσεως
 μᾶλλον ἢπερ τὰ πρότερα, πλησίον δ' ἀλλήλαις κειμέ-
 νων τῶν ἐκφύσεων ἀναμικνυμένη μὲν εὐθέως τοῖς κατὰ
 τὴν τρίτην συζυγίαν καὶ μετ' αὐτῶν ἕως πλείστου
 φερομένη κᾶπειτα διακρινομένη καὶ παντὶ τῷ κατὰ τὴν
 10 ὑπερφάν ἐμφυομένη χιτῶνι. μικρὰ δ' ἐστὶν ἱκανῶς
 ταῦτα τὰ νεῦρα καὶ βραχεῖ τινι τῶν κατὰ τὴν τρίτην
 συζυγίαν σκληρότερα διὰ τὸ καὶ αὐτὸν τὸν χιτῶνα τὸν
 ὑπαλείφοντα τὸ στόμα σκληρότερον ὑπάρχειν οὐ τῆς
 γλώττης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων
 15 τῶν κατὰ τὸ πρόσωπον μορίων. διὰ || τοῦτ' οὖν καὶ 723
 ἡ ἔκφυσις αὐτῶν ἐκ βραχεῖ σκληροτέρων ἐστὶν ἐγκε-
 φάλου μερῶν ἢπερ τῶν κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν.
 εἰς ὅσον γὰρ ἂν ὀπίσω προχωρῶμεν, αἰεὶ καὶ μᾶλλον
 αὐτὸν ἑαυτοῦ σκληρότερον εὐρήσομεν τὸν ἐγκεφάλου,
 20 ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ μέρη τῶν ἄλλων
 ἐστὶ σκληρότερα. κατὰ λόγον οὖν ἡ τετάρτη συζυγία
 τῶν νεύρων, ἵν' ἦττον μαλακὴ γίγνοιτο τῆς τρίτης, οὐ
 μόνον ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς βά-
 σεως τοῦ ἐγκεφάλου μᾶλλον ἐκείνης ἀφωρμήθη.
 25 Cap. X. Ἐφεξῆς δὲ τούτων ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν
 τῆς κεφαλῆς αἱ ἐπὶ τὰ λιθοειδῆ τῶν ὀστέων εἰσιν ἀπο-

3 verba ἡ δὲ — σκληρότερα exc. Orib. III 488 || 4 δὴ om.
 D | ὀλίγων ἢ D ὀλίγον τι L² || 6 ἀλλήλων L || 8 verba καὶ μετ'
 — συζυγίαν om. D | ὥς BU || 13 οὐ τοῦ τῆς L || 16 βραχείας
 D || 18 ὀπίσω om. D | προχωρῶν μὲν U || 22 γίγνοιτο L¹ γένη-
 ται DL²U || 25 verba Ἐφεξῆς — ἀποφύσεις exc. Orib. III 488 |
 τῶν L² om. cett. || 26 αἱ om. DL

φύσεις, πέμπτη τις αὕτη συζυγία νεύρων οὐδέπω σκλη-
 ρῶν οὐδ' αὐτῶν. σχισθεῖσα δ' εἰς δύο μέρη κατ'
 αὐτὴν τὴν ἐν τοῖς ὁστοῖς δίοδον εἰς μὲν τὸν ἀκουστι-
 κὸν πόρον θάτερον, εἰς δὲ τὸ τυφλὸν καλούμενον
 τρήμα τὸ λοιπὸν ἐμβάλλει μόριον. οὐ μὴν τυφλὸν γ' 5
 ὄντως ἐστίν, ὥσπερ καὶ λέγεται, ἀλλ' οἶμαι τοὺς πρῶ-
 τούς αὐτῷ θεμένους τοῦνομα, καθιέντας ἢ σχοῖνον
 ἢ ὑεῖαν τρίχα κἄπειτα μὴ δυναμένους διεκβαλεῖν, ||
 724 αὐτόθι που τελευτᾷ ὑπολαβεῖν. ἔστι δ' οὐχ ἡ τυφλό-
 της αἰτία τοῦ μὴ διεκκλίπτειν, ἀλλ' ἡ σκολιότης τοῦ 10
 πόρου. περικόπτοντι δέ σοι κατ' ὀλίγον τὸ πᾶν ὅστουν
 καὶ γυμνοῦντι τὸ νεῦρον αἷ θ' ἔλικες αἰ κατ' αὐτὸ
 φωραθῇσονται καὶ τὸ νεῦρον εἰς τοῦκτὸς ἐκκίπτουν
 φανεῖται παρὰ τὸ οὗς. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀκουστι-
 κῶν νεύρων τῆς φύσεως εἰρηται πρόσθεν· περὶ δὲ 15
 τῶν διὰ τοῦ τυφλοῦ τρήματος διεκπιπτόντων ἐν τῇ
 τῶν ἐκτὸς τοῦ κρανίου διηγήσει ῥηθήσεται.

Cap. XI. Νυνὶ δ' ἤδη καιρὸς ἕτερον ἀποβλάστημα
 τῶν ἐξ ἐγκεφάλου νεύρων ὁρμωμένων προχειρίζεσθαι
 τῷ λόγῳ. ἔκτι δὴ τίς ἐστὶν ἐπὶ τούτοις συζυγία νεύ- 20
 ρων ἀπὸ βάσεως ἐγκεφάλου βεβλαστηκότων, οὐδέπω
 μὲν σκληρῶν ἀκριβῶς οὐδ' αὐτῶν, ἀπάντων μὴν τῶν
 προειρημένων τοσούτῳ σκληροτέρων, ὥσπερ ἤδη πλη-
 σιάτερόν ἐστι τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. σκληρῶν γὰρ
 δὴ οὗτός γε νεύρων ἐστὶν ἀρχή, διότι καὶ αὐτὸς ἐγ- 25
 κεφάλου πολὺ σκληρότερος ἐγένετο. καὶ ὁ τῆς αἰτίας
 725 λογισμὸς ῥᾶστος ἀναμνησθέντι τῶν || ἐν τῷ πρὸ τού-

5 γ' om. U || 7 σχοινίον k || 8 διεκβάλλειν U || 13 τοῦκτὸς
 L² τὸ ἐκ. cett. | ἐκκίπτουν BD || 19 μεταχειρίζεσθαι L² || 20 δὴ
 δέ D || 22 μὴν | τὴν U γε B || 23—24 πλησιέτερον U πλησιέστερον B |
 ἐστι] εἰσὶν U || 27 ἐν τῷ προτέρῳ L¹ γε. πρὸ τούτου L²

του γράμματι λελεγμένων, ὡς εἰς μὲν ἀκρίβειαν αἰσθη-
 σεως ἀποφύσεως ἐγκεφάλου δεῖ μαλακωτέρας, εἰς δὲ
 κινήσεως ῥώμην σκληροτέρας, καὶ ὡς δι' αὐτὸ τοῦτο
 τῶν ἐγκεφάλου μερῶν τὰ μὲν σκληρότερα, τὰ δὲ μα-
 5 λακώτερα γέρονε, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν τῶν
 μαλακῶν ἀρξάμενος ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἑαυτοῦ γίννεται
 σκληρότερος. ἵνα δὲ συνάπτει τῷ νωτιαίῳ, ταῦτ' αὐ-
 τοῦ πάντων ἐστὶ τῶν μερῶν τὰ σκληρότερα, τοῦ μέν-
 10 τοι νωτιαίου ταῦτ' ἐστὶν αὐτὰ τὰ πάντων μαλακώτερα.
 κατὰ βραχὺ γὰρ δὴ καὶ οὗτος, εἰς ὅσον ἀποχωρεῖ κάτω,
 σκληρότερος γίννεται. καὶ γὰρ τοι καὶ ἡ γένεσις αὐ-
 τοῦ ταύτην παρέχει τῷ ζῳῳ τὴν χρεῖαν, εἶναί τιν'
 ἀρχὴν ἐν τῷ σώματι νεύρων σκληρῶν ἐγκεφάλου μὴ
 δυναμένου τοσαύτην δέξασθαι σκληρότητα δι' ἣν ἔμ-
 15 προσθεν ἐλέγομεν αἰτίαν. ἔδειξε δὲ σαφῶς ἡ φύσις
 οὐχ ἥμισυ καὶ τῷδε τῶν νεύρων τῷ ζεύγει, περὶ οὗ
 νῦν πρόκειται λέγειν, ὡς οὔτε διὰ τῶν σκληρῶν οἶόν
 τε γενέσθαι τινὰ ἀκρίβειαν αἰσθήσεως οὔτ' ἀποφῶναι
 δυνατὸν ἐγκε- 726 φάλου μὲν σκληρά, νωτιαίου δὲ μαλακά.
 20 κατέρχεται γὰρ ταῦτα μέγροι καὶ τοῦ πλατέος ὅστου
 σχεδὸν εἰς ἅπαντα τὰ ἔντερα καὶ τὰ σπλάγχνα δια-
 σπειρόμενα, καίτοι τὰ πλείστα γε τούτων ἐπίκειται
 κατὰ τῆς ῥάχεως, ἥς πέρας ἐστὶ τὸ πρὸς τινῶν μὲν
 ἱερὸν ὅστον, πρὸς ἑτέρων δὲ πλατὺ καλούμενον, οἷ
 25 τελευτᾶν ἐλέχθη τὰ νεῦρα. καὶ βέλτιον ἦν, εἴπερ

4—5 μαλακώτερα, τὰ δὲ σκλ. L || 7 δὲ L δὴ cett. || 8 τῶν L
 om. cett. | σκληρότατα L² -ότερα cett. || 8—9 τοῦ μέντοι νω-
 τιαίου ταῦτά ἐστιν αὐτὰ τὰ πάντων μαλακώτερα BL om. DU ||
 10 γὰρ δὴ L δὴ U δὲ BD || 12 τιν' LU τὴν D τινὰ εἶναι B ||
 20 verba κατέρχεται — διασπειρόμενα exc. Orib. III 491 | αὐτὰ
 U || 21 τὰ τ' D L τ' om. BU

ἐνεχώρει, παρὰ τοῦ νωτιαίου διὰ βραχείας ὁδοῦ παρα-
 γιγνόμενα σὺν ἀσφαλείᾳ πολλῇ διανέμεσθαι τοῖς ταύτη
 μορίοις αὐτά, ἀλλ' οὐκ ἐνεχώρει δηλονότι μαλακῶν
 νεύρων ἀρχὴν γενέσθαι τὸν νωτιαῖον σκληρὸν αὐτὸν
 ὑπάρχοντα, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἐν τοῖς κώλοις τὸν ἐγκέ- 5
 φαλον ἐπὶ πλείστον σκληρότητος προεληλυθότων αὐτὸν
 ἐπὶ πλείστον ἦκοντα μαλακότητος. τοῖς μὲν οὖν κώ-
 λοις ὅτι σκληροτάτων ἔδει νεύρων ἰσχυραῖς καὶ βίαιοις
 ἐνεργείαις ὑπηρετοῦσιν [ἀλλήλοισι], ἀντικρυς δὴλον,
 οὐ μὴν οὐδ' ὅτι τοῖς σπλάγχνοις τῶν μαλακωτέρων, 10
 ἀσφαρές· ἀλλ', ὅπως μηδὲν ἐπιδεῖς γίγνοιτο τῷ λόγῳ,
 ῥητέον. πρῶτον μὲν οὖν, ὅτι κίνησιν οὐδεμίαν οὐδὲν
 αὐτῶν ἔχει καθ' ὁρμὴν τοῦ ζώου γιγνομένην, ἀλλ'
 727 αἰσθήσεως ἕνεκα || μόνῃς ἐδεήθη νεύρων, ἄμεινον ἢν
 αὐτοῖς ἐπιπεμφθῆναι τὰ αἰσθητικά· δεύτερον δ', ὅτι 15
 καὶ ἡ τοῦ σώματος αὐτῶν οὐσία μαλακὴ τὴν σύστασιν
 ὑπάρχουσα ῥᾶον ἤμελλεν ἐνωθήσεσθαι τε καὶ παρα-
 δέξασθαι πάντη διαπλεκόμενα τὰ τοιαῦτα· καὶ τρίτον,
 ὅτι σιτίων τε καὶ ποτῶν ἐνδείας ἀκριβεστάτην ἐχρῆν
 αἰσθήσιν εἶναι τῇ γαστρὶ. ἀτὰρ οὖν καὶ φαίνεται 20
 τούτων τῶν νεύρων ἡ πλείστη μοῖρα διασπειρομένη
 μάλιστα μὲν εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς τὰ περὶ τὸ στόμα
 καλούμενον, ἐφεξῆς δ' ἤδη καὶ εἰς τὰλλα σύμπαντα
 τὰ μέχρι τοῦ πνυθμένου. ἐπεὶ δ' ἅπαξ ἕνεκα τῆς γα-
 στρός ἀπ' ἐγκεφάλου κατήχθη νεῦρα, τόσῳ δὴ μᾶλλον 25
 ἔτι καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτὰ τοῖς τῇδε μορίοις ἅπασι δια-

1—2 παραγιγνόμενα om. D || 3 ἐνεχώρει BL ἐγγώρει DU ||
 9 ἀλλήλοισι om. L¹, delendum videtur || 11 ἀσφαρές scripsi: ἀσφα-
 λές codd. | τῷ λόγῳ] λόγον DLU || 13 γενομένην D || 17—18
 παραδέξασθαι DL || 22 ταύτης L | τὸ στόμα L¹ γρ. τὸν στό-
 μαχον L²

νεμηθῆναι βέλτιον ἦν, εἰ καὶ μὴ μεγάλη τις αὐτοῖς
 ἤμελλεν ὠφέλεια γενήσεσθαι. τῇ μὲν γὰρ γαστρὶ πάν-
 τως ἔδει δυνάμεως ὀρεκτικῆς ἐδεσμάτων τε καὶ πομά-
 των, ἧς ἀναγκαῖον ἦν προηγεῖσθαι τινα δύναμιν αἰ-
 5 σθητικὴν τῶν ἐλλειπόντων. τοῖς δ' ἄλλοις τοῖς κατὰ
 τὴν γαστέρα μετεῖναι μὲν καὶ τούτοις εἰς τοσοῦτον 728
 ἀκριβοῦς αἰσθήσεως ἐνίοις τῶν ἱατρῶν ἔδοξεν, ὥστε
 καὶ αὐτὰ τῆς γαστρὸς οὐδὲν ἦττον ὀρέγεσθαι φασιν.
 ἐμοὶ δὲ βραχὺ μὲν τι καὶ αὐτὰ συνεπαισθάνεσθαι δο-
 10 κεῖ, τὸ πλεῖστον δ' εἶναι τῆς κοιλίας καὶ τοῦ στόματος
 αὐτῆς, οἷ δὲ καὶ τὰ νεῦρα ταῦτα φαίνεται τῷ μεγίστῳ
 μέρει σφῶν αὐτῶν ἐμβάλλοντα. καὶ διὰ τοῦτ' αἰσθη-
 τικώτατόν ἐστι τοῦτο τῆς γαστρὸς τὸ μέρος καὶ οἱ
 σφόδρα πεινῶντες αἰσθάνονται τούτου μάλιστα συνελ-
 15 κομένου καὶ οἷον εἰσπόμενου καὶ ἀγανακτοῦντος. ἀλλ'
 οὐκ ἂν, εἰ μὴ τῶν μαλακῶν νεύρων μετέσχευεν, εὐαίσθη-
 τον εἰς τοσοῦτον ἐγένετο. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημέ-
 νων, ὥς καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν ἅπασιν τοῖς κατὰ τὴν
 κοιλίαν, ἐξαιρέτως δ' αὐτῇ τῇ γαστρὶ τῶν ἀπ' ἐγκε-
 20 φάλου νεύρων ἔδει. καὶ πάρεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν ἀνα-
 τομῶν, ὅσῃν αὐτῶν τῆς ἀσφαλείας πρόνοιαν ἡ φύσις
 παρ' ὅλην τὴν ἄνωθεν ὁδὸν ἐποίησατο προορωμένη
 τὴν εὐπάθειαν, ἣν διὰ τὸ μαλακά τ' εἶναι καὶ διὰ
 μακροῦ καταφέρεσθαι πάντως ἂν εἶχεν. ὑμέσιν οὖν
 25 ἰσχυροῖς αὐτὰ περιλαμβάνουσα || συνάπτει τοῖς παρα- 729
 κειμένοις σώμασιν, ἅττ' ἂν ἐκάστοτε τύχη κατιούσιν

2 ἡ ὠφέλεια L || 2—3 ἔδει πάντως D || 11 αὐτοῦ D | οἷ δὲ
 BLU οἷον δὲ D εἰς δ ch | verba τῷ μεγίστῳ — μέρος exc.
 Orib. III 491 | τῷ om. DLU || 16 post ἂν add. ἦν τοῦτο BDU
 om. L | μετέσχειν D || 17 ἐγένετο BLU om. D || 21 ἂν αὐτῶν U ||
 26 ἅττ' ἂν] ἅπαν DU

αὐτοῖς ἐντυγχάνοντα. πολλαχόθι δὲ καὶ αὐτοῖς ἐκέ-
 νοις οὐ σμικρὸν ἀγαθὸν ἢ σύζευξις γίνεται, καθάπερ
 καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἐβδόμην συζυρίαν διεκπύπτουσι
 νεύροις. ἐς ταῦτόν γάρ αὐτὰ συναγαγοῦσα τοῖς κατὰ
 τὴν ἑκτὴν εὐθὺς ἅμα τῷ διεξιελθεῖν τὸ τῆς κεφαλῆς 5
 ὅστουν ὑμέσιν ἰσχυροῖς περιέλαβέ τε καὶ πανταχόθεν
 ἀκριβῶς ἐσκέπασε κοινόν τι τοῦτ' ἀγαθὸν ἀμφοτέροις
 ἐξευροῦσα. καθάπερ γάρ καὶ τὰ σχοινία τὰ μὲν ἀπλᾶ
 καὶ λεπτὰ τελέως ἐστὶν εὐπαθῆ, τὰ δ' ἐκ πλειόνων
 τοιούτων συγκείμενα τοσοῦτον δυσπαθείας ὅσον καὶ 10
 πλήθους τῶν συντιθέντων αὐτὰ προσλαμβάνει, οὕτω
 καὶ τὰ συναγόμενα καὶ περιπλεκόμενα καὶ κοινοῖς
 δεσμοῖς σφιγγόμενα νεῦρα πολλὰ τῶν ἀπλῶν ἀποτε-
 λείται δυσπαθέστερα. καὶ διὰ τοῦθ', ὅταν εἰς πλείονα
 μόρια τοῦ σώματος ἐγγὺς ἀλλήλων ὄντα φέρεσθαι δέη 15
 νεῦρα πολλά, τὴν μεταξὺ πᾶσαν ἄχρι τῶν ληψομένων
 αὐτὰ μορίων ὁδὸν ἢ φύσις ἐξευγμένα παράγει. καὶ
 730 ὅσοι γ' ἄμελλέστερον ὁρῶσι τὰ τοιαῦτα, πάντ' αὐτοῖς
 ἐν εἶναι δοκεῖ, τὰ δ' οὐκ ἔστι μὲν ἐν, ἀλλ' εὐθὺς
 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοσαῦτα, ὅσαπερ καὶ τὰ μόρια, οἷς 20
 ἐμφύεσθαι μέλλει, φαίνεται δ' ἐν ἕκ τε τοῦ πεπλέχθαι
 περὶ ἄλληλα καὶ τοῦ σφίγγεσθαι κοινῇ πάνθ' ὑπὸ
 τῶν περιλαμβανόντων ὑμένων αὐτά. καὶ τοῦτ' ἔστιν,
 ὃ μικρῷ πρόσθεν ἐπηγγειλάμεθα περὶ τῆς τῶν νεύρων
 φύσεως εἶρεῖν. ἀλλὰ γὰρ τὸν μὲν περὶ τῆς συνθέσεως 25
 αὐτῶν λόγον ὕστερον ἅπαντα πληρώσομεν ἰδίᾳ διεξ-

4 verba συναγαγοῦσα — ἐσκέπασε exc. Orib. III 491 ||
 6 περιέλαβε scripsi: περιέβαλε codd. || 11 συντεθέντων LU |
 προλαμβάν. U || 15 δέη L² δεῖν L¹ || 19 ἐν om. U ἐν τὰ πάντα
 αὐτοῖς L || 21 δ' ἐν ἐκ B δ' ἐνεκε U δ' ἐνεκεν D δὲ ἐκ L |
 τε L om. cett. || 23 παραλ. BL¹ || 25 περὶ om. D

ελθόντες, οὐχ ὁδοῦ τι πάρεργον ὥσπερ νῦν ποιησά-
 μενοι. περὶ δὲ τῶν ἐπὶ τὸν στόμαχον ἰόντων νεύρων,
 ὑπὲρ ὧν τῆς ὁδοῦ λέγειν ἠρξάμεθα, συμπερανώμεθα
 πρότερον. ἐπειδὴ γὰρ ἀναγκαῖον ἦν αὐτῶν βραχὺ
 5 προελθόντων ἀποχωρισθῆναι τὰ κατὰ τὴν ἐβδόμην
 συζυγίαν ἐπὶ τὴν γλωττιαν φερόμενα, πάλιν αὐτὰ ταῖς
 καρωτίσιν ἀρτηρίαις πλησίον οὖσαις συνήγαγε καὶ μετ'
 ἐκείνων τὸν τράχηλον ὅλον διεβίβασε κοινοῖς ὑμέσι
 πρὸς αὐτάς συνάψασα. κατὰ δὲ τὸν θώρακα τῶν ἀρ-
 10 τηριῶν ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν τῆς καρδίας κοιλλαν τεταγ-
 μένων ἀπέσχισεν αὐτὰς καὶ συνῆψεν || ἐνταῦθα 731
 πάλιν ἐν ἐκατέρωθεν τῷ στομάχῳ. καὶ ἡνίκα δὲ πρῶ-
 τον ἔμελλεν αὐτὰ σχίσειν εἰς τὴν γαστέρα, τὸ μὲν ἐκ
 τῶν δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερά, τὸ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς
 15 τὰ δεξιὰ περιήγαγε, λοξὰ χρῆναι πρότερον ἐργάσασθαι
 λογισαμένη καὶ περὶ οὗτω κατασχίζειν· ἦν γὰρ δὴ καὶ
 τοῦτο μακροῦ δυσπαθέστερον ἢ εἰ κατ' εὐθὺ φερομέ-
 νων ὁ χωρισμὸς ἐγένετο. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰς ἄλλας
 ἀπάσας τὰς ἀπ' αὐτῶν σχίσεις ὑμέσι τε διαλαμβάνουσα
 20 καὶ κατὰ τῶν παρακειμένων σωμάτων στηρίζουσα προάγει
 πανταχοῦ τὴν ἐκ τῆς μαλακότητος εὐπάθειαν ταῖς ἔξωθεν
 ἐπικουρίαις ἰωμένη τε καὶ διασφύζουσα. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τῆς διανομῆς αὐτῶν τὸ μὲν πού τι κἂν τοῖς ἔμπροσθεν
 εἴρηται, τὸ δὲ τι κἂν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθήσεται.

1 καὶ νῦν BL || 2 verba περὶ δὲ τῶν — περιήγαγε λοξὰ
 exc. Orib. III 491—92 || 3 συμπερανώμεθα D || 4 post ἦν add.
 τῇ φύσει b | αὐτῶ L¹U || 6 τὴν BL om. cett. || 8 καὶ διεβίβασεν
 U || 12 ἐν om. D | δὲ] γε Orib. || 13 σχίσειν Orib.: σχίζειν codd. ||
 14 τὰ ἀριστερά L τὰ om. cett. || 15 τὰ δεξιὰ BDL τὰ om. U ||
 19 τὰς codd. τοῖς b | σχίσεις — σωμάτων om. D || 20 καὶ κατὰ
 L καὶ τὰ BU || 24 post λεχθήσεται add. καὶ μάλιστα τῆς εἰς
 ἡπαρ τὴν καὶ καρδίαν καὶ λάρυγγα διανομῆς L et maxime de ea
 quae ad epa et cor et laringam distributione N

Cap. XII. Περί δὲ τῆς ἐβδόμης συζυγίας τῶν ἀπ' ἐγκεφάλου νεύρων ἤδη ῥητέον· ἦτις ὅτι μὲν εὐθέως ζεύγνυται τῇ πρὸ αὐτῆς, ὀλίγον ἔμπροσθεν εἴρηται, καὶ ὅτι κοινὴν ἀμφοτέραις ταῖς ἀποφύσεσι ταύταις ἢ 732 φύσις ἀσφάλειαν ἢ προνοουμένη τὴν σύζευξιν αὐτῶν 5 ἐξεῦρεν. ὅθεν δ' ὁρμᾶται καὶ ποῖ καταφύεται, λεκτέον· τοῦτο γὰρ ἔτι λείπει τῷ περὶ αὐτῆς λόγῳ. ὁρμᾶται δὴ ταῦτα τὰ νεῦρα, καθ' ἃ παύεται μὲν ὁ ἐγκέφαλος, ἄρχεται δ' ὁ νωτιαῖος, προελθόντα δ' ἕως τινὸς ἅμα τοῖς κατὰ τὴν ἕκτην συζυγίαν, εἴτ' αὐθις αὐτῶν ἀπο- 10 χωρισθέντα μέρει μὲν τινι σφῶν αὐτῶν ἐλαχίστῳ τοὺς ὀρθίους τοῦ λάρυγγος μῦς ἔστιν ὅτε καταπλέκει, τῷ μείζονι δ' εἰς τὴν γλῶτταν ἐμφύεται διὰ παντός. ταῦτα πρῶτα τῶν νεύρων ἀκριβῶς ἔστιν ἤδη σκληρά· τῶν γὰρ ἔμπροσθεν εἰρημένων ἀπάντων τὰ μὲν ἥττον 15 ἔστι, τὰ δὲ μᾶλλον μαλακά, σκληρὸν δ' ὁμοίως τοῦτοις οὐδέν. ἀλλὰ τοι κἀκείνων ὅσα μυσὶν ἐμφύεται, σαφῶς τῶν ἄλλων γίγνεται σκληρότερα.

Cap. XIII. Μύες δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον οἳ τε τοὺς ὀφθαλμοὺς κινουντές εἰσι καὶ οἱ τὴν κάτω γένυν ἔτι 20 τε πρὸς τούτοις οἱ τὰ τῆς ῥινὸς πτερύγια καὶ τὰ χεῖλη καὶ τὰς γνάθους. εἰς μὲν δὴ τοὺς τῶν ὀφθαλμῶν 733 μῦς, καίτοι σμικροὺς παντάπασιν ὄντας, με||γάλα τοῖς τοῦ σώματος ὄγκοις ἐμφυόμενα φαίνεται τὰ νεῦρα δι' αὐτὸ τοῦθ', ὅτι μαλακώτερα τὴν σύστασιν ἔστιν ἢ ὥς 25 ἔπρεπε τοῖς κινητικοῖς. ὅσον οὖν ἀπολείπεται τοῦ δέοντος διὰ μαλακότητα, τοῦτ' ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτοῖς

1 δὲ om. D || 6 ποῖ] οὗ L || 7 verba ὁρμᾶται — παντός exc. Orib. III 494—95 || 8 τὰδε L¹ γρ. ταῦτα L² || 9 παρελθόντα U || 14 verba ταῦτα — σκληρότερα exc. Orib. III 495 || 19 τὸ om. D || 23 μικροῦς LU || 26 εἰς ὅσον L | ἀπελείπετο L || 27 αὐτοῖς om. U

ἡ φύσις ἀνεπλήρωσεν. ὥσαύτως δ' ἔχει καὶ πάλιν τῶν
 κροταφιδῶν μυῶν· ἑκατέρω γὰρ αὐτῶν ἐμφύεται τρία
 νεῦρα, δύο μὲν ἀπὸ τῆς τρίτης συζυγίας, ὑπὲρ ὧν ἤδη
 προειρήκαμεν, ἄλλο δὲ τρίτον σκληρότερον, ὑπὲρ οὗ
 5 μετ' ὀλίγον εἰρήσεται, ὥστ' ἐνταῦθα πάλιν ἐκ τοῦ
 πλήθους τῶν νεύρων τὴν πρὸς τὰς ἐνεργείας ἰσχὺν
 ὑπάρχειν τοῖς μυσίν. οἱ δ' αὖ κατὰ τὰς γνάθους τε
 καὶ τὴν ῥίνα καὶ τὰ χεῖλη μύες ὥσπερ συμμετρους
 τοῖς ὄγκοις ἀποφύσεις νεύρων λαμβάνουσιν, οὕτω καὶ
 10 τῇ σκληρότητι. φερομένοις γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ πλεον διὰ
 τῶν ὀστέων ἡ σκληρότης ἐκ τοῦ μήκους τῆς ὁδοῦ προσ-
 γίννεται. ἐγγὺς μὲν γὰρ τῆς ἀρχῆς μαλακῆς ὑπαρ-
 χούσης οὐχ οἷόν τ' ἦν τῇ φύσει σκληρὸν ἐκφῦσαι
 νεῦρον, κατὰ βραχὺ μέντοι προάγουσά τε καὶ ἀνάγουσα,
 15 καὶ μάλισθ' ὅταν δι' ὀστέων τὴν ἀγωγὴν ποιῇται, τῷ
 τε τοῦ χρόνου καὶ τῷ τῆς ἀποστάσεως μήκει σκληρὸν
 ἀπεργάζεται. || οὕτω γὰρ καὶ τὸν νωτιαῖον καὶ αὐτόν 734
 γε τὸν ἐγκέφαλον οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἑαυ-
 τοῦ σκληρότερον ἀπέδειξε. καὶ εἴπερ ταῦθ' οὕτως
 20 ἔχει, πρόδηλον ἤδη παντὶ τὸ μήθ' ἐτέρωθεν ἐγκαιρό-
 τερον ἂν ἐκφῦναι τὰ κινητικὰ τῆς γλώττης νεῦρα μήθ'
 ὁδοιοποιῶν βελτίονι χρήσασθαι τῆς νῦν ὑπαρχούσης
 αὐτοῖς. ἐκ μὲν γὰρ τῶν ἔμπροσθεν μερῶν οὐκ ἦν
 οὐκέτ' οὐδεμία χώρα σχολάζουσα, καὶ δι' αὐτό γε
 25 τοῦτο τὴν τρίτην τε καὶ τετάρτην συζυγίαν ἐκ τῶν
 ὀπισθεν ἀπέφυσεν· ἔξ αὐτῶν δ' αὖ πάλιν τούτων τῶν

4 σκληρόν L¹ corr. L² || 7 ὑπάρχειν BLU ἀπαρχὴν εἶναι D |
 τε om. U || 13 ἐκφῦναι D ἐκφύσει U || 14 προάγουσα D || 16
 χρόνον] Hinc deficit codicis L pars vetustior usque ad p. 859, 15 k |
 μήκει post χρόνον colloc. D | τῷ ante τῆς om. B || 21 ἐμφῦναι
 U || 23 μερῶν om. D

χωρίων ἅμα μὲν οὐδ' ἡδύνατο μεγάλων ἄλλων ἔκφυσιν
 νεύρων ποιήσασθαι, ἅμα δ', εἰ καὶ δυνατόν ἦν, ἠπόρει
 τῆς ὁδοῦ. διὰ μὲν γὰρ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος εἴπερ
 αὐτὰ διεκόμεσεν, ἀναμίξασα τοῖς κατὰ τὴν τρίτην τε
 καὶ τετάρτην, ὁμοίως ἂν ἐκείνοις ἔμεινε μαλακά. διὰ
 δ' αὖ τῶν ὀστέων τῆς κεφαλῆς ἀγαγεῖν μὲν ἡδύνατο
 καὶ σκληρά γε διὰ τῆς τοιαύτης ὁδοῦ ποιήσασθαι συμ-
 μέτρως, ἀλλ' ἅμα μὲν ἦν περιττὸν ἐτέρωθεν ἐτοιμότε-
 ρον ἀχθῆναι δυναμένων, ἅμα δ' οὐδὲ χώρα τις ἦν
 ἔτι τῷ κρανίῳ κατὰ τὴν ὀρίζαν τῆς γλώττης πολλῶν || 10
 735 τρημάτων ἐνταυθοῖ φθανόντων γεγονέναι. δεόντως
 οὖν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκφύσεως τοῦ νωτιαίου, καθ'
 ὃ μᾶλλον σκληρότερός ἐστιν ὁ ἐγκέφαλος, ἐκφύσασα
 τὸ ζεύγος τοῦτο τῶν νεύρων καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ἄπα-
 σαν ἔτι καὶ μᾶλλον ἀπεργασαμένη σκληρὸν εἰς ἅπασαν 15
 οὕτω διέσπειρε τὴν γλώτταν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο
 μὴ παρέργως ἀκούσης, τὸ παντὶ μορίῳ τῆς γλώττης
 αὐτὰ διανενομήσθαι, τεκμηρίον μὲν ἱκανὸν ἐσόμενον
 τῆς τῶν εἰρημένων ἀληθείας, μεγίστην δὲ τέχνην ἐν-
 δεξιόμενον τοῦ δημιουργοῦ. τὰ μὲν γὰρ αἰσθητικά 20
 νεῦρα κατὰ τὴν ἔκφυσιν εὐθέως πλατυνθέντα τὸν
 ἔξωθεν αὐτῆς διέπλεξε χιτῶνα μηδὲ προσαψάμενα τῶν
 ὑποτεταγμένων μυῶν. ταυτὶ δὲ τὰ κινητικὰ τὰ κατὰ
 τὴν ἐβδόμην συζυγίαν εἰς πολλὰς ἵνας λυθέντα πάν-
 τας αὐτῆς διυφαίνει τοὺς μῦς εὐλόγως· οὔτε γὰρ τῶν 25
 αἰσθητικῶν ἦν τις χρεῖα τῷ βέθει τῆς γλώττης μελ-

4 ἀναμίξας αὐτοῖς κατὰ D || 6 αὖ τῶν] αὐτῶν U | ἡδύνατο
 U || 9 ἀχθῆναι BU ἀναχθῆναι D || 11 γεγονέναι om. D || 13 μᾶλ-
 λον U μάλιστα BD || 14 τοῦτο] τὸ U || 19 τὴν τέχνην B || 20
 verba τὰ μὲν γὰρ — τοὺς μῦς exc. Orib. II 496 || 23 ταυτὶ U
 ταύτῃ BD

λούσης γε διὰ τῶν ἐκτὸς αὐτῆς μερῶν ὁμιλήσειν τοῖς
 χυμοῖς οὔτε τῶν κινητικῶν τοῖς ἐκτὸς ἀδύνατοις οὔσι
 διὰ σκληρότητα τὰς τῶν χυμῶν διαγιγνώσκειν || ἰδιό- 736
 τητας. οὔτ' οὖν τούτων οὐδὲν ἀργῶς ἢ φύσις ἐποίησεν
 5 οὔτ' ἀλόγως. ἰσχνότερα μὲν εἰργάσατο τὰ κινητικὰ
 τῆς γλώττης νεῦρα, παχύτερα δὲ τὰ τῶν ὀφθαλμῶν,
 καίτοι μικροτέρους μῦς κινεῖν. τοῖς μὲν γὰρ ἡ
 σκληρότης ἱκανὴ πρὸς τὴν ἰσχύν· τὰ δ', εἰ μὴ πρὸς
 τοῦ μεγέθους ὠφελείτο, ἦν ἂν τελέως ἀδύνατα κινεῖν
 10 διὰ μαλακότητα. τοὺς δὲ δὴ κροταφίτας μῦς ἔτι καὶ
 μᾶλλον ἀδύνατα κινεῖν ἦν τὰ παρὰ τῆς τρίτης συζυ-
 γίας εἰς αὐτοὺς ἀφικνούμενα νεῦρα· αὐτοὶ τε γὰρ
 μεγάλοι καὶ μέγιστον μέρος ἔχουσιν ὅλης τῆς κάτω
 γένουος καὶ μεγίστοις τένουσιν εἰς αὐτὴν καταφύονται.
 15 τρίτον οὖν καὶ τούτων ἐκατέρωθεν σκληρὸν νεῦρον
 ἔπεμψεν ἀπὸ τῆς πέμπτης συζυγίας, ὥσθ', ὅπερ τοῖς
 τῶν ὀφθαλμῶν μυσὶν ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν νεύρων,
 τοῦτο τοῖς κροταφίταις ἐκ τοῦ πλῆθους ὑπάρχειν.
 ἐναργέστερον δὲ φαίνεται τὸ προειρημένον νεῦρον ἐφ'
 20 ὧν ζώων ὁ κροταφίτης μῦς μέγας ἐστί. πόθεν οὖν
 τοῦτο τὸ σκληρὸν νεῦρον ἐπ' αὐτοὺς παραγίγνεται,
 καιρὸς ἂν εἴη λέγειν, ἐπειδὴ γε καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ||
 κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἐκφύσεων ἀπάσας ἤδη συνεπερα- 737
 νάμεθα. πέμπτην δέ τινα συζυγίαν νεύρων ἐκ τῶν
 25 πλαγίων μερῶν τῆς κεφαλῆς βεβλαστηκυῖαν ἐμπίπτειν
 τοῖς λιθώδεσιν ὅστοις ἐλέγομεν, ἐκδέχεσθαι δ' αὐτὴν
 δίκρουν γενομένην διττὰς διατρήσεις ἀνίσους καὶ φέ-
 ρεσθαι διὰ μὲν τῆς ἐτέρας τῆς εὐρυτέρας εὐθὺ τῶν

5 ἰσχνὰ B || 13—14 ὅλην τὴν κ. γένον codd. corr. ch || 18
 ὑπάρχει D || 20 μέγας om. B || 25 ἐκ τῆς B

ἀκοῶν τὴν μελίζω μοῖραν, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν τὴν στε-
 νοτέραν, ἣν δὴ καὶ τυφλὸν τρῆμα καλεῖσθαι, τὸ λοιπὸν
 μέρος ἐμπεσὼν διεξέρχεται διὰ τινος ὁπῆς πλησίον
 τῶν ὥτων τεταγμένης τὴν τε μεταξὺ τῆς ἔσωθεν ἀρχῆς
 τοῦ νεύρου καὶ τῆς ἔξωθεν τελευτῆς ὁδὸν ἄπασαν 5
 ἐνείλχθαι ποικίλως οἷον λαβύρινθον τινα. τοῦτον
 οὖν τὸν λαβύρινθον ἡ φύσις οὐ μάτην ἐδημιούργη-
 σεν, ἀλλὰ τοῖς τε κροταφίταις μυσὶ προνοομένη σκλη-
 ρὸν ἐπεμψε νεῦρον, οὐχ ἥτιον δὲ τούτων ταῖς γνά-
 θοις. ἀργὸν δ' ἐνταῦθα καὶ ἀκατάτρητον ὅστουν 10
 ἔχουσα καὶ σκληρὸν ἐν τοῖς μάλιστα τούτῳ κατεχρή-
 σατο πρὸς τὴν τοῦ σκληροῦ νεύρου γένεσιν. εἰ γάρ,
 ὅσον ἂν ἀφίστηται τῆς ἀρχῆς ἕκαστον τῶν νεύρων,
 738 εἰς τοσοῦτον ἐγγωρεῖ σκληρότατον ἢ αὐτὸ ποιεῖν, εὐμη-
 χανώτατα φαίνεται τὴν κατὰ τὸ λιθοειδὲς ὅστουν ὁδὸν 15
 αὐτῷ παρασκευάσασα. τό τε γὰρ μῆκος αὐτῆς καὶ ἡ
 ξηρότης τοῦ χωρίου ῥαδίως ἐμέλλε σκληρὸν καὶ ξηρὸν
 ἀποφαίνειν αὐτό· ἐνθα μὲν γὰρ ὑγρότησιν ἐπιτέγγεται
 πλείοσιν, οὐδὲν αὐτῷ τοῦ μήκους τῆς ὁδοιοποιίας ὄφε-
 λος, ἐνθα δὲ ξηρὸν καὶ ἄνικμον διεξέρχεται χωρίον, 20
 ἐνταῦθα ξηραινόμενον ῥᾶστα σκληρύνεται. προσέρχεται
 δ' ἐκ τῆς ἐπικαίρου θέσεως τοῦ λιθοειδοῦς ὅστου
 τοῦδε καὶ ἡ τῆς ἀσφαλείας χρεία. καὶ πάντ' ἔοικεν
 ἅμα συλλαβεῖν ἡ φύσις, ὧν ἔδει τῷ νεύρῳ, διὰ τῆς
 μιᾶς ταύτης ἑλικος, ἀσφάλειαν, μῆκος ὁδοῦ, χωρίου 25
 ξηρότητα. τοῦτ' οὖν τὸ νεῦρον τῷ πλείστῳ μὲν ἑαυ-
 τοῦ μέρει τὸν πλατὺν τῶν γνάθων διολύγει μῦν· ὁλ-

4 τὴν γε μετ. τῆς τ' U || 8 post προνοομένη add. τούτων
 D || 9 τὸ νεῦρον D || 10 δ' om. BU || 13 ἂν ἀφίστηται codd. ἀφί-
 σταται k || 16 παρασκευάζουσα B || 21 καὶ σκληρύνεται D || 26
 verba τοῦτ' οὖν — προστιθέν exc. Orib. III 489

γον δ' αὐτοῦ τι βοηθεῖ τοῖς ἀπὸ τῆς τρίτης συζυγίας
 ἡκουσιν εἰς τοὺς κροταφίτας, ὅσον ἐκείνοις ἦττον ἢ
 προσήκει σκληροῖς οὖσιν εἰς ῥώμην κινήσεως ἐνδεῖ,
 τοσοῦτον αὐτοῖς παρ' ἑαυτοῦ προστιθέν, καὶ μάλιστα
 5 ἐν οἷς ζώοις ὑπάρχουσιν οἱ κροταφῖται μεγάλοι. τί
 δὴ ποτ' || οὖν οὐκ ἐξ ἐνὸς μεγάλου νεύρου τὴν ῥώμην 739
 αὐτοῖς, ἀλλ' ἐκ τριῶν μικρῶν κατεσκευάσατο; καὶ τί
 δὴ ποτε τοῖς κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἐνὸς μεγάλου
 νεύρου; ὅτι κατὰ μὲν τὰς χώρας τῶν ὀφθαλμῶν ἀλο-
 10 γώτατον ἦν πολλὰς ποιεῖσθαι διατρήσεις ἀντὶ μιᾶς·
 ἀποδέδεικται γὰρ πρόσθεν, ὅτι καὶ τοῖς ἐπὶ τὴν ἄνω
 γένυν ἀφικνουμένοις νεύροις οὐκ ἦν εὐλογον ἕτερον
 τρημα παρασκευάζειν, ἀλλὰ τῷ τῶν μυῶν συγχρησά-
 σθαι· κατὰ δὲ τὰ τῶν κροτάφων ὅσα πολλῶ μὲν μεί-
 15 ζονα τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπάρχοντα, διατρήσεις
 δὲ μὴ ὅτι πολλὰς καὶ πυκνάς, ὥσπερ αἱ χῶραι τῶν
 ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ μὴδ' ὀλίγας μὴδ' ἀραιὰς ἔχοντα
 βέλτιον ἦν ὁπὰς στενὰς ἀπεργασαμένην ἀπὸ τῆς τρί-
 20 τῆς συζυγίας ἀποπέμψαι νεῦρα, τῆς γε δὴ κατὰ τὸ
 λιθοειδὲς ὅστουν ἐκτρήσεως οὐ δυναμένης εὐρείας γε-
 νέσθαι· ὁῦλον γάρ, ὡς ἀπώλετ' ἂν αὐτῆς τὸ πολυέλι-
 κτον τοῦτο ταῖς τῶν τρημάτων εὐρύτησι καταδαπανη-
 θῆναι φθάσαντος τοῦ ὅστου. εἰ τοίνυν οὔτε τὸ
 σκληρὸν νεῦρον οἷόν τ' ἦν παχὺ γενέσθαι, καὶ τῶν
 25 ἀπαλῶν οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀποφύειν πλεόν, εἰς πολλὰ ||
 γε δὴ καὶ αὐτῶν ἕτερα μόρια μελλόντων διανέμεσθαι, 740

2 εἰς ὅσον B | ἐν ἐκείνοις U || 3 προσήκει Orib. || 4 αὐτοῖς
 Orib.: αὐτῶ BD αὐτὸ U | προστιθέν Orib.: προστεθέν B προστι-
 θέναι DU || 16 καὶ om. U || 18 ἀπεργασαμένη U || 19 δὴ om. B ||
 20 οὐ om. B || 22—23 καταδιαπονηθῆναι U || 25 ἀπαλῶν U
 ἀπλῶν D et de mollibus N

δῆλον, ὥς εὐλόγως οὐκ ἠρξέσθῃ μόνῳ θατέρῳ γένει τῶν νεύρων ἢ φύσις. ἀλλὰ καὶ τὸ πλείους αὐτὰς ἀρχὰς ἔχειν κινήσεως οὕτως ἤμελλε μόνως ἀποτελεσθῆσθαι καλῶς, ἵν', εἰ καὶ ποτε μὴ τις ἐξ αὐτῶν πάθοι, τὰς γοῦν λοιπὰς ὑπηρετούσας ἔχοι. 5

Cap. XIV. Ὀλίγον δ' ἐνταῦθα τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου διαναπαύσαντες εἰπωμέν τι περὶ τῶν ὀνομάτων, οἷς ἤδη τε ἐχρησάμεθα καὶ τῷ μέλλοντι λόγῳ πάντως χρησόμεθα. δύο δὴ μοι νοήσας νεῦρα, τὸ μὲν σκληροτάτον ἀπάντων τῶν ἐν τῷ σώματι, τὸ δὲ μαλακώτα- 10 τον, αὐτὴς μοι νόει τρίτον ἐν τῷ μεταξὺ τούτοις μέσον ἀκριβῶς ἐκατέρων ἴσην ἀναλογίαν διάστασιν ἀπέχον τῶν ἄκρων. τὰ μὲν οὖν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ τε μέσου καὶ τοῦ σκληροτάτου σκληρὰ σύμπαντα καλεῖν, 15 θάτερα δὲ τὰ λοιπὰ τὰ μέχρι τοῦ μαλακωτάτου μαλακὰ καὶ τὰ μὲν σκληρὰ πρὸς μὲν τὰς κινήσεις ἄριστα παρ- 20 741 εσκευάσθαι νομίζειν, εἰς δὲ τὰς αἰσθήσεις ἀφνεῖσθαι, τούναντίον δ' ὑπάρχειν τοῖς μαλακοῖς εὐφυῖαν μὲν εἰς ἀκρίβειαν αἰσθήσεως, ἀρρωστίαν δ' εἰς ἰσχὺν κινήσεως, ἀλλ' ὅσα μὲν ἀκριβῶς μαλακὰ, μηδ' ὅλως εἶναι 25 30 κινητικά, τὰ δὲ τούτων ἥττον μαλακὰ καὶ τοῖς μέσοις ἤδη προσιόντα κινητικὰ μὲν εἶναι καὶ ταῦτα, πολὺ δ' ἀπολείπεσθαι τῆς τῶν σκληρῶν ἐνεργείας. τὴν μὲν οὖν τῶν σκληρῶν νεύρων ἀρχὴν ἀπάντων νόει μοι τὸν νωτιαῖον καὶ τό γε κάτω πέρας αὐτοῦ τῶν ἐσχά- 30 35 τως σκληρῶν, τὴν δὲ τῶν μαλακῶν ἀπάντων τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰ μέσα γε τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ μερῶν ἀνακείσθαι τοῖς μαλακωτάτοις, τῆς δὲ τῶν μέσων νεύ-

3 ἔχειν BU σχεῖν D || 8 τε] γε DU || 10 τῶν om. U || 11 τούτων B || 16—17 παρεσκευάσται D || 22 προϊόντα codd. προσ. k

ρων οὐσίας, καθ' ἃ συνάπτουσιν ἐγκέφαλός τε καὶ
 νωτιαῖος, ὑπάρχειν τὴν ἀρχήν. ὅταν οὖν τι νεῦρον
 ἐξ ἐγκεφάλου βλαστήσῃ μαλακόν, εὐθὺς μὲν οὐχ οἶόν
 τε τοῦτο κινητικὸν ὑπάρχειν, ἀποτεινόμενον μέντοι
 5 καὶ προϊόν, εἰ ξηραίνεται τε καὶ σκληρότερον ἑαυτοῦ
 γίγνεται, πάντως ἔσται ποτὲ κινητικόν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ
 κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τὰ μὲν μᾶλλον ἔστι, τὰ δ'
 ἥττον αὐτῶν μαλακὰ καὶ τῷ || προϊέναι τὰ μὲν θάττον 742
 ξηραίνεται, τὰ δὲ βραδύτερον, ἀνάγκη καὶ κινητικὰ
 10 γενέσθαι τὰ μὲν ὀλίγον ἀποχωρήσαντα τῆς ἀρχῆς, τὰ
 δὲ πλέον. ἔνια μέντοι νεῦρα διασφάζειν φαίνεται μέχρι
 πλείστον τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς φύσιν, ὥσπερ καὶ τὰ ἐπὶ
 τὴν γαστέρα φερόμενα, σχεδόν, οἷάπερ ἐξέφυ, τοιαῦτα
 παρ' ὅλην τὴν ὁδὸν φυλαττόμενα· μένειν γὰρ ἐχρῆν
 15 αὐτὰ διὰ παντὸς αἰσθητικά. τῶν τοίνυν ἀπὸ τῆς τρί-
 τῆς συζυγίας νεύρων εἰς τὸ στόμα παραγινόμενων
 ὅσον μὲν εἰς τὴν γλῶττιαν εὐθὺς ἐνέφυ, μαλακὸν οὐ-
 τως ἦν, ὥς μηδέπω κινητικὸν ὑπάρχειν· ὅσον δ' εἰς
 τὰ τῆς κάτω γένυος ὅστ' αἰ, παρερχόμενον τοὺς ὀδόντας
 20 τοὺς μεγάλους ἐξηράνθη τε κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτὴν καὶ
 σκληρότερον ἐγένετο τοῦτο παρὰ τοὺς κυνόδοντας κα-
 λουμένους καὶ ἔξω διεκπεσὸν εἰς τοὺς τῶν χειλῶν μῦς
 διεσπάρη. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ διὰ τῶν
 κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς χωρῶν ἐπὶ τὰ τῶν μύλων ὅστ' αἰ
 25 παραγινόμενον οὕτω σκληρότερον ἐν τῇ διόδῳ ταύτῃ
 γέγονεν, ὥστε, καίτοι σμικρὸν ὄν, τοὺς τε μῦς τοὺς
 κατὰ τὴν ἄνω γνάθον κινεῖ || καὶ τῶν ῥινῶν τὰ πτε- 743
 ρύγια. ταῦτ' οὖν ἅπαντα καὶ τῷ προειρημένῳ λόγῳ

3 βλαστήσῃ] γὰρ μετάγη D || 6 γένοιτο B || 13 ἐξέφυ] ἔφυ
 B || 17 τὴν om. a || 22 καὶ ἔξω DU εἰ ἐ. B καὶ om. k || 24 χωρίων
 BU² || 27 κινεῖ codd. κινεῖν k

καὶ ἀλλήλοις ὁμολογεῖ καὶ τὴν τε τῶν σκληρῶν νεύ-
ρων ἰσχὺν ἐνδείκνυται καὶ τὴν τῶν ἀπαλῶν ἀσθένειαν,
καὶ ὥς τοῖς μὲν ἐν τῷ δρᾶν, τοῖς δ' ἐν τῷ πάσχειν
ἡ χρεῖα, καὶ ὥς εὐλόγως ἐκ τῶν εἰρημένων κατὰ τὸν
ἐγκέφαλον μερῶν ἕκαστον ἀποπέφυκε, καὶ ὥς οὐδὲν 5
οὐδαμοῦ μᾶτην ἐκπέφυκεν, ἀλλ' ἔνεκά τινος ὀργάνου,
καὶ ὥς τηλικούτον τε καὶ τοιοῦτον, ἡλίκον τε καὶ οἶον
εἶναι πρόπει τῇ φύσει τοῦ μέλλοντος αὐτὸ δέξεσθαι
μορίου. συναποδέδεικται δ' ἐν τῷ λόγῳ μικροῦ δεῖν
ἤδη καὶ ὥς οὐδὲν τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ προσώπῳ 10
μορίων ἴμοιρον νεύρων ἐστὶ. περὶ τε γὰρ ὀφθαλμῶν
εἴρηται καὶ ὥτων καὶ γλώττης καὶ τοῦ τὸ στόμα πᾶν
ὑπεξωκός ὑμέρος καὶ τῶν περὶ τὰ χεῖλη τε καὶ τὴν
ἄνω γένυν ἀπάντων μορίων. εἰ δὲ δὴ τι σμικρὸν
παραλέλειπται σαφεστέρας διηγήσεως δεόμενον, ἐν τῷδε 15
τῷ λόγῳ δηλωθήσεται.

Cap. XV. Αἱ μὲν δὴ περὶ τοῖς ὁδοῦσι σάρκες, ἃς
744 ὄνομαζουσιν οὐλα, καὶ αὐτοὶ πάντες οἱ ὁδόντες καὶ
τὸ δέρμα πᾶν τὸ περὶ τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἐν τῇ ῥινὶ
χιτῶν ὁ ἐνδοθεν ὑπαλείφων αὐτὴν ἀπὸ τῆς τρίτης 20
συσυγίας τῶν νεύρων ἀποσχίσεις λαμβάνουσι, κατὰ μὲν
τὴν διὰ τῆς γένυος ὁδόν, ἣν ἐδηλώσαμεν ὀλίγῳ πρό-
σθεν, αἷ τε μύλαι σαφεῖς καὶ μεγάλας καὶ τῶν οὐλῶν
τὰ μὲν ἦτιον, τὰ δὲ μᾶλλον, ἅπαντα δ' οὖν λεπτάς
τε καὶ δυσθεωρήτους, ὥσπερ καὶ οἱ μακροὶ τῶν ὁδόν- 25
των, κατὰ δὲ τὴν τῶν ἐπὶ τὸ μῆλον ἰόντων νεύρων
ὁδὸν ἅπαντα σχεδὸν τὰ περὶ τὴν ἄνω γένυν αἷ τε

8 δέξεσθαι scripsi: δέξασθαι codd. || 9 καὶ μικροῦ DU ||
12 καὶ γλώττης om. U¹ add. in marg. U² || 17 δὴ om. D δει U ||
τοὺς ὁδόντας D || 19 τῷ προσώπῳ U || 25 verba ὥσπερ καὶ —
δυσθεωρήτους om. D

μύλαι καλούμεναι καὶ τὰ περὶ ταύτας οὐλα σαφεῖς
 μὲν καὶ μεγάλας ἀποφύσεις αἱ μύλαι, σμικρὰς δὲ καὶ
 δυσθεωρήτους τὰ τ' οὐλα καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ὀδόντων.
 ἀπὸ δὲ τῶν ὥς ἐπὶ τοὺς κροταφίτας μῦς ἐκ τῆς χώρας
 5 τῶν ὀφθαλμῶν ἀνιόντων τὰ τε βλέφαρα καὶ τὰ περὶ
 τὰς ὀφρῦς ἅπαντα καὶ σύμπαν νενεύρωται τὸ μέτωπον.
 ἀπὸ δὲ τοῦ διεκπεσόντος τῶν τυφλῶν τρημάτων νεύ-
 ρου τοῦ τοῖς κροταφίταις ἀμυδρὰν ἀπονέμῃσιν πέμ-
 ποντος εἰς τε τοὺς ἀδένους καὶ τᾶλλα || τὰ περὶ τοῖς 745
 10 ὥσπερ καὶ εἰς τὰ λεπτὰ τῶν γνάθων φέρονται τινες
 ἀποσχίδες. ἡ πλείστη δ' αὐτοῦ μοῖρα τὴν εἰς τὰ πλά-
 για κίνησιν ἐργάζεται τῶν γνάθων διὰ τοῦ πλατέος
 μυός, ὑπὲρ οὗ μετὰ ταῦτα λεχθήσεται. αὐτὸ δὲ τὸ
 τετριχωμένον δέσμα μόνης αἰσθήσεως ἔνεκεν ὄν, ὥσ-
 15 περ καὶ τὸ ἄλλο τὸ καθ' ὅλον τὸ ζῶον, ἀποσχίδας
 ὀλίγας καὶ λεπτάς καὶ ἀραιὰς καὶ δυσθεωρήτους οἷον
 ἀράχνης τινὸς ἵνας ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ἀπάντων
 λαμβάνει. τὸ μέντοι κατὰ τὸ μέτωπον δέσμα κινήσεως
 τῆς καθ' ὁρμὴν μεταλαβὼν εὐλόγως αἰσθητὰς καὶ σα-
 20 φεῖς ἐκτίσεται τὰς τῶν νεύρων ἵνας. ὑποτίθεται γὰρ
 αὐτῷ μυώδης τις φύσις λεπτὴ πολλὰς νεύρων ἵνας εἰς
 ἑαυτὴν δεχομένη. οὐδ' ἔστιν αὐτῆς ἀποδείξαι τὸ
 δέσμα, καθάπερ τὸ τοῦ λοιποῦ σώματος, ἀλλ' ἦνεται
 πάντη, καὶ κίνησις ἀμφοῖν ἐστὶ μία τὰς ὀφρῦς ἀνα-
 25 τείνειν δυναμένη. θαυμασιώτερον δ' ἔτι τούτου μέ-
 μικται τὸ δέσμα τοῖς κατὰ τὸ χεῖλος μυσίν. οὐ γὰρ

4 ὥς om. B || 8—9 πέμπτος (suprascr. on) U πέμπτον B ||
 9 verba εἰς τε τοὺς — λαμβάνει exc. Orib. III 489—90 || 9—10
 τὰ ὅσα D παρὰ τοῖς ὡσὶν Orib. || 14 ἔνεκα ὄν B ἔνεκεν ἦν U
 ἔνεκα D ὄν om. Orib. || 17 ὑπερκειμένων BU ὑποκ. D Orib. ex
 superiacentibus N || 20 ὑποτίθεται U ὑποτίτανται BD || 22 τὸ
 om. U

ἂν ἔχοις εἰπεῖν ἐνταῦθα τοὺς μὲν ὑποτετάσθαι, τὸ δ'
 ἐπιπεφυκέναι, καθάπερ ἐπὶ μετώπου καὶ πολλαχόθι
 746 τῶν γενύων || ἐκατέρων ἐστὶ καὶ τοῖς ἐντὸς τῶν χει-
 ρῶν τε καὶ τῶν ποδῶν. ἐπὶ μὲν γὰρ τούτων ἐγγωρεῖ
 διελεῖν τε καὶ χωρίσαι σαφέσιν ὄροις, ἵνα τελευτᾷ μὲν 5
 ὁ μῦς, ἄρχεται δὲ τὸ δέσμα. κατὰ δὲ τὰ χεῖλη δι'
 ὅλων τις αὐτῶν κρᾶσις γέγονε συνεφθαρμένων τε καὶ
 ἀναμειγμένων ἀλλήλοις, ὥστ' οὐδὲ μὺν ἔχειν εἰπεῖν
 οὔτε δέσμα τὸ κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν, οὔθ' ὅλον οὔτε κατὰ
 τὰ μόρια διελομένοις, ἀλλ' ἦτοι μῦς δερματώδεις κα- 10
 λέσειας ἂν ἐν δίκῃ τὰ χεῖλη τῶν ζώων ἢ δέρματα
 μυώδη. καὶ τὸ παράδοξόν τε καὶ ξέιον τοῦτο τῆς
 συνθέσεως ἐν τῷ τῆς ἐνεργείας ἰδίῳ κατὰ λόγον ἐγέ-
 νετο. συνάγεσθαι τε γὰρ ἀκριβῶς καὶ διίστασθαι καὶ
 πάντῃ περιάγεσθαι χρηστὸν ἦν τοῖς χεῖλεσιν, ὧν οὐ- 15
 δὲν ἂν ἰσχυρῶς τε ἅμα καὶ καλῶς ἐγένετο καὶ ὡς νῦν
 γίγνεται μὴ τοιαύτης αὐτῶν ἀποτελεσθείσης τῆς οὐσίας.

Cap. XVI. Ἄλλ' ἐπεὶ καὶ τὸν ὑπαλείφοντα τὰς
 ῥίνας ἔνδον χιτῶνα μετέχειν ἐλέγομεν τῆς ἐπὶ τὰς
 χώρας τῶν ὀφθαλμῶν φερομένης μοίρας τῶν νεύρων, 20
 747 οὐ μὴν τὴν γε || ὁδὸν αὐτῶν εἵπομεν, εὐλόγον ἂν εἶη
 καὶ ταύτην προσθεῖναι νῦν, ἵνα μηδὲν ἐπιδεῖς ἢ τῷ
 λόγῳ. κατὰ δὲ τὸν μέγαν κανθὸν ἐν ἐκατέρῳ τῶν
 ὀφθαλμῶν ἐστὶν ἰδεῖν διατετρημένον εἰς τὰς τῶν
 ῥινῶν εὐρυχωρίας τὸ κοινὸν ἐκείνων τε καὶ τῶν 25
 ὀφθαλμῶν ὁστοῦν καὶ φερόμενον δι' ἐκατέρου τῶν τρη-
 μάτων νεῦρον οὐ σμικρὸν ἀποσχιζόμενον ἐκ τῆς χώρας
 τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπειδὴν πρῶτον ἐν ταύτῃ γένηται τὰ

2 πολλαχόθεν D || 9 τὸ δέσμα B || 10 τὰ om. U || 12 τὸ
 τῆς B || 18 verba Ἄλλ' ἐπεὶ — κτώμενος exc. Orib. III 490 || 19
 ἐνδοθεν Orib. || 23 δὲ D || 24 ἰδεῖν ἐστὶν B || 27 μικρόν U

κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν νεῦρα. καὶ τοῦτο τὸ νεῦ-
ρον οὐκ εἰς τὸν ἐν τῇ ῥινὶ μόνον ὑμένα φαίνεται
διασπείρομενον, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς ὑπερφάας προερ-
χόμενον. κοινὸς γὰρ δὴ καὶ εἰς ἐστὶν ὁ χιτῶν οὗτος
5 τῇ ῥινὶ καὶ τῷ στόματι διὰ τῶν εἰς αὐτὸ συντρήσεων,
δι' ὧν περὶ καὶ ἀναπνέομεν, τὴν κοινωνίαν τε καὶ συν-
έχειαν κτώμενος. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἡ γένεσις αὐτῷ
παρὰ τῆς παχείας μήνιγγος ἀποφυσώσεως εἰς μὲν τὴν
ῥίνα διὰ τῶν ἐν τοῖς ἡθμοειδέσιν ὁστοῖς τρημάτων
10 ὑμενώδεις ἀποφύσεις, εἰς δὲ τὸ στόμα διὰ τῶν πλη-
σίον τοῦ κατὰ τὴν χοάνην ἀδένης τρημάτων, ὥστε καὶ
κατὰ ταῦτα τὰ μέρη δεσμοῖτ' ἂν ἡ παχεῖα μήνιγξ πρὸς
τὸ τῆς κεφαλῆς || ὁστοῦν, ὥσπερ καὶ διὰ τῶν κατὰ τὰς 748
ῥαφῶν ἀναφερομένων ὑμένων τῶν τὸν περικράνιον
15 γεννώντων, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται. καὶ τάχ' ἂν εἴη
κατὰ καιρὸν ἤδη περὶ τῶν ὑπολοίπων αὐτῆς δεσμῶν
εἰπεῖν καὶ διδάξαι, διὰ τί πολλαχόθι μὲν ἰσχυρῶς,
ἐνιαχοῦ δ' ἀσθενῶς, ἐν τισὶ δὲ μέρεσι μετρίως, ἐν
πολλοῖς δ' οὐδ' ὅλως συνῆπται τῷ κρανίῳ. τὸ γὰρ
20 δὴ μυριάκις ἐπιδεδειγμένον ἤδη τοῦτο καὶ νῦν δει-
χθήσεται, μηδὲν μήτε παραλείπεσθαι τῇ φύσει μήτ'
ἐκ περιττοῦ παραλαμβάνεσθαι. φαίνεται γὰρ καὶ τὴν
παχείαν μήνιγγα συνάπτουσα τοῖς ὁστοῖς ἰσχυρῶς μὲν
πάννυ διὰ τε τῆς λαβδοειδοῦς καὶ τῆς εὐθείας κατὰ
25 τὸ μήκος ῥαφῆς, ἰσχυρῶς δ' οὐκέτι διὰ τῆς στεφανι-

5 τῇ τε Orib. | τὸ αὐτὸ D || 11 post τρημάτων repet. τὸ κοι-
νὸν ἐκείνων — τῆς χώρας B || 12 κατὰ ταῦτα BD καταντὰ U |
verba δεσμοῖτ' ἂν — ἔν' ἐπειδὴ om. B || 13 διὰ codd., om. a ||
14 τὸν U τὸ D || 15 εἴη] ἤδη U || 17 πολλαχόθεν D || 19 μὲν
γὰρ a || 22 τοῦ περιττοῦ U || 24 λαμβοειδοῦς D¹ | τῆς ante εὐ-
θείας om. ch

αίας. ἤδη δὲ καὶ ἄλλους πολλοὺς συνδέσμους λεπτοὺς οἷον ἱνὰς τινὰς ἐμφύει τοῦ κρανίου τοῖς τ' ἄνω μέρεσι καὶ τῶν πλαγίων, ὅφ' ὧν ἀπάντων καὶ προσέτι τῶν διεξερχομένων ἀγγείων ἀνατείνεται καὶ πλησίον αἰετίζεται καὶ ψαύει τῶν ὀστέων ἢ μῆνιγξ ἢ παχεῖα. 5
κατὰ δὲ τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω τοιοῦτος μὲν οὐδεὶς ||
749 αὐτῆς ὑμῆν, οἷος ὁ ἐκ τῶν ἄνω μερῶν ὁ περικράνιος, ἀποφύεται· τὰ δ' ἐπὶ ῥίνα καὶ ὑπερώαν ἀποβλαστήματα ταῦτα κέκτηται, βραχεῖς τινὰς καὶ ἀσθενεῖς [τούτους] δεσμούς. εὐλόγως οὖν τοὺς λεπτοὺς ἐκείνους 10 καὶ πολλοὺς συνδέσμους ἰσχυροτέρους ἐν τούτοις τοῖς μέρεσιν ἐκτέτατο, ἵν' ἐξ αὐτῶν ἐπανισῶται τὸ λεῖπον, κατὰ δ' αὖ τὴν βάσιν ὀλιγίστους τε καὶ ἀσθενεῖς, ὥς πολλαχόθι δοκεῖν μηδ' ὅλως ὑπάρχειν αὐτούς. ἐνταυθοῖ μὲν γὰρ περιττὸν ἦν ῥεπούσης αἰετῇ βάρει τῆς 15 μῆνιγγος εἰς τὸ κάτω δεσμοῖς ἰσχυροῖς συνάπτειν αὐτὴν τοῖς ὀστοῖς· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν μέρεσιν, ἵν' εὐρυχωρίαν ἄφθονον παρέχῃ διαστελλομένῳ καὶ συστελλομένῳ τῷ ἐγκεφάλῳ, κατὰ λόγον ἐπὶ πλεῖστον ἀφίσταται τε αὐτοῦ καὶ ἀνατέταται πρὸς τὸ κρανίον. 20 εὐλόγως δὲ καὶ παχυτέρα κάτωθεν γέγονεν, ἵν', ἐπειδὴ πάντως ἔμελλε στηριχθῆσεσθαι κατ' αὐτῆς ὁ ἐγκέφαλος, ἄλυπος αὐτῷ καὶ τελείως ἀναίσθητος ἢ ἢ τῶν ὑποκειμένων ὀστέων σκληρότης. κατὰ μέντοι τὸ δικτυο-
750 εἶδες πλέγμα καὶ σκληροτέραν αὐτὴν || οὐ μόνον πα- 25
χυτέραν ἐδημιούργησεν, ἵν' οἷον ὀστοῦν ὑποτεταγμένη

1 ad συνδέσμους add. in marg. ἰσχυροτέρους U² || 2 τινὰς om. D || 4 αἰετῇ om. D || 5 καὶ om. D || 9 ταύτη U || 9—10 τούτους D τοὺς U || 12 ἐπανισῶται U || 13 δ' αὖ τὴν U δ' αὖ (om. τὴν) D || ὀλιγίστους U ὀλίγους D || 18—19 διαστελλομένων κ. συστελλομένων DU || 23 τελείως scripsi: τελείως codd. | ἢ om. DU

τῷ ἐγκεφάλῳ πλείστῳ κατὰ ταῦθ' ὑπάρχοντι μηδα-
μοῦ βαρυνθεῖσα πρὸς τὸ κάτω στενοχωρήσῃ τε ταύτῃ
καὶ θλίψῃ τὰς ἀρτηρίας. καίτοι μικροῦ δεῖν ἐπιλαν-
θανόμενοι παρελείπομεν εἰπεῖν, ὥς ἀποφύσασά τινα
5 μοῖραν ἑαυτῆς ἢ σκληρὰ μῆνιγξ ὑπεστίορεσε τῷ δικτυο-
εἰδεῖ πλέγματι χορῆζοντι μηδ' αὐτῷ θλίβεσθαι πρὸς
τῶν ὑποκειμένων ὀστέων. ἀλλὰ καὶ τοῦτο προσκείσθω
νῦν οὐ σμικρὸν δαίγμα τῆς τοῦ δημιουργοῦ προνοίας.

Cap. XVII. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ περὶ τῶν ῥαφῶν,
10 ὅσον ἔτι λείπει τῷ πρόσθεν λόγῳ, πάλιν ἐπαναλαβόν-
τες ἐπιθῶμεν ἤδη καὶ τούτῳ τῷ γράμματι τὴν προσή-
κουσαν τελευτήν. ὅτι μὲν οὖν εἰς τε τὴν διαπνοὴν
τῶν λιγνυωδῶν περιττωμάτων καὶ εἰς τὸ δεθῆναι δι'
αὐτῶν τὴν παχεῖαν μῆνιγγα πρὸς τὸ τῆς κεφαλῆς
15 ὅστουν καὶ εἰς τὸ διεκπίπτειν ἀγγεῖα, τὰ μὲν ἔσω, τὰ
δ' ἔξω, καὶ πρὸς τὴν τοῦ περικρανίου γένεσιν αἱ ῥα-
φαὶ χρησίμως κατεσκευάσθησαν, ἔμπροσθεν εἰρηται.
νυνὶ δ' ὅπερ ἔτι λείπει περὶ τῆς χρείας || αὐτῶν προσ- 751
θέντες ἑξῆς περὶ τε τῆς θέσεως καὶ τοῦ πλήθους
20 ἐροῦμεν. ἔστιν οὖν καὶ διὰ τοῦτο χρηστὸν ἐκ πολλῶν
ὀστέων συντεθῆναι τὸ κρανίον, ἵν', εἴ που πληγὴν ῥα-
γείῃ — πολλὰ δὲ τοιαῦτα συμπίπτει — μὴ μέχρι
παντὸς αἱ ῥήξεις αὐτοῦ προβαίνοιν, ἀλλ' ἴσχοιντό τε
καὶ παύοιντο κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, καθ' ὃ καὶ αὐτὸ
25 τὸ πληγὴν ὅστουν παύεται. τοσαῦται μὲν οὖν αἱ
χρεῖαι τῶν ῥαφῶν. ὅτι δ' εὐλόγως μία μὲν διὰ μέσης
τῆς κεφαλῆς εὐθεία, δύο δ' ἐγκάρσιαι γηγόνασιν, εἰ

1 κατὰ ταύτην B || 1—2 μηδαμοῦ BU μηδαμῶς D || 4 παρα-
λίπομεν D || 5 αὐτῆς BU || 13 δεθῆναι U || 15 καὶ om. codd.,
add. b || 16 τοῦ om. D | κρανίου B || 19 πλήθους αὐτῶν B || 21
πληγὴν BU πληγὰς (sic) D || 27 ἐγκάρσιαι U ἐγκάρσιοι BD

GALENUS ed. Helmreich II.

τῶν ἔμπροσθεν ἀναμνησθείημεν, οὐ μακρῶν ἡμῖν
 δεήσει λόγων. οὐσης γὰρ οἶονεὶ σφαίρας προμήκους
 τῆς κεφαλῆς ἐνλόγως μίαν μὲν εὐθείαν διὰ μέσης αὐτῆς
 ἐκ τῶν ὀπισθεν εἰς τοῦμπροσθεν ἐκτείνεται, δύο δ'
 ἐγκάρσιαι ταύτην ἐκδέχονται, καὶ γίνονται τὸ τῶν 5
 τριῶν σχῆμα παραπλήσιον τῷ Η γράμματι. μακροτέ-
 ρας γὰρ οὐσης κατὰ τοῦτο τῆς ὅλης κεφαλῆς καὶ οἶον
 τεθλιμμένης κατ' ἄμφω τὰ ὅτα δίκαιον ἦν ἄνισον
 εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῶν ῥαφῶν εἰς μῆκος τε καὶ πλά-
 τος, ἢ μάτην ἂν ἡ φύσις ἐλέγετο πρὸς Ἱπποκράτους 10
 752 δικαία τοῖς ἀνέμοις ἴσα || νέμουσα. ἀλλὰ γὰρ οὐχ
 οὕτως ἔχει· δικαιωτάτη γὰρ οὐσα τὴν μὲν κατὰ τὸ
 μῆκος τῆς κεφαλῆς ἐκτεταμένην ῥαφὴν εὐθείαν μίαν
 ἀπειργάσατο συμμέτρως οὕτω τῷ πλάτει τῶν ἐκατέ-
 ρωθεν αὐτῆς μερῶν τῶν ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ τῶν ἐν 15
 τοῖς ἀριστεροῖς ἐσομένων. τὰς δ' ἐγκαρσίας διπλασίας
 τὸν ἀριθμὸν ἐδημιούργησεν, ἑτέραν μὲν τὴν ὀπισθεν,
 ὡς καὶ πρόσθεν εἴρηται, τὴν λαβδοειδῆ καλουμένην,
 ἑτέραν δὲ τὴν ἔμπροσθεν, τὴν στεφανιαίαν, ὥστ' ἴσον
 εἶναι τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ῥαφῶν ὅσπου τῆς 20
 κεφαλῆς τοῖς τῆς μέσης ἐφ' ἑκάτερα. μεγίστη δ' ἀπό-
 δεξις τῆς ἐν τῇ φύσει δικαιοσύνης αἱ τῶν φοξῶν
 κεφαλῶν ῥαφαί. τρία μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ τὰ πάντα
 σχήματα, τό τε τῷ κατὰ φύσιν ἔχοντι τῷ νῦν ἤδη
 λελεγεμένῳ τελῶς ἀντικείμενον, ὅταν ἀμφοτέρως μὲν 25
 ἀπολέσῃ τὰς ἐξοχὰς ἢ κεφαλὴν, τὴν τε κατ' ἰνίον καὶ
 τὴν κατὰ τὸ μέτωπον, ἴση δὲ πανταχόθεν ἦ καὶ οἶον

2 οἶονεὶ U οἶον BD || 4 τοῦμπροσθεν DU τὸ ἐμπ. B ||
 5 ἐγκάρσιαι U ἐγκάρσιοι BD || 6 τριῶν BU τριῶν D τριῶν
 ῥαφῶν b in marg.; cf. Theophil. IV 3 || 8 ἦν BU om. D ||
 12 γὰρ B δὲ DU || 18 λαβδοειδῆ BU λαμβδ. D || 21 ἐκάτερα
 BU -ερον D

ἀκριβῆς σφαῖρα· δύο δ' ἄλλα, τὸ μὲν τὴν κατὰ τὸ
μέτωπον μόνην, || τὸ δ' αὖ τὴν κατ' ἰνίον οὐκ ἔχον 753
ἐξοχήν. αἱ ῥαφαὶ δὲ τῆς μὲν σφαιροειδοῦς ὅμοιαι τῷ
X γράμματι δυοῖν μόνων δίχα τεμνουσῶν ἀλλήλας,
5 τῆς μὲν ἀπὸ θατέρου τῶν ὧτων ἐπὶ θατέρον ἐγκαρ-
σίας, τῆς δὲ λοιπῆς διὰ μέσης τῆς κορυφῆς ἐπὶ μέσον
τὸ μέτωπον εὐθείας ἐκτεινομένης. ὥς γάρ, ὅτ' ἐπλεο-
νέκτει θατέρον μέρος τῆς κεφαλῆς προμηκέστερον ὢν
θατέρον, δίκαιον ἦν πλείους ἔχειν τὸ προμηκέστερον
10 ῥαφάς, οὕτως, ὅτ' ἴσον ἐκάτερον ἐγένετο, καὶ τὸν ἀρι-
θμὸν ἴσον αὐτοῖς ἢ φύσις ἔνειμε. τῆς δ' οὐκ ἐχούσης
τὸν κατ' ἰνίον ὄγκον κεφαλῆς ἢ μὲν εὐθεία καὶ ἢ
στεφανιαία ῥαφαὶ μένουσιν, ἀπόλλυται δ' ἢ λαβδοειδής·
αὕτη γὰρ ἦν πλησίον τῆς ἀπολομένης ὑπεροχῆς. ὥστε
15 γίνεται τὸ τῶν δυοῖν σχῆμα τῷ T γράμματι παρα-
πλήσιον, ὥσπερ γε καί, ὅταν ἢ κατὰ μέτωπον ἐξοχή
τῆς κεφαλῆς ἀπόληται, συναπόλλυται μὲν αὐτῇ καὶ ἢ
στεφανιαία, λοιπὴ δ' ἢ κατὰ τὸ μῆκος ἐπιβαίνουσα
μόνη τῇ λαβδοειδεῖ πάλιν αὖ καὶ αὐτὴ τὸ σχῆμα τῆς
20 συνθέσεως ὅμοιον ἀπεργάζεται τῷ T γράμματι. τέταρ-
τον δ' εἶδος φοξῆς κεφαλῆς ἐπινοεῖσθαι || μὲν δύνανται, 754
γενέσθαι δ' οὐ δύνανται, κατ' ἄμφω τὰ ὧτα προπετε-
στέρας ἀποτελεσθείσης ἢ κατὰ μέτωπόν τε καὶ ἰνίον.
καὶ εἴπερ οἶόν τ' ἦν συστήναι τοῦτο τὸ εἶδος, οὐκ ἂν
25 τὸ σφαιροειδὲς ἐναντίον ἐλέγετο τῷ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ

1 ἄλλαι DU || 4 δυεῖν D || 7—8 ὅτε πλεονεκτεῖ DU || 10
ἐκάτερον om. BU¹ add. U² || 13 λαβδοειδής BU λαμβδ. D || 14
ἀπολομένης U ἀπολλομ. D ἀπολλυμ. B || 15 γίνεσθαι B | σχῆμα
τῷ scripsi: σχημάτων U σχημάτων τῶν D | T om. BD || 15—16
παραπλήσιον τῶν γραμμάτων B || 18 τὸ BU om. D || 19 λαμβδο-
ειδεῖ D | αὐτῇ codd. αὐτὸ a

τοῦτο, μεταπεπτωκότος γε δὴ τοῦ μήκους παντός εἰς
 τὸ πλάτος. νυνὶ δ' οὐχ οἶόν τ' ἦν τηλικαύτην ἐκτρο-
 πὴν γενέσθαι τοῦ κατὰ φύσιν. οὐ γὰρ ἔτι φοξὸν τὸ
 τοιοῦτον, ἀλλ' ἤδη τέρας ἂν εἴη μηδὲ ζῆσαι δυνάμενον·
 καὶ ἡ αἰτία δὴλῃ τοῖς γε τῶν ἔμπροσθεν λόγων μὴ
 παντάπασιν ἀμελῶς ἀκηκοόσι. προστεθείσης γὰρ ὀπίσω
 μὲν τῆς ἐπεγκρανίδος, ἔμπροσθεν δὲ τῶν εἰς τοὺς
 ὀφθαλμοὺς καὶ ῥίνας ἀποφύσεων εὐλόγως προμήκει
 σφαῖρα παραπλήσιος ἢ κατὰ φύσιν ἔχουσα γεγένηται
 κεφαλῇ, καὶ δυνατόν ἀπολέσθαι ποτὲ ἢ τὴν ἔμπροσθεν
 ἢ τὴν ὀπίσθεν ἢ ἀμφοτέρως ὁμοῦ τὰς ἐξοχάς, οὐ μὴν
 ἐπὶ τοσοῦτόν γε προκόψαι τὴν ἀπώλειαν, ὥς καὶ αὐ-
 τοῦ τι συναπολέσθαι τοῦ ἐγκεφάλου. καὶ μὴν οὐχ
 755 οἶόν τε πλεονεκτῆσαι τὴν κατ' ὥτα διάστασιν || τῆς
 κατὰ τὸ μήκος, εἰ μὴ τοῦτο συμβαίνει. ἀλλὰ τοῦτό
 γ' ἀδύνατον, ὥστε καὶ τὸ τοιοῦτον σχῆμα τῆς κεφα-
 λῆς ἀδύνατον, καὶ διὰ τοῦθ' Ἰπποκράτης τέτταρά τε
 τὰ πάντα σχήματα καὶ τὰς ῥαφὰς ἐκάστου, καθ' ὃν
 ἡμεῖς ἄρτι τρόπον ἔφαμεν ἔχειν, ἀπεφήνατο μηδαμῶτι
 τῶν συγγραμμάτων πέμπτου κεφαλῆς μνημονεύσας
 20 σχήματος. ἀλλ' αἱ ῥαφαὶ μὲν αὐταὶ μόναι τῆς κεφαλῆς
 εἰσι καὶ τῇ θέσει καὶ τῷ πλήθει δικαίως ὑπὸ τῆς
 φύσεως ἐκάστῳ σχήματι νεμηθεῖσαι.

Cap. XVIII. Συνθέσεις δ' ὅστων οὐχ αὐταὶ μόναι,
 ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τινές εἰσιν, ἃς οὕθ' Ἰπποκράτης οὕτ'
 25 ἄλλος τις τῶν ἀκριβῶς ἐπεσκεμμένων φύσιν σώματος
 ὀνομάζειν ἠξίωσαν ῥαφάς. ἀλλ' αἱ μὲν παράλληλοι
 τῇ μέσῃ κατὰ τὸ μήκος τῆς κεφαλῆς φερόμεναι, καθ'

1 γε post τοῦτο colloc. B || 12 τοσοῦτον B τοσοντω D ||
 15 τὸ om. B | συμβαίνει U || 16 τοιοῦτο U || 17 τε U om. BD ||
 24 αἱ συνθέσεις B || 27 παράλληλοι] cf. Theophil. IV 3

ἐκάτερον τῶν ὧτων τεταγμέναι, καλῶς μοι δοκοῦσι
λεπιδοειδῇ προσκολλημάτα κεκληῖσθαι, ἐκατέρου μὲν
τῶν συνταττομένων ὀστέων κατὰ βραχὺ πως ἀπολε-
πτυνθέντος εἰς στενὴν τινα καὶ ἀβαθῇ λεπίδα κᾶπεται
5 τοῦ μὲν ἄνωθεν κατιόντος ἔνδοθεν ὑποβελημένου, 756
τοῦ κάτωθεν δ' ἀνιόντος ἔξωθεν ἐπικειμένου, τὴν
μέντοι κατὰ τὰς ῥαφὰς ἀντέμβασιν εἰς ἄλληλα μηκέτ'
ἐχόντων ἐνταῦθα τῶν ὀστέων. αἱ δέ γε κατὰ τὸν κρο-
ταφον συντάξεις τῶν ὀστέων ἐτι μὲν εἰσι καὶ αὐταὶ
10 ῥαφαί, μέρος δ' αὐτὰς ἔμοι δοκεῖν νομίζων Ἴπποκρά-
της εἶναι τῆς στεφανιαίας οὐκ ἐμνημόνευσεν ἰδίᾳ.
λοιπαὶ δὲ κατὰ τὴν ἄνω γένυν συνθέσεις, εἰ μὴ καὶ
τελέως ἐόλκασιν ταῖς κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ τοὶ καὶ
αὐταὶ ῥαφαί τινές εἰσι, καὶ οὕτως ἔθος ἐστὶ τοῖς ἀνα-
15 τομικοῖς ὀνομάζειν αὐτάς. περὶ μὲν δὴ τούτων ἐν
τοῖς κατὰ τὴν ἄνω γένυν εἰρήσεται· περὶ δὲ τῶν λεπι-
δοειδῶν ἐν τῷδε τῷ λόγῳ διεξιμεν. ἐπεὶ τοίνυν ἀραιὸν
μὲν ἐχρῆν γενέσθαι καὶ σηραγγῶδες, ὅσον ἄνωθεν γε
καὶ τῶν πλαγίων τῇ παχείᾳ μήνιγγι περιβέβληται τοῦ
20 κρανίου μέρος, σκληρὸν δὲ καὶ πυκνὸν οὕτως εἶναι τὸ
λοιπὸν ἔπαιον, καὶ μάλιστα τὰ καλούμενα κροτάφων
ὀστᾶ, διὰ τοῦτο τὰ λεπιδοειδῇ ταῦτα πέρατα τοῖς
ὀστοῖς ἐγένετο, τοῦ ἢ μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς 757
κατιόντος ἔνδοθεν ταχθέντος, ἢν' ὁμιλῇ μέχρι πολλοῦ
25 τῇ παχείᾳ μήνιγγι, δι' ἣν ἐρῶ χρεῖαν αὐτίκα δὴ μάλα,
τοῦ δ' ἄλλου τοῦ κάτωθεν ἀνιόντος τοῦ σκληροῦ
καθάπερ τινὸς αὐτῷ προβλήματος γεγεννημένου. πάντες

8 ἐνταῦθα τῶν BDU τῶν ἐνταῦθα k || 8—9 κατὰ τὰ τῶν
κροτάφων ὀστᾶ συντάξεις U || 12 μὴ καὶ BU μὴ D || 14 ἐστὶ
εἶναι DU || 18 γε codd. τε k || 24 ταχθέντος codd.: ταθέντος h ||
μέχρι πλείστον B

γὰρ οἱ δεσμοὶ τῆς παχείας μήνιγγος οἱ πρὸς τὸ κρα-
νίον εἰς τὰς ἔσω σήραγγας αὐτοῦ περαίνουσιν, ὥστ',
εἴπερ ὅλον ὁμοίως ἦν τῷ κάτωθεν ὅστῳ σκληρὸν καὶ
πυκνόν, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν ἐμφύεσθαι, καθάπερ οὐδ'
εἰς τὸ κάτω μέρος. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν οὐκ ἦν χρεῖα τῶν 5
τοιούτων δεσμῶν, ὥς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐλέγομεν.
ὅπου δὲ χρεῖα κατὰ τε τὰ ἔνω καὶ τὰ πλάγια, δεόν-
τως ἐνταῦθα χαυνόν τε καὶ σήραγγῶδες ἐγένετο, καὶ
μὲν γε καὶ ἐνωθῆναι τὸ τοιοῦτον ὅστων τῷ σκληρῷ
τε καὶ πυκνῷ παντάπασιν ἀδύνατον ἦν. εἰρήσεται δ' 10
ἐπὶ πλεον ἐν τοῖς ἑξῆς περὶ τῆς τοιαύτης τῶν ὀστέων
συντάξεως. αὕτη μὲν καὶ ἡ τῶν λεπιδοειδῶν ὀστέων
αἰτία τῆς γενέσεως. αἱ δ' ἄλλαι ῥαφαί, καθ' ἃς ἡ
κεφαλὴ συνάπτει πρὸς τὴν ἔνω γένυν, καὶ ὅσαι ταύ-
758 τῆς εἰσὶν || ἴδιαι τῆς γένυος, ἐν τῷ μετὰ ταῦτα ῥηθή- 15
σονται λόγῳ. νυνὶ δ' ἐνταῦθά πον καταπαύσω τὸν
παρόντα λόγον αὐταρκεῖς ἤδη μέτρον ἔχοντα.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

BIBAION ΔΕΚΑΤΟΝ.

759 Cap. I. Τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅτι μὲν ἐφ' ὑψηλοῦ τε 20
κεῖσθαι καὶ φρουρεῖσθαι πανταχόθεν ἄμεινον ἦν, ἔμ-
προσθεν εἴρηται· ὅτι δὲ καὶ τῷ πρόσω τετάχθαι τοῦ
σώματος, ἐφ' ὃ καὶ ἡ κίνησις, οὐδὲ τοῦτ' ἄδηλον,
ὥσπερ οὖν καὶ ὅτι δὴ εἶναι βέλτιον ἢπερ ἓνα. περὶ

9 τοιοῦτο U || 15—16 ῥηθήσονται U ῥηθήσεται B εἰρήσεται
D || 20 Capitula exhibet U eadem quae A; cf. Praefat. p. IV |
post τοὺς add. δ' A²BD | τε om. A¹ || 23 ὃ A²BD || 24 δύο
εἶναι Corn.: δυοῖν(εἶν) codd.

γάρ τοι τοῦ χρῆναι διττὰ καὶ διφυῆ πάντα γερονέναι
 τὰ τῶν αἰσθήσεων ὄργανα τὸ μὲν πού τι καὶ πρόσθεν
 εἴρηται, τὸ δὲ κὰν τοῖς ἐξῆς εἰρήσεται. καὶ μὴν εἴπερ
 ταῦτα πάντα || μέλλοι φυλάττεσθαι, τὸ ἐφ' ὑψηλοῦ, τὸ 760
 5 ἀσφαλές, τὸ πρόσω, τὸ διττούς, κάλλιον οὐκ ἂν ἐτέ-
 ρωθι τάξαις αὐτούς. εἰ δ' ἐγκαλεῖς, ὅτι μὴ κὰκ τῶν
 ὀπίσθεν ὀφθαλμοὶ γερόνασιν, ἐπιλέλῃσαι τῶν προ-
 αποδεδειγμένων, ὥς ἅπασί τε τοῖς τῶν αἰσθήσεων ὄρ-
 γάνοις ἔδει νεύρων μαλακῶν, καὶ ὥς οὐχ οἷόν τ' ἦν
 10 ἐκφῦναι τῆς ἐπεγκρανίδος τὰ τοιαῦτα, καὶ μὲν γε καὶ
 ὥς εἰς ἐκάτερον αὐτῶν ἐκφύσεις ἐγκεφάλου καθήκουσι,
 πιλούμεναι μὲν κατὰ τὴν διὰ τῶν ὀστέων ὁδὸν ἔνεκα
 δυσπαθείας, ἐπειδὴ δ' εἰς αὐτοὺς ἀφίκνυνται τοὺς
 ὀφθαλμούς, αὐτίς λυόμεναί τε καὶ πλατυνόμεναι καὶ
 15 περιλαμβάνουσαι μὲν ἐν κύκλῳ χιτῶνος δίκην τὸ
 ὑαλοειδές ὑγρὸν, ἐμφυόμεναι δὲ τῷ κρυσταλλοειδεῖ.
 καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' εἴρηται πρόσθεν, καὶ ὥς αὐτὸ τὸ
 κρυσταλλοειδές ὑγρὸν τὸ πρῶτόν ἐστιν ὄργανον τῆς
 ὕψεως. τεκμηριοῖ δ' ἐναργῶς τὰ καλούμενα πρὸς τῶν
 20 ἰατρῶν ὑποχύματα μέσα μὲν ἰστάμενα τοῦ κρυσταλ-
 λοειδοῦς ὑγροῦ καὶ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος, ἐμπο-
 δίζοντα δὲ τὰς ὕψεις, ἄχριπερ || ἂν τύχη παρακεντη- 761
 θέντα. λευκῷ δὲ καὶ λαμπρῷ καὶ στίλβοντι καὶ κα-
 θαρῶ γενομένῳ τῷ κρυσταλλοειδεῖ — μόνως γὰρ οὕτως

1 verba διττὰ — τὸ om. D || 4 πάντα om. B || 5 τὸ πρόσω
 om. D || 8 τε] γε D || 10 ἐπεγκρανίδος B ἐπεγκρ. cett. || 11 verba
 εἰς ἐκάτερον — τῆς ὕψεως exc. Orib. III 294 || 14 λυπούμεναι
 A¹ γρ. λυόμεναι A² λοιμαίνεται U | καταπλατυνόμεναι B || 16 τὸ
 κρυσταλλοειδές D || 17 καὶ post γὰρ om. A | ταῦτ' D || 19 τεκμη-
 ριον AB -ιοῖ DU¹ || 22—23 παραδειχθέντα U παραδιχθέντα A¹
 κεντηθέντα A² || 23 verba λευκῷ δὲ — φανότητι exc. Orib. III
 294—95 || 24 γὰρ] γ. ἂν AB

ὑπὸ χρωμάτων ἡμελλεν ἀλλοιωσέσθαι — τρέφεσθαι
 μὲν ἄντικρυς ἐξ αὐτοῦ τοῦ αἵματος ἀδύνατον ἦν οὕτω
 πολὺν διεστιῶτος ταῖς ποιότησιν, οἰκειότερας δὲ τινος
 αὐτῷ τροφῆς ἔδει. καὶ τοίνυν καὶ γέγονε καὶ παρε-
 σκεύασται πρὸς τῆς φύσεως ἐπιτήδειος αὐτῷ τροφῇ 5
 τὸ ὑαλοειδὲς ὑγρόν, καὶ ὅσῳ παχύτερον καὶ λευκότε-
 ρον αἷματός ἐστι, τοσούτῳ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς [ὑγροῦ]
 ἀπολειπόμενον ὑγρότητί τε καὶ φανότητι. τὸ μὲν γὰρ
 ἀκριβῶς ἐστὶ λευκὸν καὶ σκληρὸν συμμέτρως, τὸ δ'
 ὑαλοειδὲς ὑγρόν μὲν ὥσπερ τις ὕαλος ὑπὸ θερμοῦ 10
 κεχυμένη, λευκὸν δ' εἰς τοσοῦτον, εἰς ὅσον ἂν ἐπινοή-
 σῃς ὀλίγου μέλανος λευκῷ πολλῷ κραθέντος δι' ὅλου
 νενοθεῦσθαι τὴν ἀκρίβειαν τῆς λευκότητος. οὐκ ἔστι
 δ' ἐν οὐδετέρῳ τῶν ὑγρῶν τούτων φλῆψ οὐδεμία.
 δῆλον οὖν, ὥς κατὰ διάδοσιν τρέφεται τὸ μὲν κρυσ- 15
 σταλλοειδὲς ἐκ τοῦ ὑαλοειδοῦς, τὸ δ' ὑαλοειδὲς ἐκ
 762 τοῦ περιέχοντος αὐτὸ σώματος, ὃ πλατυνθείσης τῆς
 ἄνωθεν κατιούσης ἀπ' ἐγκεφάλου μοίρας ἐγένετο.

Cap. II. Καὶ καλοῦσιν αὐτὸ τινες οὐ κυρίως ἀμ-
 φιβληστροειδῆ χιτῶνα· προσέοικε μὲν γὰρ ἀμφιβλήστρῳ 20
 τὸ σχῆμα, χιτῶν δ' οὐδαμῶς ἐστὶν οὔτε τὴν χρεῖαν
 οὔτε τὴν οὐσίαν, ἀλλ' εἰ περιελὼν αὐτὸ καταθείης
 μόνον ἀθροίσας ἐς ταῦτό, σαφῶς ἂν δόξαις ἐγκεφάλου
 τι μέρος ἀφηρημένον ὁρᾶν. ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ χρεῖα
 πρώτη μὲν καὶ μάλιστα, δι' ἣν ἄνωθεν κατεπέμφθη, 25

1 super ἀλλοιωσέσθαι scrips. θη A² ἀλλοιωθήσεσθαι Orib. ||
 2 ἄντικρυς ἐξ αὐ. Orib.: ἐξ αὐ. ἀντ. codd. || 5 πρὸς] ὑπὸ B ||
 7 τοσοῦτον D | ὑγροῦ om. Orib. || 13 verba οὐκ ἔστι — ἴδιον
 ὄγκον exc. Orib. III 295 || 14 ἐν om. B Orib. | ὑγρῶν] λευκῶν
 D || 18 ἀπ' om. Orib. || 19 οὐ om. BD || 21 χρεῖαν (sic) B χροῖαν
 cett. || 22 καθείης BU κα(in fine versus)θείης superscr. τα A
 καταθείης D || 23 εἰς BD

τῶν ἀλλοιώσεων αἰσθάνεσθαι τοῦ κρυσταλλοειδοῦς,
 ἥδη δὲ καὶ διαπορθμεύειν τε καὶ διαφέρειν τὴν τρο-
 φὴν τῷ ὑαλοειδεῖ. καὶ γὰρ τοι καὶ φαίνεται μεστὸν
 ἀρτηριῶν τέ τινων καὶ φλεβῶν πολὺ πλείονων τε καὶ
 5 μειζόνων ἢ κατὰ τὸν ἴδιον ὄγκον. ἅπασιν μὲν γὰρ
 τοῖς ἀπ' ἐγκεφάλου νεύροις συναποφύεται τις μοῖρα
 τῆς χοριοειδοῦς μήνιγγος ἀρτηρίαν ἐπιφερομένη τε καὶ
 φλέβα. μέγала δ' οὕτως ἀγγεῖα τῶν ἄλλων οὐδενὶ
 συνεξέρχεται προμηθουμένης ἄρα καὶ προπαρασκευα-
 10 ζούσης τῆς φύσεως οὐ τοῖς νεύροις μόνοις, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν ὑγροῖς || τὴν τροφὴν. καὶ 763
 μὲν γε καὶ <ἐκ> τοῦ χοριοειδοῦς χιτῶνος τοῦ περιέ-
 χοντος αὐτὸ λεπταὶ καὶ ἀραχνώδεις διαφύσεις εἰς τοῦτο
 δὴ τὸ ἀμφιβληστροειδὲς σῶμα διατεταμέναι σύνδεσμοί
 15 τε ἅμα γίνονται καὶ τροφὴν αὐτῷ διαφέρουσι. πάμ-
 πολλα γὰρ οὖν καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ χιτῶν ὁ χοριοειδὴς
 ἀγγεῖα φαίνεται καθ' ὅλον ἑαυτὸν ἔχων. τοῦτο μὲν
 δῆλον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος. οὐ γὰρ ἂν οὗτ'
 εἴκασαν αὐτὸν οὗτ' ὀνόμασαν οὕτως, εἰ μὴ σύνδεσμός
 20 τις ἀγγείων ἦν παμπόλλων ὥσπερ τὸ χόριον. αὐτὴν
 τε οὖν ταύτην ὁ χιτῶν οὗτος τὴν χρεῖαν παρέχεται
 καὶ προσέτι χιτῶν οὕτως ἐστὶ καὶ σκέπη καὶ περιβλημα
 τοῖς ὑποκειμένοις σώμασιν. ἢ δ' ἀρχὴ καὶ τούτῳ τῷ
 χιτῶνι ἢ λεπτὴ μήνιγξ ἐστὶν ἢ τὸν ἐγκέφαλον περιέ-
 25 χουσα, περὶ ἧς ὀλίγον ἐμπροσθεν ἐλέγομεν, ὥς συν-

1 αἰσθάνεσθαι Orib.: αἰσθησόμενον codd. alterationem sen-
 tire N || 4 πλεόνων ABU || 7 τε om. D || 9 συνεξέρχεται A²BU ||
 11 τοὺς ὀφθαλμοὺς D || 12 verba ἐκ τοῦ — ἔχων exc. Orib. III
 296 | ἐκ Orib.: om. codd. | χοριοειδοῦς ADU || 13 εἰς om. A¹DU ||
 16 αὐτὸς οὗτος Orib.: οὗτος αὐτὸς codd. || 17 ἢ τοῦτο codd. ||
 19 εἴκασαν A²B ἐκάλεσαν DU || 20—21 verba αὐτὴν τε — περιέ-
 χουσα exc. Orib. l. l.

αποφύοιτο τοῖς νεύροις ἅπασιν ἀρτηρίαν ἐπιφερομένη
καὶ φλέβα. καὶ χρὴ θαυμάσαι κἀνταῦθα τὴν σοφίαν
τοῦ δημιουργοῦ. μηδαμόθι γὰρ ἀλλαχοῦ χωρίσας
νεύρου μηδενὸς τὰς συναποφυσόμενας μὴνιγγας, ἀλλ'
ὑπὲρ τοῦ τρέφεσθαι τε ἅμα καὶ σκέπεσθαι πανταχόθεν || 5
764 συνεπαγόμενος αὐτὰς ἐνταυθοῖ μόνον, ἥνικα πρῶτον
εἰς τὸν ὀφθαλμὸν κατέφυνε τὸ νεῦρον, ἀμφοτέρως χω-
ρίσας καὶ ἀποστήσας αὐτοῦ παχείας καὶ σκληρὰς ὁμοίως
τῇ τὸν ἐγκέφαλον αὐτὸν περιεχούσῃ παχείᾳ μὴνιγγι ἢ
καὶ μᾶλλον ἐκείνης ἐδημιούργησε. καὶ χρὴ μὴ παρέρ- 10
γως ἐπισκοπεῖν ἐνταῦθα, πῇ μὲν ὥσανύτως ἐγκεφάλῳ
προϋνοήσατο τούτου δὴ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς σώ-
ματος, πῇ δὲ καὶ διαφερόντως. ὅτι μὲν γὰρ ἐναντίως
πάντῃ ταῖς ἄλλαις ἀποφύσεσιν, ἤδη πρόδηλον, εἴπερ
ἐκείνων μὲν οὐκ ἀπήγαγεν οὐδ' ἀπέστησεν οὐδαμοῦ 15
τῶν μὴνιγγων οὐδετέραν, ἐν ὀφθαλμοῖς δ' ἀμφοτέρως
διεχώρισεν ἀλλήλων τε καὶ τῆς ἄνωθεν ἀποφύσεως.
αὐτῷ δὲ δὴ τῷ ἐγκεφάλῳ ταύτῃ μὲν ὥσανύτως ἢ κατὰ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μοῖρα διάκειται, καθ' ὅσον
ἀρτηρίας ἔχει καὶ φλέβας ὅλην αὐτὴν διαπλεκούσας 20
καὶ μὲν γε καὶ ὅτι πάμπολυ διέστηκεν ἀπ' αὐτῆς ἢ
μὲν σκληρὰ μὴνιγξ αἰὲ ψάνουσά τε καὶ συνδεδεμένη
τοῖς ὀστοῖς, ταύτῃ δ' οὐκέτι ὥσανύτως, <καθ' ὅσον> ἢ
λεπτὴ καὶ μαλακὴ μὴνιγξ ἢ καταλέλοιπεν αὐτὴν ἢ ἄνω-

6 αὐτοῖς ADU || 7 κατέφυνε τὸ AB κατεφύετο DU || 11 πῇ] τη A¹DU || 13 πῇ δὴ B ὅτ' ἤδη U ὅτι δίκαιον D | διαφέρειν A¹DU διαφόρως A² || 14 ἀποφύσεσιν AU || 15 ἐκείνων A¹U ἐκείνον A²D ἐκείνο B || 17 ἀπ' ἄλλ. D || 18 ταύτης A¹DU | post ταύτη add. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ch || 19 ὅσον ABU δ b || 20 διαπλέκουσαν DU || 22 ψάνουσα γε U || 23 ταύτη AB ταύτης DU || 24 λεπτή μαλακή B (καὶ add. ch) σκληρὰ ADU | αὐτὴν A²B αὐτὸν DU

θεν ἐπεκομίσαστο φλέβα καὶ ἥ ἀρτηρίαν ἐκείνων χωρίζο- 765
 μένην· καὶ αὐτό γε τοῦτο τὸ φαινόμενον ἐνδεικνύσθω
 σοι τὴν χρεῖαν τοῦ χωρισμοῦ. μόνῃ γὰρ ἀποχωρεῖ καὶ
 τελέως ἀγγείων ἔρημος. ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἀναφαίνεται
 5 χοριοειδὴς οὐδὲν ἦν τινος τῆς κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἐξ
 ἀπάντων τῶν ὑπερκειμένων χωρίων παμπόλλας ἀγγείων
 καταφύσεις δεχομένη. δόξαις ἂν αὐτὴν οἶον εἰς ἔμπο-
 ρίαν τινὰ τροφῆς ἐκπεμφθεῖσαν ὀλίγην μὲν τινα καὶ
 πρὶν ἐπανελθεῖν ἀποπέμπειν, οἶον δι' ὑψηροτέρων τῶν
 10 λεπτῶν ἀγγείων ἐκείνων ὧν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐλέγο-
 μεν, τὴν δ' ἄλλην ἅπασαν ἅμ' ἐαυτῇ φέρειν. ἐπανερ-
 χεται γὰρ ἐπιφερομένη πάμπολύ τι πλῆθος ἀγγείων
 λεπτῶν ἐγγὺς ἀλλήλοις κειμένων, καὶ μετ' αὐτῶν
 ἀπάντων ἐμφύεται πάλιν εἰς τὴν ἔνωθεν ἀποβλάστη-
 15 σιν, ὥς δοκεῖν εἰσέναι τὴν κατάφυσιν αὐτῶν ταῖς ἐπὶ
 τῶν βλεφάρων θριξίν. εἰκάζουσι γὰρ οὕτως οὐ κακῶς
 ἔμοι δοκεῖν, οἷς μέλει τῆς περὶ φύσιν ἱστορίας. ἵνα
 δ' ἐμφύεται πρῶτον, ἐνταῦθα ἴσταται τε καὶ παύε-
 ται τοῦ πρόσω χωρεῖν ἢ ἔνωθεν ἀπόφυσις. οὗ γὰρ
 20 ἔνεκα ἥ κατεπέμφθη, τοῦτ' ἤδη πεπλήρωκε καὶ ἐνέφυ 766
 τῷ κρυσταλλοειδεῖ σώματι καὶ δύναται τῶν κατ' αὐτὸ
 παθημάτων ἄγγελος ἀγαθὸς ἐγκεφάλῳ γίνεσθαι. κύ-
 κλος δ' εὐλόγως ἀκριβὴς ἢ σύμφυσις αὐτῶν ἐγένετο.
 πανταχόθεν γὰρ εἰς μέσον τὸ κρυσταλλοειδὲς περιφε-
 25 ρὲς ὧν τῆς προειρημένης καταφύσεως γενομένης ὁ

1 φλέβα ADU φλέβας B | ἀρτηρίας k | ἐκείνω A¹DU ἐκείνων
 A²B || 1—2 χαρισμένην A¹DU || 2 ἐνδεικνύσθω B δεικν. cett. ||
 5 χοριοειδὴς AU || 7 δεχομένη A -μένην cett. || 10—11 ἐλέγομεν
 εἰπομεν D || 11 ἐαυτῇ A²B ἐαυτῷ A¹DU || 13 ἀλλήλων A²B ||
 17 τῆς περὶ φύσιν ἱστορίας ABU τι π. φύσεως ἱστορίας D ||
 18 ἐνταῦθα om. D || 23 ἀκριβὴς A¹ -βῶς cett. || 24 verba παντα-
 χόθεν — αὐτό exc. Orib. III 296

κύκλος ἐξ ἀνάγκης ἐγεννήθη καὶ μέγιστός γε οὗτός
 ἐστὶν ἐν τῷ κρυσταλλοειδεῖ καὶ δόξα τέμνων αὐτό.
 πάντων γὰρ τῶν κυκλοτερέσι σώμασι συναπτομένων
 ἢ κατὰ τὸν μέγιστον ἐν αὐτοῖς κύκλον ἀσφαλεστάτη
 σύμφυσις, ὥς ἂν πλείσταις λαβαῖς ἐνοῦσα τὰ συμφυ-
 μενα. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον κύκλον εὐλογον ἦν
 ἐπισχεῖν τοῦ πρόσω τὸ ὑαλοειδές, ὥστε διὰ τοῦτο
 μέσον ὀχεῖται κατ' αὐτοῦ τὸ κρυσταλλοειδές, οἷον
 σφαῖρά τις ἡμίτομος ἐν ὕδατι. καὶ τοίνυν καὶ συν-
 φυσεν αὐτὰ καθ' ἕτερον μέρος τὸ ἔνδον τὸ οἶον ἡμι-
 σφαῖριον τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἀσφαλείας ἕνεκα κύκλος
 εἰς ὃ προειρημένος μέγιστος τῶν κατὰ τὸ κρυσταλ-
 λοειδές, ὅρος τε κοινὸς ἀμφοτέροις καὶ σύνδεσμος ||
 767 αὐτοῖς τε τούτοις γίννεται καὶ προσέτι τῷ ἀμφιβλη-
 στροειδεῖ σώματι καὶ τετάρτῳ τῷ χοριοειδεῖ χιτῶνι. 15
 τὸ γὰρ ἰσχυρότατον ἐν αὐτοῖς καὶ μάλιστα στηρίζειν
 αὐτὰ καὶ σκέπειν δυνάμενον ὁ χιτῶν οὗτός ἐστιν.
 ἀλλ' ὥσπερ εἰς τὴν ἐκείνων φυλακὴν ἰσχυρὸς ἦν, οὐ-
 τως εἰς τὴν ἰδίαν ἀσθενῆς καὶ ἀδύνατος φέρειν ἀβλα-
 βῶς τὴν σκληρότητα τῶν περικειμένων ὀστέων. ὥς 20
 οὖν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον, οὕτω κἀνταῦθα τὸν ἀπὸ τῆς
 παχείας μήνιγγος χιτῶνα περιβέβληται, καὶ διεστῶς γε
 ὁ χιτῶν οὗτος ἀπ' αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ μέρη καὶ
 μόναις ταῖς τῶν ἀγγείων διαφύσεσι συναπτόμενος
 αὐτῷ κατὰ τὸν προειρημένον ἐκεῖνον κύκλον τὸν ἐν 25
 τῷ κρυσταλλοειδεῖ συνέφυ. καὶ πέμπτη σύμφυσις ἐπὶ
 ταῖς προειρημέναις τέτταρσι καθ' ἓνα τόπον τοῦτον

6 verba κατὰ δὲ — οὐ σμικρόν ἐστι exc. Orib. III 296—98 ||
 8 αὐτοῦ Orib. αὐτῶν B αὐτὸ A²D om. U || 13 τε codd. δὲ b ||
 18 ἰσχυρὸς ἦν Orib.: ἰσχυρόν ADU ἦν add. A² s. l. || 18—19
 οὕτως Orib.: οὕ. ἦν codd. || 22 γε] δὲ Orib. || 27 τοῦτον τόπον D

γενομένη πᾶσι τοῖς ὑποκειμένοις ὄφελος οὐ σμικρὸν
 ἔστι πρὸς τὸ μῆτε πᾶσχειν ὑπὸ τῶν περικειμένων
 ὀστέων μῆτ' ἐν ταῖς σφοδροτάταις κινήσεσιν ἀπορροή-
 γνυσθαι ποτ' ἀπ' ἀλλήλων. ἡ μὲν οὖν σκληρὰ μῆνιγξ
 5 ἀσφαλῶς τῇ χοριοειδεῖ συμπεφυκεν, αὕτη δ' αὖ πάλιν
 τῷ ἀμφιβληστροειδεῖ καὶ οὗτος τῷ ὑαλοειδεῖ τε || καὶ 768
 τῷ κρυσταλλοειδεῖ, τῷ μὲν καθ' ὅλον ἑαυτό, τῷ δὲ
 κατὰ τὴν ἴριν μόνην, ὥστε διὰ τῶν μέσων σωμάτων
 τὸ ὑαλοειδὲς ὑγρὸν τῷ πάντων ἔξωθεν ἡνιωται χιτῶνι,
 10 τὸ μαλακώτατον τῷ σκληροτάτῳ, καὶ τοῦθ' ἡ φύσις
 ἐτεγνήσατο διὰ τῆς οὕτως ἐπικαίρου μεταξὺ θέσεως.
 ἐπὶ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον κύκλον ἔκτος τις ἔξωθεν
 ἔγγυς ἡκεῖ εἰς τὸν σκληρὸν χιτῶνα καταφυόμενος,
 <αἱ> τῶν κινούντων τοὺς ὀφθαλμοὺς μυῶν ἀπονευρώ-
 15 σεις. ἑβδομος δ' ἐπὶ τούτοις ἄλλος ἡ τοῦ περιοστίου
 κατάφυσις ἅμα μὲν συνδοῦντος ὅλον τὸν ὀφθαλμὸν
 τοῖς ὀστοῖς, ἅμα δὲ καὶ σκέποντος τοὺς κινούντας
 αὐτὸν μῦς. καὶ σοι τοῦτον ἤδη τὸν ὑμένα θεάσασθαι
 καὶ πρὸ τῆς ἀνατομῆς ἔστι, λευκὸν μὲν, οἷόσπερ καὶ
 20 φαίνεται, τελευτῶντα δ', οἷπερ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος
 ὑποβέβληται κύκλων, ἵνα συνάπτει τὸ λευκὸν τῷ μέ-
 λανι. καλεῖται δ' ἴρις ὁ τόπος οὗτος ὑπὸ τῶν περὶ
 τὰ τοιαῦτα δεινῶν· ἔνιοι δὲ στεφάνην ὀνομάζουσι.

3 σφοδροτέραις AU σφοδραῖς B || 4 ποτ' om. b | ἀπ' om.
 AD | verba ἡ μὲν — σκληροτάτῳ exc. Orib. III 298 || 5 δ' αὖ
 πάλιν ABU || 6 οὕτως A οὕτως U τούτως B αὕτη δ' αὕτη ἀμφ.
 πάλιν x. οὕτω D || 7 τῷ om. D || 10 καὶ δὲ B || 12 verba ἐπὶ δὲ
 — πλὴν ἴριν exc. Orib. l. l. | τοῦτον om. BD | τις χιτῶν b ||
 14 αἱ τῶν Orib.: ὡς τῶν B om. ADU || 14—15 ἀπονευρώσεις
 Orib.: ἀπονευρώσεις codd. in qua sunt. . denervationes N || 15
 ἄλλος] ὅλως D | τοῦ om. D || 20 οἷπερ Orib.: εἷπερ A¹UU ἥπερ
 BD || 21 συνάπτει Orib.: συνάπτῃ codd. || 22 καλεῖται δ' Orib.:
 δ καλ. AU καὶ καλ. B vocatur autem N

καὶ εἰ καλῶς προσέλθοις αὐτῶν τῇ διαιρέσει καὶ μηδὲν
769 συγγέας ἐπισκοποίης, θεάσῃ κύκλους || ἀλλήλοις ἐπι-
βάλλοντας ἐπὶ ἐνταῦθα καὶ πάχει καὶ χρόα διαφέ-
ροντας, ὥστε μὴδ' ἂν εἰ βουληθείης, ἐτέρως ὀνομάσαι
τὸ χωρίον δυνήθῃναι πλὴν ἱρίν.

5

Cap. III. Ἀλλὰ γὰρ οὐ ταῦτα μόνον ἔργα τῆς τοῦ
δημιουργοῦ σοφίας, ἀλλ' ἔτι μακροῦ μείζω τὰ λεχθη-
σόμενα. μέχοι μὲν γὰρ τῆς μέσης χώρας τοῦ κρυσταλ-
λοειδοῦς ἡγάγομεν ἤδη τῷ λόγῳ τοὺς ἐπιβάλλοντας
ἀλλήλοις καὶ συμφυομένους ἐνταῦθα κύκλους ἐπὶ. 10
τὸ δ' ἀπὸ τοῦδε μάλιστα θαυμάσεις, εἰ, πρὶν ἀκούσαις
παρ' ἡμῶν, τὴν κατ' αὐτὸ τέχνην πειραθείης αὐτὸς
κατὰ μόνας ἐπισκέψασθαι. τί ποτ' ἄρ' ἦν ἐργάσασθαι
βέλτιον, ἢν' ἅμα μὲν αἰσθάνηται τῶν ἰδίων αἰσθητῶν
ἀκριβῶς τὸ κρυσταλλοειδές, ἅμα δ' ἀσφαλῶς φρουρη- 15
ται καὶ μηδὲν ὑπὸ μηδενὸς ἀδικῇται τῶν ἔξωθεν; ἄρα
τελέως αὐτὸ γυμνὸν καὶ ἀσκέπαστον καταλιπεῖν; ἢ
οὕτω μὲν <ἂν> οὐδὲ τὸν ἀκαρῆ χρόνον ὑπέμεινεν, ἀλλ'
εὐθὺς ἂν ἀπώλετό τε καὶ διεφθάρη τελέως ὑπὸ μαλα-
κότητος συμφύτου πρὸς μηδὲν τῶν ἔξωθεν ὁμιλούντων 20
770 ἀντέ||χειν δυνάμενον. ἢ προθεῖναι τι στεγανὸν αὐτοῦ
πρόβλημα φρουρεῖν ἀσφαλῶς ἱκανόν; ἀλλ' ἦν κίνδυνος
ὑπὸ τοῦ τοιούτου κατακρυφθῆναι τε καὶ παντάπασιν
αὐτὸ κατασκοτισθῆναι καὶ τελέως ἀναίσθητον γενέ-
σθαι. εἰ τοίνυν ἢ μὲν τὴν ἀκριβείαν αὐτῷ τῆς αἰσθή- 25
σεως φυλάττουσα κατασκευὴ τὴν εὐπάθειαν ἐπέφερεν,

2 ἐπισκοποίης B Orib. -ποις ADU || 3 ἐπὶ Orib.: ἐξ codd. |
χροία D || 3—4 φέροντας AU || 8 verba μέχοι — θαυμάσεις exc.
Orib. III 299 || 11 ἀκούσης (compend.) A || 14 verba ἢν' ἅμα —
φρουρηται exc. Orib. l. l. || 17 ἢ om. D || 18 ἂν add. k | ἀκα-
ριαῖον D || 20 τῶν ὁμιλούντων ABU || 21 προθεῖναι U προστε-
θῆναι B || 26 post φυλάττουσα add. ἂν ABU

ἡ δὲ τὴν δυσπάθειαν ἐκπορίζουσα τὴν ἀκρίβειαν διέ-
 φθειρεν, εἰς ἄπορόν τι περιστάθ' ἡ κατασκευὴ τῶν
 ὀπτικῶν ὀργάνων. ἀλλ' οὐκ ἂν οὐδ' ἐν τούτοις ἡμελ-
 λεν ἀπορήσειν ὁμοίως ἡμῖν ἢ φύσις, ἀλλὰ πρῶτον μὲν
 5 ἐξευρήσειν τε καὶ προνοήσεσθαι τὸ βέλτιον, ἔπειτα δὲ
 καὶ κατασκευάσειν αὐτὸ σὺν ἄκρῃ τῇ τέχνῃ. τοῦ μὲν
 γὰρ παχέος καὶ σκληροῦ σκεπάσματος εἰς αὐτὸ τὸ
 σφέτερον αὐτῶν ἔργον βλάψοντος τοὺς ὀφθαλμούς,
 τοῦ δὲ λεπτοῦ καὶ μαλακοῦ παντάπασι εὐπαθοῦς
 10 ἑσόμενου, τὸ σκληρὸν μὲν λεπτὸν δὲ μάλιστα, εἰ καὶ
 λευκὸν ἀποτελεσθῆι, βέλτιον ἔγνω γενησόμενον. ἐπὶ
 δὲ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ τραπομένη πάντως μὲν
 ἡμελλεν ἐξ ἑνὸς τῶν ἐπτά || κύκλων τῶν κατὰ τὴν 771
 ἴριν ἀποφύσειν αὐτό. ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῶν μαλακῶν
 15 τῶν τεττάρων οὐκ ἐνεδέχετο σκληρὸν ἀποφύειν χιτῶνα.
 λοιπῶν δ' ὄντων τριῶν τῶν ἔξωθεν ὁ μὲν ὕστατος
 ἀπάντων ὁ τοῦ περιοστίου κύκλος, εἰ καὶ τῶν ἔνδον
 τῶν τεττάρων πολὺ σκληρότερός ἐστιν, ἀλλὰ τῆς γε
 τοῦ σκεπάσματος χρείας ἐνδεέστερος· ὁ δ' ὑπ' αὐτῷ
 20 δεύτερος ἀπὸ τῶν μυῶν αὐτὸς ἐτέρων ἐδεῖτο σκεπα-
 σμάτων· λοιπὸς οὖν ἦν ὁ ἀπὸ τῆς μήνιγγος σκληρὸς
 χιτῶν ὁ τὸν χοριοειδῆ περιέχων, ἀφ' οὗ δυνατόν ἦν
 γεννηθῆαι τὸ σκέπασμα. σκόπει δὲ κἀνταῦθα τὴν πρό-
 νοιάν τε ἅμα καὶ τέχνην τῆς φύσεως. παχὺν μὲν γὰρ
 25 ἱκανῶς ὄντα τοῦτον τὸν χιτῶνα καὶ ἥτιον τῆς χρείας
 πυκνὸν λεπτότερόν τε ἅμα καὶ πυκνότερον ἀποφύειν

2 περιστά τῇ κατασκευῇ DU (to add. U²) περιστάτο τῇ
 κ. A || 6 κατασκευάζειν ABU | τῇ om. AU || 8 βλάψοντος AU ||
 10 σκληρὸν δὲ καὶ λεπτὸν μάλιστα AU || 12 τραπομένη A ||
 19 αὐτὸ AU αὐτὸν B || 20 αὐτὸς ABU αὐτοῦ D || 21 ἦν om. k |
 ὁ ante σκληρὸς colloc. D || 23 δὲ D || 24 verba παχὺν —
 λελεπτυσμένοις κέρασιν exc. Orib. III 299—300 | γὰρ om. D

ὑπὴρξατο καὶ κατὰ βραχὺ προάγουσα τὸ μεσαίτατον
 αὐτοῦ πᾶν σφύδρα λεπτὸν καὶ πυκνὸν ἀπειργάσατο.
 καὶ σοὶ δόξει δεινῶς εἰκέναι τοῦτο τοῖς κέρασι τοῖς
 εἰς λεπτὰ τετμημένοις. ὅθεν αὐτῷ καὶ τὴν προσηγορίαν
 πρέπειν ἡγησάμενοι τοῦ κερατοειδοῦς οἱ περὶ τὰς ἀνα- 5
 τομάς δεινοὶ αὐτοὶ τε οὕτως ἐκάλουν καὶ μένει τοῦ-
 772 νομα || μέχρ' ἑνὶ δ' αἰ. οὗτος οὖν ὁ κερατοειδὴς
 χιτῶν λεπτὸς καὶ σκληρὸς καὶ πυκνὸς γενόμενος εὐθὺς
 ἄρ' ἔμελλεν ἔσεσθαι καὶ λαμπρὸς, οἷος ἐπιπέμπειν
 αὐγὴν ἐπιτηδειότατος εἶναι, παραπλησίως τοῖς ἀκριβοῦς 10
 διεξεσμένοις τε καὶ λελεπτυσμένοις κέρασιν. ἄρ' οὖν
 εἰ καὶ μὴ προμηθεῖσθαι τὰ τοιαῦθ', ὥσπερ ἡ φύσις,
 οὕτω καὶ ἡμεῖς ἱκανοί, τό γ' ἐπιμηθεῖσθαι καὶ μέμψα-
 σθαι τινι τῶν γεγονότων, ὥς ἦν ἄμεινον ἑτέρως αὐτὸ
 κατασκευάσθαι, δυνατοί; ἐγὼ δὲ νομίζω μηδὲ τοῦτο 15
 τοὺς γοῦν πολλοὺς ἡμῶν. οὔτε γὰρ ἐξηγοῦνται τὴν
 τέχνην τῆς φύσεως, ἢ πάντως ἂν αὐτὴν ἐθαύμασαν,
 οὐτ', εἰ καὶ μὴ τοῦτο, τὸ γοῦν μὴ ψέγειν αὐτοῖς
 ὑπάρχει. δίκαιον δ' ἦν ἢ δεῖξαι βελτίονα κατασκευὴν
 ἑτέραν τῆς νῦν οὔσης ἢ τοῦτο μὴ δυναμένους ποιῆσαι 20
 ταύτην θαυμάζειν. ἐπεὶ κύκλων κατὰ τὴν ἴσιν ὑπαρ-
 χόντων, ὃ οὗτος ὁ λοιδορούμενος τῇ φύσει, δεῖξον
 ἡμῖν ἕτερον ἐπιτηδειότερον εἰς τὴν τοῦ κερατοειδοῦς
 χιτῶνος γένεσιν, ἢ, εἰ τοῦτ' ἀδυνατεῖς, καὶ σοὶ δοκεῖ
 773 μὴ καλῶς ἀπὸ || τοῦ σκληροτάτου πάντων πεφυκέναι, 25
 δεῖξον αὖ, τί ἄν, εἰ σὺ κατέστης ἐν τῇ τοῦ Προμη-

1 ἀπὴρξατο D | μεσώτατον A || 4 αὐτῷ AU αὐτοῦ D αὐτὸ
 B || 10 αὐτὴν ADU || 12 μὴ om. D || 13 γ'] γε AU τ' B || 16
 post ἡμῶν add. δύνασθαι ch, om. codd. || 17 ἢ] καὶ D || 18 αὐ-
 τοῖς codd. αὐτὴν b || 19 δ' ἦν ἢ scripsi: δεῖν ἢ B δ' ἢδη
 ADU || 23 ἕτερον om. A || 25 μὴ B om. cett. || 26 αὖ πάλιν B

θέως χώρα, βέλτιον ἀπειργάσω περὶ αὐτὸν τὸν ἀπο-
φύντα χιτῶνα. ἄρ' οὐκ ἄν' λεπτὸν μὲν καὶ λευκόν,
ἴν' ἀκωλύτως διαπέμψῃ τὰς ὕψεις, σκληρὸν δ', ἴν'
ἀσφαλῶς φρουρῇ τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρόν, ἐδημιούρ-
5 γησας αὐτόν; οὐκ ἄν' ἔχοις εἰπεῖν ἑτέρως οὐδὲ νῦν
ἐπ' ἤδη γεγεννημένον, καίτοι πολὺν ὄζον ἐξευρεῖν τι
τῶν παροφθέντων καὶ μέμψασθαι καὶ μεταθεῖναι τοῦ
πάντ' ἐξ ἀρχῆς αὐτὸν ἀμέμπτως κατασκευάσαι. θέασαι
δὴ πάλιν ἤδη ποτὲ σωφρονήσας τὰ λοιπὰ τῆς φύσεως
10 ἔργα. ὁ γάρ τοι κερατοειδὲς χιτῶν οὗτος, λεπτὸς καὶ
πυκνὸς γενόμενος, ἐπιτηδειότατον μὲν ἐστὶ πρόβλημα
τοῦ τῆς ὕψεως ὀργάνου πρὸς τὸ μήθ' ὑπὸ τῶν ἐξωθεν
ἀδικεῖσθαι μηδὲν μήτ' ἐμποδίζεσθαι τὰς ὕψεις, ἄλλα
δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενα τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ τρία
15 κέκτηται κακὰ, ἃ σὺ μὲν, ὦ σοφώτατε κατήγορε, τὴν
Προμηθεὺς ἐξουσίαν κτησάμενος ἴσως ἂν πον παρεῖ-
δες, οὐ μὴν αὐτός γε ὁ Προμηθεύς, ἀλλ' ἥδει σαφῶς,
ὥς ἂν εἰδῶς προμηθεῖσθαι, πρῶτον || μὲν ἀπορήσονται 174
τροφῆς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα τοῦτον, ὥς ἂν μήθ'
20 ἔλκειν δι' οὕτω μακροῦ δυνάμενον μήτ' εἰς ἑαυτὸν
δέξασθαι τὰς φλέβας, ὥς ἂν πυκνὸν καὶ σκληρὸν καὶ
λεπτὸν ὑπάρχοντα, δεύτερον δὲ πρὸς μὲν τὰς ἀπὸ τῶν
ἐξωθεν βλάβας ἱκανὸν ἐσόμενον στέγασμα τοῦ κρυ-
σταλλοειδοῦς, αὐτὸν δ' οὐδὲν ἥτιον ἐκείνων λυπήσονται
25 τῇ σκληρότητι, καὶ τρίτον ἐτι πρὸς τούτοις σκεδάσονται
τε καὶ διαφωρήσονται τὴν ἐπιπεμπομένην ἄνωθεν τοῖς

1 post βέλτιον repet. ἄν BDU | τὸ ante περὶ add. ABU ||
5—6 οὐδὲ νῦν ἐπὶ εἰδῇ γεγεννημένον B δὲ νῦν ἐπειδὴ γεγεννημένοις
AU om. D et nunc quando iam sic facta est N || 8 αὐτόν
om. D || 13 μηδὲν μήτ' ἐμπ. om. D μηδὲν om. B || 16 πον
BD η ου U ἢ οὐ A || 17 post Προμηθεὺς add. ὑπίστηται B |
ἥδει B ἥδη cett. || 24 ἐκείνον A καὶ ἐκείνο B

ὀφθαλμοῖς ὀπτικὴν δύναμιν· ἥς σὺ μὲν ἀγνοῶν τὴν
οὐσίαν, ὥς αὐγοειδὴς ἐστίν, ἀγνοῶν δὲ καί, ὅτι φθεί-
ρεται διαφορομένη κατὰ τὴν πρὸς τὰς λαμπροτέρας τε
καὶ σφοδρότερας αὐγὰς ἀθρόαν ὁμίλιαν, οὐκ ἂν ἔγνωσ
οἰκτεῖον αὐτῇ περιτιθεῖς κακὸν οὕτω λαμπρὸν χιτῶνα, 5
οὐ μὴν ὅ γε δημιουργὸς τῶν ζώων. ἀλλὰ πρῶτον
μὲν, ὅπως ὁ κερατοειδὴς θρέψεται, δεύτερον δ', ὅπως
μηδέποθ' ἄψεται τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ, τρίτον
δ', ὅπως μηδὲ διαφορήσῃ τὴν αὐγὴν αὐτοῦ, προὔνοή-
σατο καὶ δι' ἐνός γε μηχανήματος ἅπαντα ταῦτ' ἐπην- 10
ωρθώσατο. καὶ σοι τάχ' ἂν ἤδη καὶ τοῦτ' ἔλεγον,
775 ὦ || δεινότατε κατήγορε τῆς φύσεως, εἰ μὴ πάνυ σαφῶς
ἠπιστάμην ἀντεροῦντά σε τοῖς περὶ τῆς ὕψεως λόγοις.
ἐκείνους μὲν οὖν μηδ' ἀκηκοέναι δόκει μηδ' ὀλίγον
ἔμπροσθεν εἰρησθαι πρὸς ἡμῶν, ὥς αὐγοειδὴς ἐστίν 15
αὐτῆς ἡ οὐσία, ἀλλ' ἄρρητόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὴν
ὑποθέμενος αὐτό γε τοῦτο δι' ἔργων ἀποδεικνύμενον,
εἰ βούλει, μάθε, μᾶλλον δ' ἀναμνήσθητι, πῶς ὑπὸ
λαμπρᾶς καὶ σφοδρᾶς αὐγῆς τὰς ὀψεις βλαπτόμεθα.
τοὺς μὲν δὴ διὰ τῆς πολλῆς χιόνης ὁδοιπορήσαντας 20
στρατιώτας τοὺς τοῦ Ξενοφῶντος, εἰς ὅσον ἐβλάβησαν,
ἴσως ἀγνοεῖς. οὐδὲν γάρ μοι θαυμαστὸν ἀμελεῖν σε
καὶ τῶν ἐκείνου γραμμάτων. οἶμαι δέ σε μηδ' ὅτι
Διονύσιος ὁ τῆς Σικελίας τύραννος οἶκον ὑπὲρ τοῦ
δεσποτηρίου κατεσκευάσατο τά τ' ἄλλα φανότατον καὶ 25
πάνυ λαμπρᾷ τιτάνῳ κεχρισμένον ἀκηκοέναι ποτέ,

4 αὐγὰς] αὐτῆς ADU | οὐκ ἂν ABU οὐ καλῶς D || 8 ἄψη-
ται DU || 10—11 ἐπανορθώσατο AU || 11 τάχ' ἂν ἤδη καὶ τοῦτ'
ἔλεγον ABU κ. τ. ἔλ. τάχα ἂν D || 14 οὖν om. b || 17 δι' ἐναρ-
γῶν ABU || 20 τῆς om. D || 21 Anab. IV 5 || 26 λαμπρᾷ τιτάνῳ
scripsi: λαμπρότητι τ' ἀνω AU λαμπρότατον τιτάνῳ BD

μηδ' ὥς εἰς τοῦτον τὸν οἶκον ἐκ πολυχρονίου τῆς κάτω
 διατριβῆς ἀνῆγεν ἄνω τοὺς δεσμώτας, οἱ δ', ὥς ἂν
 ἐκ πολλοῦ τε καὶ βαθέος σκότους εἰς ἀγὴν λαμπρὰν
 ἐλθόντες, ἐμελλον δῆπουθεν ἀσμένως || εἰς ἀγὴν ἀνα- 776
 5 βλέψεσθαι, ἀναβλέψαντες δ' ἐπηροῦντο μὴ φέροντες
 ἐξαφνιδίον τε καὶ ἀθρόαν ἀγῆς λαμπρᾶς προσβολήν.
 ἑάσαντες οὖν ταῦτα τῶν ὁσημέραι φαινομένων ἀνα-
 μιμνήσκειν σε πειρασόμεθα, πρῶτον μὲν τῶν γραφένων,
 καὶ μάλισθ' ὅταν ἐν λευκαῖς διφθέραις γράφωσιν, ὥς
 10 κάμνει ῥαδίως αὐτῶν ἡ ὄψις, εἰ παντάπασιν ἀβοήθη-
 τος εἶη. ταῦτ' ἄρα προμηθεύμενοι κυανᾶ τε καὶ φαιὰ
 παρατίθενται χρώματα, πρὸς ἃ συνεχῶς ἀποβλέποντες
 ἀναπαύουσι τὰς ὄψεις. ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμίωντας
 ἐξελέγχει μὲν καὶ βλάπτει τὸ φῶς· ἄλνπα δὲ καὶ τοῦ-
 15 τοις ἐστὶ τὰ φαιὰ καὶ κυανᾶ θεάματα. καὶ ὅσοι διὰ
 λαμπρᾶς ἀγῆς ἰδεῖν τι βούλονται πόρρωθεν, ἥτοι τὰς
 χεῖρας ὑπὲρ τῶν ὀφθαλμῶν κατ' αὐτὰς τὰς ὀφρῦς
 παρατείνουσιν ἢ τῶν χειρῶν ἄλλο τι μεῖζόν τε καὶ
 στεγανώτερον. ἀλλὰ καὶ ταῖς ἡλιακαῖς ἐκλείψει ταῖς
 20 μεγάλαις ἀστέρες φαίνονται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν,
 ὥσπερ καὶ τοῦτο γενόμενον ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν χρό-
 νοις ἔγραψε Θουκυδίδης. ἀλλὰ καὶ τῶν βαθέων φρεά-||
 των ἀστέρες ὀρῶνται, μάλισθ' ὅταν μὴ κατὰ τὴν 777
 μεσημβρίαν ὁ ἥλιος ἰστῇται. καὶ μέντοι καὶ αὐτὸν εἴ
 25 τις ἐθέλοι τὸν ἥλιον ἀσκαρδαμυκτὶ θεάσασθαι, ταχέως
 ἂν διαφθαρεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πολλοὶ κατὰ τὰς ἐκλεί-

1 μηδ' ὥς] μηδαμῶς AU || 2 οἱ δ' AU οὐδ' BD || 4 ἀσμε-
 νιστῶς ADU || 4—5 ἀναβλέψεσθαι scripsi: ἀναβλέψασθαι AU
 -ψας B -ψαι D || 5 ἐπηροῦντο AU ἐπληροῦντο BD ἐτυφλοῦντο b ||
 8 πειράσομαι BD || 10 κάμνειν AD | τὴν ὄψιν D || 14—15 τοῦ-
 τοις ABU τούτων D || 15 ὅσοι] σοι BD | διὰ om. ADU || 22
 Θουκυδίδης] II 28 || 23 καὶ μάλισθ' B || 26 διαφθαρεῖ AU

ψεις ἀκριβεστέραν διάγνωσιν τοῦ γιγνομένου παθή-
ματος ποιήσασθαι βουληθέντες, εἴτ' ἀτενὲς ἀποβλέπον-
τες εἰς τὸν ἥλιον, ἔλαθον ἑαυτοὺς τελῶς τυφλωθέντες.
ἀλλὰ καὶ τὸ διὰ χιόνος ὁδοιπορεῖν ἡλικιον ἐστὶ κακὸν
ταῖς ὄψεσιν, εἰ καὶ μὴ τῷ Ξενοφῶντι πιστεύεις, ἐνεστὶ 5
σοι πείρα μαθεῖν. εἰ δ' ὑπομένεις τι καὶ φυσικώτερον
ἀκοῦσαι, λύχνον καιόμενον ἢ τινα ἑτέραν φλόγα κατα-
θεῖς ἐν ἡλίῳ λαμπρῷ μαραινομένην αὐτίκα θεάσῃ, καὶ
μὲν γε καὶ φλογὸς ἡστιν ὅσοῦν μεγάλης εἰ πλησίον
θεῖης τὸν λύχνον ἢ τιν' ἑτέραν μικροτέραν, αὐτίκα 10
σβέννυται νικωμένης ἀεὶ καὶ διαφορουμένης τῆς ἐλάτ-
τονος αὐγῆς ὑπὸ τῆς μείζονος. οὐκ οὖν ἔμελλεν ἡ
φύσις εὐθέως ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς διαφορῆσαι
τὴν τοῦ κρυσταλλοειδοῦς αὐγὴν. ἀλλ' αὐτὴ τε αὐτὴ
καὶ σὺν αὐτῇ ἢ κατὰ τὸ ὑαλοειδὲς ὥς ἂν ἀκριβῶς 15
778 σφύζοιτο || συνεχομένη τε καὶ πανταχόθεν ἐσφιγμένη,
προϋνοήσατο τὸν ἀπὸ τῆς λεπτῆς μήνιγγος φνόμενον
χιτῶνα τὸν χοριοειδῆ, πολλαχόθι μὲν μέλανα, πολλα-
χόθι δὲ φαιόν τε καὶ κυανοῦν ἐργασαμένη. τοῦτον
οὖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἰριδος ἅμα τῷ κερατοειδεῖ προήγαγε 20
τὰς προειρημένας τρεῖς χρεῖας παρῆγοντα, θρέψοντα
τῇ παραθέσει τὸν κερατοειδῆ, κωλύσοντα προσπίπτειν
<τὸν κερατοειδῆ σκληρὸν ὄντα> τῷ κρυσταλλοειδεῖ,
θέαμα γενησόμενον λατήριον πονούσης ὄψεως. ὅθεν
οἶμαι καὶ φύσει πάντες, ἐπειδὴν κάμνωμεν ἐν λαμ- 25

4 διὰ χιόνος] διχα τινος AU || 7 καόμενον D || 10 τιν'] τὴν
ABU || 14 αὐτὴ τε αὐτὴ scripsi: αὐτὴν τε αὐτὴν codd. || 15 ἡ
scripsi: τὴν codd. || 17 verba τὸν ἀπὸ — κυανῆν χροῖαν exc.
Orib. III 300 || 18—19 πολλαχόθεν BD bis || 19 κυανὸν D || 20 ἰριδος
D || 21 ἡρειμέναις A | θρέψαντα AU || 22 κωλύσαντα AU || 23 τὸν
κερατοειδῆ σκληρὸν ὄντα Orib.: om. codd. | post κρυσταλλοειδεῖ
add. τι βλαβερόν b aliquid laesivum N

πραῖς ἀνγαῖς, ἀντίκα τὰ βλέφαρα κλειόμεν ἐπὶ τὸ
 σύμφυτον ἱαμα σπεύδοντες. ἐγὼ μὲν δὴ καὶ ταύτην
 θαυμάζω τὴν ἐπαληλιμμένην τῷ χιτῶνι τούτῳ κυανῇν
 χροάν. ὅταν γὰρ μήτ' ἐν ἄλλῳ τινὶ μέρει τοῦ σώμα-
 5 τος ἄλλ' ἢ κατὰ τοῦτο μόνον εὐρίσκηται μήτ' ἄλλο
 τι φαίνεται δεόμενον αὐτῆς ἢ τοῦτο, δῆλον ἤδη τὸ
 διὰ παντὸς ἀποδεδειγμένον τοῦ λόγου, τὸ μήτ' ἐλλι-
 πῶς μήτ' ἀργῶς ὑπὸ τῆς φύσεως γερονέναι μηδέν.

Cap. IV. Οὐδὲν δ' ἦτον αὐτῆς θαυμάζω καὶ τὴν ||
 10 ἐπιτραφεῖσαν ἐντὸς δασύτητα τῷ περιέξοντι τὸ ὑαλοει-779
 δὲς ὑγρὸν χιτῶνι. νοτερά γὰρ αὕτη γε καὶ μαλακή,
 καθάπερ σπογγιά, τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ ψαύ-
 ουσά τὴν τοῦ χιτῶνος ὅλου γεινῆσιν ἄλυπον αὐτῷ
 παρέχει. καὶ τούτου μᾶλλον ἔτι θαυμάζω τὴν ἐκτὸς
 15 πυκνότητα, καθ' ἣν ὁμιλεῖ τῷ σκληρῷ χιτῶνι τῷ κερα-
 τοειδεῖ. οὐ μόνον γὰρ οὐδὲν ἐχρῆν ὑπὸ τοῦ κυανοῦ
 τούτου χιτῶνος λυπεῖσθαι τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρόν,
 ἀλλὰ μηδ' αὐτόν τι πάσχειν ὑπὸ τοῦ κερατοειδοῦς.
 ἔτι <δὲ> δὴ μείζον θαῦμα τὸ κατὰ τὴν κόρην αὐτοῦ
 20 τρεῖμα. πάντα γὰρ ἂν ἔρδην ἀπώλλυτο τὰ καλῶς
 προπεποιημένα μόνου τούτου παροφθέντος. ἀλλ' οὐκ
 ἄρ' ἤμελλεν ἡ φύσις αὐτὸ καθάπερ οὐδ' ἄλλο τι παρ-
 ὄψεσθαι. διέτρησε δ' ἐνταῦθα τὸν κυανοῦν χιτῶνα
 τοῦτον τὸν ῥαγοειδῆ. καλοῦσι γὰρ οὕτως αὐτὸν εἰκά-
 25 σαντες οἷμαι ῥαγὶ σταφυλῆς τὴν τ' ἐκτὸς λειότητα καὶ

5 ἀλλ' codd., om. b || 9 verba Οὐδὲν δ' — αὐτοῦ τρεῖμα
 exc. Orib. III 300—301 || 10 δασύτητα D || 11 νοτερά Orib.:
 ἐτέρα ADU ὑγρά B || 12 καθάπερ k καθάπερ ἡ codd. || 13
 αὐτῷ] αὐτῇ D || 14—15 τὴν ἐκ τῆς πυκνότητος καὶ καθ' D ||
 19 δὲ Orib.: om. codd. || 20 ἂν om. ABU | ἀπώλετο D ἀπό-
 λαιτο B || 23 verba διέτρησε — τῆς κόρης exc. Orib. III 301,
 Theophil. IV 20

τὴν ἐντὸς δασύτητα. καὶ κατὰ τοῦτο μόνον τὸ τρήμα
τοῦ κερατοειδοῦς τε καὶ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς οὐδεὶς
ἐν τῷ μέσῳ χιτῶν ἕτερός ἐστιν, ἀλλ' οἷον διὰ λεπτοῦ
780 πᾶν καὶ λευκοῦ κέρατος ἢ τῆς ἐν||δον αὐγῆς πρὸς
τὴν ἔξω κοινωνία τε καὶ κρᾶσις γίνεται. ὅπως οὖν 5
μηδὲ κατὰ τοῦτο τὸ τρήμα ψαύσῃ ποθ' ὁ κερατοειδὴς
χιτῶν τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ, προὔνοησάθ' ἡμῶν
ὁ δημιουργός, ἅμα μὲν ἐπὶ πλέον ἐκτὸς ἀπαγαγὼν τὴν
ταύτη μοῖραν τοῦ κερατοειδοῦς, ἅμα δ' ὑγρὸν λεπτὸν
καὶ καθαρόν, οἷόν περ τὸ ἐν τοῖς ὄφθ. ἐστι, περιχέας 10
τῷ κρυσταλλοειδεῖ, καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις αἰθερώδους
τε καὶ αὐγοειδοῦς πνεύματος πληρώσας τὴν χώραν
ἅπασαν τῆς κόρης. ὧδε μὲν ἔχει τὸ ἀληθές. δεῖ δ'
ἀποδείξεως ἔτι τῷ λόγῳ, καὶ μάλιστα διὰ τοὺς μὴτ'
ἐνέργειαν μὴτε χρεῖαν μηδεμίαν εὐρίσκεισθαι βουλομέ- 15
νους, ἀλλ' ἀποκεκρῦφθαι πάντα καὶ τελέως ἀγνοεῖσθαι
σπεύδοντας. ὁ τοίνυν κερατοειδὴς οὗτος χιτῶν, καθ'
ᾧ μὲν ἀποφύεται τῆς ἰρεως, ἐγγυτάτω φανεῖται σοι
τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ, ὥς ἂν ἀπάντων κατὰ τοῦ-
το τὸ χωρίον συμπεφυκότες τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς 20
ὑγρῶν τε καὶ χιτῶνων, ἔξωτέρῳ δὲ γιγνόμενος αἰεὶ καὶ
μᾶλλον ἀποχωρεῖ καὶ πλείστον ὅσον ἀφέστηκε κατὰ
781 τὴν κόρην, ὥς || ἐν ταῖς ἀνατομαῖς ἔστι μαθεῖν καὶ
ταῖς τῶν ὑποκεχυμένων παρακεντήσεσιν. ἐν γὰρ τῇ
μεταξὺ χώρᾳ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος καὶ τοῦ κρυ- 25

4 λευκοῦ] μαλακοῦ B || 5 κοινωνίαν ABU || 7 προὔνοησάτο
Orib.: προνοήσας codd. || 8 ἀπάγων D || 9 ταύτην Orib. ταύτην
D καταντῇ ABU καθ' εὐθὺν τοῦ τρήματος κειμένην Theophil.
quiae ibi est N || 10 περ om. AU || 11 αἰθερώδους A αἰσθερώ-
δους U αἰθερώδει B αἰθερώδους D αἰθεροειδοῦς Orib. || 21 ἔξω-
τέρῳ ABU ἔξω τι D || 25—p. 71, 1 καὶ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
om. B

σταλλοειδοῦς ὑγροῦ συνισταμένων τῶν ὑποχυμάτων
τὸ καθιέμενον ὄργανον ὑπὲρ τοῦ παράγειν αὐτὰ διὰ
πολλῆς εὐρυχωρίας ἄνω τε καὶ κάτω καὶ τῇδε κάκεισε
καὶ ὅλως ἐν κύκλῳ τε καὶ πανταχόσε περιφερόμενον
5 οὐδετέρου ψαύει τῶν εἰρημένων σωμάτων, ὥς ἂν ἰκα-
νῆς τὸ μέγεθος οὗσης αὐτῶν τῆς διαστάσεως.

Cap. V. Ὅτι δ' ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
ὑγροῦ καὶ τοῦ ῥαγοειδοῦς χιτῶνος ὑγρότης τις λεπτή
περιέχεται καὶ ὅτι πνεύματος πλήρης ἐστὶν ὁ κατὰ τὴν
10 κόρην τόπος, ἐκ τῶνδ' ἂν μάλιστα γνῶις· πρῶτον
μὲν, ὅτι τεταμένον ἀκριβῶς ὀρεῖς ἐπὶ τῶν ζώντων τὸν
ὀφθαλμὸν καὶ πλήρη πανταχόθεν καὶ οὐδαμῇ ὥσδον
οὐδὲ χαλαρὸν αὐτοῦ μόριον οὐδέν. εἰ δὲ τεθνεῶτος
ἐθέλοις λαβὼν διαιρεῖν, ἤδη μὲν πως ὥσότερον ὕψει
15 τοῦ κατὰ φύσιν καὶ πρὸ τῆς διαιρέσεως. διελόντι δὲ
σοι τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα || παραχοῆμα μὲν ἀπαντήσῃ 182
τὸ λεπτὸν ὑγρὸν ἐκχεόμενον, ὃ κὰν ταῖς παρακεντήσεσι
φαίνεται πολλάκις ἐκρέον διὰ τῆς τρώσεως, εὐθὺς δ'
ἂν ἅπας ὁ ὀφθαλμὸς ὥσδός γένοιτο καὶ προσεσταλ-
20 μένος καὶ χαλαρός, καὶ διατείνοντι δὲ καὶ ἀφιστάντι
τοὺς χιτῶνας ἀπὸ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ἢ μεταξὺ χώρα
παμπόλλη κενὴ φαίνεται. εἰ τοίνυν αὐτὴ πρότερον
μὲν, ὅτ' ἔξη τὸ ζῶον, ἐπεπλήρωτό τε καὶ διατετάκει
τοὺς χιτῶνας, ἀποθανόντος δὲ κενὴ μὲν αὐτή, χαλαροὶ
25 δ' οἱ περικείμενοι γίνονται χιτῶνες, δῆλον, ὥς ἦτοι
πνεύματος τινος ἢ ὑγρότητος ἢ ἀμφοῖν πεπλήρωτο.
καὶ μὲν δὴ καὶ εἰ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν μύσαι-
μεν ἀνεργότα φυλάττοντες τὸν ἕτερον, εὐρυνομένην

1 post ὑγροῦ add. ὥς ἂν ἀπάντων DU om. ABN || 18 τῆς
om. B || 20 ἀφιστάντι BD || 22 κενὴ om. B || 23 διατετάκει D ||
26 πεπλήρωτο codd. πεπλήρωται b

τε καὶ διεσταλμένην, ὥς ἂν ἐμφυσωμένην, ὀψόμεθα
 τὴν κόρην. καὶ τοῦτο καὶ τῷ λόγῳ μὲν δῆλον, ὥς
 πληρουμένη μὲν πνεύματος οὕτω διατίθεται, καὶ δι'
 ἐπιτεχνήσεως δ' ἂν οὐχ ἥμισυ πειραθείης τε καὶ
 βασανίσαις τὸν λόγον αὐτοῖς τοῖς ἐναργῶς φαινομέ- 5
 νοις. ἐμφυσήσας γὰρ ἐκ τῶν ἔνδον μερῶν τὸν ῥαγο-
 ειδῆ χιτῶνα διστώμενον ὕψει τὸ τροῆμα. ὥδε μὲν τῇ
 783 πείρᾳ δῆλον, ὥς || πληρουμένη πνεύματος ἡ κόρη διευ-
 ρύνεται. ἀτὰρ οὐδ' ὁ λόγος ἄλλο τί φησιν ἢ ὥς
 μεστούμενος ἔνδοθεν ὁ ῥαγοειδῆς ἐπὶ πλείστον ἐκτελ- 10
 νεται τε καὶ διατείνεται καὶ οὕτω καὶ τὸ τροῆμα μείζον
 ἴσχει γιγνόμενον, ὥσπερ καὶ τᾶλλα πάνθ', ὅσοις ὀπαί
 τέ τινές εἰσι καὶ διεκτρήσεις ὑμενώδεσί τε καὶ λεπτοῖς
 ὑπάρχουσι καὶ καταπίπτειν εἰς ἑαυτὰ δυναμένοις. οὕ-
 τως οὖν καὶ ταυτὶ τὰ κόσκινα τετάσθαι δεῖται τοὺς 15
 χιτῶνας ἢ συμπύπτουσι αὐτῶν αἱ ὀπαί. εἰ τολῶν
 ἔτι μὲν περιόντος τοῦ ζῶου τοὺς θ' ὑμένας ἀμφοτέ-
 ρους τεταμένους ἔστιν ἰδεῖν καὶ μύσαντος θατέρου
 τῶν ὀφθαλμῶν εὐρυνομένην θατέρου τὴν κόρην, ἀπο-
 θανόντος δὲ χαλαροὺς μὲν ἤδη καὶ πρὸ τοῦ κενωθῆ- 20
 ναι τὸ λεπτὸν ὑγρὸν, χαλαροὺς δ' ἐσχάτως ἐπὶ τῇ
 κενώσει γιγνομένους, δῆλον, ὥς ὑπ' ἀμφοῖν ὑγροῦ τε
 καὶ πνεύματος, ὁπότ' ἔζη τὸ ζῶον, ἐπεπλήρωντο. ἀλλὰ
 τὸ μὲν, ὥς ἂν λεπτότερόν τε καὶ κουφότερον, ῥαδίως
 ἐκκενοῦται πρὸ τῆς διαιρέσεως, τὸ δ' ὑγρὸν ἔτι δια- 25
 μένει κενώσεως αἰσθητῆς δεόμενον. ἀλλὰ καὶ τοῖς ||
 784 πάννυ πρεσβύταις ῥυσὸς εἰς τοσοῦτον πολλάκις ὁ κερ-
 τοειδῆς γίγνεται χιτῶν, ὥστε οἱ μὲν οὐδ' ὄλως, οἱ δὲ

2 καὶ (ante τῷ λόγῳ) om. AU || 6 ἐμφυσήσας B || 9 οὖν
 οὐδὲ B || 17 τοῦ ζῶου om. D || 22 γενομένους B

φάυλως καὶ μόγῃς ἔτι βλέπουσιν. ἐπιπιπτονσῶν γὰρ
ἀλλήλαις τῶν ὀντίδων καὶ διὰ τοῦτο διπλουμένου τοῦ
χιτῶνος καὶ πάχος ἐπίκτητον λαμβάνοντος ἐλάττονός
τε παραγιννομένου τοῦ ἄνωθεν πνεύματος εἰς τὴν
5 κόρην κατὰ λόγον ἐμποδίζονται τὰς ὕψεις. αὐτὸ δὲ
δὴ τοῦτο τὸ ἐλάττον ἐπιρρεῖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ πνεῦμα
μάλιστα αἴτιον γίγνεται τοῦ ὁυσοῦσθαι κατὰ τὴν κό-
ρην. ἐξ ὧν ἀπάντων δῆλον, ὥς πεπλήρωται διὰ παν-
τός ἢ μετὰ τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν χώρα σύμπασα
10 πνεύματός τε ἅμα καὶ λεπτῆς ὑγρότητος, καὶ ὥς κατὰ
μὲν τὰλλα μέρη τὸ ὑγρὸν, ἐν αὐτῇ δὲ μάλιστα τῇ
κόρῃ πλεῖστον τὸ πνεῦμά ἐστι. πρεσβύταις μὲν οὖν ἡ
ὁυσότης τοῦ κερατοειδοῦς αὐτοῦ τ' ἐστὶ τοῦ χιτῶνος
ἀρρωστίᾳ τῷ γήρᾳ προσήκουσα καὶ τοῦ παραγιννομένου
15 πνεύματος ἄνωθεν ἐνδεία. τὸ δὲ πάθημα τὸ καλού-
μενον φθίσις αὐτῆς μόνῃς ἐστὶ τῆς κόρης μειουμένης
οὐδὲν πάσχοντος ἰδίᾳ τοῦ κερατοειδοῦς. διὰ τοῦτο
καὶ κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ὁφθαλμῶν γίγνεται τὰ 785
πολλά, ὥστε καὶ γνωρίζεσθαι αὐτὸ ῥαδίως καὶ οὐδένα
20 λανθάνειν τῶν ἰατρῶν· ὁ γὰρ ὑγιὲς παρακείμενος
ἐξελέγχει τὸ τοῦ πεπονθότος ἀμάρτημα· τοῖς γέρονσι
δὲ κοινὸν ἀμφοτέρων τῶν ὁφθαλμῶν γιγνόμενον τὸ
σύμπτωμα λανθάνει τοὺς πολλοὺς, ὥς οὐ μόνον ὁυσό-
της ἐστὶ τοῦ κερατοειδοῦς, ἀλλὰ καὶ τῆς κόρης στενό-
25 τῆς. γίγνεται δὲ ποτε καὶ δι' ἐνδειαν τῆς λεπτῆς
ὑγρότητος χαλασθέντος ἐπὶ πλέον τοῦ ῥαγοειδοῦς.
ἀλλὰ τούτου γε τοῦ παθήματος οὐδὲν εἰς τὸν παρόντα
λόγον δεόμεθα, τὸ δὲ δι' ἐνδειαν τοῦ πνεύματος ἐπ'

1 τε καὶ D || 5 ἐμποδίζεται AU || 11 μέρη om. A || 14 τοῦ
γήρατος ch || 21 ἐξελέγξει D || 26 πλεῖον ABU

ἐμφράξεσσι τε ταῖς κατὰ τὰς ἄνωθεν ὁδοὺς καὶ ἀσθένειαν πρεσβυτικὴν ἐνδεικτικόν ἐστι τοῦ πεπληρωῦσθαι πνεύματος τὴν κόρην, ὥσπερ οὖν καὶ τὸ μύσαντος θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν εὐρύνεσθαι τὴν θατέρου κόρην.

Cap. VI. Ἄρ' οὖν εἰς μόνον τοῦτο τὸ πλεῖστον 5 ἀφίστασθαι καὶ μηδέποτε ψάυειν τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα χρήσιμός ἐστιν ἢ ὑγρότης ἥδε ἢ λεπτή καὶ τὸ πνεῦμα τὸ κατὰ τὴν κόρην ἢ καὶ πρὸς ἄλλ' ἅττα διαφέρει; περὶ μὲν οὖν πνεύ- 10 ματος ἐν τοῖς || ὀπτικοῖς ἀποδέδεικται λόγοις, ὡς αὐ- 10 γοειδὲς ἐστι καὶ τὴν μεγίστην δύναμιν εἰς τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἐνέργειαν εἰσφέρειται. περὶ δὲ τῆς ὑγρότητος ἐκ τῶνδ' ἂν μάθοις, ὡς οὐκ εἰς τὸ πληροῦν μόνον τὴν κενὴν χώραν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ μὴ κατα- 15 ξηραίνεσθαι τὸ ὑγρὸν τὸ κρυσταλλοειδὲς αὐτὸ καὶ τὴν 15 ἔνδον μοῖραν τοῦ ῥαγοειδοῦς ἀναγκαιότατόν ἐστιν, εἰ πρῶτον μὲν γνῶις, ὅτι γίγνεται βλάβη ταῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ κενωθέντος ἐν ταῖς παρακεντήσεσι, καὶ ὡς τὸ πάθημα τὸ πρὸς τῶν ἰατρῶν ὀνομαζόμενον γλαύκωσις ξηρότης μὲν ἐστι καὶ πῆξις ἄμετρος τοῦ 20 κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ, τυφλοῖ δ', εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν νοσημάτων, ἔπειτα διαλογί- 20 σαι καὶ σκέψαι τὴν φύσιν τοῦ ῥαγοειδοῦς χιτῶνος. ἔστι γὰρ αὐτοῦ τὸ ψαῦον μέρος τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ παραπλήσιον σπογγίᾳ διαβρόχῳ. πάντα δ' ὅσα 25 τοιαῦτα σώματα ξηραίνόμενα σκληρὰ γίγνεται. δηλοῦσι δὲ ταῦθ' αἷ τε σπογγιαὶ καὶ οὐδὲν ἥττον αἱ ῥάγες

9 ἄλλ' ἅττα B τ' ἄλλ' ἅττα AU ἄλλ' ἕτερα D | verba περὶ μὲν — νοσημάτων exc. Orib. III 302 || 12 περὶ] ἐπὶ A || 15 αὐτὸ AU αὐτῶ B αὐτῶν D || 17 ὅτι] ὅση Orib. || 19 ὡς] ὥσπερ AU || 22 τοῖς ὀφθαλμοῖς BD || 27 ταῦθ' codd. τοῦθ' k

καὶ τῶν ζώων αἱ γλῶτται. ἀλλ' εἰ ξηρὸν γένοιτο
τὸ ταύτη μέρος τοῦ ῥαγοειδοῦς, ἀπολέσειεν ἂν || οὕτως 787
ὅλην τὴν χρεῖαν, ἥς ἔνεκα τοιοῦτον ἀπετελέσθη. δεῖ
τοῖνυν αὐτὸ τέγγεσθαι διὰ παντός, ἵν' ἢ μαλακόν.
5 ἅπαντά τ' οὖν ταῦτα θαυμαστῆς τινος ἐνδειξιν ἔχει
προνοίας τε ἅμα καὶ τέχνης καὶ τούτων οὐχ ἥκιστα
τὸ σύμφυτον ἀμφίεσμα τοῦ κρυσταλλοειδοῦς. ὁ μὲν
γὰρ κερατοειδὴς οἶον πρόβλημά τι καὶ τεῖχος αὐτῷ
γέρονε τὴν τῶν ἐξωθεν προσπιπτόντων βίαν ἐκδεχό-
10 μενος. ὁ δ' ἴδιος αὐτοῦ χιτῶν οὐ μόνον „οἶός τε κρο-
μύοιο λοπὸς κατά ἰσχαλέοιο“, ἀλλ' ἔτι καὶ τῶν λεπτῶν
ἀραχνίων λεπτιότερός ἐστι καὶ λευκότερος, καὶ τὸ τού-
του μείζον, ὅτι μὴδὲ περὶ πᾶν ἐκτέταται τὸ κρυσταλ-
λοειδές, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐνούμενον αὐτοῦ μέρος τῷ
15 ὑαλοειδεῖ τελέως ἀσκέπαστόν ἐστι καὶ γυμνὸν χιτῶνος.
ἐνοῦσθαι γὰρ κατὰ τοῦτ' ἄμεινον ἢν ἀλλήλοις τὰ
ὑγρά· τὸ δ' ὑπερκύπτειν ἅπαν εἰς τοῦκτός, ψαῦον τοῦ
ῥαγοειδοῦς, τὸν λεπτὸν τοῦτον καὶ λαμπρὸν περιβέ-
βληται χιτῶνα. καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κόρης εἶδωλον
20 οἶον ἐν κατόπτρῳ τινὶ τούτῳ συνίσταται· καὶ γὰρ
δὴ καὶ λεῖός ἐστι καὶ στιλπνὸς ὑπὲρ ἅπαντα τὰ κά-
τοπτρα. καὶ πανταχόθεν ἄρα τῇ φύσει τὸ τῆς ὕψεως ||
ὄργανον κεκόσμηται, καὶ τῷ τῆς μαλακότητος συμ- 788
μέτρῳ καὶ τῷ τῆς θέσεως ἐπικαίρῳ καὶ τῇ τῆς χροῆς
25 λαμπρότητι καὶ τῇ τῶν σκεπασμάτων ἀρετῇ. τὸ μὲν
γὰρ σύμφυτον αὐτῷ σκέπασμα λεῖον καὶ λαμπρὸν καὶ

2 τὸ ταύτη AU ταυτὶ τὸ BD || 5 verba ἅπαντά — κρυσταλ-
λοειδοῦς exc. Orib. III 302 | τ'] γε D || 10 οἶός τε] Hom. Odys.
XIX 233 || 11 λέπος codd. | ἔτι om. D | verba καὶ τῶν — κεκό-
σμηται exc. Orib. III 303 || 12 τὸ om. A || 14 ἐνούμενον Orib.
ἐνηχόμενον B ἐνοχούμενον cett. || 20 τούτῳ om. Orib.

στίλβον ἐστὶν οἶον κάτοπτρον. τὸ δ' ἐπὶ τῷδε φλε-
 βῶδες τε καὶ μαλακὸν καὶ μέλαν καὶ διατετρημένον,
 φλεβῶδες μὲν, ἵν' ἐκτενῶς τρέφῃ τὸν κερατοειδῆ, μα-
 λακὸν δ', ἵν' ἀλύπως ψαύῃ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς, μέλαν
 δ', ἵν' ἀθροίζῃ τε τὴν αὐγὴν καὶ πρὸς τὴν κόρην 5
 παραπέμπῃ, διατετρημένον δ', ἵν' ἢν παρέπεμψεν ἐκ-
 πέμπῃ πρὸς τοῦκτός. τὸ δ' ἔξωθεν ἀπάντων στέγασμά
 τε καὶ πρόβλημα λεπτὸν καὶ λευκὸν καὶ σκληρὸν ἐστὶν
 οἶον κέρα, λεπτὸν μὲν καὶ λευκόν, ἵν' ἐτοίμως δια-
 πέμπῃ τὰς αὐγὰς, σκληρὸν δ', ἵν' ἀσφαλῶς φρουρῇ. 10
 ἄρ' οὖν ταῦτα μόνον ἢ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ κρυσταλλο-
 ειδοῦς ἐπαινεῖν δίκαιον; οὐ γὰρ ἀκριβής ἐστι σφαῖρα
 πανταχόθεν ἴση, καίτοι τοῦτό γε προσφιλέστατόν τε
 καὶ οἰκειότατόν ἐστι τῇ φύσει τὸ σχῆμα δι' ἃς πολλάκις
 15 εἰρήκαμεν αἰτίας. ἥ ἀλλ' οὐκ ἦν ἀσφαλὲς ἀκριβῶς αὐτὸ 15
 ποιῆσαι σφαιροειδές. οὔτε γὰρ τὰς τῶν κύκλων ἐπι-
 βολὰς τε καὶ συμφύσεις τὰς κατὰ τὴν χώραν τῆς Ἰριδος
 ἐδέξατ' ἂν ὁμοίως ἐκινδύνευσέ τ' ἂν ἐν σφοδρᾷ καὶ
 βιάῳ κινήσει καὶ πληγῇ ποτε γενομένη κατὰ τὸν
 ὀφθαλμὸν ἐκκυλισθῆναι τοῦ ὑαλοειδοῦς ὑγροῦ. καὶ 20
 γὰρ αἱ συμφύσεις καὶ αἱ ἔδραι σφαλερώτεραι τοῖς
 ἀκριβῶς σφαιροειδέσι τῶν πλατυτέρων εἰσίν, ὥς ἂν
 ἐπὶ κυρτῆς καὶ διὰ τοῦτ' εὐαποκυλίστου περιφερείας
 ὄχουμένοις. αὕτη μὲν καὶ ἡ τοῦ σχήματος αἰτία τῷ
 κρυσταλλοειδεῖ. καὶ πάντ' ἔοικεν ἀσφαλῶς ἔχειν ἤδη 25
 κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν πλὴν αὐτοῦ τοῦ σκέποντος αὐτὰ
 χιτῶνος τοῦ κερατοειδοῦς. οὗτος γὰρ δὴ πρὸ πάντων

4 ψαύῃ — τοῦκτός hic om. B add. post τὰς αὐγὰς v. 10 ||
 6 παρέπεμψεν] παρέλαβεν B | post παρέπεμψεν add. ὁ ἐγκέφα-
 λος b, om. codd., quam misit cerebrum N || 8 λευκὸν καὶ om.
 AU || 15 ἀσφαλῶς AU || 17 ἰριδος B || 26 τὰ κατὰ D || 27 οὗτος
 ABU αὐτός D

ἔκκειται μόνος εἰς ἅπαντας πόνους καὶ καπνοῦ καὶ
 κονιορτοῦ καὶ κρύους καὶ θάλλπους καὶ τῶν θλώντων
 καὶ τῶν τεμνόντων ἐκδεχόμενος τὰς προσβολὰς, ὥσπερ
 οὖν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἄνωθεν μὴνιγγος γεγεννημένος.
 5 ταῦτ' ἄρα καὶ γνωρίζων αὐτοῦ τὴν εὐγένειαν ὁ δημι-
 ουργὸς ἡμῶν, εἰ καὶ προὔταξε τῶν ἄλλων || ἐξ ἀνάγκης, 790
 ὅτι μὴδὲν ἐπιτηδειότερον εἶχεν, ἀλλὰ παντοίως ὠχύ-
 ρωσε βλεφάροις τε καὶ βλεφαρίδι καὶ τοῖς περίξ ὁστοῖς
 καὶ τῷ δέρματι, τὰς μὲν βλεφαρίδας οἷον χάρακά τινα
 10 τῶν μικρῶν ἕνεκα προτάξας σωματίων, ὥς μὴ ῥαδίως
 ἐμπίπτειν ἀνεφρόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπὸ τῶν τριχῶν
 τούτων ἀπειργόμενα, τὰ βλέφαρα δ' αὐτὰ συμπτυσσό-
 μενά τε καὶ κλείοντα τὸν ὀφθαλμόν, εἴ τι τῶν μειζό-
 νων ἐπιφέροιτο. πρὸς δὲ τὴν τῶν ἔτι μειζόνων ὄγκων
 15 προσβολὴν ἄνωθεν μὲν τὰς ὀφρῦς προὔτάξατο, κάτω-
 θεν δὲ τὰ μῆλα, κατὰ δὲ τὸν μέγαν κανθὸν τὴν ῥίνα,
 κατὰ δὲ τὸν μικρὸν τὴν τοῦ ζυγώματος ἔκφυσιν. ὑφ'
 ὧν ἁπάντων προτέρων ἐκδεχομένων τὰς προσβολὰς
 τῶν μειζόνων σωματίων αὐτὸς ἐν κύκλῳ τεταγμένος ὁ
 20 ὀφθαλμὸς οὐδὲν πάσχει προστιμωρούσης οὐ σμικρὸν
 πρὸς τὴν δυσπάθειαν αὐτῷ καὶ τῆς τοῦ δέρματος κινή-
 σεως. πανταχόθεν γὰρ τοῦτο συναγόμενον ἔσω σφίλ-
 γει τὸν ὀφθαλμόν εἰς ἐλαχίστην ὥς οἷόν τε χώραν
 συνάγων. αὐτὸ δὲ πολύπτυχον ἐνταῦθα γιγνόμενον
 25 ἅμα τοῖς βλεφάροις, εἴ τι καὶ τὴν τῶν ὀστέων ὑπερβὰν
 κυρτότητα || κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἔσω φέροιτο, πρῶτον 791
 τούτου τὴν βίαν ἐκδέχεται καὶ πρῶτον πάσχει καὶ

3—4 ὥσπερ οὖν om. B || 4 post ἄνωθεν add. παχείας b, om.
 codd. || 16 τὰ μῆλα κατὰ om. D | δὲ (ante τὸν) om. D || 17 δὲ
 om. D || 19 κοίκλω U κοίλω B κύκλω cett. || 22 τοῦτο] αὐτῷ B ||
 27 τούτου scripsi: τούτων B τοῦτο cett.

προκινδυνεύει καὶ προδιαφθείρεται· δεύτερον δ' ὑπ' αὐτῷ τὰ βλέφαρα θλάται τε καὶ ῥήγνυνται καὶ παντοίως πάσχει καθάπερ τινὰ γέρρα προβεβλημένα τοῦ κερατοειδοῦς. ἐκ τίνος οὖν οὐσίας ἦν εὖλογον γεννηθῆσαι ταυτὶ τὰ γέρρα; πότερον μαλακῆς ἱκανῶς καὶ σαρκοειδοῦς; ἀλλ' ἦν ἂν οὕτως εὐπαθέστερον καὶ τοῦ κερατοειδοῦς καὶ πᾶν μᾶλλον ἢ προβλήματα. ἢ σκληρῶς ἀκριβῶς καὶ ὀστείνης; ἀλλ' οὐτ' ἂν ἐκινεῖτο ῥαδίως οὐτ' ἀλύπως ἔψαυε τοῦ κερατοειδοῦς. ὥστ' ἐκ σκληρῶς μὲν πάντως, ἀλλὰ καὶ κινεῖσθαι ῥαδίως καὶ γειννῶν ἀβλαβῶς τῷ κερατοειδεὶ δυναμένης εὖλογον ἦν οὐσίας γενέσθαι τὰ βλέφαρα.

Cap. VII. Καὶ μὲν δὴ καὶ συμφῶναι ταῦτα τοῖς ὁστοῖς καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἦν ἄμεινον. ὥστ' ἐπειδὴ καὶ τούτου μὲν αὐτοῦ στοχάζεσθαι τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ἐχρήν, καὶ πρὸ τούτου δὲ τῆς εὐκινησι-
792 σίας καὶ τῆς δυσπαθείας || καὶ τῆς ἀλύπου τῷ κερατοειδεὶ κοινωνίας, ἄξιον ἤδη θανατῶσαι τὴν φύσιν ἅπαντα ταῦτ' ἀκριβῶς οὕτως ἐργασαμένην, ὥς μηδ' ἐπινοῆσαι δυνατόν ἐτι βελτίω κατασκευήν. τὸν γὰρ τοι περιόστιον ὑμένα καλούμενον ἀπάγουσά τε καὶ προάγουσα τῆς κατὰ τὴν ὀφθὸν ἱνυος εἰς τοσοῦτον, εἰς ὅσον ἐχρήν μήκους ἐκταθῆναι τὰ βλέφαρα, πάλιν αὐτὸν ἐπανήγαγε διὰ τῶν κάτω μερῶν τοῦ βλεφάρου, μήτε καθ' ἑαυτοῦ τιθεῖσα καθάπερ ἀσπίδα τινὰ δίπτυ-
25 χον, ὥς ἐνιοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ μηδὲ μέχρι τῆς ἀρχῆς, ὅθεν ἀπέφυγεν, ἀγαγοῦσα, τοῖς δ' ὑποκειμένοις μὲν

2 θλάται τε AU θλάττεται B θλάττεται D | καὶ τέμνεται (add.) καὶ ῥήγνυνται BD || 4 εὖλογον ἦν B || 8 ὀστίνης codd. || 12 γενέσθαι ABU γενήσεσθαι D || 20 ἐτέραν ante ἐτι add. D | ἐτι] ἄρα D

αὐτῷ, περιέχουσι δὲ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιφύσασα μυσὶν
ἐντεῦθεν τε προαγαγοῦσα μέχρι τῆς ἰρεως, ἐνθα καὶ
κατέφυσεν αὐτὸν εἰς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα. τὰ δὲ
μεταξὺ τῶν δύο μοιρῶν τοῦ περιοστίου σώματα γλίσχρα
5 καὶ πιμελώδη κατείληφε σὺν τισιν ὑμέσιν ἀπὸ τῶν
μυῶν ἐκτεταμένοις. ἐν ᾧ καὶ τὰς καλουμένας ὑδατί-
δας συμβαίνει γίνεσθαι τῶν λιπαρῶν τούτων σωμά-
των, ἃ χάριν τοῦ μαλάττειν λιπαίνοντα τὸ βλέφαρον
ἢ φύσις εἰργάσατο, μειζόνων ἔστιν ὅτε παρὰ φύσιν 793
10 ἀπεργασθέντων. ἀνάλογον δὲ τῇδε τῇ κατασκευῇ καὶ
τὰ κάτω βλέφαρα γέγονεν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ μῆλα περι-
οστίου μέχρι μὲν τινος ἐκταθέντος, ὑποστρέψαντος δ'
αὐθις ἐπὶ τὸν κερατοειδῆ. καθ' ὃ δὲ παλινδρομεῖν ὁ
περιοστίος ὑπήρξατο, σκληροτέρα τις ἢ καθ' ὑμένα
15 φύσις ἐπιτέταται ταρσὸς ὀνομαζομένη, κατακλείουσα
τε καὶ περιλαμβάνουσα καὶ σφίγγουσα τὸ κυρτούμενον
ἐκ τῆς διπλώσεως αὐτοῦ, αὐτῆς τε ταύτης ἔνεκα τῆς
χρείας γεγεννημένη καὶ τινων ἄλλων ἐπὶ ταύτῃ δυοῖν,
ὧν τὴν μὲν μείζονά τε καὶ σοφωτέραν ὀλίγον ὕστερον
20 ἐξηγήσομαι, περὶ δὲ τῆς ἐλάττονος ἤδη δίδειμι. κατα-
τέτρηται τισιν ὀπαῖς λεπταῖς ὁ ταρσὸς οὗτος, ἐξ ὧν
αἱ τῶν βλεφάρων ἀνίσχουσι τρίχες, τὴν θ' ἔδραν αὐ-
ταῖς καὶ τὴν τῆς στάσεως ὀρθότητα παρέχοντος διὰ
τὴν σκληρότητα τοῦ ταρσοῦ. ὥς γὰρ τὰς τῶν ὀφρύων
25 καταπίπτειν ἐπ' ἀλλήλαις ἄμεινον ἦν, οὕτω ταύτας
ὀρθὰς καὶ ἀποτεταμένας διὰ παντὸς φυλάττεσθαι. τὴν
χρεῖαν γάρ, ἣς χάριν ἐργόνεσαν, ἐκατέραν πληρώσειν
ἔμελλον μάλιστα || διὰ τῆς νῦν ὑπαρχούσης αὐταῖς 794

2 προάγουσα codd. προαγαγοῦσα k || 4 σώματα AU σώμα-
τος BD || 14 ἀπήρξατο D || 18 post ἄλλων add. φύσεων b, om.
codd. || 27 ἐργόνεσαν D

κατασκευῆς, αἱ μὲν ἐν ταῖς ὀφρύνουσιν ἅπαν τὸ καταρ-
 ρέον ἀπὸ τοῦ μετώπου τε καὶ τῆς κεφαλῆς ὑποδεχό-
 μεναι πρὶν ἐμπεσεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς, αἱ δὲ τῶν βλε-
 φάρων κωλύουσιν μὲν ἐμπίπτειν εἴσω ψάμμον τε καὶ
 κονίαν καὶ τὰ σμικρὰ τῶν πετομένων ζώων, μηδὲν δὲ 5
 αὐταὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀδικοῦσαι. καὶ μὲν γε καὶ
 τοῦτ' ἂν τις ἐν τοῖς μάλιστα θαυμάσειε τῆς φύσεως,
 ὅτι μήτ' ἀνανευνενκίας ὥς πρὸς τὰς ὀφρὺς ἢ τὰ μῆλα
 τὰς τῶν βλεφάρων ἐποιήσατο τρίχας μήτ' ἐπινενεν-
 κυίας ἐντὸς εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς. αἱ μὲν γὰρ 10
 πρότεραι τὴν χρεῖαν <ἂν> διέφθειρον, ἥς ἔνεκα γεγό-
 νασιν, αἱ δὲ δεύτεραι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἂν αὐτοῖς ἐλυ-
 μαίνοντο διακόπτουσαι τὸ συνεχὲς τῆς θέας τῶν ὁρα-
 τῶν. τί δέ; τὸ σύμμετρον αὐτῶν τοῦ διαστήματος οὐ
 θαυμάσιον; εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ πλέον διεστήκεσαν, ἐνέ- 15
 πιπτεν ἂν πολλὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὧν ἀποστέρουσι
 νυκτὶ· εἰ δ' ἔψαυον ἀλλήλων, ἐπεσκότουν ἂν πῃ ταῖς
 795 ὄψεσιν. οὐ μὴν οὕτ' ἐπισκοτεῖν αὐτὰς || ἐχρήν οὕτ'
 ἀπολέσαι τὴν χρεῖαν, ἥς ἔνεκεν ἐδημιουργήθησαν.

Cap. VIII. Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ βλέφαρα γέγονεν ἡδη 20
 τῷ λόγῳ καὶ ὁ σύμπαξ ὀφθαλμὸς ἀποτετέλεσται, πόθεν
 αὐτῷ τὴν κίνησιν ἐκποριούμεθα, καιρὸς ἂν εἴη λέγειν.
 τελέως μὲν γὰρ ἀργόν τε καὶ ἀκίνητον καταλιπεῖν ἢ
 ἀγνοοῦντός ἐστι δημιουργοῦ ὀπτικᾶς αἰτίας ἢ μηδὲν
 φροντίζοντος τοῦ καθ' ἕκαστα βελτίονος. ἀλλ' οὕτ' 25
 ἀγνοεῖν οὕτ' ἀμελεῖν αὐτῷ προσήκει, τοσαύτην γε σο-

6 αὐταὶ A U αὐταὶ B om. D || 11 ἂν om. codd., add. k |
 διέφθειραν A || 12 τοῖς ὀφθαλμοῖς ἂν αὐτοῖς A U τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς αὐτοὺς BD || 15 διεστήκεσαν codd.: διειστ. k || 15—16
 ἐνέπιπτεν scripsi: ἐνέπιπτον codd. || 17 νυκτὶ δ' εἰ A U νυκτὶ om.
 B || 26 οὕτ' ἀμελεῖν post διάπλιν (p. 81, 2) colloc. D

φίαν τε ἕμα καὶ πρόνοιαν ἐπιδεδειγμένῳ καθ' ὅλην
τοῦ ζώου τὴν διάπλασιν, οὐτ' ἀμελεῖν. τίνας οὖν
φαιμεν εἶναι τὰς ὀπτικὰς αἰτίας, ἃς χρὴ γινώσκειν αὐ-
τόν, καὶ πῶς χρὴ προνοεῖσθαι τοῦ βελτίονος; οὐκ ἔξ
5 ἀπάσης θέσεως ἅπαν ὁρατὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὥσπερ
ἔξ ἀπάσης ἀκουστὸν τοῖς ὠσίν. οὐτε γὰρ ἐκ τῶν
πλαγίων οὐτ' ἐκ τῶν ὀπισθεν, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν ἄνω-
θεν ἢ κάτωθεν, οὐδ' ὅλως ἕλλο τι πλὴν τὸ κατ' εὐθὺ
τῆς κόρης ἰδεῖν ἔστιν. εἰ τοίνυν ἀκίνητοι τελέως τε
10 καὶ κατ' εὐθὺ μόνον || ὁρῶντες ἐγγόνεσαν οἱ ὀφθαλ- 796
μοί, παντάπασιν ἂν ἐωρῶμεν ὁλόγιστα. τούτου δὴ
χάριν αὐτοὺς τε δυνατοὺς ἄχρη πλείστου περιάγεσθαι
καὶ σὺν αὐτοῖς ὅλον εὐκίνητον ἀπειργάσατο τὸν τρά-
χηλον· καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα καὶ δύο γέγονασι διε-
15 στῶτες ἀλλήλων ἀξιόλογον. οἱ γοῦν θατέρῳ τυφλοὶ
τὰ κατ' ἐκεῖνον τὸν ὀφθαλμὸν οὐχ ὁρῶσιν, οὐδ' εἰ
πλησιάζοντα τύχοι. εἴπερ οὖν ἐχρῆν μὲν αὐτοὺς κινεῖ-
σθαι κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμὴν, ἅπασαι δ' αἱ τοιαῦται
κινήσεις διὰ μυῶν γίνονται, δῆλον, ὥς καὶ τῷ δη-
20 μιουργῷ μὲν περιθεῖναι μῦς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἦν προσ-
ῆκον, καὶ ἡμῖν δ' οὐχ ἀπλῶς οὕτως εἰπεῖν αὐτῶν
τὴν χρείαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐξηγήσασθαι καὶ
τοῦ μεγέθους τε καὶ τῆς θέσεως μνημονεῦσαι. ἐπεὶ
τοίνυν αἱ κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν τέτταρες εἰσιν, ἡ
25 μὲν εἴσω πρὸς τὴν ὄψιν προσαγομένων, ἡ δ' ἔξω πρὸς
τὸν μικρὸν κανθὸν ἀπαγομένων, ἡ δ' ἀνατεινομένων
ὥς ἐπὶ τὰς ὀφρῦς, ἡ δ' ὥς ἐπὶ τὰ μῆλα κατασπωμένων,

9 ταῖς κόραις codd., pupillae N, correxi || 9—10 τε καὶ AU
καὶ D || 11 verba παντάπασιν — ἀξιόλογον exc. Theophil. IV 22 ||
17 τύχοι AU τύχη B τύχοιεν D | verba εἴπερ — μαλακοῦ κατά-
φυσιν exc. Theophil. IV 23 || 25 verba ἡ δ' ἔξω — ἡ δ' ὥς om.
D || 26—27 ἀνατεινομένων post ὀφρῦς colloc. b, om. D

797 εὐλογον ἦν καὶ τοὺς ἐξηγησομένους || τῶν κινήσεων
 μὺς ἰσαριθμούς γενέσθαι. καὶ δὴ γεγόνασιν δύο μὲν
 ἐκ τῶν πλαγίων, εἰς καθ' ἑκάτερον κανθόν, ἄλλοι δὲ
 δύο, κάτωθεν μὲν θάτερος, ἄνωθεν δ' ὁ λοιπός, ἀπο-
 νευρούμενοι δὲ πάντες ἓνα κύκλον γεννώσι τένοντος 5
 πλατέος εἰς τὴν ἴσιν τελευτῶντος. ἐπεὶ δὲ καὶ περι-
 στρέφεσθαι τὸν ὀφθαλμὸν ἄμεινον ἦν, ἑτέρους ἢ φύσις
 ἐδημιούργησε δύο μὺς λοξοὺς τὴν θέσιν, ἓνα καθ'
 ἑκάτερον τῶν βλεφάρων, ἄνωθεν τε καὶ κάτωθεν ἐπὶ
 τὸν μικρὸν κανθὸν ἐκτεινομένους· ὥστε καὶ διὰ τού- 10
 τος οὐχ ἥμισυ πανταχόσε τὸν ὀφθαλμὸν ἐτοίμως
 ἐπιστρέφομεν τε καὶ περιάγομεν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος
 τις μὺς μέγας περὶ τὴν ῥίζαν αὐτοῦ σφίγγων μὲν καὶ
 φρουρῶν τὴν τοῦ νεύρου τοῦ μαλακοῦ κατάφυσιν,
 ἀνατείνων δὲ καὶ κονφίζων ἄνω καὶ τι καὶ συνεπι- 15
 στρέφων τὸν ὀφθαλμόν. ἀπερρῆγγνυτο γὰρ ἂν ἐτοίμως
 τὸ μαλακὸν ἐκεῖνο νεῦρον ἐν ταῖς σφοδραῖς ἐπὶ τὴν
 κεφαλὴν καταπτώσεσι διασειόμενον βιαίως, εἰ μὴ παν-
 ταχόθεν ὠρμίζετο καὶ διελαμβάνετο καὶ παντοίως
 798 ἐφρουρεῖτο. καὶ εἴ || τινος ἐθέασω ποτὲ προπετέστερον 20
 ὅλον τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ μὲν ἔτι βλέποι καὶ
 χωρὶς πληγῆς εἴη τὸ πάθημα γεγονός, ἐκτεταμένον
 ἴσθαι τούτῳ τὸ μαλακὸν ἐκεῖνο νεῦρον ἐπὶ παραλύσει
 τοῦ μυὸς οὐκέτ' ἀντέχειν οὐδὲ κρατεῖν οὐδὲ σφίγγειν
 αὐτὸ δυναμένον· εἰ δὲ μηκέτι βλέποι, καὶ αὐτὸ τὸ νεῦ- 25
 ρον ἤδη πέπονθεν. εἰ δ' ἐπὶ πληγῇ σφοδρᾷ συμβαίῃ
 προπετῇ γενέσθαι τὸν ὀφθαλμόν, εἰ μὲν ἔτι βλέποι,
 ὁ μὺς αὐτὸς μόνος, εἰ δὲ μηκέτι, καὶ τὸ νεῦρον ἀπέρ-

3 ἕτερον A || 9 ἕτερον τὸ βλέφαρον A | τε om. A || 13 αὐτοῦ AU
 αὐτῶν BD | verba σφίγγων — κατάφυσιν exc. Orib. III 424 || 20
 verba καὶ εἴ — ἀπερρῶγεν exc. Orib. l. l. || 27 βλέποιεν ABU

ρωγεν. εἰς οὖν ταύτην τὴν χρεῖαν ὁ μῦς οὗτος γε-
 νῶς ἐν κύκλῳ τε περιλαμβάνων ἅπασαν τὴν ὄψιν
 τοῦ ὀφθαλμοῦ τισὶ μὲν τῶν ἀνατομικῶν τριπλοῦς,
 ἐνίοις δὲ διπλοῦς εἶναι δοκεῖ κατὰ τινὰς ἐπιβολὰς
 5 ἰνῶν καὶ διαφύσεις οὕτως αὐτὸν χωρίζουσιν. ἀλλ'
 εἴθ' ἓνα τις αὐτὸν σύνθετον ἐκ πλειόνων εἴτε δύο
 λέγειν εἴτε τρεῖς ἐθέλοι, μία χρεῖα πάντων ἐστὶν ἢ
 προειρημένη.

Cap. IX. Ταῦτα μὲν δὴ τοσαῦτά τε καὶ τηλικαῦτα
 10 τῆς φύσεως ἔργα περὶ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν κατασκευὴν.
 ὁ δὲ καὶ || τούτων καὶ τῶν προειρημένων ἀπάντων τ99
 οὐδὲν ἦτον ἂν τις θαυμάσειεν, ἔτ' ἄρρητον ἀπολεί-
 πεται. κινεῖσθαι μὲν γὰρ ἐχρῆν πάντως δῆπου καὶ τὰ
 βλέφαρα κατὰ τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, ἢ οὐδὲν γ'
 15 ἂν αὐτῶν ὄφελος ἦν. ἀπάσαις δὲ ταῖς κατὰ προαίρε-
 σιν κινήσεσιν ὄργανα παρεσκεύασεν ἡ φύσις τοὺς μῦς,
 καὶ κινουῖσιν οὗτοι τὰ μόρια διὰ τινων τενόντων εἰς
 αὐτὰ καταφυομένων. καὶ δέδεικται πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς
 περὶ κινήσεως αὐτῶν, ὥς πάντα τὰ κινούμενα κατὰ
 20 προαίρεσιν μόρια δυοῖν δεῖται τοῦλάχιστον μυῶν ἀντι-
 τεταγμένων ἀλλήλοις, τοῦ μὲν ἐκτείνειν, τοῦ δὲ κάμ-
 πτεῖν δυναμένου· ἀμφοτέρως μὲν δὴ τὰς κινήσεις μη-
 δένα δύνασθαι μῦν ἐργάσασθαι διὰ τὸ πάντως μὲν
 ἐφ' ἑαυτὸν ἔλκειν τὸ κινηθῆσόμενον μόριον, μίαν δ'
 25 εἶναι θέσιν ἐνός γε ὑπάρχοντος αὐτοῦ. ἀλλ' εἰ ταῦθ'
 οὕτως ἔχει, πῶς κινήσεται τὰ βλέφαρα; τὸ μὲν οὖν
 κάτω παντάπασιν ἀκίνητόν ἐστι· τὸ δ' ἄνω φαίνεται
 μὲν κινούμενον, οὐ μὴν οὔτε τοὺς κινούντας αὐτὸ

7 ἐθέλει D | πάντων αὐτῶν D || 14—15 γ' ἂν] γὰρ A ||
 23 μὲν om. D || 25 ταῦθ' αὐτὸ D || 26 κινήσεται ADU κινῆσονται
 B κινηθήσεται b || 27 καὶ add. post κάτω BD

800 μὴς οὐτε τῆς κινήσεως τὸν τρόπον εὐρίσκοντες ἀναι-
 σχυντεῖν ἐτόλμησαν ἔνιοι τῶν σοφιστῶν, ὥς μηδὲ κατὰ
 τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν ἔθ' ὁμολογεῖν ὑπάρχειν αὐ-
 τῶν τὴν κίνησιν, ἀλλὰ φυσικὴν, ὥσπερ τῇ τε γαστρὶ
 καὶ τοῖς ἐντέροις καὶ ταῖς ἀρτηρίαις καὶ τῇ καρδίᾳ 5
 καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀργάνοις ἀβούλητοί τε καὶ ἀπρο-
 αίρετοι κινήσεις εἰσὶν. ἄμεινον γὰρ εἶναι νομίζουσι
 τὸ ψεύσασθαι τοῦ τὴν ἄγνοιαν ὁμολογεῖν. ἀλλ' ἐπὶ
 μὲν τινων καὶ λάθοι τις τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων
 ψευδόμενος· εἰ δ' ἥλιον ὑπὲρ γῆς ὀρώντων ἀπάντων 10
 μήτε φῶς εἶναι λέγοι μήθ' ὅλως ἡμέραν, μαλινεσθαι
 δόξει. τί δ', εἴ τις λέγοι βαδίζοντας ἡμᾶς μὴ κατὰ
 προαίρεσιν τὰ σκέλη μεταφέρειν, ἀλλ' ἀβουλῆτως τε
 καὶ φυσικῶς; ἐμοὶ μὲν καὶ οὗτος οὐδὲν ἥττον τοῦ
 προτέρου μαλινεσθαι δόξει. ὅπου γὰρ ἔνεστι καὶ θᾶτ- 15
 τον αὐτὰ κινῆσαι καὶ βραδύτερον καὶ πυκνότερον καὶ
 ἀραιότερον ἢ καὶ παντάπασιν ἀποπαῦσαι τε καὶ αὐθις
 ἐπεγεῖραι πρὸς τὴν κίνησιν, πῶς οὐκ ἂν τις ἡλίθιος
 εἴη φάσκων ἀπροαίρετόν τε καὶ φυσικὴν εἶναι τὴν
 801 ἐνέργειαν; || εἰ μὲν οὖν ἀδύνατόν ἐστιν ἡμῖν μύσασαι 20
 τοὺς ὀφθαλμούς, εἰς ὅσον ἂν ἐθέλωμεν, οὕτως ἔχειν
 καὶ αὐθις ἀνοῖξαι προελομένοις ὡσαύτως τε καὶ αὐθις
 ἐξῆς μῦσαι καὶ ταῦτ' ἐν μέρει ποιεῖν ἐκάτερον, εἰς
 ὅσον ἂν βουληθῶμεν, οὐκ ἔστιν ἢ τῶν βλεφάρων κίνη-
 σις ἡμέτερον ἔργον· εἰ δὲ ταῦτα δοῶν, ὥς ἂν ἐθέλω- 25
 μέν τε καὶ εἰς ὅσον ἐθέλωμεν, ἀκωλύτως δυνάμεθα,
 μόνον εἰ κατὰ φύσιν ἔχοι τὰ βλέφαρα, δῆλον, ὥς κατὰ

7 ἐνίστε ABU ἐνίτο (sic) D εἶναι b || 10 ὀρώντες τῶν
 ἀπάντων AU || 13 μεταφέρειν ABU περιφ. D || 21 τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς ABU || 24 ἂν om. D | ἐβουλήθημεν D || 27 ἔχοι AU
 ἔχει BD

προαίρεσιν ἡμετέραν καὶ ἢ τῶν ἄνω βλεφάρων γίννε-
ται κίνησις. καὶ γὰρ ἂν καὶ μάτην ἡμῖν ἐδέδοτο πρὸς
τῆς φύσεως, εἴ τινος ἐπιφερομένου κατὰ τῶν ὀφθαλ-
μῶν ἔξωθεν, ὃ πλήττειν τε καὶ βλέπτειν αὐτοὺς ἔμελλε,
5 βουλευθέντες μῦσαι μὴ δυνηθεῖμεν. ἀλλ' οὐδὲν θαυ-
μαστὸν τοιαῦτα λέγειν τοὺς σοφιστάς, οἷς οὐκ ἀλη-
θείας φροντίζ, ἀλλὰ δόξης μόνης. ἐνδειξιν γοῦν οὐ
σμικρὰν ἔχει τοῦτ' αὐτῶν τὸ ἀναισχύντημα τῶν τῆς
φύσεως τεχνημάτων. ὅπου γὰρ ὁρωμένης ἐναργῶς τῆς
10 τῶν ἄνω βλεφάρων κινήσεως οὔτε τὸν τρόπον αὐτῆς
ἔχομεν εἰπεῖν οὔτε τοὺς μῦς ἐξευρεῖν, δι' ὧν γίννεται,
τί ποτ', εἰ διεπλάττομεν αὐτοὶ τὰ ζῶα, καθάπερ ὁ ἐν
τῷ || μύθῳ Προμηθεύς, ἐπράξαμεν ἂν; ἢ πρόδηλον 802
τοῦτό γε, ὡς ἀκίνητον ἡμῖν παντάπασιν ἀπολέλειπτ' ἂν
15 οἶμαι τὸ ἄνω βλέφαρον. ἀλλ' ἴσως ἐροῦσιν, ὡς ἀπὸ
τῆς ὀφρύος ἐκφύσαντες μῦς ἐνέφυσαν μὲν ἂν ἅπαντι
τῷ ταρσῷ τοῦ βλεφάρου. ἀλλ' οὕτω γε, ὃ σοφώτατοι,
ἐξετρέπετο ἂν καὶ ἐξεστρέφετο καὶ πρὸς τὴν ὀφρὺν
ἀνεκάμπτετο σύμπαν τὸ βλέφαρον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο
20 συγχωρεῖσθαι καὶ καλῶς ἀνοιγνύσθαι, πῶς κλεισθήσεται,
λεγόντων ἑξῆς. οὔτε γὰρ ἀπὸ τοῦ κάτω βλεφάρου μὴν
ἕτερον ἀποφύσαντες ἐμφύειν τῷ ταρσῷ δυνήσονται,
λῆρος γὰρ τοῦτό γε μακρός, οὔτ' ἐκ τῶν ἐνδον μερῶν
ὑποφύειν αὐτὸν τῷ ἄνω βλεφάρῳ. πρῶτον μὲν γὰρ
25 οὐδὲ μύειν οὕτω γε, ἀλλ' ἐντρέπεσθαι καὶ διπλοῦσθαι
καὶ ὑποπτύσσεσθαι συμβήσεται τῷ βλεφάρῳ τεινομένῳ
πρὸς τοῦ τοιούτου μνός· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸς ὁ μῦς

3—4 τὸν ὀφθαλμὸν D || 4 αὐτὸν D || 7 γοῦν ABU οὖν D ||
13 ἢ] ἦν A || 16 ἂν] ἐν D || 17 σοφώτατε BD || 18 ἐξετρέπετο B
ἐξετράπ. cett. || 21 λεγόντων codd. λεγέσθωσαν b || 24 αὐτῷ ABU
αὐτοῦ D αὐτὸν ch || 27 τοῦ om. A

ἀτοπωτάτην θέσιν ἔξει θλιβόμενός τε καὶ θλίβων ὅλον
τὸν ὀφθαλμὸν καὶ στενοχωρούμενος καὶ κινεῖσθαι κω-
λυόμενος. ἄξιον οὖν οἶμαι κἀνταῦθα θαυμάσαι τῶν
803 σοφιστῶν, εἰ μήτ' ἐξευρεῖν μηδέπω || μηδ' ἐξηγήσασθαι
δυνάμενοι τὰ τῆς φύσεως ἔτι καταγινώσκουσιν ἀτεχ- 5
νίαν αὐτῆς. ἦν γὰρ οἶμαι δίκαιον, ὥς οὐκ ἦν ἄμεινον
γενέσθαι βλέφαρα τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀποδεικνύειν αὐ-
τούς, ἢ ὥς γενέσθαι μέν, ἀλλ' ἀκίνητα, ἢ ὥς κινού-
μενα μέν, ἀλλὰ μὴ κατὰ προαίρεσιν, ἢ κατὰ προαίρε-
σιν μέν, ἀλλ' ὥδι πῶς ταχθέντων τῶν μυῶν. οἱ δέ 10
γε σοφίας μὲν εἰς τοσοῦτον ἤκουσιν, ὥστε κινουμένων
ἐναργῶς τῶν βλεφάρων οὐθ' ὅπως τοῦτο γίνεται συν-
ιᾶσιν οὐτ' ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐξευρίσκουσιν, ἀπο-
νοίας δ' εἰς τοσοῦτον, ὥστε τὸν διαπλάσαντα καὶ συν-
θέντα τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα μόρια μηδέπω τεχνίτην 15
ὁμολογεῖν. εἴτ' εἰ μὲν οἰκίας καὶ θύρας ἢ σκίμποδος
ἢ τινος ἄλλου τοιούτου κατασκευῆς ζήτησις ἦν τοῖς
δημιουργοῖς, ὅπως ἂν κάλλιστα παρασκευασθῇ πρὸς
τὴν χρεῖαν, ἣς ἕνεκα γίνεται, κἄπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις
ἄπορον ἦν, εἰς δ' ἐξ αὐτῶν ἠνέπορησεν, ἐθαυμάζετ' ἂν 20
δικαίως καὶ τεχνίτης γε καὶ σοφὸς ἐνομίζετο· τὰ δὲ
804 τῆς φύσεως ἔργα μὴ ὅτι προμηθεῖσθαι δυνατοὶ || τυγχά-
νοντες, ἀλλὰ μηδὲ γεγονότα θεασάμενοι γνωρίζειν οὐκ
ἄρα θαυμασόμεθα μειζόνως τῶν ἀνθρωπείων δημιουργ-
γημάτων; τούτους μὲν οὖν ἤδη καταλίπωμεν, ἐπισκε- 25
ψώμεθα δ' αὐτοί, τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ θαυμαστόν

3 κἀνταῦθα om. D || 5 post ἔτι add. καὶ s. l. U² ἄρα pro
ἔτι D || 6 γὰρ ἂν D || 14 διπλασιάζοντα AU || 16 εἴ τι μὲν AU ||
20 ἠνέπορησεν AU ἠπόρησε B ἐπόρησειεν D | θαυμάζουτ' B ||
21 γε codd. τε k || 22 δυνατοὶ AU δυνατόν B δύνανται D || 24
μειζόνων D | ἀνθρωπίων ABU ἀνθρωπίνων D || 25 τούτοις AU ||
26 αὐτοί ABU αὐτό D

περὶ τὴν τῶν ἄνω βλεφάρων κίνησιν, ὅσα τοῖς πρὸ
 ἡμῶν ἀρίστοις ἐπινενόηται πρότερον διελθόντες. εἴρη-
 ται μὲν ἤδη που καὶ διὰ τῶν ἔμπροσθεν, ὥς ὑπὸ τῷ
 δέρματι τῷ καλύπτοντι τὸ βλέφαρον ὑμένες εἰσὶ λεπτοί.
 5 ἄρξομαι δὲ καὶ νῦν ἐντεῦθεν τοῦ λόγου. οἱ γὰρ δὴ
 ὑμένες οὗτοι σκέπουσι μὲν καὶ αὐτοὺς τοὺς κινουῦντας
 τὸ βλέφαρον μὲν μικροὺς παντελῶς ὑπάρχοντας, συν-
 επεκτείνονται δ' αὐτῶν καὶ ταῖς ἀπονευρώσεσι <ταῖς>
 εἰς τὸν ταρσὸν καταφνυμέναις. ὅτι δὲ χονδρώδης ἐστὶν
 10 ὁ ταρσός, οἷον δεσμός τις ἐπιβεβλημένος τῷ γεννῶντι
 τὸ βλέφαρον ὑμενώδει σώματι, πρόσθεν εἴρηται. ἀλλ'
 ὅτι γε δέχεται τὰς τῶν σμικρῶν μυῶν ἐκείνων ἀπο-
 βλαστήσεις πλατυνθείσας τε καὶ λεπτυνθείσας, ἀκριβῶς
 οὐδέπω κατ' ἐκείνον εἴρηται τὸν λόγον. νῦν οὖν αὐτό
 15 τε τοῦτο γίνωσκε, καὶ ὥς ὁ μὲν || ἕτερος τῶν μυῶν 805
 κατὰ τὸν μέγαν κανθὸν πρὸς τῇ ῥινὶ τεταγμένος πλά-
 γιος εἰς τὸ ταύτη μέρους ἡμισὺ καθήκει τοῦ ταρσοῦ,
 ὁ δ' ἕτερος λοξὸς μὲν καὶ αὐτός, ἀλλὰ καὶ τῷ μικρῷ
 κανθῷ παρατεινόμενος, εἰς τὸ λοιπὸν τοῦ ταρσοῦ μέρος
 20 ἡμισὺ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐμβάλλει. καὶ τούτων ὅταν μὲν
 ὁ πρότερος εἰρημένος ἐνεργῇ, κατέλκει τὸ συνεχὲς αὐ-
 τῷ μέρος τοῦ βλεφάρου τὸ πρὸς τῇ ῥινὶ· ὅταν δ' ὁ
 ἕτερος, τὸ λοιπὸν ἀνέλκει. τεταγμένης γὰρ δὴ τοῦ μὲν
 προτέρου τῆς κορυφῆς κατὰ τὸν μέγαν κανθόν, τοῦ
 25 δευτέρου δὲ κατὰ τὴν ὀφρύν, καὶ τῆς τάσεως ἅπασι

2 πρότερα U || 3 verba ὑπὸ — καταφνυμέναις exc. Orib. III
 425 || 6 αὐτοὺς AU αὐτοὶ BD || 7—8 συνεπεκτείνονται B συν-
 επεκτείνονται DU συνεκτείνων δ' A || 8 αὐτῶν ABD¹U αὐταῖς
 D² | καὶ om. D | ταῖς ante εἰς add. Orib. || 9 ἐστὶν om. AU ||
 14 εἴρητο AU || 15 τοῦτο B ταυτὸ DU αὐτό A | verba ὁ μὲν
 ἕτερος — ἀνέλκει exc. Orib. III 426 || 18 λοξὸς ABU ὁλος D |
 ἀλλὰ καὶ codd. καὶ om. Orib. || 21—22 αὐτῷ AU αὐτὸ B αὐτοῦ D

τοῖς μυσίν ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν γιγνομένης ἀναγκαῖον
 ἤδη τῷ μὲν ἐτέρῳ μέρει τοῦ βλεφάρου τῷ πρὸς τῇ
 ῥινὶ τὴν κίνησιν κάτω γίνεσθαι, θατέρῳ δὲ τῷ κατὰ
 τὸν μικρὸν κανθὸν ἄνω. εἰ μὲν οὖν ἐκάτεροι κατὰ
 τὸν αὐτὸν τείνοιεν χρόνον ὁμοῦ τὸ βλέφαρον, ἄνω 5
 μὲν αὐτοῦ τὸ κατὰ τὸν μικρὸν ἀνασπασθήσεται καν-
 θόν, κάτω δ' ἐλχθήσεται τὸ κατὰ τὸν μέγαν, ὥστε
 μηδὲν μᾶλλον ἀνεῶχθαι τὸν ὀφθαλμὸν ἢ κεκλείσθαι.
 806 καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ πρὸς Ἱπποκράτους καμπύλον || ὀνο-
 μαζόμενον βλέφαρον, ὃ δὴ καὶ κακοῦ μεγάλου σημείον 10
 ἐν τοῖς νοσήμασι τίθεται καὶ πον τὴν διαστροφὴν
 αὐτοῦ ταύτην ἰλλῶσιν ὀνομάζει. καὶ γίνεταί δηλονότι
 τὸ πάθημα τῶν μυῶν ἐκατέρου σπωμένου τε καὶ πρὸς
 ἑαυτὸν ἔλκοντος τὸ συνεχὲς μέρος τοῦ ταρσοῦ. εἰ δ'
 ὁ μὲν ἕτερος ἐνεργεῖ μῦς ἐφ' ἑαυτὸν ἔλκων τὸ βλέ- 15
 φαρον, ὁ δ' ἕτερος ἡσυχάζει τελέως, ἀνοίγνυσθαι τη-
 ρικαῦτα καὶ κλείεσθαι συμβαίνει τῷ παντὶ βλεφάρῳ·
 συνεφέλκεται γὰρ αἰεὶ θάτερον μέρος τοῦ ταρσοῦ τὸ
 κινούμενον ἅμ' ἑαυτῷ καὶ τὸ λοιπόν. αἰτία δ' ἡ σκλη-
 ρότης αὐτοῦ, καὶ εἴπερ ἦν ὑμενώδης ἢ σαρκώδης ἢ 20
 ὀπωσοῦν ἄλλως μαλακόν, οὐκ ἂν εἴπετο τῷ κινουμένῳ
 μέρει θάτερον. ἀλλὰ γὰρ αὐτὸ τοῦθ' ἡ φύσις προο-
 ρωμένη, σκληρὸν καὶ χονδρώδη τὸν ταρσὸν τῷ βλεφάρῳ
 προσθεῖσα, καθήψεν εἰς αὐτὸν ἀμφοτέρων τῶν μυῶν
 τὰς τελευτάς. ὥσπερ οὖν, εἰ ῥάβδον καμπύλην καθ' 25
 ὁποτερονοῦν τῶν μερῶν λαβὼν ἔλκοις, ἔπεται πᾶσα,

4 verba εἰ μὲν — τὸ λοιπόν exc. Orib. III 426 | ἐκάτεροι
 AU -ρα B -ρω D || 5 τείνοιεν ADU τείνειεν B | ὁμοῦ Orib.:
 ὁμοίως codd. || 9 Hippocr. II 118 L || 11 πον] Hippocr. V 526
 et 652 L || 16 ἡσυχάζει AU || 17 συγκλείεσθαι B || 21 κινουμένῳ
 codd., correxi || 24 ἑαυτὸν codd., correxi

τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ ταρσὸς ὅλος ἔπεται τῶν τει-
νόντων μυῶν ἑκατέρῳ. καὶ ἦδε τρίτη τε καὶ μεγίστη
χρεία τῆς τοῦ ταρσοῦ || γενέσεώς ἐστι, ἣν ὀλίγον ἔμ- 807
προσθεὶν ἐρεῖν ἀνεβαλλόμεθα. τὰ μὲν δὴ κατὰ τὸ ἄνω
5 βλέφαρον ὧδ' ἔχει.

Cap. X. Διὰ τί δ' οὐ καὶ τῷ κάτω βλεφάρῳ μέ-
εστι κινήσεως ἕνεκά γε τῆς αὐτῆς χρείας γερονότι
καὶ χώραν τοῖς μυσὶν οὐδὲν ἦττον ἐπιτήδειον ἔχοντι;
δόξειε γὰρ ἂν ἄδικος ἐνταῦθ' ὑπάρχειν ἢ φύσις, εἰ,
10 παρὸν [ἐν] ἑκατέρῳ τῶν βλεφάρων ἡμῖν νεῖμαι τῆς
ὅλης κινήσεως, ἢ δὲ θατέρῳ πᾶσαν αὐτὴν ἐχαρίσατο,
καὶ μὴ ὅτι ταύτῃ μόνον ἄδικος, ἀλλὰ καὶ μικρότερον
ἐργασαμένη πολλῷ τὸ κάτωθεν ἀδικεῖν ἂν οὐχ ἦττον
καὶ κατὰ τοῦτο δόξειε· χρῆναι γὰρ δὴ καθάπερ καὶ
15 τοῖς ὡσὶ καὶ τοῖς χεῖλεσι καὶ τοῖς τῶν ὤμων περυ-
γίοις, οὕτω δὴ καὶ τοῖς βλεφάροις καὶ μεγέθους καὶ
κινήσεως ἴσον ἀμφοῖν μετεῖναι. ἀλλ' ἢ θέσις αἰτία
τῆς διαφορᾶς. εἰ γὰρ δὴ μακρότερον ἐγένετο τὸ κάτω
βλέφαρον ἢ νῦν ἐστίν, οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν εὐσταθές,
20 ἀλλ' εἰς ἑαυτὸ κατάρρεον ἐρρυτιδοῦτό τ' ἂν καὶ χαλα-
ρὸν ἐγίγνετο καὶ ἀφειστήκει τοῦ ὀφθαλμοῦ, καί, τὸ
τούτων ἔτι μείζον, ἡθροΐζετ' ἂν ἐν αὐτῷ δυσεκκρίτως
καὶ λήμη καὶ δάκρυον καὶ πᾶν εἴ τι || τοιοῦτον. ὅθεν 808
ἄμεινον ἦν αὐτῷ μικρῷ γενέσθαι· τοιοῦτον γὰρ ἀπο-
25 τελεσθὲν ἀεὶ τε περὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἔσφιγγεται προστε-
τυπωμένον αὐτῷ καὶ περικείμενον ἀκριβῶς καὶ ὁρδίως

1 ὅλος codd., om. ch || 4 ἀνεβαλλόμεθα AB | verba τὰ μὲν
— κινήσεως exc. Orib. III 427 || 7 αὐτῆς] τοιαύτης AU || 9 ἢ
φύσις ὑπάρχειν D || 10 ἐν delendum || 11 κινήσεως om. D || 14
δόξειε om. B || 20 τ' ABU om. D || 21 ἀφιστήκει DU ἀφιστήκει
A || 25 τε codd., om. k | verba περὶ τὸν — σκέψεως exc. Orib.
III 427

ἐκθλίβει πάντα τὰ περιτιτώματα. τοιούτῳ δ' αὖ γινο-
 μένῳ τῷ κάτω βλεφάρῳ πρόδηλον ὥς οὐδὲν ἔτι κινή-
 σεως ἔδει. τὴν μὲν δὴ περὶ τὰ βλέφαρα τέχνην τῆς
 φύσεως ἐξευρηκέναι τε καὶ καλῶς ἐξηγήσασθαι δοκοῦ-
 σιν οἱ ἄριστοι τῶν ἀνατομικῶν, ὥς εἴρηται νῦν. ἐγὼ δ' 5
 ἐπειθόμην ἂν αὐτοῖς ἤδη τὸ σύμπαν, εἰ τὸν παρὰ
 τῷ μεγάλῳ κανθῷ μὲν ἑμμεντὸν ἐπειθὸν ἀκριβῶς ἑωρα-
 κέναι. νυνὶ δ' οὔτε γὰρ ἐκείνον ἤδη πῶ σαφῶς εἶδον
 ἐν τε ταῖς τῶν αἰγυλώπων χειρουργίαις οὐ μόνον ἐκ-
 κόπτεται πολλὰς, ἀλλὰ καὶ καίεται σύμπαν ἐκείνο τὸ 10
 χωρίον, ὥς ἐνίοτε λεπίδας τῶν ὑποκειμένων ὀστέων
 ἀφίστασθαι, μηδὲν εἰς τὴν κίνησιν ἐμποδιζομένου τοῦ
 βλεφάρου· διὰ τοῦτό μοι δοκῶ προσδεῖσθαι σκέψεως.
 εἰ δ' ἑμμεντὸν πείσαιμι ποτε καλῶς ἐξευρηκέναι τὸ σύμ-
 παν, ἐν τῷ περὶ τῶν ἀπόρων κινήσεων, ὅπερ ἔγνωκα 15
 809 γράψαι, δηλώσω καὶ περὶ τοῦδε. || νυνὶ δ' ἀρκεῖ μοι
 τοῦτ' εἰπεῖν μόνον, ὥς εἰς τοσοῦτον ἵκει σοφίας ἢ
 τέχνης τῆς φύσεως, ὥς μήπω πᾶσαν αὐτὴν εὐρῆσθαι
 τοσοῦτῳ χρόνῳ ζητουμένην ὑπὸ τηλικούτων ἀνδρῶν.

Cap. XI. Ἐξῆς δ' ἂν εἴη τὰ περὶ τοὺς κανθούς 20
 ζητητέον. εἰ μὲν γὰρ χρήσιμόν ἐστι τὸ ἐπικείμενον
 τῷ μεγάλῳ σαρκῶδες σῶμα, βλέπτειν ἂν δόξειε τὸν
 μικρὸν ἢ φύσις ἀποστερήσασα χρηστοῦ σκεπάσματος·
 εἰ δ' ἄχρηστον, ἀδικεῖ πάλιν αὖ τὸν μέγαν ἐκ περι-
 τοῦ βαρύνουσα. τί δὴ οὖν ἐστι τοῦτο; καὶ πῶς οὐ- 25
 δέτερον ἀδικεῖ; σκεπάσμα τῆς πρὸς τὰς ὀφθαλμοὺς συντηρή-

1 ἐκθλίβει AU ἐκθλίβον BD || 1—2 γινομένου D || 8 οὔτε
 ABU εὔτε D¹ αὖ τε D² | γὰρ om. Orib. | ἤδη πῶ AU ἤδη πῶς
 BD || 9 τε ABU γε D | τῶν AU om. BD Orib. | ante οὐ add.
 ἐν αἰς b, om. codd. || 18 μήπω ABU μή D || 21 γὰρ om. a || 25
 δὴ ABU δ' D

σεως ἐπέθηκεν ἡ φύσις κατὰ τὸν μέγαν κανθὸν τὸ
σαρκῶδες σῶμα. χρεία δ' ἦν ἐκείνου τοῦ τμήματος
τῷ ζῳῷ διττή, μία μὲν, ἣν ἔμπροσθεν εἶπομεν, ἥνικα
περὶ τῶν ἀπ' ἐγκεφάλου νεύρων ὁ λόγος ἦν, ἑτέρα δ'
5 αὖ ἡ νῦν ἐν καιρῷ ῥηθησομένη. συρρεῖ διὰ τῶν τμη-
μάτων τούτων εἰς τὰς ρίνας ἅπαντα τῶν ὀφθαλμῶν
τὰ περιττώματα, καὶ τὰ φάρμακά γε τὰ ὀφθαλμικά
πολλοὶ πολλὰκις οὐ μετὰ πολὺν τῆς ὑπαλείψεως οἱ 810
μὲν ἔπτυσαν, οἱ δ' ἀπεμύξαντο. κατὰ τοῦτο γὰρ ὁ
10 ἀπὸ τοῦ κανθοῦ πόρος εἰς τὴν ρίνα διατέτρηται, καθ'
ὃ καὶ ἡ ρίς αὐτὴ πρὸς τὸ στόμα. τοῖς μὲν οὖν ἀπο-
μυξαμένοις διὰ τῆς ρινὸς ἐκπίπτει τὸ συρρέον, τοῖς
δ' ἀναχρεμψαμένοις διὰ τοῦ στόματος. ἵνα δὴ μὴ διὰ
τῶν κανθῶν ἐκρέοι τὸ περιττώμα καὶ διὰ παντὸς δα-
15 κρύοιμεν, ἐπέφυ τοῖς εἰρημένοις πόροις ταυτὶ τὰ σαρ-
κώδη σώματα ἀποτρέποντα μὲν τῆς διὰ τῶν κανθῶν
κενώσεως τὸ τῶν ὀφθαλμῶν περιττώμα, προτρέποντα
δ' ἐπὶ τοὺς οἰκείους πόρους. ἀπόδειξις δὲ τοῦ λεγο-
μένου μερίστη τὰ πολλάκις γιγνόμενα σφάλματα πρὸς
20 τῶν ὀφθαλμικῶν ἑαυτοῦς ὀνομαζόντων ἰατρῶν. οἱ
μὲν γάρ τινες αὐτῶν τὰ τε καλούμενα πτερύγια καὶ
τὰ μεγάλα τραχώματα καὶ τὰς συνκώσεις καὶ τοὺς τύ-
λους τῶν βλεφάρων ἐκτίνοντες φαρμάκοις δριμέσιν
ἔλαθον ἑαυτοῦς συνεκτῆξαντες καὶ τοῦτο τὸ κατὰ τὸν
25 μέγαν κανθὸν νευρῶδες σαρκίον· οἱ δὲ τινες ἐν ταῖς
τῶν ἐγκανθίδων χειρουργίαις ἀποτέμνοντες || αὐτοῦ 811
πλέον ἢ προσῆκεν ἐκρεῖν ἐπέτρεψαν ταύτῃ τοῖς πε-
ριττώμασι. καὶ καλοῦσι μὲν τὸ πάθημα ροιάδα· τὴν

5 αὖ k: ἄν codd. || 8 ὑπολήψεως ABU || 13 δὴ] δὲ B ||
16 ἀποστρέφοντα A || 28 πάθημα AU πάθος BD | ροιάδα]
μαρνάδη D

ἀτοπίαν δ' αὐτοῦ τί ἂν ἐμὲ δέοι λέγειν; ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ἱκανῶς τῇ φύσει προανεύονται καὶ πρὸς τοῦτοις
 ἔτι τὰ κατ' αὐτὰ τὰ βλέφαρα λεπτὰ πάνυ τρήματα
 μικρὸν ἑξωτέρω τοῦ μεγάλου κανθοῦ. περαίνοντα γὰρ
 ἄχρι τῆς ῥινὸς ὑγρότητα λεπτὴν ἐν μέρει δίδωσιν τε ⁵
 καὶ λαμβάνει. χρεῖα δ' ἐστὶν οὐ σμικρὰ τοῦ δοῦναι
 μὲν, ὅτε περιττεύει, λαβεῖν δ', ἥνίκ' ἐνδεὶ πρὸς τὸ
 διασφῆζεσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν συμμετρίαν εἰς τὸ
 τῶν κινήσεων εὐδρομον. ἡ μὲν γε ξηρότης ἡ ὑπερ-
 βάλλουσα διὰ σκληρότητα δυσκαμπῆ τε καὶ δυσκίνητα ¹⁰
 πέφυκεν ἀποτελεῖν αὐτά, τὸ δὲ τῆς ὑγρότητος πλῆθος
 ἀστήρικτα καὶ μαλακὰ· μόνη δ' ἡ μέση κατὰστασις
 ἀρίστη πρὸς ἀπάσας ἐστὶ τὰς κατὰ φύσιν ἐνεργείας.
 εἰς δὲ τὴν εὐκόλλαν τῶν κινήσεων καὶ δύο ἀδένες
 ἐγένοντο καθ' ἑκάτερον ὀφθαλμόν, ὁ μὲν ἐκ τῶν κάτω ¹⁵
 μερῶν, ὁ δ' ἐκ τῶν ἄνω, πόροις αἰσθητοῖς εἰς αὐτοὺς
⁸¹² ἐκχέοντες ὑγρόν, οἷόνπερ εἰς τὸ στόμα τὸ || σίαλον
 ἐξοχτεύουσιν οἱ παρὰ τῇ ῥίζῃ τῆς γλώττης ἀδένες.
 ὅτι δ' οὐδὲ τὴν περικειμένην τοῖς ὀφθαλμοῖς πιμελὴν
 ἄλλου τινὸς ἔνεκεν ἡ φύσις παρεσκεύασε, καὶ ἡ σκλη- ²⁰
 ρότης αὐτῆς δηλοῖ· δύστηκτος γὰρ ἐκ τῆσδε γενομένη
 διὰ παντὸς αὐτοὺς τέγγει, ὅτι δὴ λιπαρά.

Cap. XII. Σχεδὸν ἅπανθ' ἡμῖν εἴρηται τὰ κατὰ
 τοὺς ὀφθαλμοὺς πλὴν ἐνός, ὃ προὔθεμην μὲν παρα-
 λιπεῖν, ὅπως μὴ δυσχεραίνοιτο τοῖς πολλοῖς ἢ τ' ἀσά- ²⁵
 φεια τῶν λόγων καὶ τὸ μῆκος τῆς πραγματείας. ἐπεὶ

3 κατ' αὐτὰ D κατὰ ταῦτα AU κατὰ B || 4 περαίνοντα U
 περαίνονται cett. || 5 ῥινὸς καὶ ch || 7 ὅτε] ὅ D || 13 ἀπάσας AU
 πάσας BD || 16 αὐτοὺς codd. αὐτοὺς b || 21 τοῦδε codd. τῆσδε
 ch || 22 τέγγειν AU στέγει BD || 24—25 παραλείπειν AU || 25—26
 ἀσφάλεια A || 26 λόγων] γλωττῶν AU

γὰρ ἐχρῆν ἄψασθαι κατ' αὐτὸ θεωρίας γραμμικῆς, ἥς
οὐ μόνον ἀμαθεῖς εἰσιν οἱ πολλοὶ τῶν πεπαιδευσθαι
προσποιουμένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισταμένους ἐκτρέ-
πονται τε καὶ δυσχεραίνουσι, διὰ τοῦτ' ἄμεινον ἔδοξεν
5 εἶναι μοι παντάπασιν αὐτὸ παραλιπεῖν. ἐνύπνιον δέ
τι μεταξὺ μεμψάμενον, ὥς εἰς μὲν τὸ θειότατον ὄργανον
ἀδικοῖμι, περὶ δὲ τὸν δημιουργὸν ἀσεβοῖμι παρα-
λιπὼν ἀνεξήγητον ἔργον μέγα τῆς εἰς τὰ || ζῶα προ- 813
νοίας αὐτοῦ, προὔτρεψεν ἀναλαβόντα με τὸ παραλε-
10 λειμμένον ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ λόγου προσθεῖναι. τῶν
γὰρ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπ' ἐγκεφάλου κατιόντων
νεύρων τῶν αἰσθητικῶν, ἃ δὴ καὶ πόρους ὠνόμαζεν
Ἡρόφιλος, ὅτι μόνοις αὐτοῖς αἰσθηταὶ καὶ σαφεῖς εἰσιν
αἱ τοῦ πνεύματος ὁδοί, ὥσπερ αὐτὸ τοῦτο [τὸ] παρά-
15 δοξόν τε καὶ ὑπὲρ τὰ λοιπὰ τῶν νεύρων ἐστίν, οὕτω
καὶ τὸ φύεσθαι μὲν ἐκ διαφερόντων τόπων, προϊόντα
δ' ἀλλήλοις ἐνούσθαι κἄπειτα πάλιν ἀποχωρεῖν τε καὶ
διασχίζεσθαι. τίνος οὖν ἔνεκεν οὕτ' ἐκ ταύτου τόπου
τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἢ φύσις ἐποιήσατο τῆς ἄνωθεν ἐκ-
20 φύσεως οὕτ', ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν ἀπέφυσε,
τὸ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν, εὐθὺς τῶν κατὰ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς χωρὼν προήγαγεν, ἀλλ' ἔσω πρότερον ἐπικάμ-
ψασα καὶ συνάψασα καὶ τοὺς πόρους αὐτῶν ἐνώσασα,
μετὰ ταῦτα πάλιν ἐκάτερον ἐπὶ τὸν κατ' εὐθὺς τῆς
25 ἄνωθεν ἐκφύσεως ὀφθαλμὸν προήγαγεν; οὐ γὰρ δὴ
ἐνήλλαξέ γε αὐτά, τὸ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὸν ἀρι-
στερὸν ὀφθαλμὸν ἀγαγοῦσα, τὸ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν 814
ἐπὶ τὸν δεξιόν, ἀλλ' ἔστι μὲν ὁμοιότατον τῷ X γράμ-

5 αὐτοὺς ADU || 6 μεμψάμενον AB || 10 verba τῶν γὰρ —
προήγαγεν exc. Orib. III 303 || 11 ἀπὸ τοῦ B || 12 ἃ γὰρ δὴ
AU || 14 τοῦτο τὸ ADU τὸ om. B || 22 ἔσω ABU εἴσω D

ματι τῶν νεύρων τούτων τὸ σχῆμα. καὶ τις οὐκ ἀκρι-
βῶς ἀνατεμὼν ἐπαλλάττεσθαι δόξειεν ἂν ἴσως αὐτὰ
καὶ ὑπερβαίνειν ἄλληλα. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· συν-
τυχόντα γὰρ ἀλλήλοις ἐντὸς τοῦ κρανίου καὶ τοὺς
πόρους ἐνώσαντα παραχρῆμα πάλιν ἀποχωρίζεται δη- 5
λοῦντα σαφῶς, ὅτι μηθενὸς ἐτέρου χάριν ἀλλ' ἢ τοῦ
συνάψαι τοὺς πόρους ἐπλησίασεν. εἰς ὃ τι δὲ χρηστὸν
τοῦτ' ἔστι καὶ ὅσῃν παρέχει τοῖς τῆς ὕψεως ὀργάνοις
τὴν χρείαν, ἐπειδὴ γέ τις ἐκέλευσε δαιμόνων, ἐκείνῳ
πειθόμενος ἐρῶ παρακαλέσας πρότερον τῶν ὁμιλούν- 10
των τοῖσδε τοῖς γράμμασιν ὅσοι νομίμως παιδευθέντες
ἐν τε τοῖς ἄλλοις μαθήμασι καὶ γεωμετρίας γιννώ-
σκουσι, τί ποτ' ἔστι κύκλος καὶ κῶνος καὶ ἄξων καὶ
τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν ὁμοίων, ἀναμεῖναι βραχὺ καὶ
συγχωρῆσαι διὰ τοὺς ἀγνοοῦντας πολλῶ πλείους ὄντας 15
ἐξηγήσασθαι τὰ σημαινόμενα πρὸς τῶν ὀνομάτων, εἰς
ὅσον οἷόν τ' ἔστι διὰ βραχυτάτων. οὐδὲ γὰρ οὐδ'
815 αὐτοῖς ἐκείνοις ἄχρηστος ὁ λόγος ἔσται παν||τάπασιν,
ἀλλ' εἰ προσέχοιεν αὐτῷ τὸν νοῦν, ὅπως χρὴ σαφῶς
ιδιῶτας διδάσκειν τὰ τοιαῦτα, μαθήσονται, εὐθὺς δ' 20
ἐγνώκα καὶ τοὺς ὀπτικὸς λόγους αὐτοῖς συνάπτειν
ἕνεκα τοῦ θᾶττον περανθῆναι τὸ προκείμενον. ἔστω
δὴ τις κύκλος ὁρῶμενος ὑπὸ θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν
ἔτι θατέρου συγκεκλειμένου — κύκλον δὲ δηλονότι
καλῶ τὸ ἐκ μέσου πάντῃ ἴσον — ἀπὸ δὲ τῆς μέσης 25
ταύτης στιγμῆς τῆς κατὰ τὸν κύκλον, ἢ δὴ καὶ κέν-

10—11 τῶν (om. A) ὁμιλούντων ABU ὁμιλοῦντα D || 11 ὅσοι
ABU ὡς οἱ D || 13 ὁ κύκλος D || 18 ὁ λόγος ἄχρηστός ἐστι D ὁ
λόγος om. B || 19 αὐτῷ ABU αὐτοῦ D¹ -οῖς D² || 21 ἐγνώκα
scripsi: ἐγνώκεν B ἐγνώκοντα AU ἐγνώκοντες D | καὶ om. D || 22
verba ἔστω δὴ — τάσεως exc. Theophil. IV 24 || 24 συγκεκλει-
μένον U -κλεισμένον A -κλεισμένον BD

τρον αὐτοῦ καλεῖται, μέχρι τῆς ὁρώσης αὐτὴν κόρης
 ὁδὸς εὐθείᾳ σοι νοείσθω μηδαμόσε παρεγκλίνουσά
 μηδ' ἐκτρεπομένη τῆς κατ' εὐθὺν τάσεως, ἀλλ' ὥσπερ
 εἰ καὶ τρίχα λεπτήν ἢ ἀράχνην ἀκριβῶς διατεταμένην
 5 ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου νοήσας,
 οὕτω καὶ τὴν εὐθείαν γραμμὴν ἐκείνην. ἐπινόει δὴ
 μοι πάλιν ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὴν περιορίζουσαν τὸν
 κύκλον γραμμὴν, ἣν δὴ καὶ περιφέρειαν αὐτοῦ καλοῦ-
 σιν, ἄλλας εὐθείας γραμμὰς παμπόλλας ὥσπερ ἀράχνας
 10 τινὰς λεπτὰς ἐφεξῆς ἀλλήλων ἐκτεταμένας, καὶ τὸ μὲν
 ὑπὸ τῶν εὐθειῶν τούτων ἀπασθὼν καὶ τοῦ κύκλου
 περιοριζόμενον || σχῆμα κῶνον ὀνόμαζε, κορυφὴν δ' 816
 αὐτοῦ νόει τὴν κόρην καὶ βάσιν τὸν κύκλον. τὴν δ'
 ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τεταμένην
 15 εὐθείαν ἀπασθὼν τε τῶν ἄλλων εὐθειῶν καὶ παντὸς
 τοῦ κῶνου μέσῃν ὑπάρχουσιν ἄξονα καλεῖ. ἐπεὶ δὲ
 κυρτόν τι καὶ κοῖλον ἔδαφος ὀνομάζεις τε καὶ νοεῖς,
 πάντως δῆπου νοεῖς καὶ τὸ μέσον ἀμφοῖν τὸ λείον, ὃ
 μηδὲν μήτε κυρτότητος ὑπάρχει μηδαμόθι μήτε κοιλό-
 20 τητος. ἐπίπεδον δὴ μοι καλεῖν ἐπιφάνειαν τὸ ἔνω
 πέρας τοῦ τοιούτου χωρίου. μετὰ δὲ δὴ ταῦτα τόδε
 μοι νόει, τὸ κατὰ τὸν ἄξονα τοῦ κῶνου τὸν ἀπὸ τῆς
 κόρης ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου διὰ τοῦ ἀέρος τετα-
 μένον αἰωρεῖσθαι τινα κέγχρον ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον

5 κέντρον] μέτρον AB | νοήσας U -ήσεις cett. || 6 verba
 ἐπινόει — καλεῖ exc. Theophil. IV 24 || 6—7 μοι δὴ D || 11
 τούτων ἀπ. καὶ τοῦ κύκλου Theophil.: τοῦ κύκλ. καὶ τούτ. ἀπ.
 ADU καὶ om. B || 13 αὐτοῦ B αὐτῶν A αὐτῷ cett. || 17 τὲ om.
 ABU || 19 μηδαμόθεν BD || 20 verba ἐπίπεδον — ὁμοταγεῖς
 ὀνόμαζε exc. Theophil. IV 24 | καλεῖν AU καλεῖ cett. || 21 τοῦ
 τοιούτου ABU τοῦτο τοῦ D || 22 τὸ κατὰ AU τὸ om. BD ||
 23—24 τεταγμένον AU

μικρόν. ἐπισκοπήσει δὴ τῷ κέντρῳ τοῦ κύκλου καὶ
 κωλύσει τὴν κόρην ὁρᾶν αὐτό, καὶ εἴπερ ἤδη καὶ τοῦτο
 νενόηκας, ἐξῆς ἂν σοι ῥᾶστον εἴη συνιέναι πᾶν ὅτιοῦν
 σῶμα τεθὲν ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ τ' ἐκτὸς ὁρωμένου καὶ
 τῆς ὁρώσης ὕψεως ἐπισκοπήσειν τε καὶ κωλύσειν ἔτι 5
 817 βλέπεσθαι τὸ προτεταγμένον, ἥ ἀρθέντος δ' αὐτοῦ τε-
 λέως ἢ καὶ παραχθέντος εἰς τὰ πλάγια πάλιν ὁρᾶσθαι
 συμβαίνειν αὐτό. καὶ εἴπερ καὶ τοῦτ' ἤδη νενόηκας,
 ὥρα σοι συλλογίζεσθαι τὸ δεῖν ἀνεπισκόπητον εἶναι
 τὸ μέλλον ὁφθῆσεσθαι μηδενὸς ἐν τῷ μεταξὺ τεταγ- 10
 μένου κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ὕψεως ἐπ' αὐτὸ τεταμένην
 εὐθείαν. εἰ δὲ καὶ τοῦτ' ἤδη νενόηκας, οὐκ ἂν σοι
 δόξειαν ἀλόγως οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀποφήρασθαι
 κατ' εὐθείας γραμμὰς ὁρᾶσθαι τὰ ὁρώμενα. κάλει δὴ
 μοι τὰς εὐθείας ταύτας ὕψεις καὶ τὰς λεπτὰς ἀράχνας 15
 ἐκείνας, τὰς ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὴν περιφέρειαν τοῦ
 κύκλου τεταμένας, μηκέτ' ἀράχνας, ἀλλ' ὕψεις, καὶ τὴν
 περιφέρειαν τοῦ κύκλου δι' ἐκείνων τῶν ὕψεων ὁρᾶ-
 σθαι λέγε, καὶ τὸ κέντρον αὐτοῦ δι' ἑτέρας ὕψεως
 κατὰ τὸν ἄξονα τοῦ κώνου τεταμένης, καὶ τὸ σύμπαν 20
 ἐπίπεδον τοῦ κύκλου διὰ παμπόλλων τινῶν ὕψεων ἐπ'
 αὐτὸ καθηκουσῶν. ὅσαι δ' ἂν τούτων τῶν ὕψεων ἴσων
 τε τοῦ ἄξονος ἀπέχῃσι καὶ καθ' ἓν ὅτιοῦν ἐπίπεδον
 818 ᾧσιν, ὁμοταγεῖς ὀνόμαζε. εἶδες <δ> ἢ οἶμαι ποτε καὶ
 δι' ὁπῆς στενῆς ἀκτίνης ἡλίου διεκπιπτούσας τε καὶ 25

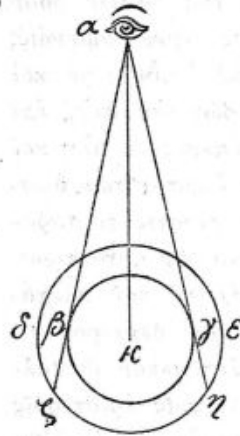
3 συνεῖναι ADU || 6 προστεταγμένον AU || 8 αὐτῷ AU || 11
 τεταγμένην codd., corr. k || 13 δόξειαν ABU δόξειεν D | οἱ AU
 ἢ D om. B || 20 τεταγμένης ADU || 21 παμπόλλων ABU πολλῶν D ||
 24 post ὀνόμαζε inserit ὅσαι δ' ἄλλως ὁμοιοταγεῖς (sic) ch,
 eos autem qui sunt extra anomotagos add. N. An ὅσαι δ'
 ἔξω, ὁμοιοταγεῖς ? | εἶδες <δ> scripsi: ἰδεῖν σε D εἰ δέ σε
 AU om. B | verba εἶδες — ὑπάρχειν exc. Theophil. l. l. || 25
 διεκπιπτούσας AU διαπεμπομένας Theophil.

πρόσω φερομένας οὐδαμόθι κλωμένας οὐδὲ καμπτομέ-
 νας, ἀλλ' ἀκριβῶς εὐθειάν τε καὶ ἀκλινῇ βαδιζούσας
 ὁδόν. τοιαύτην μοι νόει καὶ τὴν τῶν ὄψεων ὁδὸν
 ὑπάρχειν. ἐπὶ τούτοις δ' ἤδη σαφῶς γινώσκουμένοις,
 5 εἴ γε γινώσκεις αὐτά, εἰ δὲ μή, ἀλλ' αὐθίς γε καὶ
 αὐθις ἐπαναλαμβάνων, ἐπειδὴν ἀκριβῶς ἐκμάθης, ἐπὶ
 τὰ μετὰ ταῦτα γεγραμμένα παραγενόμενος ἐν μὲν καὶ
 πρῶτον τόδε μοι προσμανθάνειν, ὥς ἕκαστον τῶν ὁρω-
 μένων οὐ μόνον οὐδὲ ψιλόν, ἀλλὰ πάντως τι παρα-
 10 φαίνεται τῶν ὄψεων τῶν περιλαμβανουσῶν αὐτὸ προσ-
 πιπτουσῶν ἐνίοτε μὲν τινι τῶν ἐπέκεινα τοῦ βλεπο-
 μένου σώματος, ἐνίοτε δὲ τῶν ἐπὶ τάδε· δεύτερον δ',
 ὥς τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ μόνου βλεπόμενον ὀφθαλ-
 μοῦ τὸ μὲν ἐγγυτέρω μᾶλλον πῶς ἐν τοῖς ἀριστεροῖς
 15 μέρεσι κείσθαι φαντάζεται, τὸ δὲ πορρωτέρω μᾶλλον
 πῶς ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὸ δ' ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μόνου 819
 βλεπόμενον ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς τὸ πλησιαιότερον μᾶλ-
 λον, ἐν δὲ τοῖς ἀριστεροῖς τὸ πορρωτέρω, τὸ δ' ὑπ'
 ἀμφοῖν ἐν τῷ μεταξὺ. καὶ τρίτον ἐπὶ τούτοις μαθεῖν,
 20 ὅτι παραθλιφθείσης καὶ παραχθείσης ἦτοι γ' ἂν τῆς
 κόρης ἢ κάτω θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν διπλᾶ φαίνεται
 τὰ τέως ἀπλᾶ φαινόμενα. ταῦτα δ' αὖ πάλιν αὐτὰ

1 οὐδαμόθεν D | κλωμένας codd.: ἐγκλινομένας ch κεκλιμένας
 Theophil. || 1—2 οὐδὲ καμπτομένας om. D || 4 verba ἐπὶ τούτοις
 — ἀπλᾶ φαινόμενα exc. Theophil. IV 25 || 5 γε om. D || 8 προσ-
 μανθάνειν U -θάνην A προμάνθανε B προμανθάνειν D || 9 οὐ
 AU οὐδὲ B οὐ μόνον om. D | post μόνον add. ὁράται b, om.
 codd., non videtur solum neque nudum N || 9—10 παραφαίνεται
 ABU περιφ D || 11 τινι om. B || 12 σώμάτων AU || 14 ἐγγυτέρω
 codd. ἐγγύτερον b || 15 πορρωτέρω ABD πορρώτερον U || 16 μό-
 νον AU || 18 ἐν δὲ Theophil.: δ' ἐν codd. | πορρώτερον B ||
 19 τούτω AU τούτων D || 20 παραθλιφθείσης ABU θλιφθ. D ||
 22 αὐ B αὐτὰ ADU | αὐτὰ add. AU om. BD

γιννώσκοντες οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἕνεκα τῶν πολλῶν
συγχωρησάτωσάν μοι διελθεῖν ὑπὲρ ἐκάστου βραχέα. ||

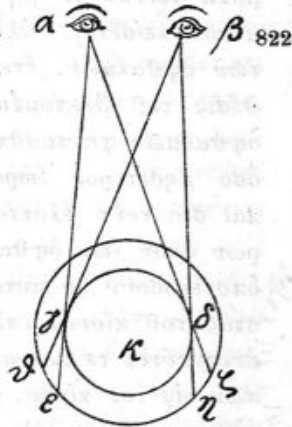
820

καὶ πρῶτόν γε περὶ τοῦ πρώτου
λέγωμεν, ὡς παρ' ἑτερον ὁρᾶται
πάντα. νοεῖσθω γὰρ κόρη μὲν ἡ 5
πρὸς τὸ α. τὸ δ' ὁρώμενον μέγε-
θος ἔστω βγ, καὶ προσπιπτέτωσαν
ὄψεις ἀπὸ τῆς α κόρης πρὸς ἐκά-
τερα τῶν βγ. κείσθω δ' ἐπέκεινα
τοῦ βγ μέγεθος τὸ δε, καὶ προσ- 10
εκβεβλήσθωσαν αἱ αβ, αγ ὄψεις,
καὶ προσπιπτέτωσαν τῷ δε κατὰ
τὸ ζη. δῆλον οὖν, ὡς τὸ βγ μέγε-
θος ὁραθήσεται κατὰ τὸ ζη. καὶ
διὰ τοῦτ' ἀποκρυφθήσεται μὲν, ὡς 15
μηδ' ὅλως ὁραῖσθαι, τὸ ζη. τὰ δ' ἐκατέρωθεν αὐτοῦ μεγέ-
821 θη, τό τε δζ || καὶ τὸ ηε, παρὰ τὸ βγ φανεῖται βλεπό-
μενα, καὶ μέντοι καὶ αὐτὸ τὸ βγ καθ' ἑτερον τρόπον
ἐροῦμεν βλέπεσθαι παρ' ἐκείνων ἐκάτερον. ὁ μὲν δὲ περὶ
τοῦ πρώτου τῶν προτεθέντων λόγος τοιοῦτος. ὁ δὲ περὶ 20
τοῦ δευτέρου τοῦ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον μήτε τῷ ἐτέρῳ
τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς τὸν ἑτερον μὴτ' ἀμφοῖν ἅμα πρὸς
τὸν ἑτερον βλέπεσθαι τὸ βλεπόμενον, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ μὲν

1 οἱ οὐκ ἀπὸ ΑΥ || 3 πρῶτον ΑΒΥ α Δ || 4 λέγωμεν ΑΔΥ
-ομεν Β | post λέγωμεν inser. ὅτι πάντως τι περιφαινεται b, om. codd. |
ἑτερον ΑΥ ἑτέρων Β ἑτέροις Δ dicemus quoniam coapparet ali-
quid aliud cum eo quod videtur, quare iuxta aliud videntur omnia
N; conieceris: ὡς παραφαίνεται τι ἄλλο τῷ ὁρωμένῳ, ὥστε παρ'
ἑτερον ὁρᾶται πάντα || 8 ὄψεις om. Δ || 8-9 ἐκατέρων Δ ||
9 τῶν ΑΔΥ τῷ Β || 10-11 προσεκβεβλήσθωσαν Β || 12-13 κατὰ
τὸ Β z. τὰ Δ κατὰ ΑΥ || 14 κατὰ τὸ ΑΥ καὶ τὸ Β καὶ οὐ τὸ
Δ || 15 ἀποκρυφθήσεται Δ || 17 παρὰ τοῦ ΑΥ | φανεῖται Β φαίνε-
ται cett. || 19 ἐκείνω ΑΥ || 23 βλέπεσθαι Α

ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἐν ἄλλῳ δ' ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ, ἐν ἄλλῳ
 δ' ὑπ' ἀμφοῖν, ὃ μέλλω νῦν ἐρεῖν ἔστιν. ἔστω γάρ
 ἡ μὲν δεξιὰ κόρη πρὸς τὸ α, ἡ δ'
 ἀριστερὰ || πρὸς τὸ β. τὸ δ' ὁρώ-
 5 μενον μέγεθος ἔστω τὸ γδ, καὶ
 προσπιπτέτωσαν ὅψεις ἀφ' ἐκατέ-
 ρας τῶν κορῶν πρὸς τὰ γδ καὶ
 προσπεσοῦσαι προσεκβεβλήσθωσαν.
 ὁραθήσεται δὴ τὸ γδ μέγεθος ὑπὸ
 10 μὲν τῆς δεξιᾶς κόρης κατ' εὐθὺν
 τοῦ εζ μεγέθους, ὑπὸ δὲ τῆς ἀρι-
 στερᾶς κατ' εὐθὺν τοῦ ηθ, ὑπὸ δ'
 ἀμφοτέρων ὁμοῦ κατ' εὐθὺν τοῦ
 ηε. ὥστ' οὐθ' ἡ ἑτέρα τῇ ἑτέρῃ
 15 οὐθ' ἅμα ἀμφοτέραι τῇ ἑτέρῃ κατὰ
 τὸν αὐτὸν ὄψονται τόπον τὸ ὁρώμενον. εἰ δέ τις οὐχ
 ἔπεται ταῖς διὰ τῶν γραμμῶν ἀποδείξεσιν, ἐναργῶς ἂν
 πεισθῇ διὰ τῆς ἑαυτοῦ πείρας βασανίσας τὸν λόγον.
 στὰς γὰρ παρὰ τινα κίονα κἄπειτα τῶν ὀφθαλμῶν
 20 ἐκότερον μύων ἐν μέρει τινὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ
 βλεπομένων ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ κίονος οὐκ
 ὄψεται θατέρῳ, τινὰ δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ κατὰ
 θάτερα μέρη τοῦ κίονος τὰ ἀριστερὰ πάλιν οὐκ ὄψε-
 ται τῷ δεξιῷ. ἀμφοτέρους δ' ἀνοιξας ὁμοῦ τοὺς ὀφθαλ-
 25 μούς ἀμφοτέρω θέασεται. πλέονα γὰρ ἀποκρύπτεται
 μέρη τῷ ἑτέρῳ τῶν ὀφθαλμῶν ὁρώντων ἡμῶν ἢ περ
 ἀμφοτέροις ἅμα. κατ' εὐθὺν δ' ἐκείνων κείσθαι φαν-
 τάζεται πᾶν τὸ βλεπόμενον, ὧν ἀποκρύπτει παντάπασι,

2 ὃ μέλλω scripsi: ὃ μέλλω codd. est hoc quod volo nunc dicere
 N | νῦν ἐρεῖν] συνερεῖν AU || 14 ηε A θε U ηεθ BD | post ἑτέρα
 add. ὁμοίως b, om. codd. || 16 post αὐτὸν add. αδ D || 17 τῶν om.
 D || 20 ἐκατέρω ABU -ον D || 22 θατέρων D || 28 ὧν codd.: ὃ b

ὥς τὰ γε παραφαινόμενα πάντα τὰ μὲν ἐν τοῖς δεξιῶν
 αὐτοῦ μέρεσι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τετάχθαι δοκεῖ.
 μόνα τοίνυν τὰ μὴ βλεπόμενα κατ' εὐθὺ τοῦ βλεπο-
 μένου κείσεται. ἀλλ' ἦν ἕτερα μὲν ὁρατὰ τῷ δεξιῷ
 τῶν ὀφθαλμῶν, ἕτερα δὲ τῷ ἀριστερῷ. ὥστε καὶ ἡ
 θέσις τοῦ βλεπομένου μεγέθους ἰδῖος ἐκατέρῳ τῶν
 ὀφθαλμῶν φαντασθήσεται. κοινῇ δ' [ἐν] ἀμφοτέροις,
 ὅσα μηδέτερος ἑώρα, παντάπασιν ἀόρατα γίνονται,
 καὶ διὰ τοῦτ' ἐλάττωσιν ἐπισκοπήσει τὸ πρὸς ἀμφοτέ-
 ρων ὁμοῦ τῶν ὀφθαλμῶν ὁρώμενον, ἢ εἰ κατὰ μόνους
 ὁποτεροσοῦν ἦν αὐτῶν ὁ θεωόμενος. ἀλλ' εἰ καὶ ἀπο-
 στὰς τοῦ κίονος ἐπὶ πλεον ἐκάτερον τῶν ὀφθαλμῶν
 ἀνοιγνύναι τε καὶ μύειν ἐν μέρει βουλευθείης ἀποβλέ-
 πων εἰς τὸν κίονα, δόξει σοι μεταπηδᾶν ἀθρόως, εἰ
 μὲν τὸν δεξιὸν μύοις, ἐπὶ τὰ κατ' ἐκεῖνον, εἰ δὲ τὸν
 ἀριστερόν, ἐπὶ θάτερα μέρη. καὶ μὲν γε καὶ ἀνοι-
 γνύντι τὸν μὲν δεξιὸν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μέρη μεταπη-
 824 δᾶν ὁ κίων || δόξει, τὸν δ' ἀριστερόν ἐπὶ τὰ δεξιὰ.
 τῷ μὲν γὰρ δεξιῷ τῶν ὀφθαλμῶν μᾶλλον ἐν τοῖς ἀρι-
 στεροῖς μέρεσιν ὁ κίων κείμενος φαίνεται, τῷ δ' ἀρι-
 στερῷ μᾶλλον ἐν τοῖς δεξιῶν. ἀμφοτέροις δ' ἅμα
 θεωμένοις τὴν μέσην χώραν ἐπέχειν δοκεῖ τῆς ἐκατέρῳ
 κατὰ μόνους φανταζομένης. ἀλλ' εἰ καὶ τῶν ἀστέρων
 τινὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁρᾶν βουλευθείης ἢ καὶ
 τὴν σελήνην, καὶ μάλισθ' ὅταν ἡ πλήρης τε καὶ ἰση
 25 πανταχόθεν, ἀθρόως σοι δόξει μεταπηδᾶν εἰς μὲν τὰ
 δεξιὰ μέρη τὸν ἀριστερόν μὲν ὀφθαλμὸν ἀνοιγνύντι,

3 τὰ] ταῦτα AU || 6 ἰδῖος AU ἰδίως BD || 8 ἀόρατα AU
 ὁρατὰ BD || 10 εἰ om. D || 12 πλεον BD || 16 γε] τοι B || 20
 ἐκεῖνος AU κείμενος BD || 22 ἐκατέρῳ codd. ἐκατέρων b || 23
 ἀστέρων] ἀριστερῶν ABU || 25 εἴη D

κλείοντι δὲ τὸν δεξιόν, εἰς δὲ τὰ ἀριστερὰ τοῦ μπαλιν
 δρῶντι. ταῦτ' οὖν ὅτι μὲν φαίνεται, παντὶ τῷ πεπει-
 ραμένῳ δῆλον, τίνα δ' ἔχει τὴν αἰτίαν τε καὶ τὴν
 ἀνάγκην τῆς γενέσεως, ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐδείκνυτο
 5 διὰ τῶν γραμμῶν. καὶ γὰρ οὖν καὶ ὅτι διαστρέψαντι
 τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν, εἰ μὲν εἰς τὰ κάτω κατασπα-
 σθῆναι συμβαίη τὴν κόρην, ταπεινότερον ἐκείνῳ φαί-
 νεται τὸ βλεπόμενον, εἰ δ' ἀνασπασθῆναι, τούναντίον,
 ἔξεστί σοι τῇ πείρᾳ βασανίζειν. ἥτις δὲ καὶ ἡ τούτων
 10 αἰτία, χωρὶς τῶν προειρημένων λόγων οὐκ ἔνεστι μα-
 θεῖν. εἰ μὴ γὰρ ἐν ἐνὶ καθεστηκότεσι εἶεν ἐπιπέδῳ 825
 τῶν ὀπτικῶν κώνων οἱ ἄξονες, ἀνάγκη πᾶσα θατέρῳ
 μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὑψηλότερον, θατέρῳ δὲ ταπεινότε-
 ρον ὁρᾶσθαι τὸ βλεπόμενον. οὗ γὰρ ἂν ὁ ἄξων ὑψη-
 15 λότερος ἢ τοῦ κώνου, τούτου καὶ αὐτὸς ὅλος ὁ κῶνος
 ὑψηλότερός ἐστιν. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ταπεινότερου τοῖς
 ὁρῶμένοις προσβάλλων κῶνος ἀπάσας ἔχει ταπεινότερας
 τὰς ὁμοταγεῖς ὕψεις, ὁ δ' ἐξ ὑψηλοτέρου τούναντίον.
 ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ὁρῶμενον ὕψεων
 20 ὑψηλότερον εἶναι φαντάζεται, τὸ δ' ὑπὸ τῶν ταπεινο-
 τέρων ταπεινότερον, εἰκότως ὑψηλότερον μὲν τῷ ὑψη-
 λοτέρῳ, ταπεινότερον δὲ τῷ ταπεινότερῳ κώνῳ φανεῖται
 τὸ βλεπόμενον. ἐναργὲς δὲ τεκμήριον τοῦ λεγομένου
 λάβοις ἂν, εἰ τὸ παρατεθλιμμένου θατέρου τῶν ὀφθαλ-
 25 μῶν διπλοῦν ψευδῶς φαινόμενον ἐπιμύσας θατέρῳ
 θεάσασθαι βούλοιο. μία μὲν γὰρ τελέως ἀποτελεῖται

7 ἐκείνῳ scripsi: ἐκείνο codd. || 12 θατέρου A || 14 οὗ DU ||
 24 εἰ om. A | θατέρῳ AU || 25 ψευδῶς scripsi: ψεύδος codd.
 mendaciter N | φαινόμενον ψεύδος B | post ἐπιμύσας add. ἐκτε-
 νον (sic) τὸν ὀφθαλμόν μετὰ b, om. codd. claudens illum ocu-
 lum cum altero videre volueris N

φαντασία τῆς τοῦ βλεπομένου θέσεως, ἣν εἶχεν ὁ κλεισμένος· νῦν ὁφθαλμός, ὅτ' ἀνέωκτο· ἡ λοιπὴ δ' 826 ἀμετάπτωτος μένει τὴν ἐξ ἀρχῆς ἥ φυλάττουσα χώραν. καίτοι, ὁπότε κατὰ φύσιν ἐχόντων ἀμφοτέρων ἑωρᾶτο τὸ προκείμενον, ἐπὶ τῇ θατέρου μύσει μετέπιπτεν εὐ- 5 θέως ἡ φαντασία τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ μεταπηδᾷ ἐδόκει τὸ βλεπόμενον, καὶ αὐθὺς γε πάλιν ἀνοιγνύ- των τὸν ἕτερον αὐθὺς μεθίστατο καὶ οὐδέποτε ἔμενε ἐν ταύτῃ κλειόντων τε καὶ ἀνοιγνύντων ὁποτεροῦν. ἐπὶ δὲ τῶν διὰ τὴν παράθλιψιν ὑψηλότεραν ἢ ταπει- 10 νοτέραν ποιησάντων τὴν κόρην ἢ μὲν ἑτέρα φαντασία τῆς θέσεως ἀπόλλυται τελείως, ἡ λοιπὴ δ' ἀμετάπτωτος μένει κλεισάντων τὸν ἕτερον τῶν ὁφθαλμῶν. διὰ τοῦτο δὲ καὶ οὐ πᾶσα διαστροφή τῆς κόρης διττὸν ποιεῖ φαντάζεσθαι τὸ βλεπόμενον, ἀλλ' ἥτις ἂν αὐτὴν 15 ὑψηλότεραν ἢ ταπεινότεραν ἐργάζεται τοῦ κατὰ φύσιν. αἱ δὲ πρὸς τὸν μέγαν κανθὸν ἢ πρὸς τὸν μικρὸν παραγωγαὶ μᾶλλον μὲν ἀριστερὸν ἢ δεξιὸν ἀποφαί- νουσι τὸ βλεπόμενον, οὐ μὴν διττὸν γ' ἐργάζονται· μένουσι γὰρ ἐφ' ἐνὸς ἐπιπέδου τῶν κῶνων οἱ ἄξονες. 20 καὶ ὅσοι γε διεστράφησαν τοὺς ὁφθαλμοὺς ἢ ὕστερον ἥ 827 ἢ εὐθέως κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ κνήσει, μηδετέρας μὲν κόρης ὑψηλότερας γενομένης, ἀλλὰ τῷ προσαχθῆναι τῇ ῥινὶ τὸν ἕτερον ὁφθαλμὸν ἢ ἀπαχθῆναι βλαβέντες, οὐδὲν ἐν τῇ τῶν ὁρωμένων διαγνώσει πλημμελοῦσιν. 25 οἷς δ' ἐπὶ τὸ ταπεινότερον ἢ ὑψηλότερον μετήχθη, πάνδεινα πάσχουσιν ἐκστρεφόμενοι τε καὶ καθιστάντες

4 ἑωρᾶτο scripsi: ἑώρα codd. unum videbatur quod prae-
mittebatur N || 7—8 post ἀνοιγνύντων add. τῶν βλεπομένων b, om.
codd. || 10 ἐπὶ AU ἐπεὶ cett. || 19 ἐργάζονται ADU -εται B || 21
καὶ om. D || 24 βλαβέντος AU || 27 τε καὶ codd. καὶ a

εἰς ἴσον αὐτάς, ἵν' ἀκριβῶς θεάσωνται. τὸ μὲν οὖν
 ἕκαστον ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ τοῦ τὴν
 ἀφὴν ὑπὸ τῆς ὀψεως ποδηγουμένην μὴ σφάλλεσθαι
 μηδ' ἀφαιμαρτάνειν αὐτῶν ἐναργῶς ἀποδείκνυται. τὰ
 5 τε γὰρ ἄλλα καὶ διὰ τῶν βελονῶν τῶν λεπτοτάτων
 διαιροῦσι ῥάμματα ῥαδίως οἱ θατέρω τῶν ὀφθαλμῶν
 πεπηρωμένοι οἳ τε ἀμφοτέροις ἅμα βλέποντες, μὴ ἂν
 τούτου δυναμένου γενέσθαι ποτὲ χωρὶς τῆς ἀκριβοῦς
 τῶν ὁρωμένων διαγνώσεως. ἐπεὶ δ', ὡς ἐρρέθη, πᾶν
 10 τὸ βλέπόμενον παρ' ἑτερόν τι βλέπεται, κατὰ λόγον
 ἤδη τοῖς πέριξ ἑαυτοῦ παραβαλλόμενον ποτὲ μὲν δεξιὸν
 αὐτό, ποτὲ δ' ἀριστερόν, ποτὲ δὲ καὶ κατ' εὐθὺν κεῖ-
 σθαι φαντάζεται, καὶ οὕτως οὐ διαφέρονται || πρὸς 828
 ἀλλήλους οἱ λόγοι. μυρία δὲ καὶ ἄλλα τεκμήρια τῶν
 15 ὀπτικῶν ὑποθέσεων ἐστίν, ἃ νῦν οὐκ ἐγχωρεῖ λέγειν.
 οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ταῦθ' ἐκόντες ἐγράψαμεν, ἀλλὰ τινος,
 ὡς ἔφη, κελεύσαντος θαύματος. εἰ δὲ τοῦ μέτρου
 τῶν λόγων τοῦ πρέποντος τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ
 κρατοῦμεν, αὐτὸς ἂν ἐκεῖνος εἰδείη.
 20 Cap. XIII. Ἡμεῖς δ' οὖν ἐπιθῶμεν ἤδη τῷ λόγῳ
 κεφαλὴν ἀναμνήσαντες, ὡς ἀναγκαῖόν ἐστι τοὺς ἄξονας
 τῶν ὀπτικῶν κώνων ἐν ἐνὶ καὶ ταύτῳ τὴν θέσιν ἴσχειν
 ἐπιπέδῳ πρὸς τὸ μὴ διπλοῦν φαίνεσθαι τὸ ἐν. οἳ δὲ
 δὴ ἄξονες ἡμῖν οὗτοι τὴν ἀρχὴν ἔχουσι τοὺς ἐξ ἐγκε-

2 καθ' ἕκαστον AU | ὁρᾶσθαι codd. ὁρᾶται b || 4 μὴ ἀφαι-
 τάνειν B | ἀφαντῶν AU ἀπ' αὐτῶν D ἀπ' om. B neque peccat
 N αὐτῶν delendum videtur | τῶν ἐναργῶς BD τῶν om. AU |
 post ἐναργῶς add. φαινόμενων b | ἀποδεικνύναι ADU || 4—5 τὰ τε
 ADU τὰδε B || 7 οἳ τε scripsi: ἢ οἳ ADU ἢ ὅτι οἳ B || 11 τοῖς
 B τοὺς AU τῶν D | παραβαλλόμενον ABU περιβ. D || 12 αὐτό
 scripsi: αὐτὸς A αὐτὸν cett. || 20 ἤδη om. B || 24 δὴ ἄξονες]
 διδάξαντες U διδάξαντες A

φάλου πόρους. ἐχρῆν οὖν ἔτι κινουμένου τε καὶ δια-
 πλαττομένου τοῦ ζώου κατὰ μιᾶς ἐπιπέδου τινὸς ἐπι-
 φανείας αὐτοὺς τετάχθαι. τί δὴ ποτ' οὖν ἐμελλεν
 ἔσεσθαι τοῦτο τὸ ἀκλινὲς ἐπίπεδον, ἐφ' οὗ τοὺς πό-
 ρους ἢ φύσεις ἐν τῷ διαπλάττειν τὰ ζῶα κατέθετ' ἄν;
 5 ἄρ' ὑμῖν τις σκληρὸς ἢ χιτὼν ἢ χόνδρος ἢ ὀστοῦν;
 οὐ γὰρ δὴ μαλακὸν ὄργανον καὶ εἶχον τοῖς ψάουσιν
 <ἄν> ἀκλινὲς ἐφυλάχθη. καὶ ποῦ ποτ' ἄρα κατέθετ' ἄν
 829 αὐτό, || καὶ πῶς ὑπέτεινεν ἀσφαλῶς τε ἅμα καὶ ἀθλί-
 πτως ἀμφοτέροις τοῖς πόροις; ὅτι γὰρ οὐ ῥᾷδια ταῦτα 10
 κατ' ἐκείνο γενέσθαι τὸ χωρίον, ὅσοι ταῖς ἀνατομαῖς
 ὠμιλῆκασιν, ἴσασι σαφῶς. καὶ οὐ τοῦτό φημι νῦν,
 ὥς οὐκ ἂν ἐξευρὲς τινα μηχανὴν ἢ φύσεις τῆς τε γενέ-
 σεως αὐτοῦ καὶ τῆς θέσεως, ὥς μήτε βλέπτειν τι τῶν
 παρακειμένων μήτε βλέπτεσθαι, εἴπερ ὅλως ἀναγκαῖον 15
 ἦν αὐτὸ δημιουργῆσαι, καὶ μὴ δι' ἑτέρου ῥάστου τε
 καὶ προχείρου τὴν ἐν ἐνὶ τῶν δύο πόρων ἐπιπέδῳ
 θέσειν ἐκπορίσασθαι δυνατόν ἦν. τί οὖν τοῦτ' ἔστι
 τὸ ῥᾷστόν τε καὶ πρόχειρον, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς λέγειν
 προὔκειτο; τὸ συμβάλλειν ἀλλήλοις τοὺς πόρους. δύο 20
 γὰρ εὐθεῖαι γραμμαὶ συντυγχάνουσαι κατὰ τινα κοι-
 νὴν στιγμὴν οἷον κορυφὴν αὐτῶν ἐν ἐνὶ πάντως εἶδιν
 ἐπιπέδῳ, καὶ εἰ τύχοιεν ἐντεῦθεν εἰς ἄπειρόν τι μῆκος
 ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη προσεκβαλλόμεναι. καὶ αἱ ταύ-
 τας δὲ τὰς δύο εὐθείας τὰς ἐκβαλλομένας ἐφ' ὅσο- 25
 νοῦν ἐπιξενυνόουσαι καθ' ὀντινοῦν τόπον εὐθεῖαι
 830 ταῦτόν ἐπίπεδον ἴσχουσι ταῖς δύο τῷ καὶ πᾶν || τρί-
 γωνον ἐν ἐνὶ πάντως ὑπάρχειν ἐπιπέδῳ. εἰ δέ τις οὐ

5 κατέθετ' ἄν AU κατέθετο BD || 8 ἄν om. codd., add. k ||
 9 καὶ πῶς καὶ A || 9—10 ἀθλίπτους AU || 20 συμβάλλειν AU συμ-
 βαλεῖν B συμβάλλον D || 27 τῷ καὶ ABU καὶ D καὶ διὸ b | παντὶ AU

συνήσιν τῶν λεγομένων, δηλὸς μὲν ἔστι μηδὲ τὰ στοι-
χεῖα τῆς γεωμετρίας εἰδῶς. ἐμοὶ δ' ἂν εἴη μακρόν,
εἰ καὶ τὰς τῶν τοιούτων ἀποδείξεις γράφοιμι· καὶ γὰρ
οὐδὲ συνήσουσιν αὐτῶν, εἰ μὴ πολλὰ προμεμαθηκότες
5 εἶεν. Εὐκλείδης γοῦν ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ τῶν Στοιχείων ἀπέ-
δειξεν αὐτὸ τοῦτο τὸ νῦν λεγόμενον, καὶ ἔστι δεύτε-
ρον ἐν ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ θεωρήμα, καὶ ἡ πρότασις
αὐτοῦ τόνδε τὸν τρόπον ἔχει· Ἐὰν δύο εὐθεῖαι τέμνω-
σιν ἀλλήλας, ἐν ἐνὶ εἰσιν ἐπιπέδῳ, καὶ πᾶν τρίγωνον
10 ἐν ἐνὶ ἔστιν ἐπιπέδῳ. τὴν μὲν οὖν ἀπόδειξιν παρ'
Εὐκλείδου μανθάνειν· μαθὼν δ' αὐθις ἐπανήκειν ὡς
ἡμᾶς, καὶ σοὶ δείξομεν ἐπὶ τοῦ ζῴου τὰς δύο ταύτας
εὐθείας τοὺς ἐξ ἐγκεφάλου πόρους. ὧν ἑκάτερος εἰς
τὸν καθ' ἑαυτὸν ὀφθαλμὸν αὐθις, ὡς εἴρηται πρό-
15 σθεν, ἀμφιβλήστρον δίκην ἐλίττεται κυκλωτερώς ἄχρη
τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ περιλαμβάνων ἔνδοθεν
αὐτοῦ τὸ ὑαλοειδές, ὡς ἐπὶ μιᾷς εὐθείας εἶναι τὴν
κόρην καὶ τὴν ῥίζαν ὅλην τοῦ ὀφθαλμοῦ, καθ' ἣν 831
τὸ νεῦρον ἄρχεται λύεσθαι. καὶ τρίτον ἐπὶ τοῖσδε
20 τὴν ἐν τοῖς πρόσω μέρεσι τοῦ ἐγκεφάλου συμβολὴν
τῶν ὀπτικῶν νεύρων, ἀφ' ἧς ἀρξάμενα προέρχεσθαι
δι' ἐνὸς ἐπιπέδου τοὺς θ' ὅλους ὀφθαλμοὺς ἐγέννησεν
ἐν δικαίᾳ θέσει καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς κορῶν οὐδετέραν
ὑψηλοτέραν ἀπέφηνε. διὰ ταῦτα μὲν δὴ βέλτιον ἦν
25 ἐξ ἀρχῆς μιᾷς ὁρμᾶσθαι τὰ τὴν ὀπτικὴν αἰσθησιν τοῖς
ὀφθαλμοῖς παρεξόντα νεῦρα.

Cap. XIV. Διὰ τί δ' οὐκ εὐθέως ἄνωθεν ἐξ αὐτοῦ

1 μηδὲ ABU οὐδὲ D || 5 εὐκλείδης γ' οὖν AU || 11 Euclid.
Elem. XI 2 | post μανθάνειν add. δεῖ ch | ὡς ADU πρὸς B ||
14 αὐθις] αὐ D perueniens N || 17 τὴν τε B || 20 τὴν] τοῖς A ||
21 προέρχεσθαι ABU διέρχεσθαι D

τοῦ ἐγκεφάλου μίαν αὐτοῖς ἀμφοτέροις ἀρχὴν ἢ φύσιν
ἐποίησεν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν ἀποφύσασα με-
ρῶν αὐτοῦ, τὸ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν οὕτως ἀλλήλοις
συνήγαγέ τε καὶ συνέφυσε κατὰ τὴν μέσσην χώραν,
ἐφεξῆς ἂν εἴη ῥητέον. οὐκ ἦν ἐκ τούτου τοῦ χωρίου 5
δυνατὸν ἐκφυεῖν γενέσθαι μὴ ὅτι τηλικούτων νεύρων,
ἡλίκον ἐκάτερον τούτων ἐστίν, ἀλλὰ μὴδὲ πολλῶ μι-
κροτέρων. ἢ γάρ τοι πύελος, ἣν ὁ πρόσθεν ἐξηγήσατο
λόγος, ἢ τὸν ἐκκαθαίροντα τὸν ἐγκεφάλου ἐν ἑαυτῇ
832 περιέχουσα πόρον, ἐν τούτῳ τέτακται, καὶ ἥν ἀδύνα- 10
τον ἐτέρωθεν κάλλιον αὐτὴν μετατεθῆναι, μέλλουσάν
γε τὸ περίττωμα πᾶν εἰς ὑπερώαν ἐξερεύνεσθαι. κατὰ
δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οὐδὲ τοὺς ἐπὶ τὴν ῥίνα καθήκον-
τας ἐξ ἐγκεφάλου πόρους οὐτ' ἐν ἄλλῳ χωρίῳ τετά-
χθαι δυνατὸν ἦν οὐτ' ἐξ ἄλλων μερῶν ἐγκεφάλου 15
τὴν πρώτην ἐκφυεῖν ἔχειν. ἐν γὰρ τῷ μέσῳ τοῦ προσ-
ώπου κειμένης τῆς ῥινὸς ἐχρῆν δῆπου καὶ τοὺς εἰς
αὐτὴν ἰόντας πόρους τὸ μέσον τῆς προσώτου ἐγκεφά-
λου χώρας κατειληφέναι. εἰ τοίνυν ἐτέρωθεν μὲν οὐκ
ἦν ἄμεινον οὔτε τούτους τάττειν οὔτε τὴν πύελον, ἐν 20
ᾧ δ' ὑπάρχουσι νῦν ὄντων αὐτῶν οὐκ οἶόν τ' ἦν ἐκ
τῆς μέσης χώρας ἐκφυῖναι τὰ νεύρα, δῆλον ἤδη τό γε
λοιπόν, ὥς ἐκατέρωθεν μὲν ἀποφυῖναι βέλτιον ἦν,
προελθόντα δ' ὀλίγον ἐς ταὐτὸν ἀλλήλοις ἀφικέσθαι.
θανμασιώτερον δέ τι μαθήσῃ περὶ τὴν ἐκφυεῖν αὐτῶν 25
ἕτερον ἔργον τῆς φύσεως, ὃ κάλλιον ἔδοξε μοι διελ-

1 αὐτοῖς ABU τοῖς D || 7 πολλῶ U πολλῶν cett. || 9 ἐν
ἐαυτῇ ABU ἐφ' ἐαυτὴν D || 11 μεταθῆναι B || 13 τὴν om. a ||
14 χωρίῳ AB χώρῳ superscr. ι U χώρῳ D || 15 ἐξ ἐγκ. D || 18
προσώτου AU || 24 προελθόντα AU | εἰς B | ἀλλήλοις BU
ἀλλήλων AD || 25 μαθήσει AU

θεῖν ἐν τῇ τῶν νεύρων ἀνατομῇ κατὰ τὸν ἐκκαιδέκατον
 λόγον. ἐμοὶ μὲν δὴ πεπλήρωται τὸ τοῦ δαίμονος πρόσ-
 ταγμα, καὶ <οἶμαι> μὴ μάτην, ἀλλὰ τινι γενέσθαι τὸν
 λόγον χρησίμουν ἀποθεμένων ἤδη ποτὲ || τῶν ἀνθρώπων 833
 5 τὴν κατέγουσαν αὐτοὺς περὶ τὰ κάλλιστα ὁφθυμίαν. εἴη
 δ' ἂν ἴσως οὐδὲν χεῖρον οὐδὲ τὰ πρὸς τῶν προεσβυτέ-
 ρων εἰρημένα περὶ τῆς τῶν νεύρων ἐνώσεως εἰπεῖν.
 οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ μηδὲν πάσχειν αὐτὰ κατ' εὐθὺ
 τεταγμένα τὴν εἴσω πρότερον ἐπιστροφὴν, εἴτ' αὐθις
 10 ἔξω γεγονέναι φασίν· οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ εἶναι ἀλλή-
 λους τῶν παθημάτων καὶ μερίζεσθαι τὸ θατέρον κακὸν
 εἰς ἀμφοτέρω· τινὲς δ', ὅτι πρὸς μίαν ἀρχὴν ἀνῆφθαι
 χρὴ πασῶν τῶν αἰσθήσεων τὰς ἀρχάς. ἀλλ' οὗτοί γε
 εἰ μὲν τὴν ὄψιν εἰς μίαν ἀρχὴν ἀνῆφθαι δεῖν ἔφασκον
 15 μόνον ἀποδείξαντες τῆς βλάβης τὸ μέγεθος, εἰ μὴ
 τοῦτ' ἐγγερόναι, δῆλον, ὥς αὐτοὶ τ' ἂν ἔλεγον οὕτω
 τὸ ἀληθὲς ὃ τε προειρημένος λόγος οὐκ ἂν ἦν ἡμέτε-
 ρον εὖρημα. νυνὶ δ', ἐπειδὴ τὸ πρῶτον αἰσθητικὸν
 τὸ πάσας ἐκδεχόμενον τὰς αἰσθήσεις ἐν εἶναι φασί
 20 χρῆναι καλῶς τοῦτο λέγοντες, ἔπειτα διὰ τοῦτο συν-
 ελθεῖν ἀλλήλοις τὰ μαλακὰ ταυτὶ νεῦρα νομίζουσιν, ἐν
 τούτῳ δὴ καὶ πάννυ μέγα σφάλλονται. τὸ γάρ τοι ||
 πάσας τὰς αἰσθήσεις ἐκδεχόμενον ὁ ἐγκέφαλος ἐστίν, ἢ 834
 οὔτε τὰ τῶν ὧτων τε καὶ τῆς γλώττης νεῦρα καὶ
 25 προσέτι τῶν ἄλλων ἀπάντων τοῦ ζώου μορίων εἰς
 μίαν ἀρχὴν ἀνῆχθαι δόξει. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ

3 καὶ εἰ μὴ codd. erit autem non malum si non frustra
 fiat sermo sed alicui fuerit utilis N; locus corruptus || 12
 ἀνῆφθαι ABU ἀνῆχθαι D || 13 χρὴ AU δεῖν B δεῖν χρὴ ἔφα-
 σκον D || 14 ἀνῆφθαι ABU ἀνῆχθαι D | δεῖν om. B || 17 ἦν
 ABU εἴη D || 21 ταῦτ' εἰ νεῦρα AU || 26 ταῦτα codd., correxi

νομίζεῖν ὑπὲρ τοῦ μερίζεσθαι τὰ παθήματα συνελθεῖν
 ἀλλήλοις τὰ νεῦρα παρὰ τὴν τῆς φύσεως εἴρηται πρό-
 νοιαν αὐτὸ τοῦναντίον ἐπιτεχνωμένης αὐτῆς, ὥς ἤδη
 φθάνομεν ἐπὶ πολλῶν ἐνδειξάμενοι. βέλτιον γὰρ, εἰ
 οἶόν τε, μηδὲν ἕτερον ἑτέρῳ συμπονεῖν. εἰ δέ τῳ 5
 δόξειε καὶ οὗτος ὁ λόγος ἐπιεικὴς εἶναι, χρῆσθαι καὶ
 τούτῳ πάρεστιν, ὥσπερ γε καὶ τῷ φάσκοντι διαρρα-
 γῆναι ῥαδίως ἂν τὰ νεῦρα κατ' εὐθὺ τεταγμένα. ἐμοὶ
 μὴν οὐδὲ τοῦτ' ἀρέσκει. τὰ μὲν γὰρ εἰς τὴν γαστέρα
 καθήκοντα νεῦρα πρὸς τοῦ βάρους αὐτῆς κατασπώμενα 10
 πολλάκις ἐρρήγνυτ' ἂν ὄντως, εἰ μὴ περὶ τὸν στό-
 μαχον εἰλίττετο πρότερον. οἱ δ' ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἕκοντες πόροι τοιοῦτον οὐδὲν ἡμελλον πελσεσθαι μήτε
 βάρους τηλικούτου ποτὲ προσγιγνομένου τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς οἷον καὶ τῇ γαστρὶ πόματός τε καὶ σιτίου πιμ- 15
 835 πλαμένη μήτε πλανώδη τὴν θέσιν ἔχουσι || μήτε πόρῳ
 τῆς ἀρχῆς ἀφεστηκόσιν. εἰ δέ τι καὶ τούτων ἦν, ἀλλ'
 οἷ γε μύες οἱ περιέχοντες τὰ νεῦρα καὶ πρὸ αὐτῶν
 ἢ τῆς παχείας μήνιγγος ἀπόφυσις οὐδὲ ἐφ' ἐνὸς ἄλλου
 νεύρου τοσοῦτον ἔχουσα πάχος ἢ σκληρότητα φρουρεῖν 20
 ἦν ἱκανά. πρὶν μὲν γὰρ διεκπεσεῖν ἔξω τοῦ κρανίου,
 οὐδ' ἂν ἔπαθέ τι τὰ νεῦρα, καθάπερ οὐδ' αὐτὸς ὁ
 ἐγκέφαλος, καίτοι διὰ παντὸς σειόμενος, οὐδ' αἱ μέχοι
 τῶν ῥινῶν ἀποφύσεις ἱκανῶς λεπταὶ καὶ μαλακαὶ καὶ
 προμήκεις ὑπάρχουσαι. χρῆσθαι δ' οὖν, ὥς ἔφην, 25
 ἔξεστι τῷ βουλομένῳ καὶ τούτοις τοῖς λόγοις. ἐγὼ

4 εἰ AU om. BD || 5 ἑτέρῳ om. A || 6 δόξειε ABU δόξει D ||
 8 τεταγμένα AU || 9 μὴν AU μὲν BD | τοῦτ' AU ταῦτ' D οὐδὲν
 τούτων B || 11 ἂν οὕτως B ἂν ὄντως U ἂν ὄντος A ἄγοντος D ||
 12 εἰλίττεται D || 15 σίτου DU¹ || 21 τοῦ κρανίου B τὸ κρανίον
 cett. || 23 οὐδ' αἱ ABU οὐδὲ D

μέντοι διὰ τὸ μὴ πάνν τι θαρρεῖν αὐτοῖς πεπεισθαι
 τε μηδὲν εἰκῇ τὴν φύσιν ἐργάζεσθαι μέχρι πλείστου
 ζητήσας τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης τῶν νεύρων θέσεως
 ἐξευρηκέναι νομίζω, καὶ μᾶλλον ὁπότε τινὲ τῶν θεῶν
 5 ἔδοξεν εἶναι γραφῆς ἄξια. πρὸ τοῦ δ' ἐκείνον κελεῦ-
 σαι — χρὴ τάληθ' ἡ λέγειν ἐπομοσάμενον αὐτοὺς τοὺς
 θεοὺς — οὔτε τοῦτον ἔμελλον εἶναι τὸν λόγον, ὅπως
 μὴ μισηθεῖν τοῖς πολλοῖς, οἱ θάττον ἂν ὀτιοῦν πα-
 θεῖν μᾶλλον ἢ γεωμετρίας ἄψασθαι προέλοιντο, καὶ 836
 10 τῶν τριῶν τῶν εἰρημένων διεγνώκειν μνημονεύσας
 ἐπαινέσαι μὲν ὡς πιθανώτατον ἐξ αὐτῶν τὸν ὑπὲρ
 τοῦ μὴ διαρραγῆναι λοξοὺς γενέσθαι τοὺς πόρους
 ἀποφηνάμενον, αὐτὸς δ' ὡς ἀληθῆ προσθεῖναι τόδε,
 τὸ ἀπ' ἐγκεφάλου παραγιγνόμενον εἰς ἑκάτερον τῶν
 15 ὀφθαλμῶν πνεῦμα βέλτιον ἦν, εἰ ποθ' ἕτερος αὐτῶν
 ἢ μύσειεν ἢ πηρωθείη τελέως, ὅλον εἰς τὸν ὑπόλοιπον
 ἰέναι. διπλασιαζομένης γὰρ οὕτω τῆς ὀπτικῆς αὐτοῦ
 δυνάμεως ἄμεινον ἔμελλεν ὄψεσθαι. καὶ μὲν γε καὶ
 φαίνεται τοῦτο γιγνόμενον ἐναργῶς. εἰ γὰρ ἐθελήσας
 20 τι μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ τῆς ῥινὸς ἐκτεῖναι κατὰ
 μήκος, ἥτοι σανίδιον ἢ αὐτὴν τὴν χεῖρα τὴν σὴν ἢ
 ὀτιοῦν ἄλλο τὸ δυνάμενον ὑπ' ἀμφοτέρων ὁρᾶσθαι
 κωλύσαι τῶν ὀφθαλμῶν ἕκαστον τῶν ἐκτὸς προκειμέ-
 νων, ἀμυδροῦς ἑκατέρωθ' ἐθέσθαι· μύσαντος μέντοι θατέ-
 25 ρου πολὺ σαφέστερον, ὡς ἂν τῆς εἰς ἀμφοτέρους τέως
 μεριζομένης δυνάμεως εἰς τὸν ἕτερον νῦν ἰούσης. ἐγὼ

2 τε ABU om. D || 3 τὰς αἰτίας B || 6 χρὴ γὰρ D || 9 ἄψα-
 σθαι ABU ἐφάψ. D || 13 τόδε AU τῷδε BD || 14 verba τὸ ἀπ'
 — ὄψεσθαι exc. Orib. III 303—4 || 16 τὸν Orib.: τὸ codd. || 17
 αὐτοῦ AU αὐτῆς BD || 19 θελήσεις B -σαις D || 21 σανίδιον
 ABU -ίδα D || 22 τὸ om. D || 24 θεάσει AU || 26 εἰσιούσης B

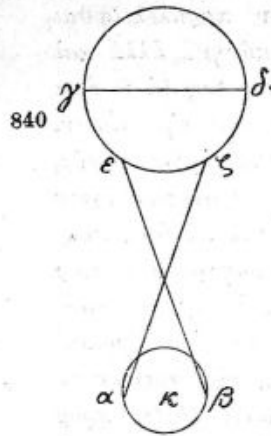
μὲν δὴ ταύτην ἔμελλον εἶναι μόνην τὴν χρεῖαν τοῦ
 ζευχθῆναι τοὺς πόρους οὕσαν μὲν ἀληθῆ καὶ αὐτήν. ||
 837 ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ μυρίων ἤδη δέδεικται τὰ μὲν κατὰ
 τὸν πρῶτον λόγον ἢ φύσις ποιοῦσα, τὰ δ' ἐκ περιου-
 σίας, οὕτω κἀνταῦθα πρώτη μὲν καὶ ἀναγκαιοτάτη 5
 χρεῖα τὸ μὴ θεάσασθαι διττὸν ἕκαστον τῶν ἐκτός, ἢ
 δὲ νῦν εἰρημένη δευτέρα. θεὸς δέ τις, ὡς ἔφην, ἐκέ-
 λευσε καὶ τὴν πρώτην γραφῆναι. καὶ τό γ' ἀσαφὲς
 αὐτῆς οἶδεν ἐκεῖνος αὐτὸς ὡς ἐξιστάμην· οἶδε δὲ καὶ
 ὡς οὐδ' ἐνταῦθα μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλαχόθι τῶνδε 10
 τῶν ὑπομνημάτων ἐκὼν εἶναι παρέλειπον ἀποδείξεις
 τινὰς δεομένας ἢ ἀστρονομίας ἢ γεωμετρίας ἢ μουσικῆς
 ἢ τινος ἄλλης θεωρίας λογικῆς, ὅπως μὴ μισηθεῖ
 τελέως ὑπὸ τῶν ἱατρῶν τὰ βιβλία. καὶ γὰρ δὴ καὶ
 παρ' ὅλον ἑμαυτοῦ τὸν βίον ἐπειράθην μυριάκις μοι 15
 τοῦδε συμβάντος· οἱ τέως ἡδέως ἐντυγχάνοντές μοι
 διὰ τι τῶν ἐπὶ τοῖς ἀρρώστοις ἔργων, ἐν οἷς ἐδόκουν
 αὐτοῖς ἱκανῶς γεγυμνάσθαι, γνόντες ἂν ὕστερον, ὅτι
 κἀν τοῖς μαθήμασι γεγύμνασμαι, περιόσταντό τε τὰ
 πολλὰ καὶ οὐ πάνυ τι χαίροντες ἔτι συνεγύγνοντο. 20
 838 διὰ τοῦτ' οὖν αἰεὶ φυλαξάμενος ἔπτεσθαι τῶν τοιού-
 των λόγων || ἐνταυθοῖ μόνον, ὡς ἔφην, ἀφοσιούμενος
 τῷ τοῦ δαίμονος προστάγματι γραμμικοῖς ἐχρησάμην
 θεωρήμασιν.

Cap. XV. Ἴσως ἂν οὖν τις ὑπολάβῃ ἐρωτήσῃ, 25
 καὶ πῶς, εἴπερ ἐκὼν παρέλειπον πολλά, πλήρης οὕτως

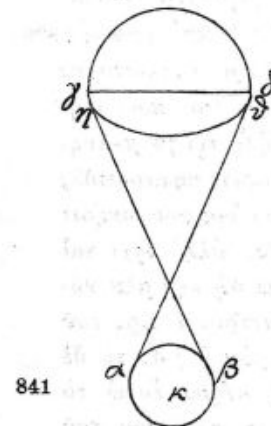
4 τὸν A om. cett. || 7 δευτέρα μέθοδος B || 10 τῶνδε om.
 D || 11 παρέλειπον AU || 12 δεομένας B om. cett. *aliquas astro-*
nomia vel geometria egentes N || ἢ ἀστρονομίας om. AU || 16 οἱ
 τέως AU ὡς B οὐδὲ ὡς D || 18 ἂν om. D || 21 διὰ om. D |
 ταῦτ' D

ὁ λόγος ἐστίν, ὥς μηδενὸς μορίου παραλελειφθαι
 χρεῖαν, ἀλλ' ἐστὶν ὧν οὐδὲ μίαν μόνην, ἀλλὰ καὶ
 πλείους εἰρησθαι· πρὸς δὲ ἢ ἀπόκρισις ταχεῖά τε ἅμα
 καὶ αὐτῶν ὧν ἐκεῖνος προὔβαλεν ἔχουσα τὴν πίστιν.
 5 ἐπειδὴ γὰρ οὕτως ἐστὶν ὁ δημιουργὸς ἡμῶν σοφός,
 ὥς μὴ μίαν ἕκαστον τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγονότων ἔχειν
 τὴν χρεῖαν, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς καὶ πλείους πολ-
 λάκις, ἐν τούτῳ ῥᾶστον ἦδη τῶν ἀσαφεστέρων τοῖς
 πολλοῖς παραλιπεῖν ἐνίας. ἐπεὶ τοι καὶ περὶ τοῦ κρυ-
 10 σταλλοειδοῦς ὑγροῦ κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἔγραψά
 τινα χρεῖαν τοῦ σχήματος, ἀλλὰ καὶ τὴν πρώτην τε
 καὶ κυριωτάτην παρέλιπον, ὅτι γραμμῶν ἐδεῖτο πρὸς
 τὴν ἀπόδειξιν. καὶ τοίνυν καὶ λεγέσθω νῦν. ἐπειδὴ
 γὰρ ἅπαξ ἠναγκάσθην εἰπεῖν τι περὶ τῶν ὀπτικῶν
 15 ἀρχῶν, οὐκ ἂν ἀσαφὴς ὁ λόγος ἔτι γίγνοιτο τοιόσδε
 τις ὑπάρχων. ἐπειδὴ τὰ μὲν ὁρώμενα || κατ' εὐθείας 839
 ὁρᾶται γραμμάς, πρόκειται δὲ τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
 ὑγροῦ τὸ κατὰ τὸν ῥαγοειδῆ τρήμα, δι' οὗ κοινωνή-
 σαι ἔμελλε τοῖς αἰσθητοῖς, εὐδὴλον ἦδη τῷ γε μεμνη-
 20 μένῳ τῶν προειρημένων, ὥς τὸ μὲν ἀκριβῶς σφαιροειδὲς
 ἐλάττωσιν ἐαυτοῦ μέρεσι, τὸ δὲ πλατὺ πλέοσι κοινωνήσῃ
 τοῖς αἰσθητοῖς. εἰ δ' οὐδέπω συνιῆς, ἀλλ' ἐγὼ καὶ
 τοῦτο διὰ γραμμῶν ἐξηγήσομαι. ἔστω δὲ τῆς μὲν κό-
 ρης ἀκριβῶς ὑπαρχούσης κύκλου διάμετρος ἢ αβ, τοῦ
 25 δὲ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ διάμετρος μὲν ἢ γδ, τὸ δὲ
 πρὸς τὴν κόρην ἐστραμμένον αὐτοῦ μέρος ἔστω τὸ
 γεξδ, καὶ ἤχθωσαν ὅπῃ τῆς κόρης ἐφαπτόμεναι τοῦ

2 ὧν ἂν ABU || 5 ὅπως AU οὕτως D om. B || 9 ἐνίας] ἐννοίας B || 17 ὁρᾶται om. B || 18 ῥαγοειδῆ χιτῶνα B || 19 τῷ γεγεννημένῳ AU || 22 συνιῆς AU συνίης cett. 'συνιῆς & λέγω U' || 23 μὲν ABU μὴν D || 24 ἀκριβῶς AB ἀκριβοῦς DU

840 νημένου τὸ πρὸς

841

κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ αἰ βε, αζ.
 δῆλον οὖν, ὥς τὸ ἐξ μέρους αὐτοῦ
 κοινωνήσῃ τοῖς αἰσθητοῖς, τὰ δ'
 ἐφ' ἐκότερα τὰ γε, δζ || οὐδὲ καθ'
 ἐν αὐτῶν μέρος εἰς κοινωνίαν οὐ- 5
 δὲν τῶν ὁρατῶν ἀφίξεται. εἰ δέ
 γ' ἦτον ἢν κυρτόν, τὸ πλεόν ἂν
 αὐτοῦ μέρος ἐκοινωνήσῃ διὰ τὸ καὶ
 τὰς ἐφαπτομένας εὐθείας ἦτον
 μὲν τῶν ἱκανῶς κυρτῶν, πλεόν δὲ 10
 περιλαμβάνειν μέρος τῶν πεπλα-
 τυσμένων. ὑποκείσθω γὰρ δὴ τοῦ
 κρυσταλλοειδοῦς πλατυτέρου γεγε-
 νημένου τὸ πρὸς τὴν κόρην ἐστραμμένον μέρος τὸ
 γδθθ, καὶ ἤχθωσαν πάλιν ἀπὸ 15
 τῶν τῆς κόρης περάτων ἐφαπτόμε-
 ναι αἰ βη, αθ. τὸ ἄρα ηθ μέρος
 αὐτοῦ τὸ ὁμιλοῦν ἔσται τοῖς αἰ-
 σθητοῖς ὁλόγου παντελῶς ἐφ' ἐκά-
 τερα τῶν ἐφαπτομένων ἀποτεμνο- 20
 μένου μέρους, ὃ τοῦ κοινωνεῖν
 ἐστέρηται. εἰ μὲν γὰρ ἐπίπεδον
 ἀκριβῶς ἦν, ὅλον ἂν οὕτως ἐκοι-
 νῶναι. νυνὶ δ' ἐπειδὴ δέδεικται ||
 δεῖν αὐτὸ περιφερὲς ὑπάρχειν, ἵν' 25
 ἢ δυσπαθές, εἴη ἂν καὶ τοῦτο θαν-
 μαστὸν ἔργον τῆς φύσεως, ἅμα μὲν

1 αἰ BDU om. A || 4 τὰ] τοῦ·U τὸ A || 5 εἰς om. AU || 11—12
 πεπλατυσμένων AU πεπλατυσμένων B || 17 αἰ om. A || 18 αὐτοῦ
 τὸ] τοῦτο A || 19—20 ἐκότερα ABU ἐκατέρον D || 24 ἐπειδὴ
 δέδεικται ABU ἐπιδέδεικται D || 25 αὐτὸ περιφερὲς ABU αὐτὸ
 περιφερὲς αὐτὸ (sic) D

περιφερέες, ἅμα δὲ πλείστοις ἑαυτοῦ μέρεσι δυνάμενον
αὐτὸ κοινωνεῖν τοῖς αἰσθητοῖς ἀπεργασαμένης. ὥδε
μὲν ἔχει καὶ τὰ κατὰ τοὺς ὀφθαλμούς. περὶ δὲ τῶν
ἄλλων τῶν καθ' ὅλον τὸ πρόσωπον μορίων ἐφεξῆς
5 δίδειμι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

BIBAION ENDEKATON.

Cap. I. Ὅσον οὖν ἔθ' ὑπόλοιπόν ἐστιν ἀπάσης 842
τῆς κεφαλῆς ἐξηγήσεως δεόμενον, ἐν τῷδε λελέξεται.
10 λείπεται δ', ὡς εἰκεν, ὅλον μὲν ὀλίγον δεῖν τὸ πρόσ-
ωπον, ἔνια δὲ καὶ τῶν ὑπερκειμένων, ὥσπερ οἱ τε
κροταφῖται καλούμενοι μύες ἢ τε τῶν ὠτων ἐκφυσις
ἢ ἔξωθεν ἐπικειμένη. περὶ μὲν γὰρ αὐτῆς τῆς ἔνδον
βάσεως αὐτῶν, ἵνα πρῶτον ἢ τῆς φωνῆς αἰσθησις
15 γίννεται, πρότερον εἴρηται, καὶ μὲν γε καὶ περὶ τῶν
κροταφιδῶν μυῶν τό γε τοσοῦτον, ὥς εἰς ἐκατέρωθεν 843
εἰς τινα κορώνην προμήκη τῆς κάτω γένυος ἐμφύοιτο,
καὶ ὡς ἀρχὰς νεύρων πλείονας ἐκάτερος αὐτῶν ἔχει
διὰ τὸ τῆς χρείας ἀναγκαῖον, ἵν', εἰ καὶ ποτε πάθοι
20 μία τις ἐξ αὐτῶν ἢ δύο, διὰ τοῦν τῆς λοιπῆς ἢ κίνη-
σις ἐκπορίζοιτο τῇ κάτω γένυϊ.

Cap. II. Διὰ τὴν δὲ κατέκρυψεν ὅλους τούτους ὀλί-
γον δεῖν τοὺς μῦς ἢ φύσις ἐν τοῖς τῆς κεφαλῆς ὅστοις,
ἐγγλύψασα μὲν εἰς ἱκανὸν βάθος οἷς ἐπιβεβήκασιν,

4 Γαληνοῦ περὶ χρείας μορίων ι U || 12 ἐκφυσις U φύσις
BD || 13—14 τῆς βάσεως τῆς ἔνδον B || 14 ἵνα] ἔνθα B || 17 ἐμ-
φύοιτο DU || 18 ἔχει U ἔχει D || 21 τῇ] τὴν U || 24 post βάθος
add. τὰ ὅστα b, om. codd.

ὑψώσασα δ' ἕκαστον ἄχρι πλείστου τῶν περικειμένων,
καίτοι τοὺς γ' ἄλλους ἀπλῶς ἐπιτιθεῖσα τοῖς ὁστοῖς
ὥσπερ τι πιλητὸν σκέπασμα, νῦν ἂν εἴη λέγειν καιρὸς·
ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων σχεδὸν ἀπάν- 5
των μυῶν τοὺς ὄγκους ἀνάλογον τοῖς τῶν ζώων μεγέ-
θεσιν ἐδημιούργησε, τῶν δὲ κροταφιδῶν μυῶν μόνων
οὐκέτι· πάμπολυ γὰρ ὑπὲρ τὴν ἀναλογίαν τοῦ παντὸς
σώματος εἰς μέγεθος τε καὶ μικρότητα παραλλάττουσιν
ἐν τοῖς τῶν ζώων γένεσιν. αὐτίκα γοῦν ἀνθρώποις
844 μὲν σμικρότατοί εἰσι καὶ ἥκιστα || νευρώδεις, μέγιστοι 10
δὲ καὶ νευρωδέστατοι λέουσά τε καὶ λύκοις καὶ κυσὶ
καὶ ἀπλῶς ἅπασιν εἰπεῖν τοῖς καρχαρόδουσιν ὀνομα-
ζομένοις. τῶν δ' ἄλλων ζώων ὑπὸ μὲν καὶ ὄνοις
μέγιστοι μὲν, οὐ μὴν νευρώδεις γ' ὁμοίως· ἐφεξῆς δὲ
βουσίην, εἰθ' ἵπποις. ἀρρώστους δὲ καὶ μικροὺς ἔχου- 15
σιν ὡσαύτως ἀνθρώπων πίθηκοι καὶ λύγες καὶ κῆβοι
τούτων δ' ἐξῆς αἶγες καὶ οἶες καὶ ἔλαφοι. καὶ τῶν
πιθήκων δ' αὐτῶν οἱ μάλιστα ἀνθρώπων προσφερεῖς
ὁμοιοτάτους ἔχουσι τοὺς κροταφίτας μῦς. ὅσοι δ' ἀπο-
κεχωρήκασιν ἐπὶ τὴν τῶν κυνοκεφάλων ἰδέαν, ῥωμα- 20
λεώτεροί τε καὶ μεῖζους εἰσὶ τούτοις, ὥσπερ γε καὶ
αὐτῷ τῷ κυνοκεφάλῳ· μεταξὺ γάρ τοι τὴν φύσιν οὐ-
τός ἐστι πιθήκων καὶ κυνός. ὥστε καὶ ὁ κροταφίτης
αὐτῷ τοσούτῳ ῥωμαλεώτερός ἐστι καὶ μεῖζων ἢ κατὰ
τοὺς πιθήκους, ὅσῳ μικρότερός τε καὶ ἀρρωστότερος ἢ 25
κατὰ τοὺς κύνας. ἔστι δ' ὁμοιότατος ἀνθρώπων πίθη-
κος, ὃς ἂν στρογγύλον τε μάλιστα ἔχῃ τὸ πρόσωπον

1 παρακειμένων B || 2 γ' om. U || 13 τῶν δ' DU δ' om. a ||
14 γ' scripsi: τε U om. D || 16 λύγες U | καὶ κῆβοι om. D ||
19 τοὺς add. U² om. cett. || 24 τοσούτων U || 27 ὃς scripsi: ὡς
codd. | ἔχῃ U ἔχων BD

καὶ τοὺς κυνόδοντας μικροὺς καὶ τὸ στέφνον πλατὺν
καὶ τὰς κλεῖς μακροτέρας καὶ ἥκιστα δασύς ἢ καὶ
ὀρθὸς ἰστῆται καλῶς, ὥς καὶ βαδίζειν ἀμέμπτως καὶ 845
θεῖν ὠκέως δύνασθαι. τούτῳ τοιγαροῦν τῷ πιθήκῳ
5 καθάπερ ἀνθρώπῳ βραχὺ τι τοῦ τετριγμένου τῆς
κεφαλῆς ὁ κροταφίτης ἐπιλαμβάνει, τὸ δ' ἄλλο καθά-
περ τοῖς κυνοκεφάλοις ἐπὶ πλείστον ἀνατείνεται τῆς
κεφαλῆς. ὑπερβαίνει δὲ τὰ ὦτα πρὸς τοῦπίσω καθ'
ὅλης ἐκτεταμένος αὐτῆς ἐπὶ πάντων τῶν καρχαροδόν-
10 των. τούτοις μὲν οὖν οὐ μέγιστος μόνον ὥς πρὸς
τὴν τοῦ σώματος ἀναλογίαν ἀλλὰ καὶ ῥωμαλεώτερος
ὑπάρχει· τοῖς δ' ὄνοις καὶ τοῖς βουσί καὶ τοῖς ὄσι
καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν οἷς ἡ γένυς μεγάλη μέγιστος μόνον
ἐστὶν ὁ κροταφίτης μὴς ἀνάλογον τῷ μεγέθει τῆς γέ-
15 νυος, οὐ μὴν ῥωμαλέος γε καθάπερ τοῖς ἀλκίμοις.
ἔνεκα γὰρ τοῖν δυοῖν τούτοις ἡ φύσις ἐργάζεται τοὺς
κροταφίτας μὴς μεγάλους, ἐνεργείας ἰσχυρὰς τῆς κατὰ
τὸ δάκνειν καὶ μεγέθους τῆς κάτω γένυος. ἐκείνης
γὰρ ἔνεκα γεγονότες εἰκότως αὐτῆς τῇ τ' ἐνεργείᾳ καὶ
20 τῇ κατασκευῇ συμβάλλονται. ἐπεὶ τοίνυν τοῖς καρχα-
ροδόουσιν ἡ ῥώμη διὰ τοῦ δάκνειν ἐστὶ, μέγιστός τε
ἅμα καὶ ῥωμαλεώτατος ὁ μὴς αὐτοῖς ἐγένετο, μέγι- 846
στος δὲ μόνον, οὐ μὴν οὔτε νευρώδης οὔτε σύντονος
οὔτε σφοδρὸς ταῖς ἐνεργείαις ἐπὶ τε τῶν ὄνων ἐστὶ
25 καὶ βοῶν καὶ συῶν ὅσα τ' ἄλλα ζῷα μεγάλην μὲν
ἔχει τὴν κάτω γένυν, οὐ μὴν ἐν τῷ δάκνειν γ' αὐτοῖς

1 καὶ ante τὸ add. codd. om. b || 2 ἢ scripsi: ἡ D om.
BU || 3 ἰστῆται U ἰσταται BD || 6 τῷ δ' ἄλλῳ U τὸ δ' ἄλλο
BD || 8 ὑπερβαίνει U || 12 ὑπάρχει U ὑπάρχων BD || 13 μόνον
scripsi: μόνος codd. solum N || 15 γέ τι U || 16 ἡ φύσις om. D ||
19 εἰκότως U || 21 τοῦ BU τὸ D || 25 καὶ βοῶν om. D || 26 γ' U
om. D

ἡ ἀλκή· βέλτιον γὰρ ἦν δῆπου μεγάλην γένυν ὑπὸ
 μεγάλου κινεῖσθαι μύος. ἀνθρώπων δ', ὡς ἂν τὴν γέ-
 νυν ἔχοντι μικρὰν ὀδόντας τε πρὸς μόνην τὴν ἐδωδὴν
 ἐπιτηδεύουσιν, ὁ κροταφίτης μῦς εἰκότως μικρὸς ἐγένετο.
 οὐδὲν γὰρ ἔδει μερέθους περιττοῦ τῷ μήτε γένυν 5
 ὀχῆσονται μεγάλην μήτ' ἐνέργειαν σφοδρὰν ἐνεργήσονται,
 καθάπερ οἱ λέοντες τε καὶ οἱ κύνες ἐνεργοῦσιν. οὐ
 γὰρ ἐκ τοῦ δάκνειν ἄνθρωπος ἄλκιμος οὐδὲ ταύτη
 κρατεῖ τῶν ἄλλων ζώων, ἀλλ', ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς
 ἐδείχθη, λόγῳ καὶ χειρὶ. ἥ καὶ θαυμάσαι τῆς φύσεως 10
 ἂν τις τὴν τέχνην, ὥσπερ ὁ Ἰπποκράτης θαυμάζων
 αἰεὶ δικαίαν ὠνόμαζεν, οὐ τὸ κατὰ τὴν πρόχειρον φαν-
 847 τασίαν, ἀλλὰ τὸ κατὰ δυνάμιν τε καὶ || χρεῖαν ἴσον
 αἰρουμένην, ὅπερ οἶμαι θείας ἔργον δικαιοσύνης ἐξευ-
 ρίσκειν ἃ δεῖ καὶ νέμειν ἐκάστῳ τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν 15
 καὶ μήτε περιττὸν μήτ' ἐλλιπὲς ἐργάζεσθαι τι τοῦ
 προσήκοντος. ἦν δ' ἂν οἶμαι περιττὸν μὲν, εἰ μέγας
 ὁ κροταφίτης ἐγένετο μῦς, μικρὰν δ' ἔμελλε κινήσειν
 γένυν· ἐλλιπὲς δ', εἰ μὴ μέγας, ἔνθα μεγάλην κινεῖ.
 καὶ μὴν οὕτε μικροτέραν ἀνθρώπου γένυν ἄλλο τι 20
 ζῶον οὔτ' ὄντων οὔθ' ἵππων ἔχει τι μείζω. δεόντως
 οὖν καὶ οἱ κινῆσόντες αὐτὴν μύες ἀνθρώποις μὲν
 ἐλάχιστοι, μέγιστοι δ' ἐκείνοις ἐγένοντο. διὰ τί δ'
 ὅλως μεγίστη μὲν ἡ κάτω γένυς ὑπὲρ καὶ ὄνοις καὶ
 βουσὶ καὶ ἵπποις, ἐλάχιστη δ' ἀνθρώποις καὶ πιθήκοις 25
 καὶ κήβοις καὶ λυγξίν, ἐν τῷ μέσῳ δ' ἀμφοῖν ἡ τῶν
 ἄλλων ζώων ἐγένετο, πρόσθεν εἴρηται δεικνύντων

2 ἀνθρώπου U || 3 τε] δὲ U || 5 οὐδὲν BU οὐδὲ D || 10 ἡ
 scripsi: ἡ B εἰ U om. D || 12 πρόχειρον BU προτέρων D || 15
 δεῖ] δὴ D || 22 αὐτὴν scripsi: αὐτὰς B αὐτὰ DU || 25 δ'] δ'
 ἂν U || 26 κήβοις U

ἡμῶν, ὥς, ὅσοις μὲν αὐτῶν ἦτοι χεῖρές εἰσιν, ὥσπερ
 τοῖς ἀνθρώποις, ἢ οἷον χεῖρες, ὥσπερ τοῖς πιθήκοις,
 ταῦτ' οὐδὲν δέεται κύπτοντα λαμβάνειν τῷ στόματι
 τὴν τροφήν· ὅσοις δ' οὐκ εἰσίν, ὥσπερ τοῖς ἵπποις,
 5 ὅτι ταῦτα καὶ τράχηλον || μείζω καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο 848
 καὶ γένυν ἔχει μακροτέραν· καὶ τῶν ὀρνίθων τοὺς
 μακροσκελεῖς διὰ τοῦτο καὶ τράχηλον μακρὸν καὶ ῥάμ-
 φος πρόμηκες φῦσαι μέλλοντάς γε τούτοις τοῖς μορίοις
 ἀντὶ χειρῶν εἰς εὐπορίαν χρήσασθαι τροφῆς. ἀλλ'
 10 ἐπεὶ κατὰ βραχὺ τῶν ἄκρων ἢ φύσις ἀποχωρεῖν εἴωθεν
 ἐν τοῖς τῶν ζώων γένεσιν, ὥς καὶ τοῦθ' ὑπ' Ἀριστο-
 τέλους ὀρθῶς ἐπιδέδεικται, διὰ τοῦτο πρῶτοι μὲν οἱ
 πίθηκοι μετ' ἀνθρώπους ἐπιμηκεστέραν ἔχουσι τὴν
 γένυν· ἐδείχθησαν γὰρ οὗτοι πολλάκις ἤδη καὶ πρό-
 15 σθεν ἀνθρώπου γελοῖον εἶναι μίμημα· δεύτερα δὲ καὶ
 τρίτα καὶ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς ἅπαντα κατὰ τὴν οἰκείαν
 τάξιν, ὥστ' εὐλόγως, ὅσα μεταξὺ τῶν τε χεῖρας ἐχόν-
 των ἐστὶ καὶ τῶν τελείως οὐκ ἐχόντων, ὥσπερ τὰ καρ-
 χαρόδοντα καὶ σχιζόποδα καλούμενα, ταῦτα καὶ τοῖς
 20 μήκεσι τῶν κατὰ τὸν αὐχένα καὶ τὰς γέννας ὀργάνων
 ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἄκρων ἐστὶ· χρῆται γὰρ πως τοῖς
 ποσὶν ἐσθλόντα παραπλησίως χερσὶ. διὰ ταῦτα μὲν
 δὴ μικρότατον ἀνθρώπος ἀπάντων ζώων ἔχει τὸν κρο-
 ταφίτην μῦν, || ὅτι καὶ τὴν γένυν, ἣν οὗτος κινεῖ, 849
 25 μικροτάτην τε ἅμα καὶ ταῖς ἐνεργείαις ἀσθενῇ.

Cap. III. Διὰ τί δὲ μόνος ὁ μῦς οὗτος ἐν τοῖς
 ὅσοις τῆς κεφαλῆς κατακέκρυπται, τῶν μὲν ὑποδεξα-
 μένων αὐτόν, τῶν δ' ἐν κύκλῳ περιλαμβανόντων, ὥς

3 δεῖσθαι codd. δέεται k || 5 ὅτι codd. ἔτι b || 12 ἀποδέδ-
 B || 18 τελείως B || 19 τε καὶ σχ. D || 22 ἐσθλόντα BU om. D

βραχὺ μέρος ὑπερκύπτειν αὐτοῦ κατὰ τὸ τοῦ μετώπου
 πέρας; ἢ οὐχ οὗτος μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν, καὶ ἡ χρεῖα κοινή; μάλιστα γὰρ οὗτοι πάντων
 μυῶν, ἐπειδὴν πάθωσι, σπασμούς καὶ πυρετούς καὶ
 κάρους καὶ παραφροσύνας ἐπιφέρουσιν. ἴν' οὖν ἡχι- 5
 στα πάσχουσιν ὑπὸ τῶν ἐξωθεν προσπιπτόντων αὐτοῖς,
 ὅσα θλᾶν καὶ τέμνειν πέφυκεν, ἔρκος ἑκατέροις ἡ
 φύσις ἐν κύκλῳ περιέβαλε τὴν τῶν ὀστέων σκληρότητα.
 διὰ τί δὲ μάλιστα βλάπτουσι παθόντες; ὅτι τῆς ἀρχῆς
 τῶν νεύρων ἐγγυτάτῳ πεφύκασι, καὶ μόνον αὐτοὺς 10
 ἐν ὅσῳ διείργει τὸ μὴ οὐκ αὐτοῦ ψαύειν τοῦ ἐγκε-
 φάλου. τοῖς δὲ δὴ κροταφίταις μυσὶ καὶ διὰ τὸ μέ-
 γεθος μειζόνως ἢ τοῖς τῶν ὀφθαλμῶν ὑπάρχει βλάπτειν
 τὸν ἐγκεφάλον, ἀλλὰ καὶ διότι μία μὲν ἀρχὴ νεύρων
 850 εἰς τοὺς τῶν ὀφθαλμῶν μυς, πλείους ἢ δ' εἰς τοὺς 15
 κροταφίτας ἐμβάλλουσιν. εἴπερ οὖν, ὥς Ἰπποκράτης
 ἔλεγε, τὰ τε ἐγγὺς καὶ τὰ κοινὰ καὶ πρῶτα μάλιστα
 κακοῦται, οὔτε δ' ἐγγυτέρῳ τῶν κροταφιδῶν μυῶν
 οὔτε διὰ πλείονων νεύρων ἐγκεφάλῳ μᾶλλον κεκοινώ-
 νηκεν ἕτερος μῦς, εὐλογον ἐπαῖειν τῶν κατ' αὐτοὺς 20
 παθημάτων ὅτι τάχιστα τὴν ἀρχήν. διὰ τοῦτ' οὖν ὁ
 Ἰπποκράτης μὲν ὀρθῶς ἔλεγεν, ὥς πληγαὶ καίριοι καὶ
 καροῦσαι αἱ κροταφίτιδες γίνονται. καὶ πρὸ Ἰππο-
 κράτους δ' ἡ φύσις ἐγίνωσκεν, ὥς μέγιστόν τι κακὸν
 ἐργάζεται τὸ ζῶον ἀμελήσασα τῆς ἀσφαλείας τῶν κρο- 25
 ταφιδῶν μυῶν. ὀχυρὸν οὖν ἐδημιούργησε τὸ χωρίον,

1 βραχὺ τι B | αὐτοῦ] αὐτὸ D || 2 οἱ BU ἡ D || 3 καὶ ἡ
 BU om. D | μάλιστα — ἐπιφέρουσιν exc. Orib. III 429 || 11 ἐν
 BU om. D | τὸ μὴ οὐκ U τὸ μὴ καὶ B τοῦ μὴ οὐκ D || 16 εἰς-
 βάλλουσιν B || 18 δ'] δὲ U δι' D οὐδ' ἐγγύτερα B || 21 ὁ U καὶ
 ὁ B καὶ D || 22 Hippocr. IV 142 L || 23 αἱ om. DU

ὥς οἶόν τ' ἦν μάλιστα, κοίλῃν μὲν πρῶτον ὑποδοχὴν
αὐτοῖς οἶον ἄντρον τι κατασκευασαμένη, τῶν δ' ὅστων
τῶν παρὰ κειμένων τὰς ἔσωθεν ἐπιφανείας σιμὰς οἶον
θαλάμας τινὰς ἐργασαμένη, τοῖς δ' ἄνω πέρασιν αὐ-
5 τῶν ἄμβωνας ἐπιθεῖσα πρὸς τοὺς μὺς ἀπεστραμμένους,
ἵν' ἐκ πάντων ὥς οἶόν τε μάλιστα φρουροῦντο, καὶ
βραχύ τι παντάπασιν αὐτῶν ὑπὲρ <τὸν> τῶν ὅστων
ἀνέχοι περίβολον. εἶασε δ' ἢ οὐδὲ τοῦτο τελέως ἀσκέ- 851
παστον, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὅστων τῆς
10 κεφαλῆς καὶ τῶν ἐπὶ πέρασι τῆς ὀφρύος ἀπόφυσιν
ἐκατέρωθεν ὅστου προμήκους, κυρτοῦ μὲν ἔξωθεν,
κοίλου δ' εἰς τὸν μὺν περιβέβληκεν ἐργασαμένη. καὶ
τὸ μὲν ἐκ τῶν ἄνω μερῶν ὥς ἐπὶ τὴν ὀφρὺν καταγα-
γοῦσα, τὸ δ' ἐκ τῶν κάτωθεν εἰς ὕψος ἱκανὸν ἀνατεί-
15 νασα ἁπείτ' ἀλλήλοις κατὰ τὸ μέσον αὐτὰ συνάψασα
ψαλίδα τινὰ ταύτην ὁστεῖν τὴν ἐκατέρου τῶν μυῶν
προσῆλθετο, πρῶτην ἐκείνων αὐτὴν τρωθησομένην τε
καὶ θλασθησομένην καὶ παντοίως πονήσουσαν, εἴ τι
τῶν ἔξωθεν ἐμπίπτει τοῖς μυσὶ βίαιον ἢ σκληρόν. οὐ
20 γὰρ οὐδὲ τὸ τυχόν ὅστουν ἐστὶ τουτὶ τὸ ζύγωμα,
καλεῖται γὰρ οὕτως ὑπὸ τῶν ἀνατομικῶν, ἀλλ' ἀμύε-
λόν τε καὶ πυκνὸν καὶ σκληρόν ὥσπερ λίθος, ἀπαθὲς
ὥς οἶόν τε μάλιστα πρόβλημα προτάξαι τῶν μυῶν
τούτων ἐπιτεχνησαμένης τῆς φύσεως.

25 Cap. IV. Αὕτη μὲν ἡ τῆς κατασκευῆς ἀσφάλεια
τοῖς κροταφίταις μυσί. τελευτῶν δ' ἑκάτερος εἰς ἓνα
τένοντα ἢ μέγαν ἐμφύεται τῇ κορῶνι τῆς κάτω γένυος, 852

2 τι BU om. D || 2—3 τῶν post ὅστων om. D || 4 θαλάμας
BU -μους D || 6 φρουροῦντο U || 7 τὸν addidi || 12 εἰς] εἶσω B ||
13—14 καταγαγοῦσα B κατάγουσα DU || 14—15 ἀνατείνουσα B ||
21—22 ἀλλὰ μυελόν γε BU || 27 κόρη U

ἀνασπῶν αὐτήν, εἰ ταθείη, κὰν τούτῳ κλείεται τοῦ
 ζώου τὸ στόμα. χρη τοίνυν εἶναι τινὰς αὐτῷ τοὺς
 διοίγοντας μῦς, ἀντισπῶντας ἐπὶ τὰναντία, καὶ τού-
 τους ἐν τοῖς κάτω τετάχθαι τῆς γέννους, εἴ γε δὴ δέ-
 δεικται καλῶς ἡμῖν ἕκαστος τῶν μυῶν ἐφ' ἑαυτὸν 5
 ἔλκειν τὸ μόριον, εἰς ὃ καταφύεται. τίνες οὖν οὗτοι
 καὶ πόσοι καὶ πόθεν ἐκφυόμενοι καὶ τίς αὐτοῖς ἀρχὴ
 τῆς κινήσεως; οἱ μὲν μύες αὐτοὶ δύο τὸν ἀριθμόν
 εἰσιν, ὅσοιπερ καὶ οἱ κροταφῖται, ἕκαστος ἑκατέρῳ
 κατὰ θάτερον μέρος τῆς κάτω γέννους ἀντιτεταγμένοι, 10
 τὴν δ' ἀρχὴν τῆς γενέσεως ἔχουσιν ἐκ τῶν ὀπισθίων
 μερῶν τῆς κεφαλῆς, ἵναπερ αἱ στυλοειδεῖς ἐκφύσεις.
 οὕτω γὰρ ἔθος ὀνομάζειν τοῖς ἀνατομικοῖς τὰ κατὰ
 ταῦτα τὰ μέρη λεπτὰ τῶν ὀστέων τῆς κεφαλῆς ἀποβλα-
 στήματα· σοὶ δ' ἔξεστιν, εἰ βούλοιο, καλεῖν αὐτὰ γρα- 15
 φοειδῆ τε καὶ βελονοειδῆ. καταφύονται δὲ τῇ κάτω
 γέννῃ μετὰ τὴν καμπὴν εὐθὺς ἄχρι τοῦ κατὰ τὸν ἀν-
 853 θερεῶνα χωρίου παραφυόμενος εἰς ἑκατέρωθεν ἐκ
 τῶν ἔνδον μερῶν. οὗτοι μὲν οὖν, εἰ ταθείεν, ἀνοι-
 γνύουσι τὸ στόμα, καθάπερ οἱ κροταφῖται κλείουσιν. 20
 ἄλλοι δὲ τινες εἰς τὰς ἐν ταῖς μασησέσι περιφορὰς
 τῆς γέννους ὑπὸ τῆς φύσεως ἐγένοντο δύο μύες οἱ
 καὶ τῶν γνάθων τὸ σαρκῶδες ἐργαζόμενοι. τούτους
 τινὲς οὐχ ἔνα μὲν ἑκάτερον, ἀλλὰ τρεῖς εἶναι νομί-
 ζουσιν, ὅτι τρεῖς αὐτῶν οἷον ἀρχαὶ τινὲς εἰσιν ἀπο- 25
 νευρώσεις ἢ τένοντες ἢ καταφύσεις εἰς τὰς γέννας.
 ὀνομάζουσι γὰρ οἱ μὲν οὕτως, οἱ δ' ἐκείνως, ἐρμη-
 νεῦσαι μὲν σαφῶς ἕκαστος ὀριγνόμενοι τὴν ιδέαν τῶν

2 αὐτὸ U || 8 τῆς om. B || 12 στυλοειδεῖς U || 14 τὰ om. U ||
 21 verba εἰς τὰς — ἐργαζόμενοι exc. Orib. III 430 || 27 μὲν γὰρ
 B || 27—28 ἐρμηνεύουσαι U

μυῶν ἀνόμοιον οὖσαν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὑποψίαν δ' ἂν τινι παρέξοντες, ὡς διαφέρουντο περὶ αὐτῶν, εἰ ὁ μὲν ἀρχὰς λέγει τρεῖς ἐκατέρῳ τῶν μυῶν ὑπάρχειν, ὁ δὲ τελευτὰς ἢ κεφαλὰς ἢ ἀπονευρώσεις ἢ τένοντας ἢ
 5 καταφύσεις. ἔστι δ' οὐκ ἐν τῷ πράγματι μάχη κατὰ γε τοῦτο τοῖς ἀνατομικοῖς ἀνδράσιν, ἀλλ' ἐν τῷ τρόπῳ τῆς διδασκαλίας. τριγώνος μὲν γὰρ πῶς ἐστὶν ἐκάτερος τῶν μυῶν οἷον κορυφὴν τινὰ τοῦ τριγώνου πρὸς τῷ καλουμένῳ || μῆλῳ κεκτημένος. ἐνταῦθα δὲ μία 854
 10 μὲν ὥς ἐπὶ τὸ τοῦ ζυγώματος πέρας ἀποτείνεται πλευρὰ τοῦ τριγώνου, μία δ' ὥς ἐπὶ τὴν κάτω γένυν. ἡ λοιπὴ δὲ καὶ τρίτη καθάπερ τις βάσις ἀμφοτέρως ἐπιζευγνύουσα τὰς εἰρημένους πλευρὰς ὅλοις τοῖς πρώτοις μέρεσι τῆς κάτω γένυος ἐπιτίθεται κατὰ τὸ μῆκος αὐ-
 15 τῆς. ἔστι μὲν οὖν νευρωδέστατος ἑαυτοῦ κατὰ τὸν ὑπὸ τῷ μῆλῳ τόπον ὁ μῦς οὗτος, ἐνθα τὴν οἶον κορυφὴν ἔχει. κινεῖται δὲ καὶ περιφέρει τὴν γένυν ἄλλοι' ἄλλαις τῶν ἰνῶν τε καὶ καταφύσεων ἐνεργῶν, εὐμηγάνως καὶ τοῦτο τῆς φύσεως ἐργασαμένης, ἵν'
 20 ἀλλήλας διαδεχομένων τῶν κινήσεων ἢ ἐν ταῖς μασήσεσιν ἐνέργεια πολυειδὴς γίγνοιτο. δεόντως οὖν ὀνομάξουσιν τοὺς μῦς τούτους μασητήρας, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ταύτης καὶ τοῖς κροταφαίταις μέτεστι τῆς προσ-
 25 ταίς μασήσεσι παρέχονται, σφοδρῶς ἀλλήλοισι συμβάλλ-

3 λέγοι U || 7 πῶς om. B || 13 πρώτοις BU εἰρημένοις D ||
 17—18 ἄλλοι' ἄλλαις D ἀλλ' οὐταλλαις U ἄλλο τε ἄλλοις B ||
 18 καταφύσεως BD || 18—19 ἐνεργῶν (sic) εὐμηγάνως καὶ τοῦτο
 τῆς φύσεως B om. DU¹ ἐν ἔργον εὐμηγάνως καὶ τοῦτο τῆς φύ-
 σεως add. U² in marg. || 21 verba δεόντως — πλατεῖς μῦες exc.
 Orib. III 430—31 || 23 ταύτης καὶ Orib.: καὶ αὐτοῖς codd. || 24
 μόνον post ἔργον colloc. D

λειν τοὺς ὀδόντας, ᾧ συνέπεται θραύειν, εἴ τι μεταξὺ
 παρακείοιτο· τὸ δ' ὥσπερ ὑπὸ μυλῶν τῶν γομφίων
 λειοῦσθαι τὴν τροφὴν τῶν μασητήρων ἔργον μυλῶν.
 855 οὗτοι δ' αὐτοὶ καὶ μεταβάλλουσι τὰ σιτία καὶ τὰ τῶν
 ὀδόντων ἀποπίπτοντα πάλιν αὐτοῖς ἐπιβάλλουσι τει- 5
 νόμενοι τε καὶ προσστελλόμενοι τῶν κροταφιδῶν μυλῶν
 μηδὲν εἰς τοῦτ' ἔτι συμβαλλομένων. ἀλλ' ἡ γλῶττις
 μὲν οὐ σμικρὰ διαπράττεται περὶ τὴν ἐνέργειαν ταύ-
 την οἷα χεὶρ ἀεὶ μεταβάλλουσα καὶ στρέφουσα τὴν
 ἐν τῷ στόματι τροφὴν ὑπὲρ τοῦ πᾶν ὁμοίως αὐτῆς 10
 καταθραύεσθαι μέρος· ἔξωθεν δ' εἰς ἐκτέρωθεν ὁ
 μασητὴρ οὗτος μῦς οἷον ἑτέρα τις χεὶρ ἐπίκουρος τῇ
 γλῶττι παρῃσκέυασται. μεγίστην δ' εἰς τοῦτο βοή-
 θειαν αὐτῇ παρέχει τὰ κάτω πέρατα τῶν γνάθων τὰ
 δερματώδη τὰ πρὸς τοῖς χείλεσιν, εἰς ἃ καθήκουσιν 15
 οἱ λεπτοὶ καὶ πλατεῖς μῦες, εἰς καθ' ἑκάτερον μέρος
 ἅπαντι τῷ τραχήλῳ περιβεβλημένοι. κινεῦνται γὰρ
 ὑπὸ τούτων αἱ γνάθοι μετὰ τῶν χειλῶν, εἰ καὶ παν-
 τάσιν ἀκίνητος ἡ γένυς εἴη, καὶ πῶς ἅπαντες οἱ
 μῦες οἱ κινεῦντες αὐτὴν ἰδίον ἑκαστός τι καὶ οἷον 20
 οὐκ ἄλλος μῦς ἐπεκλήσατο. περὶ μὲν γε τῶν μασητή-
 ρων πέπαιμαι λέγων.

856 Cap. V. Οἱ δὲ κροταφῖται καὶ οἱ ἀντιτεταγμένοι
 κάτωθεν αὐτοῖς οἱ διοίγοντες τὸ στόμα τρόπον ἕτερον
 αὐτῶν καὶ οἷδε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνόμοιοι μυσίν. ἐκ 25
 μὲν γε τῶν κροταφιδῶν μέσων ὁ τένων ἐκπέφυκεν, ὃν

4 δ'] δὲ καὶ B || 5 πάλιν B Orib. παράγειν DU || 7 τοῦτ'
 ἔτι Orib.: τοῦτο τι U τοῦτο BD | συμβαλλόντων B || 8 τε καὶ
 περὶ BU τε περὶ D || 8—9 ταύτην U αὐτὴν BD || 16 λεπτοὶ κ.
 πλατεῖς BU λοιποὶ κ. παχεῖς D || 17 γὰρ codd. δὲ k || 20 τι
 scripsi: τις U om. BD || 26 γε] γὰρ B | μέσων om. B

εἰς τὴν ἀνατεινομένην ἄνω τῆς κάτω γένυος ἐλέγομεν
ἐμβάλλειν κορώνην· οὐ γὰρ ἂν εὗροις οὐδὲ καθ' ἓνα
μῦν ἕτερον ἐκφύσειν τοιαύτην τένοντος. ἐκότερος δὲ
τῶν ἀντιτεταγμένων αὐτοῖς ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἐκ-
5 φνύμενος, ἥνικ' ἂν ἐπὶ τὰ καλούμενα παρίσθμια καὶ
τὴν καμπὴν ἀφίκηται τῆς κάτω γένυος, οὐκέτι μῦς
ἐστίν, ἀλλ' ἀκριβῆς γίννεται τένων γυμνὸς ἀπάσης
οὐσίας σαρκοειδοῦς. τοῦτο μὲν οὖν καὶ ἄλλοις ὑπάρ-
χει μυσίν, εἰς τένοντα τελευτᾷ· ὃ δ' ἐστὶν ἴδιον
10 ἐξαιρετον ἐκατέρω τούτων, ὅτι μὴ καθ' ἓνα τῶν ἄλλων
μυῶν ἐστι, καὶ δὴ φράσω. τῶν τενόντων ἐκότερος
τούτων ὀλίγον προελθὼν οὐκέτι τένων ἐστίν, ἀλλ'
αὐθις μῦς γίννεται τῇ κάτω γένυι καταφνύμενος, ὥς
ἐμπροσθεν εἴρηται. δῆλον οὖν, ὥς τὰ μὲν σαρκώδη
15 τούτων τῶν μυῶν ἐν ἀρχῇ τε καὶ πέραςι, τὰ νευρώδη
δ' ἐν τοῖς μέσοις ἐστίν, οὐδὲ || καθ' ἓνα τῶν ἄλλων 857
ὑπάρχον μυῶν, ὥσπερ οὐδ' ἐκ τῶν μέσων ἐκφύεσθαι
τῶν κροταφιδῶν τὸν τένοντα. τίς οὖν καὶ ἡ τούτων
αἰτία; μάτην μὲν γὰρ οὐδὲν ὑπὸ τῆς φύσεως γίννεται.
20 τὰ μὲν ἀναμνησθῆναί σε χρὴ τῶν ἐμπροσθεν εἰρημέ-
νων, τὰ δὲ νῦν ἐπιμαθεῖν· ἀναμνησθῆναι μὲν, ὅσα
καθόλου περὶ μυῶν εἴρηται, δι' ἧς αἰτίας οἱ μὲν εἰς
τένοντας τελευτῶσιν, οἱ δ' οὐ· προσμαθεῖν δὲ νῦν,
ὅσα χρὴ περὶ τούτων ἀκοῦσαι. διότι μὲν οὖν ἐχρῆν
25 εἰς ἓνα τένοντα μέγαν ἐκότερον τῶν κροταφιδῶν τε-
λευτήσαντα δι' ἐκείνου συμφῦναι τῇ κορώνῃ τῆς γένυος,
λεπτῇ μὲν καὶ σκληρᾷ τὴν φύσιν ὑπαρχούσῃ, προμήκει

2 οὐ U οὐδὲ BD || 3 verba ἐκότερος — ἐκφνύμενος om. D¹ |
δὲ] δ' ὁ U || 5 ἐπὶ γε B || 10 μὴ U μηδὲ BD | ἄλλων ἔτι B ||
16 ante οὐδὲ add. ὃ k, om. codd. || 17 ὑπάρχον U ὑπάρχων B
ὑπάρχει D || 18 τί U || 27 λεπτήν U | σκληρὰν U

δὲ καὶ εἰς ὕψος ἀνατεταμένη, ῥᾶστον ἐξευρεῖν σοι καὶ
χωρὶς ἡμῶν, εἰ μὴ παντάπασιν ἀργῶς ὑπήκουσας ἐκεί-
νων τῶν λόγων. ὑπομνήσω δ' ὅμως καὶ γὰρ διὰ βρα-
χέων, ὥς, εἴπερ μὴ διὰ τενόντων οὕτω μεγάλων ἢ
γένους ἀνετείνετο, πρῶτον μὲν ἂν ἀπέρρηκτο μυριάκις 5
ἤδη βάρους τηλικούτου ἀσθενῶν ἐξημμένον σωματίων. ||
858 ἔπειτα δ' οὐδ' ἂν ἐκινεῖτο ῥαδίως· οὐδὲ γὰρ οὐδ'
ἀνασπᾶν αὐτὴν οὔτε μικρότερος ἄλλος τένων οὔτ'
οὐσία σαρκοειδῆς ἡδύνατο. διὰ τίνα δ' αἰτίαν ἐκ
μέσων τῶν μυῶν οὗτος ὁ τένων ἐκφύεται, καὶ δὴ 10
φράσω μικρόν τι πάλιν ἀναμνήσας σε κἀνταῦθα τὸ
κατὰ τὴν ἀρχὴν ἤδη μοι τοῦδε τοῦ λόγου προαποδε-
δειγμένον. οὗ τὸ κεφάλαιον ἦν, ἀσφαλείας δεομένους
πολλῆς τοὺς κροταφίτας μῦς ἐστεφανῶσθαι πανταχόθεν
ὁστοῖς, ὥς βραχὺ μόνον ὑπερκύπτειν αὐτῶν τῆς κοι- 15
λότητος. εἰ γὰρ δὴ τούτου μνημονεύοις, εἰδείης δὲ
καὶ τὰ μόρια τῆς κεφαλῆς, ἤδη σοι πάρεστι συλλογίζε-
σθαι, διότι, μακροὺς κατὰ τὸ μήκος αὐτῆς εὐθὺ τῶν
κορωνῶν φερομένους εἴπερ ἐπέθηκε τοὺς μῦς τούτους
ἢ φύσις, οὐκ ἂν οὐδεμίαν αὐτοῖς ἐπιτεχνήσασθαι σκέ- 20
πην ἐξεῦρε πρὸς τῷ κάκει μὲν ὄγκον ἐξάλειον ποιεῖν,
κενὰ δὲ καὶ προσεσταλμένα τελέως ἀπολείπειν χωρία,
ἐν οἷς νῦν εἰσιν. οὐ γὰρ δὴ ἄλλο γέ τι μόριον ἐν-
τανυτοῖ τάττειν εἶχεν εὐκαιρότατον, οὔτ' οὖν ὀφθαλ-

2 ὑπήκουσας om. B || 6 τηλικούτων DU | post ἀσθενῶν
add. βαστάζειν B om. DU | ἐξημμένον scripsi: ἐξημμένων
codd. || 8 ἄλλος B ἄλλων DU *minor alius* N || 9 ἐδύναντο U ||
15 ὑποκύπτειν B || 16 post τούτου add. μῦς D² μὴν D¹ μοι ch,
fort. μὲν || 22 κενὰ] κοινὰ U¹ ἐν ἄλλῳ κενὰ U² in marg. | προ-
εσταλμένα DU | ἀπολείπειν U ἀπολιπεῖν BD | χωρία om. DU ||
23 — p. 125, 1 *neque enim aliqua alia particula ibi locationem
habuisset idoneam neque oculus neque nasus neque auris* N, fort.
εὐκαιρότερον

μούς οὔτε ῥίνας οὔτε ὤτα· || προείρηται γὰρ ἡ τῆς 859
 τούτων θέσεως αἰτία. ποῖον δ' ἂν ζύγωμα προὔταξεν
 αὐτῶν, οἷον νῦν ἐστίν, εἰ κατὰ τὸ μῆκος ἐξέτεινε τῆς
 κεφαλῆς, ἢ τίνας ὀφρῦς ὁστῶν ἐπανέστησεν, οὐκ ἔστιν
 5 εἰπεῖν. εἰ τοίνυν ἡ μὲν κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν θέσις
 αὐτούς τε προπετεῖς ἐπολεῖ καὶ ἀφρουρήτους τοὺς μῦς
 ἐξοχὰς τε καὶ κοιλότητας ἀδίκους ὅλης τῆς κεφαλῆς,
 ἡ δ' ἐν τῷ νῦν χωρίῳ θέσις αὐτοῖς τ' ἀσφάλειαν
 ἐπορίζετο τοῖς μυσὶν ἰσότητά τε [καὶ] τῆς ὅλης ἀπειρ-
 10 γάζετο κεφαλῆς, οὐκ ἦν εὐκαιρότερον ἐτέρωθι τάττειν
 αὐτούς. ἀλλ' εἰ τοῦτο, δῆλον, ὥς τὸ μέσον αὐτῶν
 ἐρίγνετο κατ' εὐθὺ τῆς δεομένης κινήσεως κορώνης,
 ὥστ' ἐντεῦθεν ἀναγκαῖον ἦν ἐκφυῖναι τὸν τένοντα.
 τὰ δὲ κατὰ τοὺς ἀντιτεταγμένους αὐτοῖς τοὺς ἐν τῷ
 15 μέσῳ σφῶν αὐτῶν ἔχοντας τὸν τένοντα πολὺ πλεόνα
 τὴν τέχνην ἐνδείκνυται. καὶ μάλιστα χρὴ τούτοις
 προσέχειν τὸν νοῦν, ἔνθα παράδοξόν τι καὶ οὐ πάνυ
 σύνηθες οὐδὲ τοῖς ὁμογενέσιν ὡσαύτως ἔχον ὁρᾶται
 μόριον. ἦτοι γὰρ ἐπελάθετό τῆς ἀναλογίας ἐπὶ τού-
 20 των ἡ φύσις ἢ || πάνυ τι σοφὸν εὐρίσκουσα τὴν ἐξάλ- 860
 λαξιν ἐποιήσατο τῆς πρὸς τᾶλλα κοινότητος. ἐγὼ μὲν
 δὴ μοι δοκῶ παρ' ὅλον ἤδη δεδεῖχθαι τὸν λόγον, ὥς
 οὐδαμῶθι μάτην ἀναχωρεῖ πολὺ τῆς ἀναλογίας, ἀλλ'
 ἦτοι διὰ τινὰ ἐξαίρετον χρεῖαν ἰδιώτερον ἀπεργάζεται
 25 τῶν ἄλλων τὸ μόριον ἢ διὰ μεγάλην ἀνάγκην ἀποστε-
 ρομένη τῆς πρώτης τε καὶ κυριωτάτης αὐτοῦ κατα-

4 ἐπανέστησεν ὁστῶν D || 7 ὅλης om. U || 10 ἐνκαιρότερον
 U ἐγκ. D εὐκαιρότατον B || 12 κινήσεως om. U || 15 τὸν om. D |
 πλεόνα BU πλείονα D || 17 a vocabulis προσ]έχειν τὸν νοῦν
 rursus incipit codicis L pars vetustior || 20—21 ἐξ ἄλλης B
 ἐξάλεξιν D

σκευῆς ἐφ' ἑτέραν παραγίγνεται δευτέραν, καθάπερ
 ἀμέλει κατὰ τούτων ἐποίησε τῶν μυῶν. ἡ μὲν γὰρ
 ἴδιος αὐτῶν χώρα τῆς ἐκφύσεως οὐκ ὅπισθεν ἦν, ὅθεν
 ἐκπεφύκασι νῦν, ἀλλὰ τοῦ τραχήλου τὰ πρόσω· κατ'
 εὐθὺς γὰρ ἂν οὕτω μάλιστα τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐκότερος 5
 ἐπεσπάσατο κάτω τὴν γένυν. ἀλλ' εἴπερ ἐτάχθησαν
 ἐνταῦθα, τῶν κατὰ τὸν τραχήλον δηλονότι σφονδύλων
 ἐκφυόμενοι στενοχωρίαν οὐ σμικρὰν αὐτοὶ τ' ἂν ἔσχον
 πρῶτοι μάλιστα τοῖς τ' ἄλλοις ἅπασιν μορίοις παρέσχον,
 ὅσα ταύτῃ τέτακται. σχεδὸν γὰρ οὐδαμῶς τοῦ σώμα- 10
 τος ἐτέρωθεν κατὰ σμικρὸν οὕτω χωρίον ἔστιν ἰδεῖν
 τοσοῦτον ὀργάνων ἀριθμόν, καὶ οὐδὲ μεταθεῖναι μὲν
 τι κάλλιον ἢν αὐτῶν, οὐτ' οὖν τὸν στόμαχον οὔτε
 861 τὴν || τραχεῖαν ἀρτηρίαν οὔτε τὸν λάρυγγα, πολὺ δ'
 ἔτι μᾶλλον οὐδὲ τοὺς περικειμένους αὐτοῖς μῦς οὐδὲ 15
 τὰς φλέβας οὐδὲ τὰς ἀρτηρίας οὐδὲ τοὺς ἀδένες οὐδὲ
 τὰ νεῦρα. τὰ μὲν γὰρ ἐκ τῶν κάτωθεν ἄνω, τὰ δ'
 ἄνωθεν ἐχρῆν φέρεσθαι κάτω, ἢ μήτ' ἀρτηριῶν μήτε
 φλεβῶν μετεῖναι τῇ κεφαλῇ μήτε νεύρων ἢ μυῶν τοῖς
 κάτω. δῆλον δ', ὥς καὶ τὰ σιτία καὶ τὸ πόμα καὶ τὸ 20
 πνεῦμα ταύτην ἐχρῆν ἰέναι τὴν ὁδόν, ἀνιέναι δ' αὖ
 πάλιν ἐκφύσῃν τε καὶ φωνῇν [εἰς πολλὰ τῶν ζώων
 χρηστῶς]. ἀλλὰ καὶ τὸ σχίζεσθαι κατὰ τοῦτο καὶ δια-
 νέμεσθαι τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας εἰς τε τὰς
 γένυας ἐκατέρας καὶ τὴν γλῶττιαν καὶ τὸ στόμα καὶ 25
 τῆς κεφαλῆς τὰ τ' ὀπίσω καὶ πρόσω καὶ τὰ περὶ τὸν
 τραχήλον ὅλον ἅμα τῷ κατ' αὐτὸν νοσησάτω παντὶ

6 ἐπεσπάσατο BLU ἐπεσπᾶτο D || 7 σφονδύλων U σπ. cett. ||
 12 τοσοῦτον scripsi: τοσοῦτων codd. || 12—13 μέντοι τι LU || 15
 παρακειμένους B || 18 ἢ om. D || 19 ἢ (ante μυῶν) BLU μήτε D ||
 22—23 εἰς πολλὰ τῶν ζώων χρηστῶς inclusi, non vertit N

δήπου δῆλον, ὥς ἀναγκαῖον ἦν. ἀναγκαῖον δ' οὐδὲν
 ἦττον τῶν εἰρημένων καὶ τὸ τοὺς ἀδένας ἐγκεῖσθαι
 ταῖς σχίσεσι τῶν ἀγγείων, ὅπως μὴ τι πάσχοιεν ἀσθή-
 ρικτοι. καὶ μὲν γε καὶ ἄλλους τινὰς ἀδένας αὐτόθι,
 5 περὶ ὧν ἔμπροσθεν εἶπον, αὐτῆς τῆς τραχείας ἀρτη-
 ρίας ἔνεκεν ἢ φύσις ἐδημιουργήσατο. || τοσοῦτον οὖν 862
 ὁργάνων πλῆθος οὐδαμῶσε μετατεθῆναι δυναμένων
 ἄνευ μεγίστης τοῦ ζώου βλάβης ἔφθανεν ἅπαν τὸ
 τῇδε κατειληφέναι χωρίον, ὥστ' εὐλόγως οἱ τὴν κάτω
 10 γένυν ἀνοιγνύντες μύες οὐ τῶν κατὰ τὸν τραχήλον
 ὁστέων ἐξέφυσαν, ἀλλ' ὅθενπερ εἴρηται, καὶ καθ' ὃ
 μάλιστα μεστὸν ἦν ὁργάνων πολλῶν τὸ χωρίον, ἐν
 τοῖς κατὰ τὰ παρίσθμια μέρεσιν εἰς τινα γυμνὸν σαρκῶν
 ἐκάτερος αὐτῶν ἐλεπτύνθη τένοντα. παχύτεροι μὲν γὰρ
 15 ὄντες οὐκ <ἂν> εἶχον δίοδον ὑπὸ στενοχωρίας· ἰσχνό-
 τεροι δ' ἤπερ νῦν εἰσι γενόμενοι μύες ἱκανῶς ἂν
 ὑπῆρχον ἀσθενεῖς. ὥστ', ἐπειδὴ καὶ δυσπαθεῖς ἐχρῆν
 αὐτοὺς γενέσθαι καὶ στενοῦς, εὐλόγως ἢ φύσις ἀπέ-
 ληφε μὲν ἅπασαν αὐτῶν κατὰ τοῦτο τὴν σάρκα, μό-
 20 νους δὲ καὶ ψιλούς προαγαγοῦσα τοὺς τένοντας, ὁπότε
 πρῶτον ἔξω τῆς στενοχωρίας κατέστησε, τηνικαῦτ' ἤδη
 κατὰ βραχὺ περιτρέφουσα τὴν σάρκα μὲν αὐθις αὐ-
 τοὺς ἀπειργάσατο. τρία μὲν δὴ ταῦτα γένη μυῶν εἰς
 τὴν τοῦ στόματος κίνησιν ἢ φύσις ἐδημιουργήσατο,
 25 τῶν μὲν || ἀνοιγνύντων αὐτό, τῶν δὲ κλειόντων, τῶν 863

1 δήπου] που B || 6 τοσοῦτον U τοσοῦτων cett || 7 δυνα-
 μένων L U δυνάμενον cett. || 10 οὐ BL οὔτε cett. || 11 ὅθενπερ
 ἴρηται BLU ὅθεν περιείρηται D || 13 εἰς τινα scripsi: "ἐστὶν
 γυμνὸν DU ἐστὶν ἀγυμνῶν BL || 14 τένοντα BL τένων DU || 15
 ἂν addidi || 15—16 ἰσχνότεροι scripsi: ἰσχροὶ codd. || 16 εἴπερ
 νῦν εἰσι B εἴπερ ὥσπερ καὶ ν. εἰσι DLU ἤπερ correxi | μύες B
 μύες ἔτ' ἦσαν DU μ. ἦσαν L || 20 προαγαγοῦσα BL² προάγουσα
 cett.

δὲ πολυειδῶς περιφερόντων, οὐτ' ἐν ταῖς θέσεσιν οὐτ' ἐν ταῖς ιδέαις οὐτ' ἐν ταῖς ἐπικαίροις καταφύσεσιν οὐδὲν παριδοῦσα. φαίνεται γὰρ ἕκαστος αὐτῶν εἰς τοῦτο μάλιστα τὸ μέρος ἐμβάλλων τῆς γέννους, ἵν' ἐστὶν εὐληπτοτάτη τε ἅμα καὶ πρὸς τὴν κίνησιν, ἥς ὁ 5 μῦς ἔνεκα γέγονεν, ἐπιτηδαιοτάτη.

Cap. VI. Τὴν δ' ἐν τοῖς μεγέθεσιν αὐτῶν διαφορὰν καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν κινούντων νεύρων εἰ βούλοιο σκοπεῖσθαι, θαυμαστὴν ἀνταῦθα τὴν δικαιοσύνην εὐρήσεις τῆς φύσεως, εἴ γε δὴ τοὺς μὲν οἶον ἐξημ- 10 μένην τε καὶ κρεμαμένην ἐξ αὐτῶν ὅλην τὴν κάτω γένυν ἀνέχοντάς τε καὶ βαστάζοντας εὐλογόν ἐστι τῇ τάξει μεγίστους γενέσθαι, τοὺς δ' ἀντιτεταγμένους αὐτοῖς κάτωθεν ἐπ' ἐκεῖνα κινούντας, ἐφ' ἃ καὶ φύσει ῥέπει πᾶν βᾶρος, ἐλάττους πολλῶ, μέσους δ' εἶναι τὸ 15 μέγεθος ἀμφοῖν τοὺς λοιπούς, ὥς καὶ τῇ θέσει μέσοι τυγχάνουσιν ὄντες. ἄλλοι δὲ δύο μύες ἐκ τῶν ἐνδοθεν μερῶν τῆς κάτω γέννους, ἵν' ἐστὶν αὐτῇ κοιλοτάτη, τὴν θέσιν ἔχοντες, ἀνατεινόμενοι πρὸς τὸ κατὰ τὴν 864 κεφαλὴν ὁστοῦν, ἐπίκουροι τοῖς κροταφίταις ἐδόθησαν 20 ἀνασπᾶν καὶ αὐτοὶ δυνάμενοι τὴν γένυν. ὅ γὰρ λόγῳ πλείονες ἀρχαὶ τῶν κινούντων αὐτοὺς νεύρων ἐγένοντο, τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ παρὰ τῶν ἐνδοθεν ἐπικουρία μυῶν.

Cap. VII. Ἡ δὲ τῶν νεύρων ἀρχὴ πᾶσι τοῖς κατὰ 25 τὸ πρόσωπον μυσὶν ἢ τρίτῃ συζυγίᾳ τῶν ἐξ ἐγκεφάλου νεύρων ἐστὶ καὶ μὲν γε καὶ τοῖς ἄλλοις σχεδὸν ἅπασιν

1 περιφερόντων BLU φερόντων D || 4 ἐμβάλλον L || 12 ἐστι scripsi: εἶναι codd. *rationabile est* N || 13 ἀντιτεταμένους U || 14 ἐπ' ἐκεῖνα scripsi: ἐπέκεινα codd. || 16 τῇ θέσει BLU τὴν θέσιν D || 18 αἵτη BI. || 21 τε καὶ D || 27 σχεδὸν codd., om. b

τοῖς κατ' αὐτὸ μορίοις. ἐπὶ τε γὰρ τοὺς κροταφίτας
καὶ τοὺς μασσητήρας μῦς καὶ τούτους δὴ τοὺς ἔνδον
ἐν αὐτῷ τῷ στόματι καὶ τοὺς ὀδόντας ἅπαντας ἐπὶ τε
τὰ χεῖλη καὶ τὴν ῥίνα καὶ σύμπαν τὸ περὶ τῷ προσ-
5 ὤφῳ δέρμα τὰ προειρημένα νεῦρα νενέμηται διατιτρα-
μένων αὐτοῖς τῶν ὀστέων καὶ χώραν παρεχόντων, ὅπη-
περ ἂν ὀρμήσῃ φέρεσθαι τῶν ἀποβλαστημάτων ἕκαστον.
φέρεται δ' ἐπὶ τὸ δεόμενον αἰεὶ μόριον ἢ αἰσθήσεως
ἢ κινήσεως, ὥς μήτ' ἐνδεῖν μήτε περιτετεῦεν μηδενὶ
10 μέρει νεύρου μοῖραν, ἀλλ' ἴσον αἰεὶ τῷ τ' ὄγκῳ καὶ
τῇ χρεῖα τοῦ μέρους ἀκριβῶς ὑπάρχειν. ἐχρῆν δ'
οἶμαι σκληρὸν οὕτως ὀστοῦν, || εἴπερ μὴ κατὰ τέχνην 865
ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ἐγερόναι, μάλιστα μὲν μηδὲ δια-
τρηθῆναι τὴν ἀρχὴν ὁπαῖς πολλαῖς καὶ πυκναῖς, εἰ δέ
15 περ καὶ διετέρητο, κατὰ δὴ τινὰ τύχην εὐρίσκεσθαι
τετρημένον οὐδενὸς ὀργάνου διεξιόντος αὐτό. καὶ μὲν
γε καὶ τῶν μορίων τῶν τ' ἔνδον κατὰ στόμα καὶ τῶν
ἐκτὸς κατὰ πρόσωπον εἰς τινὰ μὲν ἐχρῆν μηδ' ὅλως
ἔρχεσθαι νεῦρα, τισὶ δ' οὐχ ἔν, ἀλλὰ πλείω διανεμέ-
20 σθαι. ταυτὶ μὲν γὰρ τύχης ἔργα· τὸ δὲ καὶ πᾶσιν
ἐπιπέμπεσθαι καὶ τηλικούτον ἕκαστον εἶναι τὸ μέγε-
θος, ἡλίκον δεῖται τὸ μόριον, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, εἰ
σωφρονοούντων ἐστὶν ἀνθρώπων εἰς τύχην δημιουργὸν
ἀναφέρειν, ἢ τί ἂν ἔτι τὸ κατὰ πρόνοιαν εἶη καὶ τέ-
25 χνην; πάντως γὰρ ἐναντίον τῷ κατὰ τύχην. ὥστε

4—5 τῷ προσώπῳ LU τὸ πρόσωπον BD || 5 μένηται U ||
10 τ' om. U || 11 δ' om. B || 12 οὕτως σκληρὸν B || 14—15 εἰ
δέ περ καὶ DL εἰ δὲ πρὸς U ἢ δὲ καὶ B || 15 μάταιον add.
ante κατὰ ch, om. DL¹U post τετρημένον add. BL² | δὴ L²U
δὲ cett. || 16 τὸ τετρημένον DLU | αὐτό] οὕτω D || 17 τὸ στόμα
BD || 19—20 διανεμεῖσθαι L² || 22 τὸ om. U || 25 γὰρ ἂν L |
τῷ BLU τὸ D

πρωτον μὲν ἢ ἔνδοθεν ἐχρῆν διὰ τοῦ στόματος ἢ
 ἔξωθεν τῶν ὀστέων τοῦ προσώπου φέρεσθαι τῶν νεύ-
 ρων ἕκαστον, ἵνα δηλαδὴ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν σκληρῶν
 σιτίων, τὰ δ' ὑπὸ τῶν ἔξωθεν ἐπιπιπόντων ἀδικοῖτο.
 866 δεύτερον δὲ τὰς ῥίζας τῶν ὀδόντων || τὰς μὲν ἴσχειν 5
 νεῦρα, τὰς δὲ μή, καὶ τὰς μὲν τῶν γομφίων, ὅτι με-
 γάλοι, σμικρά, τὰς δὲ τῶν ἄλλων ὀδόντων, ὅτι σμικροί,
 μεγάλα· γενέσθαι δὲ δὴ τι καὶ τῶν μασητήρων μυῶν
 μέρος ἄμοιρον νεύρου· τί γὰρ ἀναγκαῖον ἀπάσας αὐ-
 τῶν κινεῖσθαι τὰς ἴνας; καὶ τοῦ δέρματος τὸ μὲν τι 10
 ἴσχειν ἐμφύσεις νεύρων, τὸ δὲ μή· καὶ γὰρ καὶ τοῦτ'
 οὐκ ἦν ἀναγκαῖον ὅλον αἰσθητικὸν ἀπεργασθῆναι.
 ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα δηλονότι τέχνης ἔργα καὶ σοφίας
 ἐροῦμεν, εἴπερ γε τύχης ἐστὶ τὰ ἐναντία. καὶ τὸ τῆς
 παροιμίας ἂν ἤδη γίγνοιτο, τὸ ἄνω ποταμῶν, εἰ τὰ 15
 μὲν ἄκοσμα καὶ ἄλογα καὶ ἄδικα τέχνης ἔργα, τὰ δ'
 ἐναντία τύχης εἶναι νομιοῦμεν. ἐμοὶ μὲν οὐδὲν οὐδὲ
 τῶν ὀνομάτων φροντίζ, ἀλλ', εἰ βούλει, τύχην ὀνομά-
 ζειν τὸ διαπλάττον οὕτω δικαίως ἅπαντα τοῦ ζῴου τὰ
 μόρια, τοῦτ' αὐτὸ μόνον αἰσθανόμενός τε καὶ συγγω- 20
 ρῶν, ὅτι [δικαίως] ἐμπίπλασαι τῆς ἐν τοῖς ὀνόμασι
 καινοτομίας· ἔξεστί σοι καὶ τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς ὀρῶντι ||
 867 τὴν τοιαύτην κατάστασιν ὀνομάζειν νύκτα καὶ αὐτόν
 γε τὸν ἥλιον μὴ φῶς, ἀλλ', εἰ βούλει, σκότος. εἴη
 σοι μηδέποτε παύσασθαι τῆς τοιαύτης σοφίας, ὥσπερ 25
 γε μηδ' ἡμῖν τῆς ἡμετέρας ἀμαθίας, ἵν', ὅταν εὐρί-
 σκωμεν ἅπαντα δικαίως ἔχοντα τῆς οἰκείας κατασκευῆς
 τὰ μόρια, τέχνην αὐτῶν ἀποφύνωμεν, οὐ τύχην αἰτίαν.

8 δὴ LU δεῖ BD || 12 οὐκ om. U || 17 οὐδὲν οὐδὲ BLU
 οὐδὲ D || 21 δικαίως codd. οὐ δ. b non iuste N | ἐμπίπλασο
 codd., correxi || 22 ὑπὲρ — ἥλιον om. D || 24 γε codd., δὲ a

ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἐλεῆσαι γὰρ αὐτῶν ἔστι τὴν μανίαν,
 διὰ τί τοῖς μὲν κατὰ τὸ πρόσωπον μορίοις ἄπασιν
 ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων νεύρων ἀποβλαστήματα διατι-
 τραμένων ἐμφύεται τῶν ὀστέων, τοῖς δ' ἀνοιγνῶσι τὸ
 5 στόμα τούτων τῶν νεύρων οὐδὲν ἀποπλανηθὲν ἐνέφυ,
 καίτοι πλησίον κειμένοις; ἀλλ' οὐδ' εἰς τοὺς κροτα-
 φίτας ἐκ τούτων ἀνῆλθεν, ὥσπερ οὐδ' ἐξ ἐκείνων εἰς
 τούτους τοὺς μῦς κατῆλθε. διὰ τί δ' ὅλως ἐσχίσθη
 τὸ δέσμα πρὸς τὴν τοῦ στόματος γένεσιν; ἤδη γὰρ
 10 μοι κἀπὶ τοῦτο μεταβῆναι καιρός· πῶς οὐ κατὰ τὸν
 νῶτον ἢ τὴν κεφαλὴν ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος
 εὐρίσκεται διεσχισμένον; τύχης γὰρ ταῦτ' ἔργα. πῶς
 δ', εἴπερ ἢ τὸ θερμὸν μὴ στεγόμενον ἢ τὸ πνεῦμα 868
 — τοιαῦτα γὰρ ληροῦσιν — ἀνέρορξε τὸ δέσμα τοῦ
 15 στόματος, οὐ καὶ κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦτ' ἐδρασεν
 οὐδ' ἐνταῦθα διέρορξεν οὐδ' ἀνέπνευσε ταύτη, καίτοι
 καὶ θερμῷ καὶ πνεύματι πρὸς τὸ μετέωρον ἢ φορᾷ;
 πῶς δ', εἴπερ ἄτομοι τινες ἀποπαλλόμεναί τε καὶ
 περιπλεκόμεναι τὰ σώμαθ' ἡμῶν ἐδημιούργησαν, οὐ
 20 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀνέρορξαν μᾶλλον ἢ ἄλλο τι τοῦ
 σώματος, ὥς ἐνταυθοὶ γενέσθαι τὸ στόμα; πῶς δ', εἰ
 καὶ κατὰ τύχην ἀνεροράγη, τοὺς ὀδόντας εὐθὺς ἐν
 αὐτῷ καὶ τὴν γλῶτταν ἔσχευ; ἢ πῶς οἱ πόροι τῆς
 ῥινὸς εἰς ταὐτὸ συνετρήθησαν ἢ οἱ κατὰ τὴν ὑπερῶαν
 25 οἱ καθαίροντες τὸν ἐγκέφαλον; μὴ γὰρ ἀναγκαῖόν
 ἔστιν ἐν τοῖς ἀναρορηννυμένοις τοῦ σώματος μέρεσιν
 ὀδόντας ὑποφύεσθαι. καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὴν ἔδραν τε

2 τὸ BL² om. DU || 4 ἀνοιγνῶσι U ἀνοιγνόνουσι cett. || 12 γὰρ
 om. D || 13 ἢ (post εἴπερ) BLU εἴη D || 15 καὶ om. B || 20 καὶ
 κατὰ B || 23 αὐτῷ scripsi: αὐτῶ codd. || 24 ἢ οἱ B ἢ om. DU ||
 25 μὴ γὰρ BL μὴτ' ἀρ' DU γρ. μήποτ' ἀρ L² in marg. || 27 καὶ γὰρ
 καὶ B

καὶ τὰ αἰδοῖα καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν οὐδὲν ἤττον
ἔσχιται, ἀλλ' οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς ὁδούς ἐστίν οὐδ'
ὁστοῦν ὅλως οὐδὲ σμικρὸν ὑποκείμενον.

Cap. VIII. Βούλει καὶ ταῦτ' εὐτυχῶς ταῖς ἀτόμοις
συμβῆναι; διὰ τί δύο καὶ τριάκοντα τοὺς πάντας ὁδόν- 5
869 τας ἔχομεν || ἐφ' ἐνὸς στοίχου καθ' ἑκατέραν τὴν
γένυν ἐκκαίδεκα τεταγμένους, ἔμπροσθεν μὲν τοὺς
τομεῖς ὀνομαζομένους, ὀξεῖς καὶ πλατεῖς, οἷους ἐνδα-
κόντας ἀποτέμνειν, ἐξῆς δὲ τοὺς κυνόδοντας, πλατεῖς
μὲν τὴν κάτω βάσιν, ὀξεῖς δὲ τὸ ἄνω πέρας, οἷους, 10
εἰ μὴ τέμνοιτό τι πρὸς ἐκείνων διὰ σκληρότητα, τοῦτ'
αὐτοὺς θλάει δύνασθαι, καὶ τούτων ἐξῆς τοὺς γομφίους,
οὓς δὴ καὶ μύλας ὀνομάζουσι, τραχεῖς καὶ πλα-
τεῖς καὶ σκληροὺς καὶ μεγάλους, οἷους τὰ τμηθέντα
πρὸς τῶν τομέων ἢ θλασθέντα πρὸς τῶν κυνόδοντων 15
αὐτοὺς λειοῦν ἀκριβῶς. ὧν εἴπερ ἐν ὑπαλλάξαις ὅτι-
οὖν τῷ λόγῳ, τὴν χρεῖαν εὐθὺς ὄψει διεφθαρμένην.
οὔτε γὰρ ἀκριβῶς λειοὶ γεννηθέντες ἐπιτήδαιοι πρὸς τὸ
σφέτερον ἔργον ὑπῆρχον ἄν· ὑπὸ γὰρ τῶν ἀνωμάτων
τε καὶ τραχέων ἄμεινον λειοῦται πάντα· δι' αὐτὸ γέ 20
τοι τοῦτο καὶ τὰς μύλας, ἐφ' ὧν ἀλοῦσι τὸν σίτον,
ὅταν μὲν τῷ χρόνῳ κατατριβῶσι καὶ λείαι γεννηθῶσιν,
αὐθις ἐπικόπτουσι καὶ τραχύνουσιν· οὔτ', εἰ τραχεῖς
870 μὲν ἦσαν, μὴ σκληροὶ δέ, τί πλέον ἂν ἦν || αὐτῶν
φθανόντων κατατριβεσθαι πρότερον ἢ λειοῦν τὰ σιτία. 25
καὶ μὴν εἰ τραχεῖς καὶ σκληροὶ γενόμενοι μὴ πλατεῖς
ἦσαν, οὐδ' ἂν οὕτως ἦν τι πλέον, εἴ γε δεῖ τὰ λει-

7 ἐκκαίδεκα D || 12 αὐτὸ B || 16 ἐν om. U || 20 διὰ τοῦτο γ'
ἔτι (γέ τοι L) καὶ BL¹ || 21 τοῦ pro τοῦτο U || 22 γεννηθῶσιν BLU
γένωνται D || 23 ἐπικόπτουσι LU ἐκκ. BD || 24 μὴ om. D ||
26 τραχεῖς γε B || 27 δεῖ L δὴ B δὴ χρὴ DU

ωθησόμενα κατὰ πλατείας ἐστηρίχθαι βάσεως· ἐπὶ γοῦν
 τῶν τομέων τε καὶ κυνοδόντων οὐδὲν οἶόν τε λειοῦ-
 σθαι διὰ στενότητα. τί δ', εἰ ταῦτα μὲν πάντ' εἶχον,
 μικροὶ δ' ἦσαν, ἄρ' οὐκ ἂν τούτῳ μόνῳ καὶ τῶν ἄλ-
 5 λων ἢ χρεῖα συνδιεφθείρετο παμπόλλου χρόνου δεο-
 μένων ἡμῶν εἰς τὴν λείωσιν τῶν σιτίων; οὕτω δὲ καὶ
 περὶ τῶν τομέων καὶ τῶν μετ' αὐτοὺς τῶν ὀξέων [ἐπὶ
 οὖν] τῷ λόγῳ διαφθειρομένην εὐρήσεις τὴν χρεῖαν
 ἑνὸς οὐτινοσοῦν τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ὑπαλλαγέντος.
 10 ἀλλ' ἔστι καὶ ταῦτα σύμπαντα σοφῶς οὕτω κατὰ τινα
 τύχην ἀγαθὴν γεγονέναι· τὴν θέσιν μόνην ὑπαλλάξας
 αὐτῶν θέασαι τὸ γινόμενον. ἐπινόησον γάρ μοι τοὺς
 μὲν γομφίους ἔξωθεν, ἔνδοθεν δὲ τοὺς τομέας τε καὶ
 τοὺς ὀξεῖς κείσθαι καὶ σκέψαι, τίς μὲν ἂν ἔτι χρεῖα
 15 τούτων ἦν τῶν ὀδόντων, τίς δ' ἂν τῶν πλατέων; ἄρ'
 οὐ || συνεχεῖτο πάντα τᾶλλα, καίτοι κάλλιστα ταῖς προ- 871
 μηθεστιάταις ἀτόμοις προενοημένα, περὶ τὴν διάταξιν
 αὐτῶν σφαλεῖσαις μόνην; ἀλλ' εἰ μὲν χορὸν τις ἔστη-
 σεν ἐν κόσμῳ δυοῖν καὶ τριάκοντα χορευτῶν, ἐπηνεῖτ'
 20 ἂν ὥς τεχνικός· ἐπεὶ δ' ὀδόντων χορὸν οὕτω καλῶς
 διεκόσμησεν ἢ φύσις, οὐκ ἄρα καὶ ταύτην ἐπαινεσό-
 μεθα; εἰ βούλει, καὶ τοῦτο τῇ τύχῃ τῶν ἀτόμων ἀνα-
 φέρωμεν, ὥς μὴ μόνον τοὺς μὲν ὀξεῖς τῶν ὀδόντων,
 τοὺς δ' ἀμβλεῖς ἐργάσασθαι, καὶ τοὺς μὲν λείους, τοὺς
 25 δὲ τραχεῖς, καὶ τοὺς μὲν μικροὺς, τοὺς δὲ μεγάλους,
 ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς θέσεως αὐτῶν οὕτως εὐτυχῶς ἄνευ
 τέχνης ὑπολαμβάνωμεν γεγονέναι. συγχωρεῖσθαι καὶ

3 πάντ' BLU om. D || 4 οὐκ ἂν LU καὶ B οὐκ ἐν D || 7 τῶν
 ante ὀξέων om. D || 7—8 ἐπὶ B ἐπὶ οὖν L³U ἔτι οὐ L¹ ἐπὶ
 γοῦν L² ἐπὶ οὖν D || 14 ἔτι] ἢ B || 16 τὰ ἄλλα U || 17 περὶ δὲ
 BL² || 18 σφαλεῖσαις LU σφαλεῖσαις D σφαλεῖσαις B || 27 ὑπο-
 λαμβάνωμεν BL¹ ὑπολαμβάνωμεν DL²U

τοῦτο. τί καὶ περὶ τῶν ῥιζῶν ἐροῦμεν, ὅτι τοῖς μὲν
 μικροῖς μία, δύο δὲ τοῖς μελίσσοι καὶ τρεῖς καὶ τέτ-
 ταρες τοῖς μεγίστοις εἰσὶ; πάλιν γὰρ ἐνταῦθα θαυ-
 μασιῶς ἐκ τινος τύχης ἔργον τεχνικὸν ἢ τῶν ἀτόμων
 διεπράξατο σύνοδος, ὥσπερ εἰ καὶ δικαιοτάτος τις αὐ- 5
 ταῖς ἐπεστιάται δημιουργός. τὸ δὲ καὶ τῶν μυλῶν τὰς
 872 μέσας μὲν μεγίστας || γενέσθαι, τὰς δ' ἐκατέρωθεν
 αὐτῶν ἐλάττους πῶς οὐ καὶ τοῦτο θαυμαστὸν τῶν
 ἀτόμων; οὐ γὰρ ἐχρῆν οἶμαι τὴν ἔνδον τοῦ στόματος
 εὐρυχωρίαν, στενοτέραν οὔσαν, ὥσπερ οὖν καὶ τὴν 10
 πρόσω, τοῖς μέσοις τοῖς κατὰ τὰς γνάθους πλατυτά-
 τοις οὖσιν ὁμοίως μεγάλους ἔχειν τοὺς ὀδόντας. ἄδι-
 κον γὰρ ἦν καὶ τοῦτο, τοῖς μὲν στενοῖς τοῦ στόματος
 μέρεσι μεγάλους ἐνθεῖναι τοὺς ὀδόντας, τοῖς δ' εὐρέσι
 μικρούς, ἀλλὰ καὶ πλατυτέρας εἶναι δεομένης κατὰ 15
 τὴν ῥίξαν τῆς γλώττης, ὥς καὶ τοῦτο δὴ μοι δέδεικται,
 μεγάλους ἐνταῦθα παρακεῖσθαι τοὺς ὀδόντας οὐκ ἦν
 ἔμεινον. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν ὀστέων τῆς γένυος ἐκατέρας
 ἀποφύσεις ποιήσασθαι λεπτὰς, ἃς ὀνομάζουσι φατνία
 διὰ τὴν πρὸς τὰς φάτνας ταύτας ἐμφέρειαν, αἷς χρῆ- 20
 ται τὰ βοσκήματα, πῶς οὐ θαυμαστῆς τύχης καὶ αὐτό;
 καθ' ἕκαστον γὰρ τῶν ὀδόντων αὐταὶ περιπεφύκασι
 καὶ σφίγγουσι καὶ κατέχουσιν ἀκριβῶς αὐτούς, ὥς μὴ
 διασεῖσθαι ῥαδίως. τὸ δὲ καὶ ταῖς ῥίζαις αὐτῶν
 ἐπιτηδείους χώρας ἐργάσασθαι, μεγάλας μὲν ταῖς 25
 873 μεγάλαις, || μικρὰς δὲ ταῖς μικραῖς, ἐμοὶ μὲν καὶ τοῦτο
 θαυμαστῆς τινος ἔργον φαίνεται δικαιοσύνης. οὐδεὶς

5—6 αὐταῖς om. U || 7 γίνεσθαι BL || 16 τὴν codd., om.
 ch || 17 post μεγάλους add. δ' DU om. BL || 23 καὶ σφίγγουσι
 om. B || 25—26 μεγάλας μὲν ταῖς (om. U) μεγάλαις BLU μεγά-
 λαις μὲν μεγάλας D

γούν ἄνθρωπος τεχνίτης οὔτε τῶν τὰ ξύλα πρὸς ἄλ-
 ληλα γόμφους συναρμοττόντων οὔτε τῶν λίθους ἐργα-
 ζομένων οὔτως ἀκριβῶς ἴσας ἐποιήσατο ταῖς ἐξοχαῖς
 τῶν γεγομφωμένων τὰς ὑποδεχομένας κοιλότητας, ὥς
 5 ταῖς ῥίζαις τῶν ὀδόντων ἢ εὐτυχεστάτη τῶν ἀτόμων
 κίνησις παρεσκεύασεν. ἥδει γὰρ οἶμαι, καίτοι νοῦν οὐκ
 ἔχουσα, τὰς μὲν εὐρυτέρας κοιλότητας χαλαρὰν ἀπο-
 δείξειν τῶν ὀστέων τὴν ἀρμονίαν, τὰς δὲ στενωτέρας
 οὐκ ἔάσειν ἄχρι πέρατος ἐξικέσθαι τὰς ῥίζας τῶν
 10 ὀδόντων. ἀλλὰ καὶ τὸ δῆσαι συνδέσμοις ἰσχυροῖς
 αὐτοὺς πρὸς τὰ φατνία καὶ μάλιστα κατὰ τὰς ῥίζας,
 ἵνα περ καὶ τὰ νεῦρα καταφύεται, πῶς οὐ καὶ τοῦτ'
 ἂν τις θαυμάσειε; καὶ πολὺ μᾶλλον εἰ τύχης ἐστίν,
 ἀλλὰ μὴ τέχνης ἔργον. ὃ δὲ δὴ πάντων μάλιστ' ἂν
 15 τις θαυμάσειε καὶ συγχωρήσας ἄπασαν ταῖς τ' Ἐπι-
 κουροῖς ἀτόμοις καὶ τοῖς Ἀσκληπιαδεῖσι ὄγκοις τὴν
 ἔμπροσθεν εἰρημένην εὐτυχίαν τοῦτ' οὐκ ἂν ἐτι συγ-
 χωρήσειεν, ἀλλ' ἀπιστήσκει τε καὶ τιнос ἐπιστάτου
 δικαίου || μᾶλλον ἢ κινήσεως εὐτυχοῦς ἔργον εἶναι 874
 20 φήσειεν, ἢ τῶν ὀδόντων ἰσότης ἐστίν. τὸ γὰρ ἴσους
 ἀκριβῶς γενέσθαι τοὺς κάτω τοῖς ἄνω, καίτοι γ' οὐχ
 οὔτως ὑπαρχουσὼν τῶν γενύων ἐκατέρων, ἄκρας ἐστὶ
 δικαιοσύνης ἐπίδειγμα. τὸ δὲ καὶ τοὺς δεξιούς τοῖς
 ἀριστεροῖς ἴσους, τὸ δὲ καὶ τὰ φατνία τοῖς φατνίοις,
 25 τὸ δὲ καὶ τὰς ῥίζας ταῖς ῥίζαις καὶ τὰ νεῦρα τοῖς
 νεύροις καὶ τοὺς συνδέσμοις τοῖς συνδέσμοις καὶ τὰς

6 ἥδη U || 11 αὐτὰς B || 13 θαυμάζοι DL || 14 μὴδὲ BLU
 μὴ D || 15 ἄπασαν BLU ἀπάσας D | τ' BL² om. DL¹U || 18
 ἀπιστήσκει codd. ἐπιστήσκει b || 20 ἢ τῶν ὀδόντων ἰσότης ἐστίν
 BLU τὴν τ. ὁ ἰσότης D || 21—22 οὔτω om. B γρ. καίτοι γε
 οὐκ ἴσων ὑπαρχουσὼν L² in marg. || 25 νεῦρα δὲ DU

ἀρτηρίαις ταῖς ἀρτηρίαις καὶ τὰς φλέβας ταῖς φλεψὶν
 ἴσας ἀποτελεσθῆναι, πῶς ἂν ἔτι πεισθῇν ἔγωγε τύχης,
 οὐ τέχνης ἔργον εἶναι; τὸ δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἴσον
 ἐκατέρων ἔκ τε τῶν δεξιῶν εἶναι καὶ τῶν ἀριστερῶν
 ἐκατέρας τῆς γένους, ἃρ' οὐ καὶ αὐτὸ δικαιοσύνης
 5 τινὸς ἐπίδειγμα; δεδόσθω δ' ὅμως καὶ ταῦτα ταῖς
 εὐτυχιστάταις ἀτόμοις, ἃς ἀλόγως μὲν ἐκεῖνοι κινεῖ-
 σθαί φασι, κινδυνεύουσι δὲ μᾶλλον Ἐπικούρου τε καὶ
 Ἀσκληπιάδου λελογισμένως πάντα διαπράττεσθαι. τὰ
 τε γὰρ ἄλλα καὶ τοῦτ' αὐτῶν θαυμαστόν, μὴ μόνον 10
 ἐν ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις ἔσωθεν μὲν
 875 τοὺς γομφίους, ἔξωθεν δὲ || ποιῆσαι τοὺς τομέας. ἐν
 ἐνὶ μὲν γὰρ γένει ζώων ἐνδεχόμενον ἦν αὐτὰς εὐτυχῶς
 κινηθῆναι, τὸ δ' ἐν ἅπασιν ὁμοίως ἤδη τοῦτο φρο-
 νίμως τε καὶ λελογισμένως ἐστί. τὸ δὲ καὶ τοῖς ἀλκί- 15
 μοις ζώοις πολλοὺς παρασκευάσαι τοὺς ὀξεῖς τε ἅμα
 καὶ ἰσχυροὺς ὀδόντας, ἐγὼ μὲν οὐδὲ τοῦτ' ἔχω συμ-
 βαλεῖν, ὅπως ἐστὶν ἀλόγον κινήσεως ἔργον. εἰ γοῦν
 εἶδές ποτε προβάτου καὶ λέοντος ὀδόντας, ἔγνωσ ἂν
 οἶμαι τὴν ἀνομοιότητα. τὸ δὲ καὶ ταῖς μὲν αἰξίν 20
 ὁμοίους τοῖς προβάτοις, ταῖς δὲ παρδάλεσι καὶ τοῖς
 κυσὶ κατὰ τοὺς τῶν λεόντων γενέσθαι, πῶς οὐ θαῦμα;
 τὸ δὲ καὶ τοὺς ὄνυχας αὐτοῖς ὁμοίους εἶναι, τοῖς μὲν
 ἀλκίμοις ὀξεῖς καὶ ἰσχυροὺς, ὥσπερ ξίφη τινὰ σύμ-
 φντα, μηδενὶ δὲ τῶν δειλῶν τοιούτους γενέσθαι, μετ- 25
 ζον ἔτι θαῦμα. τὰ μὲν γὰρ παρακείμενα καὶ γειτνιῶντα
 μόρια δικαίως διαπλάσαι τῇ θαυμαστῇ τῶν ἀτόμων

2 ἔγωγε LU ἐγώτε B om. D | τύχης] τὴν ψυχὴν U || 3 οὐχὶ
 BL || 10 αὐτῶν] αὐτὸν B || 11 ἐν BL om. DU || 12 ἐν L om. cett.
 in uno N || 17—18 συμβάλλειν U || 19 ἂν BL om. DU || 21 ὁμοί-
 ως BU || 21—22 ταῖς κυσὶ B || 22 θαυμαστόν BL

εὐτυχία τάχ' ἂν τις ἀναθείη· τὸ δὲ μηδενὶ γενέσθαι
ζῶν ῥωμαλέους μὲν ὄνυχας, ὀδόντας δ' ἀσθενεῖς ἀκρι-
βῶς ἐστὶ μεμνημένου δημιουργοῦ τῆς χρείας ἐκάστων
τῶν || μορίων. τὸ δὲ τοῖς μὲν εἰς δακτύλους ἐσχισμένα 876
5 τὰ κῶλα κεκτημένοις ζῴοις βραχυτέρους ἐργάσασθαι
τοὺς τραχήλους, ὅτι προσφέρεσθαι πῶς δι' αὐτῶν
δύναται τὴν τροφήν τῷ στόματι, τοῖς δ' ὀπλὰς ἢ χη-
λὰς ἔχουσι μακροτέρους, ἵν' ἐπικύπτοντα νέμοιτο, πῶς
οὐ καὶ αὐτὸ μεμνημένου τινός ἐστὶ δημιουργοῦ τῆς
10 χρείας τῶν μορίων; τὸ δὲ τὰς μὲν γεράνους καὶ τοὺς
πελαργούς, ἐπειδὴ τὰ κῶλα μακρότερα, [καὶ] διὰ τοῦτο
καὶ ῥάμφος μέγα καὶ τράχηλον ἔχειν μακρότερον, ἰχθὺν
δὲ μὴδ' ὅλως ἔχειν τράχηλον, ὅτι μὴδὲ κῶλα, πῶς οὐ
θαῦμα; τί γὰρ δὴ καὶ ἔδει τοῖς ἰχθύσι ποδῶν καὶ
15 τραχήλου μήτε βαδίξεν δεομένοις μήτε φωνεῖν; τὸ δὲ
τοσοῦτον τοῦ γένους ἰχθύων ὄντος μὴδὲ καθ' ἓν αὐ-
τῶν ἐπιλαθομένας τὰς ἀτόμους ἐργάσασθαι τι πύδας
ἢ τράχηλον ἀκριβοῦς μνήμης ἔργον. ἐπὶ μὲν γὰρ ἀν-
θρώπου μόνου ἢ ἑνός τινος γένους ζῶων ἢ τῶν ἀτό-
20 μων εὐτυχῆς κίνησις ἴσως ἂν πιστευθείη, τὸ δ' ἐν
ἄπασιν ὁμοίως εὐτυχεῖν αὐτὰς ἄπιστον, εἰ μὴ καὶ νοῦν
ἔχοιεν.

Cap. IX. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ζῴων εἴη <ἂν> 877
ποτε καὶ αὐθις ἡμῖν διελθεῖν. ὁ δ' ἄνθρωπος — ἐπὶ
25 τοῦτον γὰρ ἰέναι χρὴ πάλιν — ἕνα καθ' ἑκάτερον

1 μηδενὶ] μὴ B || 6 ὅτι LU ὅπως B ὥς D || 7 δύναται LU
δύνασθαι post τροφήν colloc. D || 8 ἵν'] εἶναι ἵν' U εἶναι BD |
νέμοιτο BD || 10 δὲ καὶ B || 12 post ῥάμφος add. λέγεται ch,
om. codd. | ἰχθὺν LU ἰχθύσι BD || 13 ὅτι om. D || 14—15 τρα-
χήλον καὶ ποδῶν D || 16 τοῦ B om. cett. || 18 ἀκριβοῦς LU -ὥς
BD || 19 μόνον BL | ἑνός γε B | γένους om. B | ζῶων B || 23 ἂν
addidi

μέρος ἔφυσε κυνόδοντα, καίτοι τῶν λεόντων καὶ λύκων
καὶ κυνῶν πολλοὺς ἐκατέρωθεν ἔχοντων. ἀλλὰ γὰρ
κάνταῦθα πάλιν ἡπίστατο σαφῶς ἡ φύσις ἡμερον καὶ
πολιτικὸν ζῷον διαπλάττουσα τὴν ἀλκὴν οὐκ ἐκ τῆς
τοῦ σώματος ῥώμης, ἀλλ' ἐκ τῆς σοφίας ἔξουν. ὅσον 5
δ' οὖν ἀναγκαῖον ἦν εἰς τὸ θλάσαι τι τῶν σκληροτέ-
ρων ἀντάρκως, αὐτὸ τοῦτο παρὰ τοῖν δυοῖν ἔμελλε
γενήσεσθαι, ὥστ' εὐλόγως διπλασίους τὸν ἀριθμὸν
ἐποίησε τοὺς τομέας, ὅτι καὶ ἡ χρεία πλείων αὐτῶν,
καὶ τούτων ἔτι πλείους τοὺς γομφίους, ὅτι πλείστη 10
τούτων. οὐχ ὥριται δ' ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων
ὀδόντων, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐπιμηκεστέρας ἔχουσι τὰς γέ-
ννας ἐκατέρωθεν πέντε γερόνασι, τοῖς δὲ μικροτέρας
τέτταρες, τοῖς πλείστοις μὴν πέντε, καὶ οὐδεπώποτε
τέτταρες μὲν ἐκ τῶν ἀριστερῶν, πέντε δ' ἐκ τῶν δεξιῶν, 15
ἢ ἔμπαλιν ἐκ μὲν τῶν ἀριστερῶν πέντε, τέτταρες δ'
878 ἐκ τῶν δεξιῶν, ἢ κάτωθεν || μὲν τέτταρες, ἄνωθεν δὲ
πέντε· καίτοι γ' ἐχρῆν, κἂν ἅπαξ ποτέ, τὰς ἀτόμους
ἐπιλαθέσθαι τῆς κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἰσότητος. ἀλλ'
ἐγώ, καίτοι μυρία χαρισάμενος αὐταῖς, ἀλλὰ τὰ τῆς 20
μνήμης ἔργα πῶς ἂν δυναίμην χαρίζεσθαι; φρένας
γὰρ αὐταῖς καὶ νοῦν οὐδ' οἱ πατέρες αὐτῶν τολμῶσι
χαρίζεσθαι. πῶς δ' ἂν ἐν τοιούτῳ πράγματι μνήμη τις
ἰσότητος ἢ ἀναλογίας ἐγγίγνοιτο; πῶς δ' ἂν ἄνθρωπος
μὲν μικρὸν εἶχε τὸ στόμα, λέοντες δὲ καὶ λύκοι καὶ 25
πάνθ' ἀπλῶς τὰ καρχαρόδοντα προσαγορευόμενα μέχρι

3 ἐνταῦθα D || 5 ὅσον BU ὅσω L ὥς D || 11 οὐ κενώριται
DU | ὁ om. D || 14 μὴν LU μὲν BD | οὐδέποτε U || 16—17 ἐκ
δὲ τ. δ. τέτταρες BL || 20 χαρίζομενος D || 22 post νοῦν add. ἄς
DU quas N | αὐτῶν | αὐτοὶ DL¹U || 23 ἂν codd., om. b || 24
ἐγγίγνοιτο L ἐγίγνοιτο U γέγονεν B ἐδείκνυτο D || 25 μὲν B
om. cett.

πλείστον διεσχισμένον, εἰ μὴ κἀνταῦθα τῆς χρείας τῶν
μορίων ὁ δημιουργὸς ἡμῶν ἐμέμνητο; κατὰ γὰρ τοὺς
δυνάεις τε καὶ τῶν ὀδόντων τὴν ῥώμην εὖλογον ἦν
εἶναι καὶ τὸ τοῦ στόματος μέγεθος. τί γὰρ ὄφελος
5 ἐκείνων σὺν μικρῷ στόματι; τί δ' ἀνθρώπῳ πλεόν, εἰ
πολλοὺς μὲν ἔσχε τοὺς γομφίους, ἀνερωγὸς δ' ἄχρη
πλείστον τὸ στόμα; τὰ γὰρ περὶ τῶν μασητήρων μυῶν
οὐ πρὸ πολλοῦ λελεγμένα διδάσκειν ἱκανά, πηλίκον
εἰς ἀκριβείαν λειώσεως τὸ πρὸς τῇ τοῦ || στόματος 879
10 στήσει μέρος αὐτῶν συντελεῖ. τοῦτ' οὖν εἰ μὲν ἐπὶ
πλεόν ἀνέρορητο τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ καὶ τοῖς λύ-
κοις, οὐτ' ἂν ἐλείουν ἀκριβῶς τὰ σιτία πλεόν τ' ἂν
οὐδὲν ἦν αὐτοῖς εἰς ἀλκὴν ἐκ τοῦ μεγέθους, οὐκ ἔχουσί
γε τοὺς ὀξείας ὀδόντας πολλοὺς· εἰ δ' αὖ πάλιν ἐκέ-
15 νοις τοῖς ζώοις εἰς ὀλίγον συνῆκτο, καθάπερ καὶ τοῖς
ἀνθρώποις, ἀπώλετ' ἂν αὐτοῖς ἡ τῶν ὀξέων ἐνέργεια.
καθόλου τοίνυν ἐπὶ πάντων τῶν ζώων ἐξετάζων εὐρή-
σεις, οἷς μὲν ἐν τῷ δάκνειν ἡ ἀλκή, τούτοις καὶ τὸ
στόμα μέγιστον καὶ μεστὸν τῶν τοιούτων ὀδόντων·
20 οἷς δ' ἐν τῷ μασᾶσθαι τὰ σιτία καὶ ἀκριβῶς λειοῦν
ἡ χρεία τῶν ὀδόντων, εἰς ὀλίγον μὲν αὐτοῖς συνῆκται
τὸ στόμα, πολλοὺς δ' ἐντὸς αὐτοῦ γομφίους ἔχει καὶ
τοὺς ὀξείας ἢ οὐδ' ὅλως ἢ καθ' ἑκάτερον μέρος τῆς
γένους ἔνα. ὃν δὲ τρόπον ἀνάλογον ἀλλήλοις κατε-
25 σκεύασται ταῦτα τὰ μόρια, τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς καὶ οἱ
δυνάεις· ἐπὶ μὲν τῶν ἡμέρων ἢ δειλῶν ζώων πλατεῖς
καὶ μαλακοὶ καὶ ἀμβλεῖς, ἐπὶ δὲ τῶν ἀγρόων ἢ ἀλκί-

10 αὐτῶν scripsi: αὐτῶ I.U. αὐτὸ D || 11 ἀνέρορητο BLU
ἐρορητο D || 15 ὀλίγιστον BD || 18 τούτοις μὲν U || 20 post
μασᾶσθαι add. μέγιστον D || 22 αὐτοῦ scripsi: ἐαυτοῦ B αὐτοῦ
cett. || 23 ὅλως BLU ὅλον D || 24 δὲ] δὴ D

880 μων ὀξεῖς καὶ ἢ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ περιφερεῖς.
 ἔδει γὰρ καὶ τοῦτ' οἶμαι μὴ παροφθῆναι ταῖς ἀτόμοις,
 ἀλλὰ καὶ τέμνειν καὶ κατέχειν ἐπιτηδείους ἀπεργάσα-
 σθαι τοῖς ἀλλήλοις ζώοις τοὺς ὄνυχας.

Cap. X. Καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ τῆς γλώττης ὄγκος ἀκρι- 5
 βῶς ἀρμόττων τῷ στόματι· πάντῃ μὲν γὰρ ἐξικνεῖται
 ῥαδίως, ὅπερ, ἐλάττων εἴπερ ἦν, οὐκ ἂν ἔσχεν, οὐδα-
 μοῦ δ' ὑπὸ στενοχωρίας ἐμποδίζεται, ῥᾶστα καὶ τοῦτ'
 οἶμαι παθοῦσα μεγέθους ἀμετρία. τὸ δ' εἰς πᾶν μέρος
 αὐτὴν ἐτοίμως κινεῖσθαι, πῶς οὐ θαυμαστόν; τὸ δὲ 10
 καὶ κατὰ τὴν τοῦ ζώου προαίρεσιν, οὐκ ἀβουλῇτως,
 ὥσπερ αἱ ἀρτηρίαι, πῶς οὐ καὶ τοῦτο θαυμαστόν; εἰ
 γὰρ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμὴν αἱ κινήσεις αὐτῆς
 ἐγίγνοντο, πῶς μὲν ἂν ἡμέτερον ἦν ἔργον τὸ μασᾶ-
 σθαι; πῶς δ' ἂν τὸ καταπίνειν ἢ τὸ διαλέγεσθαι; τὸ 15
 δ', ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὁρμὴν τοῦ ζώου ταύτας ἄμεινον
 γίνεσθαι, διὰ τοῦτ' αὐτὴν ὑπὸ μυῶν κινεῖσθαι, πῶς
 οὐ καὶ αὐτὸ δικαίως ἂν ἐπαινοῖτο; τὸ δ', ἐπειδὴ ἢ
 881 πρὸς τε τὸν οὐρανίσκον ἐχρῆν αὐτὴν ἀναφέρεσθαι
 καὶ κάτω καταφέρεσθαι καὶ εἰς τὰ πλάγια περιάγεσθαι, 20
 διὰ τοῦτο πολλοὺς ἔχειν μῦς, ἄλλον ἄλλην κίνησιν
 ἐκπορίζοντα, πῶς οὐ θαυμαστόν; εἰ γὰρ δὴ διφυῆς
 ἐστίν, ὥσπερ καὶ τᾶλλα σύμπαντα τῶν αἰσθήσεων ὄρ-
 γανα — λέλεκται γὰρ ἤδη περὶ τούτων — δεόντως
 ἐξ ἑκατέρου μέρους αὐτῆς ἴσοι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ 25
 μέγεθός εἰσιν. οὕτω γὰρ καὶ δύο ἀρτηρίας εἶχεν εἰς
 αὐτὴν ἐμφυομένας ἑκατέρωθεν μίαν καὶ δύο ὡσαύτως

1 ποσῶς περιφερεῖς L ὥς π. B ἢ 8 ἐμποδίζεται LU -εσθαι
 BD ἢ 13 γὰρ] γὰρ ἂν BDU ἢ 14 ἐγένοντο BD | μὲν LU om.
 BD | ἂν (repet.) ἦν U ἢ 16 ταύτας scripsi: ταύτην codd. ἢ
 18 ἂν codd., om. ch ἢ 20 καὶ κάτω καταφέρεσθαι om. D ἢ
 21 καὶ διὰ U ἢ 26 ἔσχεν BL

φλέβας καὶ διττὰ ξεύγη νεύρων, ἕτερον μὲν μαλακῶν,
 ἕτερον δὲ σκληρῶν, τὸ μὲν εἰς τὸν ἐκτὸς αὐτῆς χιτῶνα
 διανεμόμενον, τὸ δ' εἰς τοὺς μῦς διασπειρόμενον, ὅτι
 τῷ μὲν αἰσθάνεσθαι τῶν χυμῶν ἐχρῆν αὐτήν, τῷ δὲ
 5 κινεῖσθαι κατὰ προαίρεσιν, ὥς που καὶ πρόσθεν ἡμῖν
 εἴρηται τὰς ἐξ ἐγκεφάλου τῶν νεύρων ἀποφύσεις ἐξη-
 γουμένοις. τισὶ μὲν γε τῶν ζώων, ὥσπερ καὶ τοῖς
 ὄφρεσιν, ἔσχισται καὶ ἡ γλῶττις. τοῖς δ' ἀνθρώποις —
 οὐ γὰρ ἦν ἄμεινον οὐτ' εἰς τὴν ἐδωδὴν οὐτ' εἰς τὴν
 10 διάλεκτον ἐσχισμένην εἶναι τὴν γλῶτταν — || εὐλόγως 882
 ἡνώθη τε καὶ συνῆλθεν εἰς ταὐτὸν αὐτῆς τὰ μόρια.
 σαφῶς μὴν ἐστὶ καὶ τούτοις διπλῇ μῆτ' ἐκ τῶν δεξιῶν
 εἰς ἀριστερὰ διερχομένου τινὸς ἢ μυὸς ἢ φλεβὸς ἢ
 ἀρτηρίας ἢ νεύρου μῆτ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιὰ.
 15 τὸ δ' ἰσχυρὰν μὲν αὐτήν καὶ μεγάλην γενέσθαι κατὰ
 τὴν βάσιν ἔδρας ἔνεκα, λεπτήν δὲ κατὰ τὸ πέρας,
 ὅπως κινοῖτο ταχέως, ἐμοὶ μὲν καὶ ταῦτα προνοίας οὐ
 τῆς τυχούσης εἶναι φαίνεται. τὸ δ', ἐπειδὴ τῶν μυῶν
 τοὺς μὲν ὥς ἐπὶ τὸν οὐρανίσκον ἀναφέρειν αὐτήν
 20 ἐχρῆν, τοὺς δὲ κάτω καταφέρειν, τοὺς δ' εἰς τὰ πλά-
 για περιάγειν, διὰ τοῦτο τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἄνω μερῶν,
 τοὺς δ' ἐκ τῶν κάτω, τοὺς δ' ἐκ τῶν πλαγίων εἰς
 αὐτήν καταφῦναι, πῶς οὐ καὶ αὐτὸ θαυμαστῆς προμη-
 θείας ἔργον; ἐδείχθη γὰρ ἐν τοῖς Περὶ μυῶν κινή-
 25 σεως ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἀναφέρειν τὸ μόριον.
 ὥστ' ἔμελλον ἐξ ἀνάγκης οἱ μὲν ἄνωθεν ἐμφυόμενοι
 μύες ἄνω κινήσειν αὐτήν, οἱ δὲ κάτωθεν ἀρχόμενοι

1 μαλακῶν LU -κόν cett. || 2 σκληρῶν LU -όν cett. || 12
 μὴν U μὲν cett. || 13 ἢ μυὸς BLU μυὸς D || 16 ἔνεκα DL || 18
 τῆς U, om. cett. || 19 ὥς om. BL || 21 περιάγειν] μεταφέρειν B ||
 23 καταφύεσθαι D || 25 ἑκάστην U | μὲν ἐπὶ BD || 26 ἐμφυόμενοι
 L || 27 ἀρχόμενοι B

κάτω καὶ οὗτοι, κατὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ πλάγιοι τὰς
 883 ἐφ' ἑκάτερα || κινήσεις ἐργάσασθαι. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ κατα-
 ξηραινομένη δυσκίνητος γίνεται, δηλοῦται δὲ τοῦτ'
 ἐπὶ τῶν ὑπερδιψησάντων καὶ τῶν ἐν καυσώδεσι πυρε-
 τοῖς ἄπασαν ἐκφρυνγομένων τοῦ στόματος τὴν ἱκμάδα, 5
 καὶ τούτου θαυμαστικῶς ἡ φύσις προὔνοήσατο πρὸς τὸ
 μὴ ῥαδίως αὐτὴν ἀλίσκεσθαι τοιούτῳ παθήματι. λέ-
 λεκται μὲν οὖν καὶ πρόσθεν ἐπὶ τοῦ λάρυγγος, ὥς
 διὰ ταύτην αὐτῶν τὴν χρεῖαν τοὺς τοῖς σπόγγους
 εὐοικίας ἀδένους ἐκατέρωθεν ἕνα παρεθήκεν. καὶ κατὰ 10
 τὴν γλῶτταν δ' ἐστὶ τανὺν τοῦτο, καὶ ἀπ' αὐτῶν γε
 πόροι διὰ τῶν ἐν τοῖς πλαγίοις καὶ κάτω μέρεσιν αὐ-
 τῆς ἐξερεύγονται φλεγματικῶδες ὑγρὸν ἐπιτέγγοντες τὴν
 τε γλῶτταν αὐτὴν καὶ τὰ κάτω καὶ τὰ πλάγια καὶ τὰ
 κύκλῳ πάντα τοῦ στόματος. τὰ μὲν γὰρ ἄνω τοὺς ἐξ 15
 ἐγκεφάλου καθήκοντας εἶχε πόρους, ὑπὲρ ὧν ἔμπρο-
 σθεν εἶπον. ὥστε πληρέστατα καὶ τελειότατα τῇ φύσει
 παρεσκεύασται τὰ κατὰ τὴν γλῶτταν σύμπαντα. τὰ
 τε γὰρ ἄλλα καὶ ὁ κάτωθεν αὐτῆς δεσμός οὐ σμικρὰν
 884 ἐνδείκνυται τὴν πρόνοιαν. ἐκάστου || γὰρ τῶν μυῶν 20
 ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἀνασπᾶσθαι φύσιν ἔχοντος ἀναγ-
 καῖον ἦν δὴπου τὴν γλῶτταν ὑπὸ μυῶν ἐλκομένην
 τῶν ἐμφυομένων αὐτῇ κατὰ τὴν ῥίζαν εἰς ἑαυτήν τε
 συναγέσθαι καὶ οἷον σφαιροῦσθαι πρὸς αὐτῶν τεινο-
 μένην, ὥστ' οὐκ ἂν ὁμοίως ἐξικνεῖτο πρὸς τε τοὺς 25
 ἔμπροσθεν ὀδόντας καὶ τὰ χεῖλη πρὸς τῷ μηδ' ἔδραν

2 ἐργάσασθαι scripsi: ἐργάσασθαι codd. || 3 καὶ δηλοῦται D |
 δὲ BLU δὲ D || 5 ἐκφρυνγομένην DLU || 9 αὐτῶν DU αὐτῷ L ||
 10 ἕνα παρ. ἐκατ. D || 12 καὶ ante κάτω om. BLU || 15 κύκλῳ
 codd., ἐν κ. b || 16 ὑπὲρ DLU περὶ D || 17 τελειότατα BD || 20
 γὰρ om. DU || 24 αὐτῶν BLU αὐτὰ D

ἔχειν ἀσφαλῆ πανταχόθεν ἀπολελυμένη. εἰς ταῦτ' οὖν
 ἅπαντα θανμαστῶς τηλικούτον ἢ φύσις παρεσκεύασε
 τὸν δεσμόν, ἡλικὸς μάλιστα ἐπιτήδειος ἔμελλεν ἔσεσθαι.
 οὐ γὰρ δὴ ἀπλῶς γ' οὐδ' ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ θαν-
 5 μαστῆς τινος ἐγένετο συμμετρίας. εἴτε γὰρ ἐπὶ πλεόν
 ἐξικνεῖτο τῆς γλώττης εἴτ' ἐσωτέρω τοῦ δέοντος ἐπαύ-
 σατο, χείρων μὲν ἂν οὕτω γε καὶ περὶ τὴν τῆς φωνῆς
 ἐρίγνυτο διάρθρωσιν, οὐδὲν ἦττον δ' ἂν καὶ εἰς τὴν
 ἐν τῷ μασσᾶσθαι κίνησιν ἐνεποδίζετο. συμφέρει γὰρ
 15 εἰς ἅμφω ταῦτα, τὴν τε βάσιν αὐτῆς ἐδραΐαν εἶναι
 καὶ τὸ πέρας εὐκόλως ἐξικνεῖσθαι πάντη. καὶ μὴν εἰ
 μὲν ἐπ' ὀλίγον ὁ δεσμός οὗτος προὔβαινεν, ἦττον μὲν
 ἂν ἢ εἰ || μὴδ' ὅλως ἐγεγόνει, παραπλήσια δ' ἂν ὅμως 885
 ἐλυμαίνετο τῇ γλώττῃ· μέχρι πλείστου δ' ἐξικνούμενος
 15 οὐκ ἂν οὔτε πρὸς τὸν οὐρανίσκον οὔτε πρὸς τοὺς
 ἄνωθεν ὀδόντας οὔτε πρὸς ἄλλα πολλὰ μόρια τοῦ στό-
 ματος ἐπέτρεπεν ἐκτείνεσθαι. οὕτως οὖν ἀκριβὴς ἐστίν
 ἡ συμμετρία τῆς δέσεως, ὥς, εἴτε προσθείης εἴτε ἀφέ-
 λους βραχύ, βλάπτεσθαι τοῦ παντὸς ὁργάνου τὴν ἐνέ-
 20 γειαν. ἢ καὶ μάλιστα θαυμάζειν ἐστὶ τὴν φύσιν, εἰ
 ἐν τοῖς οὕτω παρὰ μικρὸν ἀεὶ μὲν κατορθοῖ, σπάνιον
 δὲ τὸ σφάλμα. καίτοι γ' ὅσον ἐπὶ τε τοῖς σπείρουσιν
 ἡμᾶς καὶ ταῖς κνούσαις οὐ τὸ σφάλμα σπάνιον ἐχρῆν,
 ἀλλὰ τὸ κατόρθωμα γίνεσθαι. μεθύοντες γὰρ μεθυ-
 25 ούσαις συνέρχονται καὶ οὐδ' ὅπου γῆς εἰσιν εἰδότες

1 ἀπολελυμένην LU || 4 γ' om. B || 6 ἐσώτερον D || 8 ἐγένετο
 D || 13 ἐγεγόνει B | παραπλήσια LDU παραπλησίως B | ὅμως L
 ὅλως U οὕτως cett. || 16 πολλὰ BL om. DU || 18 συνδήσεως B ||
 20 ἢ L εἰ U om. cett. | ἐστὶ post φύσιν colloc. D | 20—21 εἰ
 ante ἐν LU om. BD || 21 ἀεὶ | εἰ BD || 23 σπανίζον U σπανί-
 ζειν D | ἐχρῆν BL εὔρειν cett. || 25 ὅποιοι τισιν εἰδ. U ὅποιοί τ'
 εἰσὶν L²

ὑπὸ πλησμονῆς [ἐτέραις] οὕτω διακείμενοι· ὥστε ἡ
 μὲν ἀρχὴ τῆς σπορᾶς εὐθὺς οὕτω πλημμελής. τὰ δὲ
 μετὰ ταῦτα τῆς κούσης ἀμαρτήματα περὶ τε τὰς τῶν
 συμμέτρων γυμνασίων ῥαθυμίας καὶ σιτίων πλησμονὰς
 καὶ θυμὸς καὶ μέθας καὶ λουτρά καὶ ἀφροδισίων
 ἀκαίρων χρήσεις [ἄς] οὐδ' εἰπεῖν δυνατόν. ἀλλ' ὅμως
 886 γέ τοι πρὸς τοσαύτας ὕβρεις ἡ || φύσις ἀντέχει καὶ
 κατορθοῖ τὰ πολλά. καὶ μὴν οὔτε πυροὺς οὔτε κρι-
 θὰς οὔτ' ἀμπέλους οὔτ' ἐλάας οὕτω φυτεύουσί τε
 καὶ σπείρουσιν οἱ γεωργοί, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὅπως
 10 εὖ ἐχούσῃ τῇ γῇ πιστεύσωσι τὰ σπέρματα, πολλὴν
 πρόνοιαν πεποιήνται· μετὰ ταῦτα δ', ὅπως μὴτ' ὑπὸ
 περιττῆς ὑγρότητος κατακλυζόμενα σαπίῃ μὴτ' ἀχμοῖς
 ἀνανθεῖν μὴτ' ἀποσβεσθεῖν διὰ κρύος, οὐ παρέργως
 πεφροντίκασιν. ἄνθρωπον δ' οὐδεὶς οὕτως ἐπιμελῶς
 15 οὔτ' ἔσπειρεν οὔτ' ἀνέθρεψετο κνούμενον, ἀλλ', ὥσπερ
 τᾶλλα πάντα κατὰ τὸν βίον ὀλιγοροῦσιν ἑαυτῶν ἅπαν-
 τες, οἱ μὲν ἀπλήστοις καὶ λαιμάργοις ἡδοναῖς νευκη-
 μένοι, τινὲς δὲ χρήμασιν ἢ δυνάμεσιν ἢ ἀρχαῖς σχολά-
 ζοντες τὰ πάντα, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αὐτῆς
 20 τῆς πρώτης γενέσεως ἡμελήκασιν. ἀλλ' ἐκείνους μὲν
 ἤδη καταλείπωμεν, ἐπὶ δὲ τὰ συνεχῆ μεταβῶμεν.

Cap. XI. Ὅσα μὲν οὖν ἡ φύσις ἐμηχανήσατο περὶ
 τε τὴν ἐπιγλωττίδα καὶ τὸν λάρυγγα καὶ ὅλως τὸ κατα-
 887 πίνειν || τε καὶ φωνεῖν, ἔμπροσθεν εἴρηται πάντα. καὶ
 25 εἰ τις ἀναμνησθεῖν ἀκείνων, θαυμάσειν αὐτὸν οἶμαι
 τὴν ὁμολογίαν τῆς χρείας τῶν μορίων καὶ πεισθήσε-

1 ἐτέραις vix sanum | διακείμενοι scripsi: διακειμέναις codd.;
 ita dispositi N || 6 ἄς inclusi; usum neque dicere est possibile N ||
 7 γέ τοι B καίτοι cett. || 11 εὖ om. D | πιστεύσωσι U πιστεύωσι
 BL πιστεύουσι D || 16 ἀνέθρεψεν τὸ κνούμενον U || 20 τὰ πάντα
 om. D || 22 καταλείπωμεν U

σθαι σαφῶς, ὅτι μὴ θερμοσμία τις ἢ πνεῦμα κινούμε-
νον, ὥς ἔτυχεν, ἀνέρορηξε τὸ στόμα· πάντως γὰρ ἔν
που καὶ ἐν ὁτιοῦν τῶν ἔνδον αὐτοῦ μορίων ἢ ἐλλι-
πῶς ἔχον ἢ περιττῶς ἢ ὅλως ἀργὸν χρείας εὐρέθη,
5 τὸ δ' ἅπαντα πρὸς τε τὴν ἐδωδὴν καὶ τὴν κατάποσιν
καὶ τὴν φωνὴν καὶ τὴν ἀναπνοὴν εὐρίσκεισθαι παρε-
σκευασμένα καὶ μηδὲν ἀργὸν ἢ ἐλλιπὲς ἢ βέλτιον ἐτέ-
ρως ἔχειν δυνάμενον ἱκανὸν οἶμαι γνώρισμα τοῦ τεχνι-
κῶς αὐτό τε τὸ στόμα καὶ τὰ κατ' αὐτὸ πάντα κατε-
10 σκευάσθαι. καὶ γὰρ οὖν καὶ περὶ τοῦ πάντα ὑπα-
λείφοντος αὐτὰ χιτῶνος εἴρηται πρόσθεν, ὥς τῶν ἀπ'
ἐγκεφάλου νεύρων τῶν μαλακῶν οὐ σμικρὰν δέχεται
μοῖραν, ἵν' οἶμαι καὶ αὐτὸς αἰσθητικὸς ἢ χυμῶν, ὥσπερ
καὶ ἡ γλῶττα, καὶ ὥς συμμέτρως ἔχει μαλακότητός τε
15 καὶ σκληρότητος ὑπὲρ τοῦ μήτ' ἀναίσθητος ἢ δυσαί-
σθητος γενέσθαι ξηρανθεὶς καὶ σκληρυνθεὶς ἐπὶ πλέον,
ὥσπερ τὰ ὀστᾶ, || μήθ' ἐτοίμως πάσχειν τιτρωσκόμε- 888
νος ἢ θλώμενος ὑπὸ τῶν ὀξυτέρων τε καὶ σκληροτέρων
βρωμάτων. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τοῦ γαργαρεῶνος ἐν
20 μὲν τοῖς Περὶ φωνῆς, ὥς εἰς μέγεθος καὶ κάλλος
αὐτῇ συντελεῖ καθ' ἑκάτερον λόγον, ὥς περισχίζοιτο
τούτῳ πρότερον ὁ εἰσιὼν ἀήρ καὶ θραύοιτο τῆς τε
ρύμης αὐτοῦ τὸ σφοδρὸν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῆς
ψύξεως, καὶ ὥς ἔνιοι τῶν ἐκτμηθέντων αὐτὸν ἄχρῃ
25 βάσεως οὐ μόνον εἰς τὴν φωνὴν ἐβλάβησαν ἐπιδήλως,
ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρας τῆς εἰσπνοῆς αἰσθάνονται, καὶ

3 καὶ om. B || 4 verba ἢ περιττῶς — πρὸς τε τὴν om. D |
ἀργός B | εὐρεθείη B || 14 ἔχει LU ἔχη BD || 20 verba εἰς μέγε-
θος — μέρος exc. Orib. III 319—20 || 21 λόγον BL δὲ εὐλόγον
DU || 21 ὥσπερ ισχύζοιτο D ὥσπερ εἰ σχ. BU ὥσπ. σχ. L, correxi ||
22 τούτῳ LU τοῦτο D ἀπὸ τούτου b in marg.

GALENUS ed. Helmreich II.

10

μέντοι καὶ ὥς ψυχθέντες τὰ κατὰ τὸν πνεύμονα καὶ τὸν θώρακα πολλοὶ τῶν τοιούτων ἀπώλονται, καὶ ὥς οὐ χρὴ προπετῶς ἀποτέμνειν αὐτὸν οὐδ' ὥς ἔτυχεν, ἀλλ' ἀπολείπειν τι τῆς βάσεως αὐτοῦ μέρος. ὥστ' οὐδὲ περὶ τούτων ἔτι χρὴ λέγειν ἐπὶ πλεόν, ἀλλ' ἀρ- 5
κεῖ κἀνταῦθα μόνον εἰρησθαι τῶν λόγων τὰ κεφάλαια. γέγραπται δὲ καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν ῥίνα τρημάτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅπως μὲν θαυμαστῶς αὐτὰ διαδέ-
χεται τὸ προτεταγμένον ὅστουν τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου τὸ τῷ σπόγγῳ παραπλήσιον, ἢ δ' εἰς τὸ 10
889 στόμα || σύντρησις αὐτῶν ἢ κατὰ τὴν ὑπερφάν ὅπως ἐγένετο χάριν τοῦ μὴ κατ' εὐθὺ τῆς τραχείας ἀρτηρίας εἶναι τὴν ἀρχὴν τῆς εἰσπνοῆς, ἀλλὰ καὶ καμπὴν τινα καὶ οἶον ἔλικα γίνεσθαι πρότερον εἰς αὐτὴν ἰόντος τοῦ πνεύματος. ἐκ τούτου γὰρ οἶμαι διττὸν ἀγαθὸν 15
ἔμελλεν ἔσεσθαι, τό τε μὴ ψυχθῆναι ποτε τὰ περὶ τὸν πνεύμονα ψυχροῦ πολλάκις ἱκανῶς γιγνομένου τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος καὶ τὸ τοὺς ἀναμειγμέ-
νους ὄγκους αὐτῷ πλειστάκις ἢ κόνεως ἢ τέφρας ἢ τινος ἑτέρου τοιούτου μὴ παραγίνεσθαι μέχρι τῆς 20
ἀρτηρίας. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ καμπῇ τὸ μὲν πνεῦμα δύναται πρόσω φέρεσθαι, τὰ τοιαῦτα δ' ἴσχεται φθά-
νοντα προσπίπτειν τοῖς περὶ τὰς καμπὰς σώμασιν ὑγροῖς καὶ μαλακοῖς ὑπάρχουσι καὶ τι καὶ γλίσχρον ἔχουσι καὶ διὰ ταῦτα πάντα κατέχειν δυναμένοις τὰ 25
προσπίπτοντα. εἰ δὲ δὴ καὶ παρέλθοι τι μέχρι τοῦ στόματος, ἐνταῦθα σχισθήσεται κατὰ τε τὴν ὑπερφάν

4 αὐτοῦ om. DU Orib. || 6 τὰ κεφ. τ. λ. D || 7 δὲ om. D ||
9 τό τε BL || 10 ἢ δ' scripsi: ἢ τ' codd. | verba ἢ δ' εἰς τὸ —
ὑπάρχουσι exc. Orib. III 305—6 || 12 ἀρτηρίας codd., om. ch || 13 καὶ
om. Orib. || 16 ψυχθῆναι BLU || 21 γὰρ om. DU || 26 τι om. D

καὶ τὸν κίονα· καλεῖται γὰρ οὖν καὶ οὕτως ὁ γαργα-
 ρεῶν. ἀπόδειξις δὲ μεγίστη τό γε γιγνόμενον ὁσημέ-
 ραι τοῖς τε διαπαλαίουσιν ἐν κόνει πολλῇ καὶ τοῖς
 ὁδὸν τοιαύτην || διεξερχομένοις· ἀπομύττονται γὰρ ὀλί- 890
 5 γον ὕστερον οὗτοι καὶ ἀποπτύουσιν ἀναχρεμπόμενοι
 τὴν κόνιν. ἀλλ' εἴπερ μὴ πρότερον μὲν ὥς ἐπὶ τὴν
 κεφαλὴν εὐθεῖς οἱ κατὰ τὰς ῥίνας ἀναφέροντο πόροι,
 μετὰ ταῦτα δ' ἀπεστρέφοντο λοξοὶ πρὸς τὴν ὑπερφάν-
 ἐκδεχόμενον τ' αὐτοὺς ἐνταῦθα ἐκέκτηντο τὸν γαργα-
 10 ρεῶνα, δῆλον, ὥς οὐδὲν ἂν ἐκώλυνεν εἰς τὴν ἀρτηρίαν
 ἐμπίπτειν ἅπανθ' ὅσα τοιαῦτα. καὶ γὰρ οὖν καὶ γί-
 γνεται τοῦθ' οὕτως, εἴ τις ἀναπνεύσειε διὰ τοῦ στό-
 ματος. ἐγὼ γοῦν οἶδα καὶ ἀθλητὰς πολλοὺς κατ'
 αὐτὸ δὴ μάλιστα τοῦτο νικηθέντας καὶ πνιγῆναι κιν-
 15 δυνεύσαντας, ὅτι διὰ τοῦ στόματος εἰσέπνευσαν τὴν
 κόνιν. ἦκον δὲ δῆπουθεν εἰς τοῦτο μεγάλης ἀθρόως
 εἰσπνοῆς δεηθέντες. κατὰ τοῦτον γοῦν μόνον τὸν
 καιρὸν εἰσπνεῖ διὰ τοῦ στόματος τὰ ζῶα τὰ γε κατὰ
 φύσιν ἔχοντα. φλεγμονῆς γὰρ ἢ σκίρρον γενηθέντος
 20 ἢ τινος ἄλλης διαθέσεως ἀποφραττούσης τοὺς πόρους
 τῆς ῥινὸς ἀναγκάζονται μὲν καὶ τότε διὰ τοῦ στόματος
 εἰσπνεῖν, ἀλλ' ὅτι μὴ κατὰ φύσιν ἔχουσιν οἱ πόροι
 τῆς ῥινός, ὑγαινόντων δ' αὐτῶν ἀκριβῶς οὐδὲν δεῖ
 τοῦ στόματος, εἰ μὴ κατεπείγοιτό τις ἄσθματι πολλῷ 891
 25 καὶ σφοδρῷ. κἂν τῷδε δῆλον, ὅπερ ἤδη καὶ πρόσθεν
 εἴρηται, τὸ τὴν μὲν ῥίνα τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων
 εἶναι τὸ πρῶτον τῇ τάξει, τὸ στόμα δὲ μηδενὸς μὲν
 παθήματος τὸ ζῶον βιαζομένου μηδ' ὅλως ἀναπνευστι-

2 γε] τε DU || 3 τε om. BL || 4 ἐξερχομένοις BL || 7 εὐθεί-
 ας U | ἀναφέροντο U ἀναφέρονται D || 14 καὶ] τε καὶ L τὸ καὶ
 D || 18 τοῦ B om. cett. || 27 τῇ τάξει τὸ πρῶτον BL | μὲν om. BL

κὸν ὑπάρχειν, ἐν δὲ τοῖς νῦν δὴ λελεγμένοις καιροῖς
ἐπικουρεῖν τι καὶ αὐτὸ τῷ ξόφῳ πρὸς τὴν ἀναπνοήν.
δῆλον δὲ καί, ὥς ὁ κίων οὐ σμικρὰ συντελεῖ πρὸς τὸ μήτε
κόνιν ἐμπλπτειν τῷ λάρυγγι μήτ' ἄλλην τινὰ οὐσίαν
τοιαύτην. καὶ σοι καὶ ἡδε τρίτη χρεῖα τοῦ μορίου 5
τοῦδε πρὸς ταῖς δύο ταῖς ἔμπροσθεν εἰρημέναις γι-
γνωσκέσθω. τῶν μὲν δὴ κατὰ τὸ στόμα δῆλον ἡδὴ
γέγονεν ὥς οὔτε μάταιον οὔτ' ἐλλιπὲς οὐδὲν ἐστὶ μό-
ριον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄγκοις τοῦ σώματος ἅπαντα καὶ
ταῖς συστάσεσι καὶ ταῖς διαπλάσεσι καὶ ταῖς θέσεσιν 10
ἄριστα παρεσκεύασται. καὶ γὰρ εἴ τι τούτων οὐκ
ἐξηγησάμεθα, σαφὲς ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστίν. ἀρκεῖ
γοῦν ἐφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν ὑπομνησαι μορίων ἐκάστου
τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς τὴν χρεῖαν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς
892 γλώττης ἐποιήσαμεν. ἃ γὰρ ἐπ' ἐκείνης εἴρηται || τὴν 15
συμμετρίαν τοῦ μεγέθους ἡμῶν ἐπαινούντων, ἔχοις ἂν
ἐπισκοπούμενος εὐρίσκειν ἐφ' ἀπάντων ὁμοίως. οὐδὲν
γοῦν αὐτῶν οὔθ' οὔτω σμικρόν, ὥς ἐνδεῶς ὑπηρετεῖν,
οὔτ' εἰς τοσοῦτον ἐκπεπτωκὸς μεγέθους, ὥς ἥτοι θλί-
βειν τι τῶν ἄλλων ἢ αὐτὸ πρὸς ἐκείνων στενοχωρεῖ- 20
σθαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκ τῆς ῥινὸς τρήματα πρὸς τὴν
εἰσπνοὴν ἱκανά· τὸ δὲ τοῦ κίονος μέγεθος εἰς τὰς τρεῖς
χρεῖας ἀνταρκέστατον· ἢ δ' ἐπιγλωττὶς τηλικαύτη καὶ
τοιαύτη τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, ἡλίκον τὸ κλεισθῆ-
σόμενον μόριον. οὔτω δὲ καὶ ὁ τοῦ λάρυγγος καὶ ὁ 25
τοῦ στομάχου πόρος, ὁ μὲν ἀναπνοαῖς καὶ φωναῖς, ὁ

1 δὴ BL om. D δὲ νῦν τοῖς δὴ U || 3 ὁ κίων — τοιαύτην
exc. Orib. III 320 || 3 μήτε] μήποτε BL || 9 σώματος L¹U στόμα-
τος BDL² || 11 οὐκ om. U || 12 ἐξηγησάμεθα B ἐξηγησόμεθα U
ἐξηγήμεθα DL || 18 γοῦν] οὔν B || 19 οὐδ' εἰς BLU || 22 τοῦ
om. U || 24 τοιαύτη DU αὐτὴ BL || 26 ἀναπνοαῖς κ. φωναῖς
BLU ἀναπνοῆς κ. φωνῆς D

δὲ ταῖς τῶν σιτίων διόδοις ἀνταρξέστατον ἔχουσι μέγε-
θος. ὥς δ' αὐτως καὶ τῶν ὀδόντων ἕκαστος καὶ τᾶλλα
σύμπαντα θαυμαστήν τιν' ἀναλογίαν τε καὶ συμμετρίαν
ἔχει πρὸς ἄλληλα φανερώς ἐνδεικνύμενα τὸ κατ' ἀρχὰς
5 τοῦ λόγου παντὸς εἰρημένον, ὥς εἰς ἐνὸς ἔργου τέλος
ἀποβλέπων ὁ δημιουργὸς ἡμῶν ἅπαντα ταῦτα κατε-
σκεύασεν.

Cap. XII. Ἐρξάμην μὲν οὖν ἀπὸ τῶν κροταφιδῶν 893
μυῶν, ὥς ἐφεξῆς ἐρῶν τι περὶ τε μετώπου καὶ ὤτων,
10 ἐπειδὴ ταῦθ' ὑπελείπετο τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν ἔτι
μορίων. ὁ δὲ λόγος ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκόλου-
θίας ἀγόμενος ἐξῆς μὲν τοῖς κροταφίταις τῶν ἄλλων
τῆς κάτω γένους ἐμνημόνευσε μυῶν, ἔπειτα δὲ καὶ
περὶ τοῦ στόματος καὶ τῶν κατ' αὐτὸ διηλθε μερῶν.
15 ἐπ' ἀνέεισιν οὖν αὖθις ἐπὶ τὰ λείποντα περὶ μὲν τῶν
ὤτων τε καὶ τῶν τῆς ῥινὸς περυγίων — οὕτω δ'
αὐτῆς ὀνομάζεται τὰ κάτω πέρατα τὰ κινούμενα —
κοινὴν ποιούμενος τὴν διδασκαλίαν, συνάπτων δ' αὐτῇ
τὴν ἰδίαν ἐκάστου τῶν οὕτω λελεγμένων. ὅτι μὲν
20 οὖν ὅσα προπετῇ καὶ γυμνὰ μόρια καὶ τοῖς ἔξωθεν
ἐμπίπτουσιν ἐκκεῖμενα τοιαύτης οὐσίας ἐχρηξεν, οἷας
μήτε θλάσθαι μήτε θραύεσθαι ῥαδίως, εἴρηται μὲν
ἤδη καὶ πρόσθεν, ἥκει δὲ δὴ νῦν καιρὸς τῷ λόγῳ·
ἐπὶ γὰρ τῇ κοινῇ χρεῖα τῶν μορίων ἀναγκαῖον οἶμαι
25 καὶ τὸν λόγον γίνεσθαι κοινόν. ὁρᾶται δὴ τὰ ὦτα
ῥαδίως τ' ἐπιπτυσσόμενα καὶ μηδὲν ἐν τούτῳ πάσχοντα·

2 ὥς δ' αὐτως LU ὡσαύτως BD || 3 τιν' om. BLU || 4 δει-
κνύμενα BL || 9 ἐρῶν LU ἐροῦν D || 10 ἀπελείπετο D | ἔτι om.
D || 15 οὖν om. U || 17 τὰ (alt.) LU om. BD || 18 συνάπτων BLU
συνάπτω D || 19 ἰδίαν L ιδέαn cett. | ἐκάστου τῶν οὕτω LU ἐ.
τ. οὕτω B καὶ τούτων οὕτω D || 23 δὴ νῦν LU δὴ B καὶ νῦν D ||
26 τ' om. D

894 καὶ πον καὶ πῖλόν τις καὶ κράνος τῇ || κεφαλῇ περι-
 θέμενος οὐδὲν ἐκ τοῦ θλιβῆναι τὰ ὦτα βεβλαμμένους
 φαίνεται. μαλακὰ γὰρ ὑπάρχοντα μετρίως καὶ διὰ
 τοῦτο ῥαδίως εἰκοντα τοῖς ἐμπύπτουσιν ἐκλύει τὴν
 βίαν αὐτῶν. εἰ δέ γ' ἦτοι σκληρὰ τελέως ἦν ὁμοίως 5
 τοῖς ὁστοῖς ἢ μαλακὰ παραπλησίως ταῖς σαρκί, δυοῖν
 θάτερον ἂν ἦτοι γ' ἀπεθραύετ' αὐτῶν τι ῥαδίως ἢ
 ὅλα συνεθλάτο. διὰ τοῦτο μὲν δὴ χονδρώδη γέρονε.
 διὰ τί δ' ὅλως ἐκκείμενα, τοῦτ' ἤδη λέξω. σκέπην ἢ
 φύσις ἄπασι τοῖς τῶν αἰσθήσεων ὀργάνοις ἐπιτεχνᾶται, 10
 τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ μηδὲν βλέπτεσθαι πλησιάζοντα τὸν
 ἐγκέφαλον, τοῖς δὲ καὶ τῆς οἰκείας ἀσφαλείας ἕνεκα.
 τοιοῦτον ἐδείκνυντο τοῦ τῆς ὁσφρήσεως ὀργάνου τὸ
 προβεβλημένον ὁστοῦν τὸ προσαγορευόμενον ἡθμοειδές·
 ἀλλὰ καὶ ἡ ῥῖς ὅλη τοιοῦτον πρόβλημα. κατὰ δέ γε 15
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐδείκνυνμεν, ὥς τὰ βλέφαρα καὶ ἡ ῥῖς
 καὶ τὸ μῆλον ὀνομαζόμενον αἷ τ' ὀφρύες αὐτοῦ τε τοῦ
 περικειμένου δέρματος ἢ κίνησις ὑπὲρ τοῦ σκέπειν
 αὐτοὺς ἐγένετο. περὶ δὲ τῆς γλώττης οὐδὲν οἶμαι
 895 δεῖν || λόγον καθάπερ ἐν σπηλαίῳ τινὶ κατακλειομένης 20
 τῷ στόματι. λοιπὸν οὖν ἐστὶ τὸ τῆς ἀκοῆς αἰσθητικὸν
 ὄργανον, ἐν ᾧ καὶ αὐτῷ πρώτην μὲν τὴν κατὰ τὸ
 λιθοειδὲς ὁστοῦν ἔλικα τοῦ πόρου κατεσκευάσατο πρὸς
 τὸ μηδὲν τῶν ἐξωθεν προσπιπτόντων λυμαίνεσθαι.
 καὶ σοι καὶ περὶ ταύτης ἱκανῶς ὁ πρόσθεν ἐξηγήσατο 25
 λόγος. δεύτερον δέ, καθάπερ τῶν ὀφθαλμῶν τὰς τρι-

5 γε ἦτοι BL γέ τοι DU || 7 post ἂν add. ἦν D | post
 ἀπεθραύετ' repet. ἂν BL² || 13 τοῦ BL τοῦτο (sic) U τὸ D |
 ὀργάνου BLU ὄργανον D || 13 τὸ om. B || 15 τοιοῦτο LU ||
 21 verba τὸ τῆς — προσεπηγήσειν τι exc. Orib. III 309 ||
 22 πρῶτον B

χας τῶν ὀφρύνων ὑπερέσθηκεν ἐκδεχομένης προτέρας,
 εἴ τι <ἐκ> τῆς κεφαλῆς εἰς αὐτοὺς καταρρέοι, κατὰ
 τὸν αὐτὸν τρόπον ἐβουλήθη τι καὶ τῶν ὥτων προ-
 5 θεῖναι. ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐφ' ὑψηλοῦ δεομέ-
 νοις κεῖσθαι, δέδεικται γὰρ καὶ τοῦτο, μέγα τὸ πρό-
 βλημα ποιεῖν εἰς τοσοῦτον, ὥς ἐπισκοτεῖν αὐτοῖς, οὐκ
 ἦν ἄμεινον· ἐπὶ δέ γε τῆς ἀκοῆς αὐτὸ τὸνναντίον οὐ
 μόνον <οὐκ> ἀποκωλύσειν ἔμελλε τὰ προτεταγμένα τὴν
 τῆς φωνῆς ἔμπτωσιν, ἀλλὰ καὶ προσεπηγήσειν τι. μέ-
 10 γιστον δὲ τοῦ λόγου μαρτύριον Ἀρριανὸς οὗτος ὁ
 Ῥωμαίων ὑπάτος, ἐπειδὴ ἐβέβλαπτο τὴν αἰσθησιν ταύ-
 την, παρατείνων τοῖς ὤσιν ἐξόπισθεν εἰς τὰ πρόσω
 νενευκυίας κοίλας τὰς χεῖρας ὑπὲρ τοῦ ῥᾶον ἀκούειν. ||
 οὕτω δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἔλεγεν ἵππους καὶ ὄνους καὶ 896
 15 κύνους ὅσα τ' ἄλλα ζῷα μεγάλα κέκτῃται τὰ ὦτα περιά-
 γειν αὐτὰ καὶ στρέφειν αἰεὶ πρὸς τε τοὺς ψόφους καὶ
 τὰς φωνὰς ὑπὸ τῆς φύσεως δεδιδαγμένα τὴν χρεῖαν
 τῶν μορίων. ἀλλ' ἀνθρώποις γε τὸ μὲν τηλικούτον
 μέγεθος δύσχρηστον ἐν τῷ σκέπειν τὴν κεφαλὴν ἢ
 20 πῖλοις ἢ κράνεσιν ἢ τισιν ἐτέροις τοιούτοις, ἅπερ οὐκ
 ὀλιγάκις ἔμελλον ποιήσιν, ὅπου γε καὶ τοῖς πολεμι-
 κοῖς ἵπποις, καὶ τοῖς γὰρ πολλὴν τῶν ὄνων μικρότερα ἔχουσι
 τὰ ὦτα, δύσχρηστον τὸ μέγεθος, ἥνίκα πού σκέπεσθαι
 δέοι τὴν κεφαλὴν, εἰς τοσοῦτον δ' ἀνατετάσθαι καὶ
 25 προὔχειν αὐτὰ τῶν πόρων, εἰς ὅσον νῦν ἀνατέταται,
 βέλτιον. οὕτω γὰρ ἅμα μὲν ἐπηχεῖ καὶ σκέπει τὸν

2 ἐκ addidi, ἀπὸ Daremb. cf. p. 157, 19 || 8 οὐκ addidi |
 post ἀποκωλύσειν add. γὰρ ch || 9 προσεσχίσειν B || 10 Ἀ-
 ρριανὸς scripsi: Ἀριανὸς DU Ἀδριανὸς BL; cf. Pauly-Wissowa
 s. v. || 14 cf. Aristot. part. anim. II 11; gener. anim. V 2 || 16 τε] γε
 DLU || 20 κράνεσι codd., corr. k || 21 ἔμελλον scripsi: ἔμελλεν
 codd. debebant N || 23 πον B πον τοῦ cett. || 26 βελτίω D

πόρον, ἅμα δ' οὐδὲν ἐμποδίζει τοῖς ὅλης τῆς κεφαλῆς ἐπιβλήμασιν. εὐλόγως οὖν ἢ οὐδ' ὅλως κινεῖται τοῖς ἀνθρώποις ἢ βραχεῖάν τινα καὶ ἀμυδρὰν ἔχει τὴν κίνησιν. ἅτε γὰρ ὄντα σμικρὰ βραχὺ παντελῶς ἢ ὅλως οὐδὲν ἔμελλεν ὠφελήσῃν ἡμᾶς ἐπιστρεφόμενα. τὸ δ' 5
897 ἔξωθεν μὲν αὐτὰ || κυρτά, κοῖλα δ' ἐνδοθεν ὑπάρχειν ἔνεκα τοῦ μήτ' ἐμπίπτειν τι τῷ πόρῳ μήτ' αὐτὰ πᾶσχειν ἐτοίμως ἐγένετο· πολλάκις γὰρ ἤδη λέλεκται πάντων δυσπαθέστατον εἶναι τὸ περιφερές. ἀλλὰ καὶ πολυέλικτον ἐκάτερον αὐτῶν ἐγένετο τῆς αὐτῆς χρείας 10
ἔνεκα· μᾶλλον γὰρ οὕτως ἐπιπτύσσεσθαι δύναται καὶ διπλοῦσθαι καθ' αὐτὸ ἢ εἰ ἀπλοῦν τε καὶ ὁμοειδὲς ὅλον ἐκάτερον ὑπῆρχεν.

Cap. XIII. Ὅπως δὲ καὶ τοῦ κάλλους αὐτῶν προνοήσατο — καὶ γὰρ καὶ τοῦτ' ἐκ περιουσίας ἐργάζεσθαι 15
πέφυκεν — οὐδὲν ἀδιάξεστον οὐδ' ἀργὸν ἀπολιποῦσα μόριον οὐδ' ἄρρυθμον, ἐνεστί σοι σκοπεῖν. ὥσπερ γὰρ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοὶ πάρεργόν τι τῆς ἐαυτῶν τέχνης ἐπιδείγμα κατὰ τε τῶν [ἐπι]κλείθρων ποιοῦνται καὶ τῶν ἀσπίδων καὶ πολλάκις ἐν ταῖς λαβαῖς τῶν 20
ξίφων ἐν τε φιάλαις ἐνίοτε κόσμον τινὰ καὶ ἄγαλμα τῷ δημιουργήματι τῆς χρείας ἐπέκεινα κιττούς τινας ἢ ἀμπέλων ἔλικας ἢ τινα κυπάριττον ἢ τι τοιοῦτον
898 ἕτερον ἐκτυποῦντες, οὕτω καὶ ἡ || φύσις ἐκ περιουσίας ἅπαντα τὰ μέλη καὶ μάλιστα ἀνθρώπων ἐκόσμησε. 25

2 εὐλόγως BLU ὀλίγον D || 5 ἔμελλον B || 11 ἔνεκα B ἔνεκεν cett. || 12 ἐαυτῶν U || 16 ἀδιάξεστον U ἀδιέξεστον D ἀνδιεξέταστον B ἀδιαξέταστον L || 17 ἄρρυθμον L ἄριθμον DU ἀνάριθμον B || 19 ἐπικλείθρων L¹ U ἐπικαίρων L² ἐπικλήρων L³ ἐπικλήθρων B in tuscanicis (leg. tuscanicis) N correxi || 21—22 ἄγαλμα τῷ δημιουργήματι L ἀγαλματώδη δημιουργήματι U ἀγαλτώδη δημιουργήματα B ἀγαλματώδες δημιούρημά τι D || 22 τέ τινας D

φαίνεται δὲ πολλαχόθι μὲν ἐναργῆς ὁ κόσμος, ἔστιν
 ὅτε δὲ καὶ κατακρύπτεται τῆς χρείας τῇ λαμπρότητι.
 ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ὧτων ἐναργῶς φαίνεται, καθάπερ
 οἶμαι καὶ τοῦ κατ' ἄκρον τὸ αἰδοῖον δέρματος, ὃ
 5 πόσθην ὀνομάζουσιν, οὕτω δὲ καὶ τῶν κατὰ τὰς
 πυγὰς σαρκῶν. ἐναργῶς γὰρ γνωρίσεις κἀνταῦθα τὴν
 τοῦ μέρους ἀσχημοσύνην, εἰ γυμνωθῇ, πίθηκον θεα-
 σάμενος. ἐν ὀφθαλμῷ δέ, καίτοι πολὺ καλλίονι μορίῳ
 τούτων ἀπάντων ὄντι, καταφρονεῖται τὸ κάλλος, ὅτι
 10 μεγάλως ἡ χρεία θαναμάζεται. καταφρονεῖται δὲ καὶ
 ῥινὸς καὶ χειλῶν καὶ ἄλλων μορίων, ὅτι τὸ πρὸς τὴν
 χρείαν κάλλος ὑπερέχει πολὺ τῆς πρὸς τὴν ὕψιν ἡδο-
 νῆς. εἰ δ' ἀποτιμηθῇ τι βραχὺ τοῦ χείλους ἢ τῶν
 τῆς ῥινὸς πτερυγίων, εἰς ὅσον αἰσχροὺς αὐτοῖς ἵκει τὸ
 15 πρόσωπον ἅπαν, οὐδ' εἰπεῖν ῥᾶδιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν,
 ὥς ἔφην, ἅπαντα τῆς φύσεως οὐ κατὰ τὸν πρῶτον
 λόγον, ἀλλ' οἷον ~~παρα~~παραγὰ τε καὶ παλγνία γέγονεν· ὧν
 δ' ἔχεται μάλιστα καὶ πρὸς ἃ διὰ παντὸς ἀποβλέπει, ||
 τὰ τε τῶν ἐνεργειῶν ἔστι καὶ τὰ τῶν χρείων. εἴρηται 899
 20 γὰρ ἔμπροσθεν, ὅπῃ διήνεγκεν ἐνέργεια χρείας, καὶ
 ὥς τῇ μὲν κατασκευῇ καὶ γενέσει τῇ κατὰ τὸ μόριον
 ἢ ἐνέργεια προτέρα, τῷ δ' ἀξιώματι προτέρα μὲν ἢ
 χρεία, δευτέρα δ' ἢ ἐνέργεια. δέδεικται δὲ καί, ὅτι
 τὸ ἀληθινὸν κάλλος εἰς τὸ τῆς χρείας ἀναφέρεται
 25 κατόρθωμα, καὶ ὥς ὁ πρῶτος σκοπὸς ἀπάντων τῶν
 μορίων τῆς κατασκευῆς ἢ χρείας.

Cap. XIV. Τὸ δ' ἐξ ἐπιμέτρου ποτὲ καὶ τῆς εὐ-

1 πολλαχόθεν D || 1—2 ἔστι δ' ὅτε D || 6 γὰρ BLU δὲ D ||
 7 ἀσχημοσύνην L¹ ἐδόχ. BL² || 9 post καταφρονεῖται add. τοῖς
 ἔλλοις BL || 11 μορίων] μυρίων U || 13 τῶν om. D || 21 τῆς κατὰ
 DL²U τῇ κ. BL¹

μορφίας στοχάζεσθαι τὴν φύσιν, ἀναγκαῖον ὑπάρχον
καὶ αὐτὸ δὴ γινώσκεσθαι τοῖς περὶ φύσιν ἔχουσιν,
οὐδαμοῦ διὰ τῶν ἔμπροσθεν λόγων εἰρηκῶς νῦν φήθην
μοι μάλιστα προσήκειν εἰπεῖν. καὶ γὰρ οὖν καὶ αἱ
κατὰ τὰ γένεια τρίχες οὐ μόνον σκέπουν τὰς γέννας, 5
ἀλλὰ καὶ πρὸς κόσμον συντελοῦσι. σεμνότερον γὰρ
τὸ ἄρρεν φαίνεται καὶ μάλιστα ἐν τῷ προϊέναι κατὰ
τὴν ἡλικίαν, εἰ πανταχόθεν αὐτῷ καλῶς αὐταὶ περι-
κέοιντο. καὶ διὰ τοῦτο τὰ τε μῆλα καλούμενα καὶ τὴν
ῥίνα ψιλὰ καὶ γυμνὰ τριχῶν ἢ φύσις ἀπέλειπεν. ἄγριον 10
900 γὰρ ἂν οὕτως || ἐγένετο καὶ θηριῶδες ὅλον τὸ πρόσω-
πον, οὐδαμῶς οἰκτεῖον ἡμέρῳ καὶ πολιτικῷ ζῳῳ. ἀλλ'
εἰς γε τὴν σκέπην τῷ μὲν μῆλῳ τὸ πάχος αὐτὸ τῶν
ὀστέων ἐπικουρεῖ, τῇ ῥινὶ δὲ τὸ τῆς ἐκπνοῆς θερμόν,
ὥστ' οὐδὲ ταῦτα τελέως γυμνά. καὶ μὲν γε καὶ τῶν 15
ὀφθαλμῶν ἔνεστιν ἄψασθαί σοι καὶ μάλιστ' ἐν κρύει·
τότε γὰρ ἂν ἐναργέστατα γνοίης, ὅπως εἰσὶ θερμοί.
οὕκουν οὐδ' αὐτοὶ γυμνοὶ τελέως οὐδ' ἄφρακτοι πρὸς
τὸ κρύος οἰκτεῖον ἔχοντες ἀλέξημα τὸ ἐμφυτον θερμόν
οὐδὲν τῶν ἔξωθεν σκεπασμάτων δεόμενον. ἀλλὰ μὴν 20
καὶ γυναικὶ τὸ ἄλλο σῶμα μαλακὸν ἐχούσῃ καὶ παι-
δικὸν αἰεὶ καὶ γυμνὸν τριχῶν οὐκ ἔμελλεν οὐδ' ἢ τοῦ
προσώπου ψιλότης ἄκοσμος ἔσεσθαι καὶ ἄλλως οὐδ'
ἔχει τοῦτο τὸ ζῷον οὕτω σεμνὸν ἥθος ὥσπερ τὸ ἄρρεν,
ὥστ' οὐδ' εἰδούς αὐτῷ σεμνοῦ δεῖ. δέδεικται γὰρ ἤδη 25
πολλάκις, εἰ μὴ ἄρα καὶ διὰ παντὸς τοῦ λόγου, τοῖς

1 τὴν φύσιν om. D || 2 γινώσκεσθαι L γινώσκεται cett. ||
3 εἰρημένων B || 4 μοι om. D || 7 κατὰ om. BL || 8 αὐταὶ U ||
10 ἀπέλειπεν U || 11 ἂν om. B | καὶ θ. ὁλ. ἐγ. D || 13 αὐτῶν B ||
15 μὲν γε] μέντοι D | τῶν om. b || 16 σοι om. D || 18 οὕκουν
scripsi: οὕτ' οὖν codd. || 20 οὐδὲ U || 21 ἄλλο U τ' ἄλλο BL
om. D || 22 αἰεὶ U || 26 εἰ μὴ] ἡμῖν B

τῆς ψυχῆς ἤθεσιν οἰκεῖον ἢ φύσις ἀπεργαζομένη τὸ
τοῦ σώματος εἶδος. ἀλλ' οὐδὲ σκέπης μέντοι τινὸς
ἔδειτο περιττῆς τὸ θῆλυ γένος ἀλεξητηρίου πρὸς κρύος
οἰκουροῦν τὰ πολλά, || κεφαλῆς μέντοι κομώσης ἐδείτο 901
5 καὶ σκέπης ἕνεκα καὶ κόσμου, καὶ τοῦτ' αὐταῖς ἤδη κοινὸν
πρὸς τοὺς ἄνδρας. ἀλλὰ μὴν καὶ δι' ἄλλην τινὰ χρεῖαν
ἀναγκαίαν αἱ τε τῶν γενέων εἰσὶ τρίχες ἡμῖν αἱ τε
τῆς κεφαλῆς. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἐκ τῶν χυμῶν ἀναθυμιάσις
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναφέρεται, μάλιστα τοῖς παχυτέροις
10 αὐτῆς περιττώμασιν εἰς τροφήν τῶν τριχῶν ἢ φύσις
καταχρῆται. ἐπεὶ δ' ἀνδράσιν, εἰς ὅσον θερμότεροι
γυναικῶν, εἰς τοσοῦτον καὶ ταυτὶ τὰ περιττώματα
πλεῖω, διττὴν καὶ τούτοις κένωσιν ἐξεῦρεν ἡ φύσις,
τὴν τ' ἐκ τῶν τῆς κεφαλῆς τριχῶν καὶ τὴν ἐκ τῶν
15 κατὰ τὰ γένεια. περὶ τούτων μὲν οὖν ἱκανὰ καὶ τὰ
τοσαῦτα. διὰ τί δὲ καὶ τὸ μέτωπον οὐκ ἔχει τρίχας
ὥσπερ καὶ ἡ ἄλλη κεφαλὴ, καὶ διὰ τί κατὰ προαίρεσιν
τοῦ ζῶου μόνον τοῦνταῦθα κινεῖται δέρμα, λέγειν ἂν
ἐπόμενον εἴη. σκέπεται μὲν δῆπον καὶ τοῦθ' ὑπὸ τῶν
20 τριχῶν τῆς κεφαλῆς, εἰς ὅσον βουλόμεθα, ὥστε ταύτη
γ' οὐδὲν ἔδει τριχῶν οἰκείων αὐτῷ· συνεχῶς δ' ἂν
οἶμαι κουρᾶς ἐδεόμεθα καὶ τούτου φύσαντος τρίχας,
ὥς ἂν ἐπικειμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς. || ἀποδέδεικται δ' 902
ἐν ἄλλοις τέ τισι κἂν τοῖς τῆς τροφῆς ὀργάνοις ἱκανὴν
25 ἢ φύσις ἔχουσα πρόνοιαν τοῦ μὴ πολλὰ πραγματεύε-
σθαι τὸν ἄνθρωπον περὶ τὸ σῶμα μηδὲ ταῖς ἀναγκαίαις
ὑπηρεσίαις αὐτοῦ δουλεύειν ἀεὶ. σοφῶς γὰρ οἶμαι ζῶον
καὶ πολιτικῶς σῶματος ἐπιμελεῖσθαι τὰ μέτρια προσῆκεν,

1 ἀπεργαζομένη BL² || 4 οἰκουρον U || 5 καὶ σκέπης BDL καὶ
om. U || 7 ἀναγκαῖον U | τρίχες εἰσὶν BD || 10 τὴν τροφήν B ||
11 χρῆται U || 12 ταύτη L || 17 ἄλλη] ὅλη D || 24 κἂν] καὶ D

οὐχ ὥσπερ νῦν οἱ πολλοὶ φίλου μὲν τινος δεομένου
 συμπαῖξαι οἱ, φάντες ἀσχολίαν εἶναι σφίσι, ἀποδι-
 δρασκουσιν, ὑποχωρήσαντες δὲ πιττοῦνται τε καὶ
 κομμοῦνται καὶ κατατρίβουσι τὸν βίον ὅλον εἰς οὐκ
 ἀναγκαίαν τοῦ σώματος ὑπηρεσίαν, οὐδ' εἰ τὴν ἀρχὴν 5
 ἔχουσι κρεῖττον τι τοῦ σώματος ἐπιστάμενοι. τούτους
 μὲν οὖν ἐλεεῖσθαι προσήκει, φιλοσοφεῖν δ' ἡμᾶς τὰ
 προκείμενα καὶ δεικνύειν, ὅτι μὴ μόνον ἄμοιρον τρι-
 χῶν εὐλόγως ἐγένετο τὸ περὶ τῷ μετώπῳ δέρμα διὰ
 τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ καὶ καθ' ὁρμὴν κινούμενον 10
 αὐτῶν τούτων ἕνεκα. διοίρεσθαι γὰρ ἐπὶ πλείστον
 ἐχρῆν αὐτοὺς ἐν τῷ πολλὰ τῶν ἔξω καθ' ἓνα καιρὸν
 ἐγχειρεῖν ὁρᾶν αὐθις τε συνάγεσθαι καὶ σφίγγεσθαι
 903 μύοντας ὑπὸ πάντων || ἀκριβῶς τῶν περικειμένων,
 ὅταν ἐπιφερόμενόν τι κατ' αὐτῶν δείσαντες τύχωμεν. 15
 εἰς οὖν ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἅπαν τὸ δέρμα τὸ περι-
 κείμενον αὐτοῖς, τό τ' ἄνω τὸ κατὰ τὸ μέτωπον, ὥσαύ-
 τως δὲ καὶ τὸ κάτω τὸ κατὰ τὰ μῆλα, κινούμενον ἐκου-
 σίως ἢ φύσις ἐποίησεν, ἵν' ἐναλλάξ ἐκτεινόμενόν τε καὶ
 αὐθις εἰς ἑαυτὸ διπλούμενον ἀνοιγνύναι τε καὶ κλείειν 20
 ἱκανὸν ἢ τοὺς ὀφθαλμούς. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐπὶ ταῖς
 ὀφρῦσι τριχῶν ἡμέλησεν οὐδ' αὐτῶν, ἀλλὰ μόνας δὴ
 ταύτας τε καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς βλεφάροις ἴσον ἀεὶ διαφυ-
 λαττούσας τὸ μέγεθος ἀπειργάσατο, καίτοι τὰς γε τῆς
 κεφαλῆς καὶ τῶν γενείων ἐπὶ πλείστον αὐξανομένας 25

2 τι οἱ D (τι add. D² οἱ del. D²) || 3 post δὲ add. ποι L
 πη BD om. U || 4 κομμοῦνται Cobet: κομοῦνται codd. || 6 τοῦ
 BL² om. DU || 7 περὶ τὰ b || 8 παρακείμενα U || 8-9 τριχὸς D ||
 9 τῷ μετώπῳ L²U τὸ μέτωπον B τὸ πρόσωπον D τῷ προσώπῳ
 L¹ || 12 ἐχρῆν BLU ἔχειν D || 13 καὶ σφίγγεσθαι om. U || 17 τὸ
 μέτωπον BL τὸ om. DU || 18 κάτω τὸ om. ch || 20 αὐθις —
 ἀνοιγνύναι om. D | τε om. D || 23 τοῖς om. D

ἐποίησεν. ἐπ' ἐκείνων μὲν γὰρ ἅμα τε τὸ τῆς χρείας
διπλὸν ἦν, τὸ μὲν εἰς σκέπην τῶν μορίων διαφέρον,
τὸ δ' εἰς δαπάνην παχυτέρων περιττωμάτων, ἅμα τε
τὸ τῆς ἐτέρας χρείας πολυειδὲς ἱκανῶς ὑπῆρχεν, οὐχ
5 ὁμοίως σκέπης οὔτε κατὰ τὰς ἡλικίας ἡμῶν δεομένων
οὔτε κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ἢ τὰς χώρας ἢ τὰς τοῦ
σώματος διαθέσεις. οὐ γὰρ ὡσαύτως ἀνδρὶ καὶ παιδὶ
καὶ γέροντι καὶ γυναικὶ προσήκει κομᾶν οὐδὲ θε⁹⁰⁴
καὶ χειμῶνος οὐδ' ἐν θερμῷ χωρίῳ καὶ ψυχρῷ κα-
10 θάπερ οὐδ' ὀφθαλμιάσαντι καὶ κεφαλὴν ἀλγήσαντι καὶ
ἀκριβῶς ὑγιαίνειν. πρὸς οὖν τῶν καιρῶν τὴν ἐτε-
ρότητα βέλτιον ἦν ἡμᾶς ἀρμοττομένους ἄλλοτ' ἄλλο
ποιεῖσθαι τῶν τριχῶν τὸ μέγεθος. ἐπὶ δέ γε τῶν
κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ὀφρῦς, εἴτε προσθείης
15 εἴτ' ἀφέλῃς τι, διαφθερεῖς τὴν χρεῖαν. αἱ μὲν γὰρ
ἐνεκα τοῦ μηδὲν ἐμπίπτειν τῶν μικρῶν σωματίων ἀνεφ-
γόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς οἷον χάραξ τις αὐτῶν προβέ-
βληνται, τὰς δ' ἀποστέγειν ἐχρῆν οἷον τεῖχος τι καὶ
πρώτας ἐκδέχεσθαι πάντα τὰ ἐκ τῆς κεφαλῆς καταρ-
20 ρέοντα. εἰ τοίνυν σμικροτέρας αὐτὰς ἢ ἀραιότερας
ἐργάσαιτο τοῦ προσήκοντος, εἰς τοσοῦτον καὶ τὴν χρεῖαν
διαφθερεῖς· αἱ μὲν γὰρ ἐμπίπτειν εἰς αὐτοὺς, αἱ δ'
εἰσρεῖν ἐπιτρέψουσιν, ἃ πρότερον ἀπείργον. εἰ δ' αὖ
μείζους ἢ πυκνοτέρας, οὐ χάραξ οὐδὲ τεῖχος ἔτι σοι
25 τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλ' εἰρκτῇ τινι παραπλήσιον ἔσται
στέγασμα, κατακρύπτουσαί τε καὶ σκοτίζουσαι τὰς κό-

1 μὲν om. U, τε] γε DU || 4 τῆς om. ch | ὑπῆρχεν ix. D ||
12 ἄλλο BLU ἄλλοιον D || 15 διαφθερεῖς scripsi: διαφθείρεις
codd. || 17 αὐτῶν DL²U αὐτοῖς BL¹ || 18 τεῖχος] γείσος L² ||
22 διαφθερεῖς L διαφθείρεις cett. | γὰρ om. D || 21 τοσοῦτο
LU || 23 ἀπείργον BL εἰργον cett. || 24 γείσος L²

ρας ἥμισυ πάντων ὁργάνων ἐπισκοτεῖσθαι δεομένας.
 905 ἄρ' οὖν προσέταξε ταύταις μόναις || ταῖς θριξίν ὁ δη-
 μιουργὸς ἡμῶν ἴσον ἀεὶ φυλάττειν τὸ μέγεθος, αἱ δ'
 ἥτοι δεδοικυῖαι τὴν ἐπίταξιν τοῦ δεσπότου ἢ αἰδού-
 μεναι τὸν προστάξαντα θεὸν ἢ αὐταὶ πεπεισμέναι βέλ- 5
 τιον εἶναι δοῦν τοῦτο διαφυλάττουσιν, ὥς ἐκελεύσθη-
 σαν; ἢ Μωσῆς μὲν οὕτως ἐφυσιολόγει, καὶ βέλτιον
 οὕτως ἢ ὥς Ἐπίκουρος; ἄριστον μέντοι μηδετέρως,
 ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ δημιουργοῦ φυλάττοντας ἀρχὴν γενέ-
 σεως ἐν ἅπασιν τοῖς γεννητοῖς ὁμοίως Μωσεὶ τὴν ἐκ 10
 τῆς ὕλης αὐτῇ προστιθέναι. διὰ τοῦτο μὲν γὰρ ἴσον
 ἀεὶ φυλάττειν αὐτὰς δεομένας τὸ μέγεθος ὁ δημιουρ-
 γὸς ἡμῶν ἀπειργάσατο, διότι τοῦτ' ἦν τὸ βέλτιον·
 ἐπεὶ δ' ἔγνω τοιαύτας δεῖν ἐργάζεσθαι, διὰ τοῦτο
 ταῖς μὲν οἷον χόνδρον τιν' ὑπέτεινε σκληρὸν σῶμα, 15
 ταῖς δὲ σκληρὸν δέσμα συμφυῆς τῷ χόνδρῳ διὰ τῶν
 ὀφρύνων. οὐ γὰρ δὴ τὸ βουλευθῆναι τοιαύτας γενέσθαι
 μόνον ἦν αὐταρχές· οὐδὲ γάρ, εἰ τὴν πέτραν ἐξαίφνης
 ἐθέλῃσειεν ἄνθρωπον ποιῆσαι, δυνατόν αὐτῷ. καὶ
 τοῦτ' ἔστι, καθ' ὃ τῆς Μωσοῦ δόξης ἢ θ' ἡμετέρα 20
 906 καὶ ἡ Πλάτωνος καὶ ἡ τῶν || ἄλλων τῶν παρ' Ἑλλήσιν
 ὁρθῶς μεταχειρισμένων τοὺς περὶ φύσεως λόγους δια-
 φέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀρκεῖ τὸ βουλευθῆναι τὸν θεὸν
 κοσμεῖν τὴν ὕλην, ἢ δ' εὐθύς κεκόσμηται· πάντα γὰρ
 εἶναι νομίζει τῷ θεῷ δυνατόν, καὶ εἰ τὴν τέφραν ἵππον 25
 ἢ βοῦν ἐθέλοι ποιεῖν. ἡμεῖς δ' οὐχ οὕτω γινώσκομεν,

4 τοῦ δεσπότου om. D add. in marg. U² || 8 οὕτως] οὕτως
 B || 10 ἐν om. codd. | ἅπασιν om. D | γεννητικοῖς B γεννητοῖς LU
 ἐν τοῖς D | μωσῆ L U μωσεῖ BD || 11—12 ἀεὶ ἴσον D || 12 δεομένας
 superscr. δυναμένας L || 14 ἐργάσασθαι B || 16 χόνδρῳ διὰ]
 χονδρώδει BL || 20 καθ' ὅ(σον s. l.) U | μωσοῦ BL μωσῆ U in
 ras. μωσέως D | 25 νομίζει post δυνατόν colloc. D || 26 ἐθέλει BD

ἀλλ' εἶναι γάρ τινα λέγομεν ἀδύνατα φύσει καὶ τοῖς
 τοῖς μὴδ' ἐπιχειρεῖν ὅλως τὸν θεόν, ἀλλ' ἐκ τῶν δυ-
 νατῶν γενέσθαι τὸ βέλτιστον αἰρεῖσθαι. καὶ τοίνυν
 καὶ τρίχας ἐπὶ τοῖς βλεφάροις ἐπειδὴ βέλτιον ἦν ἴσας
 5 αἰεὶ καὶ μέγεθος εἶναι καὶ ἀριθμόν, οὐ τὸν μὲν βου-
 ληθῆναι λέγομεν, τὰς δ' εὐθὺς γεγονέναι· μὴ γὰρ ἂν,
 μὴδ' εἰ μυριάκις βουληθείη, γενέσθαι ποτ' ἂν τοιαύτας
 αὐτὰς ἐκ δέρματος μαλακοῦ πεφυκνίας· τὰ τε γὰρ
 ἄλλα καὶ ὀρθὰς ἀνεστηκέναι παντάπασιν ἀδύνατον ἦν
 10 μὴ κατὰ σκληροῦ πεπηγνίας. ἀμφοτέρων οὖν τὸν θεὸν
 αἴτιον εἶναι φαμεν, τῆς τε τοῦ βελτίονος ἐν αὐτοῖς
 τοῖς δημιουργουμένοις αἰρέσεως καὶ τῆς περὶ τὴν ὕλην
 ἐκλέξεως. ἐπεὶ γὰρ ἅμα || μὲν ὀρθὰς ἀνεστηκέναι τὰς 907
 ἐπὶ τῶν βλεφάρων τρίχας ἐχοῖν, ἅμα δ' ἴσας αἰεὶ
 15 φυλάττεσθαι μέγεθος τε καὶ ἀριθμόν, εἰς χονδρῶδες
 αὐτὰς κατέπηξε σῶμα. εἰ δ' εἰς μαλακὴν οὐσίαν καὶ
 σαρκοειδῇ κατεπήξατο, φανλότερος ἂν ἦν οὐ Μωσοῦ
 μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατηγοῦ μοχθηροῦ κατὰ τέλματος
 τεῖχος ἢ χάρακα πηγνυμένου. τὸ δὲ καὶ τὰς τῶν
 20 ὀφρύων ὁμοίως ἐχούσας αἰεὶ διαφυλάττεσθαι τῆς αὐτῆς
 ἔχεται περὶ τὴν ὕλην ἐκλέξεως. ὥς γὰρ καὶ πόαι καὶ
 φυτὰ τὰ μὲν ἐξ ὑγρᾶς καὶ λιπαρᾶς γῆς ἀνίσχοντα
 μέγροι μακίστου τὴν αὐξησιν ἴσχει, τὰ δ' ἐκ πετρώδους
 καὶ ξηρᾶς σμικρὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἀνανεῇ διαμένει,
 25 κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον καὶ αἱ τρίχες αἱ μὲν ἐξ
 ὑγρῶν καὶ μαλακῶν ἀνίσχουσαι μορίων εὐανξέσται

3 βέλτιον D || 5 οὐ om. D || 6 μὴδὲ γὰρ L || 7 βουληθῇ D ||
 8 post αὐτὰς add. γένοιτο ἂν τοιαύτας b || 9 ὀρθὰς καὶ U ||
 10 σκληρὰ D || 11 τοῦ om. DU || 13 ὀρθῶς D || 17 μωσοῦ LU
 μωσῆν B μωσέως D || 18—19 τεῖχος κ. τ. D || 23 ἔχει B | 24 ξη-
 ρᾶς γῆς L | ἀνανεῇ DU || 25 ὅσαι μὲν L

γίνονται, καθάπερ αἱ τ' ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ταῖς μασχάλαις καὶ τοῖς αἰδοίοις, ὅσαι δ' ἐκ σκληρῶν καὶ ξηρῶν, ἀναυξεῖς καὶ σμικραί. διὰ τοῦτο καὶ ἡ γένεσις αὐταῖς διττὴ καθάπερ ταῖς τε βοτάναις καὶ τοῖς φυτοῖς, ἡ μὲν ἐκ τῆς τοῦ δημιουργοῦ προνοίας, ἡ δ' ἐκ 5 τῆς τοῦ χωρίου φύσεως. ἄρουραν τε γὰρ ἔστι θεάσασθαι || πολλάκις ἢ πυρῶν ἢ κριθῶν ἀνισχόντων ἐτι καθάπερ τινὸς ἀπαλῆς τε καὶ μικρᾶς πόας καὶ τι χωρίον ἕτερον ὁμοίως αὐτῇ δασὺ τῆς ὄντως πόας μεστόν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἡ σύντροφος ἱκμάς ἐδάσυνε, τὴν δ' 10 ἄρουραν ἡ τοῦ γεωργοῦ πρόνοια. καὶ τοῖς γε μὴ δυναμένοις διακρίναι τὴν ἰδέαν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόας τῶν ἄρτι τῆς γῆς ἀνισχόντων σπερμάτων ἢ τάξις αὐτῇ μόνῃ τῆς ἐκφύσεως ἱκανὴ γνωρίσαι· τό τε γὰρ ὁμαλὲς αὐτῶν τῆς γενέσεως καὶ τὸ τῆς ἔξωθεν περιγραφῆς 15 κατὰ γραμμὰς τεταγμένας γιγνόμενον ἱκανὸν ἐνδείξασθαι τὸ κατὰ τέχνην τινὰ καὶ πρόνοιαν τοῦ γεωργοῦ δεδασύνθαι τὸ χωρίον. ἐν γὰρ δὴ τοῖς αὐτομάτως δασέσιν ἅπαν τοῦναντίον οὐδ' ὁμαλῆς ἡ γένεσις οὐδ' ὅροις τισὶ τεταγμένοις ἀφορισμένη. τοιαῦται μὲν οὖν 20 αἱ κατὰ τὰς μασχάλας εἰσὶ τρίχες αἱ τ' ἐν τοῖς ἄλλοις μέλεσιν, οὐ γραμμαῖς ἀκριβέσιν ἀφοριζόμεναι, καθάπερ αἱ τε κατὰ τὰς ὀφρῦς καὶ τὰ βλέφαρα καὶ τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἀνωμάλους μὲν ἔχουσιν τοὺς ὅρους, ἀτάκτως 25 909 δὲ καὶ αὐταὶ διεσπριμμέναι. || τῆς γὰρ τῶν χωρίων 25 ἱκμάδος ἔκγονοι καὶ οὐ τῆς τοῦ δημιουργοῦ προνοίας εἰσὶν ἔργα, καὶ διὰ τοῦτο θερμοῖς μὲν φύσει πάμ-

1 αἱ τ'] ἐν τ' D || 8 ἀπλῆς b | μακρᾶς DU || 13 ἀνισχόντων B ἀνιόντων cett. || 14 ὁμαλὸν B || 16 τεταγμένας BL² τεταμένας cett. || 18 αὐτομάτως BD || 19 οὐδ' om. D | ὁμαλέσι γέν. D || 22 ἀφορισμέναι D || 25 αὐταὶ BL || 26 ἔκγονοι LU

πολλαι, ψυχραις δ' ἢ οὐδ' ὅλως ἢ ἐλάχισται γίνονται.
 ὧν δ' ὁ δημιουργὸς αὐτὸς προνοεῖται, καθάπερ ἀρού-
 ρας γεωργός, ἐν ἀπάσαις φύσεσιν ὑπάρχουσιν αὐται
 καὶ θερμαῖς καὶ ψυχραῖς καὶ ξηραῖς καὶ ὑγραῖς, εἰ μὴ
 5 παντάπασί ποτ' εἰς ἀμετρίαν τινὰ δυσκρασίας ἤκοιεν,
 ὥσπερ ἡ πετρώδης τε καὶ ψαμμώδης γῆ. καθάπερ οὖν
 γεωργοῦ τέχνην ἅπασα δέχεται γῆ πλήν τῆς οὕτω
 μοχθηρᾶς, οὕτω καὶ τὴν τοῦ δημιουργοῦ τῶν ζῴων
 ἅπασα κρᾶσις σώματος ὑγιεινὴ προσέεται, καὶ πάθος
 10 ἥδη τοῦ μέρους οὐ σμικρὸν τὸ ὄνηται τῶν βλεφάρων
 ἢ τῶν ὀφρύων τὰς τρίχας, ὥσπερ οἶμαι καὶ τὰς τῆς
 κεφαλῆς πάθος μὲν, ἀλλ' οὐχ οὕτω μέγα. τὰ γὰρ ἐν
 σκληρᾷ καὶ ξηρᾷ γῇ φυτά, καθάπερ τὴν γένεσιν ἔχει
 δύσκολόν τε καὶ πολλῆς προνοίας δεομένην, οὕτω καὶ
 15 τὴν ἀπώλειαν οὐ ῥαδίαν· ἰσχυρῶς γὰρ ἐνεργεῖται καὶ
 κρατεῖται καὶ σφίγγεται πανταχόθεν. οὕτω τοι καὶ
 τῶν Αἰθιοπῶν αἱ || κεφαλαὶ σμικρὰς μὲν καὶ ἀνανυξεῖς 910
 ἔχουσι τὰς τρίχας ὑπὸ ξηρότητος τοῦ δέρματος, ἀλλ'
 οὐ φαλακροῦνται ῥαδίως. ἅπαντ' οὖν ταῦτα προγιγνώ-
 20 σκων ὁ δημιουργὸς ἐπὶ μὲν τοῖς βλεφάροις καὶ ταῖς
 ὀφρύσιν ἄμεινον εἶναι γνοὺς μικρὰς μὲν καὶ ἀνανυξεῖς,
 ἀλλὰ μονίμους ἐργάσασθαι τὰς τρίχας, εἰς σκληρὰ καὶ
 χονδρῶδη δέρματα τὰς ῥίζας αὐτῶν ἐνεπήξατο καθά-
 περ εἰς ἀργιλλώδη τινὰ καὶ πετρώδη γῆν. εἰς μὲν γὰρ
 25 αὐτὴν τὴν πέτραν ἐνθεῖναι τὴν ἀρχὴν τοῦ φυτοῦ παν-
 τάπασιν ἀδύνατον, ὥσπερ οὖν καὶ εἰς ὅστιον ῥίζαν
 τριχός, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς — εὐκρατον γὰρ ἥδη τὸ

4 καὶ ὁ. κ. ξ. codd., et siccis et humidis N, correxi || 8 οὕτω
 μοχθηρᾶς om. DU add. U² in marg. || 13—14 ἔχει post δεομένην
 colloc. D || 16 κραταιῶς B || 18 ξηρότητος superser. σκληρότητος
 L² || 19 τ' οὖν B || 25 τὴν post αὐτὴν om. LU αὐτὴν π. D |
 τοῦ U om. cett.

χωρίον τοῦτ' ἦν — οἷον ἄρουραν αὐτῶν ἐποιήσατο, τὸ μὲν τι τῆς ἐπιρροεύσης ἰκμάδος ἐκπίνουσιν, ὥς μὴ λυμαίνονται τοῖς ὑποκειμένοις, τὸ δέ τι καὶ σκέπουσιν αὐτὴν τὴν κεφαλὴν. ἤδη δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν αἰδοίων φύσιν αἱ τρίχες ἅμα μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐγένοντο — θερμὰ 5 γὰρ καὶ ὑγρὰ τὰ χωρία — καὶ σκέπην δὲ καὶ κόσμον παρέχουσι τοῖς ταύτῃ μορίοις, ὥσπερ αἱ πύλαι μὲν τοῖς κατὰ τὴν ἔδραν, ἡ πόσθη δὲ τῷ αἰδοίῳ. καὶ γὰρ καὶ τοῖς ἀναγκαίαν ἔχουσι τὴν γένεσιν εἰς δέον ὁ δη- 911 μιουργὸς ἡμῶν καταχρησθῆναι πολλαχόθεν περιττὸς ὢν ἐν ἅπασιν καὶ δεινῶς εὐμήχανος εἰς τὴν τοῦ βελτίονος αἰρεσίν τε ἅμα καὶ δημιουργίαν.

Cap. XV. Οὕτως οὖν ἅπαντα τὰ μόρια κοσμῶν οὔτε τῶν κατὰ τὰς ὀφρῦς ἡμέλῃσεν οὔτ' ἄλλον τινός, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται νῦν ἤδη, τὴν ἐπιτήδειον ἐκάστω 15 τῶν ἐσομένων ὕλην ὑποβάλλεται πρότερον, ἔπειτ' ἐξ αὐτῆς τὸ δέον ἐργάζεται. καὶ γὰρ οὖν καὶ τὸ κατὰ τὸ μέτωπον δέσμα διότι μὲν κινεῖσθαι βέλτιον ἦν, εἴρηται· διότι δ' ἀμήχανόν ἐστιν ἄνευ μυὸς ὑπάρξαι τινὶ μορίῳ τὴν καθ' ὁρμὴν κίνησιν ἐπιστάμενος ὑπέ- 20 τεινεν αὐτῷ μυώδη τιν' οὐσίαν λεπτὴν. ἀνάλογον γὰρ αἰ τοῖς μεγέθεσι τῶν κινηθησομένων μορίων τοὺς ὄγκους τῶν μυῶν ἀπεργάζεται. καὶ μόνον ἐνταῦθα ἦνεται τὸ δέσμα τῇ μυώδει φύσει, καθάπερ τό τ' ἐνδον τῶν χειρῶν καὶ κάτω τῶν ποδῶν συμπέφυκε τένοντι. 25 ὅτι δ' οὐ σμικρολογούμενος ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων, ἀλλ'

2 τι τῆς] τι καὶ τῆς D || 7 μορίοις LU χωρίοις BD || 10 γε ὢν L γὰρ ὢν B || 12 ἅμα om. D || 14 οὔτε BL οὐ DU | τῶν om. U || 16 ἀποβάλλεται U || 22· κινησομένων D || 24 ἦναιτο B | τό τ' LU τῷ τ' BD || 26 ὑπὲρ BLU ὑπὸ D | ὑπὲρ — βουλούμενος om. U¹ add. U² in marg. | τῶν om. U²

ἐνδείξασθαι βουλόμενος αὐτῶν τὴν διαφορὰν ἡνωσθαι
 μὲν τὸ κατὰ τὸ μέτωπον ὠνόμασα, συμφυῆς δὲ τὸ κατὰ
 τὰς χεῖρας τε καὶ τοὺς πόδας ἢ ὑπάρχον, εἴση σαφῶς, 912
 εἰ βουληθείης ἐπιμελῶς ἀνατέμνειν τὰ μόρια. τένοντες
 5 μὲν γάρ, ὥς ἐν τοῖς περὶ αὐτῶν ἐλέγετο λόγοις, ἀπὸ τῶν
 ὑπερκειμένων μυῶν εἰς τε τὸ τῆς χειρὸς δέσμα τοῦντος
 καὶ τὸ τοῦ ποδὸς τὸ κάτω καθήκοντες αἰσθητικώτερά
 τε ἅμα καὶ τριχῶν ψιλὰ καὶ δυσπεριτρεπτότερα τῶν
 ἄλλων ἐργάζονται δερμάτων αὐτά. κατὰ δὲ τὸ μέτω-
 10 πον ἢ ἐπιπολῆς μοῖρα τῆς ὑποκειμένης οὐσίας τῆς
 μυώδους αὐτῇ γίγνεται δέσμα. τρίτη δ' ἄλλη διαφορὰ
 δέρματος ἢ καθ' ὅλον ἐστὶ τὸ ζῶον προσαρτωμένου
 τοῖς ὑποκειμένοις, οὐ συμφυομένου. καὶ τετάρτη τῶν
 κατὰ τὰ χεῖλη μυῶν συμφθαρόντων, ὥς ἂν εἴποι τις,
 15 καὶ δι' ὅλου κραθέντων τῷ δέσματι. καὶ τούτων οὐ-
 δὲν ἀργῶς οὐδὲ μάτην ἐγένετο. τὰ μὲν γὰρ ἐξηγησά-
 μεθα διὰ τῶν ἔμπροσθεν, ὥς βέλτιον οὐχ οἷόν τ' ἦν
 αὐτοῖς ἐτέρως ἔχειν· ὑπὲρ δὲ τοῦ περὶ τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς δέρματος ἅπαντος ὁ ἐνεστηκὼς ἐπεραίνετο λόγος
 20 ἐπιδεικνύντων ἡμῶν, ὅτι τε τῆς ὑποκειμένης σαρκὸς
 οὐκ ἀποδέρεται, καὶ ὅτι ταῦτόν μὲν τοῦθ' ὑπάρχει ἢ
 καὶ τοῖς ἔνδον τῶν χειρῶν καὶ τοῖς κάτω τῶν ποδῶν. 913
 ἀλλ' οὐ χαλαρὸν ἐκείνων οὐδέτερον, ὥσπερ τὸ κατὰ
 τὸ μέτωπον, οὐδ' αἰσθητὴν κίνησιν ἔχον, ὥς ἂν μηδὲ
 25 τῆς αὐτῆς ἕνεκα χρείας ἀπεργασθὲν τοιοῦτον. ἐνταυ-
 θοῖ δ' εἰ μὴ χαλαρὸν ἦν, οὐκ ἂν οἷόν τ' ἦν κινεῖ-
 σθαι κατὰ προαίρεσιν. ὅπως οὖν αὐτῷ τοῦθ' ὑπάρχει,

9 ἄλλων] ὅλων B || 11 αὐτῇ L || 13 τοῖς ὑποκειμένοις codd.
 τῆς ὑποκειμένης ch | post ὑποκειμένοις add. οὐσίας τῆς μυώ-
 δους D || 18—19 τοῖς ὀφθαλμοῖς LU τοὺς ὀφθ. cett. || 27 τοῦτο
 αὐτῷ b | ὑπάρχειν U ὁπῆρξε L ὑπάρξει B

καὶ δὴ φράσω. τῇ μὲν ὑποκειμένη φύσει τῇ μυώδει κατὰ
 πᾶν ἡνιωται καὶ μέρος αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἐπιπολῆς, ἀπολέ-
 λυται μέντοι τῶν ὑποκειμένων ὁσίων ὑπὸ τοῦ περιο-
 στίου διαφραττόμενον ὑμένοσ, ὃς καὶ αὐτὸς ὅλος χαλα-
 ρὸς ἐπιβέβληται τοῖς ὁστοῖς οὐθ' ἐνούμενος οὔτε 5
 συμφυόμενος αὐτοῖς, ἀλλὰ διὰ λεπτῶν τινῶν ἰνῶν
 προσαρτώμενος. οὐκ οὐκ ἀλλαχόθι τοιαύτη φύσις ἐγέ-
 νετο δέρματος, ὅτι μὴδὲ χρεῖα. κατὰ δέ γε τῶν μῆλων
 τὰ πρὸς τοῖς ὀφθαλμοῖς μέρη μυῶν μὲν οὐκ ἂν εὗροις
 ὑποβεβλημένην οὐσίαν, ἀλλ' ὁμοίως τῷ παντὶ δέρματι 10
 χαλαρὸν ἔτι τὸν περιόστιον ὑποτεταμένον ἔχονθ' ὑμένα.
 τῷ δὲ τό τε κάτωθεν αὐτοῦ μέρος ταῖς γνάθοις εἶναι
 συμφυῆς τό τε ἄνωθεν ἡνώσθαι τῇ κατὰ τὸ μέτωπον
 914 ὑποβεβλημένη μυώδει φύσει συγκινεῖσθαι τούτοις
 ἡδυνήθη. καίτοι καὶ τοῦτ', εἰ βούλει, πέμπτον εἶδος 15
 ἀριθμείσθω δέρματος ἐπὶ τοῖς προειρημένοις τέτταρσιν,
 ἀλλὰ γε κατὰ τὴν ἰδίαν ἰδέαν οὐδὲν διαφέρει τοῦ
 καθ' ὅλον τὸ ζῷον. ἐπεὶ δὲ μόνον ὑπὸ δυοῖν δερμά-
 των περιέχεται κινουμένων ἡνωμένων τε καὶ συμφυῆς
 ὑπάρχον αὐτοῖς, τῆς κατὰ προαίρεσιν ἐν τούτῳ μετέσχε 20
 κινήσεως καὶ ταύτῃ διήνεγκε καὶ αὐτὸ τοῦ καθ' ὅλον
 τὸ ζῷον δέρματος. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν σοφίαν τοῦ δη-
 μιουργοῦ καὶ ἡ τῶν χειλῶν οὐσία μόνη τοιαύτη γέγο-
 νεν, ὥς ἥτοι μὴν ἂν τινα δερματώδη καλεῖν αὐτὴν
 ἐνδίκως ἢ μυῶδες δέρμα. καὶ γὰρ καὶ κινεῖσθαι κατὰ 25

1 καὶ δὴ codd. ἤδη b in marg. || 4—5 ὅλος χαλαρὸς BU ὁλο-
 χάλαρος cett. || 5—6 οὐδενὸς ὑμένοσ οὔτε συμφυόμενον αὐτοῖς D ||
 7 προσαρτώμενον D || 9 τὰ] τοῖς b in marg. | μέρεσι b in marg. ||
 μυῶν] μυώδει B μυώδει super μυῶν L² || 10 παντὶ τῷ δ. U ||
 11 ὑποτεταμένον B περιτεταμένον b | ἔχονθ' scripsi: ἔχον
 BLU om. D || 15 καίτοι om. D || 17 γε κατὰ BL² καὶ κατὰ γε
 DL¹U || 24 αὐτὸν U

προαίρεσιν ἐδείτο καὶ πολὺ τῶν ἄλλων μυῶν γενέσθαι σκληροτέραν, ὅθεν ἐκ δέρματός τε καὶ μυὸς αὐτὴν συνεκράσατο.

Cap. XVI. Τέτταρες δ' εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν εἰς τὰ
 5 χεῖλη καθηκόντων μυῶν, ἐναργεῖς μὲν καὶ σαφεῖς
 πρὶν ἀναμίγνυσθαι τῷ δέρματι, συγκεραννύμεναι δ'
 αὐτῷ παντελῶς ἀσαφεῖς εἰσι καὶ ἀχώριστοι τῆς ἐκείνων
 φύσεως. ὅλη γὰρ, ὡς εἴρηται, τῇ μυώδει φύσει κρα-
 θείσης τῆς δερματώδους ὅλης || τὰ χεῖλη τοῖς ζώοις 915
 10 ἐγένετο. διὰ τί δὲ τέτταρες οἱ ἐμβάλλοντες εἰς αὐτὰ
 μύες εἰσὶ καὶ διὰ τί δύο μὲν ἀπὸ τοῦ κάτω πέρατος
 ἀρχόμενοι τῆς κάτω γένυος, ἕτεροι δὲ δύο μικρὸν ὑπο-
 κάτω τῶν μῆλων, καὶ ὡς οὔτε πλείους ἐχρῆν αὐτοὺς
 οὔτ' ἐλάττους οὔτε μέζους οὔτε μείους οὔθ' ἐτέρωθεν
 15 ἀρχομένους γενέσθαι, ταῦτ' ἤδη δίδειμι. τέτταρες μὲν
 εἰσι, διότι καὶ τέτταρας ἐχρῆν ἀρχὰς εἶναι κινήσεων
 τοῖς χεῖλεσιν, ἑκατέρω δύο, τὴν μὲν εἰς ἀριστερά, τὴν
 δ' εἰς δεξιὰ περιάγουσαν. ἀνάλογον δ' αὐτοῖς τὰ
 μετέθῃ τῶν κινήθησομένων ὀργάνων. αἱ κεφαλαὶ δ'
 20 ἀνήρτηνται τῶν μὲν ἔνωθεν ὡς ἐπὶ τὰ μῆλα· λοξῶν
 γὰρ ἐμέλλον ἐξηγήσεσθαι κινήσεων ἑκατέρω τοῦ χεί-
 λους τῷ μέρει· τῶν δ' αὖ κάτω, λοξὴ μὲν καὶ τούτων
 ἢ σύμπασα θέσεις, λοξαὶ δ' αἱ κινήσεις. ἡ δ' αὐτὴ
 σοφία κἀνταῦθα τοῦ δημιουργοῦ τῇ μυριάκις ἤδη δε-
 25 δειγμένη. διὰ γὰρ τῶν τεττάρων μυῶν ὁκτὼ κινήσεις
 εἰργάσατο, τέτταρας μὲν τὰς λοξάς, ἐφ' ἑκατέρου χεί-
 λους δύο, πρὸς αὐταῖς δ' ἐτέρας εὐθείας τέτταρας,

10 αὐτὸν U αὐτὸ BDL αὐτὰ b || 15 ταύτη δίδειμι D ||
 16 κινήσεως BD || 20 τῶν] τοῖς D || 21 ἐξηγήσεσθαι BLU ||
 23 δ' αἱ suprascr. καὶ U || 24—25 λελεγμένη U || 25 διὰ τί
 γὰρ D; cf. Orib. III 421

916 δύο μὲν τὰς ἀκριβῶς εὐθείας, ὅταν ἥτοι πλείστον
ἀπ' ἀλλήλων διυστῇται τὰ χεῖλη, τὸ μὲν ἀνατεινόμενον
ὥς ἐπὶ τὴν ῥῖνα, τὸ δὲ κατασπώμενον ὥς ἐπὶ τὸ γέ-
νειον, ἢ συνάγεται πρὸς ἄλληλα, τὸ μὲν ἄνωθεν κάτω,
τὸ δ' αὖ κάτωθεν ἄνω φερόμενον· ὥς γὰρ ἐπὶ τε 5
καρποῦ καὶ βραχίονος ἐδείκνυμεν ἐκ τῶν λοξῶν κινή-
σεων τὰς εὐθείας γεννωμένας, οὕτως ἔχει καὶ πρὸς τῶν
χειλῶν. ἐνὸς μὲν γὰρ ἐνεργοῦντος μὴδὲ καθ' ὅποτε-
ροῦν αὐτῶν ἐπὶ τὸ πλάγιον ἢ κίνησις· εἰ δ' ἄμφω
ταθεῖεν, οὕτως ἤδη σύμπαν τὸ χεῖλος ἀνασπᾶται μὲν 10
ὑπὸ τῶν ἄνωθεν μυῶν, κατασπᾶται δ' ὑπὸ τῶν κάτω-
θεν. ἀλλὰ καὶ τῶν μὲν ἔξωθεν ἰνῶν ἐκτεινομένων
ἐκτρέπεσθαι συμβαίνει τοῖς χεῖλεσιν, ἐντρέπεσθαι δὲ
καὶ ὑποπτύσσεσθαι διὰ τῶν ἐντός, ὥστε καὶ τούτων
τῶν δύο συναριθμουμένων ταῖς ἀκριβῶς εὐθείαις τέτ- 15
ταρας μὲν τὰς ἑξ ἐπιμέτρου προϊούσας, ὁκτιῶ δὲ τὰς
πάσας αὐτῶν γίνεσθαι κινήσεις. αἱ μὲν γὰρ λοξαὶ
τέτταρες τυγχάνουσι· τῶν δ' ἔξωθεν αὐταῖς προσερ-
χομένων τῶν δὲ νῦν λελεγμένων μία μὲν ἐν τῷ δι-
στασθαι τὰ χεῖλη γίνεσθαι, δευτέρα δ' ἐν τῷ συνάγε- 20
917 σθαι, ἥ τρίτη δ' ἐκτρέπομένων, τετάρτη δ' ὑποπτύσσο-
μένων. ὅπως δ' ἐπὶ πλείστον οὐχ αὐταὶ μόνον, ἀλλὰ
καὶ σὺν αὐταῖς αἱ κατὰ τὰς γνάθους ἐπιτελοῖντο, μὴν
πλατὺν καὶ λεπτὸν ἢ φύσις ἔξωθεν ἀπέτεινεν, ἕνα
καθ' ἐκάτερον μέρος, ἄχρι τῆς κατὰ τὸν τράχηλον 25
ἀκάνθης ἐκτεταμένον. ἀναφέρονται δ' αὐτῶν αἱ ἵνες,

2 διίσταται U || 7 γεννωμένας U γενομ. cett. || 8 γὰρ U om.
cett. || 12 verba καὶ — ἐντός exc. Orib. III 421 || 17 γίνν. L
γενέσθαι cett. || 22 verba ὅπως — μέρος exc. Orib. III 422 |
post πλείστον add. διίστασθαι b, om. codd. | μόνον Orib. μόναι
codd. || 24 ἐπέτεινεν Orib.

αἱ μὲν ἀπὸ στέρνου τε καὶ τῶν κλειδῶν ἑκατέρως,
 ὅσον τῷ στέρνῳ συνεχές, ὕρθιαι πρὸς τὸ κάτω χεῖλος,
 αἱ δ' ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τῶν κλειδῶν ἤδη λοξαὶ πρὸς
 τὰ πλάγια τῶν χειλῶν. λοξότεραι δ' ἔτι μᾶλλον τοῦ-
 5 των αἱ ἀπὸ τῶν ὁμοπλατῶν ἀνερχόμεναι πρὸς τε τὰ
 πλάγια τῶν χειλῶν καὶ ὅσον τούτοις συνεχές ἔστι
 τῶν γνάθων. ὥς τό γε ὑπόλοιπον [ἀπάντων] τῶν
 γνάθων ὀπίσω πᾶν ὥς ἐπ' ὅτα τείνουσιν ἕτεράς τινες
 ἴνες. ἡγνύεται δ' ὁ μῦς οὗτος τοῖς ἀνατομικοῖς ἀν-
 10 δράσι, καίτοι πάμπολύ τι νεύρων πληθὺς ἐξ ἀπάντων
 σχεδόν τι τοῦ τραχήλου τῶν σφονδύλων δεχόμενος.
 ἀλλ' ἡ κίνησις αὐτοῦ φανεῖται σοι σαφῶς, εἰ κλείσας
 τὴν γένυν ἀκριβῶς ἐπὶ πλείστον ἀπάγειν ἐθέλοις ἐφ'
 ἑκάστων ὧν εἶπον || μερῶν τὰ χεῖλη τε καὶ τὰς γνάθους. 918
 15 εὐρημένης δὲ τῆς ἐνεργείας τούτου τοῦ μυὸς εὐθύς
 καὶ ἡ χρεῖα πρόδηλος, ὥς εἰς τε τὰς διαλέκτους καὶ
 τὰς μασήσεις ἱκανῶς συντελεῖ. ὅτι δὲ καὶ τὰ νεῦρα
 βέλτιον ἦν εἰς μὲν τὸ κάτω χεῖλος ἀπὸ τῶν διὰ τῆς
 κάτω γένυος ἰόντων ἀγαγεῖν, εἰς δὲ θάτερον ἀπὸ τῶν
 20 διὰ τῆς ἄνω, καὶ τοῦτ' οἶμαι πρόδηλον. οὕτω δὲ καὶ
 τὰς ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας ἀπὸ τῶν πλησίον κειμέ-
 νων εἰς ἑκάτερον αὐτῶν ἀποφυῖναι μακροῦ βέλτιον ἦν
 ἢ πόρρωθέν ποθεν ἐπάγεσθαι ζητεῖν. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τῆς τῶν ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν καὶ νεύρων εἰς ἅπαντα
 25 τὰ μέλη δικαίας διανομῆς ἐπὶ προήκοντι τῷ λόγῳ
 γεγράφεται.

2 τῷ στέρνῳ L (ras.) τῶν στέρνων cett. || 4 χειλῶν LU κλει-
 δῶν D αἱ δ' — χειλῶν om. B | ἔτι L² om. cett. || 7 ἀπάντων
 BLU ἀπασῶν D, inclusi || 9 ἡγνύεται D || 9—10 ἀνδράσι om. D ||
 11 τι om. D || 15 εὐρημένης BU εἰρ. DL || 17 συντελεῖ L συντε-
 λες U συντελεῖν cett. || 23 καὶ ζητεῖν DU

Cap. XVII. Τὰ δὲ τῆς ῥινὸς περὶ γὰρ διότι μὲν
 ἐχρῆν εἶναι χονδρώδη τε ἅμα καὶ κατὰ προαίρεσιν τοῦ
 ζῴου κινούμενα, τὸ μὲν πού τι καὶ πρόσθεν εἴρηται,
 τὸ δὲ τι καὶ νῦν ὑπομνήσομεν. ἐπὶ τε γὰρ ταῖς ἀθρο-
 τέραις εἰσπνοαῖς, ὥς δ' αὐτῶς καὶ ταῖς ἐκφυσθήσεσιν 5
 ἢ κίνησις αὐτῶν οὐ σμικρὰ συντελεῖ. διὰ τοῦτο μὲν
 919 οὖν ἐγένετο κινούμενα, χονδρώδη δέ, διότι δύσθλα-
 στός τε ἅμα καὶ δύσθραυστος ἦδε ἢ οὐσία. κατὰ δὲ
 τὴν τοῦ ζῴου βούλησιν ἢ κίνησιν αὐτῶν ὅτι καλῶς
 γίγνεται μᾶλλον ἢ εἰ χωρὶς ὁρμῆς ἐκινεῖτο ταῖς ἀρτη- 10
 ραῖς ὁμοίως, εἰ μὴ τις ἤδη καὶ καθ' ἑαυτὸν λογίξε-
 σθαι δύναται, ῥαθύμως ὁμίλησε τοῖς ἔμπροσθεν ἅπασι
 λόγοις. καὶ μὲν γὰρ καὶ ὥς ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἐμφύεσθαι
 μῦς, εἰ μέλλοιεν οὕτω κινήσασθαι, καὶ τοῦτ' ἤδη
 χρή τινα συνιέναι μυριάκις ἀκηκοῦσα περὶ κινήσεώς 15
 τε καὶ φύσεως μυῶν. ἀλλ' ἴσως, τίνες οἱ μῦες οὗτοι
 καὶ πηλίκοι καὶ πῶς κείμενοι καὶ πόθεν ὁρμώμενοι
 καθήκουσιν εἰς τὰ τῆς ῥινὸς περὶ γὰρ, παρ' ἡμῶν
 ἀξιοῦσι μαθεῖν· οὐ γὰρ ἔτι λόγου ταῦτά γε, ἀλλὰ τῆς
 ἀνατομῆς ὑπάρχειν εὐρήματα. διδάσκωμεν οὖν ἤδη 20
 πρῶτον μὲν αὐτῶν τὴν ἐκφυσιν ὑποκάτω τῶν μῆλων
 γιγνομένην ἐγγὺς ταῖς ἀρχαῖς τῶν ἐπὶ τὰ χεῖλη καθη-
 κόντων μυῶν, ἐφεξῆς δὲ τὴν θέσιν, ὅτι τούτοις ἄχρη-
 τινὸς ὁμιλοῦντες αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἀποχωροῦσιν ἐπὶ τὴν
 ῥῖνα λοξοί. μικροὶ δὲ δῆπουθέν εἰσιν ἀνάλογον τοῖς 25
 920 κινουμένοις ὑπ' αὐτῶν μορίοις. ἢ τοῦτο μὲν οὐκ
 ἐχρῆν ἔτι με λέγειν, ὥς ἤδη πεπεισμένοις τοῖς ἀνα-
 γιννώσκουσι ταυτὶ τὰ γράμματα περὶ τῆς προνοίας

4 ὑπομνήσωμεν BU || 5 ὡσαύτως δὲ D || 12 ὁμίλησας L
 ὁμίλησαι U || 14 κινήσασθαι U κινεῖσθαι cett. || 20 διδάσκο-
 μεν BD

τοῦ δημιουργοῦ. καὶ γὰρ ὅτι παρὰ τῶν διὰ τῆς ἄνω
 γένουσι ἰόντων νεύρων ἐπ' αὐτοὺς ἀποβλαστήματα
 φέρεται σμικρά, περιττὸν μὲν ἦν ἔτι λέγειν, ὅμως δ'
 ἔνεκα τοῦ μηδὲν λείπειν τῷ λόγῳ λελέχθω καὶ τοῦτο.
 5 κατὰ ταῦτά δὲ καὶ περὶ τοῦ τοὺς πόρους τῆς ῥινὸς
 ὑπαλείφοντος χιτῶνος ἴσως μὲν οὐδὲν ἐχρῆν ἔτι λέγειν
 ἀκροατῇ μνήμονι· λεγέσθω δ' οὖν καὶ οὗτος ἔνεκα
 διττῆς χρείας τοῖς ζώοις γερονέναι, προτέρας μὲν,
 ὥσπερ ὁ τὸν λάρυγγά τε καὶ τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν
 10 ὅλην ὑπεξωκὼς ἐνδοθεν, ἑτέρας δ', ἵν' αἰσθήσεως
 μεταλάβῃ τὸ πᾶν ὄργανον· οὐ γὰρ δὴ τό γ' ὅστιον
 τῆς ῥινὸς ἢ ὁ χόνδρος οἶά τ' ἦν αἰσθάνεσθαι. περὶ
 δὲ τῶν εἰς τὸν χιτῶνα τόνδε καταφυομένων νεύρων
 οὐδὲν ἔτι δέομαι λέγειν· εἴρηται γὰρ ὑπὲρ αὐτῶν
 15 ἔμπροσθεν αὐτάρκως, ἥνίκα τὰς κατὰ συζυγίαν ἐκφύ-
 σεις ἐξ ἐγκεφάλου διήειν τῷ λόγῳ. καὶ μὲν γε καὶ
 περὶ τῶν τρημάτων τῆς ῥινός, || ἃ κοινὰ πρὸς τοὺς 921
 ὀφθαλμοὺς ἐστὶν αὐτῇ, διήκοντα καθ' ἑκάτερον μέρος
 ἄχρὶ τοῦ μεγάλου κανθοῦ, σὺν τῇ τῶν ἄλλων τῶν
 20 κατ' ὀφθαλμοὺς ἐξηγήσει μορίων ἔμπροσθεν εἴρηται.
 καὶ χρὴ μήτε τῶν ἤδη προειρημένων αὐθις ἐθέλειν
 ἀκούειν ὅσα τε παραλέλειπται σμικρὰ ῥαδίως νοεῖσθαι
 δυνάμενα τοῖς ἐπιμελῶς ἀνεγνωκόσι τὰ γεγραμμένα,
 ταῦθ' ἐκόντας ἡμᾶς ἡγεῖσθαι παραλελοιπέναι. τῶν
 25 γὰρ ἀνάλογον αὐτοῖς ἐχόντων μυριάκις ἤδη τὴν ἐξή-
 γησιν πεποιημένοι ῥάστιν ἡγούμεθ' εἶναι καὶ τὴν τῶν
 παραλελειμμένων εὗρεσιν.

4 λειπεῖν BD || 7 καὶ οὗτος superscr. καὶ τοῦτο L² ||
 9 ὥσπερ L¹ ὥσπερ L² | τε om. U || 11 μεταλάβοι BD || 15 τὰς
 συζυγίας B || 23 προγεγραμμένα BL || 26 καὶ BLU om. D

Cap. XVIII. Ὅσον οὖν ἔθ' ὑπόλοιπόν ἐστι τῶν
κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐξηγήσεως δεόμενον, αὐτὸς ἐπάνειμεν
ὥς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἀρξάμενοι πάλιν ἀπὸ τοῦ
πλήθους τε καὶ τῆς θέσεως τῶν ὀστέων. διὰ τί γὰρ
ἐπὶ μὲν αὐτῆς τῆς κεφαλῆς ἐστίν, ἐννέα δὲ τῆς ἄνω 5
γέφυρος, δύο δὲ τῆς κάτω, δίκαιον ἐπίστασθαι τὸν γε
μηδὲν τῶν ἔργων τῆς φύσεως ἄγνωστον ἐθέλοντα
922 καταλείπειν, ὅσπερ δὴ καὶ μόνος || ἐστὶν ὁ δικαίως φυ-
σικὸς ὀνομασθησόμενος. ἀναμνησθῆναι δὲ χρὴ πάλιν
κάνταυθα τῶν πρόσθεν εἰρημένων ὑπὲρ ἀπάσης ὀστέων 10
συνθέσεως. ἦτοι γὰρ ἔνεκα κινήσεως ἢ διαπνοῆς ἢ
διόδου τινὸς ἢ τῆς τῶν μερῶν ἑτερότητος ἢ ἀσφαλείας
τε καὶ δυσπαθείας ἢ σύνταξις αὐτῶν ἐγένετο, κινήσεως
μὲν ἔνεκεν ἐν δακτύλοις καὶ καρποῖς καὶ ἀγκῶσι καὶ
ᾧμοις καὶ ἰσχίοις καὶ γόνασι καὶ ἀστραγάλοις καὶ 15
πλευραῖς καὶ σφονδύλοις καὶ ἀπάσαις ἀπλῶς ταῖς διαρ-
θρώσεσι, διαπνοῆς δέ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ῥαφῶν ἐλέ-
γετο, τῆς τε τοῦ περικρανίου γενέσεώς τε ἅμα καὶ
διόδου καὶ τινων ἀγγείων τῶν μὲν ἔσωθεν ἔξω, τῶν
δ' ἔξωθεν ἔσω διηκόντων ἔνεκεν αἱ ῥαφαὶ τῆς κεφα- 20
λῆς ἐδείκνυντο γεγενῆσθαι. καὶ μὲν γε καὶ δυσπαθείαν
τέ τινα καὶ ἀσφάλειαν ὑπάρχειν ἅπασιν τοῖς ἐκ πολλῶν
συνκειμένοις ἐν αὐτοῖς τε τοῖς περὶ τῶν ῥαφῶν τῆς
κεφαλῆς λόγοις ἐπεδείξαμεν ἐπὶ τε τῶν χειρῶν οὐχ
ἥμιστά. τῆς δὲ τῶν ἐν τοῖς ὀστοῖς μερῶν διαφορᾶς 25
923 ἔνεκα καὶ τὰς ἐν τοῖς λεπιδοειδέσιν ἐλέγομεν γεγο-
νέναι συνθέσεις. ἀλλὰ καὶ τῶν κώλων αἱ κεφαλαί,
ᾧσπερ δὴ καὶ ἐπιφύσεις ὀνομάζουσι καὶ κονδύλους,

4 μὲν γὰρ U || 8 καταλείπειν BDL || 9 ὀνομαζόμενος BL² ||
12 ἑτερότητος] στερότητος BL² || 14 καὶ καρποῖς post ἀγκῶσι
colloc. D || 20 ὧν ἔνεκεν BL² || 26 ἔνεκα U || 28 ἅπερ LU.

διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γεγόνασιν. ἔνθα γὰρ ἂν ὅστων
 μυελὸν ἔχη, τούτῳ καθάπερ ἐπίδημα τοῖς πέρασιν
 ἐκατέρωθεν ὡς τὰ πολλὰ κεφαλὴν ἰδεῖν ἔστιν ἐπιφυ-
 μένην. καὶ μοι δοκεῖ τοῦτον αὐτὸν ἤδη τὸν λόγον
 5 ἀρχὴν ποιήσασθαι τοῖς προκειμένοις καὶ δεῖξαι πρῶ-
 τον μὲν, διὰ τί τῆς κάτω γένυος ἐχούσης μυελὸν ἔμοι-
 ρός ἐστι τελέως οὐσίας τοιαύτης ἢ ἄνω· δεύτερον δὲ
 διὰ τί, καίτοι μυελὸν ἐχούσης τῆς κάτω, κατ' οὐδέτερον
 αὐτῆς τῶν περάτων ἐπίφυσίς ἐστιν, οἷον βραχίονι καὶ
 10 πῆχει καὶ κερκίδι καὶ μηρῷ καὶ κνήμῃ καὶ περόνῃ καὶ
 ὅλως τοῖς μυελὸν ἔχουσιν. εὐθὺς δὲ τούτοις συν-
 αποδειχθήσεται καὶ διὰ τί τὸ τῆς ἄνω γένυος ὅστων
 οὐκ ἔχει μυελόν, ὥσπερ τὸ τῆς κάτω, κατὰ τινα γένῃ
 ζῶων. ἦν δὲ δὴ ταῦτα δείξωμεν, οὕτως ἤδη καὶ τὸν
 15 περὶ τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐπάνειμεν
 λόγον. ἀρκτέον οὖν ἀπὸ τοῦ σαφέστατα φαινομένου
 κατὰ πάντα τὰ ζῶα, τοῦ μηδὲν τῶν μικρῶν ὀστέων
 μυελὸν ἔχειν, || ὅτι μηδὲ κοιλίαν ἀξιόλογόν τινα καὶ 924
 μεγάλην μίαν, ἀλλὰ τὰς σήραγγας μόνον καὶ ταύτας
 20 ὀλίγας τέ τινας καὶ στενάς. εἰ γὰρ δὴ πρὸς τῷ μικρὸν
 εἶναι καὶ κοῖλον ἐγγένητο, παντάπασιν ἂν ἦν ἀσθε-
 νές, ὥσπερ εἰ καὶ τῶν μεγάλων τι πλήρες ἦν καὶ
 πυκνόν, ἐσχάτως ἂν ἦν βαρὺ τε καὶ δύσφορον. ὅπου
 γὰρ καὶ νῦν μεγίστων τῶν κινησόντων ἐδεήθη μυῶν
 25 κνήμῃ καὶ μηρὸς καὶ βραχίονι καὶ πάνθ' ὅσα ἄλλα
 τοιαῦτα, τί χρὴ νομίζειν, εἰ μήτε κοιλίας εἶχεν οὕτω

5—6 πρῶτον] πρότερον D || 9 οἷον L¹ οἷα L² || 11—12 post
 συναποδειχθήσεται add. ἢ πᾶσα τῶν ὀστέων σύνθεσις L ἢ σύν-
 θεσις B || 13—14 ζῶων γένῃ BL || 15 τοῦ om. D | τῆς θέσεως
 BLU συνθέσεως D || 16 σαφεστάτον D || 19 τὰς σήραγγας codd.,
 τὰς om. ch || 20 μικρὸν] στενὸν D || 21 ἐγένετο B | ἂν om. U

μεγάλας μήτ' ἀραιότερα ταῖς συστάσεσιν ἐγγέγονει; καὶ
 τούτου μέγιστον τεκμήριον τὸ τοῖς μὲν ἀσθενέσιν
 ἅπασι ζῷοις χαυνότερά τε καὶ κοιλότερα, τοῖς δ' ἰσχυ-
 ροτέροις πυκνότερά τε καὶ πληρέστερα τὰ ὅσῃ γεγο-
 νέναι, φυλαττομένης οἶμαι τῆς φύσεως ἀσθενεστέρων 5
 ὀργάνων ἐξάπτειν βάρη μεγάλα. οὕτω τοι καὶ κύων
 καὶ λύκος καὶ πάρδαλις καὶ πάνθ' ὅσα μυσὶ καὶ νεύ-
 ροις σύντονα συῶν καὶ οἰδῶν καὶ αἰγῶν πυκνοτέρων
 τε πολὺ καὶ σκληροτέρων ἐκτῆσατο τὴν τῶν ὀστέων
 925 οὐσίαν, καὶ τό γε πάντων σφοδρότατόν τε καὶ συν- 10
 τονώτατον ζῷον, ὁ λέων, ἀμύελα πάντ' ἔχειν πεπίστευ-
 ται. τῷ γὰρ ὄντι τὰ μὲν ἄλλα σύμπαντ' αὐτοῦ μέλη
 τοιαύτην ἔχει σαφέστατα τῶν ὀστέων τὴν οὐσίαν· κατὰ
 δὲ τοὺς μηροὺς καὶ εἰ δὴ τι τοιοῦτον ἕτερον κῶλον,
 ἄμυδρά καὶ λεπτὴ διατετάσθαι σοι δόξει κατὰ τὸ μέ- 15
 σον αὐτῶν κοιλότης, ὥστε τοῦτο μὲν, εἴπερ τι καὶ
 ἄλλο, τῶν ἐναργεστάτων ἐστίν, εἰς τὴν τῶν μυῶν
 ἀσθενειάν τε καὶ ῥώμην ἀποβλέπουσαν τὴν φύσιν ἀνά-
 λογον αὐταῖς ἐργάζεσθαι τὰ βάρη τῶν ὀστέων. ἐπεὶ
 γὰρ διττὸς ἦν αὐτῇ τῆς ὅλης κατασκευῆς αὐτῶν ὁ 20
 σκοπός, ὥς μὲν πρὸς τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἡ σκληρό-
 της, ὥς δὲ πρὸς τὴν τοῦ ζῷου κίνησιν ἡ κουφότης,
 καὶ ἦν ἐς ταῦτόν συνελθεῖν ἄμφω ταῦτα οὐκ εὐπετέες
 — ἡ μὲν γὰρ ἐκ πυκνότητος καὶ σκληρότητος, ἡ δ' ἐκ
 τῶν ἐναντίων ἐγεννᾶτο — δηλόν, ὥς τὸ χρηστότερον 25
 αὐτῶν ἐλέσθαι βέλτιον ἦν. χρηστότερον δ' ἐστὶ τοῖς
 ζῷοις ἡ κίνησις, ὥς ἂν καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῶν

4 τε om. U | πληρέστερα L πληρέστατα cett. || 5 ἀσθε-
 νεστάτων B || 6 μεγάλα om. U || 9 πολὺ om. BL | ἐκτῆσαντο
 BD || 12 ὄντι codd. λέοντι b || 14 εἰ δὴ] ἤδη BDL || 16 αὐτῶν
 om. U || 19 αὐταῖς LU αὐτοῖς BD | ἀπεργάζεσθαι U || 27 ἡ om. BL

ὑπάρχουσα. οὐ γὰρ ἡ ζῶον, πάντως δυσπαθές, ἀλλ'
 ἐξ ἑαυτοῦ κινούμενον. ἐφ' ὧν μέντοι διὰ τε τὸ σύν-
 τονον τῶν || μυῶν καὶ ὅλου τοῦ ζώου τὴν ῥώμην οἶόν 926
 τ' ἦν ἄμφω παρεσκευάσθαι, τούτοις ἅπασιν πυκνὰ καὶ
 5 σκληρὰ καθάπερ τινὰς λίθους ἀπειργάσατο τὰ ὅστω
 καὶ τοῦθ' οὕτως ἐπὶ πάντων φυλάττει τῶν ζώων,
 ὥστ' οὐ μόνον πεζὸν οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ πτηνὸν οὐδ'
 ἔνυδρον ἄλλως ἔχει. καὶ γὰρ οὖν καὶ τοῖς ἀετοῖς
 πυκνοτάτη τέ ἐστὶ καὶ σκληροτάτη τῶν ὀστέων ἡ σύγ-
 10 κρισίς· ἐξῆς δ' αὐτῶν τοῖς ἀλκιμοῖς λέραξιν ὥσπερ
 κίρκω καὶ φασσοφόνω καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἔπειτ' ἦδη
 καὶ τοῖς ἄλλοις, ἀλέκτοσί τε καὶ νήταις καὶ χησὶ
 χαύνῃ τε ἅμα καὶ κόλλη καὶ κούφῃ τῶν ὀστέων ἡ σύ-
 στασις. εἴπερ οὖν ἄνθρωπος οὐ κατὰ λέοντ' ἐστὶ
 15 τὴν ῥώμην οὐτ' οὖν τῶν μυῶν οὐθ' ὅλου τοῦ σώμα-
 τος, εὐλόγως αὐτῷ τὰ μέγιστα τῶν ὀστέων οὐ κοῖλα
 μόνον, ἀλλὰ καὶ χαῦνα γέρονε. καὶ μὴν εἴπερ εὐλό-
 γως ἐστὶ κοῖλα, καὶ δέδεικται μυριάκις ἦδη κατὰ
 τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἅπασιν τοῖς ἔνεκά του γεγονόσι
 20 πρὸς ἄλλο τι συγχρωμένη καλῶς ἡ φύσις, οὐκ ἔμελλεν
 αὐτὰ περιόψεσθαι κενά, δυναμένη γε δὴ τινα παρα-
 σκευὴν τροφῆς οἰκείας αὐτοῖς ἐναποθέσθαι. || δέδεικται 927
 δ' ἐν Τοῖς τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνήμασιν, ὅτι
 τε μυελός ἐστιν ἡ οἰκεία τροφή τῶν ὀστέων ὅτι τε τοῖς
 25 οὐκ ἔχουσι κοιλίας ὁστοῖς ἐν ταῖς σήραγξι τοιοῦτόν
 τι περιέχεται, καὶ μὲν γε καὶ ὥς οὐ χρή θανατῶσαι,
 εἰ παχύτερος ὁ μυελός ἐστὶ τοῦ κατὰ τὰς σήραγγας

1 ἡ] εἰ L ὁ D | πάντως codd. πάντων b || 4—5 σκληρὰ καὶ
 πυκνὰ B || 14 ὁ ἄνθρωπος. BDL | λέοντας BL || 15 οὖν add. BL οὐ U
 om. D || 20 καὶ πρὸς BL | ἔμελλεν BL || 24 ἡ add. codd.,
 om. a

χυμοῦ, καίτοι τῆς αὐτῆς χρείας ἔνεκεν ἐκείνῳ γεγονώς.
 διὰ ταῦτα μὲν δὴ μυελὸν ἔσχευεν ὅσα κοῖλα τῶν ὀστέων.
 ἐπιφύσεις δὲ τῶν κεφαλῶν οὐκ εὐθὺς ὅσα μυελὸν ἔχει
 σύμπαντα κέκτεται. καὶ γὰρ καὶ ἡ κάτω γένυς ἔχει
 μὲν τινα μυελὸν ἐντὸς ἐαυτῆς, ἐπίφυσιν δ' οὐκ ἔχει·
 5 πυκνότερα γὰρ ἔστιν ἢ ὡς ἐπιφύσεως δεῖσθαι. συν-
 ελθόντων οὖν ἐς ταῦτόν ὅστούν ἀμφοῖν ἅμα, χαυνό-
 τητός τε καὶ κοιλότητος, εὐθέως αὐτῷ κεφαλὴν τινα
 κατὰ πέρας ἐπιφυομένην ἰδεῖν ἔστιν, ὅτι τε δεῖται
 τινος ἐπιθήματος ὅτι τε τοῦτο πυκνὸν εἶναι χρὴ καὶ
 10 στερορόν, καὶ μάλισθ' ὅταν εἰς διάρθρωσιν περαινῇ·
 σκληρῶν γὰρ δεῖται τῶν διαρθρουμένων ὀστέων, ὡς
 ἂν συνεχῶς μελλόντων κινεῖσθαι τε καὶ περὶ ἑλληλα
 928 τριβεσθαι. πάλιν || οὖν ἀναμνησθῆναι χρὴ μιᾶς τῶν
 εἰρημένων ὁποῖα τίς ἔστιν ὀλίγον ἔμπροσθεν χρεῶν
 15 κατὰ τὰς συνθέσεις τῶν ὀστέων. οὐ γὰρ οἷόν τε καθ'
 ἐν αὐτῶν ἐναντία ταῖς φύσεσιν ἐνοῦσθαι καλῶς μόρια.
 πῶς γὰρ ἂν ἀραιῷ τὸ πυκνὸν ἢ σκληρῷ τὸ χαῦνον
 εἰς ἔνωσιν ἀφίκοιτο φίλιόν τε καὶ δύσλυτον; οὕτως
 οὖν ἐλέγετο καὶ τὰ λεπιδοειδῆ κατὰ τὴν κεφαλὴν ὅσῃ
 20 πανσόφως ἐξευρῆσθαι τῇ φύσει, συνάπτοντα τοῖς τῶν
 κροτάφων ὀστοῖς πυκνοῖς καὶ σκληροῖς οὖσι χαῦνα
 καὶ σηραγγώδη τὰ τοῦ βρέγματος. ὁμοίας δὲ χρείας
 ἔνεκα καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν κώλων ἅπασι γεγόνασιν
 πυκναὶ καὶ σκληραὶ χαῦνοις καὶ ἀραιοῖς ἐπιφυόμεναι.
 25 πῶς οὖν ἡ φύσις κἀνταῦθα; τοῦ μὲν ἐνοῦν ἀλλήλοις
 τὰ ἐναντία κατέγνω, φιλίαν δ' αὐτοῖς τινα καὶ ἔλκυνον

1 χρείας ἔνεκεν scripsi: χρ. ἔνεκα ἐν U ἔνεκα χρ. ἐν DL
 ἔνεκα (χρείας om.) ἐν B || 3 ἐπίφυσιν D² || 6—7 συνελθόντων
 D | 7 οὖν om. D | ὅστούν om. D || 7—8 κοιλότητός τ. κ. χ. BL ||
 12 ὀστέων om. U || 21 πανσόφως L²U πάνν σ. cett.

ὁμιλίαν ἐκ τοῦ τρόπου τῆς συμφύσεως ἐμνηχανήσατο
 χόνδρον ἑκατέροις ἐπαλείψασα καθάπερ τινὰ κόλλαν,
 ὅς τοῦ μὲν χάνου τῶν ὀστέων ἀναπληρώσας τε τὰς
 ἐν τοῖς πέρασι σήραγγας ἐκλεάνας τε τὰς τραχύτητας,
 5 τῷ δὲ σκληρῷ περιχυθεὶς ἔξωθεν || ἔδησεν αὐτὰ πρὸς 929
 ἄλληλα καὶ συνέφυνσε δι' ἑαυτοῦ μέσον καλῶς οὕτως,
 ὥστε, εἰ μὴ τις ἢ καθεψήσειεν ἢ ξηράνειεν αὐτά, λαν-
 θάνειν τὴν σύνθεσιν. ἔνθα δ' ἂν μὴ πολὺ τὸ δια-
 λάττον ἢ τῶν ὀστέων, ἀλλὰ βραχεῖ τινι τοῦ περιέχοντος
 10 τὴν κοιλότητα τὸ κατακλεῖον αὐτὴν πέρας ὑπάρχει
 πυκνότερον, ἐνταῦθ' ἡ φύσις οὐδὲν δεῖται φιλοτεχνεῖν
 ἐπιφύσιν, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ <τοῦ> τῆς κάτω γένους. οὐ γὰρ
 δὴ μικρῷ τινι τοῦτο βραχίονός τε καὶ μηροῦ καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν τοιούτων ὀστέων ὑπάρχον πυκνότερον, ἀλλ'
 15 ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρον ἱκανὸν ἑαυτῷ γίγνεται κατα-
 κλεῖειν τὸν μυελὸν ἄνευ τινὸς ἔξωθεν ἐπιφύσεως. ἡ
 δ' αἰτία τοῦ μὲν πολὺ σκληρότερον ἐκείνων γενέσθαι
 καὶ διὰ τοῦτο κοιλότητα σμικρὰν ἔχειν ἢ γυμνότης
 ἐστίν. εἰ μὴ γὰρ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας τὴν δυσπά-
 20 θειαν ἐκτήσατο, ῥαδίως ἂν ἐθλατό τε καὶ συνετρίβετο
 προπετὲς οὕτω καὶ ψιλὸν ἐκκείμενον. τοῦ δ' ὅλως
 ἔχειν κοιλότητα, καίτοι δεόμενον εἶναι σκληρόν, οἱ
 κροταφῖται μύες ἔχουσι τὴν αἰτίαν οὐκ ὄντες ἡμῖν
 οὕτως ἰσχυροὶ || καθάπερ ἐπὶ λεόντων, ὡς πυκνὸν καὶ 930
 25 σκληρόν καὶ πλήρες ὀχεῖν ἀλύπως ὀστοῦν. καὶ μὲν δὴ

1 συμφύσεως LU ἐμφ. D φύς. B || 2 ἐν ἑκατέροις BL || 3 ὅς
 τοῦ μὲν χάνου codd. ἢ χάνους μὲν b | ἀναπληρώσασα DU |
 τε om. D || 4 ἐκλεάνας scripsi: ἐκλειάνας L (ras.) ἐκλειάνασα
 BDU || 7—8 λανθάνειν scripsi: λανθάνει codd. || 9 βραχὺ τι D ||
 10 ὑπάρχει D || 12 τοῦ addidi || 13 δὴ om. D || 15 ὅλῳ BLU
 ὅλον D καὶ scripsi: τῷ codd. || 17 πολλῷ L || 20 συνετρίβετο U
 συνεθλίβετο cett. || 25 ὀχεῖν LU ἔχειν cett.

καὶ ἐδείτο γε πάντως ἐν τῷ δάκνειν ἔχων τὴν τῆς
 ῥώμης ἐνέργειαν ὁ λέων ἰσχυρῶς γέννος. οὐδὲ γὰρ
 ὀδόντας ἰσχυροὺς ἐν αὐτῇ κατέπηξεν ἂν ἡ φύσις, εἰ
 μὴ καὶ αὐτὴν πρότερον ἀπειργάσατο τοιαύτην. οὕτω
 δὲ καὶ τὸν αὐχένα σύμπαντα κρατερὸν ἐδημιούργησεν 5
 αὐτῷ συμφύσασα πρὸς ἀλλήλους διὰ συνδέσμων ἰσχυ-
 ρῶν τοὺς ταύτη σφονδύλους. ἀλλ' ἄνθρωπός γε, πολι-
 τικόν τε καὶ ἡμερον ὑπάρχων ζῶν, εὐρώστον μὲν οὕτω
 γέννος οὐκ ἐδείτο, δυσπαθεστέρας μέντοι χορήζων αὐ-
 τῆς ἢ κατὰ βραχίονα καὶ μηρόν, ἀλλὰ καὶ κούφης 10
 ἅμα διὰ τοὺς κροταφίτας μὺς ἀκριβῶς ἀρμόττουσαν
 ἑκατέρᾳ τῇ χρεῖα κέκτηται. διὰ τὴν αὐτὴν οὖν πρό-
 νοιαν οὐδ' ὅλως ἔχει μυελὸν ἢ ἄνω γέννος, ὅτι μηδὲ
 κινεῖται τὴν ἀρχήν. ἀφαιρεθείσης γὰρ τῆς ἐτέρας
 χρεῖας εἰς δυσπάθειαν μόνην παρεσκευάσθη, τοῦτο δ' 15
 ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ὀστέων ἐδείχθη γιγνόμενον.

Cap. XIX. Ἀλλὰ καὶ τὸ τὰς ἀνομοιότητας αὐτῶν ||
 931 γραμμαῖς ἀπ' ἀλλήλων ὀρίζεσθαι, μὴ δυναμένας ἐνω-
 θῆναι καλῶς, ἄμεινον ὑπάρχειν ἐδείκνυμεν. ἔστι δ'
 οὐχ ἥμισυ καὶ τοῦτο τῇ ἄνω γέννι. σύγκειται γὰρ 20
 ἐξ ἀνομοίων ὀστέων ταῖς οὐσίαις, ὅτι καὶ ταῖς χρεῖαις·
 τὰ μὲν γὰρ τῶν μῆλων παχύτατα, τὰ δὲ τῆς ῥινὸς
 λεπτότατα, τὰ δ' ἄλλα σκληρότατα. τὴν γὰρ δυσπά-
 θειαν τοῖς μὲν μήλοις ἢ παχύτης, ἐκείνοις δ' ἢ σκλη-
 ρότης ἐργάζεται. λοιπὴ δ' ἢ ῥις ἀσθενεστέρα γέγονε, 25
 διότι μηδὲν ἔμελλε μέγα βεβλάψεσθαι τὸ ζῶν, οἷον
 εἰ καὶ τῶν ἄλλων τι μερῶν ἔπαθε τῆς ἄνω γέννος.
 ἦτοι γὰρ εἰς τὰ δι' αὐτῆς φερόμενα νεῦρα τὴν βλά-

3 ἂν om. DU || 7 ἀλλ' om. B | post ἄνωθ. add. δέ γε B τε
 U γε L om. D || 8 ὑπάρχων LU || 18—19 καλῶς ἐνωθῆναι D ||
 20 ἄνω] κάτω DU || 25 λοιπὸν D || 26 βεβλάψεσθαι L βλάψ. cett.

βην ἢ εἰς τοὺς μῦς τοὺς μασητήρας ἀναγκαῖόν ἐστι
τελευτᾶν ἐν τοῖς ἄλλοις παθοῦσι μέρεσιν, ἐνίοτε δὲ
καὶ αὐτῶν ἄπτεσθαι τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, εἰ τὰ
πλησίον ἐκείνων πάθοι. ἦμιστ' οὖν ἐστὶ βλαβερά τῷ
5 ζῳῳ τὰ κατὰ τὴν ῥίνα πάσχοντα, καὶ διὰ τοῦτο ἀπο-
λείπεται σκληρότητί τε καὶ παχύτητι τῶν κυριωτέρων.
δι' οὖν ταύτην αὐτῶν τὴν ἀνομοιότητα κατὰ || λόγον 932
ιδίαν μὲν ἔχει περιγραφὴν τὰ τῶν μῆλων ὅσῃ, τὰ δ'
αὖ τῆς ῥινὸς ἰδίαν ἄλλην, οὕτω δὲ καὶ τὰ λοιπά, τὰ
10 θ' ὑπεράνω τῶν μῆλων καὶ τὸ κατ' ἄκρην τὴν γένυν
καὶ τὰ κατὰ τὴν εἰς τὸ στόμα τῆς ῥινὸς σύντρησιν.
ἡ δὲ κατὰ τὸ μήκος ἐν ἑκατέρῃ τῇ γένυϊ ῥαφὴ γέγο-
νεν, ὅτι δίδυμόν ἐστι τὸ σῶμα δεξιῶς τε καὶ ἀριστε-
ροῖς. ἐρρήθη γὰρ οὖν πολλάκις ὑπὲρ τῆς τοῦδε
15 χρείας, οὐ φαίνεται δ' αὕτη κατὰ τὰ πυκνότερα τῶν
ὀστέων, οἷον τό τε κατ' ἰνίον καὶ μέτωπον καὶ ὑπε-
ρώαν καὶ ἄκρην τὴν γένυν. ὅθεν οἶμαι καὶ ζήτησις
ὑπὲρ αὐτῶν ἐγένετο τοῖς ἀνατομικοῖς, τοῖς μὲν ἔρραφα
τελέως ἀποφηνάμενοις αὐτά, τοῖς δὲ δι' ἀκρίβειαν τε
20 καὶ πυκνότητα συνθέσεως οὐ φαίνεσθαι τὰς ῥαφάς, ἐψη-
θέντων μέντοι καὶ καταξηρανθέντων ἐν χρόνῳ πλείονι
σαφεῖς γίνεσθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν οὕτω διαφωνου-
μένων ἐν ἑτέροις ἐπὶ πλέον εἴρηται· τὸ δ' ὁμολογού-
μενον αὐταρκὲς ὑπ' ἀμφοῖν εἰς τὸν παρόντα λόγον, ὥς
25 ἔστιν ἱκανῶς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ὀστέων σκληρόν.
εἶπερ οὖν || τούτου τὴν χρεῖαν εὗρομεν, οὐδὲν ἔτι 933

1 τοὺς μασητήρας μῦς U || 2 παθοῦσης LU || 4 ἐκείνων
BLU ἐκείνου D | πάθοι L ἔπαθον cett. || 7 δι' scripsi: δεῖ
codd. || 8 ἔχει U ἔχειν cett. || 14 ἐρρήθη codd. ἐρρέθη b | γὰρ
add. BLU om. D || 15 super κατὰ scripsi. διὰ πυκνότητα L² ||
22 οὖν add. U om. cett. || 26 οὐδὲν ἂν ἔτι DLU οὐ. ἂν ἐστὶ B

χαλεπὸν οὐδὲ περὶ τοῦ πλήθους τῶν ὁσίων εὐρεῖν
 τὴν αἰτίαν. ἔστι δὲ ταῦτα σκληρότατα, διότι τε πρὸς
 δυσπάθειαν παρεσκευάσται πρὸ πάντων ἐκκείμενα καὶ
 ὅτι τῆς αἰτίας ἀπήλλακται, δι' ἣν ἀραιὰ καὶ σηραγ-
 γώδη γέρονε τὰ κατὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς κεφαλῆς ὅσα. 5
 πλείστον μὲν γὰρ ἐπ' ἐκεῖνα τῶν ἐξ ὅλου τοῦ σώματος
 ἀτμῶν ἀναθεῖ μετεωρότατα κείμενα, καὶ διὰ τοῦτο,
 καθότι καὶ πρόσθεν ἐδείκνυτο, πολυειδῆ παρεσκευάσεν
 αὐτοῖς ἢ φύσις τὴν κένωσιν. ὅσα δ' ἐκ πλαγίων τέ-
 τακται, πρὸς τῷ τῆς τοιαύτης ἀπολελύσθαι προφάσεως 10
 ἔτι καὶ καταπιπτόντων καὶ πληττομένων ἢ ὁπωσοῦν
 ἄλλως ἔμελλεν ὀχλήσεσθαι πολλάκις. οὐτε γὰρ κατα-
 πίπτει τις ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὁρδῶς οὐθ' ἐτοίμως
 πλήττεται κατὰ τοῦτο. τὰ δ' ἄλλα πάντα τὰ τε κατ'
 ἰνίον καὶ μέτωπον καὶ ὦτα καὶ τὰς πληγὰς ἐκδέχεται 15
 συνεχῶς καὶ πτώμασιν ἀλίσκεται πολλάκις. ὁπότε οὖν
 ἐκεῖνα μὲν οὐθ' ὁμοίως ἔμελλε πλήττεσθαι καὶ κενώ-
 934 σεως || ἐδείτο, ταῦτα δὲ καὶ πλήττεσθαι συνεχῶς καὶ μὴ
 δεῖσθαι κενώσεως, εὐλόγως [ἄρα] ἀραιὰ μὲν ἐκεῖνα καὶ
 σηραγγώδη, πυκνὰ δὲ καὶ σκληρὰ ταῦτα γέρονε. τὸ 20
 δ' αὖ κατὰ τὴν ὑπερφάν ὁστοῦν οἷον σφὴν τις ἔγκει-
 ται μεταξὺ τῆς τε κεφαλῆς καὶ τῆς ἄνω γένυος ἔχον
 ἥδη καὶ τὰ τῶν καθαιρόντων τὸν ἐγκέφαλον πόρων τρή-
 ματα· πρὸς δὲ καὶ κατὰ τὴν βάσιν ὑπόκειται τῆς ὅλης
 κεφαλῆς, ὥσπερ καὶ τοῦ κατ' ἰνίον ὁστοῦ τὸ συνεχές 25
 αὐτῷ μέρος. διὰ ταῦτ' οὖν ἅπαντα πυκνὸν καὶ σκλη-

1 εὐρεῖν εἶη BL² || 6 ἐπ' ἐκεῖνα scripsi: ἐπέκεινα codd. ||
 7 ἀναθεῖ BLU ἀνωθεῖ D || 8 καθότι BLU καθὰ D || 12 ὀχλή-
 σεσθαι DU ἐνοχλ. BL || 18 ταυτὶ BL || 19 post εὐλόγως add.
 ἂν U ἄρα BDL || 23—24 τμήματα B || 25 τὸ om. DL¹U ||
 26 αὐτῷ U αὐτοῦ BDL

ρὸν ἐγένετο, τάχ' ἂν εὐλόγως καὶ δι' ἑαυτὸ τοι-
 οῦτον ἀπεργασθέν. ὅτι τε γὰρ τῶν ἐκ τῆς βάσεως
 ἐστὶ τῆς κεφαλῆς σκληρῶν εἶναι δεομένων καὶ ὅτι
 διαρρεόντων αὐτὸ τῶν ἄνωθεν περιττωμάτων ἐσφακέ-
 5 λισεν ἂν ποθ' ἐτοιμῶς καὶ διεσάπη, χαῦνον εἴπερ
 ἐγένετο, διὰ τοῦτο σκληρὸν καὶ πυκνὸν ἀπείργασται
 πρὸς τῷ καὶ μέσον ἐγκείσθαι τῆς ἄνω γέννως καὶ
 τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυρὸν εἶναι δεόμενον.
 ἡ δὲ τῶν περὶ γυίοις ὁμοίων ὀστέων ἔκφυσις ἐξ || αὐτοῦ 935
 10 γέγονεν ἔδραν τε ἅμα καὶ σκέπην τοῖς ἐν τῷ στόματι
 παρεξούσα μυσὶν ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν. εἰς γὰρ τὰς
 ὀριζομένας ὑπ' αὐτῶν κοιλότητας ἀνήρτηνται τῶνδε
 τῶν μυῶν αἱ κεφαλαί. οὕτω δὴ τούτων ἐχόντων, εἴτ'
 ὄντως ἐστὶν ἄρραφα τὰ προειρημένα μόρια τῶν ὀστέων
 15 εἴτε δι' ἀκρίβειαν συνθέσεως οὐχ ὁράται, τό γε δεῖν
 αὐτὰ σκληρὰ τ' εἶναι καὶ πυκνὰ δέδεικται σαφῶς.
 οὐκ οὐν ἔμελλεν ἐνώσεσθαι καλῶς τοῖς παρακειμένοις
 ἀραιοῖς οὖσι καὶ διὰ τοῦτο σαφῆς αὐτῶν ἡ σύνθεσις
 ἐγένετο πρὸς τῷ καὶ πολλαχῇ τὰς ἄλλας χρείας ἐκτε-
 20 λεῖν, ὅσας ἔμπροσθεν εἵπομεν, ἢ διερχομένων τινῶν
 ὀργάνων δι' αὐτῶν ἢ συνδουμένων ἢ διαπνεόντων
 τῶν περιττωμάτων ἢ δυσπαθείας ἕνεκα.

Cap. XX. Τὰ μὲν οὖν τοῦ βρέγματος ὀνομαζόμενα
 δύο ὄντα καὶ χαῦνα καὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς ἄνωθεν
 25 ἐπικείμενα καὶ περιεχόμενα πανταχόθεν ὑπὸ σκληρῶν
 ὀστέων καὶ πυκνῶν, ὀπισθεν μὲν τοῦ κατ' ἰνίον, ἔμ-
 προσθεν δὲ || τοῦ κατὰ μέτωπον, ἐκατέρωθεν δὲ τῶν 936
 κατὰ τοὺς κροτάφους, εὐλογώτατα διωρίσθη γραμμαῖς.

1 δι' ἐν αὐτὸ U (ν expunct.) δι' ἑαυτὸ BL² δι' ἐν αὐτῶν
 D || 4 αὐτὸ LU αὐτοῦ BD || 6 τοῦτο scripsi: τοῦτ' οὖν BDU
 ταῦτ' οὖν L || 12 ἐνήρτηνται U || 20 ἢ καὶ διερχ. D || 24 καὶ
 χαῦνα om. D¹U || 27 τὸ μέτωπον B

ἑβδομον δ' ἐπὶ τούτοις ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ὑπερώαν, ὃ
 τινες μὲν τῆς ἄνω γένυος, ἔνιοι δὲ τῆς κεφαλῆς εἶναι
 νομίζουσιν, ἐγκείμενον ἀμφοτέροις δίκην σφηνός. τὰ
 δ' ἄλλα πάντα τὰ τῆς ἄνω γένυος ἐννέα τὸν ἀριθμὸν
 ἐστὶ, δύο μὲν τὰ τῆς ῥινός, ἔμπροσθεν δ' αὐτῶν τρι- 5
 τον, ἐν ᾧ περιέχεσθαι τοὺς τομέας ἐλέγομεν, ἐκατέρω-
 θεν δὲ δύο τὰ τῶν μῆλων, ἐν οἷς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες
 ὁδόντες ἐγκαινται, καὶ τούτων ἄνωθεν μὲν δύο τὰ
 κατὰ τὴν ἔμπροσθεν ἐκφυσιν τοῦ ζυγώματος καὶ τῆς
 χώρας τῶν ὀφθαλμῶν τὰ κάτω, δύο δὲ τὰ λοιπὰ τὰ 10
 κατὰ τοὺς εἰς τὸ στόμα πόρους τῆς ῥινός. τὰς δὲ
 περιοριζούσας γραμμὰς ἕκαστον τῶν εἰρημένων ὀστέων
 ἐν τοῖς ἀνατομικοῖς ὑπομνήμασι προειρηκότες οὐδὲν
 ἔτι δεόμεθα λέγειν· ὥς γὰρ πρὸς εἰδότας ἤδη τὰ κατὰ
 τὰς ἀνατομὰς φαινόμενα ταύτην τοῦ λόγου τὴν διέξο- 15
 δον ἔπασαν ἐποιήσαμεθα. τὸ δὲ τῆς κάτω γένυος ||
 937 ὅστουν μίαν ἔχει μόνην ἐν ἑαυτῷ διαίρεσιν, οὐκέτι
 πάντως σαφῆ κατ' ἄκρον τὸ γένειον, ἦν, ὅτι δίδυμόν
 ἐστὶ τὸ σῶμα, διὰ τοῦτ' ἐλέγομεν αὐτῇ γεγονέναι. τὸ
 δ' ἄλλο πᾶν ἐκατέρωθεν αὐτῆς μέρος οὐδεμίαν ἔχει 20
 διάφυσιν, εὐλαβουμένης οἶμαι τῆς φύσεως εἰς πολλὰ
 καταθραύειν ὅσῃ τὴν κάτω γένυν ἔνεκα τοῦ μὴ ῥα-
 δίως κατὰ τὰς σφοδροτέρας κινήσεις διαλύεσθαι τε
 καὶ συντρίβεσθαι. μεγάλαι δὲ δήπουθεν ἔμελλον ἔσε-
 σθαι καὶ ἰσχυραὶ ταύτης τῆς γένυος αἱ κινήσεις ἐν τῷ 25
 δάκνειν τε καὶ καταθραύειν τὰ σκληρά. διὰ τοῦτο

4 ἄλλ' ἅπαντα U || 7 μῆλων DU μύλων cett. molarium N ||
 8 δύο] δυνατὰ U || 10 λοιπὰ τὰ BLU λ. τε D || 14 προειδότης
 DU || 17 ἔχει μόνην BL ἐχομένην U μόνην ἔχει D || 19 αὐτῇ
 DLU αὐτοῦ B || 23 σφοδροτέρας BLU σφοδροτάτας D || 24 καὶ
 add. ante μεγάλαι BL

καὶ τῶν ἄρθρων αὐτῆς ἱκανῶς προϋνοήσατο, τῷ μὲν
 ἑτέρῳ, τῇ κορώνῃ καλουμένῃ, τό τε ζύγωμα περιθεῖσα
 καὶ μέγιστον ἐμφύσασα τοῦ κροταφίτου μυὸς τὸν τέ-
 νοντα, τῷ δ' ἑτέρῳ τὰς μαστοειδεῖς ὀνομαζομένας
 5 ἀποφύσεις τῆς κεφαλῆς ἀσφαλῆ περιθεῖσα φρουράν,
 ὅπως μήποτ' ἐν ταῖς βιαίσις κινήσειν ἀπὸ τῆς ὑπο-
 κειμένης ὀλισθάνει κοιλότητος. εὐλόγως δὲ τουτὶ μὲν
 ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν ἐκτίσατο τὸ ἄρθρον, ἢ κορώνη
 δ' ὄρθριος ἀνατίεται. τοῦ μὲν γὰρ κλείεσθαι τὸ
 10 στόμα || τὴν αἰτίαν αὐτὴν τε καὶ ὁ κροταφίτης μὺς ἔχει 938
 ἀνατείνων ἅπασαν τὴν γένυν, τοῦ δὲ διοίγχεσθαι τό τ'
 ὀπισθεν ἄρθρον τὸ κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις
 καὶ οἱ κινῶντες αὐτὸ μύες, οὓς ἀντιτετάχθαι τοῖς
 κροταφίταις ἐλέγομεν. ἔχει δὲ δῆπου καὶ συνδέσμους
 15 τινὰς ἰσχυροὺς ἀμφ' αὐτὴν ἔτι τε χόνδρον πολλὸν ἐν
 κύκλῳ περικεχυμένον ἢ διάρθρωσις αὕτη. καὶ χρὴ
 τῶν κοινῇ πᾶσιν ἄρθροις ὑπαρχόντων ἅπαξ ἀκούσαν-
 τας ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς ἐφ' ἑκάστου τῶν κατὰ μέρος.
 ἡμᾶς μὲν γὰρ οἶμαι φυλάττεσθαι χρὴ λέγειν ὑπὲρ τῶν
 20 ὁμοίων πολλάκις, οὐ μὴν τοὺς γ' ἀναγινώσκοντας
 ὀκνεῖν ἐννοεῖν, ὥσπερ οὐδ' ἡ φύσις ποιεῖ. ἐν μὲν
 γὰρ τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς ἐννοίαις αὐτῶν οὐδὲν προσήκει
 παραλείπειν, ἐν δὲ ταῖς ἐξηγήσεσιν ἅπαξ εἰπεῖν ἀρκεῖ
 τὸ κοινόν. εἰρηκῶς οὖν ἤδη, πόσα περὶ τὰς διαρθρώ-
 25 σεις ἀπάσας ἢ φύσις φιλοτεχνεῖ, τὰ δὲ πού καὶ μέλλον

4 μαστοειδεῖς B | 7 ὀλισθάνει U ὀλισθαίνου D διολισθαίνου
 B διολισθάνου L || 7—8 τοῦτ' ἡμῖν ἐκ DU || 8 ἐκτίσατο] ἐκ τῆς
 κατὰ (κάτω U) DU || 8—9 ἢ κορώνη δ' LU ἢ z., ἢ δ' BD ||
 12 μαστοειδεῖς B || 15 τε] τὸ U τὸν D || 17—18 ἀκούοντας DLU ||
 18 αὐτοὺς scripsi: αὐτοὺς codd. || 21—22 ποιεῖ. μὲν γὰρ DU ποιεῖν.
 ἐν μὲν γὰρ cett. || 22 αὐτῶν om. D || 23 παραλείπειν U παραλι-
 πείν cett.

ἔρεῖν ἐν τῷ μετὰ ταῦτα λόγῳ δίκαιον εἶναι νομίζω ||
 989 τό γε νῦν εἶναι παραλείπειν. σοὶ δ' ἂν εἴη προσήκον
 ἑκάστην αὐτῶν ἐπ' αὐτῆς ἐξετάζειν τῆς ἀνατομῆς, εἰ
 πάνθ' ὅσαπερ ἔχειν εἴρηται χρῆναι, φαίνεται κεκτη-
 μένη. μάλιστα γὰρ οὕτω θαυμάσεις τὴν φύσιν, εἰ
 5 μηδὲν τῶν ἔργων αὐτῆς ἄσκεπτον παραλίποις.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

IV
 p. 1 K. Cap. I. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἰδίων μορίων τῆς κε-
 φαλῆς ἀπάντων εἴρηται, δεόν ἂν εἴη καὶ περὶ τῶν 10
 κοινῶν αὐτῇ πρὸς τὸν τραχήλου ἐφεξῆς εἰπεῖν. ἔστι
 δὲ κοινὰ μόρια τραχήλου καὶ κεφαλῆς, δι' ὧν ἐπινεύο-
 μέν τε καὶ ἀνανεύομεν καὶ περιάγομεν αὐτὴν εἰς τὰ
 πλάγια. τῶν γὰρ τοιούτων οὐδὲν οὔτε διαρθρώσεως
 οἷόν τε γενέσθαι χωρὶς οὔτε συνδέσμων οὔτε μυῶν. 15
 ἀλλ' ἢ γε διάρθρωσις ὅστων ἔστι σύνθεσις ἕνεκα τῆς
 2 καθ' ὁρμὴν κινήσεως γεγεννημένη, || καὶ δῆλον, ὥς πάν-
 τως οὐκ ἐλάττω χρὴ δυοῖν εἶναι τὰ συνταττόμενα τῶν
 τε συνδέσμων ἕκαστος, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν μυῶν ἐκ
 θατέρου τῶν ὅστων ἐκφυόμενος εἰς θάτερον καταφύε- 20
 ται. καὶ τῷδε δῆλον, ὥς καὶ διάρθρωσις ἕπασα καὶ
 σύνδεσμος καὶ μῦς ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα τῶν ἄρθρων
 τέτακται συνθέσει καὶ προσηγόντως ἐλέχθη τῶν κοι-
 νῶν εἶναι μορίων.

2 παραλείπειν U παραλείπειν cett. || 3 ἑκάστην DLU ἑκάστω
 B || 5 γὰρ ἂν DU | θαυμάσεις BL θαυμάσει U θαυμάσης D ||
 6 ἀκέπαστον παραλείποις U | τέλος τοῦ ια βιβλίου U || 9 Ἐπεὶ
 δὲ DLU Ἐπειδὴ B || 11 post αὐτῇ add. καὶ U || 13 καὶ ἀνανεύομεν
 om. U; cf. Theophil. V 1 || 19 γε B τε cett. || 23 συνθέσεως D

Cap. II. Ὅτι μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε κίνησιν οὐδε-
 μιαν ὁστῶν γενέσθαι χωρὶς τοῦ διηρθρωθῆναι τε ἅμα
 καὶ διὰ μυῶν συνάπτεσθαι, δέδεικται πολλάκις, εἰ γε
 5 χορὴ πάντως εἶναι μὲν τι τὸ κινεῖν, εἶναι δὲ καὶ τὸ
 κινούμενον, καὶ τούτων τὸ μὲν ὁ μῦς ἐστὶ, τὸ δ' ἡ
 τῶν ὁστῶν σύνθεσις. ὅτι δ' οὐδ' ὁ σύνδεσμος ἄχρη-
 στος, ἀλλ', εἰ καὶ μὴ πρὸς τὴν γένεσιν αὐτὴν τῆς
 κινήσεως ἀναγκαῖος, εἰς γοῦν τὸ καλῶς κινεῖσθαι
 χρήσιμος, εἴρηται μὲν ἤδη καὶ περὶ τοῦδε διὰ τῶν
 10 ἔμπροσθεν, ἀναμνήσομεν δὲ καὶ νῦν αὐτὸ τοῦ λόγου
 τὸ κεφάλαιον, ὥς, εἰ μὴ διὰ τῶν συνδέσμων ἐκρατεῖτο
 τὰ διαρθρούμενα τῶν ὁστῶν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν ἢ αὐτὰ 3
 καθ' ἑκάστην κίνησιν ἐξίστασθαι τῆς σφετέρας ἕδρας
 ἄλλοτ' ἄλλη παραλλάττοντα. τοῦ δὲ μὴδὲν τοιοῦτόν τι
 15 γίνεσθαι χάριν ἢ φύσις ἄπασαν ὁστῶν διάρθρωσιν
 ἐν κύκλῳ περιλαμβάνει δεσμοῖς ἰσχυροῖς μὲν, ἐπίδοσιν
 δ' οὐ σμικρὰν ἐγχωροῦσιν. ἥ καὶ θαυμάσαι μάλιστα
 ἂν τις αὐτὸ δὴ τοῦτο πρῶτον αὐτῆς τοῦργον, ὥς ἐξευ-
 ρούσης οὐσίαν σωμάτων εἰς πολὺν διαφερούσας ἐπιτή-
 20 δειον χρείας. ἵνα μὲν γὰρ ἀκριβῶς τε ἅμα δεσμοῖτο
 καὶ συνέχοιτο καὶ μὴ ῥαδίως ἀπορρηγνύοιτο κατὰ τὰς
 βιαίους κινήσεις ἀλλήλων τὰ διαρθρούμενα, σκληρὸν
 ὥς ἐνὶ μάλιστα καὶ δυσπαθέστατον ἐχρῆν γενέσθαι
 τον σύνδεσμον· ἵνα δ' ὑπὸ τῶν μυῶν ἐλκομένοις τοῖς
 25 ὁστοῖς ἐτοίμως ἔποιτο, μαλακὸν αὖ πάλιν ἐχρῆν εἶναι
 καὶ κατὰ τοῦτ' ἀσθενῆ. καὶ μὴν ἐναντίον γ' ἐστὶν

1 verba Ὅτι — σύνθεσις exc. Theophil. V 2 || 2 διάρθρω-
 σθαι D || 3 post πολλάκις add. ἤδη B || 8 οὖν B || 10 ἀναμνήσω-
 μεν BL || 14 τι om. D || 16 ἰσχυροῖς add. codd., om. a || 17 ἥ L
 ἥ BU om. D || 19 οὐσίαν D | σωμάτων om. B || 19—20 ἐπιτή-
 δειων k || 21 μὴ om. D | ἀπορρηγνύοιτο U || 22 βιαίους LU βιαιῶς
 BD || 23 ἐνὶ] εἶναι L

ἰσχυρὸν ἀσθενεῖ καὶ σκληρὸν μαλακῷ. τίς οὖν καὶ ἡ
περὶ ταῦτα τέχνη τῆς φύσεως ἐξευρούσης σῶμα καὶ
τὴν ὠφέλειαν ἑκατέραν ἱκανῶς κερτιμένον καὶ πεφευ-
γὸς τὴν βλάβην, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνατομῆς ἔνεστί σοι
4 μαθεῖν. ὅψει γὰρ ἅπαντα σύνδεσμον σκληρὸν || μὲν 5
εἰς τοσοῦτον, ὥς ἀσφαλῶς τε ἅμα συνδεῖν καὶ μὴ κω-
λύειν κινεῖσθαι, μαλακὸν δ' εἰς τοσοῦτον, ὥς μήτε
θλάσθαι μήτ' ἀπορρήγνυσθαι ῥαδίως. καὶ μὴν καὶ
τοῦτ' ἀκούεις ὑφ' Ἱπποκράτους λεγόμενον· ὅσοις ἂν
ὑγρότης ὑποτραφεῖσα πλείων διαβρέξῃ τὰ περὶ τοῖς 10
ἄρθροις σώματα, ῥαδίως τούτοις ἐξίστανται τῶν κώλων
αἱ κεφαλαί. τοὺς δ' ὑπὸ σκληρότητος αὐτῶν ἀγκυλω-
θέντας οὐκ οἶμαι σε λανθάνειν ὁσημέραι θεωόμενον,
εἰς ὅσον ἐμποδίζονται τὴν κίνησιν. ἀλλ' ἐν γε τῷ
κατὰ φύσιν ἔχειν ἀκριβῶς σύμμετρα τᾶλλα τὰ περὶ 15
τοῖς ἄρθροις ἐστὶ σώματα καὶ μάλισθ' οἱ τένοντες καὶ
σύνδεσμοι πρὸς τε τὴν εὐκολίαν τῆς κινήσεως καὶ
πρὸς τὸ μηδὲν πάσχειν αὐτούς. ὅτι δ' ἐν τούτοις χρη-
θανμάζειν ἥπασαν τέχνην, ἐν οἷς οὕτως ἀκριβές ἐστι
τὸ σύμμετρον, ὥς, εἴτε προσθείης ἐλάχιστον εἴτ' ἀφέ- 20
λοις, ἀνατρέπεσθαι τὸ πᾶν ἔργον, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. τὰ
ροῦν ἱκανὸν ἔχοντα πλάτος ἐν τῇ δημιουργίᾳ καὶ τοῖς
ιδιώταις ἐπιτολμᾶται· στενὸν δ' εἴ τι παντελῶς ἐστι
5 καὶ || ἀπλατές, οὔτε σοφίας τῆς τυχούσης οὔτ' ἐμπειρίας
δεῖται βραχείας. ταῦτ' ἄρα καὶ αὐτὴν τὴν ἰατρικὴν 25

1 τῷ ἀσθενεῖ U | ἡ om. b || 5 ὅψει U || 7 κινεῖσθαι BLU συνδεῖ-
σθαι D συγκινεῖσθαι b in marg. | verba μαλακὸν — θλάσθαι
om. D | 9 cf. Hippocr. IV 94 L || 10 ὑγρότης DU | ἐπιτραφεῖσα
BL || 12—13 ἂν κωλυθέντας DU || 17 οἱ σύνδεσμοι L || 18 αὐτοῖς
L¹U || 19 ἀκριβῶς DL¹ || 20 προσθήσεις ἐλάχιστα D || 23 ἐπιτολ-
μᾶται· στενὸν δ' εἴ τι (om. B) π. BL ἐπὶ τὸ ἅμα τε (om. D)
στενὸν δὴ (δ' εἰ U) τι π. DU

τέχνην μακρὰν εἰπὼν Ἰπποκράτης ἐπήνεγκεν „ὁ δὲ και-
 ρὸς ὀξύς“ ὥς, εἴπερ μὴ ὀξύς ἦν, ἀλλ' ἱκανὸν ἐκέκτετο
 πλάτος, οὐκ ἂν οὐσαν μακρὰν. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ
 δημιουργικῆς τέχνης ἀπάσης ἀκρίβειαν ἢ τῆς συμμε-
 5 τρίας στενότης ἐνδείκνυται. καὶ ταύτην ἔστιν ἐν τοῖς
 τῶν ζώων θεάσασθαι σώμασιν οὐ κατὰ τοὺς συνδέ-
 σμους μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τᾶλλα σύμπαντα μόρια.
 τριῶν δὴ τούτων ὑπαρχόντων ἀπλῶν σωμάτων, ὧν
 εἰς τὸν παρόντα λόγον δεόμεθα, χόνδρου καὶ συν-
 10 δέσμου καὶ νεύρου, καὶ τοῦ μὲν χόνδρου σκληροτέρου,
 τοῦ δὲ νεύρου μαλακωτέρου, μέσον δ' ἀμφοῖν ὄντος
 τοῦ συνδέσμου, θαυμαστῶς ἢ φύσις ἐκάστῳ χρῆται
 κατὰ πάντα τοῦ ζώου τὰ μόρια μήτ' εἰς χόνδρον χώ-
 ραν ἢ νεῦρον ἢ σύνδεσμόν ποτε μεταθεῖσα μήτ' εἰς
 15 συνδέσμον χόνδρον ἢ νεῦρον, ἀλλὰ μηδ' εἰς νεῦρον
 σύνδεσμον ἢ χόνδρον. ἐδείχθη γὰρ ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν, ὥς || οὔτε τὸ σκληρὸν εἰς αἰσθησιν οὔτε τὸ μα- 6
 λακὸν εἰς κίνησιν ἐπιτήδειον.

Cap. III. Οὕκουν οὔτε διὰ νεύρων μόνων κινεῖται
 20 τι μόριον οὔτε διὰ χόνδρων ἢ συνδέσμων. ὁ μὲν γὰρ
 χόνδρος ἀλοιφῆς μὲν τινος χρεῖαν τοῖς ἄρθροις παρέ-
 χεται, συναφθεὶς δ' ὀργάνοις κινητικοῖς βάρους αὐτοῖς
 περιττὸν ἂν ἦν ὥσπερ τις λίθος ἐκκρεμάμενος. τὸ δὲ
 νεῦρον αἰσθητικὸν μὲν, εἰς ὅσον καὶ μαλακόν, ἄρρω-
 25 στώτερον δ' ἢ ὥστε κινεῖν καὶ μεταφέρειν ὅλον κῶλον.
 ὁ δὲ δὴ σύνδεσμος ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ὑπάρχων
 ἀσφαλῶς μὲν συνδεῖν καὶ μὴ κωλύειν κινεῖσθαι τὰ

1 τέχνην om. ch | Hippocr. IV 458 L | ἐπήνεγκεν add. U*
 in marg. || 3 οὐκ ἂν ἦν μακρά superscr. L² || 7 κατὰ τᾶλλα B
 κατ' ἄλλα DLU || 8 ἀπλῶς L || 14 μετατιθεῖσα L || 20 μόριον τοῖς
 ζώοις B || 24 καὶ BLU ἐστὶ D

μέλη δυνατός, οὐ μὴν αὐτός γε κινητικὸν ὄργανον
οἷός τ' ἦν γενέσθαι τὴν γένεσιν οὐκ ἐκ τῆς κινούσης
ἀρχῆς τὸ ζῶον ὁμοίως τοῖς νεύροις, ἀλλ' ἐξ ὁσποῦ
λαμβάνων. ἐδείχθη γάρ, ὡς μαλακὸν ἐχρῆν εἶναι τὸν
τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ὄγκον· οὐδὲν δ' οὐτ' ἐκ μαλακοῦ
τελέως σκληρὸν οὐτ' ἐκ σκληροῦ μαλακὸν οἷόν τε
φύεσθαι. διὰ ταύτας οὖν τὰς ἀνάγκας ἡ φύσις οὕτε
7 τοῖς συνδέσμοις || μόνους ἠδυνήθη χρήσασθαι πρὸς τὰς
καθ' ὁρμὴν κινήσεις, ὅτι μήτ' αἰσθήσεως αὐτοῖς μήτε
κινήσεως μετῆν, ὥς ἂν μηδὲ συνημμένοις τῷ τὸ τῆς 10
ψυχῆς ἡγεμονοῦν περιέχοντι τόπῳ, νεύροις τ' οὐκ ἦν
οἷόν τε χρῆσθαι μόνους ἀδυνάτοις οὐσι διὰ μαλακό-
τητα μεταφέρειν βάρη τηλικαῦτα. δεόντως οὖν, ἔνθα
μὲν δέσεως χρῆζει μόνης τὸ μέλος, ἐνταῦθα σύνδεσμός
ἐστὶ μόνος, ἔνθα δ' αἰσθήσεως μόνης, νεῦρον, ἐν οἷς 15
δ' ἂν ἡ χρεία κινήσεως τῆς κατὰ προαίρεσιν, ἐν τού-
τοις ἀμφοτέρα, τοῦ μὲν νεύρου τό τε παρὰ τοῦ λο-
γισμοῦ πρόσταγμα διακομίζοντος καὶ τὴν τῆς κινήσεως
ἀρχὴν ἐνδιδόντος, τοῦ δὲ συνδέσμου τὴν εἰς τὸ βαστά-
ζειν τὰ κινούμενα ὁρμὴν τῷ νεύρῳ παρέχοντος. μικτὸν 20
οὖν ἐξ ἀμφοῖν ἐχρῆν τι δημιουργηθῆναι κινήσεως ὄρ-
γανον, ὃ πάντως ἐμελλε νεύρου μὲν σκληρότερον, συν-
δέσμου δ' ἔσεσθαι μαλακώτερον, ἀτὰρ οὖν καὶ μεθέ-
ξιν αἰσθήσεως ἦττον μὲν ἢ νεῦρον, μᾶλλον δ' ἢ
σύνδεσμος, καὶ ὁρμῆς δὴ καὶ ἀρρωστίας καὶ τῶν ἄλλων 25
8 τῶν ἐναντίων, ἃ καὶ συνδέσμοις || ὑπάρχει καὶ νεύροις,
ἐν τῷ μέσῳ τετάξεσθαι διὰ τὸ μετέχειν μὲν ἐκατέρων
τῶν γεννησαμένων αὐτὸ τῆς οὐσίας, οὐ μὴν ἀκριβῶς

2 οἷόν D || 8 ἐδυνήθη LU || 10 μηδὲ k μήτε codd. | τὸ om.
L || 11 ἦν om. b || 20 τῶν νεύρων DÜ || 27 τὸ] τοῦτο U || 28 γε-
νησομένων DL

οὐδετέραν οὐδὲ μόνην οὐδ' ἀνεπίμικτον ἔχειν, ἀλλ'
ἐξ ἀμφοῖν κεκρᾶσθαι. καὶ μὴν οὐδὲν οὐδενὶ δι' ὅλου
κεράννυσθαι δύναται μὴ καταθρανῶσθαι πρότερον εἰς
μικρὰ μόρια. κατατέμνειν οὖν ἐκάτερον εἰς λεπτάς
5 ἵνας ἀναγκαῖον ἦν ἁπείτ' ἀλλήλαις ἐκείνας συνάπτειν
εἰς γένεσιν τοῦ μέσου τὴν οὐσίαν αὐτῶν ὁργάνου τοῦ
κινητικοῦ. ἀλλ' εἴπερ τοῦτ' ἐποίησε μόνον ἄνευ τοῦ
πληρῶσαι τὰς μεταξὺ χώρας οὐσίας μαλακῆς, οἷον
στοιβῆς τέ τινος ἐσομένης αὐτοῖς καὶ ἔδρας ἀσφαλοῦς,
10 οὐδ' ἂν ἐπ' ὀλίγον ἀθλάστους τε καὶ ἀρρήκτους τὰς
ἵνας ἐκείνας φυλάττεσθαι δυνατὸν ἦν. τὴν οὖν στοι-
βὴν ταύτην οὐδ' αὐτὴν ἄχρηστον ἢ πάντα σοφὴ φύσις,
ἀλλὰ καὶ κρύους καὶ θάλλπους ἀλέξημα καὶ τοῖς πιλη-
τοῖς κτήμασιν ὁμοιότατον σκέπασμα κατὰ τε τῶν ἰνῶν
15 αὐτῶν ἐν κύκλῳ περιεβάλλετο καὶ προσέτι ταῖς ἀρτη-
ρίαις καὶ ταῖς φλεψὶν ὑποστόρεσμά τι καὶ ἀμφίεσμα
θαυμαστὸν || ἐξεπορίσατο. καὶ σοὶ περὶ μὲν ταύτης ἐν 9
τῷ πρώτῳ πάντων εἴρηται λόγῳ, διότι τε σὰρξ ὀνομά-
ζεται τὸ τὰς χρεῖας ταύτας τοῖς ζῴοις παρέχον, ὅπως
20 τε καὶ κρύους καὶ θάλλπους ἐστὶν ἱαμα, καίτοι γ' ἐν-
αντίων ἀλλήλοις ὑπαρχόντων. ἐν δ' αὖ τοῖς Περι
μυῶν κινήσεως προερίρηται, πῶς μὲν εἰς ἵνας τὰ νεῦρα
καὶ οἱ σύνδεσμοι λύνονται, πῶς δ' αὐταῖς ἡ ἀπλὴ σὰρξ
ἀναμίγνυται, πῶς δ' αὖθις ἀλλήλαις συνιουσῶν τε καὶ
25 κεραννυμένων τῶν ἰνῶν τὸ μὲν ἐκ τούτων συγκείμενον
ὁ τένων γίγνεται, τὸ δ' ἐξ ἀπάντων ὁ μῦς. νυνὶ δ'

9 ἐσομένοις BU || 11 ἐκείνας om. ch || 12 πάντα LU πάντη
D || 15 αὐτῶν ch τῶν codd. | περιεβάλλετο BLU || 19 ταύτας BLU
τοιαντάς D || 20—21 ἐναντίον D || 21 ὑπαρχόντα D | δ' αὖ τοῖς
D δ' αὐτοῖς BLU || 22 τὰ om. BU || 23 οἱ om. D | αὐτοῖς D ||
25 τούτων L¹U

ἡ χρεία καὶ τένοντος γενέσεως εἴρηται καὶ μνός. ὁ
 μὲν γὰρ τένων τὸ πρῶτόν ἐστιν αὐτὸ τῆς κινήσεως
 ὄργανον· ὁ δ' αὖ μὴς τῆς γενέσεως αὐτοῦ χάριν ἐγέ-
 νετο καὶ τὰς τῆς συνθέτου σαρκὸς τῷ ζῳῷ χρείας
 παρέχεται, πίπτοντος μὲν ἢ ἄλλως κατακλινομένου μαλ- 5
 θακὸν ὑποστόρεσμα γιγνόμενος, πληττομένου δὲ σκέ-
 πασμα τοῖς πιλητοῖς ὁμοιότατον κτήμασιν, ἀλλὰ καὶ
 τιτρωσκομένου πρόβλημα, καὶ θάλπων μὲν ἐν κρύει,
 10 σκιάζων δ' ἐν θάλπει. καὶ τί γὰρ ἢ ἄλλ' ἢ πρὸ πάν-
 των τῶν κυρίων μερῶν εἰς ἅπασαν ἔκκεται βλάβην 10
 τὸ σαρκῶδες γένος; οὕτως ἐξ ἀπάντων ἡ φύσις ὠφε-
 λεῖ τε ἅμα καὶ κοσμεῖ καὶ φρουρεῖ τὸ ζῷον. οὗτοι
 μὲν οἱ κοινοὶ λόγοι περὶ χρείας συνδέσμων καὶ τενόν-
 των καὶ μυῶν, ἐν τῷδε μάλιστα τῆς ὅλης διεξόδου
 γεγράφθαι φθάνοντες, ἡνίκα περὶ νεύρων φύσεως τε 15
 ἅμα καὶ χρείας καὶ ἀρχῆς ἐν τοῖς πρόσθεν αὐτάρκως
 ἐξηγησάμεθα· καὶ μὲν γε καὶ περὶ τοῦ κυριωτάτου τῶν
 ἄρθρων ἀπάντων ὁ λόγος ἐστὶν ἡμῖν ὁ νῦν περαινό-
 μενος. οὐκ οὐκ οὐδὲ κατὰ τοῦτ' ἂν τις ἐγκαλέσει τὸν
 κοινὸν λόγον ἐπὶ τούτου διελθοῦσιν. εἴρηται δ' ἤδη 20
 πολλάκις, ὥς ἕκαστον τῶν κοινῶν ἅπαξ μὲν πού τελέως
 διεξιμεν, ὑπομιμνήσκουμεν δ' ἐν τοῖς κατὰ μέρος, ὥς
 ἂν μάλιστα διὰ βραχυτάτων ἡμῖν τὸ πᾶν περαίνοιτο.
 καὶ γὰρ οὐκ καὶ ὅτι τῶν μυῶν τινες μὲν εἰς ἓνα μέ-
 γαν τελευτῶσι τένοντα, τινὲς δὲ διὰ τῶν σαρκῶδων 25
 μορίων καθήκουσιν εἰς τὰ κῶλα πολλοῖς δηλονότι καὶ

8 τιτρωσκομένου scripsi: τιτρωσκομένων codd. | θάλπον
 LU || 9 σκιάζων L || 11—12 ὠφελεῖ τε U ὠφελεῖται cett. || 15 γε-
 γράφεται L² γεγράφεται B || 17 ἐξηγησάμεθα LU || 19 ἐγκαλέσει
 U -έση BDL, corr. k || 20 διελθοῦσιν BLU διελοῦσιν ἡμῖν D ||
 23 περαίνοιτο BLU περαίνεται D || 25 τελευτῶσι L² τελευτῶντες
 cett. | σαρκῶδων D

σμικροῖς τένουσι κινούντες αὐτά, διὰ τῶν ἔμπροσθεν
αὐτὰρ ||ως ἐξηγησάμεθα τό τε κοινὸν καὶ καθόλου 11
διδάσκοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ μέρος ἔνια παρατι-
θέμενοι.

5 Cap. IV. Πάλιν οὖν ἐπὶ τὸ τῆς κεφαλῆς ἄρθρον,
ὅπερ ἐξ ἀρχῆς προὔκειτο, τὸν λόγον ἐπαναγαγόντες
ἐπισκεψώμεθα τὴν κατ' αὐτὸ τέχνην τῆς φύσεως.
πρέπει γὰρ οἶμαι καὶ τούτῳ κατὰ τὴν ἀξίαν κεκοσμη-
σθαι, καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις σύμπεσιν. ἐπείκου
10 μὲν δὲ τοῦτο τὸ ἄρθρον οὕτως ἐστὶ τοῖς ζώοις, ὥστε
μόνον ἀπάντων οὐδὲ τὸν ἀκαρῆ χρόνον ἀνέχεται μὴ
ὅτι μεγάλης ἐξαρθρώσεως, ἀλλ' οὐδὲ τῆς τυχούσης
ἐγκλίσεως. εὐθέως γὰρ ἄπνουν καὶ ἄφωνον ἀκίνητόν
τε καὶ ἀναίσθητον ἅπαν γίγνεται τὸ ζῶον, οἷα τῆς
15 ῥίξης αὐτῆς πεπονθυίας τῶν νεύρων. ἀρχὴ μὲν γὰρ
αὐτῶν ὁ ἐγκέφαλός ἐστι κατασπαρείσης εἰς αὐτὸν οἶον
εἰς ἄρουράν τινα τῆς λογιστικῆς ψυχῆς· ἔκφυσις δ'
ἐντεῦθεν, οἶον πρέμνον τινὸς εἰς δένδρον ἀνήκοντος
μέγα, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τούτου τοῦ πρέμνον
20 δι' ὅλης τῆς ῥάχεως ἐκτεταμένου πάμπολλα μὲν ἀπο-
σχίζεται νεῦρα, || καθάπερ κλάδοι τινὲς εἰς ἀποβλαστή- 12
ματα μεριζόμενοι μυρία, σύμπαν δ' οὕτω τὸ σῶμα
μεταλαμβάνει δι' αὐτῶν πρώτως μὲν καὶ μάλιστα κινή-
σεως, ἐπὶ ταύτῃ δ' αἰσθήσεως. ἥτις μὲν οὖν αὐτῶν

3—4 παρατιθέμενοι scripsi: παραθέμενοι codd. || 8 τοῦτο
BU || 11 ἀνέχεται B ἀνέχει DLU || 15 verba ἀρχή — ψυχῆς
exc. Theophil. V 3 || 16 κατασπαρείσης εἰς αὐτὸν B κατασπαρείς
εἰς αὐτὸν (αὐτόν) LU καὶ τὰς παρῆσεις εἰς αὐτόν D φέρει
add. b τὰ πάθη corr. ch || 17 λογικῆς L in ras. Theophil. ||
19 μέγα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ B μετὰ τὸν νωτιαίον μυελόν
DLU || 20 verba πάμπολλα — αἰσθήσεως exc. Theophil. l. l. ||
23 πρώτως U πρώτον B πρώτης DL || 24 — p. 190, 1 ἐστὶν
αὐτῶν D

ἐστὶν ἡ διανομή, προῖων ὁ λόγος ἐξηγήσεται. τὸ δὲ
 τῆς κεφαλῆς ἄρθρον, ὡς ἂν τὴν ῥίζαν ἀπάντων τῶν
 κινούντων τὰ κάτω τοῦ ζώου μόρια νεύρων ἐν ἑαυτῷ
 περιέχον, ἀσφαλεστάτην ἀπάντων ἄρθρων εὐλόγως ἔχει
 τὴν κατασκευὴν. ἡ δ' ἀσφάλεια διὰ τε τοῦ πάχους 5
 τῶν συνδέσμων καὶ τοῦ πλήθους τῶν μυῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀστέων ἀκριβείας ἐγένετο.
 σύνδεσμοι μὲν γὰρ τρεῖς ἰσχυρότατοι συνάπτουσιν
 αὐτά, κατὰ κύκλον μὲν εἰς μέγιστος πλατὺς ὄλην περι-
 λαμβάνων τὴν διάρθρωσιν, ἄλλοι δὲ δύο μετρίως 10
 στρογγύλοι, καθάπερ νεῦρα, συνάπτων ὁ μὲν τὸ πέρας
 τῆς προμήκους ἀποφύσεως τοῦ δευτέρου σφονδύλου
 τῷ τῆς κεφαλῆς ὀστέῳ, τοῦτον δ' ἕτερος ἐγκάρσιος ὡς
 πρὸς ὀρθὴν γωνίαν τέμνων, ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ
 πρώτου σφονδύλου διήκων ἐπὶ θάτερα. ὁκτώ δὲ μῦες 15
 13 ἐξ αὐτῶν μόνον τῶν ὀπισθεν μερῶν ἐπιβέβληται τῇ
 διαρθρώσει σκέποντές τε ἅμα καὶ κινούντες αὐτήν.
 ἡ δὲ τῶν ὀστέων αὐτῶν ἰδέα τε καὶ τῆς συνθέσεως
 ἀκριβεία θαυμαστὴ μὲν καὶ ἰδόντι μόνον· εἰ δὲ πρὸς
 τῷ θεάσασθαι λογίζοιο τὴν ἐκάστον τῶν κατ' αὐτά 20
 μορίων χρεῖαν, οὐ τὴν τέχνην μόνον θαυμάσεις, ἀλλὰ
 καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ δημιουργήσαντος ἡμᾶς ὑμνήσεις.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῆν δύο γενέσθαι κατὰ γένος τῆς ὄλης
 κεφαλῆς τὰς κινήσεις, ἑτέραν μὲν ἐπινευόντων τε καὶ
 ἀνανευόντων, ἑτέραν δ' εἰς τὰ πλάγια περιφερόντων 25
 αὐτήν, ἀναγκαῖον ἦν ἥτοι διπλὴν ποιήσασθαι τὴν
 διάρθρωσιν ἢ λοξαῖς κινήσεσιν ἀπλαῖς δύο σύνθετον

1 verba τὸ δὲ — ἐγένετο exc. Theophil. V 4 || 4 τῶν
 ἄρθρων Theophil. | εὐλόγως om. ch || 13 τούτων LU || 15 θάτερα
 BD³ LU θάτερον D¹ θατέρων D² || 18 εἰδέα U || 20 τῷ U ||
 21 μόνον LU μόνην BD || 24 τε καὶ BL καὶ cett.

ἀπεργάσασθαι μίαν εὐθείαν, ὡς ἐπὶ τε τῶν χειρῶν
 ἐδείκνυτο καὶ τῶν καρπῶν καὶ ἄλλων πολλῶν μορίων.
 ἐπ' ἐκείνων μὲν ὅτι βέλτιον οὕτως ἦν, ἀποδέδεικται
 πρόσθεν· ἐπὶ δέ γε τῆς κεφαλῆς ὅτι μὴ βέλτιον, ἐν
 5 τῷδε τῷ λόγῳ ῥηθήσεται, πάλιν αὖ κἀνταῦθ' ἀναμνη-
 σάντων ἡμῶν κινήσεις τινῶν μορίων, ἐφ' ὧν οὐκ ἦν
 ἄμεινον ἐκ τῶν λοξῶν τὴν εὐθείαν ἐργάσασθαι. μάλ-
 λιστα γὰρ || δὴ ταῦτα τῶν ἔργων τῆς φύσεως ἐξηγεῖ- 14
 σθαι προσήκειν, ἐν οἷς φαίνεται μεμνημένη τῶν χρεῶν
 10 τῆς ὁμοιότητος. ὅταν γὰρ μηδαμῶθι τὰ τῆς ὁμοίας
 δεόμενα κινήσεως ἑτέρως φαίνεται κατασκευάζειν, ἀλλ'
 ὡσαύτως αἰετὶ δῆλον, ὡς ἀναλογίας τε καὶ δικαιοσύνης
 ἀκριβῶς προεννόηται. πότ' οὖν ἐστὶν ἄμεινον ἐκ λο-
 ξῶν κινήσεων δυοῖν εὐθείαν μίαν ἐργάσασθαι σύνθε-
 15 τον; ὅταν αἱ λοξαὶ βραχὺ τῆς εὐθείας παραλλάττωσι.
 πότ' οὖν οὐκ ἄμεινον; ὅταν ἐπὶ πλέον ἀπύγεσθαι δεῇ
 τὸ μόριον ἐφ' ἐκάτερα· τῆνικαῦτα γὰρ ἄμεινον ἰσχυ-
 ρὰν γενέσθαι τὴν εὐθείαν. ὡς, εἰ γε δυνατὸν ἦν
 τοῦτο, διὰ παντὸς ἂν ἡ φύσις ἐκ τῶν λοξῶν τὰς εὐ-
 20 θείας ἀπειργάζετο, βουλομένη γε δὴ δι' ἐλαχίστων
 ὀργάνων πλείστας ἐνεργείας τῷ ζῳῷ παρασκευάζειν.
 ἀλλ' οὐκ ἐνδέχεται δύο λοξὰς ἀπὸ τῆς εὐθείας ἐγκε-
 κλιμένας ἰσχυρὰν ἐκείνην ἐργάσασθαι. διὰ ταῦτ' οὖν
 οὐδ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἄμεινον ἦν ἐκ τῶν λοξῶν κινή-
 25 σεων τὰς εὐθείας παρασκευάζειν, ἀλλ' ἐκατέραις ἰδίαι
 καὶ μῦς καὶ διαρθρώσεις ἀπεργάζεσθαι βέλτιον ἦν.
 καὶ τοίνυν || καὶ γεγόνασιν αἱ τε διαρθρώσεις αὐταὶ 15

1 εὐθείαν] οὐσίαν U || 3 μὲν οὖν D || 4 γε om. BL || 8—9
 ἐξηγήσασθαι BL || 10 γὰρ om. D || 20 δὴ om. D || 22 post λοξὰς
 add. ἐπὶ πλείστον s. l. L² || 22—23 ἐνκεκλιμένας U || 23 ταῦτ'
 BLU τοῦτ' D

διτταὶ καὶ τῶν κινούντων αὐτὰς μυῶν γένη διττὰ καὶ τῶν γενῶν ἑκατέρου διαφοραὶ δύο. λέγω δὲ γένη μὲν διττὰ κινήσεως τῶν εὐθειῶν τε καὶ τῶν λοξῶν, διαφορὰς δ' [ἐξ] ἑκατέρου τοῦ γένους, ἔκτασιν μὲν καὶ κάμψιν τῶν εὐθειῶν, εἰς ἀριστερὰ δὲ καὶ δεξιὰ περι- 5 αγωγὴν τῶν λοξῶν. ὥστε καὶ μυῶν ἐχρῆν γενέσθαι τῶν κινήσόντων τὴν κεφαλὴν τέτταρας διαφορὰς, ἵν' οἱ μὲν ἀνανεύωσιν αὐτήν, οἱ δ' ἐπινεύωσιν, οἱ δ' ἐπὶ τὰ δεξιὰ περιάγωσιν, οἱ δ' ἐπὶ θάτερα.

Cap. V. Πῶς οὖν ἅπαντα ταῦτα θαυμαστῶς ἡ 10 φύσις κατεσκεύασεν, ἥδη λέγωμεν ἀπὸ τῶν διαρθρώσεων ἀρξάμενοι. τῷ μὲν πρώτῳ σφονδύλῳ διττὰς ἐπέθηκε κοιλότητος ἀκριβῶς ἴσας ταῖς κατὰ ταῦτα κυρτότησι τῆς κεφαλῆς. κεῖται δ' αὐτῶν ἡ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν, ἡ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν, ὥσπερ καὶ 15 τῆς κεφαλῆς αὐτῆς αἱ ἀποφύσεις. ὥσθ', ὅτι μὲν ταύτας τε τὰς κοιλότητας καὶ τὰς ἐξοχὰς εἰς τὰς ἐφ' ἑκά- 16 τερα κινήσεις παρεσκεύακεν ἡ φύσις, ἥ ἀντικρὺς δῆλον. εἶπερ γὰρ τῶν εὐθειῶν ἕνεκεν ἡ φύσις αὐτὰς ἐδημιούργει, πάντως ἂν πού τὴν μὲν ἐκ τῶν πρόσω μερῶν 20 ἔθηκε, τὴν δ' ἐκ τῶν ὀπίσω. λειπομένου δ' ἐνὸς ἐτι γένους διαρθρώσεως καὶ κινήσεως πρὸς μὲν τὸν αὐτὸν σφόνδυλον οὐχ οἷόν τ' ἦν καὶ τοῦτο ποιῆσαι, φθάνοντά γε δὴ τὰς εἰς τὰ πλάγια πεπιστεῦσθαι κινήσεις. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ πήχεως καὶ τῆς κερκίδος ἐδείκνυτο 25 διττὴ κατ' ἀγκῶνα διάρθρωσις ἕνεκα διττοῦ γένους

1 κινουμένων L¹ | verba καὶ — διττὰ om. B || 4 ἔκτασιν U || 7 ἵν' add. BL om. DU || 8 ἀνανεύουσιν D, item ἐπινεύουσιν et περιάγουσιν. || 12 διττὰς] διπλᾶς U || 16—17 ταύτας εἰς τε τὰς DU ταυτασι L in ras. || 20 μὲν om. ch || 23 ποιεῖσθαι BLU || 24 κινήσεις πεπ. D

κινήσεως γεγονέναι, διότι καὶ βέλτιον ἦν ἐπὶ πλεῖστον ἀφεστάναι τῆς εὐθείας τὴν λοξήν, οὕτως ἔχει κἀνταῦθα. προσσχὼν δ' ἂν ἐπιμελέστερον τῷ λόγῳ τὸν νοῦν τὸ πᾶν ἐκμάθοις. ὅταν ἄμεινον ἢ τὰς λοξὰς
 5 κινήσεις τῶν εὐθειῶν ἐπὶ πλεῖστον ἀφίστασθαι, δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον ἐστίν, ἢ διττὰς γίνεσθαι τὰς διαρθρώσεις ἢ μίαν ἱκανῶς χαλαρὰν ἐκ παντὸς μέρους περιφερῆ. πρὸς γὰρ τὸ ῥαδίως ἀπανταχόσε περιφέρεσθαι τὸ ἄρθρον ὁμοίαν εἶναι χρὴ κατὰ πᾶν μέρος
 10 αὐτοῦ τὴν ιδέαν, ὥς, εἴ γε πλεονεκτῆσειέ τι μόριον ἔξοχαῖς ἢ κοιλότησιν ἀδίκους, ἐφέξει ποτὲ καὶ παραπολεῖ τῶν ἢ ἐκ θατέρου γένους τινὰ κινήσεων. οὕτω 17
 τὸ κατ' ὁμὸν τε καὶ τὸ κατ' ἰσχύον ἄρθρον ἅμα μὲν περιφερὲς ἀκριβῶς, ἅμα δὲ καὶ χαλαρὸν ἐγένετο, καὶ
 15 διὰ τοῦτο πάντῃ περιάγεσθαι δύναται βραχίων καὶ μηρὸς ὑπὸ τῶν περιλαμβανόντων τὰς διαρθρώσεις μὴν καὶ μᾶλλον γε βραχίων μηροῦ. χεῖρ μὲν γὰρ ἐπὶ τούτῳ τῷ κώλῳ κατὰ πέρασ, ἐπ' ἐκείνῳ δὲ πούς ἐπιπέφυκε, τὸ μὲν ἀντιλήψεως ὄργανον, τὸ δὲ βαδί-
 20 σεως, ὥστε τῷ μὲν ἢ ποικιλία τῆς κινήσεως οἰκιοτέρα, τῷ δ' ἢ τῆς βαδίσεως ἀσφάλεια. διὰ τοῦτ' οὖν οὐ μόνον χαλαρώτερον ἐγένετο τὸ κατ' ὁμὸν ἄρθρον τοῦ κατ' ἰσχύον ἀσθενεστέροις τε μυσὶ καὶ λεπτοτέροις συνδέσμοις περιληφθέν, ἀλλὰ καὶ κοιλότητα τουτὶ μὲν
 25 ἐπιπολῆς, ἐκείνο δὲ βαθεῖαν ἐκτῆσατο. καὶ σύνδεσμον δὲ στρογγύλον ἰσχυρότατον ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ μέσῃ τῇ κοτύλῃ συναπτόμενον ἐν μὲν τῷ κατ' ἰσχύον

2—3 οὕτω κἀντ. ἔχει D || 3 προσέχων BL || 5 εὐθειῶν] γρ. ἄρθρων L² || 6 γενέσθαι B || 9 ὁμοίαν BLU ὁμοίως D || 10 πλεονεκτῆσει ἐν τι D || 11—12 παραποδιεῖ L² || 13 τὸ (post καὶ) om. BLU || 18 τὸ πέρασ B || 21 βάσεως DLU | ταῦτ' D

GALENUS ed. Helmreich II.

13

ἄρθρον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐποίησεν ἢ φύσις, οὐ μὴν ἔν γε τῷ κατ' ὤμον, εἰς ἐτοιμότητα κινήσεως 18 πολυειδοῦς παντοίως αὐτὸ παρασκευά||ζουσα. καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα πάντων ἄρθρων ἐκπτώσεσι συνεχῶς ἀλίσκεται τὸ κατ' ὤμον, οὐκ ἀγνοούσης τοῦτο τῆς 5 φύσεως, ἀλλ', ὡς εἴρηται μυριάκις ἤδη καὶ πρόσθεν, ἐπειδὴ μάχεται τὸ τῆς κατασκευῆς ἀσφαλὲς τῷ τῆς κινήσεως πολυειδεῖ, τὸ χρηστότερον ἐφ' ἑκάστου τῶν ἄρθρων αἰρουμένης. ἐπὶ μὲν οὖν χειρὸς ἢ πρὸς τὴν ἐτοιμότητα τῆς κινήσεως κατασκευὴ χρηστοτέρα· τὸ δὲ 10 τῆς κεφαλῆς ἄρθρον ἐκπτώσεως οὐκ ἀνέχεται, διότι κύριον ἱκανῶς ἔστι καὶ παραχρῆμα διαφθείρει τὸ ζῶον, ἢ οὐκ ἂν οὐδὲ τούτῳ ποικίλης κινήσεως ἐφθόνησεν. οὐδὲ γὰρ ἦν δῆπου χειρὸν εἰς τοσοῦτον ἐκατέρωσε τὴν κεφαλὴν περιφέρειν, ὡς μὴ μόνα τὰ πλάγια δύνα- 15 σθαι βλέπειν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατόπιν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐνεδέχeto χωρὶς χαλαρᾶς διαρθρώσεως οὕτως εὐκόλον ἐργάσασθαι κίνησιν. εἴλετο γοῦν ἢ φύσις ὀλίγης τῇ κεφαλῇ κινήσεως ἀσφαλοῦς μεταδοῦναι μᾶλλον ἢ σφα- 20 λερᾶς ποικίλης· ὅθεν οὐθ' ἀπλοῦν οὔτε χαλαρὸν αὐτῆς ἐδημιούργησε τὸ ἄρθρον, ἀλλὰ διττὸν τε ἅμα καὶ σύν- τονον.

19 Cap. VI. Ὡρα δὴ σοι σκοπεῖν, ἐπειδὴ ταῦθ' οὕτως ἔχει καὶ δέδεικται διττὸν χρῆναι γενέσθαι τὸ τῆς κεφα- 25 λῆς ἄρθρον, εἰ βέλτιον ἦν αὐτῇ πρὸς μὲν τὸν πρῶ- τον σφόνδυλον τὰς εἰς τὰ πλάγια κινήσεις ἴσχειν, ὥσπερ νῦν ἔχει, πρὸς δὲ τὸν δεύτερον τὰς εὐθείας,

2 ἔν γε τὸ (τῷ L) BL οὐ γέ τὸ DU || 13 post οὐκ ἂν add. ἴσως b || 14 οὐδὲν γὰρ DLU || 18 γοῦν] οὖν B | ὀλίγης τῇ BLU ὀλιγίστη D || 20 καὶ ποικίλης B || 24 καὶ] οὐ U || 25 εἰ DL om. cett. καὶ ἐρωτᾷν πότερον b || 26 τὰς om. D

ἢ κάλλιον ἢν ἔμπαλιν αὐτὰ κατεσκευάσθαι, καὶ τὸ μὲν
 πρὸς τὸν πρῶτον σφόνδυλον ἄρθρον ἐκτείνειν τε καὶ
 κάμπτειν αὐτήν, τὸ δὲ πρὸς τὸν δεύτερον εἰς τὰ πλά-
 για περιάγειν. ἐνταῦθ' οὖν ἐβουλόμην ἂν τινα δια-
 5 λέγεσθαι μοι τῶν δεινῶν κατηγόρων τῆς φύσεως, ἵν',
 ὥς πολλάκις ἐρωτώμενοι καθ' ἕκαστον μόριον, εἴ τινα
 βελτίονα κατασκευὴν ἐπινοῆσαι δύνανται, τὰ πολλὰ μὲν
 οὐδ' ἄχρι τοῦ μικρόν τι πιθανὸν ἐξευρεῖν εὐποροῦ-
 σιν, ἐνίοτε δ' ἐπιχειρήσαντες λέγειν ἐσχάτως γίνονται
 10 καταγέλαστοι, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ νῦν ἐρωτώμενοι
 τρόπον ἀποκρίνονται τι περὶ τῆς προβεβλημένης αἰρέ-
 σεως. ἡμεῖς μὲν γὰρ ἴσως δόξαιμεν ἂν ἐτέραν ἀμεί-
 νονα κατασκευὴν παραλιπεῖν, ὥς ἂν οἶμαι φίλιαν
 ἐσπείσμενοι πρὸς τὴν φύσιν, χρῆναι δ' οὐχ ἡμῶν εἰς ||
 15 ἔλεγχον, ἀλλὰ τῶν τὸν ἔσπονδον αὐτῇ πολεμούντων 20
 πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστιν αὐτοὺς ἀποκρινομένους
 ποιῆσαι κατὰ τὸ γράμμα, τῶν γοῦν ἀναγινωσκόντων
 ἐκάστῳ δυνατὸν ἀποστάντι τοῦ βιβλίου πυνθέσθαι τε
 παρ' αὐτῶν, ἃ λέγουσι, καὶ γινῶναι, ποτέρῳ τῶν σφον-
 20 δύλων ἢν ἄμεινον ἐπιτρέψαι τὴν εἰς τὰ πλάγια τῆς
 κεφαλῆς διάρθρωσίν τε καὶ κίνησιν. ἐγὼ μὲν γὰρ
 ἐπιδείξω, διότι τῷ πρώτῳ, καὶ λόγοις οὐ πιθανοῖς,
 οἷοιςπερ οὗτοι χρῶνται κατατρέχοντες τῆς φύσεως,
 ἀλλ' ἐπιστημονικοῖς καὶ μόνον οὐ γραμμικοῖς ἀναγ-
 25 κάσω καὶ τοὺς μὴ βουλομένους ἐπαινεῖν αὐτήν ἥδη
 ποτὲ μεταστῆναι πρὸς τὰ βελτίω, εἰ μὴ μόνον πρόσω-

1 τὸ] τῷ D || 2 ἄρθρον D || 3 τῷ δὲ D || 9 δ'] δέ τινα D || 10 ante
 καὶ add. ἵνα codd. οἶμαι b || 13 καταλιπεῖν B || 13—14 φίλιαν
 ἔχοντες D || 15—16 πόλεμον πολεμούντων D || 22 διότι DLU
 ὅτι B || 25 μὴ B οὐ DLU || 26—p. 196, 1 μόνον εἰ μὴ πρόσωπον
 ἀνθρώπινον (ἀνθρώπειον ὃν BL) οὐδὲ (μηδὲ D) ψυχὴν ἔχουσαν
 BDLU si non solum corpus sed animam humanam habeant et

πον ἀνθρώπινον ἀλλὰ ψυχὴν ἔχουσιν καὶ ἐνείη τις
 αὐτοῖς νοῦς καὶ σμικρός. οὐδὲις γὰρ οὕτως ἀκροατῆς
 ἐμοὶ βαρὺς, ὥς ὁ μὴ παρακολουθῶν τοῖς λεγομένοις,
 ἐπεὶ τῶν γε συνιέντων οὐκ οἶδ' εἴ τις ἀπηλλάγη πόθ'
 ἡμῶν εἰς τι κατεγνωκῶς ἀτεχνίαν τῆς φύσεως. ὥσπερ 5
 οὖν τοῖς ὥσιν ἐπιθέσθαι θύρας τοὺς βεβήλους κελεύ-
 21 ουσιν ἐν τοῖς μυστικοῖς λόγοις, οὕτω ἡμεῖς νῦν οὐκ
 ἀνθρωπίνους νομοθετήμασιν, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἀληθε-
 στάτοις τελεῶν μυστηρίοις ἐπιθέσθαι θύρας κελεύω
 τοῖς ὥσιν τοὺς ἀποδεικτικῆς μεθόδου βεβήλους. ὅνοι 10
 γὰρ ἂν θάπτον λύρας ἢ ἐκεῖνοι τῆς ἀληθείας τῶν
 ἐνταυθοῖ λεγομένων αἰσθῶντο. καὶ μέντοι καὶ γινώ-
 σκων ὀλίγους παντάπασιν ἔσσεσθαι τοὺς ἀκολουθήσον-
 τας τοῖς λεγομένοις ὅμως οὐκ ὥκνησα δι' ἐκείνους
 ἐκφέρειν καὶ τοῖς ἀμνήτοις λόγους μυστικούς. οὐ γὰρ 15
 δὴ κρίνει γε τὸ βιβλίον οὐδὲ διαγνώσεται τὸν ἀνα-
 γνωσόμενον οὐδὲ τὸν μὲν σκαιὸν διαδράσεται, ταῖς
 χερσὶ δ' ἑαυτοῦ φέρον ἐνθήσει τῶν πεπαιδευμένων.
 καὶ μέντοι καὶ ὁ δημιουργὸς ἡμῶν εἰδὼς ἀκριβῶς τῶν
 τοιούτων ἀνδρῶν τὴν ἀχαριστίαν ὅμως δημιουργεῖ. 20
 καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους ὁ ἥλιος ἀπεργάζεται καὶ τοὺς
 καρποὺς τελεοῖ μηδὲν φροντίζων οἴμαι μήτε Διαγόρου
 μήτ' Ἀναξαγόρου μήτ' Ἐπικούρου μήτε τῶν ἄλλων
 τῶν εἰς αὐτὸν βλασφημησάντων. ἀγαθὸν γὰρ οὐδενὶ
 περὶ οὐδενὸς ἐγγίγνεται φθόνος, ἀλλ' ὠφελεῖν πάντα 25
 καὶ κοσμεῖν πέφυκεν. οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς οὐκ ἀγνο-

adsit eis intellectus saltem parvus N, correxi || 1 ἀλλὰ ἐνείη DL
καὶ ἐνείη U ἀλλ' ἐνείη B || 9 θύρας ἐπιθέσθαι D || 16 δὴ κρίνει
DLU δεῖ κρίνει B διακρίνει ch || 16—17 τὸν ἀναγνωσόμενον οὐδὲ
BLU τῶν ἀναγνωσόμενων οὐδὲν καὶ D om. b || 17 τὸν μὲν σκαιὸν
διαδρ. codd. τῶν σκαιῶν οὐδὲις καὶ εἰ οὐ διαδρ. b | 20 ἀχα-
ριστίαν L ἀχρηστίαν B || 22 τελεοῖ B τελειοῖ cett.

οὐντες, ὥς ἐπηρεασθήσεται καὶ προπηλακισθήσεται 22
 μυριάκις ὅδε ὁ λόγος, οἷα παῖς ὁρφανὸς ἐμπεσὼν χειρὶ
 μεθυόντων, ὑπ' ἀφροσύνης τε καὶ ἀπαιδευσίας ἀνθρώ-
 πων, ὅμως ἐπιχειροῦμεν γράφειν τῶν ὀλίγων ἐκείνων
 5 ἕνεκα τῶν ἀκούειν ὁρθῶς καὶ κρίνειν δυναμένων τὰ
 λεγόμενα.

Cap. VII. Καὶ δὴ καὶ διαλεγόμεθα ἤδη τοῦτοις
 ἀναλαβόντες αὖθις τὸν λόγον, ὥς, ἐπειδὴ τῶν σφον-
 δύλων ἕκαστος ἐν κύκλῳ περιβέβληται τῷ νοτιαίῳ
 10 μυελῷ τοιαύτην τε καὶ τηλικαύτην ἔχοντι δύναμιν,
 οἷαν καὶ ὅσῃν πολλάκις εἰρήκαμεν, οὐκ ἐνεδέχeto χα-
 λαρὰν ἐργάσασθαι τὴν διάρθρωσιν οὔτε τῆς κεφαλῆς
 πρὸς τοὺς πρώτους σφονδύλους οὔτε τῶν ἄλλων πρὸς
 ἀλλήλους. οὐκ οὐν οὔτε κοιλότητος ἔχουσαν ζητεῖν αὐ-
 15 τόθι μεγάλας τε καὶ ἀκριβῶς περιφερεῖς οὔτε κεφαλὰς
 σφαιροειδεῖς οὔτε συνδέσμους λεπτοὺς οὔτε μὺς ἀσθε-
 νεῖς οὔθ' ἀπλὴν διάρθρωσιν. ἀλλ' εἶπερ διπλὴν εἶναι
 χρὴ τὴν διάρθρωσιν — ἐντεῦθεν γὰρ ὁ λόγος ἐξετρά-
 πετο — καλῶς ἔφαμεν ἀπειργάσθαι τῇ φύσει τοῦ μὲν
 20 πρώτου διττὴν κοιλότητα τὰς κυρτότητας τῆς κεφαλῆς 23
 περιλαμβάνουσιν, ἑκατέρωθεν μίαν, ἀπόφυσιν δ' ἀνάν-
 τη τε καὶ προμήκῃ τοῦ δευτέρου διὰ ῥωμαλεωτάτου
 συνδέσμου συναπτομένην τῇ κεφαλῇ. διὰ ταύτης μὲν
 γὰρ ἔμελλεν ἐπινεύσειν τε καὶ ἀνανεύσειν, ἐπὶ δέ γε
 25 τὰ πλάγια κινήσεσθαι διὰ τῶν πρὸς τὸν πρῶτον ἄρ-
 θρων. ἐνταῦθ' οὖν χρὴ φυσικὸν γενέσθαι σε καὶ
 ἀνατομικὸν ἅμα καὶ θεασάμενον ὡς εἴρηκα διαρθρώσεις

7 δὴ καὶ om. B || 8 ἐπειδὴ LU ἐπεὶ γε BD || 21 δ' om. D ||
 24 γε U om. BDL || 25 κινήσεσθαι codd. κινήθήσεσθαι k ||
 25—26 τῶν πρὸς τὸν πρ. ἄρθρων codd. τῆς πρ. τὸν πρ. ἄρ-
 θρον b || 27 εἴρηκα codd. εἴρηται ch

ἐπισκέψασθαι κατὰ σεαυτόν, εἰ δυνατόν ἦν ἄνευ τοῦ
 ψάυειν ἀλλήλων τὰς τε τῆς κεφαλῆς ἑξοχὰς καὶ τὰς
 ὑποκειμένας αὐταῖς κοιλότητας εἰς τὰ πλάγια περι-
 φέρεσθαι τὴν ὅλην κεφαλὴν. εἰ γὰρ ἀδύνατον τοῦτο
 καὶ πάντως ἔχρηξεν ἐν ταῖς τοιαύταις διαρθρώσεσιν
 ὁμιλῆσαι τὸ τῆς κεφαλῆς ὅστον τοῖς ὑποκειμένοις, ἐξ
 ἀνάγκης ἔπεται τὸ πρὸς τὸν πρῶτον σφόνδυλον δεῖν
 αὐτὰ γενέσθαι. πῶς οὖν ἡ δευτέρα διάρθρωσις, ἡ
 τῶν εὐθειῶν ἐξηγουμένη κινήσεων, οὐδὲν ἦττον ταύ-
 της ἀσφαλῆς κατασκευασθήσεται; πῶς δ' ἄλλως ἢ ὥς
 10 νῦν ἔχει, προμήκη τε καὶ ἰσχυρὰν ἀπόφυσιν τοῦ δε-
 τερου σφονδύλου σχόντος, ἀνατεινομένην μὲν ἐπὶ τὴν
 24 κεφαλὴν, συνδέσμων δ' ἰσχυρῶν || στρογγύλῳ συναπτο-
 μένῃ πρὶν ψάυειν αὐτῆς; ὀνομάζεται μὲν οὖν ἡ ἀπό-
 φυσις αὕτη πυρηνοειδὴς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱατρῶν,¹⁵
 ἐπεὶ πρὸς γε τῶν παλαιότερων ὁδὸς ἐκαλεῖτο καὶ
 Ἰπποκράτης οὕτως ὠνόμασεν. ἐπιβαίνει δ' αὐτῆς τὸ
 ἄνω πέρας τοῖς ἔνδον τῶν προσθίων μερῶν τοῦ πρῶ-
 του σφονδύλου. ὥστ', ἐπειδὴ ψάυσειν ἔμελλε κατὰ
 τοῦτο τοῦ νωτιαίου καὶ θλίψειν τε καὶ θλάσειν αὐτὸν
 20 μάλιστα ἐν ταῖς κινήσεσι, διττὴν, ὥς μηδὲν πάσχειν
 μὴδ' ἐκείνον, ἡ φύσις ἐτεχνήσατο βοήθειαν, ἐγγλύψασα
 μὲν τοῦ πρώτου σφονδύλου τὸ ταύτῃ μέρος, ἐπιθεῖσα
 δὲ κατ' αὐτοῦ τὸν ὀδόντα καὶ σύνδεσμον ἰσχυρὸν
 ἐγκάρσιον ἔξωθεν αὐτῷ περιθεῖσα διείργοντά τε ἅμα
 25 τοῦ νωτιαίου καὶ κατέχοντα πρὸς τῇ τοῦ πρώτου

8 αὐτὰ] γρ. αὐτὰς L² || 12 μὲν om. U μὲν ἐπὶ om. B ||
 14 ψάυειν b | verba ὀνομάζεται — ὠνόμασεν exc. Theophil. V 4 ||
 15 πυρηνοειδὴς codd. || 19 ὥστ' om. D | ψάυσειν scripsi: ψάυειν
 codd. || 20 θλίψειν τε U θλίβειν D || 22 μὴδ' ἐκείνον L μὴδ'
 ἐκείνων B μὴδὲ κοινὸν DU | ἐκθλίψασα BL² || 24 αὐτοῦ BLU
 αὐτὰ D

σφονδύλου κοιλότητι. καὶ εἴπερ ἀπολωλότα τοῦτον
ἐπινοήσῃς, οὐδεμίαν ἐξευρήσεις ἐτέραν ἀμείνονα φυ-
λακὴν τῷ νοτιαίῳ· οὔτε γὰρ ἡ κοιλότης ἢ τοῦ πρῶ-
του σφονδύλου μόνη κατέχειν ἐφ' ἑαυτῆς ἐν ἀπάσαις
5 ταῖς κινήσεσιν ἱκανὴ τὸν ὀδόντα χωρὶς τοῦ περικει-
μένου συνδέσμου, καὶ εἰ τοῦτο καθ' ὑπόθεσιν συγ-
χωρηθεῖη, τό γε θλίβεσθαι τε καὶ || θλάσθαι τὸν 25
νοτιαῖον οὐκ ἀνήρηται. νυνὶ μὲν γὰρ ἐν τῷ μεταξὺ
κείμενος ὁ σύνδεσμος ἐκλύει τε τὴν βίαν τῆς πυρη-
10 νοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ πρόβλημα γίνεταί τῷ νοτιαίῳ·
τότε δ' ἂν οὐδὲν ἐκώλυε θλασθῆναι τελέως αὐτὸν
ἀσκεπάστῳ καὶ πλανώδει περιπίπτοντα διὰ παντός
ὁστῷ. τὸ δὲ καὶ τῶν πρόσω μερῶν ἀποφῦναι τὸν
ὀδόντα τοῦ δευτέρου σφονδύλου καὶ τῶν πρόσω μερῶν
15 τοῖς ἔνδον ἐπιβῆναι τοῦ πρώτου, πῶς οὐ καὶ αὐτὸ
δίκαιον ἐπαινεῖν; ἀσφαλεστέρα γὰρ ἦδε ἡ χώρα τῆς
ὑπισθεν ὅ τε νοτιαῖος ἦττον οὕτως ἐμελλεν ὀχλήσε-
σθαι. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὥς οὐ μόνον τὸν πρῶ-
τον σφονδύλον ἐχρῆν διηρθρῶσθαι πρὸς τὸ τῆς κεφα-
20 λῆς ὁστοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δεύτερον πρὸς αὐτόν. εἰ
γὰρ δὴ συνεπεφύκεσαν, ἐνεπόδιζον ἂν δῆπου ταῖς
ἀλλήλων κινήσεσιν, ἀντισπῶν ἀεὶ καὶ κατέχων ὁ ἡσυ-
χάζων τὸν ἐνεργοῦντα. νυνὶ δ' ἐκάτερος ἐν μέρει
τὴν ἑαυτοῦ κίνησιν οἷός τ' ἐστὶ κινεῖσθαι μόνος θα-
25 τέρου κατὰ χώραν μένοντος. εἴπερ οὖν ἄμεινον ἦν
διηρθρῶσθαι τοὺς πρώτους σφονδύλους ἀπ' ἀλλήλων,
πάντως δῆπου καὶ τὸ μάλιστα || πρέπον εἶδος αὐτοῖς 26
τῆς διαρθρώσεως ἡ φύσις ἔδωκε. τί δὴ τὸ μάλιστα

2 ἐπινοήσεις BD || 3 οὔτε BLU οὐδὲ D | ἡ (ante τοῦ) om.
BL || 9 τε om. U || 11 οὐδ' ἐν U || 17 οὕτως om. D || 17—18
ὀχλήσεσθαι BLU ὀχληθήσεσθαι D || 28 δὴ BLU δὲ D

πρέπον ἐστίν; ἔμοι μὲν οὐδὲ μαινόμενος ἂν τις ἕτερον
 εἶναι τοῦ νῦν ὄντος δοκεῖ. ταῖς γὰρ ἐπικειμέναις
 ἄνω τοῦ πρώτου σφονδύλου κοιλότησιν, αἷς ὑποδέχε-
 ται τὰς ἐξοχὰς τῆς κεφαλῆς, ἕτεράι τινες ἐκ τῶν κάτω
 μερῶν ὑπόκεινται παραπλήσιαι τὰς κυρτότητας περι- 5
 βεβηκνῖαι τοῦ δευτέρου σφονδύλου. καὶ διὰ ταύτας
 οὐθ' ἢ τοῦ δευτέρου σύμφυσις πρὸς τὴν κεφαλὴν, ἥς
 ἔργον ἦν ἀνανεύειν τε καὶ ἐπινεύειν, ἐνοχλεῖται τι
 πρὸς τοῦ πρώτου, καίτοι μεταξὺ τεταγμένη, οὐθ' ἢ
 λοιπὴ τῶν κινήσεων, ἢ ἐπὶ τὰ πλάγια, διὰ τῆς πρὸς 10
 τὸν πρῶτον γιγνομένη διαρθρώσεως ἐμποδίζεται τι
 πρὸς τοῦ δευτέρου. τὸ μὲν δὴ γενέσθαι τέτταρας τῷ
 πρώτῳ σφονδύλῳ κοιλότητας ἴσως οὐ θαυμαστόν, οὐδὲ
 τὸ δύο μὲν ἐν τοῖς ἄνω τεθῆναι μέρεσιν αὐτοῦ, δύο δ'
 ἐν τοῖς κάτω. τάχα δ' ἂν τις οὐδὲ τὸ καθ' ἑκάτερον 15
 αὐτὰς εἶναι μέρος, τὰς μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν, τὰς δ' ἐκ
 τῶν ἀριστερῶν, θαυμάσειε, καίτοι ταῦτα πάντα χρη-
 στικῶς ἐγένετο. τάχα δ' ἂν οὐδ' ὅτι τὸ μέγεθος ἀκρι-
 27 βῶς ἴσαι καὶ ταῖς ἐξοχαῖς εἰσιν αἱ κοιλότητες, οὐδὲ
 τοῦτό φησι τεχνικῶς ἔχειν· αὐτομάτως γὰρ αὐτὸ καὶ 20
 οὐ κατὰ πρόνοιάν τινα τοῦ δημιουργοῦ γεγονέναι. καί-
 τοι μείζους μὲν εἶπερ ἦσαν, χαλαρὸν ἂν ἦδη πού καὶ
 πλανῶδες ἀπέδειξαν τὸ ἄρθρον, ἐλάττους δ' εἶπερ ἐγέ-
 νοντο, δυσκίνητον ὑπὸ στενοχωρίας. ἀλλὰ καὶ τὸ διε-
 στάναι μὲν ἀπ' ἀλλήλων πλέον τὰς ἄνω κοιλότητας, 25

5—6 περιβεβηκνῖαι L περιβεβληκνῖαι cett. || 6 πρῶτον σφ. D |
 τεταγμένον B -μένης LU || 10 ἢ (ante ἐπὶ) om. BU || 12—13
 τέτταρας B τ' εταρας U ἑτέρας D post κοιλότητας colloc. || 14
 τὸ ante δύο om. DU || 15 κατὰ θάτερον B καθ' ἕτερον L¹ |
 21 τοῦ δημιουργοῦ DL τοῦ om. BU || 21—22 καίτοι BLU καὶ
 μέντοι D || 25 πλέον scripsi: πλέω codd.

ἔλαττον δὲ τὰς κάτω, καὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς εἶναι τὸ
 διάστημα καθ' ἑκατέρας ὅσον καὶ ταῖς κυρτότησιν, ὥς
 ὑποδέχονται, καὶ τοῦτ', εἰ βούλει, τύχης ἔργον ἔστω·
 τὸ μέντοι τὰς μὲν ἔξωθεν ὀφρῦς τῶν κοιλοτήτων ὑψη-
 5 λότερας θ' ἅμα καὶ πρὸς τὴν ἔσω χώραν ἐπεστραμμέ-
 νας γενέσθαι, τὰς δ' ἔσωθεν ταπεινὰς καὶ οἷον ἔκρουν
 τινὰ πρὸς τὴν ἐκτὸς ἐχούσας εὐρυχωρίαν ἐγὼ μὲν
 οὐκέτ' ἂν τοῦτο συγχωρήσαιμι θαυμαστῶς οὕτως κατὰ
 τινα τύχην ἀπειργάσθαι. δῆλον γὰρ ἔστιν, ὥς ἡ προ-
 10 νοουμένη τῆς διαπλάσεως τῶν μορίων φύσις ὑπὲρ τοῦ
 τὰς ἐμβαινούσας αὐταῖς κυρτότητας ἐν ταῖς σφοδροτέ-
 ραις κινήσεσιν, εἰ καὶ παραλλάττοιέν ποτε βραχὺ τι,
 μὴ πρὸς τοῦκτὸς ὑποχωρεῖν, ἥ ἀλλ' ἵναπερ ἀσφαλέστα- 28
 τὸν ἔστι τῇ συμπάσῃ διαφθρῶσει, διὰ τοῦτ' ἐπετεχνή-
 15 σατο τὴν τοιαύτην ιδέαν ταῖς κοιλότησιν. ἀλλὰ καὶ
 τὰ περὶ τὴν ἀπόφυσιν τὴν κατὰ τὸν ὀδόντα καὶ τὴν
 ὑποδεχομένην αὐτὸν χώραν τοῦ πρώτου σφονδύλου
 πῶς ἂν τις ὑπονοήσκειν αὐτομάτως γεγονέναι; εἰ δ'
 ἄρα καὶ ταῦτα, τό γε τῶν συνδέσμων, τοῦ τε τοῦ πέρας
 20 τῆς ἀνάντους ἀποφύσεως συνάπτοντος τῇ κεφαλῇ καὶ
 τοῦ σφίγγοντος τε ἅμα τὸν ὀδόντα καὶ σκέποντος τὸν
 νῶτιαϊον, ἡγοῦμαι μηδένα σωφρονοῦντα τύχης ἔργον,
 οὐ τέχνης εἶναι νομίζειν. τὸ γὰρ δὴ τεττάρων καὶ
 εἴκοσιν ὄντων σφονδύλων τῆς ὅλης ῥάχεως μήτ' ἐν
 25 ἄλλῳ τινὶ τοιοῦτους γενέσθαι συνδέσμους, ἀλλὰ μηδ'
 ἐν τούτῳ καθ' ἕτερόν τι χωρίον ἢ τὸ χρῆζον μόριον
 οὐκ ἂν οἶμαί τινα τολμήσειν εἶναι αὐτομάτως γεγο-
 νέναι. τί δὲ τὰ τῶν ἀποφύσεων τε τῶν κατὰ τοὺς

1 ἔλαττον BL¹U ἐλάττω D || 2 ἑκατέραν D² | αἷς BL ||
 7 ἐκτὸς DL² ἐκτὸς BL¹U || 14—15 ἐτεχνήσατο U || 26 ἑκατέρον
 DLU | μόριον] μόνον B || 27 τινα τολμήσειν codd. τις τολμήσειεν ch

σφονδύλους ἅπαντας καὶ τὰ τῶν τρημάτων; ἐμοὶ μὲν γὰρ μὴ ὅτι καὶ ταῦτα τέχνης μόνον, ἀλλὰ καὶ θαυμαστῆς τινος ἔχεσθαι δοκεῖ προνοίας. οὐ μὴν ἤδη γέ πω περὶ αὐτῶν ἐξηγεῖσθαι καιρός· οὐ γὰρ ἀπλῶς περὶ 29 ῥάχεως καὶ || σφονδύλων ἐνεχείρησα λέγειν, ἀλλὰ τῆς 5 κεφαλῆς τὰς κινήσεις διδάσκειν. ἡνρέθησαν δ' αὐταὶ διὰ τῶν πρὸς τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον διαρθρώσεων γιγνόμεναι. ταύτας οὖν χρὴ μόνας ἐξηγεῖσθαι νυνί, εἰ δέ τι σοφίας ἐστὶ μείζονος ἐπίδειγμα περὶ τὴν ὅλην κατασκευὴν ἢ τούτων τῶν σφονδύλων ἢ καὶ ξυμπάσης 10 τῆς ῥάχεως, εἰς τὸν ἐξῆς λόγον ἀναβάλλεσθαι.

Cap. VIII. Πάλιν οὖν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἴωμεν ἀναμνήσαντές τε πρῶτον, ὥς τὰς κινήσεις τῆς κεφαλῆς διὰ τε τῶν συνδέσμων τὴν ἀρετὴν καὶ τῶν ἄρθρων τὴν ἀκρίβειαν καὶ τῶν μυῶν τῶν κινούντων αὐτὰ τὴν 15 τε ῥώμην καὶ τὸ πλῆθος οὕτω θαυμαστῶς ἔχειν ἐλέγγομεν, ὥς οὔτε βέλτιον οὔτ' ἀσφαλέστερον ἐπινοῆσαι δυνατόν, καὶ τοῦτ' ἔτι προσαναμνήσαντες, ὥς τὰ δύο τῶν προτεθέντων ἀποδέδεικται. περὶ τε γὰρ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἄρθρων τῆς κεφαλῆς εἰρηκότες ἐπὶ 20 τὸ λοιπὸν ἔτι καὶ τρίτον ἤδη μεταβησόμεθα καὶ δεῖξομεν, ἥτις ἐστὶ καὶ ἡ περὶ τοὺς κινούντας αὐτὴν μὴς 30 τέχνη τῆς φύσεως. ἔστω δὲ μὴδ' ἐνταῦθα παρα||λειπόμενον αὐτῶν τῆς κατασκευῆς μηδέν, ἀλλὰ καὶ θέσεως ἕκαστος ὅπως ἔχει καὶ μεγέθους καὶ ῥώμης ὃ τε σύμ- 25 πας ἀριθμὸς αὐτῶν ὁπόσος ἐστίν, ὁ λόγος ἐξηγεῖσθαι καὶ δεικνύτω μὴδ' ἐνταῦθα μήτ' ἀργὸν μήτ' ἐλλιπὲς

1 τὰ] τὰς L || 6 τὰς BLU² om. DU¹ | ἐνρέθησαν BL ἐνρήθησαν D || 9 εἴ τι L¹ εἰ δ' ἔτι B ἔτι DU γρ. ὃ τι δὲ L² || 11 ἀναβάλλεσθαι D | 13 τε om. D || 18 ἀλλὰ καὶ BL || 22 ἥτις BLU εἰ τις D | καὶ om. B || 25 ἕκαστον πως D || 27 μὴδ'] μήτ' BLU | ἀργῶς D | ἐλλιπῶς D

μήθ' ὅλως ἑτέρως ἔχειν τι βέλτιον ἢ ὥς νῦν ἔχει δυ-
νάμενον. κάλλιστον μὲν οὖν αὐτῶν ἦν τῶν φαινομέ-
νων παρόντων γίνεσθαι τὴν τε δεῖξιν αὐτῶν καὶ
τοὺς λόγους· οὐδὲ γὰρ ἱκανὸς ἐκτυπῶσαι λόγος οὐδεὶς
5 οὕτως ἀκριβῶς οὐδὲν τῶν φαινομένων ὥς ἀφ' ἑκαστοῦ
ὄψις. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ τῆς δείξεως ἄπεστι, μείζον μὲν
ἐν τούτῳ τὸ ἀγώνισμα τῷ λόγῳ, πειρατέον μὴν εἰς
ὅσον οἷόν τε σαφηνείας ἀπολιπεῖν μηδὲν ἀρξαμένους
ἐνθένδε ποθέν. οἱ κινοῦντες τὴν κεφαλὴν μύες τὸν
10 ἀριθμὸν ὄντες εἴκοσι πλείους, οἷον χορὸς τις ἐν κύκλῳ
περιεστῶτες αὐτήν, ἄλλος ἄλλην ἐνέργειαν πεπίστευται.
εἰσὶ δ' αὐτῶν ὁκτὼ μὲν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν μερῶν,
τεσσαρεσκαίδεκα δὲ τῶν ὀπίσθεν ἀντιτεταγμένοι κατὰ
διάμετρον ἀλλήλοις· ἄλλοι δὲ δύο καθ' ἑκάτερον μέρος,
15 οἱ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν, οἱ δ' ἐκ τῶν ἄριστερων, ἀν- 31
τιτεταγμένοι δὲ καὶ οἷδε πρὸς ἀλλήλους, πρῶτον μὲν
καὶ μάλιστα τὸν τράχηλον ἐφ' ἑαυτοὺς ἔλκουνσι, σὺν
ἐκείνῳ δὲ καὶ ὅλην τὴν κεφαλὴν. ἐδείχθη γὰρ οὖν
ἤδη μυριάκις τὰ τ' ἄλλα δικαίως ἢ φύσις διαπλάτ-
20 τουσα καὶ παντὶ τῷ κίνησιν τινα δημιουργοῦντι μυτῇ
τὸν τὴν ἐναντίαν ἐκείνης ἐργασόμενον ἀντιτάττουσα·
χωλὴν γὰρ ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐπραξε, γενέσθαι τὴν κίνη-
σιν ἢ καὶ τελέως ἀπολέσθαι διὰ τὸ μίαν ἐκάστου μυὸς
ἐνέργειαν εἶναι, τὴν εἰς αὐτὸν σύνοδον. αὐτίκα γέ

7 ἐν τούτῳ codd. τοῦτο k | μὴν BLU μὲν D δὲ k || 8 σα-
φηνείας ἀπολιπεῖν U μηδὲν ἀπολιπεῖν ἀσαφὲς D || 10 εἴκοσιν U
(ἢ add. U²) εἴκοσιν ἢ BDL¹ γρ. εἴκοσι πλείους L² ὁκτὼ add.
b in marg., numero XXVIII vel plures N | verba οἷον — πεπί-
στευται exc. Orib. III 441 || 14 ἕτερον L || 19—20 διαπλάττουσα
(λ s. l.) U διαπράττουσα B διαλλάττουσα D διατάττουσα L || 20
καὶ πᾶν καὶ παντὶ U || 21 ἐργασόμενον scripsi: ἐργασάμενον
codd. || 24 αὐτὸν scripsi: αὐτὸν codd.

τοι τῶν ἐπινευόντων τε καὶ ἀνανευόντων τὴν κεφαλὴν
 μυῶν ὅτι μὲν ὀπίσθεν ἀμφὶ τὸ ἄρθρον αὐτὸ τετά-
 χεται σμικροί, μείζους δ' αὐτῶν ἄλλοι κατὰ παντὸς
 ἐκτείνονται τοῦ τραχήλου, διὰ μὲν τῶν πρώτων ἐνῶν
 ταῖς τῆς κεφαλῆς μόνῃς ὑπηρετοῦντες κινήσειν, ὥς 5
 πρὸς τὸν πρῶτον τε καὶ δεύτερον σφόνδυλον ποιεῖται,
 διὰ δὲ τῶν ἑξῆς τοὺς ὑπολοίπους πέντε τοῦ τραχήλου
 κινεῖν σφονδύλους. ἀλλὰ τῶν μὲν ὅτι τῶν μι-
 κρῶν οἱ τέτταρες εὐθείας ἐξηγοῦνται κινήσεως, ἐκφυό-
 μενοι μὲν ἐκ τοῦ κατ' ἐνίον ὅσπου μικρὸν ὑπεράνω 10
 32 τῆς διαρθρώσεως, ἢ ἐκφυόμενοι δ' εἰς τε τὴν ὀπίσθιον
 ἀπόφυσιν τοῦ δευτέρου σφονδύλου καὶ τοῦ πρώτου
 τὸ ταύτῃ μέρος. τῶν δ' ὑπολοίπων τεττάρων οἱ δύο
 μὲν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις ἐκφυόμενοι τοῦ κατ'
 ἐνίον ὅσπου λοξοί τε πρὸς τοῦτον ἀποχωροῦντες ἐμ- 15
 φνύονται ταῖς πλαγίαις ἀποφύσεσι τοῦ πρώτου σφον-
 δύλου λοξὴν ὅλην τῇ κεφαλῇ δημιουργοῦντες κίνησιν.
 οἱ λοιποὶ δὲ δύο τὸν πρῶτον τῷ δευτέρῳ συνάπτοντες
 λοξοὶ τὴν τε θέσιν ἐναντίαν ἔχουσι τοῖς προειρημένοις
 δύο μυσὶ καὶ τὴν κίνησιν ἀντιτεταγμένην. ἐκεῖνοι μὲν 20
 γὰρ τὴν κεφαλὴν ἔχοντες λοξὴν ἐπὶ τὸν πρῶτον σφόν-
 δυλον ἅμ' αὐτῇ συνεπάγονται καὶ τὸν δεύτερον, οὗτοι
 δ' εἰς τὸ κατὰ φύσιν, ὅπερ ἦν, εὐθεῖς τὴν γιγνομένην
 αὐτοῦ παρῆγκλισιν ἐπανάγουσι. καὶ γὰρ ἡ θέσις αὐ-
 τῶν ἐστίν, ὥς τρίγωνον ἐκατέρωθεν ἐργάζεσθαι τὰς 25
 προειρημένους δύο τῶν μυῶν συζυγίας ἐπιζευγνύοντας.
 αἱ δὲ τῶν μεγάλων μυῶν τρεῖς συζυγίαι, δυνάμεναι
 δὲ καὶ τέτταρες λέγεσθαι καὶ δύο διὰ τὴν ἐπιπλοκὴν

2—3 τετάχθαι BU || 4 πρώτων] πρὸ τῶν L² || 6 ποιοῦνται
 D || 19 τε θέσιν BL αἰσθῆσιν U θέσιν D || 21 ἔχοντες] ἔλκοντες
 BL || 22 αὐτῇ codd. αὐτῶ b

τῶν μυῶν, ἣν ἐν ταῖς Ἀνατομικαῖς ἐργασίαις ἐδή-
 λωσα, τὴν αὐτὴν μὲν ἔχουσι τοῖς ῥαχίταις ὀνομαζομέ-
 νοις κίνησιν, ἥν ὀλίγον ὕστερον ἐξηγήσομαι, κινουσί 33
 δὲ διὰ μὲν τῶν πρώτων ἰνῶν, αἱ εἰς τὸν πρώτον τε
 5 καὶ δεύτερον σφόνδυλον ἐμφύονται, μόνην τὴν κεφα-
 λήν, διὰ δὲ τῶν ὑπολοίπων πρώτους μὲν τοὺς ἄλλους
 πέντε τοῦ τραχήλου σφονδύλους, ἅμα δ' αὐτοῖς συγ-
 κινουσί τὴν κεφαλὴν. οὗτοι μὲν οὖν οἱ μύες ἅπαντες
 ἀνανεούσι τε τὴν κεφαλὴν ὀπίσω καὶ λοξὰς ἀτρέμα
 10 ποιοῦνται κινήσεις οἱ λοξοί. τῶν δ' ἐμπροσθεν οἱ
 μὲν ὑποκείμενοι τῷ στομάχῳ κατὰ μὲν τὰς πρώτας
 ἴνας, αἱ εἰς τὸν πρώτον τε καὶ δεύτερον σφόνδυλον
 ἐμπεφύκασιν, αὐτὴν μόνην ἐπινεύουσι τὴν κεφαλὴν
 μετὰ τοῦ καὶ παρεγκλίνειν εἰς τὰ πλάγια ταῖς λοξαῖς
 15 ἰσὶ, καθ' ἃς καὶ μυῶν μικρῶν ἴσχουσιν ἰδίαν περι-
 γραφήν· κατὰ δὲ τὰς ὑπολοίπους κάμπτοντες τὸν
 τραχήλον ἅμ' ἐκείνῳ συνεπινεύειν ἀναγκάζουσιν ὅλην
 τὴν κεφαλὴν. οἱ λοιποὶ δ' ἐξ οὗκ εὐθείαν, ὥς
 οὗτοι, τὴν ἐπίνευσιν, ἀλλὰ λοξὴν ἀτρέμας ἀπεργάζον-
 20 ται μετὰ τοῦ καὶ συνεπιστρέφειν εἰς τὰ πρόσθεν τὴν
 κεφαλὴν. ἐκπεφυκότες γὰρ ὀπισθεν τε τῶν ὥτων
 καὶ ὑπ' αὐτὰ καθήκουσιν εἰς τε τὸ στένον καὶ τὴν
 κλεῖν ἀλλήλοις ἥ συνεχεῖς, ὥστ', εἰ καὶ τις ἐτέρως αὐ- 34
 τὸν ἔνα φαίη τριπλοῦν εἶναι, μὴ σφαλῆναι. λέλεκται
 25 δ' ὑπὲρ ἀπάντων τῶν μυῶν οὐ μόνον ἐν ταῖς Ἀνατο-
 μικαῖς ἐργασίαις, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερον ἐν βιβλίῳ,

5 ἐμφύονται codd. ἐμφυόμεναι a || 8—9 οὗτοι μὲν — κεφα-
 λήν BL²U² in marg. om. DL¹U¹ || 12 αἱ BU || 14 καὶ om. BL ||
 15 μικρῶν μυῶν U || 19 ἀτρέμας scripsi: ἀτρέμα codd. || 22 ὑπ'
 BLU ἐπ' D || 23 ἐτέρως L ἕτερος BDU || 23—24 αὐτὸν BLU
 αὐτῶν D ἕτερον αὐτῶν b si quis dicat ipsum unum esse tripli-
 cem N || 25 πάντων D | τῶν om. BDL || 26 ἐν om. D

ἐν οἷς πρώτοις, ὥς καὶ κατ' ἀρχὰς εἴρηται μοι, προ-
 γεγυμνάσθαι προσήκει τὸν ἀκριβῶς ἔπεσθαι τοῖς ἐν-
 θάδε λεγομένοις ἐσπουδακότα. τέτταρες δ' ἄλλοι μύες,
 εὐρωστοί τε καὶ μεγάλοι, δύο καθ' ἑκάτερον μέρος ἐκ
 δεξιῶν τε καὶ ἀριστερῶν τεταγμένοι, κινουσι τὸν τρά- 5
 χηλον εἰς τὰ πλάγια μέρη μετὰ βραχείας ἐγκλίσεως,
 εἰς μὲν τὸ πρόσθεν ἢ πρόσθιος αὐτῶν συζυγία βραχὺ
 παρεγκλίνουσα, εἰς τοῦπισθεν δ' ἢ λοιπή· τὴν δ' ἐκ-
 φνυσιν ἐκ μὲν τῆς διατετρημένης ἀποφύσεως τοῦ δευ-
 τέρου σφονδύλου τὸ πρόσθιον ζεύγος, ἐκ δὲ τῆς πλα- 10
 γίας ἐξοχῆς τοῦ πρώτου θάτερον ἔχει. καὶ σοι σαφῶς
 ἤδη τό τε πλῆθος ἐφάνη τῶν μυῶν καὶ τὸ μέγεθος
 καὶ ἡ θέσις καὶ ὁ τῆς κινήσεως τρόπος. ὅτι τε γὰρ
 εἴκοσι πλείους εἰσὶν, οὐδεὶς οὕτως ἀμαθῆς λογισμῶν,
 ὥστ' ἀγνοεῖν, ὅτι τέ τινες μὲν αὐτῶν μείζους, τινὲς 15
 35 δ' ἐλάττους, τὸ μὲν πού τι καὶ λέλεκται σαφῶς, || τὸ
 δὲ καὶ τοῖς εἰρημένοις ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον ἐπινοεῖν
 ἱκανός, ὅτῳ συνέσεως μέτεστι. τὸν γὰρ εἰς τὴν κλεῖν
 καταφνόμενον ἢ εἰς τὸ στέρον οὐκ ἐνδέχεται μικροὶ
 εἶναι, καθάπερ οὐδὲ τοὺς ἐπικειμένους ὀπισθεν αὐτῇ 20
 τῇ διαρθρώσει μεγάλους. οὕτω δὲ καὶ ἡ πᾶσα θέσις
 αὐτῶν πρόδηλος ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖς τε καὶ τελευταῖς
 ἐγνωσμένη, ὥσαύτως δὲ καὶ ἡ ἐνέργεια. κατὰ γὰρ τὸν
 τῆς θέσεως τῶν ἰνῶν γίννεται τρόπον, ὥς ἤδη μυριά-
 κως εἴρηται. τὰς ἰνας δ' ὅτι πάντες οἱ μύες ἔχουσιν 25
 τοῦπίπαι ἐπὶ τὸ μῆκος ἑαυτῶν ἐκτεταμένους, εἴρηται
 καὶ τοῦτο, καὶ ὥς σπάνιόν ἐστιν ἢ ἐγκαρσίας ἢ λοξὰς

2—3 ἐνθάδε BLU ἐνταῦθα D || 7 μὲν γὰρ D || 8 παρεγκλί-
 νοντες codd. παρεγκλίνουσα b inclínans N || 11 ἔχειν D¹U ἔχον
 D² || 14 ἢ πλείους B || 16 τι om. D || 18 ἱκανῶς codd. ἱκανός k ||
 25 οἱ μύες] ὁμοίως U

εὐρεῖν ἵνας ὥς πρὸς τὸ μῆκος ὅλου τοῦ μυός, ὥστ', εἰ μὴδὲν ἐπὶ τῇ ῥηθείᾳ θέσει τοῦ μυός ὑπὲρ τῶν ἰνῶν διοριζόμεθα, νοεῖν χρὴ κατὰ τὸ σύνηθες αὐτὰς διακεῖσθαι ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις. οὐκ οὖν ἔτι λείπει
 5 τῆς κατασκευῆς τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν μυῶν οὐδέν, ἀλλ' ἱκανῶς λέλεκται πάντα, καὶ πλήθος καὶ θέσις καὶ μέγεθος καὶ κίνησις.

Cap. IX. Ἐξῆς οὖν δεικνύσθω πάλιν, οὐπερ ἔνεκα 36
 πάντ' εἴρηται ταῦτα, τὸ μὴδ' ἐπινοεῖσθαι δύνασθαι
 10 κατασκευὴν ἑτέραν ἀμείνω τῶν κινήσόντων τὴν κεφαλὴν μυῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἅμα μὲν ἀσφαλεστάτην ἐχρῆν εἶναι τὴν διάρθρωσιν, ἅμα δ' ἐπὶ πλεῖστον τε καὶ πάντη κινεῖσθαι βέλτιον ἦν, ἐδείχθη δ' ἀλλήλοις ταῦτα μαχόμενα, καὶ τὸ μὲν ἀσφαλὲς τῆς κατασκευῆς ὀλίγας
 15 τε καὶ σμικρὰς ἐργαζόμενον τὰς κινήσεις, ἡ δ' ἐν ταύταις ἐτοιμότης τε καὶ ποικιλία χαλαρὰς διάρθρωσεως δεομένη, πρῶτον μὲν ἐπαινεῖν χρὴ τὴν φύσιν ἐλομένην τὸ ἀναγκαιότερον, ἔπειτα δ' ὅτι μὴδὲ θατέρον τελέως ἠμέλησεν, ἀλλὰ πολλὰς ἐπιτεχνήσεσιν ἐπηνωρ-
 20 θώσατο, θανμάζειν ἤδη κατὰ τόδε τὸ ἔργον αὐτήν, οὐ μόνον ἀπλῶς ἐπαινεῖν. ἡ μὲν οὖν ἀσφάλεια τοῖς ἄρθροις τῆς κεφαλῆς ἐξ ὧν εἰρήκαμεν ἐρένετο, τὴν δ' ἐξ ἀνάγκης ἐπομένην αὐτῇ βλάβην τῶν κινήσεων ἐπηνωρ-
 25 θώσατο τῷ τε πλήθει καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πολυειδεῖ τῆς θέσεως τῶν μυῶν. ὅτι μὲν οὖν πολλοί τ' εἰσὶ καὶ μεγάλοι, πρόδηλον ἴπαντι καὶ μὲν γε καὶ ὅτι πολυειδὴς αὐτῶν ἡ θέσις, ἐκ τοῦ πανταχόθεν 37 ἐστεφανωκέναι τὴν κεφαλὴν ἑναργῶς ἐπιδείκνυται.

2 θέσει om. U || 9 ἐπινοεῖσθαι BL ἐπινοῆσαι: cett. || 13 κινεῖσθαι] κείσθαι U || 15 μικρὰς BLU || 19—20 ἐπηνωρθώσατο U, item 23—24 || 23 ἐπομένην ἐξ ἀν. BL

διὰ τοῦτ' οὖν οὐδὲ κινήσεως οὐδεμιᾶς ἀπορεῖ· πρὸς
 ὃ τι γὰρ ἂν ἐθέλῃς αὐτὴν ἀποκλίνειν, ἐτοίμως δυνήσῃ
 τοῦ κατ' ἐκείνα τὰ μέρη μυῶς ἐνεργήσαντος. ὅτι δὲ
 καὶ τὰ μεγέθη πάμπολυ διαφέροντα κατὰ λόγον ἐκτῇ- 5
 σατο, τοῦτ' ἤδη δίδειμι. μικρότατοι μὲν εἰσιν ἀπάν-
 των οἱ ὀπισθεν οἱ ἀνανεύοντες αὐτὴν, ὥς ἂν μόνοι
 κατειληφότες ἀκριβῶς τὴν διάρθρωσιν. ὃ γὰρ τοῖς
 ἄλλοις τοῖς πέριξ ἐκ τοῦ μεγέθους, τοῦτ' ἐκείνοις ἐκ
 τῆς ἐπικαίρου θέσεως ἐπιγίγνεται. μόνῃ δ' ἄλλῃ μία
 συζυγία μυῶν ἐπικαίρου ὁμοίως ἔχει τὴν θέσιν, ὥσπερ 10
 γὰρ καὶ τὴν κίνησιν ἀντιτεταγμένην, ἡ πρώτη μοῖρα
 τῶν ὑποβεβλημένων τῷ στομάχῳ μυῶν. καθάπερ γὰρ
 οἱ ὀπισθεν οἱ τὴν διάρθρωσιν κατειληφότες ἀνανεύ-
 οῦσι μόνῃ τὴν κεφαλὴν, οὕτως ἡ πρώτη μοῖρα τῶν
 μυῶν τούτων ἐπινεύειν αὐτὴν πέφυκεν· ὅσον δ' ὑπό- 15
 λοιπον αὐτῶν ἄχρι τοῦ πέμπτου τῶν κατὰ τὸν θώρακα
 38 σφονδύλων προέρχεται, καμπὴν εὐθείαν ἐργάζεται
 σύμπασί τε τοῖς σφονδύλοις, οἷς ἐπιτέταται, καὶ σὺν
 αὐτοῖς ὅλη τῇ κεφαλῇ. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ὀκτώ μυῶν
 τῶν μικρῶν τῶν ὀπισθεν ὅσοι πρὸς τὸ πλάγιον ἐγκλί- 20
 νουσιν, εὐθείαν μὲν ἀνάνευσιν ἐργάζονται κατὰ συζυ-
 γίαν ἐνεργοῦντες, λοξὴν δ', ὅταν ὁ ἕτερος ἐξ αὐτῶν
 μόνος, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ κατ' αὐτῶν ἐπικείμενοι μεί-
 ζοντες οἱ μέχρι τοῦ τραχήλου παντὸς ἐκτεταμένοι, καὶ
 διὰ τοῦτ' ἀναγκαῖον ἦν ἀντιτάξαι τινὰς αὐτοῖς ἔμπρο- 25
 σθεν μὴς λοξὴν καμπὴν ἐργαζομένους, οἱ καθήκοντες

1 οὖν om. D || 2 ἐθέλησης D | δυνήσει U || 9 ἐπιγίγνεται
 LU περὶ ἐπιγίγνεται (sic) B γίνεται D | δ' BLU γ' D | μία om.
 U || 11 τῇ πρώτῃ L || 12 τοῦ στομάχου D || 17 τῶν (repet.) σφονδ.
 U | ἐργάζεται BLU ἐργαζομένην D || 18 ἐπιτέταται U || 20—21
 ἐκκλίνουσιν DL || 23 αὐτὸν BD || 24 παντὸς BL πάντως BU

εἰς τὴν κλεῖν καὶ τὸ στέρονον ἐδημιουργήθησαν ἕξ μύες,
ἅμα μὲν ἐπινεύειν τὴν κεφαλὴν, ἅμα δ' εἰς τὸ πρόσω
περιάγειν ἱκανοί. οὕτω δὲ καὶ τῶν τεττάρων μυῶν
τῶν εἰς τὰ πλάγια καμπτόντων τὸν τράχηλον εἰ μὲν
5 εἰς μόνος ἐνεργήσειεν, ἐπ' ἐκείνον κλίνεται σύμπαξ,
εἰ δ' ἡ πρόσθιος συζυγία, βραχὺ τι νεύει πρόσω
μηδαμῶσε παρεγκλίνων εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ γε καὶ
τῆς ὀπισθεν ἐνεργούσης ἀνανεύει μὲν ὀλλῶν, οὐκ
ἐγκλίνεται δ' οὐδετέρωσε, πάντων δ' ἐνεργησάντων
10 ἅμα τῶν || τεττάρων ἀρρεπῆς ἀκριβῶς διαμένει. καὶ 39
φαίνεται κἀνταῦθ' ἡ φύσις οὐκ ἐπιλελησμένη τοῦ μυ-
ριάκτις ἤδη δεδευγμένου, τοῦ πολλὰ κατασκευάζειν ὄρ-
γανα μιᾶς ἐνεργείας ἕνεκεν ἢ διὰ σφοδρότητα τῆς
κινήσεως ἢ διότι μεγάλην τῷ ζῳῷ τὴν χρεῖαν παρέχει.
15 καὶ γὰρ οὖν καὶ ἡ τῆς κεφαλῆς κίνησις ὅτι τε χρη-
σιμωτάτη τοῖς ζῳοῖς ἐστὶν ἐν τοῖς μάλιστα, τί ἂν ἐγὼ
δεοίμην λέγειν; ὅτι τε διὰ τὸ τοῦ μέρους μέγεθος
εὐρώστων δεῖται τῶν ἐνεργούντων μυῶν, οὐδὲ τοῦτ'
ἄδηλον ὑπάρχει. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτ' αὐτῇ σχεδὸν
20 ἐξαίρετόν τε καὶ οἶον οὐδὲ καθ' ἓν ἐστὶν ἄλλο τῶν
διαθροσμένων ὀστέων· οὐδαμῶθι γὰρ ἄλλοθι τοσαύτην
ὑπεροχὴν ἔστι θεάσασθαι θατέρου παρὰ θατέρον, ὅσῃν
ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τῶν πρώτων σφονδύλων. οὐ γὰρ δὴ
διπλάσιόν γ' ἢ τριπλάσιον αὐτῆς ἐρεῖς τὸ μέγεθος,
25 ἀλλ' οὐδὲ τετραπλάσιον ἢ πενταπλάσιον· καίτοι κἂν
εἰ τοῦτ' ἦν, ὑπερεῖχεν ἂν οἶμαι πολλῶ. νυνὶ δ' οὐχ

5 ἐπ' BLU ὅτι D | ἐκείνον] κοινὸν D | κλίνεται BLU κλεί-
νεται D ἐγκλίνεται b || 5—6 σύμπαξ δ' ἢ U σύμπασα δ' ἢ L¹
σύμπαξ. εἰ δ' ἢ BL² σύμπαξ δ' ἢ D || 7 μηδαμῶσε BL -μῶς
cett. | παρεγκλίνων BLU ἐπεγκλίνων D || 10 ἀεὶ διαμένει B ||
16 ἐν om. U || 24 τριπλάσιον BL²U || 25 τετραπλάσιον codd.,
item πενταπλάσιον | καίτοι om. U || 26 τούτων BL | πολλῶν DU

οὕτως ἔχει τάληθές, ἀλλ' ἕκαστον τῶν κατ' αὐτὴν
 ὁστῶν ἑκατέρου τῶν σφονδύλων πολλαπλάσιόν ἐστι,
 40 καίτοι χωρὶς τῆς κάτω γένυος ἐκκαίδεκα τὰ πάντ'
 ἐστίν, ἐκείνης δὲ προστιθεμένης, ὥσπερ οὖν καὶ δί-
 καιον προστίθεται τῆς ὅλης κεφαλῆς ὑπάρχουσιν 5
 αὐτὴν μόριον, οὐδὲ λογίσασθαι δυνατόν, ὁσάκις ἐκά-
 τερον τῶν πρώτων σφονδύλων ἀναμετρῇ τὸ σύμπαν
 τῆς κεφαλῆς ὅστουν. οὕκουν οἷόν τ' ἦν μέγιστον
 ὅστουν ἐλαχίστοις ὅστοις διαρθρούμενον ἅπαντας ἔχειν
 τοὺς μῦς εἰς ἑκάτερον ἐκείνων ἐμφυομένους, ἀλλ' 10
 ἀνάγκη πᾶσα τῆς μὲν κεφαλῆς αὐτοὺς ἐξῆφθαι πάν-
 τας, ἐμφύεσθαι δ' οὐ πάντας εἰς τοὺς πρώτους σφον-
 δύλους, ἀλλ' ἐκείνους μόνους, ὅσοις ἦν δυνατόν. ἦν
 δ' οἶμαι δυνατόν ἢ τοῖς τὰς εὐθείας ἀκριβῶς ἐκπορί-
 ζουσι τῇ κεφαλῇ κινήσεις ἢ τινα τῶν ἐπ' ὀλίγον λοξῶν. 15
 εὐλόγως οὖν οὐδὲ σύμπαντες οἱ μῦες οἱ κινούμενες
 αὐτὴν εἰς τοὺς πρώτους σφονδύλους ἐμπεφύκασιν,
 ἀλλ' ὅπισθεν μὲν οἱ μικροὶ μόνον, ἔμπροσθεν δ' ἡ
 πρώτη μοῖρα τῶν ὑποβεβλημένων τῷ στομάχῳ μυῶν,
 ἐκ δὲ τῶν πλαγίων οἱ τὸν πρῶτον σφονδύλον τῇ κε- 20
 φαλῇ συνάπτοντες μῦες μικροί.

Cap. X. Ὅθεν οὐδ' ἀξιόσκειν οἶμαι τινα τῶν μεμνη-
 μένων, ὅσα κατὰ τὸν τράχηλον ἦν ἀναγκαῖα τεθῆναι ||
 41 μόρια, μείζους χρῆναι γεγονέναι τοὺς πρώτους σφον-
 δύλους ἢ νῦν εἰσιν. αὐτοὶ γὰρ ἂν μόνον κατειλήφε- 25
 σαν ἅπαν τὸ ταύτῃ χωρίον, ὥστ' οὔτε τῷ στομάχῳ
 τινὰ θέσειν οὔτε τοῖς κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τρα-

3 καίτοι καὶ BL | ἐκκαίδεκα codd. ἐπτακαίδεκα ch || 6—7
 ἑκάτερον scripsi: ἑκάτερος codd. || 9 post ὅστουν add. ἐλαχίστοις
 ὅστοις διαρθρούμενον ἅπαντας BL² om. cett. || 14 ἢ τοῖς τὰς
 BLU ἦτοι τὰς D || 22 οὐδ' om. U || 25—26 κατειλήφεισαν D

χεῖαν ἀρτηρίαν ἀπολείπεσθαι. καίτοι πάμπολλά γ'
 ἐστὶ, καὶ πρόσθεν αὐτὰ σύμπαντα κατέλεξα, θέσιν
 ἕκαστον ἀναγκαιοτάτην ἔχον ὑπαλλαχθῆναι μὴ δυνα-
 μένην. οὐ μόνον δὲ διὰ τοῦτ' ἀδύνατον ἦν μείζους
 5 ἐργάσασθαι τοὺς πρώτους σφονδύλους, ἀλλὰ καὶ δι'
 ἄλλα μεγάλα καὶ πολλά. καὶ σοι καθ' ἕκαστον αὐτῶν
 ἤδη δίδειμι. δειχθέντων γὰρ ἐκείνων ἀπάντων καὶ
 ὅλης τῆς κατὰ τὴν ῥάχιν ἐπιγνωσθείσης φύσεώς τε
 καὶ χρείας, ὃ μόνον ἔθ' ὑπόλοιπόν ἐστιν ἐξηγήσεως
 10 δεόμενον, ἐναργέστατα φανεῖται καὶ αὐτὸ θαυμαστῶς
 ὑπὸ τῆς φύσεως κατασκευασμένον. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ
 τοὺς ῥαχίτας μῦς λοξὰς ἔχειν τὰς ἴνας, καίτοι γ' εὐ-
 θεῖς κατὰ τὸ μήκος ἐκτεταμένους τῆς ῥάχεως, ὀλιγάκις
 τὸ τοιοῦτον τῆς φύσεως ἐργαζομένης ἕνεκά τινος ἑξα-
 15 ρέτου χρείας. ὥς τὸ πολὺ γὰρ ἑκάστῳ τῶν μυῶν ἰνὲς
 εἰσι μήκισται, καὶ ἡ τῶν ἰνῶν ἥ ἐκτέταται θέσις. ἀρκτέον 42
 οὖν πάλιν ἐντεῦθεν τοῦ λόγου. τὴν ῥάχιν ἡ φύσις
 τοῖς ζώοις οἷον τροπὴν τινὰ τοῦ πρὸς τὴν ζωὴν ἀν-
 αγκαίου σώματος ἐργασαμένη — διὰ ταύτην γὰρ ἡμεῖς
 20 μὲν ὀρθοὶ βαδίζειν δυνάμεθα, τῶν δ' ἄλλων ζώων
 ἕκαστον, ἐν ᾧπερ ἦν αὐτοῖς ἄμεινον σχήματι, καθάπερ
 καὶ διὰ τοῦ τρίτου δέδεικται γράμματος — οὐκ εἰς
 τοῦτο μόνον ἐβουλήθη χρήσιμον ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ
 ἔθος αὐτῇ φιλοτεχνεῖν ἀεὶ καὶ συγχρηθῆναι κατασκευῇ

3 ἕκαστον add. U² in marg. | ὑπαλλαχθῆναι BL ἀπαλλ.
 cett. || 4 ἦν μείζους BL om. DU || 8 ῥάχιν] ἀρχὴν DL¹U γε.
 ῥάχιν L² || 10 ἐναργέστατα scripsi: ἐναργέστατον DLU -έστερον
 B evidentissime N | φαίνεται U || 11 τὸ om. codd., add. k ||
 12—13 εὐθεῖς D || 13 τὸ om. U || 14 τὸ] τε U | τοιοῦτο LU || 16
 καὶ κατ' ἐκείνους ἡ b et secundum eos N || 18 πρὸς τὸ ζῆν D ||
 18—19 ἀναγκαίου codd. ἀναγκαίαν a || 19 ταύτην DL²U
 ταύτης B || 21 ἄμεινον αὐτοῖς BD || 23 ἐβουλήθη BL || 24 ἀεὶ
 BLU² δεῖ U¹ δὲ D

μιᾷ μορίου πρὸς πολλὰς ἅμα χρείας, οὕτω κἀνταῦθα
 πρῶτον μὲν ἐξέγλυψεν ἔσωθεν ἅπαντας τοὺς σφονδύ-
 λους ἐπιτήδειόν τινα ταύτην ὁδὸν τῇ μελλούσῃ κατέρ-
 χεσθαι δι' αὐτῆς ἐγκεφάλου μοίρα παρασκευάζουσα,
 δεύτερον δ' οὐχ ἔν ἅπασιν ἀπλοῦν ὅστον ἀσύνθετον 5
 εἰργάσατο. καίτοι γ' εἰς ἔδραν ἀσφαλῆ τοῦτ' ἦν ἄμει-
 νον οὐτ' ἐξαρθροῦσαι ποτ' ἢ παραρθροῦσαι δυνησομένης
 αὐτῆς οὐτ' ἄλλο τι τοιοῦτον ὑπομεῖναι πάθημα χωρὶς
 τοῦ ποικίλως οὕτω διηρθρωσθαι. καὶ εἰ γε πρὸς δυσ-
 πάθειαν μόνην ἀπέβλεπε, καὶ μὴ πρότερός τις ἦν αὐτῇ 10
 43 τιμιώτερος ἕτερος σκοπὸς ἐφ' ἑκάστου τῶν κατασκευα-
 ζομένων ὀργάνων, οὐκ ἂν ἄλλως ἢ ἀπλὴν αὐτὴν ἐδη-
 μιουργήσατο ἢ παντάπασιν ἀσύνθετον. οὐδὲ γάρ, εἰ
 λίθινόν τις ἢ ξύλινον ἐργάσοιτο ζῶον, ἄλλως ἂν
 [οὕτω] δημιουργήσειεν ἄμεινον γὰρ ἔν εἶναι δι' ὅλης 15
 τῆς ῥάχεως διατεταμένον στήριγμα τοῦ πάμπολλα σμι-
 κρὰ καὶ κατ' ἄρθρα διηρημένα. καὶ γὰρ οὖν καὶ τὰ
 κῶλα πολὺ βέλτιον οἶμαι τοιαῦτ' εἶναι τοῖς ἐκ λίθου
 τινὸς ἢ ξύλου κατασκευασμένοις ζῴοις. καὶ ὅλον γε τὸ
 σῶμα τῶν τοιούτων ἀγαλμάτων ἐξ ἐνὸς ὑπάρχον λίθου 20
 πολὺν δυσπαθέστερόν ἐστιν ἢ εἰ ἐκ πολλῶν συγκέοιτο.
 τῷ μέντοι χρήσεσθαι μέλλοντι ζῴῳ τοῖς ἑαυτοῦ μέλεσι
 καὶ βαδιεῖσθαι μὲν τοῖς ποσίν, ἀντιλήψεσθαι δὲ ταῖς
 χερσίν, ἐπινεύσειν δὲ καὶ ἀνανεύσειν κατὰ τὸν νῶτον,
 οὐκ ἦν ἄμεινον οὐτ' ἐν ποσὶν οὐτ' ἐν χερσὶν ἔν 25
 ἔχειν ὅστον οὕτε καθ' ὅλην τὴν ῥάχιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ

1 πολλὰς BL ἄλλας cett. multas N || 5 ἅπασιν a | 10 μόνην
 BLU μόνον D | ἀπέβλεπε LU ἀπέβλεψε D om. B || 13 ἢ om. BL ||
 15 ἢ οὕτω D ἢ om. BLU aliter quam sic N οὕτω inclusi ||
 20 ὑπάρχειν DLU || 23 βαδιεῖσθαι BL βαδίσεσθαι DU || 24
 ἐπινεύσειν BL ἐπινεύειν DU | ἀνανεύσειν BL ἀνανεύειν DU ||
 25 ἢ χερσὶν BD

δὴ τὸ πολλὰς καὶ ποικίλας κινήσεις κινούμενον ζῶον
 ἄμεινον κατεσκεύασται τοῦ δυσκινήτοτερον. καθ' ὃ
 τι γὰρ ἂν αὐτοῦ μόριον ἢ κίνησις ἀπολείπη, κατὰ
 τοῦτο πάντως οὐδὲν ἢ ἀποδεῖν δόξει λιθίνου καὶ οὕτως 44
 5 οὐδὲ [τὸ] ζῶον ἔθ' ὑπάρχει. ὥστ', ἐπειδὴ κατὰ μὲν
 τὴν οὐσίαν τοῦ ζῴου τὸ κινεῖσθαι μάλιστα ἐστί, τοῦτο
 δ' οὐχ οἷόν τε χωρὶς ἄρθρων γενέσθαι, διὰ τοῦτ'
 ἄμεινον ἦν ἐκ πολλῶν αὐτὸ συντεθῆναι μορίων. ἀλλ'
 ἐνταῦθ' ἤδη σκόπει τοῦ πλήθους τὸν ὅρον. οὐ γάρ,
 10 εἰ πολλῶν δεῖται τὸ σκέλος μορίων, εὐθὺς ἤδη καὶ
 χιλίων. ἀλλ' ἔστι γὰρ τις δεύτερος τῇ φύσει σκοπὸς
 ἐφ' ἐκάστου μορίου τὸν οἰκτεῖον ἀριθμὸν ἐνδεικνύμενος.
 ἔστι δ' οὗτος ἡ δυσπάθεια τοῦ σύμπαντος ὁργάνου.
 σὺ μὲν οὖν ἴσως ἐκότερον τῶν σκοπῶν ἐν μέρει θεω-
 15 ρῶν, ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ χρῆναι πάντα τοῦ ζῴου κινεῖ-
 σθαι τὰ μόρια πολυειδῶς ἀποβλέψῃς τῷ λογισμῷ, μέμψῃ
 τῇ φύσει τηλικούτον μὲν ὅστον τοῦ μηροῦ ποιησα-
 μένῃ, τηλικούτον δὲ τοῦ βραχίονος· ὅταν δ' αὖ πάλιν
 ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν μόνην ἀπιδῇς, ἐν εἶναι χρῆναι νο-
 20 μίζεις ὅστον τῆς ῥάχεως, οὐχ, ὥς νῦν ἐστί, πλείον
 εἴκοσιν. ἢ φύσις δ' οὐ κατὰ μέρος, ἀλλὰ διὰ παντός
 ἄμφω σκοπεῖ, προτέραν μὲν ἀξιώματι τὴν ἐνέργειαν,
 δευτέραν δ' ἐπ' αὐτῇ τὴν ἀσφάλειαν, εἰς δὲ τὸ τῆς
 ὑγείας ἢ διαρκὲς ἡγουμένην μὲν τὴν ἀσφάλειαν, ἐπο- 45
 25 μένην δὲ τὴν ἐνέργειαν. εἰ δὴ καὶ σὺ βουλευθείης
 οὕτω σκοπεῖσθαι, δοκῶ μοι δεῖξιν καὶ νῦν ἐπὶ τῶν

2 κατεσκεύασται BL κατεσκευάσθαι U κατεσκευάσθη D |
 τούτους (τούς U) δυσκινήτοτερος DU || 3 αὐτοῦ L αὐτὸ cett. |
 post μόριον add. ὃ U δ D om. BL | ἀπολείπει U || 5 τὸ inclusi ||
 8 αὐτῷ BU || 9 ἤδη post πλήθους colloc. D || 11 γὰρ om. D ||
 16 μέμψῃ DL μέμψει U πέμψῃ B || 19 μόνον D || 20 πλείον ἢ U
 πλείονα ἢ D ἢ om. BL || 23 αὐτῇ L¹U

τῆς ῥάχεως σφονδύλων, ὥς ἐπὶ τε χειρῶν ἔδειξα πρό-
τερον καὶ σκελῶν, ἀκριβεστέραν καὶ δικαιότεραν μῆξιν
ἐνεργείας τε ἅμα καὶ δυσπαθείας μηδ' ἐπινοηθῆναι
δυναμένην.

Cap. XI. Ὅτι μὲν οὖν, ἐν ὅστουν εἶπερ ἐγένετο 5
τὸ τῆς ὅλης ῥάχεως, ἀκίνητον ἂν ἦν κατὰ ταῦτα τὰ
μέρη τὸ ζῶον, ὥσπερ ὀβελίσκῳ τινὶ διαπεπαρμένον ἢ
σταυρῷ προσηλωμένον, οὐδὲν δεῖ μακροτέρου λόγου.
τοῦτο γὰρ οὐδ' <ἂν> ἡμᾶς οἶμαι καταστάντας ἐν τῇ
χώρᾳ τοῦ Προμηθέως ἔλαθεν. ἀλλ' ὁ μήτ' ἂν ἐγὼ 10
μήτε σὺ μήτ' ἄλλος τις ἄνθρωπος ἔτι συνείδεν, οὐ
μὴν αὐτόν γε τὸν Προμηθέα παρήλαθε, τοῦτ' ἤδη σοι
φράσω, τὸ μὴ δύο τινὰς ἢ τρεῖς ἢ τέτταρας ἢ ὅλως
ὀλίγους ἐργάσασθαι τῆς ῥάχεως τοὺς σφονδύλους, ἀλλ'
οὕτω πολλοὺς τε ἅμα καὶ πολυειδῶς ἀλλήλοις ὁμιλοῦν- 15
τας, ὥς ἔχει νῦν. ἐγὼ γὰρ ἐπιδείξω τὸν ἀριθμὸν
46 αὐτῶν ἅπαντα τὸ ἄριστον ἔχοντα μέτρον ἀπάσας ἢ τε
τὰς ἀποφύσεις καὶ τὰς συνθέσεις τῶν ἄρθρων καὶ
τὰς συμφύσεις καὶ τοὺς συνδέσμους καὶ τὰ τρήματα
θαυμαστῶς ἅπαντα πρὸς τε τὴν ἐνέργειαν ἅμα καὶ 20
τὴν δυσπάθειαν παρεσκευασμένα, καὶ εἶπερ τι μετα-
θείης αὐτῶν καὶν σμικρὸν ἢ ὅλως ἀπολωλὸς ἐπινοήσῃς
ἢ προσκείμενον ἔξωθεν, ἥτοι πηρουμένην τινὰ τῶν
ἐνεργειῶν εὐθέως ἢ ἀσθενὲς ἀποδεικνύμενον τὸ μό-
ριον. ἀρκτέον δὴ μοι τῆς ἐξηγήσεως ἀπὸ τοῦ κυριω- 25
τάτου τῶν κατὰ τὴν ῥάχιν ἀπάντων μορίων, ὅπερ
ὀνομάζουσιν νωτιαῖον μυελόν. οὕτε γὰρ, ὥς οὐκ ἐχρῆν
γενέσθαι τοῦτον, ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, οὔθ' ὥς ἐτέραν

1 χειρῶν U || 9 τοῦτο] τοῦτο μὲν DL | ἂν addidi || 14 τῆς
ῥάχεως add. U² in marg. || 15 τε scripsi: γε codd. || 15—16 ὁμι-
λοῦντας ἀλλήλοις D || 17 μέτρον D || 26 ante τῶν add. τῶν
κυριωτάτων D

θέσειν ἦν ἄμεινον αὐτὸν ἔχειν τῆς κατὰ ῥάχιν, οὐθ' ὥς ταύτην μὲν, ἀλλὰ τῆς νῦν οὔσης ἀσφαλεστέραν. εἰ μὲν γὰρ μηδ' ὅλως ἐγένετο, δυοῖν θάτερον, ἢ ἀκίνητα τὰ κάτω τῆς κεφαλῆς ἅπαντα μόρια τοῦ ζώου
 5 τελέως ὑπῆρχεν, ἢ ἐξ ἐγκεφάλου πάντως ἐχρῆν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἰδίᾳ κατάγεσθαι νεῦρον. ἀλλ' εἰ ἀκίνητά γε τελέως ἐγένετο, τοῦτ' ἂν ἐκείνο τὸ μικρὸν πρόσθεν || εἰρημένον, οὐ ζῶον ἔτι τὸ ζῶον, ἀλλ' 47 οἶον λίθινον ἢ πήλινον ἦν τὸ δημιουργημα· τὸ δ' ἐξ
 10 ἐγκεφάλου κατάγειν εἰς ἕκαστον τῶν μορίων νεῦρον σμικρὸν ἐσχάτως ἦν ἀμελοῦντος δημιουργοῦ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν. μὴ γὰρ ὅτι νεῦρον λεπτὸν ἀπορηγῆναι τε καὶ θλασθῆναι δυνάμενον ἐκ πολλοῦ κατάγειν οὐκ ἦν ἀσφαλές, ἀλλ' οὐδ' ἄλλο τι τῶν ἰσχυρῶν ὀργάνων
 15 οὐδέν, οὐτ' οὖν σύνδεσμον οὐτ' ἀρτηρίαν οὔτε φλέβα. καὶ γὰρ οὖν καὶ ταῦτα τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ νωτιαίῳ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἕκαστον ἐκφυόμενον, μέγα καθάπερ τι πρέμνον ἐκ γῆς, ἐν τῷ προϊέναι καὶ πλησίον ἐκάστου γίνεσθαι τῶν μελῶν ἀποβλαστήματα ποιεῖται
 20 χορηγοῦντα τοῖς μορίοις ἅπασιν, ὃ παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιφέρεται. ὥστ' ἄμεινον ἦν καὶ τὸν νωτιαῖον, οἶον ποταμόν τινα ἐκ πηγῆς ἐκρέοντα τοῦ ἐγκεφάλου, καθ' ἕκαστον τῶν χωρίων, ἃ παρερχόμενος ἀεὶ τυγχάνει, νεῦρον ἐπιπέμπειν οἶον ὀχετὸν αἰσθήσεως τε ἅμα καὶ
 25 κινήσεως· ὅπερ οὖν καὶ φαίνεται γιγνόμενον. ἀεὶ γὰρ

1 αὐτῶν BU || 3 post θάτερον add. ἐποιτο ἂν b || 4 τοῦ ζώου BLU τοῦτω οὐ D || 6 ἑκάτερον codd. ἕκαστον b in marg. ad singulam earum N || 6 el scripsi: εἴτ' codd. || 11 ἦν ἂν D || 12 ἀπαλλαγῆναι U || 17—18 ἐκ γῆς ἐν B ἐκτεσεν U ἐκτίσε D ἐκ τῆς L sed del., γε. καθάπερ τι πρέμνον ἐκτίσε τῷ προϊέναι L² in marg. magna sicut aliquis stipes dividitur in processu N || 18 προϊέναι BLU || 23—24 ἀεὶ νεῦρον τυγχάνει ἐπιπ. D || 24—25 τε ἅμα καὶ κινήσεως om. U

48 ἐκάστῳ τῶν πλησιαζόντων μορίων ἐκ || τοῦ παρακειμέ-
 νου μέρους τοῦ νωτιαίου τὸ νεῦρον ἀποφνύμενον ἐμ-
 βάλλει. περὶ μὲν οὖν τούτου καὶ πρόσθεν εἴρηται,
 καὶ οὐκ οἶδ', εἴ τις οὕτως ἀναίσθητός ἐστιν, ὃς οὐκ
 ἀσφαλέστερον ἡγεῖται μακρῷ διὰ τοῦ νωτιαίου μέσου 5
 τοῖς κάτω πᾶσιν ἐπιπέμπεσθαι τὴν ἐκ τῆς λογιστικῆς
 ἀρχῆς κίνησιν, οὐκ ἄντικρυς εἰς ἕκαστον ἐξ ἐγκεφάλου
 διὰ τινος νεύρου λεπτοῦ. τὸ δ' ἐξῆς αὐτῷ σκοπεῖσθαι
 καιρός. ἐπειδὴ γὰρ οἷον δευτέρως τις ἐγκέφαλος ἅπασι
 τοῖς κάτω τῆς κεφαλῆς ὁ νωτιαῖος ἐργάζεται μυελός, 10
 καὶ τοῦτον ἐχρῆν ὁμοίως ἐγκεφάλῳ σκληρῷ καὶ δυσπα-
 θεῖ φρουρεῖσθαι περιβόλῳ καὶ τινὰ τοῦτον γενέσθαι
 τὸν περιβόλον καὶ πον κείμενον, ἃρ' οὐκ ἄμεινον ἦν
 τὴν οἷον τρόπιν ὑποβεβλημένην τοῦ ζώου τῷ σώματι
 πάντως δῆπουθεν ὁστεῖν ὑπάρχουσιν ἐγγλύψαι τε 15
 καὶ κολῆν ἐργάσασθαι τάντός, ὥσθ' ὁδὸν ἅμα καὶ
 φρουρὰν ἀσφαλῇ γενέσθαι τῷ νωτιαίῳ; καὶ σοὶ τέτ-
 ταιρες ἤδη χρεῖαι τῆς ῥάχεως αἰδεῖ· πρώτη μὲν οἷον
 ἔδρας τινὸς καὶ θεμελίου τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ζωὴν
 49 ὀργάνων, δευτέρα || δ' οἷον ὁδοῦ τινος τῷ νωτιαίῳ, 20
 καὶ τρίτη φρουρὰς ἀσφαλοῦς, καὶ τετάρτη κινήσεως
 ὀργάνου τῆς κατὰ τὰ νῶτα τοῖς ζώοις γιγνομένης,
 πέμπτη δ' ἐξ ἐπιμέτρου τούτοις προσέρεχεται καὶ ἡ
 τῶν ἐμπροσθεν ἐπικειμένων αὐτῇ σπλάγχνων φυλακή.
 ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθήσειν ἔμελλεν· οἱ 25
 σκοποὶ δέ, πρὸς οὓς ἀποβλέπουσα τὴν κατασκευὴν

2 τῷ νωτιαίῳ DL² || 8 αὐτὸ BD || 10 post μυελός add. εἰ
 μὴ codd., γρ. ἡμῖν L² om. b || 12 τούτων BU, suspectum ||
 13—14 ἦν τὴν L ἦν B τὴν DU || 15 δῆπου B | ὁστεῖν BL στε-
 νὴν DU || 16 τάντός L πάντως BU ταύτην D || 22 γιγνομένη
 LU || 24 ἐμπροσθεν BL² ἔξωθεν DL¹U | αὐτῆς L

αὐτῆς ὅλην ἢ φύσιν ἐποιήσατο, τέτταρες ὑπάρχουσιν
οἱ προειρημένοι, καὶ δὴ καὶ καθ' ἕκαστον ἴδιον αὐτῇ
τι δέδοται. διότι μὲν γὰρ οἶον τρόπῳ ἐστὶ καὶ ἔδρα
τοῦ παντὸς ζώου, διὰ τοῦτ' ἐξ ὁσίων ἐγένετο καὶ
5 τοῦτων σκληρῶν· διότι δ' ὁδὸς τοῦ νωτιαίου, διὰ
τοῦτ' ἐνδοθεν κολλῇ· διότι δὲ καὶ οἶον τεῖχος αὐτῶ,
διὰ τοῦτ' ὠχρῶνται προβλήμασιν ἐν κύκλῳ πολλοῖς, ἃ
μικρὸν ὕστερον ἐρῶ· διότι δὲ κινήσεως ὄργανον —
ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἐπεύρομαι πρότερον ἀφικέσθαι τῇ λόγῳ
10 — διὰ τοῦτ' ἐκ πλειόνων ὁσίων κατ' ἄρθρα συμβαλ-
λόντων ἐγένετο.

Cap. XII. Διὰ τί δ' οὐκ ἐκ δυοῖν ἢ τριῶν οὕτω
μακρῶν, ὥς ἐν χειρὶ μὲν ὁ βραχίων καὶ ὁ πήχυς, ἐν
σχέ||λεσι δ' ἡ κνήμη καὶ ὁ μηρός, ἀλλ' ἐκ τεττάρων 50
15 μὲν καὶ εἴκοσιν ἐν ἀνθρώποις χωρὶς τοῦ κατὰ τὸ πέ-
ρας ὑποκειμένου πλατέος ὁστοῦ, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ζῶα
πλειόνων, ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω καὶ δεῖξω κἀνταῦθα
τὴν τέχνην τῆς φύσεως εἰς τρία κεφάλαια τὸν σύμ-
παντα λόγον ἀναγαγών· ἐν μὲν, οὗ δὴ καὶ μάλιστα
20 δοκῶ μοι δεῖσθαι πρὸς τὰ παρόντα, τὸ χρῆναι πάντως
πολλοὺς καὶ μικροὺς γενέσθαι τῆς ῥάχεως τοὺς σφον-
δύλους· δεύτερον δέ, τὸ τέτταρα τὰ μέγιστ' αὐτῆς
ἀπεργασθῆναι μόρια, τράχηλον καὶ μετάφρενον καὶ
ὁσφρὸν καὶ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐνίων ἱερὸν ὁστοῦν, ὑπ'
25 ἐνίων δὲ πλατύ· καὶ τρίτον, ὅτι κατὰ μὲν τὸν τράχη-
λον ἑπτὰ σφονδύλους ἐχρῆν εἶναι, κατὰ δὲ τὸ μετά-

2 ἕκαστον codd. ἐκάστην a || 6 διότι δὲ codd. διότι om. a |
αὐτῶ codd. αὐτῇ a || 12 οὐκ BLU οὐδ' D || 13 χειρὶ BL ||
14 σκέλει L || 15 ἀνθρώπων D || 18 κεφάλαια σύμπαντος λόγον D ||
19 οὐκ καὶ δὴ U οὐ δὴ om. B || 20 δεῖσθαι] ἐνδείξασθαι BL ||
23 καὶ τράχηλον D || 25 καὶ τρίτον om. D

φρενον δώδεκα, κατὰ δὲ τὴν ὁσφὺν πέντε, τὸ δ' ἱερὸν
 ὁστοῦν, ὅτι καὶ τοῦτ' ἐκ τεττάρων συντεθῆναι βέλ-
 τιον ἦν. τὸ μὲν δὴ πρῶτον κεφάλαιον, οὗ χρήζω
 μάλιστα πρὸς τὰ παρόντα, τὸ δεῖν ἐκ πολλῶν πόνυ
 σμικρῶν ὁστέων συντεθῆναι τὴν ῥάχιν, ἐναργῶς ἀπο- 5
 51 δέδεικται τὴν τε φύσιν ἀναμνησθεῖσιν || ἡμῖν τοῦ νω-
 τιαίου καὶ τὰ συμπύκνυντα περὶ τὸ ζῶον παθήματα
 μεθισταμένων τῆς σφαιέρας ἔδρας τῶν σφονδύλων.
 ἢ τε γὰρ φύσις αὐτοῦ παραπλήσιος ἐγκεφάλῳ καὶ τὰ
 συμπτώματα τὰ καταλαμβάνοντα τὸ ζῶον ὅμοια τοῖς 10
 ἐπ' ἐγκεφάλῳ πεπονθότι γιγνομένοις· κίνησις τε γὰρ
 καὶ αἰσθησις ἀπάντων βλέπεται τῶν κάτω τοῦ πεπον-
 θότος σφονδύλου μορίων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδεὶς
 ἄγνοεῖ. τὸ δ' ὑφ' Ἱπποκράτους λεγόμενον, ὡς, εἰ μὲν
 πολλοὶ σφόνδυλοι διακινηθεῖεν ἐξῆς ἀλλήλων, ἦττον 15
 ὑπάρχει δεινόν, εἰ δέ τις εἷς ἐκπηδήσειε τῆς τῶν
 ἄλλων ἁρμονίας, ὀλέθριον, οὔτε γινώσκειται πᾶσιν
 ὁμοίως αὐτό τε τοῦτ' ἔστιν, οὗ μάλιστα δεόμεθα πρὸς
 τὰ παρόντα. γράφει γὰρ οὗν αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης τὴν
 αἰτίαν ἐκιδάσκων ἡμᾶς τοῦ συμπτώματος, ὡς, εἰ μὲν 20
 ἅμα πολλοὶ διακινηθεῖεν, ἕκαστος σμικρὸν παραλλάξας,
 τηνικαῦτα μὲν κυκλώδης, ἀλλ' οὐ γωνιώδης ἢ δια-
 στροφὴ γίγνεται τῷ νωτιαίῳ. εἰ δέ γ' εἷς τις, φησὶν,
 ἐξέλθοι τῶν σφονδύλων, „ὅ τε νωτιαῖος ἂν ἐξ ὀλίγου
 χωρίου τὴν περικαμπὴν ἔχων πονοίῃ, ὅ τ' ἐκπηδήσας 25
 52 πιέξοι ἂν αὐτόν, εἰ μὴ καὶ ἀπορρήξειεν.“ || εἶπερ οὗν

1 δ'] γρ. θ' L² || 6 τε om. U || 14 cf. Hippocr. IV 196 L |
 ὡς BL om. cett. || 15 ἦττον BL om. cett. | εἷς om. U || 17 οὔτε
 δὴ (δὲ D) BD οὐδέ τε U || 18 αὐτό τε BLU ὡς αὐτό D || 19 γὰρ
 οὗν LU τοι γοῦν B τοιγαροῦν D | ὁ om. D || 22 ὅτι τηνικαῦτα
 LU τι την. L² || 23 γ' εἷς om. D || 26 πιεζοίη U

[καὶ] ταῦθ' οὕτως ἔχει καὶ ὁ νοτιαῖος οὐ δύναται
 μεγάλην καὶ ἀθρόαν κάμπτεσθαι καμπήν, οὐκ ἐνδέχε-
 ται δὲ διὰ μεγάλων τε ἄμα καὶ χαλαρῶν ἄρθρων
 ἱκανὴν τὴν μετάστασιν ἐχόντων ἀλύπως κινεῖσθαι
 5 τὴν ῥάχιν, ἄμεινον ἢ ἐκ πολλῶν σμικρῶν ἐκάστου
 βραχὺ συντελοῦντος ἀθροίζεσθαι τὸ πᾶν. οὕτω γὰρ
 ἂν οὐ κατὰ γωνίαν ἢ κάμψις, ἀλλὰ κατὰ κύκλου περι-
 φέρειαν ἀποτελουμένη τὴν ἐκ τοῦ θλίβεσθαι καὶ θλά-
 σθαι καὶ ἀπορρήγνυσθαι τὸν νοτιαῖον ἐκφεύγοι βλά-
 10 βην. ὅτι μὲν οὖν ἐκ πολλῶν ὁστῶν σμικρὰς κινήσεις
 ἐχόντων ἄμεινον ἢ γερονέναι τὴν ῥάχιν, ἐναργῶς
 ἀποδέδεικται, καὶ τούτου μάλιστα χρῆζειν ἐλέγουμεν
 εἰς τὰ προκείμενα. καὶ μοι τὰ λοιπὰ δύο κεφάλαια
 κατὰ γε τὸ παρὸν ἀναβεβλήσθω. σπεύδω γὰρ ἐπὶ τὴν
 15 ἐξήγησιν ἤδη τῶν ῥαχιδῶν μυῶν, ἧς ἔνεκεν ἐδεήθην
 πάντων τούτων τῶν λόγων, ὄντων μὲν καθ' ἑαυτοὺς
 χρησίμων, ἀλλὰ κάκεινοις τοῖς μυσὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς
 κατασκευῆς παρεχομένων. εἰ γὰρ ἀποδέδεικται πολλοὺς
 χρῆναι γενέσθαι τῆς ῥάχεως τοὺς σφονδύλους, εὐλόγον
 20 δὴπουθέν ἐστι καθ' ἕκαστον || αὐτῶν ἰδίαν εἶναι τὴν 53
 κίνησιν. ἀλλ' εἰ δύο μύες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἄχρι τοῦ
 πλατέος ὁστοῦ παρατεταμένοι μακρὰς εἶχον κατὰ τὸ
 μῆκος ἐκτεταμένους τὰς ἵνας, οὐκ ἂν οἶόν τ' ἢν ἕκα-
 στον τῶν σφονδύλων ἰδίᾳ κινηθῆναι· πάντας γὰρ ἂν
 25 αὐτοὺς ὁμοίως ἐπεσπῶντο. νυνὶ δ' ἐκ τοῦ λοξῶς γε-
 νέσθαι καθ' ἕκαστον τῶν σφονδύλων τὰς ἵνας ἄμα

1 καὶ ante ταῦθ' om. BL || 2—3 ἐνδέχεται LU ἐνεδέχεται
 B ἐνεδέχετο D || 5 ἀλλ' ἄμεινον codd., ἀλλ' om. b || 7 ἂν codd.,
 om. k || 9 ἐκφεύγοι scripsi: ἐκφεύγει BD ἐκφεύγειν LU || 15 ἤδη
 post μυῶν colloc. BL || 16 ἀπάντων τ. L τούτων ἀπάντων B
 καὶ καθ' L || 22 παρατεταγμένοι B

μὲν εἰς τὰ πλάγια περιάγεσθαι δυνατόν ἐστιν, ἅμα δ' ἐπινεύειν τε καὶ ἀνανεύειν ἄλλοτ' ἄλλω μέρει τῆς ῥάχεως. ἐν μὲν οὖν τῷ κατὰ μέρος αὐτὴν δύνασθαι κινεῖν ἐνεστί γε καὶ σύμπασαν, εἰ πάσας ἅμα καταστήσαιμεν ἐνεργούσας τὰς ἰνας, οὐ μὴν ἐκείνη γε τῇ 5 κατασκευῇ τῇ κινούσῃ τὴν ῥάχιν ὅλην ἅμα τὸ κατὰ μέρος ἔπεται. ἐν γὰρ τῷ κατὰ τὸ μήκος αὐτῆς ἐκταθῆναι τὰς ἰνας τῶν μυῶν ἅμα μὲν ἂν ὅλην ἐκινουῖμεν ἐτοίμως, ἰδίᾳ δ' ἕκαστον τῶν σφονδύλων οὐκέτ' ἐδυνάμεθα. βελτίων δ' ἢ ἀμφοτέρω δυναμένη καλῶς ἐρ- 10 γάσασθαι κατασκευὴ τῆς τὸ ἕτερον μόνον. εἰ δὲ δὴ καὶ δύο ἄλλαι κινήσεις ἐξ ἐπιμέτρου προσέρχονται τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ, πῶς οὐχὶ πολλαπλασίῳ τινὶ κρείτ- 54 των ἂν εἴη τῆς ἑτέρας; || ἀλλὰ μὴν προσέρχονται. τὰς γὰρ εἰς τὸ πλάγιον ἐπιστροφὰς τῶν σφονδύλων ἕκα- 15 τέρωσε νυνὶ μὲν ἐκ τοῦ κατὰ μέρος ἐνεργεῖν ἑκάστην τῶν ἰνῶν ἐκτετάμεθα, τότε δ' ἂν ἐπινεύειν τε καὶ ἀνανεύειν ὑπῆρχεν ἡμῖν μόνον. ὁρθῶς οὖν ἐλέγετο πρόσθεν ἀπάσης τῆς ῥάχεως κοινὸς ὑπάρχοντας τοῦσδε τοὺς μῦς τοῖς ἄνω μέρεσι σφῶν αὐτῶν, ὅσα συνῆπται 20 τῇ κεφαλῇ, τὰ πρὸς τοὺς πρώτους αὐτῆς σφονδύλους ἄρθρα κινεῖν. οὐ γὰρ οἶόν τ' ἦν ἀθρόως αὐτῶν τὰς ἰνας ἐν τοῖς πρώτοις σφονδύλοις μόνοις εὐθείας ἀπεργάσασθαι, φυλάττειν γε δὴ δεομένας τὸν αὐτὸν στοι- χον τῆς θέσεως ἄχρι παντός. ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ χειρὸν 25 οὐδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης θέσεως ἔμελλε γενήσεσθαι, τὴν

1 ἐστιν BLU ἦν D || 2 ἄλλω μέρει codd. ἄλλο μέρος k || 4 γε BL τε U δὲ D | εἰ BLU ἦ D || 4—5 καταστήσαιμεν L καταστήσαι μὲν cett. || 8 ἂν om. D || 14 προσέρχονται γε B πρ. τε L || 15 τὰ πλάγια D || 16 ἑκάστη DU || 17 τε om. U || 24 δὴ BLU καὶ D | δεομένας BLU δεομένης D || 24—25 τὸν αὐτὸν στοιχον (στίχον B) τῆς θέσεως BLU τῶν αὐτῶν στοιχείων D

τ' εὐθείαν ἐξ αὐτῶν κίνησιν ἴσχειν μελλούσης τῆς κεφαλῆς καὶ σὺν αὐτῇ δύο ἄλλας πλαγίας. αὕτη μὲν καὶ ἡ τῆς τῶν ἰνῶν θέσεως αἰτία κατὰ γε τοὺς ῥαχίτας μῦς.

- 5 Cap. XIII. Ἐπὶ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ τοὺς σφονδύλους ἰτέον ἕκαστον τῶν ἔμπροσθεν ἀναβληθέντων ἐξηγησομένους κατὰ τὴν προσήκουσαν τάξιν. ἥν δ' ἐξ αὐτῶν, || ὥς οἶμαι, πρῶτον ὑπὲρ τῆς σμικρότητος 55 εἰπεῖν τῶν διαρθρουμένων τῇ κεφαλῇ σφονδύλων.
- 10 οἷτι μὲν οὖν παμπόλλων ὀργάνων ἐξ ἀνάγκης ἐνταυθοὶ τετάχθαι δεομένων οὐκ ἦν οἶόν τε μεγάλους ἐργάσασθαι τοὺς πρώτους σφονδύλους, οὐ πρὸ πολλοῦ λέλεκται. διότι δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων ὑποκειμένων σύνταξιν ἄμεινον ἦν ἐλάττους ἀεὶ γίνεσθαι 15 τοὺς ἀνωτέρω, καὶ τοῦτ' οἶμαι δῆλον, εἰ γε δὴ τὸ βασταζόμενον ὑπὸ τοῦ σμικρότερον εἶναι χρὴ τοῦ βαστάζοντος. διὰ τοῦτο μέγιστον μὲν ἀπάντων ἡ φύσις ἐποίησε τῶν κατὰ ῥάχιν ὁσίων τὸ κατωτάτω καθάπερ τινὰ κρηπίδα πᾶσι τοῖς σφονδύλοις ὑποβαλλομένην.
- 20 δεύτερος δὲ τὸ μέγεθός ἐστιν ὁ συνταττόμενος αὐτῷ σφονδύλος, εἰκοστὸς μὲν καὶ τέταρτος ἀπὸ τοῦ πρώτου κείμενος, αὐτῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν ὁσφὺν τῇ τάξει πέμπτος. οὗτοι δ' αὐτοὶ πάλιν ὑποβεβλημένοι τοῖς ἄλλοις εἰκότως εἰσὶ μέγιστοι, καὶ τούτων αὐτῶν ὁ 25 πέμπτος μέγιστος, ὥς νῦν δὴ λέλεκται. τῶν δ' ἄλλων ἕκαστος ὅσον ἀποχωρεῖ τοῦδε τῇ θέσει, τοσοῦτον καὶ

3 καὶ om. B | γε] τε U om. BL || 5 ἐπεὶ L || 8 μικρότητος LU || 12—13 λέλεκται] δέδεικται BL² || 14 ὑποκειμένων om. D | σύνταξιν om. D | ἥν om. BL | ἀεὶ] δεῖ U || 15 ἀνωτέρω BL -τέρους cett. || 17 verba διὰ τοῦτο — τέταρτος exc. Theophil. V 7 || 19 ὑποβαλλομένη DL || 20 δεύτερον D || 24—25 μέγιστος ὁ πέμπτος D || 25 νῦν ἤδη D

56 τῇ σμικρότητι, καὶ ἥ πάντων αὐτῶν πέντε μικρότατος
 ὁ πρῶτος κατ' ὁσφύν, καὶ τούτου πάλιν ὁ ὑστάτος
 τῶν κατὰ τὸ μετάφρενον, ὁ συνταττόμενος αὐτῷ, κά-
 κεινον πάλιν ὁ πρὸ αὐτοῦ, καὶ τοῦτ' αἰεὶ μέχρι τῆς
 κεφαλῆς οὕτω γίννεται, πλὴν εἴ ποὺ τις παρεμπίπτει 5
 βραχεῖ μελῶν τῶν παρακειμένων οὐδ' αὐτὸς ἄνευ
 χρείας μεγάλης, ὥς καὶ τοῦτ' ἐπὶ προήκοντι τῷ λόγῳ
 δεδειξέται. τοῦ μὲν δὴ μικροῦς γενέσθαι τοὺς πρῶ-
 τοὺς σφονδύλους οὗτος ὁ λόγος.

Cap. XIV. Τοῦ δὲ μήτε τὰς ἄλλας ἀποφύσεις ἔχειν, 10
 ὥσπερ οἱ λοιποὶ κέκτηνται, καὶ λεπτοτάτους μὲν αὐ-
 τοὺς τὸ σῶμα τῶν ἄλλων ἀπάντων, εὐρυτάτους δὲ τὴν
 ἐντὸς γενέσθαι κοιλότητα λεκτέον ἂν ἐφεξῆς εἴη τὴν
 χρεῖαν. ὅτι μὲν γὰρ οὐδὲν ἢ φύσις ἐργάζεται μάτην,
 εἰ μὴ τις ἤδη πέπεισται, μάτην ἐμοὶ γέγραπται τὰ 15
 πρόσθεν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶμά τινα περὶ γε τῆς φύσεως
 ἔτ' ἀπορεῖν, οὐ μὴν ἤδη γε τελέως εἶναι φυσικόν, ἀλλ'
 ἔτ' ἀγνοεῖν ἔνια τῶν ἔργων αὐτῆς. ἴτω δὴ συντείνας
 ἑαυτὸν ὁ τοιοῦτος ἐπὶ τὰ λείποντα. καὶ πρῶτον μὲν
 57 μαθέτω περὶ ἥ πάσης τῆς κατὰ πάντα τοὺς σφονδύ- 20
 λους κοιλότητος τὸν κοινὸν τῆς κατασκευῆς σκοπὸν.
 ἐξῆς δὲ περὶ τῶν κατὰ τὸν τράχηλον ἐκ τοῦ κοινοῦ
 τὸ ἴδιον ἐννοησάτω καὶ χωρὶς ἡμῶν. οὐ γὰρ ἔτ' ἀδύ-
 νατον ἀκούσαντα, ὥς τῷ τοῦ νωτιαίου πάχει σκοπῷ
 χρῆται τῆς ἐν τῇ ῥάχει κοιλότητος ἢ φύσις, αὐτὸν 25
 ἐξευρεῖν ὑπὲρ τῆς καθ' ἑκάστον τῶν σφονδύλων δια-

1 αὐτῶν U αὐτῶν BL || 4 verba καὶ τοῦτ' — μεγάλης
 exc. Theophil. V 7 || 5 οὕτω BLU αὐτὸ D | παρεμπίπτει D ||
 6 βραχὺ DL || 15 εἰ μὴ τις ἤδη πέπεισται, μάτην codd., om. b |
 ἐν ἐμοὶ γεγράφθαι D || 16 γε ante τῆς om. BL || 22 κατὰ τὸν
 om. U || 23 καὶ χωρὶς BL καὶ om. DU || 24 ἀκούσαντας U

φορᾶς. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἄλλον τινὸς ἔνεκεν, ὥς ὀλίγον
 ἔμπροσθεν ἐλέγετο, τοὺς σφονδύλους οὕτως ἐξέγλυψεν
 ἢ φύσις ἀλλ' ἢ τῷ νωτιαίῳ τινὰ ταύτην ὁδὸν ἀσφαλῆ
 παρασκευάζουσα, χρὴ δῆπουθεν ἴσῃν εἶναι τὸ μέγεθος
 5 τὴν ἐντὸς αὐτῶν εὐρύτητα τῷ πᾶχει τοῦ νωτιαίου.
 τούτου δ' αὐτοῦ καθ' ἕκαστον τῶν σφονδύλων ὄντος
 ἀνίσου καὶ μεγίστου κατὰ τοὺς πρώτους εὐλόγως ἢ
 τούτων εὐρύτης μεγίστη τῶν ἄλλων ἐγένετο. καὶ μὴν
 εἴπερ εὐρεῖς μὲν αὐτοὺς διὰ τὸ πᾶχος τὸ ταύτη τοῦ
 10 νωτιαίου, κούφους δέ, διότι πάντων ὑπέρκεινται, δί-
 καιον ἦν ἀποτελεσθῆναι, δῆλον, ὥς εὐθέως καὶ λεπτοὺς
 ἀναγκαῖον ἦν γεγονέναι. πῶς γὰρ ἂν ἔτι κοῦφοι τυγ-
 χάνοιεν ὄντες, εἰ ἢ εὐρεῖς ἅμα καὶ παχεῖς ἐδημιουργή- 58
 θησαν; οἱ μὲν δὴ πρῶτοι σφόνδυλοι διὰ τήνδε τὴν
 15 χρεῖαν εὐρεῖς μὲν ταῖς ἐντὸς αὐτῶν κοιλότησι, λεπτοὶ
 δὲ τοῖς ὄγκοις τοῦ σώματος ἐγένοντο.

Cap. XV. Τὸ δὲ πᾶχος αὐτὸ τοῦ νωτιαίου τίνος
 ἔνεκεν ἀνίσου ἢ φύσις ἀπειργάσατο, καὶ τί δῆποτε
 λεπτότερον αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἐν τοῖς κάτω μέρεσι —
 20 πάντως γὰρ πον κἀνταῦθα πρὸς τι μέτρον ἀποβλέ-
 πουσα δίκαιον, ἡλίκον ἐχρῆν αὐτὸν εἶναι, τηλικούτον
 ἐν ἐκάστῳ τῶν σφονδύλων ἐδημιουργήσατο —, τάχα
 μὲν ἤδη τινὰ καὶ χωρὶς ἡμῶν ἐχρῆν ἐξευρίσκειν τὰ
 τοιαῦτα. προσερχέσθω δ' οὖν καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνα-
 25 μιμνησκόντων τοῦ νωτιαίου τὴν χρεῖαν. οὗ γὰρ ἔνεκεν
 ὅλως ἐγένετο, δι' ἐκεῖνο καὶ τηλικούτον ἀποτελεσθῆ-
 ναι βέλτιον ἦν αὐτὸν ἐν ἐκάστῳ τῶν σφονδύλων, ἡλί-
 κος νῦν ἐστίν. ἐλέχθη δὲ γεγονέναι τῆς τῶν νεύρων

1 ὀλίγον] ὁ λόγος D || 4 εἶναι om. D || 23 χωρισμὸν ἡμῶν
 D || 24—25 γρ. τῷ ἡμετέρῳ ἀναμιμνησκέσθω τε τοῦ L² || 26 καὶ
 τηλικούτον codd. καὶ om. a || 28 δὴ om. B δὲ L

ἕνεκα νομῆς τῶν μελλόντων κινήσειν ἅπαντα τὰ κάτω
 τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου μόρια. ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο
 χρὴ θαυμάζειν τὴν φύσιν τηλικούτου ἐξ ἐγκεφάλου
 59 γεννήσασαν μυελόν, ἡλίκος μάλιστα || ἀρκέσειν ἔμελλεν
 ἅπασι τοῖς κάτω. φαίνεται γοῦν ὅλος εἰς τὰ τῶν 5
 νεύρων ἀποβλαστήματα καταναλισκόμενος ὥς τι δέν-
 δρου πρέμνον εἰς κλάδους παμπόλλους. ἐχρὴν δ' οἶμαι
 μὴ κατὰ τέχνην τοῦ ζώου διαπεπλασμένου μηδ' ὄν
 εἰρήκαμεν σκοπὸν τῷ πάχει τοῦ νωτιαίου τῆς φύσεως
 τεθειμένης εὐρεθῆναί ποτ' αὐτὸν ἥτοι μὴ συμπαρεκ- 10
 τεινόμενον ὅλῳ τῷ μήκει τῆς ῥάχεως ἢ καὶ τι περιτ-
 τὸν ἴσχοντα μετὰ τὴν εἰς ἅπαντα τὰ μόρια νομήν. εἰ
 μὲν γὰρ ἐλάττωνα τῆς χρείας αὐτῶν ἐποίησατο τὴν
 ἄνωθεν ἐξ ἐγκεφάλου γένεσιν, εὐθύς μὲν ἂν δῆπου
 τὸ πέρας τῆς ῥάχεως εὐρίσκετο τοῦ νωτιαίου κενόν, 15
 εὐθύς δὲ καὶ τὰ κάτω τελέως ἀκίνητά τε καὶ ἀναί-
 σθητα· μείζονος δ' αὖ γενομένου περιττὸν ἂν ἦν τι
 μέρος αὐτοῦ κατὰ τὸ πέρας τῆς ῥάχεως, οἷον ὀχετός
 τις λιμνάζων ἀργὸς καὶ μάταιος. εἰ τοίνυν τούτων
 μὲν οὐδέτερον οὐδὲ καθ' ἓν ὁρᾶται γένος ζώων, 20
 ἀεὶ δὲ συμπαυόμενος ὁ μυελὸς τῇ ῥάχει, καθάπερ καὶ
 συνήρξατο, πῶς οὐκ ἂν τις ἅμα μὲν πεισθείη περὶ
 60 τῶν εἰρημένων, ἅμα δὲ θαυμάζοι τὴν || φύσιν; εἰς γοῦν
 ὀκτὼ καὶ πενήκοντα νεῦρα τὸν ἐν ἀνθρώπῳ νωτιαῖον
 σχισθήσεσθαι μέλλοντα τηλικούτου ἐξ ἐγκεφάλου βλα- 25
 στάνειν, ὥς ἀκριβῶς ἴσον εἶναι τῇ διανομῇ, καὶ μήτ'
 ἐλλείπειν αὐτοῦ τι μήτε περιττεύειν ἐγὼ μὲν οὐδὲ

10 τεθειμένης codd. τεθαμένης a τεταμένης b τεταγμένης k ||
 13 ἐποίησατο BLU ἐποίησε D || 15 τῆς ῥάχεως add. U² om.
 cett. || 19 ἀναλιμνάζων L || 24 ἀνθρώπῳ codd. ἀνθρώποις ch ||
 25—26 βλαστάνει codd., βλαστάνειν k

κατ' ἀξίαν ἔχω θαυμάζειν. εἰ δὲ δὴ καὶ τὴν χώραν
 εἰδείης ἐκάστου τῶν νεύρων, ἵνα πρῶτον ἀφορμᾶται
 τοῦ νωτιαίου, καὶ τὸ μέγεθος ἡλίκον ἐστὶν ἐς ὃ τί τε
 φέρεται μόριον, οὐ μόνον τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ τὴν
 5 δικαιουσίνην ἐπαινέσεις τῆς φύσεως. ἀσφαλεῖς μὲν
 γὰρ αἱ χῶραι τῶν ἐκφύσεων εἰς τοσοῦτόν εἰσιν, ὥς
 μηδαμοῦ θλίβεσθαι μηδὲ θλάσθαι μηδ' ἀπορρήγνυσθαι
 μηδὲ πονεῖν ὅλως νεῦρον μηδ' ἐν τοσαύταις τε καὶ
 τοιαύταις κινήσεσι τῆς ῥάχεως, ὅγκος δ' ἐκάστου τηλι-
 10 κοῦτος, ἡλίκον δεῖται τὸ ὑποδεχόμενον αὐτὸ μόριον.
 ἡ δὲ μεταξὺ τῆς τε πρώτης ἐκφύσεως καὶ τῆς ἐσχάτης
 τελευτῆς ὁδὸς ἅπασα θαυμαστῶς εἰς ἀσφάλειαν ἐκάστῳ
 παρεσκευάζεται. ταυτὶ μὲν οὖν ἐπὶ προήκοντι τῷ λόγῳ
 παντὶ γεγράφεται. τῆς δὲ ῥάχεως μόνης — ὑπὲρ αὐτῆς
 15 γὰρ ἐν τῷδε τῷ ᾧ γράμματι λέγειν προϋθέμην — ἔξη- 61
 γήσομαι τὸ λείπον τῆς κατασκευῆς ἀρξάμενος αὐθις
 ὅθεν λέγων ἀπέλιπον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ τε νωτιαῖος οἶον
 δευτέρως τις ἐγκέφαλος ἐμελλεν ἔσεσθαι τοῖς κάτω τῆς
 κεφαλῆς ἅπασι μορίοις ἢ τε ῥάχιδι ἅμα μὲν εὐτρεπῆς
 20 ὁδός, ἅμα δ' ἀσφαλῆς αὐτῷ φρουρὰ παρεσκευάστο, διὰ
 τοῦθ' ἡ φύσις ἄλλα τε πολλὰ καὶ θαυμαστὰ περὶ τοὺς
 σπονδυλοὺς ἐτεχνήσατο καὶ δὴ καὶ τὴν ὀνομαζομένην
 ἄκανθαν ἀπέφυγεν ἐκ μέσων τῶν ὀπισθεν μερῶν, οἶον
 χάρακά τινα τοῦτον ἀπάσης τῆς ῥάχεως προβαλλομένην,
 25 πρῶτον αὐτὸν θλασθησόμενον καὶ συντριβησόμενον
 καὶ παντοίως πονήσοντα πρὶν ἐπὶ τινα τῶν σπονδυ-
 λων ἐξικέσθαι τὴν βλάβην. ἄχρι μὲν δὴ τῶν ὀπίσω

3 εἰς BL || 8 μηδ' ante ἐν om. D || 17 ὅθεν περ L περ
 ὅθεν B | ἀπέλειπον LU || 19 εὐτρεπῆς U εὐπρεπῆς cett., bene
 vertibilis N || 20—21 διὰ τοῦθ' — καὶ δὴ om. U || 22 καὶ δὴ
 om. BL || 26 πονήσοντα D πονήσαντα BLU

περάτων ὅστων ἐστὶν ἢ ἕκαστα, κατὰ ταῦτα δ' αὐτῇ
 χόνδρος περιέκειται πάμπολυς. ἀποδέδεικται γὰρ οὖν
 καὶ τοῦτ' ἔμπροσθεν, ὥς εἰς σκεπάσματα καὶ προβλή-
 ματα τῶν ὑποκειμένων ὀργάνων ἢ τοῦ χόνδρου φύσις
 ἐστὶν ἐπιτηδειοτάτη, μήτ' ἀποθραύεσθαι μήτε κατὰ
 γνυσθαι τοῖς σκληροῖς καὶ κραύροις ὁμοίως, ἀλλὰ μηδὲ
 62 τέμνεσθαι μηδὲ θλάσθαι || τοῖς μαλακοῖς καὶ σαρκώδε-
 σιν ὡσαύτως δυναμένη. τούτῳ δ' αὖ πάλιν τῷ χόν-
 δρῳ συνδέσμους νευρώδεις, πλατεῖς, ἰσχυροὺς καὶ πα-
 χεῖς ἐπέφυσε φυλάσσοντας τε καὶ συνδύσοντας ὅλην τὴν
 10 ἕκασταν, ὥσθ' οἷον ἔν τι σῶμα γεγενῆσθαι τὸ ἐξ ἀπα-
 σῶν τῶν ἀποφύσεων συνιστάμενον, καίτοι διεσπασί-
 γ' ἀπ' ἀλλήλων οὐκ ὀλίγον. ἀλλ' ὁ δεσμός ὁ νευρώ-
 δης αἷτιος, δι' ὃν ἅμα μὲν οἷον ἔν τι γηγόνασιν αἱ
 ἀποφύσεις ἅπασαι τῶν σφονδύλων, ἅμα δ' εἰς πολλὰ
 15 κινεῖται. σκληρὸς μὲν γὰρ εἰς τοσοῦτόν ἐστιν ὁ
 δεσμός, ὥς ἐπεκτείνεσθαι ῥαδίως καμπτομένη τῇ ῥάχει,
 μαλακὸς δ' εἰς τοσοῦτον, ὥς μήτ' ἀπορρήγνυσθαι μήθ'
 ὅλως τι πάσχειν ἐκτεινόμενος. καίτοι γ', εἰ μὲν βραχεῖ
 σκληρότερον ἐπινοήσας αὐτὸν γεγεννημένον, ἀντιπράξει
 20 τε ταῖς κινήσεσι καὶ καθέξει τοὺς σφονδύλους ἐπὶ τῆς
 ἀρχαίας ἔδρας ἀδυνατῶν αὐτοῖς ἔπεσθαι δισταμένοις·
 μαλακὸς δ' εἴπερ ἐπὶ πλέον ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν κίνησιν
 ἔβλαψεν, ἀλλὰ τὴν γ' ἀσφάλειαν αὐτῶν τῆς συνθέσεως
 οὐκ ἂν ἐφύλαξε. νῦν δὲ τὸ μέτρον αὐτοῦ τῆς σκλη-
 25 ρότητος εἰς ἀμφοτέρως τὰς χρεῖας ἱκανῶς ἀρμόττει.

2 παρὰκειται B | οὖν om. B || 10 φυλάξαντας U || 11 οἷον L οἷόν
 τε B om. DU || 11—12 ἀπάντων U || 17 καμπτομένη τῇ ῥάχει BLU
 καμπτομένους τῇ ῥάχει D || 19 ἐκτεινόμενος L² | βραχὺ BD ||
 20 σκληρότερον scripsi: σκληρὸν codd. parum duriores N ||
 20—21 ἀντιπράξει τε L ἀντιπράζεται U -ξεται BD || 22 ἀδυνα-
 τον U || 23 ἦν om. U

οὕτω δὲ καὶ ὁ || τὰ πρόσω τῶν σφονδύλων συνάπτων 63
 δεσμὸς ἀκριβῆ συμμετρίαν ἐκτίσας τοῖς ἐκείνοις τοῖς
 μέρεσι πρεπούσης σκληρότητος. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ-
 των ὀλίγον ὕστερον. ἡ δ' ἔκτανθα σὺν οἷς εἶπον εἰς
 5 ἀσφάλειαν αὐτῇ δεδοσθαι προσέτι καὶ τὸ σχῆμα τῶν
 ἀποφύσεων ἐκάστης ἱκανῶς ὁμολογοῦν ἐκτίσας, κάτω
 μὲν τῶν ἄνωθεν, ἄνω δὲ τῶν κάτωθεν ῥεπουσῶν,
 ὥσθ' ὁμοιοτάτην αὐτῆς γίνεσθαι τὴν ἰδέαν τοῖς οἰ-
 κοδομήμασι τούτοις, ἃς ψαλίδας ὀνομάζουσι· λέλεκται
 10 γὰρ οὖν πολλάκις ἤδη πάντων σχημάτων τοῦτ' εἶναι
 τὸ δυσπαθέστατον. οὐκ οὖν ἔτι θαυμαστόν, εἰ μόνον
 σφονδύλῳ τῷ κατὰ μέσον τῆς ῥάχεως ἢ ὀπισθεν ἀπό-
 φυσις ἢ τὴν ἔκτανθαι ἐργαζομένη πρὸς οὐδέτερον ἐπι-
 νεύει μέρος, οὐτ' οὖν τὸ κατὰ τὸν τράχηλον οὔτε τὸ
 15 κατὰ τὴν ὀσφύν, ἀλλ' ἀκριβῶς ἀκλινῆς ἐστὶν εἰς τοῦ-
 πλῶν τεταμένη. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο τῆς αὐτῆς ἔχεται
 προμηθείας. ἡ πῶς ἂν εἰκυῖαν αὐτὴν ὅλην ἀπειργά-
 σαστο ψαλίδι, μὴ πρῶτον μὲν τὰς ἐκ τῶν κάτω μερῶν
 ἀποφύσεις ἀπάσας ἄνω προσάγαγοῦσα, καθάπερ || οἶμαι 64
 20 καὶ τὰς ἐκ τῶν ἄνωθεν κάτω, δεύτερον δὲ συνάψασα
 πρὸς τινὰ κοινὸν ὄρον ἀρρεπῇ τε καὶ ὀρθόν, ὅς οἱ
 κορυφῇ τις ἐμελλεν ἔσεσθαι τῆς ψαλίδος; ἀλλὰ καὶ τὸ
 μέγεθος ἐκάστης τῶν ἀποφύσεων, ἃς ἐλέγομεν ἐργά-
 ζεσθαι τὴν ἔκτανθαι, ἄνισον ἐν ἅπασιν τοῖς σφονδύλοις
 25 ἐστὶ θαυμαστῶς καὶ τούτου προνοησαμένης τῆς φύ-
 σεως. οὔτε γὰρ ἐν οἷς χωρίοις εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν
 ἀφίκετο τῷ μεγεθὲ κύριον ἕτερον μόνον, ἐν τούτοις

8 αὐτὴν U | γενέσθαι BL || 16 τεταμένη codd. συντεταμένη b ||
 17—18 ἀπειργάσαστο BLU ἀπεργάσαστο D || 18 ψαλίδι BD | μὴ
 BLU om. D || 19 προσάγαγοῦσα scripsi: προσάγουσα codd. ||
 20 τὰς] ταῖς LU || 24 ἄνισον om. U || 26 εἰς τὴν] ἐστὶν U

εὐλογον ἦν ἀμελήσαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, οὐτ' ἐν
οἷς ὁ μυελὸς ἦν μόνος, ἐν τούτοις ἐργάσασθαι προ-
μήκεις ἦν δίκαιον, ἀλλ' οὐδὲ τῶν σμικρῶν σφονδύλων
μακρὰν ἀποφύσαι τὴν ἔκκωνθαι οὐδὲ τῶν μεγάλων
βραχεῖαν. εὐλόγως οὖν ἐν μὲν τοῖς κατὰ τὸν θώρακα 5
μέρεσι τῆς τε καρδίας προτεταγμένης καὶ τῆς μεγάλης
ἀρτηρίας ἐπικειμένης τῇ ῥάχει μακροτάτας ἢ φύσις
ἐποίησε τὰς τὴν ἔκκωνθαι ἐργαζομένας ἀποφύσεις, ἐν
δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν μέρεσι βραχυτέρας· τὰ δ' ἄλλα
μέρη τῆς ῥάχεως ὁσφύς ἐστὶ καὶ ἱερὸν ὁστοῦν καὶ 10
65 τραχήλος, ὁσφὺς μὲν || καὶ τραχήλος ἐκατέρωθεν τῶν
τοῦ θώρακος σφονδύλων, ἱερὸν δ' ὁστοῦν μέγιστόν
τε καὶ κάτωθεν, ὃ δὴ οἶον κρηπίδα τινα τῇ συμπίξει
τῶν σφονδύλων ὑποθεῖναι τὴν φύσιν ἐλέγομεν. ἐν
μὲν δὴ τοῖς κατὰ τὴν ὁσφὺν μέρεσιν ὃ τ' ὄγκος τῶν 15
σφονδύλων ἀξιόλογος ἢ τε κοίλη φλέψ ἐνδοθεν ἐπί-
κειται καὶ ἡ μεγάλη ἀρτηρία· κατὰ δὲ τὸ ἱερὸν ὁστοῦν
ὁ μὲν ὄγκος τοῦ σώματος ἀξιολογώτερος, οὐδὲν δ'
ὑπόκειται κύριον ὄργανον. εὐλόγως οὖν μετὰ τοὺς
κατὰ τὸν θώρακα σφονδύλους αἱ ὀπισθεν ἀποφύσεις 20
μέγισται τοῖς κατὰ τὴν ὁσφὺν ἐδημιουργήθησαν. οἱ
δ' ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδυλοὶ λεπτότατοι πάντων ὑπάρ-
χοντες οὐχ οἷοι τ' ἦσαν σχεῖν ἐκφύσεις μακράς τε ἅμα
καὶ ἀσφαλεῖς· αὐταὶ γὰρ ἂν ἐκείνοις ῥαδίως ἀπεθράυ-
οντο διὰ λεπτότητα. καλῶς οὖν ὀλίγον ἔμπροσθεν 25
ἐλέγομεν εἰς τε τοὺς ὄγκους τῶν σφονδύλων ἀποβλέ-

3 μικρῶν BLU || 6 προτεταγμένης DU corde locato N || 9 μέ-
ρεσιν ἅπασιν BLU | βραχυτέρας BLU βραχυτάτας D || 11 μὲν
BLU μὲν γὰρ D || 12 μέγιστον U τὸ μέγιστον cett. || 13 κάτωθεν
τε καὶ U || 17 καὶ om. U || 23 ἔχειν BL || 24 ἐκείνοις BL¹ γρ.
αὐταὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις L² ἐκείναι cett.; fort. delendum

πουσαν τὴν φύσιν καὶ τὴν τῶν ἐπικειμένων κατὰ τῆς
ῥάχεως ὀργάνων διαφορὰν ἀνίσους ἀπεργάσασθαι τὰς
κατὰ τὴν ἕκαστην αὐτῶν ἀποφύσεις.

Cap. XVI. Οὕκουν ἔτ' ἀπορήσομέν πως οὐδὲ διὰ 66
5 τί τοῖς δώδεκα τοῖς κατὰ τὸ μετὰφρενον σφονδύλοις
οὐκ ἴσαι πᾶσαι πᾶσιν αἱ ἀποφύσεις. εἰ γὰρ καὶ ὅτι
μάλιστα τοῦ θώρακος εἰσὶ πάντες, ἀλλ' οὐκ ἔγγυς γε
τῆς καρδίας οἱ κάτωθεν οἱ πλησίον τοῦ διαφράγματος,
ἀλλ' ἤδη πλέον ἀφαστήκασιν, ὥσπερ καὶ οἱ κατ' ὀσφύν.
10 οὐ μὴν οὐδὲ διὰ τί τέτταρα τὰ μέγιστα μέρη τῆς ῥά-
χεως ὅλης ὑπάρχειν ἐλέγομεν, ἄδηλον ἔτι. μέσου μὲν
γὰρ τοῦ θώρακος κειμένου, περιεχόντων δ' αὐτὸν
ἐκατέρωθεν, ἔνωθεν μὲν τοῦ τραχήλου, κάτωθεν δὲ
τῆς ὀσφύος, κοινῇ δ' ἅπασιν τοῖς εἰρημένοις ὑπερηρει-
15 σμένου τοῦ πλατέος ὀστοῦ, τέτταρα τὰ μέγιστα μέρη
τῆς ὅλης ῥάχεως ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖται. διὰ τί δὲ
τὸ μὲν ἐξ ἐπτά σφονδύλων, τὸ δ' ἐκ δώδεκα, τὸ δ'
ἐκ πέντε, τὸ δ' ἐκ τεττάρων μερῶν — ἐπηγγειλάμην
μὲν οὖν καὶ τούτων τὴν χρεῖαν εἶναι — ἐξῆς ἀκούσῃ
20 περανθέντος ἅπαντος πρότερον τοῦ παρόντος λόγου.
διὰ τί γὰρ ἐννέα μὲν αἱ πᾶσαι κατὰ τοὺς τῆς ὀσφύος
σφονδύλους ἀποφύσεις εἰσὶν, ἔνδεκα || δὲ κατὰ τοὺς 67
τοῦ τραχήλου τοὺς γοῦν πέντε, κατὰ γὰρ τοὺς δύο τοὺς
πρώτους ἐπτά, καθάπερ οὖν καὶ κατὰ τοὺς τοῦ θώρα-
25 κος ἅπαντας, ἐξῆς τοῖς εἰρημένοις ἐχόμενον ἂν εἴη
διελθεῖν. ὥσπερ οὖν ἡ ὀπισθεν ἀπόφυσις ἐκάστου

2 ἐργάσασθαι ἀνίσους L¹ ἀπεργ. ἀνίσους BL² || 14 τοῖς
κατὰ μέρος εἰρημένοις D || 16 ἀπολείπεται U || 19 ἀκούσει U ||
21 γὰρ BLU μὲν D | αἱ πᾶσαι scripsi: ἅπασαι codd. ||
23 τοῦ τραχήλου LU τραχήλους BD | τοὺς — ἅπαντας om. D |
τοὺς (τοῖς BU) γοῦν BLU τοῖς δὲ κάτω ch | γὰρ BL μὲν γὰρ
U || 24 οὖν καὶ BLU καὶ om. D || 26 ὀπισθεν om. D

τῶν σφονδύλων ἢ τὴν ἄκανθαν ἐργαζομένη προβλή-
 ματος ἐδείκνυτο παρέχεσθαι χρεῖαν, οὕτω καὶ ἄλλαι
 δύο ἀποφύσεις ἐγκάρσιαι τοῖς σφονδύλοις εἰσίν, ἅμα
 μὲν τὴν ὁμοίαν φυλακὴν ἐκπορίζουσιν τοῖς πλαγίοις
 αὐτῶν μέρεσιν, ἅμα δ' οἷον ἔδρα τις τοῖς τ' ἔσωθεν 5
 τῆς ῥάχεως μυσὶ καὶ τοῖς ἐξωθεν ὑποβεβλημένοι· κατὰ
 τούτων γὰρ ἀπάντων ἐπικεῖνται σὺν ἀρτηρίαις τε καὶ
 νεύροις καὶ φλεψὶν εἰς αὐτούς τε καὶ δι' αὐτῶν φε-
 ρομέναις. ἔστι δὲ καὶ τρίτη τις αὐτῶν ἑτέρα χρεῖα
 τοῖς τοῦ θώρακος σφονδύλοις εἰς τὴν τῶν πλευρῶν 10
 διαρθρῶσιν ἀναγκαιοτάτη πρὸς τὴν τῆς ἀναπνοῆς ἐνέρ-
 γειαν. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης ἐπὶ πλέον ἰδίᾳ λέλεκται.
 τῶν δ' εἰρημένων ἀποφύσεων ἀπέστραπται τὰ πέρατα
 καθάπερ καὶ τῆς ἀκάνθης ὅλης ἐπὶ τὰ μέσα τῆς ῥά-
 χεως, ὥς ἂν οἶμαι πρὸς τοῦτο τὸ χωρίον ἀπάντων τῶν 15
 68 σφονδύλων || ἐχόντων τὴν ῥοπήν, δι' ἣν ἔμπροσθεν
 ἐλέγομεν αἰτίαν. διὰ τί δὲ παχεῖαι μὲν τοῖς κατὰ τὸν
 θώρακα σφονδύλοις αἱ ἀποφύσεις αἱ πλάγαι, λεπταὶ
 δὲ τοῖς κατὰ τὴν ὀσφύν τε καὶ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, τοῖς
 δ' ἐν τραχήλῳ παχεῖαι τε καὶ δίκροι; ἢ ὅτι κατὰ μὲν 20
 τὸν θώρακα τῶν πλευρῶν οὐ μόνον διαρθρουμένων
 αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλων ἐπικειμένων εὐλογον ἦν
 ἔδραίαις τε καὶ ἰσχυρὰς ἀπεργασθῆναι, ταῖς δὲ κατὰ
 τὴν ὀσφύν τε καὶ τὸ ἱερὸν ὀστοῦν ἀγγείων καὶ μυῶν
 ἐπιβαινόντων μόνον οὐδὲν ἔδει περιττῆς ἰσχύος; αἱ 25
 δ' ἐν τραχήλῳ δίκροι τε ἅμα καὶ παχεῖαι γηγόνασιν

3 δύο post εἰσίν colloc. DU || 6 ὑποβεβλημένοις L¹ || 8 αὐ-
 τοὺς BLU ἐαυτοὺς D | αὐτῶν BL ἐαυτῶν DU || 12 πλεῖον D ||
 18 αἱ ἀποφύσεις om. D | αἱ πλ. BDL καὶ πλ. U || 20 δίκροι
 μικραὶ BL || 22 ὅλων LU ὅλον D || 25 μόνον BD μόνων cett. ||
 26 δίκροι] μικραὶ BL | καὶ παχεῖαι om. L¹U add. L² καὶ πλά-
 γαι B

εὐλογώτατα, καὶ τῶν περάτων ἐπέστραπται τὸ μὲν
 ἕτερον τὸ μείζον κάτω τοῖς ἄλλοις ἀνάλογον, τὸ δ'
 ἕτερον τὸ μείον ἄνω. τὸ δὲ καὶ μόνοις αὐτοῖς ἐκ
 περιττοῦ προσκείμενον, ὅτι τὴν ὀπισθεν ἀποφύσιν
 5 ἀπασῶν μικροτάτην ἔσχον, ὥς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἴρη-
 ται, καίτοι τοῦ γε κατ' αὐτοὺς νωτιαίου μεγίστην
 ἔχοντος δύναμιν. ἀπεδείχθη γὰρ αὐτοῦ τὰ πρῶτα
 μόρια τῶν ἄλλων εἶναι κυριώτερα. δι' οὖν τοῦτο
 παχείας τε ἅμα τὰς ἐγκαρσίας αὐτοῖς ἀποφύσεις ἐποική-
 10 σατο || καὶ δίκρους, ἴν', ὅσον διὰ τὴν τῆς ἀκάνθης 69
 βραχύτητα τοῖς ταύτῃ σφονδύλοις εἰς ἀσφάλειαν ἐνέ-
 δει, τοῦτ' ἐκ τῶν ἐγκαρσίων ἀναπληροῦται. μέχρι μὲν
 τοῦδε δικαίως ἅπαντα φαίνεται τὰ κατὰ τὴν ῥάχιν
 ἔχοντα. τὸ δ' ἀπὸ τούτου σκεπτέον ἂν εἴη προσέχοντί
 15 σοι τὸν νοῦν τοῖς λεγομένοις ἀκριβέστερον ὑπὲρ τῶν
 ἄλλων ἀποφύσεων ἀπασῶν καὶ δὴ καὶ προσέτι τῶν
 κατ' αὐτὰς διαρθρώσεων. ἐπεὶ γὰρ ἔδει τοὺς σφον-
 δύλους ἅμα μὲν οἷον ἐν τι σῶμα τὴν ῥάχιν ἀποτελεῖν
 ἐδραῖόν τε καὶ ἰσχυρόν, ἅμα δὲ καὶ κινούμενον εὐθέ-
 20 τως, τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον ἄξιον θαυμάσαι τῆς φύσεως
 εὐμηχανώτατα πρὸς ἑκατέρας τὰς χρείας, καίτοι γ'
 ἐναντίας ὑπαρχούσας, ἐπιτήδειον ἐργασαμένης τὴν ῥά-
 χιν. ἅπαντες γὰρ οἱ σφόνδυλοι πλὴν τῶν πρώτων
 δυοῖν ἐκ μὲν τῶν πρόσω μερῶν ἀσφαλῶς ἀλλήλοις
 25 συνδεδεμένοι, διηρθρωμένοι δ' ὀπίσω, τὸ μὲν ἐδραῖον
 ἐν τοῖς ὀπίσω σχήμασι διὰ τὴν ἔμπροσθεν ἁρμονίαν

4 ἐστὶ post προσκείμενον add. b || 6 τοῦ γε BDL τούτου
 γε b | κατ' αὐτοὺς L² κατὰ τοῦ cett. || 8 δι' οὖν BLU διὰ
 γοῦν D || 10 δίκρους, ἴν'] δείκνυσιν L δείκνυσιν δίκρους ὅσον B ||
 11 ταύτῃ L ταύτης cett. || 12 ἀναπληροῦσθαι L | μὲν δὴ L μ.
 δεῖ B || 17 κατ' αὐτὰς B κατὰ ταύτας DLU || 19 ἐδραῖόν τ. κ.
 ἰσχυρόν BDL ἐδραῖαν τ. κ. ἰσχυράν U || 22 ἐργασαμένη BU -ην L

ἐκτίσαντο, κινεῖσθαι δ' οὐκ ἐκωλύθησαν, ὅτι μήτε
 συμπεφύκασι καὶ τῶν ὀπισθεν οὐ μικροῖς ἄρθροις
 70 διήρηνται. ταῦτ' ἄρα πρόσω μὲν κάμπτεσθαι ἢ δυνατόν
 ἡμῖν ἐπὶ πλείστον, ὀπίσω δ' οὐκέτι. διαρρηξίς γάρ,
 εἰ βιάζοιο, τὸν πρόσθιον δεσμόν οὕτω μὲν ἀκριβῶς 5
 αὐτοὺς συνάγοντα πρὸς ἀλλήλους, ὥς μηδὲν ἀποδεῖν
 συμφύσεως, ἐπίδοσιν δὲ βραχείαν ἐγχωροῦντα κατὰ
 τὰς εἰς τοῦπίσω τῆς ῥάχεως ἀνακλάσεις. οὐ γὰρ οἶόν
 τ' ἦν ἅμα μὲν ἰσχυρὸν ὑπάρχειν αὐτόν, ἅμα δ' ἐπὶ
 πλείστον ἐκτείνεσθαι, καίτοι καὶ τοῦτο, εἰς ὅσον οἶόν 10
 τε, θαυμαστῶς παρεσκευάσται τῇ φύσει μυξώδη τὸν
 σύνδεσμον τοῦτον, ὥς Ἱπποκράτης ὠνόμασεν, ἐργασα-
 μένη. ἀλλὰ περὶ μὲν ὅλης τῆς κατ' ἐκεῖνον οὐσίας
 ἐν τοῖς ἐξῆς λόγοις εἰρήσεται. τῇ ῥάχει δ' ἐπεὶ μήθ'
 ὁμοίως κατ' ἅμφω τὰ μέρη κάμπτεσθαι βέλτιον ἦν — 15
 ἀστήρικτος γὰρ ἂν οὕτω γε καὶ χαλαρὰ τελέως ὑπῆρ-
 χεν — ἐλέσθαι τε τὴν φύσιν ἔδει τὸ χρηστότερον,
 ἐνεστὶν ἐπισκοπεῖσθαι σοὶ κἀνταῦθα τὴν χρῆσιν, ὥς
 πρὸς τε τὰς κατὰ τὸν βίον ἐνεργείας ἀπάσας ἅμεινον
 ἦν αὐτὴν εἰς τὰ πρόσω κάμπτεσθαι, καὶ τοῖς ἐπικει- 20
 μένοις ἔμπροσθεν ἀγγείοις, τῇ ἀρτηρίᾳ τῇ μεγάλῃ καὶ
 τῇ κοίλῃ φλεβί, μακροῦ τοῦτ' ἦν ἀλυνότερον· ἀπερρά-
 71 γησαν γὰρ ἂν ἐπὶ πλείστον ἐκτεινόμεναι τε καὶ κλώ-
 μεναι περὶ τὴν εἰς τοῦπίσω τῆς ῥάχεως ὅλης καμπήν.
 εὐλόγως οὖν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτ' ἐχρῆν ἀκριβῶς αὐτὴν 25
 ἐσφίγγεσθαι τοῖς σφονδύλοις ἅπασι, αἱ διαρθρώσεις
 ὀπισθεν ἐγένοντο. καταπαύσω δὲ καὶ τοῦτον ἤδη τὸν

6 συνάγοντά τε καὶ σφίγγοντα BL || 7 post ἐγχωροῦντα
 add. λαμβάνειν b, om. codd. || 12 cf. Hippocr. IV 190 L || 18 τὴν
 χρῆσιν om. b || 19 πρὸς τε LU πρόσθεν cett. || 21 τῇ τ' ἀρτηρίᾳ
 L || 24 ὅλης LU ὅλην BD || 27 καταπαύω LU | δὲ καὶ BLU
 καὶ D

λόγον ἐνταῦθα. παμπόλλων γὰρ ἔτι λειπομένων εἰς τὴν ἐξήγησιν ὅλης τῆς ῥάξεως καὶ μήτε πάντων ἐν τῷδε τῷ γράμματι λεχθῆναι δυναμένων — εἰς ἄμετρον γὰρ ἂν οὕτως ἐκπέσοι μῆκος — ἀλλὰ μηδὲ τομὴν ἐπι-
 5 τήθειον ἐγχωρούντων, ὥς τὰ μὲν αὐτῶν ἐν τῷδε δικαίως ἀναγεγράφθαι, τὰ δ' εἰς τὸν ἐξῆς λόγον ἀναβληθῆναι, κάλλιον ἔδοξε μοι πάντα τὰ λείποντα τῷ μετ' αὐτὸ φυλάξαι βιβλῶ.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

10

BIBAION ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Cap. I. Διαιρουμένης δὲ τῆς ὀπισθεν χώρας τῶν 72 σφονδύλων εἰς τρεῖς μοίρας, τὴν τ' ἀκριβῶς ὀπισθεν, ἵναπέρ ἐστὶν ἢ ἕκανθα, καὶ δύο τὰς ἐφ' ἐκάτερα ταύτης, ἃς ὀρίζουσιν αἱ ὀρίζαι τῶν ἐγκαρσίων ἐκφύσεων,
 15 ὅτι μὲν ἐπὶ τῆς ἀκριβῶς μέσης οὐ μόνον οὐκ ἦν ἄμεινον, ἀλλ' οὐδὲ δυνατόν ἐτι τὰς διαρθρώσεις αὐτῶν ἐργάσασθαι, φθανούσης γε δὴ τῆς ἀκάνθης αὐτὴν κατείληφέναι, πρόδηλον παντὶ. λοιπῶν δ' οὐσῶν δυοῖν χωρῶν, εἰ κατὰ μὲν τὴν ἑτέραν αὐτῶν || οἱ σφόνδυλοι 73
 20 πρὸς ἀλλήλους διηρθροῦντο, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἀσφαλῶς ξυνεδοῦντο, πρῶτον μὲν ἂν ἐπελέληστο τῆς δικαιοσύνης ἢ φύσεως ὁμοίαις χώραις ἕνισα νείμασα, δεύ-
 τερον δ' ἂν καὶ τὴν ῥάχιν αὐτὴν ὅλην ἑτερόροπον ἀπειργάσατο καὶ τρίτον ἐπὶ τοῖσδε τῶν ὑπαρχουσῶν

5 καὶ δικαίως U || 9—10 Γαληνοῦ περὶ χρείας μορίων IΓ L || 13 ἵνα] οἷα L² || 16 ἔτι BL ἐπὶ DU || 17 δὴ om. B || 19 χωρίων BLU | εἰ om. D || 21 ἐπιλέληστο B | 24 ὑπαρχουσῶν DL¹U ἐν-
 υπαρχουσῶν BL²

αὐτῇ κινήσεων ἐκόλυσεν ἂν ἐξ ἀνάγκης καὶ διέφθειρε
τὸ ἡμισυ μέρος. οὐδὲ γὰρ ἐκατέρωσε περιάγειν αὐτὴν
ὁμοίως ἂν ἡδυνάμεθα χωλὴν κατὰ θάτερα γεγεννημένην·
ἐπικυπτόντων δὲ τὸ ἀδιάρθρωτον αὐτῆς μέρος ἀδυνα-
τοῦν ἔπεσθαι τῷ διηρθρωμένῳ καὶ τὴν ἐκείνου κίνησιν 5
ἔβλαπτεν ἂν, ὥστε ταύτῃ γε οὐ τὸ ἡμισυ μόνον, ἀλλ'
ὀλίγου δεῖν ἅπασαν ἀπόλλυσθαι τὴν ἐνέργειαν. αὗται
μὲν αἱ χρεῖαι τοῦ καθ' ἐκατέραν τὴν ὀπισθεν χώραν
διαρθρωθῆναι πρὸς ἀλλήλους ἅπαντας τοὺς σπονδύλους.

Cap. II. Τοῦ δὲ τοῖς μὲν προμήκεις γενέσθαι τὰς 10
ἀποφύσεις καὶ διττάς, τοῖς δ' ἀπλᾶς τε καὶ βραχείας
ἢ κατὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν ἀνισότης αἰτία. βέλτιον
μὲν γὰρ τὸ διττὸν καὶ πρόμηκες εἰς ἀσφάλειάν τε ||
74 ἅμα καὶ κινήσεως ὁμοιότητα· τὸ δ' ἀπλοῦν ἄρθρον
καὶ βραχὺ πρὸς τῷ ῥαδίως ὀλισθάνειν ἐλλιπῇ καὶ τὴν 15
κίνησιν ἔχει. καὶ εἴπερ οἷόν τ' ἦν ἅπαντας τοὺς
σπονδύλους ἀσφαλῶς συνταχθῆναι διπλαῖς τε ἅμα καὶ
προμήκεσιν ἀποφύσεσιν, οὐκ ἂν ἡμῖν ἡ φύσις οὐδὲ
τοῦτ' ἐφθόνησεν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐνεδέχeto τῶν λεπτῶν
τε ἅμα καὶ σμικρῶν σπονδύλων ἅμα μὲν διττάς καὶ 20
προμήκεις, ἅμα δὲ δυσπαθεῖς ἐργάσασθαι τὰς ἀποφύ-
σεις. ἰσχυαὶ γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὕτω γε καὶ στεναὶ πα-
ραπλησίως αὐτοῖς τοῖς σπονδύλοις γενόμεναι συνετρί-
βοντό τ' ἂν ἐτοιμῶς καὶ κατεθράνουντο. ἐπεὶ τοίνυν
ἕκαστος αὐτῶν ἄνωθεν τε καὶ κάτωθεν ὁμιλεῖ τοῖς 25
ἐκατέρωθεν, εὐλόγως ἀνάντις μὲν ἀποφύσεις δύο,

1 ἂν om. BL || 2 οὐδὲ L (in ras.): οὔτε cett. || 4 δὲ] τε L¹
om. BU | post δὲ add. τῶν σπονδύλων ch || 8 ἐκάτερα τῆς ὀπ.
χώρας L² || 13 τὸ πρόμηκες U τὸ om. cett. || 14 καὶ ἄρθρον
B καὶ ἀρθρόν L || 15 ὀλισθάνειν L ὀλισθαίνειν cett. || 19 τῶν
om. D || 22 γὰρ ἂν BDL | γε] τε BLU || 24 ἂν om. D

κατάντεις δ' ἕτεραι δύο γερόνασιν. ἀλλ' αὐται μὲν
 ἀπάντων σφονδύλων κοιναί· ἐξ ἐπιμέτρου δ', ὡς εἴρη-
 ται, τοῖς μεγάλοις ἕτεραι δύο κατάντεις εἰσὶν. ἐπειδὴ
 γὰρ ἐπιβαινουσῶν τῶν κατάντων ἀποφύσεων ταῖς ἀνάν-
 5 τεσιν αἱ διαρθρώσεις ἐγίνοντο τοῖς σφονδύλοις, ἀσφα-
 λείας ἔνεκα τὴν ἑτέραν τῶν κατάντων ὑπέθηκεν || ἡ 75
 φύσις ὅλη τῇ διαρθρώσει καὶ σύνδεσμόν γε κατὰ τὸ
 πέρασ αὐτῆς ἰσχυρὸν ἐκφύσασα παρέτεινε καὶ τοῦτον
 ὑπὸ πᾶσαν τὴν ἀνάντη πρὸς τὸ μηδέποτε βιαίως κινή-
 10 σεως καταλαβούσης τὸ ζῶον ἐξίστασθαι τῆς οἰκείας
 ἔδρας τὸ ἄρθρον. ἀλλ' εἰ πρὸς ταῖς ἔμπροσθεν εἰρη-
 μέναις ἐκφύσεσι ταῖς τρισί, τῇ τε μεγίστῃ πασῶν, ἡ
 τὴν ἄκανθαν εἰργάσατο, καὶ ταῖς ἐγκαρσίαις δύο, προσ-
 θείης ἀνάντεις μὲν δύο, κατάντεις δὲ τέτταρας, ἐννέα
 15 δηλονότι γίνονται σύμπασαι. καὶ δὴ καὶ φαίνονται
 τοσαῦταί τε καὶ τοιαῦται τοῖς κατ' ὄσφυν ὑπάρχουσαι
 σφονδύλοις, ὥσπερ αὖ τοῖς κατὰ τράχηλον ἑνδεκα
 χωρὶς τῆς μέσης τῆς πρόσω τῆς μεγάλης τῆς κατάν-
 20 τους· αὕτη γὰρ αὐτὸ τὸ σῶμα τῶν σφονδύλων ἐστίν.
 ἀλλ' αἶ γε σαφεῖς ἐκφύσεις αὐτῶν ἢ τε τὴν ἄκανθάν
 ἐστὶν ἐργαζομένη καὶ τῶν ἐγκαρσίων ἑκατέρω δίκρους
 γιγνομένη, καθάπερ εἴρηται, καὶ αἱ τοῖς ἄρθροις ἀνα-
 κείμεναι τέτταρες. ἐξ ἐπιμέτρου δ' ἕτεραι δύο προσ-
 25 ἔρχονται τοῖς ἄνω πέρασιν αὐτῶν ἑκατέρωθεν ὑπο-
 κείμεναι, τὴν ὑποδεχομένην τὸ κάταντες ἑκάστου τῶν
 σφονδύλων σῶμα συνεπαύξουσαι κοιλό||τητα. καὶ χρὴ 76
 μόνον θεάσασθαι καὶ ταύτας, ὡς ἢ γε χρεῖα πρόδηλος

4 ἐν ταῖς BL || 5 αἱ om. D || 7 ὅλη U ἐν ὅλη BL ὅλην D ||
 12 τε om. U | ἡ codd. ἥτις ch || 13 εἰργάζετο DL¹U || 15 καὶ
 (post δὴ) om. D || 18 τῆς μέσης om. D | τῆς πρόσω BL τ. πρώ-
 της DU τῆς ante μεγάλης om. U || 22 προσείρηται BL || 24—25
 ἐπικείμεναι BL || 25 ἐπιδεχ. B

ἅμα τῇ θείᾳ. διὰ τί δὲ προμήκεις εἰς τὸ κάτω μέρος οἱ κατὰ τὸν τραχήλον ἐγένοντο σφόνδυλοι, μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν ἐπὶ τελευτηθέντι τῷ νῦν ἐνεστηκότι λόγῳ. τοῖς γὰρ δὴ κατὰ τὸ μετάφρενον σφονδύλοις ἀποφύσεις ἐπὶ γέγονασιν ἐκάστω, καίτοι γ' οὐχ 5 ὁμοίαν ἔχουσιν ἅπασιν τὴν ιδέαν. οἱ μὲν γὰρ ἄνωθεν οἱ ἐννέα μεγίστην τὴν ὀπίσθιον ἐκτῆσαντο, καθότι προείρηται, καὶ τὰς ἐγκαρσίας παχυτάτας καὶ τὰς ἀνάν- τεις τε καὶ κατάντεας ὁμοίως ταῖς ἐν τραχήλῳ βραχείας τε ἅμα καὶ πλατείας. ὁ δ' ἐφεξῆς αὐτῶν ὁ δέκατος 10 τὰ μὲν ἄλλα παραπλήσιος, οὐ μὴν οὔτε τὴν ὀπισθεν ἀπόφυσιν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἔχει προμήκη τε καὶ κα- τάντη καὶ λεπτήν οὔτε τὰς τέτταρας, αἷς διαρθροῦται ταῖς ἐκατέρωθεν, ἀλλ' αἱ μὲν ἄνωθεν δύο ταῖς τῶν προτεταγμένων ἐννέα σφονδύλων εἰκόασιν ἀνάντεσιν, 15 αἱ κατάντεες δὲ λοιπαὶ δύο ταῖς τῶν ὑποτεταγμένων κατάντεσιν εἰκόασιν. μόνῳ γὰρ δὴ τούτῳ τῶν σφονδύ- 77 λων ἀπάντων || ἐξαιρετον ὑπάρχει τὸ κατ' ἀμφοτέρας τὰς διαρθρώσεις ἐπιβαίνειν ἐκατέρῳ τῶν ὁμιλούντων σφονδύλων, ὥς τοῖς γε λοιποῖς ἅπασιν, ὅσοι μὲν ἐν 20 τοῖς κάτω μέρεσι τοῦδε τετάχεται, κόλλας μὲν τὰς ἀνάντεας ἀποφύσεις, κυρτὰς δ' ἔχειν τὰς κατάντεας ὑπάρχει. καὶ διὰ τοῦτο ταῖς μὲν κυρταῖς ἐπιβαίνουσι τοῖς ὑποτεταγμένοις σφονδύλοις, ταῖς δ' ἀνάντεσιν ὑποδέχονται τοὺς ὑπερκειμένους. ὅσοι δ' ἐν τοῖς ἄνω 25

2—3 μικρὸν ὕστερον om. D || 6 οἱ μὲν B: ὅτι μὲν cett., nam novem desuper maximam N || 8 τὰς ante ἀνάντεας add. BLU om. D || 9 ἐν om. DU | βραχείαις codd., correxi || 10 πλατείας BLU πλαγίαις D, correxi | ὁ om. D || 11 παραπλήσιος LU || 14 αἱ δύο BL || 16 δ' αἱ λοιπαὶ BL | ὑποτεταγμένων BLU ὑπο- λειπομένων D || 19 τὰς BLU om. D || 25 ὑποκείμενους L¹U subiacentes N

μέρεσι τοῦδε κατὰ τὸ μετάφρενον τ' εἰσὶ καὶ τὸν τρά-
 χηλον, οὗτοι πάντες ὑποδέχονται τε ἅμα καὶ περιβαί-
 νουσι ταῖς κατάντεσιν ἀποφύσεσι τὰς ἀνάντις ἀτρέμα
 κυρτὰς γενομένας. ἀλλ' ὁ γε δέκατος ὁ κατὰ τὸ μετά-
 5 φρενον, ὡς εἴρηται, μόνος ἀπάντων σφονδύλων ἐκατέ-
 ρων τῶν ἀποφύσεων τὰ πέρατα κυρτὰ μετρίως κτησά-
 μενος ἐπιβαίνει τοῖς παρακειμένοις εἰς τινὰς ὀφρυώδεις
 κοιλότητας τελευτῶσιν. οἱ δ' ἐφεξῆς αὐτοῦ δύο τὰς
 τε τὴν ἄκανθαν ἐργαζομένας ἀποφύσεις, ὡσαύτως δὲ
 10 καὶ τὰς ἀνάντις καὶ κατάντις, αἷς πρὸς ἀλλήλους
 διαρθροῦνται, τοῖς κατὰ τὴν ὀσφὺν σφονδύλοις ὁμοίως
 ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς δύο τὰς κατάντις ἐκ
 τῶν κάτω μερῶν ἕνεκα φρουρᾶς τῶν ἄρθρων || ὑποβε- 78
 βλημένας, ἀφ' ὧν συνδέσμους τινὰς ἰσχυροὺς ἔφην
 15 ἐκφύεσθαι, καὶ ταύτας ἔχουσιν οἱ τοῦ μεταφρένου
 τελευταῖοι δύο σφόνδυλοι. τὰς μέντοι λοξὰς τὰς ἐκα-
 τέρωθεν, ἃς ἐγκαρσίας ἔμπροσθεν ὠνομάσαμεν, οὗτοι
 μόνοι τῶν πάντων σφονδύλων οὐκ ἔχουσι. τίς οὖν
 καὶ ἡ τῆς τούτων ἀνομοιότητος αἰτία, λέγειν ἂν ἐπό-
 20 μενον εἴη· μάτην μὲν γὰρ οὐδὲν ἢ φύσις ἐργάζεται.
 τὸν μέσον τῆς ῥάχεως ὅλης σφόνδυλον εἰς περιφερῆ
 τελευτώσεως ἄκανθαν οἷον ψαλίδα μόνον εὐλόγως ἐδεί-
 κνυμεν ὁρθὴν καὶ ἀρρεπὴ τὴν ὀπισθεν ἔχειν ἀπόφυσιν.
 ἀλλ' οὕτως γε ὁ μέσος οὐκ ἄλλος τίς ἐστίν ἢ ὁ δέκα-
 25 τος τοῦ μεταφρένου. διεῖλε γὰρ δὴ κἀνταῦθα τὴν
 ὅλην ῥάχιν ἢ φύσις ἐκριβῶς ἰσομερῆ τοὺς ὄγκους τῶν
 σφονδύλων, οὐ τὸν ἀριθμὸν ἐκλογισαμένη. πολλῶ

4 γενομένας U γιν. cett. || 9 τε BL γε DU || 15 καὶ ταύτας
 BLU κατ' αὐτὰς D || 16 τελευταῖοι om. U || 22 τελευτώσεως codd.
 τελευτῶντ' b || 25 δὴ LU om. BD || 26 εἰς ἴσα μέρη BL εἰσα-
 μερῇ U

μὲν γὰρ πλείους οἱ ἄνωθεν, ἀλλὰ τοσούτῳ μείζους
 αὐτῶν οἱ κάτωθεν ὑπάρχουσι κατὰ τὸν ὄγκον τοῦ
 σώματος, ὅσῳ τὸ πλῆθος ἀπολείπονται. ἢ καὶ θαυμά-
 ζειν αὐτὴν ἄξιον ὡς ἀκριβῶς δικαίαν, οὐ τὸ κατὰ τὴν
 πρόχειρον φαντασίαν ἴσον, ἀλλὰ τὸ κατ' ἀλήθειαν 5
 79 ἐλομένην. εἰκότως οὖν οὗτος ὁ σφόνδυλος, || ὡς τὴν
 θέσιν ἐξαίρετον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἔσχε καὶ σὺν αὐτῇ
 τὴν ὀπισθεν ἀπόφυσιν, οὕτω καὶ τὰς διαρθρώσεις.
 ἵνα γὰρ ἡ ῥάχης ὁμοίως ἅπασα κάμπτοιτο, μένειν μὲν
 ἐκτὸς δὴπου κατὰ χώραν τὸν μέσον, ἀφίστασθαι δ' 10
 ἀπ' ἀλλήλων τε καὶ τούτου τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀπο-
 χωροῦντας ἀτρέμα, τοὺς μὲν ὑπερκειμένους ἄνω, τοὺς
 δ' ὑποτεταγμένους κάτω. καὶ πρὸς ταύτην ἄρα τὴν
 κίνησιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ φύσις ἐπιτηδεύουσιν ἐργαζο-
 μένη τὰς διαρθρώσεις τῶν μὲν ὑπερκειμένων τοῦ μέσου 15
 τὰς μὲν ἀνάντις ἀποφύσεις κυρτάς, κοίλας δ' ἡρέμα
 τὰς κατάντις ἐδημιούργησεν, ἔμπαλιν δὲ τῶν ὑποτε-
 ταγμένων κοίλας μὲν τὰς ἀνάντις, κατάντις δὲ τὰς
 κυρτάς. ἐπειδὴ γάρ, ὡς ἐδείκνυτο πρόσθεν, ἐκ τῶν
 ἐπὶ βραχὺ λοξῶν κινήσεων ἡ ῥάχης ἐκτίσαστο τὰς εὐ- 20
 θείας, αἱ δ' οὕτως ἀτρέμα λοξὰ φύσιν εἶχον ἀμφὶ
 ταῖς κυρτότησι μενούσαις ἐδραναῖς τῶν κοιλοτήτων
 ἐκατέρωσε περιφερομένων ἀποτελεῖσθαι, κατὰ λόγον
 ἀκίνητον μὲν ἐν ἐκατέραις ταῖς διαρθρώσεσι τὸν μέσον
 ἐδημιούργησε σφόνδυλον, τῶν δ' ἄλλων ἀπάντων τοὺς 25
 μὲν ὑποτεταγμένους ταῖς κάτω, τοὺς δ' ὑπερκειμένους

1 τοσούτων U || 3 ὅσον ἀπολ. τὸ πλῆθος LU ὅσον ἀπολ.
 τοῦ πλῆθους B | ἢ L: om. cett. || 6 εἰκότως L¹ γρ. εὐλόγως L²
 rationabiliter N || 7 αὐτῇ καὶ BL || 9 ἅπασα L ἀπάσας U ἅπασιν
 B ἀπάσαις D || 10 σφετέραν ante χώραν add. b || 11 τούτους U ||
 11—12 ἅπαντος ἀποχωροῦντος D U || 14—15 ἐπιτηδείας ἐργασα-
 μένη B

ταῖς ἄνω. || ἐχρῆν γὰρ δήπου τοὺς μὲν ὑποκειμένους 80
 εἰς τὰ κάτω μέρη μεθίστασθαι κυρτουμένης τῆς ῥά-
 χεως, ἄνω δ' ἵεναι τοὺς ὑπερκειμένους. καὶ μὲν γε
 καὶ ἀνακυπτόντων τε καὶ ὀρθουμένων ἔμπαλιν ἐχρῆν
 5 κινεῖσθαι τοὺς σφονδύλους κάτω μὲν ἰόντας τοὺς ὑπερ-
 κειμένους, ἄνω δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους. ὅρος γὰρ
 ἐκατέρου τοῦ σχήματος ἐπικαμπτόντων μὲν ἀποχωρεῖν
 ἀλλήλων τοὺς σφονδύλους ὡς οἶόν τε πλείστον, ὡς
 ἂν καὶ μελίζονος δεομένης τηνικαῦτα γίνεσθαι τῆς
 10 ῥάχεως, ἀνακυπτόντων δ' ἔμπαλιν συνιέναι πάντας εἰς
 ταὐτὸν ἀλλήλοις τῷ μέσῳ σφονδύλῳ προσχωροῦντας,
 ὡς ἂν καὶ νῦν βραχείας ἀναγκαζομένης γίνεσθαι τῆς
 ὅλης ῥάχεως. ὅτι δ' ἐπιτηδειόταται ταῖς λοξαῖς κινή-
 σεσιν αἱ τῶν διαρθρουμένων ἀλλήλαις ὁστών κοιλό-
 15 τητες ἀμφὶ ταῖς κυρτότησιν ἐπιστρεφόμεναι πρὸς ἐκά-
 τερα, τὴν τε τῆς κερκίδος ἀναμνησθέντι σοι κίνησιν
 τε ἅμα καὶ διάρθρωσιν, ἣν πρὸς τὸν βραχίονα ποιεῖται,
 καὶ τὴν τοῦ καρποῦ πρὸς τὴν λεπτὴν τοῦ πήχεως ἀπό-
 φυσιν, ἣν ὀνομάζουσιν ἔνιοι στυλοειδῆ, τρίτου παρα-
 20 δείγματος εἰς ἐνάργειαν νοήσεως οὐκέτ' || οἶμαι δεήσειν. 81
 εἰ δ' ἄρα καὶ δέοι, τὴν τε τοῦ σκαφοειδοῦς αὐθις
 ἀναμνησκού πρὸς ἀστράγαλον καὶ ἀστραγάλου πρὸς
 ταρσόν, ὡς ἐν ἀπάσαις ταύταις περὶ τὰς κυρτότητας
 ἐδραΐας μενούσας τῶν κοιλοτήτων ἐκατέρωσε περιφερο
 25 μένων αἱ λοξαὶ κινήσεις ἀποτελοῦνται. μία μὲν οὖν
 κοιλότης περὶ μίαν ἐξοχὴν στρεφομένη τῶν εἰς τὰ
 πλάγια κινήσεων τῶν λοξῶν μόνων δημιουργὸς γίνε-
 ται. δύο δ' εἰ συντεθεῖεν λοξαί, βραχὺ τῆς μέσης

5 μὲν ἰόντας BL μετιόντας DU || 8 ὡς U ὅς B ὅσον DL ||
 9 ἄν] εἰ DU || 15—16 ἐκατέρων D || 20 ἐνάργειαν scripsi: ἐνέ-
 γειαν codd. || 21 δέη D || 23 τὸν ταρσόν BL² || 28 εἴπερ B

ἐφ' ἐκάτερα περιάγουσαι τὸ μόριον, ὅτι σύνθετον ἐξ
 αὐτῶν ἀνάγκη γενέσθαι μίαν εὐθεΐαν, ἐπειδὴν ἐνεργ-
 ῶσιν ἀμφοτέραι, δέδεικται καὶ τοῦτ' ἤδη πολλάκις.
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἄμεινον ἦν ἐκ τῶν λοξῶν
 τὰς εὐθείας γεννᾶσθαι, καὶ τοῦτ' ἔμπροσθεν δέδεικται. 5
 καὶ εἰ πάντων ἅμα μνημονεύοις, οἶμαι σε μεγάλως
 ἤδη τεθναμακέναι τῆς φύσεως τὴν τέχνην καὶ σύνθε-
 σιν ἀρίστην ἐξευρούσης τοῖς σφονδύλοις καὶ κίνησιν
 ἐπιτηδαιοτάτην καὶ πλῆθος ἀποφύσεων καὶ μέγεθος 10
 καὶ συλλήβδην φάναι πάντ' ἀλλήλοις τε καὶ ταῖς χρεΐαις
 ἀπάσαις τῆς ῥάχεως ὁμολογοῦντα. καὶ γὰρ οὖν καὶ
 82 οἱ λοιποὶ δύο τῶν κατὰ || τὸ μετάφρενον σφονδύλων
 οἱ κάτωθεν ἀπάντων οὐκ ἀλόγως ἀντὶ τῶν ἐγκαρσίων
 ἀποφύσεων τὰς ὑποκειμένας τοῖς ἄρθροις τὰς κατάν- 15
 τεις ἐκτῆσαντο, τοῦ μὲν ἑτέρου τὴν ὑστάτην τῶν νό-
 θων πλευρῶν ἔχοντος ἐπιβεβηκυῖαν, αὐτὴν τε βραχεΐαν
 πάνυ καὶ λεπτὴν ὑπάρχουσαν ἀμυδρῶς τε καὶ σμικρὰ
 κινουμένην, θατέρου δὲ τὴν ἐπίφυσιν τῶν φρενῶν.
 οὐκ οὖν ἐδέξεν αὐτοῖς ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τοῦ θώρα-
 κος σφονδύλοις ἐγκαρσίων ἀποφύσεων ἰσχυρῶν, ὑπε- 20
 ρηρυσμένων τε ἅμα καὶ διηρθρωμένων ἀσφαλῶς τοῖς
 ταύτῃ μέρεσι τῶν κατὰ τὰς πλευρὰς ὀστέων, ἀλλ'
 ἀντὶ τούτων τὰς κατάντεις ἔσχον τοῖς γειννῶσι τῆς
 ὀσφύος σφονδύλοις ὁμοιωθέντες.

Cap. III. Ἄρ' οὖν ἐν τούτοις μὲν ἅπασιν ἡ φύσις 25
 ἀκριβῶς δικαία, μόνῳ δὲ τῷ πρώτῳ κατὰ τὸν τράχη-

1 ἐφ' ἐκάτερα post μόριον colloc. D || 2 αὐτοῦ BLU || 4 ὡς
 codd. ὅτι k || 5 δέδεικται DL¹ εἴρηται BL² ἐλέγομεν U || 8 ἐξευ-
 ρούσαν (σα BD) codd., correx. ch || 10 συλλήβδην BL || 11 οὖν
 καὶ om. U || 17 σμικρῶς BL² || 22 τὰς BL om. DU || 23 ἔσχον]
 ἔχοντες U

λον σφονδύλῳ τῆς ὀπισθεν ἀποφύσεως ἐφθόνησεν
ἀδίκως; ἢ καὶ τοῦτο βέλτιον ἦν οὕτω κατασκευάσθαι;
νομίζω σε τῶν ἐν τῷ πρὸ τούτου λόγῳ γεγραμμένων
ἀναμνησθέντα μηκέτ' ἀποδείξεως δεήσεσθαι μακροτέ-
5 ρας. ὅτι γὰρ οἱ ἀνανεύοντες ὅλην τὴν κεφαλὴν μύες
οἱ εὐθεῖς καὶ βραχεῖς ἔπασαν αὐτῆς κατελήφασιν τὴν 83
διάρθρωσιν, ἐν ἐκείνῳ λέλεκται. δεόντως οὖν καὶ ἡ
κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἀπόφυσιν οὐκ ἐγένετο τῷ πρώτῳ
σφονδύλῳ φθανόντων αὐτὴν καταλαβεῖν τῶν μυῶν.
10 οὔτε γὰρ ἀφελέσθαι τὰ ξῶα τὴν τοιαύτην κίνησιν εὐ-
λογον ἦν, οὔτε φυλαττομένης αὐτῆς οἶόν τε προὔποτι-
θῆναι τοῖς μυσὶν ὁξεῖαν ὁστῶν ἀπόφυσιν. οὐ μόνον
γὰρ ἂν ἀπεστέρησεν αὐτοὺς τῆς ἔδρας, ἀλλὰ καὶ κι-
νουμένοις ἐμποδῶν ἐρίγνετο θλῶσα καὶ κεντοῦσα καὶ
15 τιτρώσκουσα καὶ παντοίως ἀδικοῦσα. διὰ ταῦτα μὲν
δὴ τῷ πρώτῳ σφονδύλῳ τὴν ὀπισθεν ἀπόφυσιν οὐκ
ἐποίησε. καὶ μάλιστα σε τοῖς τοιούτοις ἔργοις τῆς
φύσεως προσέχειν ἀξιῶ τὸν νοῦν, ἐν οἷς ἀποχωροῦσα
τῆς ὁμοίας κατασκευῆς τῶν ὁμοίων ὀργάνων οὐχ ὥς
20 ἔτυχεν ἐκτρέπεται τῆς ὁμοιότητος οὐδ' ἀντ' αὐτῆς αἰ-
ρεῖται τὸ τυχόν, ἀλλ' ἂ τοῖς δημιουργουμένοις ἔχειν
προσῆκει μόνους. οὔτε γὰρ ὁ δέκατος τοῦ μεταφρένου
σφονδυλος εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυχε μόνος ἐξ ἀπάντων σφον-
δύλων ὀρθὴν τε τὴν ὀπισθεν ἀπόφυσιν ἔχει καὶ τῶν
25 ἄλλων ἕκαστος κυρτήν, οὐθ' οἱ μετ' αὐτὸν δύο μάτην
ἀπολωλέκασι || τὰς ἐγκαρσίας, ὥσπερ οὐδ' ὁ κατὰ τὸν 84

3 γεγραμμένων BLU προγεγρ. D || 9 φθασάντων D || 11—12
προσυνποτιθέναι U || 20 ἀντ' αὐτῆς scripsi: ἂν ταύτης codd.,
neque pro hac N || 20—21 αἰρεῖται DL ἡρεῖται L² εἰρεῖται B || 21 ἔ
U ὁ cett. || 24 τε codd., om. k | ὀπισθίαν L | ante καὶ add. εἰ ch ||
24—25 τῶν ἔρθρων ἕκαστον κυρτόν codd. ἔλλων b in marg.,
corr. k, quamvis alii habeant gibbam N

GALENUS ed. Helmreich II.

16

τραχήλον ὁ πρῶτος τὴν ὀπισθεν. ἀλλ' ἕκαστον τού-
των ἢ φύσις φαίνεται, διότι βέλτιον ἦν οὕτω κατε-
σκευάσθαι, διὰ τοῦθ' ἐλομένη, ὥσπερ γε καὶ τὸ μόνον
τῷ πρώτῳ σφονδύλῳ τὰ τρήματα, δι' ὧν ἐκπίπτει τὰ
παρὰ τοῦ νωτιαίου νεῦρα, μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν ἅπασι 5
τοῖς ἄλλοις τοῦ τραχήλου σφονδύλοις ἐγγεγλύφθαι
τρόπον. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασι, καθ' ἃ συνάπτου-
σιν ἀλλήλοις, ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν ἡμικυκλίῳ παρα-
πλήσιον ὑπάρχει τὸ τρήμα πρόμηκες εἴσω μέχρι τοῦ
νωτιαίου διήκον, ὥς ἐξ ἀμφοῖν μίαν χώραν γεννᾶσθαι 10
τηλικαύτην εὐρος, ἡλίκον μάλιστα τῷ πάχει τὸ δι' αὐτῆς
ὁδοιποροῦν ἐστὶ νεῦρον. ὁ δὲ πρῶτος σφόνδυλος οὐτ'
ἐν τοῖς πρὸς τὸν δεύτερον αὐτοῦ διηρθρωμένοις μέρε-
σιν οὔτε πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς ἄνω τοῖς πρὸς τὴν
κεφαλὴν οὐδὲν ἔσχε τρήμα τοιοῦτον προμηθῶς κἀν- 15
ταῦθα τῆς διαπλαττούσης τέχνης τὰ ζῶα προῖδομένης
τε ἅμα καὶ φυλαξαμένης ἐν ἅπασι τοῖς ἀπὸ τοῦ νω-
τιαίου νεύροις τὴν ἀκολουθοῦσαν αὐτοῖς τε τοῖς νεύ-
ροις καὶ προσέτι τοῖς σφονδύλοις, εἰ κατ' ἄλλο τι
85 χωρίον ἐκφύοιτο, βλάβην. || ἔνεστι γοῦν κἀνταῦθα θεα- 20
σάμενῳ σοι τὰ τρήματα λογίσασθαι, πῶς ἅμα τε τοῖς
σφονδύλοις ἄμεινον ἦν ἐνταυθοῖ διατίτρασθαι μόνον
ἅμα τε τοῖς νεύροις ἀσφαλέστατον. ὑπὸ γὰρ δὴ ταῖς
ῥίζαις κείμενα τῶν ἀνάντων τε καὶ κατάντων ἀποφύ-
σεων αὐτά τε τὰ τρήματα καὶ τὰ δι' αὐτῶν ἐκφυόμενα 25
νεῦρα φρουρεῖται πανταχόθεν ἄμεινον ἐτέρωθεν ταχθῆ-

3 τὸ L τῷ BU om. D || 5 ἅπασι] ἀπάγει U || 6 τετρώφθαι
BL² || 7 γὰρ ἄλλοις ἅπασι BL γε DU || 10 γενέσθαι BL || 11 ἡλί-
κον ἢ DU || 14—15 γε. τοῖς ὁμιλοῦσι αὐτῇ τῇ κεφαλῇ L² in
marg. || 18 ἀκολουθήσασαν BL² || 22 ἐνταυθοῖ LU ἐνταῦθα
cett. | διατίτρασθαι LU διατετρώσθαι cett. || 26 ἐτέρωθεν D

ναι μὴ δυνάμενα. τὸ μὲν γὰρ ὀπίσω τῶν ἀποφύσεων
 ἀπαχθῆναι τοῖς νεύροις αὐτοῖς οὐκ ἦν ἀσφαλές, ὥς ἂν
 διὰ μακροῦ τε μέλλουσιν ὁδοιπορήσειν εἰς τὰ πρόσω
 τοῦ ζώου καὶ πάσης φυλακῆς ἀφρορρήτοις ἔσεσθαι.
 5 τὸ δὲ μᾶλλον ἔμπροσθεν ἢ νῦν ἐστὶ μετατεθῆναι καὶ
 τοὺς σφρονδύλους ἂν ἔβλαψε βαθείαις ὁπαῖς ἐκγλυφθέν-
 τας καὶ τὸν σύνδεσμον δ' αὐτῶν ἀσθενέστερον ἀπειρ-
 γάσατο καὶ τοῖς ἐπικειμένοις ὀργάνοις κατὰ ταῦτα τὰ
 μέρη τῆς ῥάχεως ἐλυμήνατο. καίτοι τούτων οὐδὲν
 10 εὐκαταφρόνητόν ἐστιν οὐδ' ἄξιον ἀμεληθῆναι σοφῶ
 δημιουργῶ. τὸ μὲν γὰρ τῶν νEURΩΝ τι παραβλάπτεσθαι
 τῷ σφαλερῶ τῆς ὁδοῦ τοῖς πρόσω μέρεσι τοῦ ζώου
 διέφερεν ἂν, ἅπερ αὐτῶν ἔμελλεν αἰσθῆ||σεώς τε καὶ 86
 κινήσεως ἅμα μεταλήψεσθαι. τὸ δὲ τοὺς σφρονδύλους,
 15 ἵν' εἰσὶν αὐτοὶ σφῶν αὐτῶν παχύτατοι καὶ κατ' ἀλλή-
 λων ἐπιβεβήκασι, κατὰ τοῦτο διατίτρασθαι τὴν ἀσφά-
 λειαν αὐτῶν τῆς συνθέσεως ἐξ ἀνάγκης ἂν τι παρ-
 ἐβλαψεν, ὥσπερ εἰ καὶ τοῖχον ὁπαῖς εὐρείαις τε καὶ
 20 πολλαῖς διατρήσειας. ὁ δὲ συνάπτων αὐτοὺς σύνδε-
 σμος ἰσχυρότερος εἶναι δεόμενος, ὥς ἐν τε τοῖς ἔμπρο-
 σθεν εἰρηται κὰν τοῖς μετὰ ταῦτα λεχθήσεται, πάντως
 ἂν που καὶ αὐτὸς ἀσθενέστερος ἐγένετο μηκέτι συνε-
 χῆς ὅλος ἑαυτῷ φυλαττόμενος, ἀλλ' οἷον διασπώμενός
 τε καὶ διαβιβρωσκόμενος πολλαχόθι πολλακίς, καθάπερ
 25 εἰ καὶ νῦν αὐτῷ τι τοιοῦτον συμβαίη. τὰ δ' ἔμπρο-
 σθεν ἐπικείμενα τοῖς σφρονδύλοις ἐν μὲν τῷ μεταφρένῳ

5 τὸ δ' εἰς τοσοῦτον codd. τὸ δὲ μᾶλλον b ante magis N ||
 6 ἂν ἐβλ. U μὲν ἂν ἐβλ. BL ἐβλ. ἂν D | βαθείας D || 6—7 ἐγγλυ-
 φθέντας D || 7 αὐτὸν BL² || 10 ἀμεληθῆναι] ἅμα δὲ λιθίνῳ D ||
 13 ἅπερ BLU εἵπερ D quae N || 18 ὥσπερ LU ὥς BD | τοῖχον
 LU τυχόν D τειχόν B || 23 ἑαυτῷ BL²U ἑαυτοῦ DL¹

φλέβες τέ τινές εἰσιν αἱ τὸν θώρακα τρέφουσαι καὶ ἡ
 μεγίστη πασῶν ἀρτηρία καὶ ὁ στόμαχος, ἐν δὲ τοῖς
 κατὰ τὴν ὀσφὺν αὐτῆς τε τῆς εἰρημένης ἀρτηρίας τὸ
 κάτω καὶ τῆς κοίλης φλεβὸς ἡ ταύτη μοῖρα καὶ μέγι-
 στοι μύες, οὓς ψόας ὀνομάζουσιν, ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὸν 5
 τράχηλον οἱ τ' ἐπινεύοντές εἰσι μύες τὴν κεφαλὴν ἢ
 87 τε ἄνω || μοῖρα τοῦ στομάχου. πάντα ταῦτα τὰ προ-
 ειρημένα μόρια τὴν πρόσω χώραν ἐπέχοντα τῆς ῥάχεως
 οὐδαμῶς μετατεθῆναι βέλτιον ἡδύνατο. καλῶς οὖν
 ἡ φύσις προνοομένη, ἵνα πρῶτον αὐτῶν παύεται τὰ 10
 πλάγια, κατὰ ταῦτα τὴν ἔκφυσιν ἐποιήσατο τῶν ἀπὸ
 τοῦ νωτιαίου νεύρων, ὥς ἂν μήτ' ἐνοχλοῖτό τι μήτε
 τὴν σύνθεσιν ἀσθενεστέραν ἐργάζοιτο τῆς ῥάχεως ἢ
 τῶν συνδέσμων διακόπτοιο τὸ συνεχές ἢ διὰ μακροῦ
 τε ἅμα καὶ ἀσφαλεστέρου χωρίου φερόμενα κινδυνεῖ 15
 τι πάσχειν. ἡ γὰρ δὴ νῦν αὐτοῖς δεδομένη χώρα παν-
 τοίως ἀσφαλῆς ἐστὶ καὶ τὰς ἀνάντις τε καὶ κατάντις
 ἀποφύσεις οἷον χάρακά τινα προβεβλημένη. κατὰ μὲν
 γε τὴν ὀσφὺν — ἀπὸ ταύτης γὰρ ἀρκτέον τοῦ λόγου,
 διότι μεγίστους ἔχουσα τοὺς σφονδύλους ἀξιολόγους 20
 ἐκτέτατο καὶ τὰς ἀποφύσεις — εἰ κατασκέπτοιο σαφῶς
 τὴν ἐτέραν τῶν κατάντων, ἣν ἔμπροσθεν ἔλεγον εἰς
 ἰσχυρὸν σύνδεσμον τελευτῶσαν ὄφελος οὐ σμικρὸν
 εἶναι ταῖς τὰς διαρθρώσεις ἐργαζομέναις ἀποφύσεσι

4 κάτω DLU κάτω μέρος b μόνω κάτω B || 9 ἐδύνατο BL ||
 10 προνοομένη ch om. D, ὑπέρεν μεσ (v superscr.) οὖν ενα
 (superscr. r) U ὑπὲρ τὸ μέσον (infra script. ὑπειδομένη) in marg.
 γρ. ὑπὲρ εὐ μενῶν (sic) L bene igitur natura excedens medium
 ubi N; fortasse deletis καλῶς et προνοομένη vocabulis scri-
 bendum: ὑπέρεν μὲν οὖν ἡ φύσις, ἵνα || 12 post τι add. τῶν ἀπὸ
 τοῦ νωτιαίου νεύρων BL || 14 διακόπτοιο scripsi: διακόπτοι
 codd. intercideretur continuitas N || 19 γὰρ ταύτης U | τῷ λόγῳ
 codd., correxi || 22 κατάντων B

ταῖς ἀνάντεσιν, οὐκ εἰς τοῦτο μόνον εὐρήσεις χρη-
 στήν, ἥ ἀλλὰ πολὺν δὴ μᾶλλον εἰς τὴν πρώτην ἔκφυσιν 88
 τοῦ νεύρου παρεσκευασμένην. ἐξόπισθεν γὰρ αὐτοῦ
 παρατεταμένη τεῖχος ὄντως ἐστὶ καὶ πρόβλημα τῶν
 5 ὁπωσοῦν προσπιπτόντων αὐτῷ πρώτη πάντων ἐκδε-
 χομένη καὶ ἀποστέγουσα, καὶ ἐν τρωθῆναι τε καὶ συν-
 τριβῆναι δέοι καὶ ὁπωσοῦν ἄλλως πονῆσαι, πρὶν τὸ
 νεῦρον παθεῖν αὐτὴ πάνθ' ὑπομένουσα. ταύτην οὖν
 τὴν ἀπόφυσιν ἔν τε τοῖς τῆς ὀσφύος σφονδύλοις ἰδεῖν
 10 ἔστιν ἔτι μεγάλην, ὥς ἂν καὶ αὐτοῖς οὖσι μεγίστοις,
 καὶ τοῖς ἐσχάτοις δύο τοῦ θώρακος ὁμοίως ἔχουσιν.
 ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς τοῖς δέκα τὴν ταύτης χρεῖαν τοῖς
 νεύροις παρέχουσιν αἱ πλάγλαι τῶν ἀποφύσεων, αἷς
 ἐπιβέβηκέ τε καὶ διήρθρωται τὰ τῶν πλευρῶν ὅσται.
 15 ἅτε γὰρ ἤδη μικρότεροι τῶν κάτω γεγεννημένοι καὶ
 δεόμενοι τὴν ἀπόφυσιν ταύτην ἀξιόλογον κεκτῆσθαι
 χώραν ἑτέραν οὐκέτ' εἶχον ἐκφύσεως κατάντους, ἀλλ'
 ἀναγκαῖον ἐγένετο τῇ φύσει συγχρησασθαι τῷ δι'
 ἑτερόν τι κατεσκευασμένῳ καὶ πρὸς ἄλλο. καὶ γὰρ δὴ
 20 καὶ μεγάλη τε ἦν καὶ ἰσχυρὰ καὶ θέσεως ἐπικαιροτάτης
 ὥς πρὸς τὴν τοῦ νεύρου φυλακὴν τετευχυῖα. ἥ λοιποὶ 89
 δ' οἱ κατὰ τὸν τράχηλον σφόνδυλοι τὰς τῶν νεύρων
 ἐκφύσεις ὑπὸ τῶν ἐγκαρσίων ἀποφύσεων, ἃς δίκρους
 ἔφαμεν εἶναι, σκεπομένας τε καὶ φρουρουμένας ἀσφα-
 25 λῶς ἐκτέσαντο. πᾶσι μὲν δὴ τούτοις πλήν τοῦ πρώ-
 του σφονδύλου καθ' ἑκάτερον τῶν πλαγίων ἐν αὐτοῖς
 περάτων αἱ τῶν νεύρων ἐκφύσεις ἐγένοντο, κατὰ μὲν

1 post τοῦτο add. δὲ BDU erasit L || 5 αὐτῷ L¹ γρ. αὐτῇ L² ||
 7 τὸ] ἡ B || 11 καὶ codd. καὶ k || 12 λοιποῖς τοῖς δέκα BL λό-
 γοις τοῖσδε κατὰ U δέκα D (λοιπ. τοῖς om.) | αὐτῆς U || 19 γὰρ
 ἂν δὴ B || 21 τετευχυῖα BL τετευχία DU

τὸν τράχηλον ἑκατέρου τῶν ὁμιλούντων ἀλλήλοις σφον-
 δύλων, ὥς εἴρηται πρόσθεν, ἴσον ὥς ἐνι μάλιστα συν-
 τελοῦντος εἰς τὴν τοῦ παραπέμποντος τὸ νεῦρον τρή-
 ματος γένεσιν· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν ὁσφὺν ὅλην ἐπι-
 βαίνει σχεδὸν τι τῷ πέρατι τοῦ προτεταγμένου σφον- 5
 δύλου τὸ νεῦρον, ὥς ἂν ἐντεῦθεν μὲν ἐκφυομένης τῆς
 φρουρούσης ἀποφύσεως αὐτό, μεγάλων δὲ καὶ αὐτῶν
 τῶν σφονδύλων ὑπαρχόντων καὶ διὰ τοῦτο χώραν
 ἱκανὴν καὶ θατέρου μόνου τῷ νεύρῳ παρασχεῖν δυνα-
 μένου. κατὰ δὲ τὸν τράχηλον ἢ μικρότης τῶν σφον- 10
 δύλων οὐκ ἦν ἱκανὴ μόνη τὴν ὁδὸν παρασχεῖν τῷ
 νεύρῳ. δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο καὶ κατὰ τὸ πέρας
 ἑκάστου παρέγλυψεν ἢ φύσις οἶον ἡμικύκλιόν τι φυ-
 λαξαμένη διατιτράναι τοὺς σφονδύλους αὐτούς, ὥς ἔν,
 90 εἰ τοῦτ' ἔπραξεν, ἐξελέγχουσά τε τὴν || λεπτότητα αὐ- 15
 τῶν καὶ ἀσθενεῖς ἐσχάτως ἀποφαίνουσα. ταῦτά τοι
 καὶ τὰ σώματα αὐτῶν αὐτὰ κατ' ἀλλήλων ἐπιβαίνοντα
 προμήκη μὲν κάτω, κοῖλα δ' ἐκ τῶν ἔνωθεν ἐποιήσατο
 μερῶν, ἵν' αἱ τῶν ὑποτεταγμένων ἀνάντις ἀποφύσεις,
 αἱ τὴν τε κοιλότητ' αὐτῶν γεννώσκει καὶ περιλαμβά- 20
 νουσai τὸ πρόμηκες πέρας τοῦ προτεταγμένου, συντε-
 λῶσί τι καὶ αὐταὶ πρὸς τὴν τοῦ κοινοῦ τρήματος
 γένεσιν. ἔξωθεν γὰρ τούτων τὸ οἶον ἡμικύκλιόν ἐστι
 καὶ μετ' αὐτὸ τὰ τῶν σφονδύλων ἄρθρα, μέσον δ'
 ἀμφοῖν ἀνίσχει τὸ νεῦρον, ἅμα μὲν ὑπὸ πασῶν τῶν 25
 περικειμένων ἐξοχῶν σκεπόμενον, ἅμα δ' ἑκατέρου τῶν

1 ἀλλήλοις BLU ἀλλήλων D || 2 ἴσον] ἴσων D ἴσως b ||
 3 παραπέμποντος L παραπέμπαντος B || 4 ὅλον LDU || 8 καὶ
 om. D || 13 παρέγλυψεν codd. παρέγγλυψεν b || 16 post καὶ add.
 αὐτοῦς D || 20 τὴν om. U | τε om. BL || 22 αὐταὶ DL || 23 τούτων
 superscr. γρ. τούτου τε τὸ ἡμ. L || 26 προκειμένων U παρακ. B

σφονδύλων ὀλίγον τι παραγλύψαν, ὃ διαστήσας σὺ καὶ
χωρίσας ἀπ' ἀλλήλων τελέως τοὺς σφονδύλους οὐκ ἂν
οὐδὲ παραγεγλύφθαι δόξαις, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἡκολου-
θηκέναι ταῖς ἐκατέρων ἀποφύσεσιν. οὕτως ἡ φύσις
5 ἱκανῶς προϋνοήσατο τῆς δυσπαθείας καὶ τῶν ἄλλων
μὲν ἀπάντων σφονδύλων, μάλιστα δὲ τῶν κατὰ τὸν
τράχηλον, ὥς ἂν μικροτάτων ὑπαρχόντων, καὶ πάντ'
ἐπετεχνήσατο πρὸς τὸ μὴ διατρηῆσαι τὰ σώματ' αὐτῶν
αὐτὰ μὴδ' ἀσθενεῖς ἀπεργάσασθαι μήτ' αὐτοὺς μήθ' 91
10 ὅλης τῆς ῥάχεως τὴν σύνθεσιν, ὥς ἂν τρόπιν τέ τινα
καὶ θεμέλιον ὑπάρχουσαν ἅπαντος τοῦ ζώου τῆς συμ-
πήξεως. ἐν μὲν δὴ τοῖς κατὰ τὴν ὀσφύν, ὥς εἴρηται,
τοῖς πλαγίοις τῶν κάτω μερῶν ἐκάστου σφονδύλου
σαφῶς ἔστιν ἰδεῖν ἐπιβεβηκὸς τὸ νεῦρον. ἐν δὲ τοῖς
15 κατὰ τὸ μετάρφρενον ἐπιβαίνει μὲν κἀνταῦθα τῷ πέρατι
τοῦ προτεταγμένου σφονδύλου, σαφῶς μὴν οὐκέθ'
ὁμοίως, ἀλλ' ὥστε καὶ τοῦ κάτωθεν ἐφάπτεσθαι δοκεῖν.
ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν τράχηλον, ὅτι σμικρότατοι πάν-
των ἦσαν, ἐκάτερος τῶν σφονδύλων ἴσον εἰς τὴν ὁδὸν
20 τοῦ νεύρου συνετέλεσεν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἀποφύσεων
ἐκατέρας κοιλότητά τινα τῆς φύσεως ἐργασαμένης οὕ-
τως ἀσαφῶς, ὥς μὴδὲ παραγεγλύφθαι τι δοκεῖν αὐτῶν,
ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἡκολουθηκέναι. πότερον οὖν εἰς μόνας
τῶν εἰρημένων τρημάτων τὰς γενέσεις ἢ φύσις ἀπο-
25 βλέπουσα προμήκη μὲν κάτω, κοῖλα δ' ἐκ τῶν ἄνω

1 παραγλύψαν D || 3 παραγεγλύφθαι k || 4—5 ἱκανῶς ἡ φ. D ||
5 καὶ ante τῶν add. codd., om. k || 8 ἐτεχνήσατο D || 9 αὐτὰ codd.,
om. b | μήτ' ante αὐτοὺς add. codd., om. b || 10 ὅλης LU ὅλως
BD || 13 τοῖς ante πλαγίοις om. D || 14 ἰδεῖν om. ch | ἐπιβεβη-
κὸς L (in ras.) ἐπιβεβηκός U ἐπιβεβήκοι D || 16 μὴν BLU
μὲν D || 19 ἕκαστος D || 21 ἐκατέρων codd. ἐκατέρας b || 22 παρ-
εγεγλύφθαι D

μερῶν ἀπειργάσατο τὰ σώματα μόνων τῶν κατὰ τὸν
 τράχηλον σφονδύλων, ἢ καὶ τι χρηστότερον ἄλλο προ-
 ορωμένη; καὶ τί δὴ ποτε τοὺς ἄλλους ἅπαντας σφον-
 92 δύλους εἰς ὁμαλές τε || καὶ λεῖον ἴσον τε πανταχόθεν
 καὶ ἀκριβῶς ἐπίπεδον κύκλῳ περατοῦσα καὶ κατὰ τοῦτο 5
 πρὸς ἀλλήλους συνάπτουσα μόνων τῶν κατὰ τὸν τρά-
 χηλον οὐ τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο σύνταξιν; ἢ ὅτι διττὸν
 ἐκάστου τῶν σφονδύλων ἔχοντος τὸν πρῶτον σκοπὸν
 τῆς κατασκευῆς ἔδραν μὲν ἀσφαλῆ τῆς ὅλης ῥάχεως,
 ὥς ἂν τρόπεώς τε τινος οὔσης καὶ οἶον θεμελίον, 10
 κίνησιν δέ, ὥς ἂν ζῶον μορίου, τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι
 σφονδύλοις τοῖς κάτω τοῦ τραχήλου μελίσων τῆς ἀσφα-
 λείας ἐστὶ χρεῖα, τοῖς δ' ἄνω τῆς κινήσεως. ἐννοήσας
 γάρ, ὥς εἰς πλείους ἐνεργείας δεόμεθα πολυειδῶς τε
 ἅμα καὶ ταχέως καὶ μέγρι πλείονος ἐπινεύειν τε καὶ 15
 ἀνανεύειν καὶ περιφέρειν εἰς τὰ πλάγια τὸν τράχηλον
 ἥπερ ὅλην κινεῖν τὴν ῥάχιν, ἐπαινέσεις οἶμαι τὴν
 φύσιν ἐλομένην ἑκατέρῳ τῷ μέρει τῆς ῥάχεως τὸ πρόσ-
 φορον, τῷ μὲν τραχήλῳ τὴν κίνησιν, τῷ δ' ἄλλῳ
 παντὶ τὴν ἔδραν. ἀλλ' οὐτ' ἀσφαλῶς ἐπ' ἀλλήλων 20
 βεβηγμένοι τοῖς κάτω σφονδύλοις οἷόν τ' ἦν ἄνευ πλα-
 τείας τε βάσεως καὶ δεσμοῦ συντόνου οὔτε κινεῖσθαι
 τοῖς ἄνω ῥαδίως ἄνευ προμήκους ἀποφύσεως ἢ συν-
 93 δέσμον χαλαροῦ. || πάντα γοῦν, ὥς ἐδείχθη, τὰ πολυει-
 δῶς κινούμενα τῶν ἄρθρων εἰς σφαιροειδεῖς τελευτᾷ 25
 κεφαλᾶς. καὶ εἴ γε μηδὲν ὅλως ἐφρόντισε τῆς ἀσφα-
 λοῦς ἔδρας ἢ φύσεως ἐν τοῖς κατὰ τὸν τράχηλον σφον-

4 ὁμαλές τε U ὁμαλές I ὁμαλοῦς B ὁμαλὸν D || 5 ἀκριβῶς B |
 κύκλον D || 6 μόνων τὸν U || 7 ἢ om. D || 10 τέ om. BLU | οἶον |
 ὁμοιον U || 12 τοῖς ante κάτω om. D | κατωτάτω BL² || 13 ἢ
 χρεῖα BL || 15 τε om. D || 26 ἐφρόντιζε LU

δύλοις, ἀλλ' εἰς ἐτοιμότητα κινήσεως μόνον αὐτοὺς
 παρεσκεύασεν ὥσπερ βραχίονα καὶ μηρόν, εἰς σφαιρο-
 ειδεῖς ἂν ὥσπερ κἀκεῖνα τὰ κῶλα κεφαλὰς αὐτοῦς
 ἐπεράτωσεν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐπελέληστο καὶ τῆς ἐτέρας
 5 χρείας αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτ' εἰς τοσοῦτον προμήκεις
 ἐποίησεν, εἰς ὅσον ἔπρεπεν αὐτοῖς οὐ ῥαδίως μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῶς κινεῖσθαι. συλλαμβάνει δ' εἰς τὴν
 ἀσφάλειαν οὐ μικρὰ καὶ τᾶλλα, τὰ μὲν κοινὰ τῶν
 σφονδύλων ἀπάντων, τὰ δ' ἐξαίρετα καὶ μόνων τῶν
 10 κατὰ τὸν τραχήλον ἴδια.

Cap. IV. Οἱ μὲν δὴ σύνδεσμοι πάντες οἱ περικει-
 μενοι πανταχόθεν αὐτοῖς, οἳ τ' ἐν ταῖς πλαγίαις ἀπο-
 φύσεσι καὶ πολὺν δὴ μᾶλλον ἐν ταῖς ὀπίσω, κοινοὶ
 πάντων εἰσὶ τῶν σφονδύλων· ἡ δὲ τῶν μυῶν ἰσχὺς
 15 τῶν τῇδε καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος ἴδιον ἐξαίρε-
 τον ὑπάρχει τοῖς ἐν || τραχήλῳ σφονδύλοις. μικροῖς 94
 γὰρ οὖσιν αὐτοῖς πολλοὶ καὶ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ περι-
 κεινται μύες. καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν τὰ
 πλάγια τὰ γεννῶντα τὴν ἄνωθεν ἄπασαν κοιλότητα
 20 σφίγγει δῆπον καὶ αὐτὰ τὰς ἐμβαινούσας αὐταῖς τῶν
 ὑπερκειμένων σφονδύλων ἐξοχάς. ἐξ ὧν ἀπάντων εἰς
 ἀσφάλειαν οὐδὲν ἥττον παρεσκευάσθησαν τῶν ἄλλων
 σφονδύλων, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα πολὺν χαλαρωτέραν
 αὐτῶν ἐκτήσαντο τὴν σύνθεσιν. οὕτω μὲν δὴ τὰ τ'
 25 ἄλλα τοὺς σφονδύλους τῆς ῥάχεως ὕλης ἢ φύσεως ἀσφα-
 λῶς ἐκόσμησε καὶ τῶν νεύρων τὰς ἐκφύσεις ἐποίησατο

1 μόνον scripsi: μόνους codd. || 2 παρεσκεύαζε DLU | ὥσπερ
 καὶ B εἰς σφαιροειδεῖσαν ὥσπερ U || 4 ἐπιλέληστο superscr. o B ||
 13 ταῖς] τοῖς DL¹U || 15 πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος ch || 15—16
 ἐξαίρετον καὶ ἴδιον k || 17—18 παράκεινται B || 18 μύες om. D ||
 20 αὐταῖς codd. αὐτῶν ch || 21 ὑποκειμένων U || 25 τὰ τοὺς U |
 τοῦ σπονδύλου DL¹ || 26 ἐκόσμησατο L¹ -σε L² -ητο B

καθ' ὃν ἐχοῖν μάλιστα τρόπον. ἐπὶ δέ γε τοῦ πρώτου
 σφονδύλου πολὺ τῶν ἄλλων διαλλάττοντος, εἴ τι με-
 μνήμεθα τῶν διαρθρώσεων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἔμπροσθεν
 λόγον εἰρημένων, οὐτ' ἐκ τῶν ἄνω μερῶν, οἷς διήρ-
 θρωται πρὸς τὴν κεφαλὴν, οὐτ' ἐκ τῶν κάτω, καθ' ἃ 5
 τὸν δεύτερον περιβέβηκεν, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν πλαγίων
 ὥσπερ τοῖς ἄλλοις ἀσφαλὲς ἦν ἐκφύεσθαι νεῦρον.
 ἰσχυρὰ γὰρ ἡ κίνησις ἐστὶν αὐτοῦ καὶ πολὺ παραλ-
 λάττουσαν ἐργαζομένη τὴν θέσιν, ἐνίοτε μὲν ἀκριβῶς
 95 περιβαίνοντος ἢ ταῖς || τῆς κεφαλῆς ἐξοχαῖς ἢ ταῖς τοῦ 10
 δευτέρου κυρτότησιν, ἐνίοτε δ' ἀποχωροῦντος ἐπὶ πλεῖ-
 στον. ἐκινδύνευσεν ἂν οὖν, εἰ κατὰ τὰς διαρθρώσεις
 αὐτὰς τὸ νεῦρον ἐτέτακτο, θλάσθαι μὲν, ὁπότ' ἀκρι-
 βῶς συνήρχετο, διασπᾶσθαι δ', ὁπότ' ἐπὶ πλεῖστον
 ἀφίστατο, πρὸς τῷ μηδὲ τὸν σφόνδυλον αὐτὸν ἐκγλυ- 15
 φῆναι δύνασθαι ταύτῃ λεπτὸν ὑπάρχοντα. διὰ τοῦτ'
 οὖν, ἐπεὶ μήτ' ἐκ τῶν πλαγίων μερῶν ὥσπερ τοῖς
 ἄλλοις μήτε καθ' ἃ περιβαίνει τὸν δεύτερον σφόνδυ-
 λον ἢ τῆς κεφαλῆς κορώνη, δυνατόν ἦν ἀσφαλῶς ἐκ-
 φύναι τοῖς νεύροις, ἐνθα παχύτατός ἐστιν ὁ πρώτος 20
 σφόνδυλος, ἐνταῦθα διέτρησεν ἡ φύσις αὐτὸν ἐγγὺς
 τῶν ἄνω διαρθρώσεων ὁπαῖς λεπτοτάταις ἐκ πάντων,
 ὥς οἷόν τε, τὴν δυσπάθειαν αὐτῷ τε τῷ σφονδύλῳ
 καὶ τῷ νεύρῳ παρασκευάζουσα. τὸ μὲν δὴ νεῦρον ὅτι
 τῶν ἄρθρων ἀπαχθὲν ἀσφαλέστερον ἔμελλε τετάξεσθαι, 25
 παντὶ δῆλον. ὁ δὲ σφόνδυλος, ἵν' ἐστὶ παχύτατος

1 τρόπον superser. γρ. τόπον L || 4 post εἰρημένων add.
 οὐκέτ' οἷόν τ' ἦν BL || 6 τὸν δεύτερον scripsi: τὸ δεύτερον B
 τῷ δευτέρῳ D¹ LU τῶν δευτέρων D² | περιβέβηκεν LU || 7 τὸ
 νεῦρον b || 10 ἢ (pr.) om. BL || 13 ἐτέτατο B || 15—16 ἐκγλυφῆναι BL
 ἐκγλυφθῆναι U ἐγγλυφθῆναι D || 17 ἐπειδὴ D || 19 ἀδύνατον DU ||
 24 δὴ τὸ (repet.) U || 25 ἀπαχθέντι U || 26 ἵν' ἐν U

ἑαυτοῦ, διατρηθεὶς ὅπαις ἐσχάτως λεπταῖς εὐδηλον ὥς
 οὐδ' αὐτὸς ἂν τι δεινὸν πάθοι. || ὅθεν οὐδ' εἰ πάντα 96
 τις τᾶλλα τοῖς σφονδύλοις ἅπασιν, ὅσα καθ' ὅλον
 εἴρηται τὸν λόγον ὑπάρχειν ἀγαθὰ, μὴ κατὰ πρόνοιάν
 5 τινὰ καὶ τέχνην, ἀλλ' ὑπὸ τύχης φαίη γερονέναι, προσ-
 θεῖναι τοῖς ἄλλοις οὐκ ἂν οἶμαι τολμήσαι τοῦτο, ὥς
 καὶ τὰ τοῦ πρώτου σφονδύλου τρήματα κατὰ τύχην
 ἐγένετο. φαίνεται γὰρ ἐναργῶς, ὅτι τε καθ' ἑκάτερον
 αὐτοῦ τῶν περάτων οὐκ ἦν ἄμεινον ἐκφῶναι τινὰ
 10 νεῦρα, διὰ τοῦτο τρηθεὶς αὐτός, ὅτι τε κίνδυνος ἦν
 τρηθῆναι λεπτῷ σφονδύλῳ, διὰ τοῦτο καὶ στενότατα
 σχῶν αὐτὰ καὶ κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, καθ' ἃ μάλιστα
 παχύτατος ἦν ἑαυτοῦ. καὶ γὰρ τοι καὶ αὐτὸ τοῦτο,
 παχύτατον ἑαυτοῦ κατ' ἐκεῖνα γενέσθαι τὸν πρῶτον
 15 σφόνδυλον, ἢ φύσις προπαρεσκεύασεν οὐκ ἀργῶς οὐδ'
 ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἵνα τρηθείη κατὰ τοῦτ'
 ἀσφαλῶς, ἔπειτα δ' ὑπὲρ τοῦ κἀνωθεν μὲν τὰς τοῦ
 δευτέρου σφονδύλου κυρτότητας, ἄνωθεν δὲ τὰς ἐξοχὰς
 τῆς κεφαλῆς ὑποδέξασθαι. καθ' ἃ γὰρ ἔμελλε μάλιστα
 20 πονήσῃν, κατὰ ταῦτα καὶ διαφερόντως αὐτὸν ἰσχυρὸν
 ἀποτελεσθῆναι βέλτιον ἦν.

Cap. V. Ἄρ' οὖν ἅπαντα μὲν ταῦτα καλῶς ἢ φύσις 97
 ἐδημιούργησεν, ἑκάτερον δὲ τῶν ἐκπιπτόντων νεύρων
 εἰς ἃ μὴ χορὴ μόρια διέσπειρεν, ἢ κὰν τούτῳ θαυμά-
 25 ξειν αὐτὴν προσῆκεν εἰς τοὺς ἐπικειμένους τε καὶ
 παρακειμένους τῇ πρώτῳ σφονδύλῳ μὺς διανείμασαν
 ἀμφοτέρω; κινεῖσθαι γὰρ αὐτοὺς δεομένους εὐλογον

6 τολμήσαι BDL | τοῦτον BLU || 8 τε om. D | ἕτερον BU ||
 11 καὶ διὰ U | στενότατα U || 11—12 στενοτάτας ἔσχεν ὅπας B
 στενοτάτας ἔχων αὐτάς L¹ || 21 ἦν om. B || 25 ἐπικειμένους
 superscr. ὑποκ. L || 26 πρώτῳ om. a

ἦν ἐκ τῶν πλησιαζόντων μερῶν τοῦ νωτιαίου δέχεσθαι
νεῦρα. τί δὲ τοὺς ἄλλους ἅπαντας μῦς τοὺς περικει-
μένους τῷ τραχήλῳ τοὺς κινοῦντας τὴν κεφαλὴν οὐχὶ
καὶ αὐτοὺς [μέντοι] βέλτιον ἦν αὐτόθεν ποθεῖν ἐκ τοῦ
κατὰ τὸν τραχήλον νωτιαίου τὰς ἀρχὰς τῶν νεύρων
λαμβάνειν; καὶ τοίνυν ἐπειδὴ τῆς πρώτης συζυγίας
λεπτῆς ὑπαρχούσης ἀδύνατον ἦν ἀπονεῖμαί τινα τῇ
κεφαλῇ μοῖραν, ἐκ τῆς δευτέρας ἐργάζεται τοῦτο καὶ
διεκπίπτει γὰρ τῶν ἐπικειμένων μῶν ἐκάτερον τῶν
νεύρων, λοξὸν μὲν πρῶτον εἰς τοῦπίσω τε ἅμα καὶ 10
ἄνω, λοξὸν δ' αὖθις ἐκ τῶνδε πρὸς τε τὸ πρόσω καὶ
ἄνω προερχόμενον εἰς ἅπανθ' οὕτω διασπείρεται τῆς
κεφαλῆς τὰ τε περὶ τὰ ὦτα μόρια καὶ τὰ ὑπισθεν
98 ἄχρι τῆς κορυφῆς τε καὶ τῆς ἄρχῆς τοῦ βρέγματος·
καὶ λεχθήσεται γὰρ περὶ αὐτῶν αὖθις ἐν τῇ τῶν νεύ- 15
ρων ἐξηγήσει κατὰ τὸν ἐκκαιδέκατον λόγον. ὅσον δ'
ὑπόλοιπον ἔμεινε κάτω τῆς δευτέρας συζυγίας τῶν
νεύρων, εἰς τοὺς πλησίον ἅπαντας ἐνεμήθη μῦς, ἀφ'
ὧν αἱ τῶν πρώτων σφονδύλων πρὸς ἀλλήλους τε καὶ
τὴν κεφαλὴν γίνονται κινήσεις. ἔστι δ' ἡ τῶν νεύ- 20
ρων τούτων ἑκαυσὶς οὗτ' ἐκ τῶν πλαγίων τρημάτων,
ὥσπερ ἐπὶ τε τῆς τρίτης συζυγίας καὶ τῶν μετ' αὐτήν,
οὗτ' αὐτοῦ διατιτραμένου τοῦ δευτέρου σφονδύλου,
καθάπερ ὁ πρῶτος. ἐκ μὲν γὰρ τῶν πλαγίων ἀδύνα-
τον ἦν διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ πρώτου λελεγμένην αἰτίαν· 25
ἐπ' ἄλλον δ' οὐκέτ' οὐδενὸς αὐτοῦ μέρους ἐνεχῶρει

2 νεῦρα BLU νεῦρον D || 5 post νεύρων add. μάλιστα BL ||
12 ἅπανθ' BL ἅπαν DU || 13 verba τὰ τε — βρέγματος exc.
Orib. III 497 || 17 ante συζυγίας add. in marg. καὶ τρίτης U² ||
20 τῶν δύο U² || 22 τρίτης] πρώτης B | τῶν BLU τῆς D || 23 δια-
τρημένου superscr. τε L || 25 ἐπὶ τούτου L¹ γρ. τοῦ πρώτου L²

γενέσθαι περιβεβηκότος αὐτὸν τοῦ πρώτου σφονδύλου. καθ' ὃ τοίνυν μόνον ἦν δυνατὸν ἐκατέρωθεν τῆς ἀκάνθης ἐγένετο χώραν τινὰ τῆς φύσεως ἐργασαμένης ἐνταῦθα μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου σφονδύλου, 5 δι' ἧς ἡ δευτέρα συζυγία τῶν νεύρων ἐξέρχεται μηδὲν ἐκ τῆς κινήσεως αὐτῶν βλαπτομένη. ἡ δὲ δὴ τρίτη συζυγία τῶν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου νεύρων ἐκ τοῦ κοινοῦ τρήματος ἀνίσχει <τοῦ> || δευτέρου καὶ τρίτου σφον- 99 δύλου διανεμομένη τοῖς τε τὰς γνάθους κινουῦσι μυσὶ καὶ τοῖς ἀνανεύουσιν ὅλον τὸν τραχήλου ὀπίσω μετὰ 10 τῆς συμπίσεως κεφαλῆς. ἐπιμίννεται δ' αὐτῆς τὸ πρόσω φερόμενον ἀμφοτέραις ταῖς συζυγίαις, τῇ τε πρόσθεν εἰρημένη τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ μελλούσῃ λεχθῆ- σεσθαι τῇ τετάρτῃ. καὶ τὴν γ' ἀκριβῆ νομῆν, ἣν ἐν 15 τοῖς πρόσω τοῦ τραχήλου μέρεσιν ἡ σύζευξις αὐτῶν ἴσχει, κατὰ τὸν ἐκκαιδέκατον ἐξηγήσομαι λόγον. ἐν δὲ τῷ παρόντι χρὴ γιγνώσκειν τοσοῦτον, ὥς ἡ τρίτη καὶ τετάρτη συζυγία τοῖς τε κοινοῖς τοῦ τραχήλου καὶ κεφαλῆς μυσὶν αὐτῇ χορηγῇ τὰ νεῦρα καὶ τοῖς τὰς 20 γνάθους κινουῦσιν, ὥσπερ γε καὶ τοῖς ὀπίσω τῶν ὠτων ἅπασι μέρεσιν. ἡ δ' ἐφεξῆς τῶν εἰρημένων τεττάρων συζυγιῶν ἡ πέμπτη τὴν μὲν ἔκφυσιν ἔχει, καθ' ὃ συμβάλλει ὁ τέταρτος σφόνδυλος τῷ πέμπτῳ, διανεμέ- ται δ' εὐθὺς ἀνίσχουσα ταῖς προειρημέναις ὁμοίως. 25 τὸ μὲν γάρ τι μέρος αὐτῆς ὀπίσω φέρεται διὰ βάθους εἰς τοὺς κοινούς τραχήλου τε καὶ κεφαλῆς μῦς, ἔτε-

1 γίνεσθαι BL | περιβεβηκότος U περιβεβληκότος cett. || 2 μόνον ἦν LU μόνην D || 8 τοῦ post ἀνίσχει om. codd., add. k | δευτέρου DU || 9 verba τοῖς τε — ἅπασι μέρεσιν exc. Orib. III 498—99 || 12 post φερόμενον add. μέρος b, om. codd. *peruiscetur vero pars eius quae* N || 17 super τρίτη add. δευτέρα καὶ U* || 20 τοῖς] τῶν U || 23 συμβάλλουσιν codd. συμβάλλει k

ρον δὲ πρόσω πρὸς τε τοὺς τὰς γνάθους κινουῦντας ||
 100 ἀναφέρεται καὶ τοὺς τὴν κεφαλὴν ἐπινεύοντας· ἄλλο
 δὲ τρίτον ἐν μέσῳ τῶν εἰρημένων ἐστὶ μορίων αὐτῆς
 ἐπὶ τὸ τῆς ὁμοπλάτης ὑψηλὸν ἀνατεινόμενον. ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν τοῖς ταύτῃ μυσὶν ἅμα τῷ περικειμένῳ δια- 5
 νέμεται δέρματι, καθάπερ γε καὶ τῶν προειρημένων
 ἕκαστον ἀποφύει τι καὶ πρὸς τὸ δέσμα. κατὰ δὲ τὴν
 ῥίξαν τῶν νεύρων ἐπιμίννυται τι μέρος αὐτῆς ἑκατέρω
 τῶν πλησίον συζυγίων ἕκτη καὶ τετάρτη καὶ τό γε
 καταβαῖνον ἀπὸ τῆς τετάρτης ὡς αὐτήν, ἰσχνὸν ὄν, 10
 ἐκείνῳ μάλιστα φαίνεται μιννύμενον αὐτῆς τῷ μέρει,
 καθ' ὃ τὴν μεγίστην μοῖραν ἐκ τῶν ταύτῃ σφονδύλων
 ἀθροισομένην ἴσχει τὸ τοῦ διαφράγματος νεῦρον, ἐν
 ἑκατέρωθεν καὶ τοῦτο τῶν διαφρακτικόντων ὑμένων τὸν
 θώρακα φερόμενον κάτω. τῆς δ' ἕκτης συζυγίας ἐφεξῆς 15
 τῇδε μετὰ τὸν πέμπτον σφόνδυλον ἐκπιπτούσης ἐπι-
 μιξία μεγάλη γίννεται πρὸς τὰς περιεχούσας ἀμφοτέ-
 ρας, ἀλλὰ τό γε πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀποτείνεται
 πρὸς τὰ σιμὰ τῶν ὁμοπλατῶν. αὕξει δὲ πῶς ἐκ τῶν
 πρόσω μερῶν καὶ τὸ τοῦ διαφράγματος νεῦρον, ὥσπερ 20
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν τοῖς τῇδε σφονδύλοις ἀποφύσεις
 101 τινὰς πέμπει σμικρὰς || ὁμοίως ταῖς ἄλλαις συζυγίαις
 τῶν νεύρων τῶν κατὰ τὸν τράχηλον, ὃν τὴν κατὰ
 μέρος ἅπασαν νομὴν ἀκριβέστερον ἐν τῷ τῶν νεύρων
 ἰδίῳ λόγῳ δηλώσω. κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα τόνδε τὸ 25

1 τε το (τὰ B) τοὺς BU || 2 ἀναφέρεται add. BLU² (in
 marg.) om. DU¹ | τοὺς (ante τὴν) om. D || 3 μόριον L || 7 ἀπο-
 φύει τι L² ἀποφύεται L¹ || 10 ὡς codd. εἰς ch || 12 ταύτῃ
 scripsi: ταύτης codd. || 15 φερόμενων U || 16 τὸν πέμπτον σφόν-
 δυλον BL τὸν ε σφ. U τῶν πέντε σπ. D || 24 ἀκριβέστερον om.
 DU¹ add. BLU² in marg. || 25 τόδε DL¹U | τὸ om. U

κεφάλαιον αὐτὸ μόνον ἐκάστης τῶν συζυγιῶν ἐξηγή-
 σασθαι προϋθέμην, οἷον καὶ ὅτι τῆς ἐβδόμης ἀνισχοῦ-
 σης ἢ μετὰ τὸν ἕκτον σφόνδυλον ἐκ τοῦ κοινοῦ τρή-
 ματος αὐτῷ πρὸς τὸν ἑβδομον ἐπιμίσξα μεγάλη γίννεται
 5 πρὸς ἀμφοτέρας τὰς περιεχούσας συζυγίας, ἀποτείνεται
 δὲ τὸ πλεῖστον αὐτῆς ἐπὶ τὸν βραχίονα, καθάπερ γε
 καὶ τῆς ὀγδόης συζυγίας ἐκφυομένης τοῦ νωτιαίου
 μετὰ τὸν ἑβδομον σφόνδυλον εἰς τὸν πῆχυν ἵκει τὸ
 πλεῖστον ἀναμιγνυμένης καὶ τῆσδε καὶ διαπλεκομένης
 10 ταῖς περιεχούσαις. οὕτω δὲ καὶ τῆς μετὰ τὸν ὀγδοον
 ἀναμιγνυμένης τῇ πρὸ αὐτῆς μέρος οὐκ ὀλίγον κατ'
 ἄκρας ἔρχεται τὰς χεῖρας. ἔστι δ' ἤδη ταῦτα τὰ νεῦρα
 κατὰ τὸ πρῶτον μεσοπλεύριον ἐλαχίστην ἔχοντα χώραν,
 ὥς ἂν καὶ τῶν πλευρῶν τῶν πρώτων σμικροτάτων
 15 οὐσῶν. καὶ διὰ τοῦτό γε μετὰ τὸν ἑβδομον σφόνδυλον
 ἡ φύσις ὑπῆρξατο διαπλάττειν τὸν θώρακα, || καίτοι 102
 μηδέπω τῶν χειρῶν ἔχουσιν τὸ σύμπαν, ὅτι τῇ μετὰ τὸν
 ὀγδοον συζυγίᾳ δυνατὸν ἦν αὐτῇ πρὸς ἄμφω χρήσα-
 σθαι, τό τε πρῶτον μεσοπλεύριον καὶ τὴν χεῖρα. καὶ
 20 μὲν δὴ καὶ τῷ διαφράγματι τὰ νεῦρα θαναμαστῶς πάνν
 κατήγαγεν ἐκ τοῦ κατὰ τὸν τράχηλον νωτιαίου καὶ
 τοῖς γε μεσοπλευρίοις μυσὶν ἐκ τῶν ψανόντων ἐκάστου
 σφονδύλων ἄγουσα. διαφερόντως γὰρ ἔχει ταῖς φρεσὶ
 πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας μῦς οὐ κατὰ τὸ σχῆμα
 25 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν· κυκλο-
 τερεῖς μὲν γὰρ αὐτῶν τὸ σχῆμα, λοξὴ δ' ἡ θέσις, ἐν

1—2 ἐξηγήσασθαι BLU διηγ. D || 3 ἡ] ὁ D || 5—6 ἀποτεί-
 νεται δὲ BL ἀποτείνεται U ἀποτείνουσα D || 7 ἐβδόμης DU ||
 9 post πλεῖστον add. αὐτῆς BL² || 12 ἔσται B | δ' ἤδη BL ἤδη U
 δὲ D || 16 ἀπῆρξατο D || 21 τὸν om. LU || 23 σπονδύλου D |
 ἄγουσα L¹U ἀγαγοῦσα BL² || 25 καὶ τὴν θέσιν om. D

μὲν τοῖς πρόσω καὶ ἄνω μέρεσι πρὸς τὸ στέρνον ἀνή-
 κουσα, τοῦντεῦθεν δ' αἰεὶ πρὸς τε τοῦπίσω καὶ κάτω
 φερομένη μέχρι τοῦ ψαῦσαι τῆς ῥάχεως, ἣ καὶ συμ-
 φύεται τὸ διάφραγμα κατ' ὀσφύν. ἡ κεφαλὴ δέ, ἐφ'
 ἣν ἀναρτῶνται τοῖς μυσὶν ἅπασιν αἱ ἴνες, οὐχ, ὥς ἂν 5
 οἰηθεῖν τις, ἐν τοῖς κατὰ τὸ στέρνον ὑπάρχει χωρίοις,
 ὥσπερ οὐδ' ἐν τοῖς κατ' ὀσφύν, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ
 παντὸς τοῦ διαφράγματος τῷ νευρώδει. καὶ τοίνυν
 εἰς τοῦτο καθήκειν τὰ νεῦρα τὰ κινουῦντα αὐτὰς ἐξ
 103 ὑψηλοῦ τινος ἀναγκαῖον ἦν, || ἵν' εἰς ἅπαν μέρος ἰσόρ- 10
 ροπον ἐκτείνῃ τὴν ἐνέργειαν. οὕτω γὰρ ἔχοντος τοῦ
 διαφράγματος, ὥς ἔχει νῦν, ἀναγκαῖον ἦν ἥτοι τὸ
 μέσον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἔχειν τοῦ μυὸς ἢ τὰ ἀντι-
 κείμενα τῷδε τὸν περιγράφοντα κύκλον ὅλον αὐτοῦ,
 καθ' ὃ συμφύεται τοῖς πέριξ. ἀλλ' εἴπερ ἕνεκα τοῦ 15
 κινῆσαι τὸν θώρακα γέρονεν, ἀναγκαῖον ἦν ἔσχατα
 μὲν αὐτοῦ, καθ' ἃ συμφύεται πρὸς αὐτόν, γενέσθαι,
 τὴν κεφαλὴν δ' ἀντιτετάχθαι πᾶσιν οὐκέτ' οὐδ' ἄλλην
 οὐδεμίαν ἔχουσαν ἐπιτηδειοτέραν χώραν τοῦ μέσου
 τῶν φρενῶν, εἰς ὃ φαίνεται τὸ ζεύγος τῶν νεύρων 20
 καθήκον. εἰ δέ γ' ἐξ ἐκείνων τῶν μερῶν ἐνεφύετο
 τῷ διαφράγματι τὰ νεῦρα, καθ' ἃ συμφύεται τῷ θώ-
 ρακι, τὴν τελευτήν ἂν ἔσχε περὶ τὸ νευρωδέστατόν τε
 καὶ μέσον αὐτοῦ. οὐ μὲν εἰς γε τὴν τελευτήν τῶν
 μυῶν, ἀλλ' εἰς τὰ πρῶτ' αὐτῶν καταφύεσθαι χρὴ τὰ 25
 κινήσονται νεῦρα. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ διάφραγμα
 μόνον τῶν μετὰ τὰς κλεῖς μορίων ἐκ τοῦ κατὰ τὸν

7 μέσῳ om. b || 8 post διαφράγματος add. μεταξὺ b ||
 14 αὐτοῦ] αὐτὸ L¹U ἐαυτὸ L² αὐτῷ D || 15 τοῖς om. DL¹U ||
 16 κινεῖσθαι BL¹ || 19 ἔχουσαν BL¹U ἔχουσαι D || 21 δέ γ'] δ'
 D || 23 ἔσχον BL | 27 τὸν om. DL τὰ U

τράχηλον νωτιαίου λαμβάνει νεῦρα, τῶν δ' ἄλλων
οὐδὲν ἔτι τῶν κάτω· διὰ μακροῦ || γὰρ ἔγειν αὐτὰ 104
παρὸν ἐκ τῶν πλησίον ἐπιπέμπειν μορίων ἀγνοούντος
ἦν τὸ βέλτιον δημιουργοῦ. διὰ ταύτην μὲν δὴ τὴν
5 χρεῖαν εἰς τὸ διάφραγμα καθήκει νεῦρα μετέωρα διε-
χόμενα τὸν θώρακα σύμπαντα. καὶ μέντοι, διότι
μετέωρα πάντως ἐχρῆν αὐτὰ φέρεσθαι τῷ μετεώρῳ τοῦ
διαφράγματος ἐμφύεσθαι μέλλοντα, διὰ τοῦθ' ἡ φύσις
ἐχρήσατο τοῖς διαφράττουσιν ὑμέσι τὸν θώρακα πρὸς
10 τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν τῆς φορᾶς· τούτοις γὰρ παρα-
τεταμένα καὶ τούτοις παραφνόμενα κρατεῖται τε καὶ
στηρίζεται πρὸς αὐτῶν.

Cap. VI. Καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ θώραξ αὐτὸς ἤρξατο
συμπήγνυσθαι μετὰ τὸν ἑβδομον σπόνδυλον, ἥνικ'
15 οὐκέτ' εἰς οὐδὲν οὔτε τῶν κατωτέρω μορίων οὔτε τῶν
κατὰ τὸν τράχηλον ἢ τὰς χεῖρας ἐχρῆν ἐπιπεμφθῆναι
νεῦρα. ἄμεινον γὰρ ἦν τὸν κατ' αὐτὸν νωτιαῖον τὰς
ἀποφύσεις ἐγγύθεν χορηγεῖν ἅπασιν τοῖς τῇδε μορίοις,
καὶ διὰ τοῦτο τῶν καθ' ἑκάστον μεσοπλεύριον νεύρων
20 ἐκπίπτει διὰ τῶν μυῶν εἰς τὰ ἐκτὸς οὐ σμικρὰ μοῖρα
παρὰ μὲν τὰς ῥίζας τῶν πλευρῶν εἰς τὰ κατὰ ῥάχιν
ὄργανα διασπειρομένη, || μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τὰ κυρτὰ 105
μάλιστα καθ' ἑκάστην πλευρὰν εἰς τὰ περικείμενα τῷ
θώρακι σώματα, καθάπερ γε καὶ πλησίον τοῦ στέρνου
25 τοῖς ταύτῃ μέρεσι διασπειρομένη. κατὰ λόγον οὖν,

3 ἐπιπέμπει BL || 7 ante τῷ add. καὶ b || 10 φρουρᾶς U
φθορᾶς D || 11 παραφνόμενα BLU παραφερ. D || 12 πρὸς] παρ'
D || 14 τῶν ἐπὶ σπονδύλων D | post σπόνδυλον add. τὸν ὀγδοον
σπόνδυλον B superscr. γρ. τὸν ὀγδοον L || 15 κατωτέρω BL
κατωτέρων U κάτω D || 17 νεῦρα] μόρια D | τῷ DLU | νωτιαίῳ
DLU || 21 post ῥίζας add. αὐτῶν D || 22 διασπειρομένη L²
διασπειρόμενα BDU | παρὰ] πρὸς U || 23 παρακείμενα B ||
25 διασπειρόμενα codd., correxi

GALENUS ed. Helmreich II

17

ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄνω πάντα τοῦ θώρακος ἐχρῆν ἐκ τοῦ
κατὰ τὸν τράχηλον νωτιαίου πλησίον ὄντος ἴσχειν τὰ
νεῦρα, τὰ δὲ περὶ τῷ θώρακι πάντα καὶ ταῦτ' ἐκ τοῦ
πλησίον νωτιαίου τοῦ κατὰ τὸ μετάφρενον, ἐνὶ δὲ
μόνῳ τῶν κάτω μορίων τῷ διαφράγματι παρὰ τοῦ
κατὰ τὸν τράχηλον ἐπιπέμπεσθαι τὰ νεῦρα, καὶ πάντ'
εἰλήφει τὰς ἀποφύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων σφονδύλων,
ἐπαύσατο μὲν ὁ τράχηλος ἐνταῦθα, μετ' αὐτὸν δ'
ὑπὴρξάτο τῆς τοῦ θώρακος δημιουργίας ἢ φύσις. ὥστ'
εἰκότως ἀνθρώπῳ καὶ πιθήκῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις, 10
ὅσα μὴ πόρρω τὴν φύσιν τούτων ἐστίν, ἐξ ἐπὶ σφον-
δύλων ὁ τράχηλος ἐγένετο. δύο γὰρ ἐδείχθησαν αὐτοῦ
χρεῖαι, πρώτη μὲν ἐφ' ἡμῶν ἕνεκα τῆς τοῦ λάρυγγος
δημιουργίας, ἑτέρα δ' ἐπὶ τῶν μακροσκελῶν, οἷς ἐκ
τῆς γῆς ποριζομένοις τὴν τροφήν ἀντὶ χειρῶν αὐτοῦ 15
106 τὸ μῆκος ὑπάρχει. περὶ μὲν οὖν ἡ κεῖνων οὐ πρό-
κειται νῦν. ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τοῖς ὁμοίοις εἰκότως ἐξ
ἐπὶ σφονδύλων ὁ τράχηλος συμπέπηγε, τοῦ τε λάρ-
υγγος ἐπὶ τῷ τηλικούτῳ μεγέθει συμμετρῶς ἔχοντος
ἀπάντων τε τῶν μορίων, οἷς βέλτιον ἦν ἐκ τοῦ κατὰ 20
τὸν τράχηλον νωτιαίου τὰ νεῦρα λαμβάνειν, αὐτάρκως
εἰληφότων. ὁ γὰρ τοι λάρυγξ [ἐδείχθη μὲν ἐν τοῖς
Περὶ φωνῆς ὑπομνήμασι τὸ πρῶτον αὐτῆς ὄργανον],
ἀναγκαίαν ἔχων τὴν θέσιν ἐν τῷ τραχήλῳ, παρ'

1 τοῦ θώρακος — πάντα om. B | πάντα καὶ ταῦτ' ἐκ τοῦ
πλησίον νωτιαίου τράχηλον πλησίον ὄντος ἴσχειν τὰ νεῦρα τὰ
δὲ περὶ τὸν θώρακα πάντα καὶ ταῦτ' ἐκ τοῦ πλησίον νωτιαίου
τοῦ κατὰ D (verborum ordine perturbato) || 2 τὸν om. U ||
4 τὸ om. DU | post μετάφρενον add. ἴσχειν τὰ νεῦρα Corn.,
om. codd. || 6 καὶ om. D || 7 ἐκ τῶν — ἢ φύσις om. BL ||
9 ὑπὴρξάτο U ἀπ. D || 18 τε om. D || 21 τὸν add. B om. cett. ||
23 τῆς φωνῆς LU || 24 περ ἔχων L² παρέχων D παρέχων BL¹U,
correxī

ὃν μὲν χρόνον ἐκτέταται, μακρότερος αὐτοῦ φαίνεται, καμφθέντος δ' εἰς τοῦσχατον, ἴσος οὕτως ἀκριβῶς, ὥς μὴδ' ἀπολείπειν τινὰ χώραν κενὴν μήτε προσκρούειν τοῖς ἐκατέρωθεν ὅστοις, ἄνωθεν μὲν τῇ γένυϊ, κάτωθεν δὲ τῇ κλειδί. πάντων οὖν τῶν μορίων τοῦ σώματος ἀνάλογον ἔχόντων ἀλλήλοις τὰ μεγέθη χορὴ δῆπου καὶ τὸν θώρακα μέγεθος ἴσχειν οὐχ ἑαυτῷ μόνῳ προσῆκον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. εἴπερ οὖν ὀρθῶς ἐδείχθη μήτ' ἀναπνοὴ μήτε φωνὴ χωρὶς ἐκείνου γενέσθαι δυναμένη καὶ μέντοι καὶ φρουρᾶς τῆς ἐξ αὐτοῦ πρώτη μὲν ἡ καρδία, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ ὁ || πλεύμων 107 δεόμενος, εἰς τέτταρας τούτους σκοποὺς ἀποβλέπειν ἀναγκαῖον ἦν τῇ φύσει δημιουργοῦσθαι τὸν θώρακα, φωνήν, ἀναπνοήν, μέγεθος καρδίας, μέγεθος πλεύμονος. ἔξεστι δέ σοι πρῶτον μὲν ἐπισκέψασθαι τὸ τοῦ πλεύμονος μέγεθος, ὃν οὐτε μεῖζω δυνατόν ἦν οὐτ' ἐλάττω γενέσθαι τῆς κατὰ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν σχίσεως· ἄχρη γὰρ ἂν αὕτη σχιζομένη μηδέπω τελευτήν ἔχῃ, περιφύεσθαι χορὴν τὴν τοῦ πλεύμονος αὐτῇ σάρκα. 20 καὶ τοίνυν ἐκείνη μὲν ἔσχεν εὐρύτητα καὶ μῆκος εἰς ἀναπνοήν καὶ φωνήν ἱκανόν, καθάπερ αὐτὸ δείκνυσιν τοῦργον· εἶπετο δ' αὐτῇ τοῦ πλεύμονος ἡ γένεσις καὶ τῷ τούτου μεγέθει τὸ τοῦ θώρακος, εἰ γε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν εὐρυχωρίαν ἐκπληροῦσθαι βέλτιον ἦν ὑπὸ τοῦ 25 πλεύμονος, ὥς ἐν τοῖς περὶ τῆς ἀναπνοῆς ἐδείχθη λόγοις. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ καρδία τὴν τε θίσειν ἑαυτῇ πρόεπουσαν ἔσχεν ἐν τῷ θώρακι καὶ τὸ μέγεθος, εἰ τι μέμνησαι τῶν ὑπὲρ αὐτῆς εἰρημένων ἐμπροσθεν λόγων.

1 ἐντέταται U | μικρότερος codd., μακρ. b longior se ipsa N |
αὐτοῦ L || 10 δυναμένη om. D || 11 πλεῖον U πν. cett., item 14,
16, 19, 22, 25 || 18 ἄν om. D || 21 ἰανήν U (ras.) || 26 ἱανήης
codd. sibi ipsi N || 27 εἴ τι BD²LU ἔτι D¹

108 Cap. VII. Ὅτι μὲν οὖν ὁ θώραξ τὸ προσήκον ἔσχε
 μέγεθος, ἐκ τῶν εἰρημένων δηλον· ὅτι δὲ καὶ τῶν
 σφονδύλων τὰ μεγέθη κατὰ βραχὺ χρὴ προσαύξεσθαι,
 καὶ τοῦτ' ἐμπροσθεν δέδεικται. καὶ μέντοι καὶ φαί-
 νεται τοῦτο θαυμασιῶς τῇ φύσει πεφυλαγμένον· αἰ 5
 γὰρ τῶν σφονδύλων οἱ κατωτέρω μείζους εἰσὶ τῶν
 ἐπικειμένων εἰς τοσοῦτον, ὥς ἀλύπως τε βαστάζειν
 ἐκείνους αὐτοὶ τ' ἀνενοχλήτως ὀχεῖσθαι κατὰ τῶν
 ὑποτεταγμένων. ἀλλὰ τηλικούτων αὐτῶν γενομένων
 ὁ θώραξ ὅλος ἐδεήθη δυοῖν καὶ δέκα. συνέβη γὰρ εἰς 10
 τοσοῦτον ὁμολογήσαι τὸν ἀριθμὸν τὴν τε τῶν σφον-
 δύλων κατὰ βραχὺ προσαύξῃσιν καὶ τὴν ὅλου τοῦ
 θώρακος γένεσιν. οἱ δ' ἐφεξῆς τῶνδε τῆς ῥάχως
 σφόνδυλοι πέντε κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐγένοντο τοῖς
 ἐν τραχήλῳ. μεριζομένων γὰρ τῶν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου 15
 νεύρων εἰς τε τοὺς ῥαχίτας μῦς καὶ τοὺς καθ' ὑπο-
 γάστριον ὅσοι τ' ἄλλοι ταύτῃ τετάχεται, πρῶτας μὲν
 ἐχρῆν ἐκφύσεις ἐπὶ ταυτὶ γενέσθαι, μετὰ δὲ ταύτας
 ἤδη τοῖς σκέλεσιν ἐπιπεμφθῆναι νεῦρα καὶ τότε ἄρξα-
 109 σθαι γενέσθαι τὸ ἱερὸν ὅστον, ἥμα μὲν ὥσπερ τινὰ 20
 κρηπίδα τῇ ῥάχει γενησόμενον, ἥμα δ' ἔνεκα τοῦ δέ-
 ξασθαι τὴν ἐπίβασιν τῶν κατ' ἰσχία καὶ λαγόνας
 ὁστέων. ὧν χωρὶς οὔτε τὰ τῆς ἥβης ὅστ' αὐτὸν δυνατὸν ἦν
 δημιουργηθῆναι χρεῖας ἀναγκαίας τῷ ζῳῷ παρῆγοντα
 τῶν τε σκελῶν ἢ διάρθρωσις ἢ πρὸς ἰσχίον οὐκ ἂν 25
 ὅλως ἐγένετο. τούτων μὲν γὰρ πρώτων ἔνεκεν, ἥδη

3 προσαύξεσθαι BLU προσανξάν. D || 7 ἥμα ante βαστάζειν
 add. D || 8 ἀνενοχλήτως LU ἀοχλ. D om. B || 9 γινομ. BL ||
 10 δυοκαίδεκα D || 18 ταύτη BDU ταυτὶ L | ταύτας BLU
 ταῦτα D || 20 γενέσθαι BLU γεννᾶσθαι D || 22 λαγόνων U ||
 26 ἄλλως BLU ὅλως D omnino N

δὲ καὶ τῶν κατὰ κύστιν καὶ μήτραν καὶ ἀπενδυσμένον
 ἢ φύσις ἐδημιούργησε τὸ πλατὺ καλούμενον ὅστουν,
 ὅπερ ἱερὸν ἔνιοι προσαγορεύουσι. καὶ τὸν ὥσπερ
 ἐκ τοῦ πρώτου μεσοπλευρίου τὸ φνόμενον νεῦρον
 5 ὀλίγον. δεῖν ὅλον ἐπὶ τὴν χεῖρα παραγίγνεται, τὸν
 αὐτὸν τρόπον ἐνταῦθα τὸ διὰ τοῦ πρώτου τρημάτος
 ἐκ τοῦ πλατέος ὅστου νεῦρον ἐκπίπτον ἀναμίσγνεται
 τοῖς ἐπὶ τὸ σκέλος φερομένοις, ὥστε τὰς μετὰ τὸ διά-
 φραγμα συζυγίας τῶν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου νεύρων εἰς
 10 τε τοὺς εἰρημένους μῦς καὶ τὰ σκέλη φερομένας πέντε
 μὲν δεηθῆναι σφονδύλων, ἕκτην δ' ἐπ' αὐτοῖς συζυ-
 γίαν τῶν πρώτων καθ' ἱερὸν ὅστουν τρημάτων. εἰσὶ
 δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς συζυγίαι κατ' αὐτὸ || τοῖς ἐπικεί- 110
 μένοις διασπειρόμεναι μορίοις. εὐλογον γὰρ ἦν κάκει-
 15 νοις ἐκ τῶν πλησίον μερῶν δοθῆναι νεῦρα. ῥηθῆ-
 σεται δ' ἡ νομὴ πᾶσα τῶν νεύρων ἰδίᾳ καθ' ἑαυτήν·
 οὐ γὰρ τοῦτο πρόκειται νῦν, ἀλλὰ τῶν σφονδύλων
 ἐξηγήσασθαι τὸν ἀριθμὸν ἅπαντα σὺν τῷ καθ' ἱερὸν
 ὅστουν μεγέθει. καὶ δὴ καὶ πέφηεν ἤδη δεόντως
 20 μὲν ὁ τράχηλος ἐξ ἑπτὰ σφονδύλων γεγονώς, ἀκολου-
 θῶς δ' ὁ θώραξ ἐκ δυοῖν καὶ δέκα, καὶ μετὰ τοῦτον
 ἡ μὲν ὀσφυς ἐκ πέντε, τὸ δ' ἱερὸν ὅστουν τηλικούτον,
 ἡλίκον νῦν ἐστι, τὰ δ' ἄλλα τὰ κατὰ ῥάχιν. αὐτὸ
 μέντοι τὸ ἱερὸν ὅστουν ἐπίφυσιν ἔχει κατὰ τὸ πέρας
 25 χόνδρου τῆς αὐτῆς ἕνεκα χρείας, ἥς τό τε στέφνον
 ἔσχε καὶ ὅλης τῆς ῥάχεως ἢ ἄκανθα καὶ τῶν νόθων
 πλευρῶν αἱ κεφαλαι καὶ πάνθ', ὅσα προπετῇ τ' ἐστὶ
 καὶ γυμνὰ μόρια τοῦ σώματος· εἴρηται γὰρ ὑπὲρ αὐ-

1 τὴν κύστιν U || 11 ἕκτην scripsi: ἕκτης codd. || 11—12
 συζυγίαν scripsi: συζυγίας codd. || 22 τηλικούτο U || 23—24 αὐτό
 τε μ. BL² || 25 τε om. U

τῶν ἤδη πολλάκις. διήρθρωται δὲ τῷ τελευταίῳ τῆς
ὁσφύος σφονδύλῳ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥνπερ καὶ κεῖνος
τοῖς ἄλλοις.

- 111 Cap. VIII. Δεσμὸς δ' ἰσχυρὸς οὕτως ἀκριβῶς
ἀπάντων αὐτῶν τὰ πρόσω μέρη συνδεῖ, ὥστε πολλοῖς 5
τῶν ἱατρῶν οὐδὲ συνδεῖσθαι κατὰ ταῦτα δοκοῦσιν,
ἀλλὰ συμφύεσθαι πρὸς ἀλλήλους οἱ σφόνδυλοι. τε-
λευταῖα δ' ὁ σύνδεσμος οὗτος ὀπίσω μὲν εἰς τὸν περι-
έχοντα χιτῶνα τὰς τοῦ νωτιαίου μηνίγγας· ἐμπροσθεν
δὲ βραχὺ προελθὼν ἐφ' ἑκάτερα καταφύεται εἰς τὸν 10
ἐπαλείφοντα τοὺς σφονδύλους χόνδρον. ἐκ δὲ τῆς
κατὰ τὸ πρόσω συμφύσεως ἀποχωροῦντες ἅπαντες οἱ
σφόνδυλοι πρὸς τοῦπίσω κατὰ βραχὺ δίστανται πλήρη
τὴν μεταξὺ χώραν ἄπασαν ἴσχοντες ὑγρότητος λευκῆς
καὶ γλίσχρου παραπλησίως τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρθροις 15
σχεδὸν ἅπασι παρεσπαρμένη. διὸ καὶ ἡ χρεῖα κοινὴ
τοῦ τοιούτου χυμοῦ τοῖς μέλλουσιν ἐτοίμως κινήσε-
σθαι μορίοις ἐστὶ σύμπασιν, ὥς καὶ πρόσθεν ἐδείκνυτο·
ταῦτά τε οὖν ἅπαντα θαυμαστὰ θεάματα τῶν τῆς φύ-
σεως ἔργων ἐστί, καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν νωτιαῖον μηνίγγων 20
ἐκατέρας ἢ μὲν ἰδέα σύμπασα τῇ τῶν ὅλον τὸν ἐγκέ-
φαλον ἐν κύκλῳ περιλαμβανουσῶν ἀκριβῶς εἰκνυία,
112 διάστημα δ' οὐδὲν ἔχουσα μεταξὺ, ἥ καθάπερ ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς, ἀλλὰ κατὰ γε τοῦτο διαλλάττονσα, καθ' ὅσον
ἄπτεται καὶ περιλαμβάνει πᾶσαν ἐν κύκλῳ τὴν λεπτήν 25
ἢ παχεῖα, καὶ καθότι τρίτος ἐξωθεν αὐτῆς ἐπιβέβληται

2 ὥνπερ BLU ὥν D || 12 τὸ πρόσω LU τὸ (om. D) πρόσω-
πον BD ex ea quae secundum anteriora coniunctione N || 14—15
παχεῖας καὶ γλίσχρας Corn. || 16 παρεσπαρμένη D || 17—18 κινή-
σεσθαι codd. κινήθησ. ch || 21 post μὲν add. γὰρ U² in marg. ||
24—25 καθ' ὃ συνάπτεται U || 26 αὐταῖς L αὐτοῖς B

τις ἱκανῶς ἰσχυρὸς καὶ νευρώδης χιτῶν. τίς οὖν καὶ
 ἡ τούτων αἰτία; μάτην μὲν γὰρ ἡ φύσις οὐδὲν ἐργά-
 ζεται. τοῦ νωτιαίου μυελοῦ τὰ μὲν ἔχοντος κοινὰ
 πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, τὰ δ' ἴδια, τοῖς μὲν κοινοῖς κοινή
 5 ἡ κατασκευή, τοῖς δ' ἰδίῳις ἴδια τε καὶ διαφέρουσα.
 ἔστι δὲ τὰ μὲν κοινά, τὴν τε τοῦ σώματος οὐσίαν
 ὁμοίαν ἔχειν καὶ νεύρων ἀρχὰς ὑπάρχειν· τὰ δ' ἴδια,
 κινεῖσθαι μὲν σφύζοντα τὸν ἐγκέφαλον ἀκινήτῳ περι-
 λαμβανόμενον ὅστῳ, μὴ κινεῖσθαι δὲ τὸν νωτιαῖον
 10 ὑπὸ κινουμένων τῶν σφονδύλων περιεχόμενον. εὐλό-
 γως οὖν αὐτοῖς ὁμοίως μὲν αἷ τε δύο μήνιγγες ἐδό-
 θησαν, ἡ μὲν ὑπὲρ τοῦ συνδεῖν τε ἅμα τὰ κατ' αὐτοὺς
 ἀγγεῖα καὶ σφίγγειν ὅλην αὐτῶν τὴν οὐσίαν ἱκανῶς
 μαλακὴν ὑπάρχουσιν, ἡ δ' ὑπὲρ τοῦ σκέπειν τε καὶ
 15 φρουρεῖν ἀπὸ τῶν περικειμένων ὀστέων, αὐτὰ τε ταῦτα
 τὰ || ἔξωθεν ὀστέα, καθάπερ πρόβλημά τι καὶ τεῖχος 113
 ἱκανὸν ἀλύπως ἐκδέχεσθαι τὰς τῶν τέμνειν τε καὶ
 θλάειν καὶ ὀπωσοῦν ἄλλως ἀδικεῖν δυναμένων ἐμβολὰς.
 ἰδίᾳ δ' ἐκατέρῳ, διότι μὲν ἔσφυζεν ὁ ἐγκέφαλος, ἡ
 20 παχεῖα μήνιγξ ἀφέστηκε τοσοῦτον, ὅσον ἱκανὸν ἦν
 ὑποδέχεσθαι διαστελλόμενον αὐτόν, ὅτι δ' οὐκ ἔσφυζεν
 ὁ νωτιαῖος, ἐς ταῦτόν ἀφίκετο τῇ λεπτῇ μηδ' ἐπὶ
 βραχὺ διαστᾶσα. διότι δ' αὖ πάλιν οὐδεμία μὲν ἐπι-
 φανὴς ὑπάρχει κίνησις ἐν τοῖς κατὰ τὴν κεφαλὴν
 25 ὀστοῖς, ἰσχυρὰ δ' ἐν τοῖς κατὰ τὴν ῥάχιν, τῷ ἐγκε-
 φάλῳ μὲν οὐδὲν ἔξωθεν τῆς παχείας μήνιγγος ἄλλο

4—5 κοινή ἡ κατασκευή b: κοινῆς τῆς κατασκευῆς codd.
 communis est et constructio N || 5 ἰδίᾳς τ. κ. διαφοροῦσης
 codd., corr. ch || 7 ἔχουσι BL || 9 ὅστῳ BL τὸ DU || 16 πρό-
 βλημά τι U τι πρ. cett. || 25 τὴν ῥάχιν B ῥάχιν cett. | τῷ om.
 codd., add. k

περιβέβληται σκέπασμα, τῷ νωτιαίῳ δ' ὁ τρίτος ἐκεῖνος
 χιτῶν ὁ νευρώδης τε καὶ [παχὺς καὶ] ἰσχυρός, οὗ μικρῷ
 πρόσθεν ἐμνημόνευον. ἐν γὰρ τῷ ποτὲ μὲν κάμπτε-
 σθαι καὶ κυρτοῦσθαι, ποτὲ δ' ἐκτείνεσθαι τὴν ῥάχιν
 ὁμοίως αὐτῇ καμπτόμενός τε καὶ τεινόμενος ὁ νωτιαῖος 5
 ἐτοίμως ἂν ἐθλάτο μὴ περιτεθέντος αὐτῷ τοιούτου
 σκεπάσματος. ἀλλὰ καὶ γλίσχρον ὑγρὸν τούτῳ τῷ
 χιτῶνι περικέχεται, καθάπερ τῷ τε συνοῦντι τοὺς
 114 σφονδύλους καὶ τοῖς ἄρθροις ἅπασιν ἥ καὶ γλώττῃ καὶ
 λάρυγγι καὶ οὐρητικῷ πόρῳ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡ 10
 πιμελὴ καὶ ξυλλήβδην φάναι πᾶσιν, ὅσα κινεῖσθαι
 συνεχῶς δεόμενα φόβος ἦν καταξηρανθέντα πονεῖσαι
 μὲν αὐτά, διαφθεῖραι δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας. οὕτω τοι
 καὶ τοὺς ἄξονας τῶν θ' ἁμαξῶν καὶ τῶν ἀρμάτων
 ὑπαλείφουσι πρότερον ὑγρῷ τινι καὶ γλίσχρῳ χυμῷ 15
 τοῦ μήτ' αὐτούς τι παθεῖν ἔνεκα καὶ τῆς εἰς τὴν
 κίνησιν ἐτοιμότητος.

Cap. IX. Ἄρ' οὖν ταῦτα μὲν οὕτως ἐπιμελῶς ἡ
 φύσις ἅπαντα περὶ τε τῷ νωτιαίῳ μυελῷ καὶ πάσῃ
 κατεσκευάσατο τῇ ῥάχει, φλέβας δὲ καὶ ἀρτηρίας αὐ- 20
 τοῖς ἢ οὐκ ἐπήγαγεν ἢ οὐχ ὅθεν ἐχορῆν ἢ οὐχ ὁπόσας
 ἦν ἄμεινον ἢ μέζους ἢ ἐλάττους ὧν προσῆκεν; ἢ κἀν-
 ταῦθα δίκαιον αὐτὴν θαυμάζειν ἐκάστῳ μέρει τῆς
 ῥάχεως ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων ἀγγείων ἀποβλαστήματα
 παρασχοῦσαν ἐν καθ' ἕκαστον σφόνδυλον ζεύγος εἰς 25
 τοσοῦτον ἥκον μεγέθους, ὥστ' εἰς ἅπαντα τὰ περὶ

1 ὁ om. BL || 2 παχὺς καὶ om. DNU || 2—3 μικρὸν ἔμπρο-
 σθεν B || 4 καὶ κυρτοῦσθαι, ποτὲ δ' ἐκτείνεσθαι om. D || 5 τε]
 γε LU || 7 σκεπάσματος BL στεγάσματος DU || 14 θ'] τ' L¹U ||
 19 τῷ νωτιαίῳ μυελῷ BLU τὸν νωτιαῖον μυελὸν D | πάσῃ BLU
 πᾶσιν D || 20 τῇ ῥάχει BLU τὴν ῥάχιν D || 21 ὅπως U || 22 ἢ
 ante κἀνταῦθα om. BL

αὐτὸν σώματα κατασχιζόμενον ἀκριβῶς ἀρκεῖν; ἀλλ' ἐπεὶ καὶ νεύρων ζεύγος ἐν καθ' ἕκαστον σφόνδύλον 115 ἐξεφύετο, δῆλον, ὥς ἴσος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης ἔμελλεν ἔσεσθαι τῷ τῶν ἀρτηριῶν τε καὶ τῶν φλεβῶν.

5 ἅπερ οὖν ἐπὶ τῶν νεύρων εἴρηται τὴν χώραν τῆς ἐκφύσεως αὐτῶν ἐξηγουμένοις ἡμῖν, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἀρτηριῶν τε καὶ φλεβῶν ἡγεῖσθαι χρὴ λελέχθαι καὶ θαυμάζειν αὐτὴν πάλιν κἀνταῦθα τὴν ἀσφαλεστάτην χώραν τῆς ἐκφύσεως αὐτοῖς τε τοῖς ἀγγείοις καὶ προσ-

10 ἐτι τοῖς σφονδύλοις ἐλομένην. ἐνὶ γὰρ τοι τρήματι τῶν πρόσθεν εἰρημένων κατὰ τὴν τῶν νεύρων διήγησιν εἰς τὴν τῶν τριῶν ὀργάνων ἐχρήσατο διόδον ἔσωθεν μὲν ἔξω τὸ νεῦρον, ἔξωθεν δ' ἔσω τὴν τ' ἀρτηρίαν καὶ τὴν φλέβα παραγαγοῦσα. πάλιν οὖν ἀναμνησθεὶς

15 κἀνταῦθα τῶν ἐν ἑτέροις ἀποδεδειγμένων, ὥς ἕκαστον τῶν τοῦ ζώου μορίων ἔλκει τὴν τροφὴν ἐκ τῶν πλησίον ἀγγείων εἰς ἑαυτό, καὶ ὥς οὐχ οἷόν τε διὰ μακροτέρου τὴν ὅλην αὐτῷ ποιεῖσθαι, καὶ ὥς διὰ τοῦτο συνεχῆς ἡσχίσις γίννεται τῶν ἀγγείων, ἐπίσκειψαι τὰ

20 καθ' ἕκαστον τῶν μεγάλων σφονδύλων λεπτὰ τρήματα <τὰ> πρόσω, δι' ὧν ἐμφύεται εἰς αὐτοὺς ἀγγεῖα τὰ τρέφοντα. τοῖς γὰρ σμικροῖς οὐδὲν τούτων ἢ εὐρήσεις 116. ὑπάρχον ἐπισταμένης τῆς φύσεως, ὥς ἢ τῆς ὅλης δύναμις ἐκ τῶν παρακειμένων ἀγγείων τοῖς ὁστοῖς

25 ἐπὶ μὲν τῶν μικροτέρων σφονδύλων ἀκραιφνῆς ἐτι δύναται διαμένειν, ἐπὶ δὲ τῶν μεγάλων τῷ μήκει τοῦ διαστήματος ἐκλύεται. ταῦτ' ἄρα τοῖς μὲν μικροῖς

1 αὐτῶν U αὐτοῖς BL² | τῶν σωμάτων L || 2 ζεύγος νεύρων BD || 4 τῶν ante φλεβῶν om. BD || 5 ἅπερ — φλεβῶν om. B || 8 αὐτὰ codd. αὐτὴν b || 14 οὖν add. U² || 18 αὐτὸ BD || 21 τὰ ante πρόσω om. codd., add. k || 25 μακροτέρων D¹

σφονδύλοις ἱκανὰ τὰ προειρημένα δύο τμήματα, δι' ὧν ἔσω μὲν ἀρτηρίαι καὶ φλέβες, τὰ νεῦρα δ' εἰς τοῦκτος ἐφέρετο· τοῖς μεγάλαις δ' οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῖς θρέψουσιν ἀγγείαις ὑπηρετήσονται δεόντως ἢ φύσις ἐτεχνήσατο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν οἶμαι 5 λόγον εἰς ἅπαντα μὲν τὰ μεγάλα τῶν ὀστέων, οἶον βραχίονα καὶ μηρὸν καὶ πῆχυν καὶ κνήμην, ἀγγεῖα ἅττα καταφύεται λεπτά, τῶν μικρῶν δ' οὐδενὶ τούτων ἐδέησεν. ὥσπερ οὖν ἀπὸ τῶν παρακειμένων ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν οὐ πόρρωθεν οὐδὲ διὰ μακροῦ τοῖς τ' 10 ἄλλοις ἅπασιν τοῦ ζῴου μέλεσι καὶ τοῖς κατὰ ῥάχιν οὐχ ἥκιστα τῶν λεπτῶν ἀγγείων ἀποβλαστήματα παράγεται, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ νεῦρα τοῖς ἐπικειμένοις ἐκάστω σφονδύλῳ μορίοις ἐκ τοῦ κατ' ἐκείνον 117 τὸν σφόνδυλον νωτιαίου διανέμεται || πανταχοῦ τὸ διὰ 15 μακροῦ παράγειν ἀγγεῖα λεπτὰ φυλαττομένης τῆς φύσεως, ἔνθα μὴδὲν ἄλλο μείζον ἐστὶ τὸ ἀναγκάζον. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ πλεον ἐν τῷ περὶ τῶν ἀγγείων ἀπάντων κοινῷ λόγῳ λελέγεται. πολλάκις γὰρ οὖν οἶδα καὶ πρόσθεν ἀναβαλόμενος αὐτόν, ἐν ἐκείνῳ 20 δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ τραχήλῳ σφονδύλων εἰρήσεται, διὰ τὸ μόνοις αὐτοῖς ὑπάρχειν τμήματα κατὰ τὰς ἐγκαρσίας ἀποφύσεις. ὅτι μὲν γὰρ ἀγγεῖά τινα δι' αὐτῶν διέρχεται, καὶ εἰ μὴ γινώσκουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνατομικῶν, οὐ χαλεπὸν ἐξευρεῖν ἐκάστω βουλη- 25 θέντι, μάλιστα εἰ καὶ ταῖς Ἀνατομικαῖς ἐργειρήσεσιν

4 ἀγγείαις] αἰτίαις D || 8 οὐδενὶ B οὐδὲν L U τούτων δ' οὐδὲν D || 10 τ' om. U || 11 μέρεσι BL² || 17 ἀναγκάζόμενον D || 19 κοινῷ λόγῳ BL λ. κ. U λόγῳ om. D | λέγεται L¹U || 20 ἀναβαλόμενος D U ἀναβάλλ. B || 21 τῷ τρ. B τῷ om. cett. || 24 γινώσκουσιν οἱ π. BLU γινώσκωσι πολλοὶ D

ἐντύχοι. τίς δ' ἡ χρεία τῆς τοιαύτης ὁδοῦ, κατὰ τὸ
περὶ τῶν ἀγγείων εἰρήσεται γράμμα τὸ ἐκκαιδέκατον.
νυνὶ δ' ἐν μόνον ἔτι προσθεῖς ἐπὶ τὸν περὶ τῶν
ὁμοπλατῶν μεταβήσομαι λόγον. ἔστι δὲ τὸ ἐν τούτῳ,
5 τὴν χρεῖαν εἰπεῖν, δι' ἣν ἐκ τῶν προειρημένων χωρίων
ἐγέννησεν ἡ φύσις τὰ τοῦ διαφράγματος νεῦρα. ὅτι
μὲν γὰρ εἰς τὸ μέσον αὐτὰ τῶν φρενῶν ἐμφύεσθαι
βέλτιον ἔστι καὶ ὅτι διὰ τοῦτο κατάντη φέρεται, δέ-
δεικται πρόσθεν. διὰ τί δὲ || πρῶτον μὲν οὐκ ἐξ αὐ-118
10 τοῦ τοῦ ἐγκεφάλου τὴν ἔκφυσιν αὐτῶν ἐποιήσατο
μετεώρων τε καὶ οὕτω φέρεσθαι δυναμένων; εἵπερ
<δ> ἐκ τοῦ τραχήλου βέλτιον ἦν, διὰ τί τὰς πρώτας
ἑάσασα τρεῖς συζυγίας ἐκ μὲν τῆς τετάρτης ἀραχνοειδῆ
τινα μοῖραν αὐτοῖς ἐνειμεν, ἐκ δὲ τῆς πέμπτης ἀξιό-
15 λογον, εἴτ' ἐκ τῆς ἕκτης ἐτέραν ἐλάττω μὲν ταύτης,
μεῖζω δὲ τῆς πρώτης; ἐνῆν γὰρ δήπου καὶ τῶν τριῶν
τῶν πρώτων αὐτὰ γεννηῖσθαι καὶ τῶν τριῶν αὐτίς τῶν
ὑστέρων τῶν κατὰ τὸν τράχηλον, εἵπερ ὅλως ἐκ πολλῶν
ἀρχῶν ἀθροίζειν αὐτὰ βέλτιον ἐνόμιζεν, ἢν', εἰ καὶ
20 ποτε μίᾳ τις ἢ δύο πάθοιεν, τὴν γοῦν λοιπὴν ὑπηρε-
τοῦσαν ἔχοι τὸ διάφραγμα. ὅτι μὲν οὖν ἐκ τοῦ κατὰ
τὸν τράχηλον νωτιαίου φνόμενα ῥωμαλεώτερά τε γίννε-
ται καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὰς πρακτικὰς ἐνεργείας ἐπι-
τηδειότερα, πρόδηλον δήπου. πλησίον δὲ τοῦ θώρακος
25 ἐφυλάξατο ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, ὅπως μὴ
καμπῆς τινος δεηθῇ γωνιοειδοῦς ἐπὶ τοὺς διαφράτ-

8 φέρεσθαι BLU || 11 μετέωρον L | δυνάμενον D *sublimem*
et ita ferri potentem N | εἵπερ LU εἴπως B ἐπείπερ D ἐπείπερ
δ' k *quoniam* N || 12 διὰ τί δὲ BL διότι D || 15 ἐτέρας (om.
ἕκτης) U ἕκτης ἐτέραν BL ἕκτον D *ex sexta aliam minorem* N ||
17 αὐτῶν BLU αὐτὸ D αὐτὰ b || 20 πάθοι DLU² πάθη B om.
U¹ πάθοιεν k || 21 ἔχει D || 22 τὸν om. DL || 26 γωνιώδους D

τοντας ὑμένας τὸν θώρακα φερόμενα, καθ' ὧν ἐχρῆν
 αὐτὰ στηριζόμενα κατέρχεσθαι. μεμαθήκαμεν γάρ, ὥς
 119 οὐκ ἐκ τῶν πρόσω μερῶν τῆς ἥράξεως, ἀλλ' ἐκ τῶν
 πλαγίων ἢ ἐκφυσις αὐτῶν γίνεται. πρὸς οὖν τὴν
 μέσσην χώραν — ἐν ταύτῃ γὰρ οἱ διαφράττοντες αὐτὴν 5
 ὑμένες — ἰόντα κατὰ βραχὺ μὲν ἐγκεκλιμένην ἔχει τὴν
 φορὰν ἐξ ὧν εἴρηται μερῶν τοῦ νωτιαίου γενόμενα,
 μετὰ καμπῆς δ' ἃν ἐποιήσας αὐτὴν ἐκ τῶν κατωτέρω
 χωρίων φύντα. διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸ τοῖς μακροτραχη-
 λοτέροις ξφίοις ἢ κατὰ πλῆθον οὐδὲν ὅλως ἐκ τῆς 10
 τετάρτης συζυγίας τῶν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου νεύρων ἐπὶ
 τὸ διάφραγμα φέρεται καὶ τῶν γε σφόδρα μακρὸν
 ἐχόντων τὸν τραχήλον οὐδ' ἐκ τῆς πέμπτης. αἰεὶ γὰρ
 ἢ φύσις φαίνεται φυλαττομένη τὰς διὰ μακροῦ φορὰς
 οὐκ ἐν νεύροις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀρτηρίαις καὶ φλεψὶ 15
 καὶ συνδέσμοις. ὅπερ οὖν ἐν πιθήκοις ὕψος ἢ τετάρτη
 συζυγία τῶν ἐκ τραχήλου νεύρων ἔχει, τοῦθ' ἢ ἔκτη
 μὲν ἐπὶ τῶν ἱκανῶς μακρὸν ἐχόντων τὸν τραχήλον, ἢ
 πέμπτη δ' ἐπὶ τῶν μετρίως.

Cap. X. Καιρὸς οὖν ἤδη τὰ κατὰ τὰς ὁμοπλάτας 20
 προχειρίζεσθαι μόρια καὶ δεικνύναι καὶ τὴν ἐν τούτοις
 τέχνην τῆς φύσεως. εἰ δὴ νοήσαις ἐξηρημένας αὐτὰς
 120 τοῦ ξφίου ἢ καὶ μηκέτ' οὔσας, οὐχ ἔξεις ὅπως γεννήσεις
 τῷ λόγῳ τὸ κατ' ὅμον ἔρῃον. ἢ γὰρ τοῦ βραχίονος
 κεφαλὴ δεῖται πάντως ἐπιβαίνειν κοιλότητι πρὸς τὴν 25
 γένεσιν αὐτοῦ, καὶ ταύτης ἕνεκα τῆς κοιλότητος ὃ τ'
 αὐτὴν τῆς ὁμοπλάτης ἀποπέφυκε καὶ τις ἐπ' αὐτῷ

1 τὸν θώρακα ὑμένας BL | ὧν L ὧν cett. οὗς Daremberg || 7 γεν-
 νώμενα U γενόμενον D || 8 ἐποιήσας αὐτὴν L ἐποιήσατο τὴν B
 ἐποιήσατο ταύτην U ἐποίησε ταύτην D || 9 αὐτὸ om. D || 20 verba
 Καιρὸς — φύσις ἐποίησεν exc. Theophil. V 7 || 27 τῆς ὁμοπλά-
 τος BLU Theophil. τῶν ὁμοπλατῶν D

κατὰ τὸ πέρας ἐγγέγλυπται κοιλία τηλικαύτη τὸ μέγε-
θος, ἡλικία μάλιστ' ἐπιτήδειός ἐστι διαρθρωθῆναι τῇ
κεφαλῇ τοῦ βραχίονος. αὕτη μὲν ἡ χρεία πρώτη τ'
ἐστὶ καὶ μεγίστη, δι' ἣν ὁμοπλάτας ἡ φύσις ἐποίησεν.
5 ἐξ ἐπιμέτρου δ' ἄλλη προσέρχεται τις οὐδ' αὐτῇ συμ-
κρά, τῶν ταύτῃ τοῦ θώρακος μερῶν ἡ φρουρά. τὰ
μὲν γὰρ ἔμπροσθεν αὐτοῦ φυλάττομεν ἐκ πολλοῦ προ-
ορώμενοι τὰ λυπήσοντα καὶ φθάνοντες ἢ μεταπηδᾶν,
ὥς ἐκκλῖναι τελέως τὸ ἐπιφερόμενον, ἢ προβαλέσθαι
10 τι τῶν στέρνων ἀλεξητήριον ἢ ἐπὶ ταῖς χερσὶν ἀμυν-
τήριον ἀνελέσθαι. πολλάκις δὲ καὶ μόναις αὐταῖς καὶ
γυμναῖς προκινδυνεύομεν ἄμεινον εἶναι καὶ τραπηῆναι
τι τῶν κατὰ ταύτας καὶ θλασθῆναι καὶ συντριβῆναι
καὶ ἀποκοπῆναι νομίζοντες ἢ συγχωρῆσαι προσπείν
15 τοῖς στέρνοις τὸ λυπήσον. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ ἥ θώραξ 121
ἀναπνοῆς ἐστὶν ὄργανον, ὥσπερ οὖν καὶ ὁ περιεχόμε-
νος ὑπ' αὐτοῦ πλεύμων, ἡ καρδία δ' ἀρχὴ τῆς συμ-
πάσης ζωῆς. οὐκ οὖν ἀκίνδυνος οὐδενὸς τῶν τοιούτων
ἢ βλάβη. ἐκ δὲ τῶν ὀπίσω μερῶν ὁ μὲν κίνδυνος
20 ἴσος, ἡ δὲ πρόγνωσις τῶν ἀδικησόντων οὐκ ἴση μὴ
παρόντων ὀφθαλμῶν. ἐχρῆν γοῦν τι κἀνταῦθα τῇ
δικαίᾳ φύσει σοφὸν ἐξευρῆσθαι μηχανήματα καὶ μὴ παν-
τάπασις ἡμελῆσθαι τὰ χωρία. διὸ πρῶτον μὲν οἶον
χάρακά τινα πολυειδῆ τοῖς κατὰ ῥάχιν σφονδύλοις
25 ἐνεπῆξατο τὰς πολλὰς ἐκείνας ἀποφύσεις, ἃς ἔμπροσθεν
εἶπον, ἀνάνταις καὶ κατάνταις ἐργασαμένη καὶ λοξὰς
εἰς τὰ πλάγια παραγαγούσα καὶ κατὰ τὸ μήκος ἅπαν

9 προβάλλεσθαι U || 11 ἀνελέσθαι LU ἐλέσθαι BD || 13 συν-
θλιβῆναι BL συντριβ. DU || 15 τὸ λυπήσον L¹ γρ. τὰ λυπήσοντα
BL² || 17 πλεύμων U πν. cett. || 18 ἀκίνδυνον οὐδὲν D | τῶν
ὁστων τοιούτων D

ὀρθίας ἀνατείνασα, τὰ δὲ τῆς ῥάχεως ἐφ' ἑκάτερα τὰ
μέχρι τῶν πλευρῶν αὐταῖς μὲν πρῶτον καὶ μάλιστα
ταῖς ὁμοπλάταις, ἥδη δὲ καὶ πλήθει σαρκῶν διαψιλῇ
σκεπάσασα. δι' αὐτὸ γὰρ τοι τοῦτο καὶ ῥάχιν ἰδίαν
ἐκατέρας τῶν ὁμοπλατῶν ἀπέφυσεν ἕτερον τοῦτον 5
χάρακα τῶν τῇδε τοῦ θώρακος μερῶν προβαλλομένην.
122 ταύτῃ || δ' αὐτῇ πάλιν τῇ ῥάχει συγχρῆται καλῶς καὶ
πρὸς ἕτερον. βραχὺ γὰρ ἐπαυξήσασα τὸ ἄνω πέρας
αὐτῆς καὶ ἐπὶ τὸ ὀρθιον ἀνατείνασα κἀνταῦθα τῇ
κλειδί συνάψασα τὸ καλούμενον ἀκρώμιον ἐγέννησεν, 10
ἅμα μὲν σκέπην τε καὶ φρουρὰν ἐσόμενον τῆς κατ'
ὤμον ἐναρθρώσεως, ἅμα δὲ καὶ κωλύσον ἐκπίπτειν
ἄνω τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος, εὐθὺς δὲ καὶ τὴν
ὁμοπλάτην αὐτὴν ἀφεστηκυῖαν τοῦ θώρακος φυλάξον.
εἴτε γὰρ μηδὲν ἐνταῦθα προϋτέτακτο τῆς διαρθρώσεως, 15
ἐτοίμως μὲν ἂν ὑπὸ παντὸς τοῦ προσπίπτοντος ἔξω-
θεν ἐβλάπτετο, ῥαδίως δ' ἂν ὑπερέβαινεν ἢ κεφαλὴ
τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸν ἀγένηα τῆς ὁμοπλάτης, ὥς ἂν
μήτε κοτύλην ἐφ' ἑαυτῷ βαθεῖαν ἔχοντα μήτ' ἄμβωνας
μεγάλους· εἴτε μὴ συνῆπτο κατὰ τοῦθ' ἢ κλείς, οὐδὲν 20
ἂν ἐκώλυεν ἀστήρικτον οὔσαν ὅλην τὴν ὁμοπλάτην
ἐπιπίπτειν τε τῷ θώρακι καὶ στενοχωρεῖν ἐνταῦθα τὸ
κατ' ὤμον ἄρθρον καὶ πολλὰς τῶν τοῦ βραχίονος κι-
νήσεων ἐμποδίζειν. ἐν γὰρ τῷ πλείστον ἀφεστάναι
τοῦ θώρακος τὸ πολυειδῶς αὐτῷ κινεῖσθαι μάλισθ' 25

1 post ἑκάτερα add. s. l. τὰ μέρη U² || 2 μέχρι] μέρος B |
μὲν γὰρ DU || 4 verba δι' αὐτὸ — ἢ φύσις κατέθετο exc.
Theophil. V 9 || 5 ἐκατέρας BLU Theophil. ἐκατέρω D || 7 πάλιν
om. BL || 9 καὶ ἐπὶ τὸ DU ἔπει superscr. τ B ἔπειτα L ἐπὶ τὸ
ὀρθιον τε Theophil. || 12 γρ. διαρθρώσεως L² Theophil. || 19 ἐφ'
ἑαυτῷ LU ἐφ' ἑαυτὸ B ἐν ἑαυτῷ D ἐφ' ἑαυτήν Theophil. ||
20 εἴτε] εἴ γε codd. εἰ γὰρ Theophil. || 25 αὐτῷ LU αὐτὸ BD

ὕπαρχει. εἰ δέ γ' ἔψαυεν αὐτοῦ τῶν πλευρῶν ἢ ὅλως 123
 ἐγγυς ἐτέτακτο, καθάπερ ἐπὶ τῶν τετραπόδων ἔχει,
 τὰς παρὰ τὸ στέρνον τε καὶ τὸν ἀντικείμενον ὦμον
 ἐπωμίδα τε καὶ τράχηλον οὐκ ἂν οἶόν τ' ἦν ἡμῖν ποι-
 5 εἶσθαι περιφορὰς τῶν χειρῶν, ὥσπερ οὐδὲ νῦν, ἐπει-
 δὲν ἐξαρθρήσας ὁ βραχίον προσπέσῃ ταῖς πλευραῖς.
 πρὸς οὐδὲν γὰρ τῶν ἀντικειμένων μερῶν ἐν τοῖς τοι-
 οῦτοις παθήμασιν ἀνατεῖναι δυνάμεθα τὰς χεῖρας, ὥς
 ἂν προσπιπτούσης μὲν τῷ βραχίονι τῆς τῶν πλευρῶν
 10 ἐν τοῖς τοιούτοις παθήμασιν κυρτότητος, ἀπωθουμένης
 δ' αὐτὸν εἰς τε τὰκτὸς καὶ τὰ πλάγια. ταῦτ' οὖν
 ἐγίγνετ' ἂν ἡμῖν τὰ παθήματα κὰν τῷ κατὰ φύσιν
 ἔχειν, εἰ μὴ πλείστον μὲν ἀπήχθη τοῦ στέρνου τὸ ἀκρώ-
 μιον, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καθάπερ στήριγμα τὴν κλεῖν
 15 ἢ φύσις κατέθετο.

Cap. XI. Πάλιν οὖν μοι κἀνταῦθα σκόπει τὴν
 διαπλάττουσαν τὰ ζῶα τέχνην, ὥς ἔστιν ἐν ἅπασι
 δικαία, καίτοι γ' ἡπειρόμην ἐπ' ἀνθρώπου μόνου πε-
 ραίνειν τὸν λόγον. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐγχωρεῖ πολλάκις,
 20 οὐδ' ἂν πάνν φυλάττηται τις, ἀπέχεσθαι τῆς τῶν
 ἄλλων ζώων κατασκευῆς. ἢ οὐ γὰρ ὥς ἔτυχεν οὐδὲ 124
 μάτην ἢ φύσις οὐτ' ἀνθρώπῳ πορρωτάτω τοῦ θώρακος
 ἀπήγαγε τὸ κατ' ὦμον ἄρθρον οὔτε τοῖς τετράποσι
 ζῴοις ἐγγυτάτω κατέθετο, ἀλλ' ὅτι τῷ μὲν χερσὶ μέλ-
 25 λοντι χρῆσθαι πολυειδοῦς ἔδει τῆς κινήσεως καὶ διὰ
 τοῦτ' εὐρυχώρου τῆς θέσεως, ἐν ἐκείνοις δ' οὐ· οὔτε

3 περὶ Theophil. || 7 ἐπικειμένων U || 13 εἰ μὴ πλείστον μὲν
 BLU πλείστον μὲν γὰρ D || 18 ἡπειρόμην post μόνον colloc. D |
 μόνον BU μόνον DL || 21 ἄλλων U ἀλόγων cett. aliorum ani-
 malium N || 25 πολυειδοῦς corr. ex πολυειδῶς L πολυειδῶς
 cett. || 26 δ' οὐ D²U δ' ἂν D¹ δὲ L μὲν γὰρ B

γὰρ χεῖρές εἰσι τὰ τ' ἔμπροσθεν κῶλα παραπλησίως
 τοῖς ὕπισθεν εἰς βάδισιν μόνην ὑπηρετεῖ· διὰ τοῦθ'
 ὑπερηρεῖσθαι τῷ θώρακι βέλτιον ἢν τὰ σκέλη. ταῦτ'
 ἄρα καὶ τὰ στέρνα τοῖς μὲν πλατέα, τοῖς δ' ὀξέα καὶ
 στενὰ γηγένηται. καίτοι γ', εἴπερ ἔμπαλιν ἔχοντα
 κατεσκευάσθη, τοῖς μὲν ἀνθρώποις τὰς προειρημένους
 τῶν χειρῶν ἐνεργείας ἐνεπόδιζεν <ἄν> ἀπανταχῇ, κα-
 θάπερ εἰ καὶ νῦν ἐπιθείης μέσῳ τῷ στέρνῳ πρόμηκες
 ξύλον ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῶν ὑποχονδρίων διη-
 κον· τοῖς δ' ἄλλοις ζώοις, εἴπερ ἦν πλατέα, διεκώλυνεν
 ἂν ὑπερηρεῖσθαι καλῶς τῷ θώρακι τὰ πρόσθια κῶλα.
 φαίνεται γοῦν κἀνταῦθα καθάπερ κἀν τοῖς ἄλλοις
 ἅπασιν ἀκριβῶς ἡ φύσις δικαία, τῷ μὲν δίποδι καὶ
 125 ὀρθῷ ζώῳ πλατὺν μὲν τὸν || θώρακα ποιήσασα, τὸ κατ'
 ὦμον δ' ἄρθρον ἐξωτάτω καταθεῖσα, τοῖς δ' αὖτε- 15
 τράποσιν ὅξυν μὲν ἐργασαμένη τὸν θώρακα, συνάψασα
 δ' αὐτῷ τὰς ὠμοπλάτας, ὑπερείσασα δὲ τὰ σκέλη. τῆς
 δ' αὐτῆς ἔχεται προνοίας καὶ ἡ τῆς κλειδὸς γένεσις·
 ἐπεὶ γὰρ ἀνατρέπεσθαι πρὸς τοῦκτος ἔδει τὰς ὠμο-
 πλάτας, ἐκατέραν αὐτῶν ἡ φύσις ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ 20
 τε κατὰ τὸ στέρνον ὅστοῦ καὶ τοῦ πέρατος τῆς ἐν
 ἐκείναις ῥάχεως κατέθετο. μακροῦ δ' ὄντος τοῦ στέρ-
 νου — διήκει γὰρ ἀπὸ τῶν σφαγῶν ἄχρι τῶν ὑπο-
 χονδρίων — οὐκ ἂν εὖροις ἐπιτηδειοτέραν χώραν τῆς
 πρὸς τὰς κλεῖς διαρθρώσεως ἐτέραν τῆς νῦν ὑπαρ- 25
 χούσης αὐτῷ· καὶ γὰρ πλατύτατον ἐνταῦθ' ἐστὶ καὶ
 ἰσχυρότατον καὶ οὐκέτ' οὐδεμία τῶν πλευρῶν αὐτῷ

7 ἄν om. codd., add. k | ἀπανταχοῦ B || 13 verba τῷ μὲν
 — καταθεῖσα exc. Theophil. V 10 || 15 ἐξωτάτω codd. ἐξωτέρω
 Theophil. ἐξωθεν a || 17 verba τῆς δ' αὐτῆς — κατέθετο exc.
 Theophil. V 10

διαρθροῦται. κατὰ δὲ ταῦτα καὶ ἡ πρὸς τὰς ὁμοπλά-
 τας αὐτῶν σύζευξις ἐν ἐπικαιροτάτῳ γεγένηται πρὸς
 τε τὸ καλῶς ἀνατρεπεῖν ἐκτὸς καὶ πρὸς τὸ φρουρεῖν
 τὸ κατ' ὅμον ἄρθρον καὶ πρὸς τὸ κωλύειν ἐκπίπτειν
 5 ἄνω. δεόντως οὖν ἄνθρωπος οὐδ' εἰ βουληθεῖ βαδί-
 ζειν ἐπὶ τῶν τεττάρων κώλων δύναται' ἂν ἀπηγμένων
 αὐτῷ πόρρω τοῦ || θώρακος τῶν κατὰ τὰς ὁμοπλάτας 126
 ἄρθρων. εὐλόγως δὲ καὶ πίθηκος, ὥσπερ τὰλλα κατὰ
 τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἐδείκνυτο μίμημα γελοῖον ἀν-
 10 θρώπου γεγεννημένος, οὕτω καὶ τοῖς κώλοις διάκειται.
 τὰ μὲν γὰρ σκέλη πόσον ἀποδεῖ τῶν ἀνθρωπείων σκε-
 λῶν, ἐν τοῖς ἰδίῳ αὐτῶν ἐδείχθη λόγοις, ὥσπερ οὖν
 καὶ ἡ τῆς ἄκρας χειρὸς κατασκευή. τὰ δὲ κατ' ὁμο-
 πλάτας καὶ κλεῖς ἀνθρώπῳ μάλιστα προσέεικε, καίτοι
 15 γ' οὐ δεόμενος εἰκέναι ταύτῃ τοῖς ἀνθρώποις εἰς
 ὠκύντητα βαδίσεως. ἐπαμφοτερίζει τοιγαροῦν ἐκατέρους
 τοῖς γένεσι καὶ οὔτε δίπουν ἐστὶν ἀκριβῶς οὔτε τε-
 τράπουν, ἀλλὰ καὶ ὥς δίπουν χωλόν — οὐ γὰρ ἀκρι-
 βῶς ὀρθὸν στήναι δύναται — καὶ ὥς τετράπουν ἀνά-
 20 πηρόν τε ἄμα καὶ βραδὺ διὰ τὸ πλείστον ἀπῆχθαι
 τοῦ θώρακος αὐτῷ τὸ κατ' ὅμον ἄρθρον, καθάπερ εἰ
 καὶ τῶν ἄλλων τινὸς ζώων ἀποσπασθὲν τοῦ θώρακος
 ἐκτὸς ἀποχωρήσειεν. ὥσπερ δὲ πίθηκῳ, διότι γελοῖόν
 ἐστὶ τὴν ψυχὴν ζῶον, διὰ τοῦτο καὶ τὸ σῶμα πᾶν διά-
 25 κείται γελοῖως, οὕτως ἀνθρώπῳ, διότι λογικόν τ' ἐστὶ
 τὴν || ψυχὴν τὸ ζῶον καὶ θείον μόνον τῶν ἐπὶ γῆς, 127
 διὰ τοῦτ' ἄριστα τὸ σῶμα κατεσκευάζεται πρὸς τὴν τῆς

3 ἀνατρέχειν B || 11 ἀνθρωπίων U || 13 τὸ δὲ U || 14 καὶ
 μάλιστα D || 15 ταύτῃ] ταῦτα η U ταῦτα L || 16 ἐπαμφοτερίζει D ||
 21 αὐτῷ LU αὐτὸ cett. || 24 τὸ om. BDL¹U¹ || 25 γελοῖως LU
 γελοῖον D γελοῖος B | τ' LU om. BD || 26 post ζῶον repet.
 διὰ τοῦτο καὶ τὸ σῶμα sed punctis del. LU

GALENUS ed. Helmreich II

18

ψυχῆς δύναμιν. ὅτι μὲν γὰρ ὀρθὸν ἴσταται μόνον
 τοῦτο τῶν ζώων, ἔμπροσθεν ἐδείξαμεν. ὅτι δὲ καὶ
 χειρὶ χρῆται μόνον καλῶς, δέδεικται μὲν καὶ τοῦτ'
 ἔμπροσθεν· ἀλλὰ καὶ νῦν οὐδὲν ἥττον φαίνεται τό τε
 κατ' ὥμον ἄρθρον ἐπιβλέψασι καὶ τὸ τοῦ σύμπαντος 5
 θώρακος σχῆμα καὶ τὴν τῆς κλειδὸς γένεσιν. ἱκανὰ
 μὲν οὖν καὶ ταῦτα τὴν τέχνην τῆς φύσεως ἐνδείξα-
 σθαι, πολὺ δ' αὐτῶν ἔτ' ἐναργέστερον δείξει τὰ λεχθη-
 σόμενα. τί δὴ ποτε γὰρ οὐκ ὀρθὴν ἀπὸ τοῦ στέρνου
 τὴν κλεῖν ἐπὶ τὰς ὠμοπλάτας ἐξέτεινεν, ἀλλὰ πρὸς 10
 αὐτῇ μὲν τῇ σφαγῇ κυρτὴν μὲν τὰκτός, τὰ δ' ἔνδον
 κολήν, ἐφεξῆς δ' ἔμπαλιν ἐξωθεν μὲν ἀτρέμα σιμὴν,
 ἔσωθεν δὲ κυρτοτέραν; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τούτων οὐδὲν
 εἰκῇ καὶ μάτην ὑπὸ τῆς φύσεως ἐγένετο, ἀλλὰ τὰ μὲν
 πρὸς τῇ σφαγῇ διὰ τὴν αὐτὴν τῷ στέρνῳ χρεῖαν ὁμοίως 15
 ἐκείνῳ κολήν τάντος ἐγένετο χώραν ἐπιτήδειον παρ-
 ἔξουσα τοῖς τ' ἄνωθεν κάτω καὶ τοῖς κάτωθεν ἄνω διὰ ||
 128 τοῦ τραχήλου φερομένοις ὀργάνοις· ὁπότε δ' ἀποχω-
 ρεῖν ὑπὲρξατο τῆς σφαγῆς, ὑποστρέψασα κατὰ βραχὺ
 τοσοῦτον εἰς τὸ πρόσω μέρος ἄχρι τῆς ἀκρωμίας, ὅσον 20
 ἀπεχώρησεν ὀπίσω τὸ πέρας τοῦ κυρτωθέντος μορίου
 κατ' αὐτήν, ὥς, εἴ γε ὀπίσω μόνον ὠδοιπόρησεν εἰς
 τὰ πλάγια τοῦ τραχήλου φερομένη, τὴν πρὸς τὸν θώ-
 ρακα διάστασιν ἀξιόλογον οὐκ ἂν ἔσχε. συνθεῖ δ'

2 τοῦτο τὸ ζῶον U | ἔμπροσθεν BLU πρόσθεν D || 5 ἐπι-
 βλέψασι scripsi: ἐπιβλέψας εἰ U ἐπιβλέψας ἢ D ἐπιβλέψας BL
 aspicientibus N || 8 ἐναργέστερον U || 9 verba τί δὴ — σιμὴν exc.
 Theophil. V 11 | ὀρθιον U || 12 σιμὴν L μὴν U μένην B κολί-
 λην D || 13 οὐδὲ γὰρ U οὐ γὰρ οὖν DL¹ τοιγαροῦν ἂν BL² ||
 16 τάντος scripsi: τὴν τ' ἐντός DU ἐντός L¹ (ras.) γρ. πάντως L²
 πάντως ἐντός B || 16—17 post παρῆξουσα add. ἐφρυχωρίαν b,
 om. codd. || 17 τ' LU om. BD || 19 ἀπὲρξατο D

αὐτὴν ἐνταῦθα τῇ ῥάχει τῆς ὁμοπλάτης μικρὸν ὅσπου
 χονδρῶδες, ὃ μὴδ' αὐτὸ ζητεῖν ἐν πιθήκοις· ὥσπερ
 γὰρ ἐν ἄλλοις τισὶν οὕτω καὶ τῷδε τῆς ἀνθρωπείας
 κατασκευῆς ἀπολείπονται. ἀλλ' ἄνθρωπός γε καὶ ταῦτα
 5 πλεονεκτεῖ πρὸς ἀσφάλειαν, ὅτι μὴ διὰ συνδέσμων
 μόνον ὑμενωδῶν συνάπτεται τὰ δύο πέρατα τῶν ὀστέων,
 ἀλλ' ἐξ ἐπιμέτρου τρίτον ἄλλο κατ' αὐτῶν ἐπιχειμένον
 ὅσπου χονδρῶδες ἑτέροις τισὶ συνδέσμοις ἰσχυροῖς,
 ὅφ' ὧν κατακρύπτεται, συνάπτει τοῖς ὑποκειμένοις
 10 ὀστοῖς ἑαυτό. διὰ τί δὲ χονδρῶδες ἐγένετο μέλλον
 ἐκκεῖσθαι καὶ πρῶτον τῶν προσπιπτόντων ἔξωθεν ἐκ-
 δεῖξασθαι τὴν βίαν, ἔμπροσθεν εἰρηταί μοι κοινῇ περὶ
 πάντων τῶν τοιούτων διεξιόντι.

Cap. XII. Ἀλλὰ νῦν γε καιρὸς ἐπὶ τὸ κατ' ὅμον 129
 15 ἄρθρον αὐτὸ μετιέναι τῷ λόγῳ καὶ πρῶτον μὲν δει-
 κνύειν, ὥς ἡ φύσις εὐλόγως αὐτὴν τε τοῦ βραχίονος
 τὴν κεφαλὴν ἀκριβῶς ἀπειργάσατο περιφερῇ τὴν τε
 περιχειμένην κοιλότητα τῷ τῆς ὁμοπλάτης ἀγένηι σμι-
 κρᾶν τε ἅμα καὶ ὑπτίαν· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς κινουντας
 20 μῦς αὐτό, τίνες τ' εἰσὶ καὶ πόσοι καὶ πηλίκοι καὶ τίνα
 χρεῖαν ἕκαστος αὐτῶν παρέχεται, καὶ ὥς οὔτε πλείους
 οὔτ' ἐλάττους τὸν ἀριθμόν, ἀλλ' οὐδὲ μείζους ἢ μείους
 ἢ ἑτέραν τινὰ θέσιν ἔχοντας ἕμεινον ἢν αὐτοὺς γεγο-
 νέναι. τοῦ μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος γενέ-
 25 σθαι περιφερῇ καὶ τὴν κοιλότητα τῆς ὁμοπλάτης ἐπι-
 πολῆς τε ἅμα καὶ ὑπτίαν ἢ χρεῖα πρόδηλος, εἴ τις
 τῶν ἐν τοῖς πρώτοις γράμμασιν εἰρημένων μνημονεύει.

2 ζητεῖν codd. ζητεῖ k || 3 ἀνθρώπου B || 4 τε U | ταύτη L²
 (ut videtur) || 10 ἑαυτό codd. ἑαυτῷ b || 15—16 δεικνύναι D ||
 17 εἰργάσατο U || 20 μύας L || 24 verba τοῦ μὲν — τελευτῶσαν
 exc. Theophil. V 11

πολλαῖς τε γὰρ ἅμα καὶ ποικίλαις κινήσεσιν ἢ σύμ-
 πασα χεὶρ παρασκευαζομένη τὴν μὲν κεφαλὴν τοῦ
 βραχίονος ἐδεῖτο περιφερῇ κεντῆσθαι — τούτου γὰρ
 οὐδὲν ἂν εὐροιμεν ἐπιτηδειότερον σχῆμα πρὸς ἐτοιμό-
 τητα κινήσεως — αὐτὴν δ' αὖ τὴν ὑποτεταγμένην 5
 130 αὐτῇ κοιλότητι μήτε βαθεῖαν ἱκανῶς μήτ' εἰς ὄφρως
 μεγάλας τελευτῶσαν. εἰ γὰρ κατεκλείσθη μὲν βραχεῖα
 κοιλότητι τὸ τοῦ βραχίονος ἄρθρον, ἐσφίγγθη δ' ἐν
 κύκλῳ μεγάλοις ἄμβωσιν, οὐκ ἂν πάντῃ περιφέρε-
 σθαι ῥαδίως ἠδύνατο, τούτου δ' ἦν αὐτῷ μᾶλλον 10
 ἢ τῆς ἀσφαλείας χρεῖα· τούτου γὰρ ἕνεκα καὶ ἡ σύμ-
 πασα χεὶρ ἐγγεγόνει. κινδυνεύει τοίνυν ὀλίγου δεῖν
 ἔξαρθρος ἢ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος εἶναι διὰ παντός,
 ὥς ἂν ἐπὶ μικρᾷ οὕτως ὀχουμένη κοιλότητος, ὥς
 ὑπερεκπίπτει αὐτῆς τὸ πλεῖστον μέρος ἀσθηρικοῦ 15
 αἰωρεῖσθαι. πῶς οὖν οὐκ ἐκπίπτει διὰ παντός ἐπὶ
 ταῖς σφοδραῖς κινήσεσιν; ὅσον μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ προει-
 ρημένῃ κατασκευῇ, τοῦτ' ἐχρῆν αὐτῇ πάντως ἔσεσθαι.
 θανμάσεις πάλιν ἐνταῦθα τῆς φύσεως τὴν τέχνην, εἰ
 τὰς τῆς ἀσφαλείας θεάσαιο μηχανάς, τρεῖς μὲν συν- 20
 δέσμους ἰσχυροὺς τὸ τοῦ βραχίονος ὁστοῦν τῷ τῆς
 ὁμοπλάτης ἀνχένι ξυνάπτοντας ἐπὶ τῷ κοινῷ ξυμπάν-
 των τῶν ἄρθρων τῷ περιφερεῖ, δύο δ' ἀποφύσεις
 καμπύλας τῆς ὁμοπλάτης φρουρούσας αὐτό, καὶ τού-
 των ἐκατέρωθεν μὴς μεγίστους σφίγγοντας. ὁ μὲν δὲ 25

2 παρασκευαζομένη codd. παρασκευασμένη ch || 4 ἂν om. D ||
 5 αὐτὴν δ' αὖ τὴν BLU αὐτὴν δ' αὐτὴν D αὐτὴν δ' ch ||
 7 ἐγκατεκλείσθη L || 9 παντὶ L || 10 τούτου δ' L² τοῦτο οὐδ'
 BDU || 11 ἢ L ἢ cett. | ἢ om. D || 14—15 ὥς ὑπερεκπίπτει
 αὐτῆς τὸ (om. BU) πλεῖστον BLU ὥσπερ ἐκπίπτει τὸ πλεῖ-
 στον αὐτῆς μέρος D || 16 ἐκπίπτει U || 22 post ξυνάπτοντας add.
 εἰργάσατο b, om. codd. | ἐπὶ τε τῷ codd.

πλατὺς σύνδεσμος ὁ ὑμενώδης ὁ || πᾶσι τοῖς ἄρθροις 131
 ὑπάρχων ἐκφύεται μὲν ἐκ τῶν χειλῶν τῆς ἐν ὁμο-
 πλάτῃ κοιλότητος, ἅπασαν δ' ἀκριβῶς ἐν κύκλῳ περι-
 ερχόμενος τὴν διάρθρῳσιν εἰς τὴν ἀρχὴν καταφύεται
 5 τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος. τῶν δ' ἄλλων τῶν τριῶν
 οἱ δύο μὲν ἀκριβῶς εἰσι στρογγύλοι καθάπερ νεῦρα,
 πλατὺς δ' ἀτρέμας ὁ τρίτος. ἐκφύεται δ' ὁ μὲν πρῶ-
 τος ἐκ τοῦ πέρατος τῆς ἀγκυροειδοῦς ἀποφύσεως, ὁ
 δὲ δεύτερος ὁ τούτου μείζων ἐκ τοῦ τῆς ὁμοπλάτης
 10 αὐχένος κατ' ἐκείνο μάλιστα τὸ μέρος, ἐνθα τῆς ἐπι-
 κειμένης αὐτῷ κοιλότητος ὀφρὺς ἐστὶν ὑψηλοτάτη.
 τούτῳ μὲν οὖν ἡ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐπίβασιν
 ἀσφαλῆ παρέχει, τηλικαύτην ἐν τοῖς ἄνω τε καὶ πρόσω
 μέρεσιν ἑαυτῆς ἔχουσαν κοιλότητα κατάντη τομῇ πλα-
 15 τεῖα παραπλησίαν, ἡλίκοςπερ καὶ αὐτὸς ὁ σύνδεσμός
 ἐστίν. ὁ δ' ἕτερος ὁ πρότερος εἰρημένος ἐκ τῶν ἐνδον
 μερῶν τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος παρατίθεται. λοιπὸς
 δ' ὁ τρίτος ἐκ μὲν τῆς αὐτῆς τῷ δευτέρῳ χώρας ἐκ-
 φύεται, λοξὸς δ' ὑποφνόμενος αὐτῷ καταφύεται καὶ
 20 αὐτὸς εἰς τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχί-
 ονος || ὁμοίως τῷ πλατεῖ τῷ πᾶν ἐν κύκλῳ περιλαμβά- 132
 νοντι τὸ ἄρθρον, ἔστι γὰρ πῶς ἐκείνου μέρος. οἱ δέ
 γε προειρημένοι δύο καθήκουσιν εἰς τὸν ἐπικείμενον
 τῷ βραχίονι μῦν, ὃν ἐν τοῖς περὶ τῆς χειρὸς λόγοις
 25 εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς κερκίδος ἔλεγον ἐμφύεσθαι. καὶ
 γὰρ οὖν ἀνταῦθα τὸ τῆς φύσεως εὐμήχανον ἐστὶν
 ἰδεῖν, ὅπερ ἤδη δέδεικται μυριάκις, τό, ὥς ἐν ὄργανον
 ἐνίοτε τῷ τῆς θέσεως ἐπικαίρῳ πολλαῖς ἐξαρχοῦν ἀπερ-

7 ἀτρέμα L || 11 αὐτῷ add. U² in marg. αὐτῶν L¹ || 14—15
 πλατεῖα superscr. πλαγεία L πλαγία B

γάζεται χρειαις. δεομένων γὰρ ἀπάντων μυῶν, ὥς καὶ
 τοῦτ' ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἀποδέδεικται λόγοις, μετ-
 ἔχειν τῆς τῶν συνδέσμων οὐσίας ἅμα μὲν τῷ μυῖ
 χρησίμους αὐτούς, ἅμα δὲ καὶ τῷ κατ' ὅμον ἄρθρῳ
 κατεσκεύασε. τουτὶ μὲν γὰρ σφίγγοντές τε καὶ συν- 5
 ἔχοντες ἐκπίπτειν κωλύουσιν, εἰς δὲ τὸν μῦν διασπει-
 ρόμενοι καὶ τούτῳ παρέχουσιν ἀντάρκη τὴν ἐξ ἑαυτῶν
 ὠφέλειαν. ὑπὸ μὲν τῶν συνδέσμων οὕτω φρουρεῖται
 τὸ κατ' ὅμον ἄρθρον, ὑπὸ δὲ τῶν ἀποφύσεων τῆς
 ὠμοπλάτης, ἄνωθεν τῆς κατὰ τὸ ἀκρώμιον, ἣν ἔνιοι 10
 133 κορακοειδῇ προσαγορεύουσιν, ἔσωθεν τε ἥ τῆς ἀγκυρο-
 εἰδοῦς τε καὶ σιγμοειδοῦς ὀνομαζομένης, ἐν κύκλῳ δὲ
 πανταχόθεν ὑπὸ μερίστων μυῶν καὶ τενόντων σφίγγ-
 γεται τῶν κινούντων ὅλην τὴν διάρθρωσιν, ὑπὲρ ὧν
 λέγειν ἤδη καιρός. 15

Cap. XIII. Ἐμφύονται μὲν αὐτῶν αἱ τελευταὶ τῷ
 τοῦ βραχίονος ὀστέῳ, τινὲς μὲν ἀνατείνουσιν τὸ κῶλον,
 ἔνιοι δὲ κατασπῶσαι, προσάγουσιν δ' ἄλλαι τῷ στήθει
 καὶ τινες ἀπάγουσιν πρὸς τοῦκτός, ἔνιοι δ' ἐξ αὐτῶν
 κυκλωτερώς περιστρέφουσιν. τῷ μὲν οὖν στήθει προσ- 20
 ἄγουσιν ὅ τ' ἐκ τοῦ κατὰ τὸν τιτθὸν χωρίου πεφυκῶς
 μῦς, μέτριος τὸ μέγεθος, εὐθύς καὶ κατασπῶν τὸν
 βραχίονα πρὸς τὸ κάτω μέρος ἀτρέμας, ὥς εἶναι τα-
 πεινότερας προσαγωγῆς αἷτιος· ἕτερος δ' ἔμπαλιν τῷδε
 τῶν ὑψηλῶν τοῦ στέρνου μερῶν ἐκπεφυκῶς ὑψηλῆς 25
 προσαγωγῆς ἐστὶν αἷτιος. ἄλλος δ' ἐπ' αὐτοῖς τρίτος
 διφυῆς ἢ δύο συμφυεῖς — ἐκατέρως γὰρ ἔνεστιν ὑπὲρ

2 λογισμοῖς BL || 9 ἀποφύσεων D || 10 ἔνιοι BLU ἐκεῖνοι D ||
 11 ἔσωθεν τε U ἔσωθεν δὲ BDL *ab extra vero* N || 14 οὐ DU ||
 22 post εὐθύς add. δὲ BDL² || 23 ἀτρέμας L ἀτρέμα cett. ||
 26 αἷτιός ἐστιν L || 27—p. 279, 1 γὰρ om. U | ἔνεστιν post αὐτῶν
 colloc. D

αὐτῶν ἀληθεύειν λέγοντα — ἐκφύονται μὲν ἐξ ὅλου
τοῦ κατὰ τὸ στέρνον ὅστοῦ, προσάγουσι δὲ τῷ στήθει
τὸ τοῦ βραχίονος ὅστον ὅλον ἰσόρροπον, ἐπειδὴν
ἀμφότεροι || ταθῶσιν. εἰ δέ γ' ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐνεργ- 134
5 γήσειε μόνος, ὁ μὲν ἐκ τῶν κάτω μερῶν τοῦ στέρνου
πεφυκῶς ταπεινὴν ἐργάζεται προσαγωγήν, ὁ δ' ἕτερος
ὑψηλοτέραν· οὔτε δ' οὔτως ὑψηλὴν οὔτος ὥς ὁ δεύ-
τερος τῶν εἰρημένων, οὔτ' εἰς τοσοῦτον ταπεινὴν ὁ
ἕτερος ὥς ὁ πρῶτος. διαδέχεται δὲ τὸν μὲν ταπεινό-
10 τατον τῶν εἰρημένων τεττάρων μυῶν ὁ ἀπὸ τῶν παρὰ
τὸν τιτθὸν χωρίων ἀναφερόμενος μικρὸς μῦς, τὸν δ'
ὑψηλότατον ἢ ἑτέρα μοῖρα τοῦ κατὰ τὴν ἐπωμίδα
μυὸς ἢ τῆς κλειδὸς ἐκπεφυκυῖα. δύο γὰρ ἔχει κεφαλὰς
ὁ μῦς οὔτος, ἐκ μὲν τῶν ἔνδον μερῶν τῆς ἐπωμίδος
15 αὐτὸ δὴ τοῦτο τῆς κλειδὸς ἐκπεφυκῶς, ἐκ δὲ τῶν ἔξω
παραπεφυκῶς τῇ ῥάχει τῆς ὠμοπλάτης ἐν τοῖς ταπει-
νοτέροις αὐτῆς μέρεσιν. ἀλλ' ἢ μὲν τούτου μόνου
ταθέντος ἐνέργεια πρὸς τὴν ἐκτὸς χώραν ἀνατείνει
τὸν βραχίονα βραχὺ τῆς μέσης τε καὶ ἀκριβῶς εὐθείας
20 ἀνατάσεως ἐγκλίνουσα πρὸς τὸ πλάγιον· ἢ δὲ θατέρου
τοῦ πρὸς τὴν κλεῖν ἀνήκοντος ἐπὶ τὴν ἐντὸς χώραν
ὁμοίως ἐγκλίνει. ταθέντων δ' ἀμφοτέρων ἰσοσθενῶς
τὴν ἀκριβῶς εὐθεΐαν τε καὶ μέσσην ἀνάτασιν ὁ βραχίων
λαμβάνει μηδαμῶς παρεγκλίνων. καὶ μὴν καὶ ἄλλοι ||
25 δύο μῦες ἐκατέρωθεν τῆς ἐν ὠμοπλάτῃ ῥάχεως ὁμοίαν 135
τῷ προειρημένῳ τὴν ἐνέργειαν ἔχουσιν, εἰ μὲν ἄμα

7 οὔτως ὑψ. οὔτος BLU οὔτος ὅ. οὔτως D || 11 τὸν om. U ||
13 ἐμπεφυκυῖα DU || 15 post τοῦτο add. τὸ k | ἐκπεφυκῶς
scripsi: ἐκπεφυκός codd. || 16 παραπεφυκῶς scripsi: παραπεφυκός
codd. || 16 ante τῇ add. τι k || 21 ἀνήκοντος LU εἰκότως ἀν D ||
22 ἀμφοτέρωθεν U || 25 ἐκατέρωθεν εἰς L

ταθεῖεν, ἐξαίροντες ὑψηλὸν ἀκριβῶς τὸν βραχίονα, κατὰ μόνους δ' ἐκάτερος, ἕμα βραχεῖα τινὲ πρὸς τὸ πλάγιον ἐγκλίσει. ὄρθοος δ' ἄλλος ἐπὶ τοῖς εἰρημέ- νοις μῦς ἐκπεφυκῶς τοῦ πλείστου μέρους τῆς ταπει- νῆς ἐν ὠμοπλάτῃ πλευρᾷ ἐπὶ τὴν ἐκτὸς χώραν ἀπάγει. 5 τὸ κῶλον ἀντιτεταγμένος τοῖς κατὰ στήθος, οἱ προσ- αγωγῆς ὑψηλῆς ἦσαν δημιουργοί. δύο δ' ἐφεξῆς τῇδε μυῶν κινήσεις εἰσὶ, περιστρέφουσαι τὸν βραχίονα πρὸς τε τὴν ἐκτὸς καὶ κάτω χώραν. ἀλλ' ἐπὶ πλεον μὲν ἀπάγει πρὸς τὴν ἐκτὸς ὁ τοῦ κάτω πέρατος ἐκπεφυκῶς 10 τῆς ταπεινῆς ἐν ὠμοπλάτῃ πλευρᾷ· ὁ δ' ἕτερος τὸ σιμὸν αὐτῆς ἔπαιν κατειληφῶς ἦτιον μὲν ἐκτός, ἐπὶ πλεον δὲ κάτω περιστρέφει τὸν βραχίονα. λοιπὸς δ' ἄλλος εἷς μῦς ἐστὶ κατασπῶν τὸν βραχίονα μετὰ τῆς εἰς τοῦπίσω φορᾶς, ὃν ὁ προειρημένος ἐκδέχεται μῦς 15 ὁ μικρός, ἀπαρεγκλίτους ἐργαζόμενος τὰς κάτω φορὰς τοῦ βραχίονος. ἡρξέσθῃ γὰρ ἡ φύσις τούτῳ καίτοι σμικροτάτῳ πάντων ὑπάρχοντι διὰ τὴν φυσικὴν τῆς || 136 χειρὸς εἰς τὰ κάτω ὁπλήν. ἰσχυρᾷ μὲν γὰρ δυνάμει ἐστὶν ἀνατείνειν βάρος τηλικούτον, κάτω δὲ φέρεσθαι 20 δύναται πᾶν σῶμα καὶ χωρὶς ψυχικῆς ἐνεργείας. ταῦτά τοι καὶ θαυμάζειν ἄξιον τὴν φύσιν ἕνεκα μὲν τῆς ἀνατάσεως τοῦ κῶλου τὸν τε τῆς ἐπωμίδος μῦν εὖρω- στὸν τε καὶ διφυῆ κατασκευασαμένην καὶ δύο ἄλλους ἐκατέρωθεν ἕνα τῆς ἐν ὠμοπλάτῃ ῥάχεως, ἐνὶ δὲ σμι- 25

2 βραχεῖ D || 6 τοῖς] τὸ U τοῖς L (ras.) τῷ D | οἱ] ὅσοι L || 16 ἀπαρεγκλίτον codd., corr. b | εἰς τὰς codd., corr. b || τὰς κάτω φορὰς L¹ γρ. εἰς τὸ κάτω φορᾶν L² *indeclinabiles operans lationes ulnae versus inferius* N || 18 ὅλης τῆς BL || 19 τὰ] τὸ L || 22 τοι καὶ BLU τοῖς D || 23 γε codd. τε k || 24 κατασκευασαμένης BLU || 25 ἕνα BLU om. D

κρῶ μὲν τὴν ἀντιτεταγμένην αὐτοῖς κίνησιν ἀναθεῖσαν.
 συνεπιλαμβάνουσι μὲν οὖν τι τοῦ πλάκων τῷδε καὶ οἱ
 ταπεινοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ στήθους, ὥς ἂν καὶ συμφυῇ
 τὴν ἀπονέυρωσιν ἔχοντες αὐτῷ, συνεπιλαμβάνει δέ
 5 ποτε καὶ ὁ ἀπὸ τῶν κάτω τοῦ μεταφρένου. ταθέντων
 γὰρ ἅμα τῶν τεττάρων εἰς τινὰς τῶν σφοδροτέρων
 ἐνεργειῶν ἢ χεῖρ κατασπᾶται βιαίως, ἔνθα δ' οὐδεμιᾶς
 ἐνεργείας σφοδρᾶς ἐστὶ χρεῖα, καὶ ὁ μικρὸς μῦς ἐξαρ-
 κεῖ μόνος. ὥσπερ δ' ἐν τούτοις τὰ μεγέθη τῶν μυῶν
 10 ἢ φύσις ἐμέτρησε δικαίως οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.
 τὸν γοῦν ἀπὸ τοῦ στέρνου τὸν διφυῆ μέγιστον εἰργά-
 σατο καταφύεσθαι μέλλοντα τῷ || τοῦ βραχίονος ὅστις 137
 κατὰ μῆκος ὑπὲρ τοῦ παντὶ τῷ θώρακι προσάγειν τὸ
 κῶλον. εἰ δ', ὅπερ ἄμεινον, οὐχ ἓνα διφυῆ νομίζοις
 15 τὸν μὲν τοῦτον, ἀλλὰ δύο συμφυεῖς, ἔτι δὴ καὶ μάλ-
 λον ἐπαινέσεις αὐτῆς τὴν δικαιοσύνην τὸν ὑψηλότερον
 πολλὸν μέλλονα τοῦ ταπεινοτέρου κατασκευασάσης, ἐπει-
 δὴ σφοδροτέραν ἐνέργειαν ἐπεπίστευτο. λέλεκται γὰρ
 ἤδη καὶ μικρὸν ἔμπροσθεν, ὥς οἱ μὲν ἀνατείνοντες τὰ
 20 κῶλα μῦες ἰσχυροτέρας ἐνεργείας δέονται τὴν τῶν
 σωμάτων ἐπὶ τὰ κάτω ῥοπὴν ἀντιπράττουσαν ἔχοντες,
 οἱ κατασπῶντες δ' οὐ μόνον <οὐκ> ἀδικούμενοί τι
 πρὸς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ βοηθούμενοι τὰ μέγιστα συμ-
 πραιτούσης ἐφ' ὃ σπεύδουσι, καὶ μετὰ βραχείας ἰσχύος
 25 ἱκανοὶ γίγνονται τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἐπιτελεῖν. διὰ
 τοῦτ' οὖν αὐτὸ καὶ οἱ περιστρέφοντες τὰ κῶλα μῦες

1 ἀναθεῖσαν scripsi: ἀντατιθείση U ἀνατίθησι cett. || 4 αὐτῷ
 LU αὐτῶν BD || 6 σφοδροτέρων L² in ras. σφονδύλων U σπον-
 δύλων D || 7 ἐνεργειῶν LU ἐνεργείας BD || 11—12 κατεργά-
 σατο U || 13 πάντη U || 14 νομίζοις LU νομίζεις B ὀνομάζεις D ||
 17 κατασκευάσαν BLU

ἐν ἀπάσαις ταῖς διαρθρώσεσιν αὐτοῖ τ' εἰσὶ ῥωμαλέοι
καὶ τοὺς τένοντας ἔχουσι νευρωδεστάτους, ὅτι βιαιο-
τάτη τῶν κινήσεων ἐστὶν ἡ τοιαύτη πολλαπλασία κατὰ
τὴν δύναμιν ὑπάρχουσα τῆς ἀπλῆς. ὥς γάρ, εἰ πολλὰς
κινήσεις ἀλλήλας διαδεχομένας νοήσεις, ἔτοιμον ἦν 5
138 συλλογίσασθαι, || πόσῳ πλεονεκτοῦσι τῆς μιᾶς, οὕτω
μοι νόει τὴν ἐλίττουσαν τὸ κῶλον ἀνάλογον ἔχειν
πολλαῖς ἐφεξῆς τεταγμέναις. ἴσως δ' ἂν σοι δοῖται
τῆς δικαιοσύνης ἡ φύσις ἐπιλελῆσθαι θεασαμένῳ τὸν
ἀπὸ τῶν κάτω μερῶν τοῦ μεταφρένου μὴ ἀναφερό- 10
μενον· οὐ γὰρ ἐχρῆν μέγαν αὐτὸν γεγονέναι κατασπᾶν
μέλλοντα τὸν βραχίονα. καὶ δεόντως ἐγκαλέσεις, εἰ
τοῦτο μόνον εἰργάσατο· νυνὶ δ', ἐπειδὴ πρὸς τούτῳ
διττὰς ἄλλας κινήσεις ἐκπορίζει τῷ ζῳῳ, περιστρέφων
μὲν ὀπίσω τὸν βραχίονα, κατασπᾶν δ' ὅλην τὴν ὥμο- 15
πλάτην, οὐκ ἂν ἔτι προσηκόντως ἐγκαλοίης. ἀλλὰ
μεταβὰς ἤδη πρὸς τὸν περὶ τῆς ὁμοπλάτης λόγον,
ἐπειδὴ κατὰ τὴν κοινωνίαν τῶν πραγμάτων ἐμνημο-
νεύσαμεν ἐνὸς τῶν κινούντων αὐτὴν μυῶν, ἐπίσκεψαι
περὶ ταύτης ἀρξάμενος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ νῦν ἡμῖν προ- 20
κειμένου μυός, ὃν μόνον ἡ φύσις ἀντέταξε παμπόλλοις
τοῖς ἀνατείνουσιν αὐτήν, ἐκφύσασα μὲν ἐκ τῶν κάτω
τοῦ θώρακος σφονδύλων, περιφύσασα δ' αὐτίκα τοῖς
ἐνταῦθα μέρεσι τῆς ὁμοπλάτης. ἐκ ταύτης γάρ τοι
τῆς κοινωνίας κατασπᾶν αὐτὴν πέφυκεν, ὥς τό γ' 25
139 ἀναφερόμενον αὐτοῦ || μέρος ἐπὶ τὸν βραχίονα τὸ συν-
εχὲς τῷδε τῆς ἐκείνου κινήσεως ἔνεκα γέγονεν, ἦν

5—6 ἦν σοι λογίσασθαι U || 13 τοῦτον μόνον U || 16 ἐγκα-
λοῖς U || 20 ταύτην U πάντων BL² ταύτης L¹ | ἀρξάμενος U ||
21 δν] οὐ U || 22—23 τῶν κάτω (κατὰ L) τ. θ. σφονδύλων LU
τοῦ κ. τ. θ. σπονδύλου BD

ἀρτίως ἐξηγούμενος πέπαιμαι λέγων, ἀλλὰ τό γε κάτω
 τῆς ὁμοπλάτης περιπεφυκὸς αὐτοῦ μέρος ἐκείνην κα-
 τασπᾶ. βέλτιον γὰρ ἦν οὐ μόνον τὴν κατ' ὤμον διάρ-
 θρωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμοπλάτην ὅλην ἐνίοτε κινεῖν
 5 ἡμᾶς οὐκ ἀνασπῶντας μόνον ἢ κατασπῶντας, ἀλλὰ καὶ
 πρὸς τὴν ῥάχιν ἀπάγοντας ὀπίσω καὶ πρόσω πρὸς τε
 τὸν τραχήλου ὅλον καὶ τὸ στῆθος. ἀνασπᾶ μὲν οὖν
 αὐτὴν ὁ κατὰ τῆς ῥάχεως ἐκπεφυκὸς πλατὺς καὶ μέγας
 μῦς εἰς τὸ κατ' ἰνίον ὅστουν τῆς κεφαλῆς ἀνατετα-
 10 μένος, ἀνασπᾶ δὲ καὶ ὁ λεπτὸς μῦς, ὁ τῶν μὲν αὐτῶν
 τῆς κεφαλῆς ἐκπεφυκὸς ὅστων, ἐμφυόμενος δ' αὐτῇ
 κατὰ τὴν βάσιν τῆς ῥάχεως, ὀπίσω δ' ἀπάγουσιν ἐπὶ
 τὴν ὅλην τοῦ ζώου ῥάχιν ἑτεροὶ δύο μῦες, ἐκκλίνων
 μὲν εἰς ὕψος ἐπὶ τοὺς τοῦ τραχήλου σφονδύλους ὁ
 15 ὑψηλότερος αὐτῶν, ἀπάγων δ' ὁ λοιπὸς ἐπὶ τοὺς τοῦ
 μεταφρένου. ταθέντων δ' ἀμφοῖν ἅμα κατ' εὐθὺ τῆς
 οἰκείας θέσεως ἢ πρὸς τὸν νῶτον αὐτῇ γίγνεται φορὰ.
 καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ ἐκ τῆς πλαγίας ἀποφύσεως τοῦ πρῶ-
 του || σφονδύλου τὴν ἐκφυσιν ἔχων μῦς, ἐμφυόμενος 140
 20 αὐτῆς τοῖς πρὸς ἀκρωμίῳ πέρασι, μάλιστα μὲν τοῦτ'
 ἐπισπᾶται, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὅλην τὴν ὁμοπλάτην εἰς
 τὰ πλάγια τοῦ τραχήλου μέρη, καθάπερ γε καὶ πρὸς
 τὴν πρόσω χώραν ὁ ἐκ τοῦ λαβδοειδοῦς ἀρχόμενος ὁ
 λεπτὸς μῦς· καὶ γὰρ οὗτος ἐμφύεται τῷ τῆς ὁμοπλά-
 25 τῆς ὅστῳ πλησίον τῆς ἀκρωμίας. καὶ μὲν γε καὶ τῶν
 ἀπὸ τοῦ στέρνου μυῶν ἐπ' αὐτὴν ἀναφερομένων ὁ

1 πέπαιμαι λέγων BLU λέγων om. D || 2 πεφυκὸς D || 4—5
 κινεῖν ἡμᾶς BLU ἡμᾶς om. D || 7 ἀνασπᾶσαι BLU || 11 ὅστων
 τῆς κεφ. ἐκπ. ὄργανον D τῆς κεφ. ἐκπ. ἔρων (μερῶν U) BLU ||
 12 ῥάχιν τῆς βάσεως DLU || 14 μὲν om. D || 19 ἐμφυσιν U ||
 21 ἐπιστάται DU¹ || 23 λαβδοειδοῦς BLU λαμβοειδοῦς D || 24 καὶ
 οὗτος BDL

ὑψηλότερος οὐ μόνον μοι δοκεῖ τοῦ βραχίονος ἐπισπᾶ-
σθαι τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὠμοπλάτην, ὥς ἂν
ἐμφυόμενος τῷ περιέχοντι τὴν διάρθρωσιν ὅλην συν-
δέσῃ. συνεπισπῶνται γὰρ οἱ τοιοῦτοι τένοντες οὐκ
ἐκεῖνα μόνον τῶν ὀστέων, οἷς ἐμπεφύκασιν, ἀλλ' ἐνίοτε 5
καὶ τὰ κοινωνοῦντα καθ' ὄντιν οὖν τρόπον αὐτοῖς.
φαίνεται δ' ὁ μῦς οὗτος ἀπονευρώσει πλατεία τῇ κε-
φαλῇ τοῦ βραχίονος ἐμφυόμενος καὶ τοῦ τῆς διαρ-
θρώσεως ὅλης συνδέσμου τῇ πρόσω χάρα. τούτοις
ἅπανσι τοῖς μυσὶν εἷς μόνος ἀντιτέτακται κάτωθεν ὁ 10
πρῶτος ἀπάντων εἰρημένος, ὃν ἐχοῖν δῆπου δι' αὐτό
τε τοῦτο μὴ παντάπασιν εἶναι σμικρὸν ἔτι τε διὰ τὰς
141 ὑπολοιπούς δύο χρείας· καὶ γὰρ καὶ κατασπᾶ τὸν
βραχίονα καὶ περιστρέφει πρὸς τοῦκτός. ὦρα δὴ μοι
καταπαύειν ἤδη καὶ τόνδε τὸν λόγον. ἐν δὲ τῷ μετ' 15
αὐτὸν ἐπὶ τὰ γεννητικὰ μόρια μεταβὰς ἐξηγήσομαι καὶ
τὴν ἐν τούτοις τέχνην τῆς φύσεως.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΣΣΑΡΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

142 Cap. I. Τριῶν ὄντων σκοπῶν τῇ φύσει τῶν πρώ- 20
των ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν τοῦ ζώου μορίων — ἡ γὰρ
ἔνεκα τοῦ ζῆν ἐδημιούργησεν αὐτά, καθάπερ ἐγκέφαλον
καὶ καρδίαν καὶ ἥπαρ, ἡ τοῦ βέλτιον ζῆν, ὡς ὀφθαλ-
μοὺς καὶ ὦτα καὶ ῥίνας, ἡ τῆς τοῦ γένους διαδοχῆς,

1 μόνον L || 2 ὠμοπλάτην αὐτὴν L² || 5 μόνα B || 12 γε DLU |
μικρὸν U || 13 κατασπᾶν DLU || 14 περιστρέφειν DLU | πρὸς]
εἰς BL || 15—16 μετ' αὐτὸν BLU μετὰ ταῦτα D || 23 τε καὶ
καρδ. BL || 24 super ῥίνας add. γρ. καὶ χεῖρας L καὶ χεῖρας
κ. ῥ. B

ὥς αἰδοῖα καὶ ὄρχεις καὶ μήτρας — ὅτι μὲν οὐδὲν
τῶν εἰς αὐτὸ τὸ ζῆν, ἀλλ' οὐδὲ τῶν εἰς τὸ κάλλιον
ζῆν γεγονότων || ἐτέρως ἡδύνατο βέλτιον ἢ ὥς νῦν 143
ἔχει κατεσκευασθαι, διὰ τῶν ἔμπροσθεν ἀντάρκως ἀπο-
5 δέδεικται. λείποι δ' ἂν ἔτι τὰ τῆς τοῦ γένους ἔνεκα
διαδοχῆς ἡμῖν ὑπάρχοντα μόρια διελθεῖν τῷ λόγῳ.

Cap. II. Μάλιστα μὲν οὖν ἀθάνατον ἢ φύσις,
εἴπερ οἷόν τ' ἦν, ἐσπούδασε τὸ ἑαυτῆς ἀπεργάσασθαι
δημιουργημα· μὴ συγχωρούσης δὲ τῆς ὕλης — ἐξ ἀρ-
10 τηριῶν γὰρ καὶ φλεβῶν καὶ νεύρων καὶ ὀστέων καὶ
σαρκῶν οὐχ οἷόν τ' ἦν τὸ συγκείμενον ἄφθαρτον γε-
νέσθαι — τὴν ἐνδεχομένην αὐτῷ βοήθειαν εἰς ἀθα-
νασίαν ἐμηχανήσατο δίκην ἀγαθοῦ πόλεως οἰκιστοῦ
μὴ τῆς ἐν τῷ παραχρῆμα συνοικήσεως μόνης φροντί-
15 σαντος, ἀλλ' ὅπως ἐπὶ τὸ πᾶν ἢ τὸ πλείστον γε τοῦ
αἰῶνος ἢ πόλις αὐτοῦ διαφυλάττοιο προνοησαμένου.
πόλις μὲν οὖν εὐτυχῆς εἰς τοσοῦτον, ὥς διὰ μῆκος
τοῦ χρόνου μηκέτι μνημονεύεσθαι τὸν οἰκιστὴν αὐτῆς,
οὐδεμία πω φαίνεται γεγεννημένη. τὰ δὲ τῆς φύσεως
20 ἔργα πολλαῖς μυριάσιν ἐτῶν ἤδη τε διήρκεσε καὶ εἰσαυ-
θις παραμενεῖ θαυμαστὴν τινα || τέχνην ἐξευρούσης 144
αὐτῆς, ὥς αἰὲ τῷ διαφθειρομένῳ ζῳῷ νέον ἕτερον
ἀντικαθίσταται. τίς οὖν ἦδε ἢ τέχνη κατὰ τε ἄλλα
σύμπαντα καὶ κατὰ τὸν ἄνθρωπον, ὥς μηδὲν ζῳου
25 γένος ἀπόλοιτο, μένοι δ' εἰς αἰὲ σῶόν τε καὶ ἀθάνα-
τον, ὁ λόγος ὅδε διδάσκειν ἐπαγγέλλεται τὴν ἀρχὴν
ἐνθενδε ποιησάμενος. ἅπασι τοῖς ζῳοῖς ὄργανά τε

1 μὲν οὖν B || 2 οὐδὲ εἰς ch || 10 καὶ ὀστέων om. D || 15—16
τοῦ αἰῶνος] τοῦ ἐνός D om. b || 19 πῶς AU πον L || 21 παρα-
μένει BLU -μένει AL² || 22 αἰεὶ A || 23 ἦδε] ἦδη D || 24 κατὰ]
τὰ A || 24—25 γένος ζῳων B || 25 ἀπόλοιτο A | μένει U

κνήσεως ἢ φύσις ἔδωκε καὶ τινα συνῆψεν αὐτοῖς μὲν τοῖς ὀργάνοις ἐξαίρετον δύναμιν εἰς γένεσιν ἡδονῆς, τῇ χρησομένῃ δ' αὐτοῖς ψυχῇ θαυμαστήν τινα καὶ ἄρρητον ἐπιθυμίαν τῆς χρήσεως, ὑφ' ἧς ἐπεγειρόμενα καὶ κεντριζόμενα, καὶ ἄφρονα καὶ νέα καὶ ἄλογα 5 παντάπασιν ἦ, προνοεῖται τῆς τοῦ γένους διαμονῆς, ὥσπερ εἰ καὶ τελέως ἦν σοφά. γινώσκουσα γάρ, ὡς οἶμαι, τὴν οὐσίαν, ἐξ ἧς ἐδημιούργησεν αὐτά, μὴ προσ-ιεμένην ἀκριβῇ σοφίαν, ἀντὶ ταύτης ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ μόνον ἐδύνατο λαβεῖν δέλεαρ εἰς σωτηρίαν τε καὶ φν- 10 λακὴν τοῦ γένους, ἡδονὴν σφοδροτάτην τῇ χρήσει τῶν μορίων συνάψασα.

- 145 Cap. III. Πρῶτον μὲν δὴ τοῦτ' αὐτῆς τὸ σόφισμα θαυμάζειν ἄξιον, ἐφεξῆς δὲ τῶν ὀργάνων τὴν κατασκευὴν κατὰ τὴν τοῦ σώματος ιδέαν ἐκάστω ζῳῷ δοθεῖ- 15 σαν. καὶ σοι περὶ μὲν τῶν ἄλλων ζῳῶν <ἂν> εἴη ποτὲ καὶ παρ' ἡμῶν ἀκοῦσαι τὰ λείποντα τοῖς ὑπ' Ἀριστοτέλους εἰρημένους προστιθέντων. ἀνθρώπων δὲ — τοῦτου γὰρ ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσατο τὴν κατασκευὴν ἐξηγεῖσθαι — πρώτη μὲν ἡ τῶν αἰδοίων φύσις πρό- 20 δηλος καὶ πᾶσι γνώριμος εἰς ὅσον τῆς χρείας ἐστόχασται, καὶ θέσιν ἐπιτήδειον λαβοῦσα καὶ μέγεθος καὶ σχῆμα καὶ τὴν ὅλην διάπλασιν. ἐξῆς δὲ καὶ τῶν ἐν βάθει κατακεκρυμμένων ὀργάνων, ἃ διὰ τῆς ἀνατομῆς ἐφωράθη, μανθάνων ἐκάστου τὴν χρεῖαν οἶδ' ὅτι θαυ- 25 μάσεις τὴν δημιουργὸν αὐτῶν τέχνην. ἐν μὲν γὰρ τῷ

2 εἰς om. ch || 5 τε καὶ κ. BL || 8—9 προσιεμένη A¹U || 10 ἐδύνατο AU ἐδύνατο L ἡδύνατο BD || 15 κατὰ] καὶ A || 15—16 δοθεῖσαν δικαίως L || 16 ζῳῶν B om. ADU super ἄλλων add. ἡγουν ζῳῶν L | ἂν addidi || 20—21 ἡ πρόδηλος ALU ὁ περ. D πρώτην μ. τὴν τ. αἰ. φύσιν τὴν πρόδηλον BL² || 25 μαν-θάνων ABLU μαθῶν Corn. μάλλον D

θήλει γένει τὰς ὑστέρας ὑπέθηκε τῇ γαστρὶ χώραν
 ταύτην ἀρίστην ἐξευροῦσα πρὸς τε τὴν ἀφροδίσιον
 ὁμιλίαν καὶ πρὸς τὴν τοῦ σπέρματος ὑποδοχὴν καὶ
 προσέτι τὴν τε τοῦ κνήματος αὔξησιν καὶ πρὸς τὴν
 5 τοῦ τελεωθέντος ἀποκύψιν. οὐδὲ γὰρ ἂν εὖροις ἐπι-
 τη||δειότερον χωρίον ἐν ἅπαντι τοῦ ζώου τῷ σώματι 146
 πρὸς οὐδὲν τῶν εἰρημένων, ἀλλ' εἰς τε τὴν συνουσίαν
 ἄριστον τοῦτο πόρρω τῶν κατὰ τὸ πρόσωπον ὀργάνων
 ἀφωκισμένον καὶ πρὸς τὴν τοῦ κνήματος αὔξησιν ἐγκαι-
 10 ρότατον ἐπὶ πλείστον ἀλύπως διαστέλλεσθαι πεφυκὸς
 εἰς τε τοὺς τόκους χρηστότατον, ὥς ἂν εἰς τὰ κάτω
 τε καὶ πρὸς τὰ σκέλη τῆς ἐξόδου τῷ κνηθέντι ῥῶον
 ἐσομένης. ὁ γὰρ τοι τῶν ὑστερῶν ἀρχήν, ὃν ὁδὸν εἴσω
 μὲν τοῦ σπέρματος, ἔξω δὲ τοῦ τελεωθέντος ἐμβρύου
 15 παρεσκεύασεν ἡ φύσις, εἰς τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον τε-
 λευτᾷ μεμυκῶς μὲν, ἐπειδὴν κύη τὸ ζῶον, οὕτως ἀκρι-
 βῶς, ὥς μηδὲ τοῦλάχιστον ἢ εἴσωθεν ἔξω χαλᾶν ἢ
 ἔξωθεν εἴσω παραδέχεσθαι, διοιγόμενος δὲ καὶ τεινό-
 20 μενος ἐν ταῖς συνουσίαις εἰς τοσοῦτον, ὥς δι' εὐρείας
 ὁδοῦ φερόμενον τὸ σπέρμα ῥαδίως ἐφικνεῖσθαι τοῦ
 κύτους τῶν ὑστερῶν, ἐν δὲ δὴ τοῖς τόκοις ἐπὶ πλεί-
 στον διστάμενος, ὥς ὅλον ταύτην διέρχεσθαι τὸ ἐμβρυον.
 εὐλόγως οὖν νευρώδης τε ἅμα καὶ σκληρὸς ὑπὸ τῆς
 φύσεως ἐγένετο, νευρώδης μὲν, ἵν' ἐπὶ πλείστον ἐν
 25 μέρει || διαστέλλοιτό τε καὶ συστέλλοιτο, σκληρὸς δ', 147

2 verba πρὸς τε — ἐγένετο exc. Theophil. V 17 || 4 προσ-
 έτι AU πρὸς έτι cett. | πρὸς τὴν AU πρὸς om. BDL || 5 τελεωθ.
 BL | οὐδὲν γὰρ BL || 6 ante χωρίον add. έτερον D || 9—10 εὐ-
 καιρότατον BL² || 13 δν U¹ ἢν U² | εἴσοδον L² || 14 ἔξω] ἔξω-
 θεν D | τελεωθ. B || 17 ἢ ἔσωθεν D || 18 εἴσω] ἔσω D || 19 ἐν
 ταῖς συνουσίαις om. AU || 21 κοίτους AU | ἐν δὲ] ἐνδον AU ||
 23 τε ante οὖν colloc. D

ὅπως μήτ' ἐν ταῖς τοιαύταις τι πάσχοι μεταβολαῖς
 ἐξευθύνοιτό τε κατὰ τὴν τοῦ σπέρματος ὑποδοχὴν. εἰ
 γὰρ δὴ διὰ μαλακότητα καταπίπτων ἐφ' ἑαυτὸν ἑλικιάς
 τινος ἐποιεῖτο καὶ καμπάς, ἐκωλύετ' ἂν ὑπὸ τῶνδε
 ταχέως ἐξικνεῖσθαι πρὸς τοὺς κόλπους τῶν ὕστερων 5
 τὸ σπέρμα, καὶν τούτῳ διεκρίνετ' ἂν ἀπ' ἀλλήλων ἢ
 θ' ὑγρότης καὶ τὸ πνεῦμα, καίτοι δεόμενα συνιέναι,
 τὸ μὲν ὡς ἀρχὴ κινητικὴ, ἢ δ' ὡς ἐπιτήδειος ὕλη πρὸς
 ἀγγείων γένεσιν. οὐ γὰρ δὴ τό γ' αἶμα τὸ καταμή-
 νιον ἢ πρώτη καὶ οἰκία πρὸς τὴν τοῦ ζώου γένεσιν 10
 ὕλη, καθάπερ ἐπιδέδεικται δι' ἑτέρων. ἀλλ' ὅταν ὑπὸ
 τοῦ συμφύτου πνεύματος ἢ τοῦ σπέρματος ὑγρότης
 φερομένη τοῖς τῶν ὕστερων ἐμπέσῃ χιτῶσιν, ὡς ἂν
 αὐτὴ τε γλίσχρος ὑπάρχουσα καὶ τραχέσιν ὁμιλοῦσα
 σώμασι δίκην ἀλοιφῆς ἐτοιμῶς κολλᾷται. κἀντεῦθεν 15
 ἤδη μιᾷ ῥοπῇ καιροῦ πολλὰ γίγνεται θαυμαστὰ τῆς
 φύσεως ἔργα περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ ζώου γενέσεως,
 αὐτὰς μὲν συσταλῆναι τὰς μήτρας ὅτι τάχιστα περὶ
 148 τὸ σπέρμα, μῦσαι δὲ σύμπαντά τε τὸν αὐχένα || καὶ
 μάλιστα τὸ ἔνδον στόμιον αὐτοῦ, τὴν δ' ὑπαλείφουσιν 20
 ὑγρότητα τὰς τραχύτητας τῶν ὕστερων ὑπὸ τὴν ἐντὸς
 ἄπασαν ἐπιφάνειαν αὐτῶν ταθεῖσαν ὑμένα λεπτὸν γε-
 νέσθαι, ἐν τούτῳ δ' ἤδη πανταχόθεν ἀκριβῶς φρου-
 ρούμενον τὸ πνεῦμα μήτε διπτάμενον οἴχεσθαι καὶ
 τῶν κινήσεων ὑπάρξασθαι τῶν φυσικῶν, ἔλκον μὲν 25

6—7 ἢ θ' om. A θ' om. U || 7 συνιέναι codd. συνεῖναι k ||
 8 ἢ δ' L² τὸ δ' cett. || 9 ἀγγείων ABLU ἐμβρυῶν ζώων D sed
 in marg. ἀγγείων D² | οὐ — γένεσιν om. A || 11 verba ὅταν —
 γενέσθαι exc. Theophil. V 19 || 14 γε AU τε cett. || 15 ἐτοιμῶς
 om. D || 19 post σπέρμα add. συμβαίνει b || 20 ἔνδον] ἐντὸς D ||
 25 ἀπάρξασθαι D | verba ἔλκον μὲν — παρασκευάζον om. ADL¹U
 add. L²

εἰς τὰς μήτρας διὰ τῶν καθηκουσῶν ἀρτηριῶν τε καὶ
φλεβῶν ἱκμάδα λεπτήν, ἑξομοιοῦν δὲ ταύτην ταῖς
ὕγρότησιν, αἷς ἐνδέδεται, καὶ πάχος ἤδη τι καὶ πλῆθος
αὐταῖς παρασκευάζον. εἰ δέ γε μὴ διὰ ταχέων ἐνέ-
5 πιπτε τοῖς κόλποις τῶν ὑστερῶν, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ
διατριβῇ τις ἐρίγνεται, καὶ ἔφθανεν, ὥστε μικρομερὲς
ὑπάρχον καὶ κοῦφον, ἐκπίπτειν τε τῆς ὑγρότητος ἀπόλ-
λυσθαί τε διαπνεόμενον. ὅπως δὲ μηδὲν τι τοιοῦτον
γίγνοιτο, τὸν ἀνχένα τῶν μητρῶν ἢ φύσις ἐδημιούρ-
10 γησε μετρίως σκληρόν, ὥς ἐν τῇ τοῦ σπέρματος εἴσω
φορᾷ τεινόμενόν τε ἅμα καὶ διαστελλόμενον ἐξευθύ-
νεσθαί τε καὶ ἀνευρύνεσθαι τοσοῦτον, ὅσον ἐπιτήδειον
ἔμελλεν ἔσεσθαι πρὸς τε τὴν ἀκώλυτον ὁδὸν τοῦ σπέρ-
ματος καὶ τὴν ἐπὶ τῷδε σύμπτωσιν || τοῦ στόματος. 149
15 εἰ δέ γ' ἀμετροτέρου ἢν σκληρός, εὐθύνητο μὲν ἂν
ῥαδίως, οὐκ ἂν δ' εὐκόλως τε καὶ ταχέως συνέπιπτεν,
ὥσπερ, εἰ καὶ μαλακώτερος ἢ νῦν ἐστὶν ὑπῆρχεν, ἐτοι-
μότερον μὲν ἂν εἰς ἑαυτὸν ὅλος ἡδύνατο συνιζάνειν,
εὐθύνεσθαι δὲ καὶ τείνεσθαι καὶ διευρύνεσθαι χαλεπὸν
20 ἂν ἦν αὐτῷ. πρὸς οὖν ἀμφοτέρως τὰς χρείας ἐναντίας
οὕσας ἐξ ἐναντίων ποιότητων αὐτὸν ἐκεράσατο δικαίῳ
μέτρῳ, σκληρότητος μὲν νείμασα τοσοῦτον, ὅσον εὐρύ-
τητά τε ἅμα καὶ εὐθύτητα παρέξειν αὐτῷ σύμμετρον
ἔμελλεν [ἔσεσθαι] ἐν ταῖς τοῦ σπέρματος ὑποδοχαῖς,
25 μαλακότητα δ' αὐτῇ κεράσασα τοσαύτην, ὥς ἐπὶ πλεῖ-

2 ταύτην om. L² || 4 μὴ] μήτε AU || 6 ἐρίγνεται BL ἐγέν. AU τις
ἐγέν. δ. D | καὶν ABLU κενὸν D κενόσθαι D² in marg. | μικρὸν
μέρος DLU μικρῶν μέρος A μικρομερὲς μέρος B μικρομερὲς L² ||
8 τοιοῦτο A²LU || 12 τε καὶ ἂν. ABLU τε om. D || 15 εὐθύ-
νητο L¹ εὐθύνητο L² || 16 συνέπιπτεν om. A || 17 νῦν om. D ||
18 ὅλως ADU || 19 διατείνεσθαι D || 20 ἂν om. D || 24 ἔσεσθαι
spurium esse ipso hiatu vincitur

GALENUS ed. Helmreich II.

• 19

στον έτοιμωσ δύνασθαι διαστέλλεσθαι τε καὶ συστέλλεσθαι. μὴ τοίνυν ἔτι θαυμάζειν ἢ ἐν ταῖς τῶν ζώων διαιρέσεσι θεώμενος ἢ παρ' Ἡροφίλῳ γεγραμμένον ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀνατομικῶν εὗρισκων, ὥς ὁ τῶν ὑστερῶν ἀρχὴν διέστραπταί τε καὶ σκολιός ἐστι κατὰ τὸν 5 λοιπὸν ἅπαντα χρόνον, ἐν ᾧ μήτ' εἴσω φέρεται τὸ σπέρμα μήτ' ἔξω τὸ ἔμβρυον· ἔπεται γὰρ τοῦτο τῇ προειρημένῃ κατασκευῇ συμμέτρως ἐχούσῃ μαλακότητος 150 τε καὶ σκληρότητος. || εἰ μὲν γὰρ ἀμέτρως σκληρὸς ἦν ὁ τῶν μητρῶν ἀρχὴν, οὐκ ἂν ἐν τῷ συστέλλεσθαι 10 διεστρέφετο· νυνὶ δ', ἐπειδὴ βέλτιον ἦν αὐτὸν εἰς ἱκανὸν ἦχθαι μαλακότητος, ὅταν ἀφεθῇς τῆς τάσεως εἰς ἑαυτὸν συνιζήσῃ, ὁπτίδας τινὰς ἐξ ἀνάγκης καὶ καμπὰς καὶ διαστροφὰς ἐπικτᾶται, καὶ τοῦτ' εἰς τὸ μὴ καταψύχεσθαι τὰ κατὰ τὰς μήτρας μεγάλως συντελεῖ. 15 καὶ διὰ τοῦτ' ἔν τε ταῖς ἐφ' ἐκάστῳ μηνὶ καθάρσεσι καὶ τοῖς τόκοις αἱ γυναῖκες μάλιστα ψύχονται· τηνικαῦτα γὰρ εὐθύς τε γίννεται καὶ ἀναπεπταμένος ὁ στόμαχος τῶν ὑστερῶν. εἴπερ οὖν διὰ παντὸς ὁμοίως εἶχε, διὰ παντὸς ἂν ὁμοίως κατεψύχοντο. 20

Cap. IV. Τοῦτον μὲν οὖν ἔνα, τὸ δὲ κύτος τῶν ὑστερῶν οὐχ ἔν ἢ φύσις ἐποίησεν, ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς ὑσὶ καὶ ἄλλοις τισὶ πλείω κυττασκεσθαι δεομένοις παμπόλλους κόλπους ἐδημιούργησεν, ἀνθρώπῳ δὲ καὶ τοῖς ὁμοίοις ὥσπερ ὅλον ἐστὶ τὸ σῶμα δίδυμον ἀριστεροῖς 25 τε καὶ δεξιοῖς, οὕτω καὶ ὁ τῆς ὑστέρας κόλπος, ὁ μὲν

1 τε om. ALU || 2 θαυμάζει B θαύμαζε ch || 7 τῇ] ἡ U om. A || 11 νῦν D || 13 ἑαυτὸν BL² αὐτὸν cett. | συνιζήσῃ L συνιζήται ADU συνιζοίση B | τέ τινας BL || 16 καὶ om. A || 23 ἄλλοις τισὶ superscript. γρ. καὶ πᾶσι τοῖς L² || 26 καὶ ὁ ABLU καὶ D

ἐν τοῖς δεξιοῖς, ὁ δ' ἕτερος ἐν || τοῖς ἀριστεροῖς τέ- 151
 τακται. προνοουμένη γὰρ ἡ φύσις, ὅπως ἂν μὴ ζῶον
 τι γένος ἀφανισθῇ μηδενός, ὅσα διὰ τὴν τοῦ σώμα-
 τος ἀσθένειαν ἦτοι βραχυχρόνια τελέως ἢ βορὰ τοῖς
 5 ἰσχυροτέροις ἔμελλε γενήσεσθαι, τούτοις ἅπασιν ἰαμα
 τῆς συνεχοῦς φθορᾶς ἐξεῦρε τὴν πολυγωνίαν. ἔστι
 μὲν δὴ καὶ τοῦτο θαυμαστὸν ἔργον τῆς φύσεως, ἀπάν-
 των δ' ἂν οἶδ' ὅτι θαυμάτων ἐπέκεινά σοι δόξειεν
 ἦκειν τὸ πλῆθος τῶν κόλπων ἰσάριθμον γενόμενον
 10 τοῖς τιτθοῖς. οὐ γὰρ ἔτ' ἐγγωρεῖ λέγειν ἐνταῦθα τοῖς
 σοφισταῖς, ὥς ἄλογος αἰτία καὶ τύχη τις ἄτεχνος ἀν-
 θρώποις μὲν δύο τῶν μητρῶν τοὺς κόλπους ἐδημιούρ-
 γησε, παμπόλλους δὲ ταῖς ὑσί· τὸ γάρ, ὅσος ἐκείνων
 ὁ ἀριθμὸς, τοσοῦτον γενέσθαι καὶ τὸν τῶν τιτθῶν
 15 ἀπάγει τὴν γνώμην τῆς αὐτομάτου γενέσεως. εἰ δὲ
 δὴ καὶ κατ' ἀνθρώπον καὶ σὺν οὕτως εἶχε κατὰ τύχην,
 ἀλλὰ τό γε καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι ζῴοις ἴσον αἰὲ τὸν
 ἀριθμὸν τῶν κνουμένων τοῖς τιτθοῖς γίνεσθαι, τοῦτ'
 οὐκέτ' ἂν οὐδὲ τοῖς ἀναισχυντοτάτοις ἄνευ προνοίας
 20 ἀποτελεῖσθαι δόξειεν, εἰ μὴ καὶ τελέως ἀναίσθητοι
 τύχοιεν ὑπάρχοντες, εἰ μὴ τι τὸ τηνικαῦτα τοῖς || τιτ- 152
 θοῖς ἐπιγίνεσθαι τὸ γάλα, καθ' ὃ μάλιστα τέλειον
 ἦδη τὸ κύημά ἐστι, καὶ δὴ καὶ τοῦτο τύχης τινὸς ἀλό-
 γου νομίζουσιν ἔργον, οὐ τέχνης θαυμαστῆς ὑπάρχειν
 25 ἐπίδειγμα. καὶ μὴν, εἰ καὶ μηδὲν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ

1 ἕτερος om. D || 5 ἅπασιν ABLU ἅπασαν D || 7 μὲν οὖν
 δὴ B μὲν δὴ suprascr. οὖν L || 14 τὸν τῶν BLU τῶν AD ||
 16 οὕτως] οὕχ ὥς A || 18 τῶν κνουμένων om. ch || 19 προνοίας
 τινὸς BL || 20 ἀναίσθητοι ABLU ἀναίσχυντοι D || 21 τι ABLU
 τε D γε k || 23 καὶ δὴ καὶ τοῦτο] καὶ δεῖται τοῦ τόκου B καὶ
 δεῖται τοῦ τόκου καὶ τοι καὶ τοῦτο τυχ καὶ δὴ καὶ τοῦτο L ex-
 punctis καὶ τοι usque ad τοῦτο vocabulis || 25 καὶ post εἰ om. D

τοῦτό γε μόνον ἱκανόν ἐστιν ἐπιστρέψαι τὴν διάνοιαν
ὥς τεχνικῶς ἀπειργασμένον. μαλακὸν γὰρ ἔτι καὶ
ἀσθενὲς ὃν ἕκαστον τῶν ἀποκνηθέντων ζώων ἀδύνατον
ἦν δῆπον πέττειν ἤδη τὰ σιτία στερεά. διὰ τοῦτ' οὖν
ἡ φύσις ὥσπερ ἔτι κνουμένῳ τὴν ἐκ τῆς μητρὸς αὐτῷ⁵
τροφὴν παρεσκεύασεν. ὁπόσοις δὲ τῶν ζώων ὑπὸ ξη-
ρότητος τοῦ σώματος οὐχ οἷόν τ' ἦν ὑγρὸν ὑποθρέψαι
περίττωμα καθάπερ ἅπασι τοῖς πτηνοῖς, ἕτερον ἐν
τούτοις τι τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐκρόνων ἐπετεχνήσατο
σόφισμα θαυμαστὴν κηδεμονίαν εἰς αὐτὰ τῶν γεννωμέ-¹⁰
νων συνάψασα, δι' ἣν ὑπερμαχεῖ τε ἅμα τῶν νεοττῶν
ἀνθίστασθαι τολμῶντα ζώοις ἀλκίμοις, ἃ πρότερον
ὑπέφριττε, καὶ τροφὰς ἐπιτηδείους αὐτοῖς ἐκπορίζει.
τὴν μὲν οὖν εἰς ἅπαντα τὰ ζῶα πρόνοιαν τῆς φύσεως
εἶναι ἂν ποτε καὶ αὐτοὶς ἰδίᾳ καθ' ἑαυτὴν διελθεῖν. ὁ¹⁵
δ' ἄνθρωπος — ἐπὶ τοῦτον γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ||
¹⁵³ ὥρμηται — τὰ τ' ἄλλα μόρια τοῦ σώματος ἅπαντα
θαυμαστῶς ἐδελχθὴ κατεσκευασμένους, ἀτὰρ οὐδὲ τὰ
περὶ τὴν γένεσιν ἀπολείπεται τῶν ἄλλων. ὥσπερ γὰρ
αἱ μήτραι δύο γεγόνασιν ταῖς γυναιξὶν εἰς ἓνα περαι-²⁰
νοῦσαι τράχηλον, οὕτω καὶ τιτθοὶ δύο, τῆς καθ' ἑαυ-
τὸν ἐκάτερος μήτρας οἷον ὑπηρέτης τις ἀγαθός. οὕτω
ροῦν καὶ Ἰπποκράτης ἔλεγε· „γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ
ἦν ὁ ἕτερος μασθὸς ἰσχνὸς γέννηται δίδυμα ἐχούσῃ,
θάτερον ἐκτιτρώσκει, καὶ ἦν μὲν ὁ δεξιὸς ἰσχνὸς γέ-²⁵

1 ἐπιστρέψαι AU || 4 τὰ om. BDL || 5 μήτρας BL¹ || 9 ἐτεχνή-
σατο AU ἀπέτ. D || 10—11 γιγνομένων A γιν. L¹U γεννωμένων L²
γειναμένων D || 11 ὑπερμαχεῖται B || 13 ὑπέφριττε BL ὑπέφυνε
ADU ὑπέφυγε b || 14 τὰ ζῶα τὰ μόρια B τῶν ζώων τὰ μόρια L
τὰ μόρια cett. circa universas animalium particulas N || 15 ἂν
ποτε scripsi: μήποτε AU ποτὲ cett. || 22 ἐκάτερος L ἐκατέρως
cett. || 23 Hippocr. IV 544 L || 24 μαζὸς codd. || 25 ἐκτιτρώ-
σεται ADL¹U [ἦν] εἰ BL, item p. 293, 1

νηται, τὸ ἄρσεν, ἦν δὲ ὁ ἀριστερός, τὸ θήλυ.“ οὗτος
 γὰρ ὁ λόγος ἐκείνῳ συνάδει· „ἔμβρυα τὰ μὲν ἄρσενα
 ἐν τοῖσι δεξιόισι, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσι ἀριστεροῖσι
 μᾶλλον.“ οἷδα μὲν οὖν ἐφαπτόμενος οὐ σμικροῦ λόγου,
 5 γινώσκω δὲ καὶ ὥς οὐκ ἔστιν οἷόν τε καλῶς ἐξηγή-
 σασθαι τῶν γεννητικῶν μορίων τὰς χρείας ἄνευ τῶν
 φυσικῶν ἐνεργειῶν. ἐδείχθη γὰρ μοι καὶ κατ' ἀρχὰς
 τοῦδε τοῦ λόγου παντός, ὥς οὐκ ἐνδέχεται τὰς χρείας
 ἔξευρεῖν ἐκάστου τῶν καθ' ἕκαστον ὄργανον μορίων
 10 ἄνευ τοῦ γινῶναι τὴν ἐνέργειαν. ὥσπερ οὖν ἐν ἅπασι
 τοῖς ἔμπροσθεν ὑποθέσεις τοῖς ἐνεστηκόσι λόγοις || τὰ 154
 δι' ἐτέρων ἀποδεδειγμένα ποιούμενοι τὰς χρείας τῶν
 μορίων ἐξηγησάμεθα, καὶ νῦν οὕτω δράσομεν. ὅτι μὲν
 γὰρ ἐν τῇ δεξιᾷ μήτρᾳ σπανίως εὐρίσκεται ποτε θήλυ
 15 περιεχόμενον ἔμβρυον, ἐν τοῖς Περὶ τῆς Ἱπποκράτους
 ἀνατομῆς ἐπὶ πλείον εἴρηται· φαίνεται δ' ἐναργῶς ὁση-
 μέραι καὶ ἡ τῶν τιτθῶν πρὸς τὰς μήτρας κοινωνία
 κατὰ τε τὰς φθοράς τῶν ἐμβρύων, ὑπὲρ ὧν Ἱπποκράτης
 ἡμᾶς ἐδίδασκε, καὶ πρὸ τούτων ἔτι κατὰ φύσιν ἔχον-
 20 τος τοῦ ζώου. μικροὶ μὲν γὰρ αὐξανόμενων ὁμοίως
 ταῖς μήτραις εἰσὶ, τελεωθέντων δὲ καὶ τὴν τοῦ γεννᾶν
 ὥραν ἀπολαβόντων συνεξαίρονται ταῖς ὑστέραις ἔχρι
 τοῦ προσήκοντος μεγέθους, ἐν ᾧ καταστάντων ἀμφοῖν
 τῶν ὀργάνων ὑποδέξασθαι μὲν τὸ σπέρμα καὶ τελεω-
 25 σαι τὸ κύημα τῶν ὑστερῶν ἔργον, ἐκθρέψαι δὲ τὸ
 γεγεννημένον ἤδη τῶν τιτθῶν. εἰ γὰρ δὴ ταῖς διαι-

2 ἐκείνῳ] Hippocr. IV 550 L | ἄρσενα L || 3 τοῖς δεξιόις
 codd. | τοῖς ἀριστεροῖς codd. || 4 μᾶλλον om. D || 16 verba φαί-
 νεται — τῶν τιτθῶν exc. Theophil. V 38 || 18 ὑπὲρ] περὶ D ||
 19 πρὸς τούτῳ L² || 21 τελεωθέντων B || 22 ἀποβαλόντων D
 ἀπολαμβανόντων BL¹ || 24 ὑποδέχεσθαι AU || 26 γεγεννημένον
 DL || 26—p. 294, 1 διαρθρώσεσιν A

ρέσει τῶν ζώων προσέχουσιν τὸν νοῦν, ἐπὶ μὲν τῶν ἔτ'
 αὐξανομένων ὅψει τὰς κύστεις πολὺν μείζονος τῶν μη-
 τρῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη τετελειωμένων τὰς μήτρας τῶν
 155 κύστεων. ἢ μὲν γὰρ κύστις ἀνάλογον ἅπασιν τοῖς
 ἄλλοις αὐξάνεται μορίοις, ὥς ἂν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπὲρ 5
 ρεσίαν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἡλικίαις παρεχομένη. τὸ δὲ
 τῶν μητρῶν ἔργον οὐτ' αὐξανομένων ἔτι τῶν ζώων
 οὐτ' ἤδη γεγηρακότων ἐγχεῖται γίνεσθαι καλῶς, εἰ γε
 δὴ τροφῆς χρηστῆς περιτευνούσης χρεῖα τοῖς κυνομέ-
 νοις ἐστίν, ἢ ἐν μόνοις τοῖς ἀκμάζουσιν ζώοις οἷόν 10
 τε περιτεύειν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς παρηβῶσιν ἀρρωστία
 τῆς δυνάμεως οὐκ ἐκπέττεται καλῶς, ὥστε ἀγαπητὸν
 αὐτοῖς, εἰ γε πρὸς τὴν ἰδίαν χρεῖαν αὐτάρκης παρε-
 σκεύασται· ἐν δ' αὖ τοῖς αὐξανομένοις ἢ μὲν δύναιμις
 ἰσχυρὰ καὶ διὰ ταύτην ἢ πεπεμμένη τε καὶ χρηστὴ 15
 τροφή πλείστη, δεόμενα δ' εἰς δύο ἐνεργείας αὐτῇ
 καταχοῖσθαι, θρέψιν τε καὶ αὐξήσιν, οὐδὲν ἀπολείπει
 περιττόν. ἐν μόνοις οὖν τοῖς ἀκμάζουσιν, ὥς ἂν καὶ
 τῆς αὐξήσεως ἤδη πεπαιγμένης καὶ τῆς δυνάμεως ἔτι
 ἐρρωμένης, ἢ τῆς χρηστῆς τροφῆς περιουσία δαψιλῆς 20
 ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦθ' ἢ φύσις ἐν μὲν τούτοις τοῖς ζώοις
 156 μεγίστας ἀπεργάζεται τὰς ὑστέρας, ἢ ἐν δὲ τοῖς ἀτελέσι
 καὶ γεγηρακόσι σμικρὰς, ὅτι τοῖς μὲν εἰς τὰς κνήσεις
 ἀξιολόγου δεῖ μέγεθος, ἐν οἷς δ' ἀργήσιν ἐμελλε,
 παντάπασιν περιττὸν τὸ μέγεθος. 25

Cap. V. Ἄρ' οὖν ταῦτα πάντα περὶ τε τοὺς τιτ-
 θοὺς γίνεσθαι καὶ τὰς μήτρας αὐτῶν τῶν ὀργάνων ἃ

6 ἐν om. D || 7 μητρῶν L¹ γρ. ὑστερῶν L² || 8 γενέσθαι B ||
 12 ἐκπέττεται τε AU || 13 γε om. BDLU¹ | αὐτάρκης ALU αὐ-
 τάρκως cett. || 14 αὐξομένοις D || 16 δεομένοις BU δεομένη D ||
 17 καταχοῖσθαι AU || 20 ἢ om. A || 27 τῶν om. A

χρὴ πράττειν εἰδότες ἐκ λογισμοῦ τινος; ἢ οὕτω μὲν
 οὐδ' ὄργανα μείνειεν ἄν, ἀλλὰ λογικὰ γένοιτ' ἂν ζῶα
 καιρὸν καὶ μέτρον κινήσεως ἐπιστάμενα, προστεθείσης
 δ' ἀνάγκης τινὸς αὐτοῖς ἐν τῇ κατασκευῇ φυσικῆς εἰς
 5 τὰς εἰρημένας ἀγούσης κινήσεις αὐτὰ μὲν ὄργανά τε
 καὶ ζῶον μόρια φυλαχθήσεται, τέχνην δὲ θαυμαστὴν
 ἐνδεικνύεται τοῦ δημιουργοῦ; ὥσπερ γὰρ οἱ τὰς τῶν
 πλανωμένων ἀστέρων περιόδους μιμούμενοι διὰ τινων
 ὀργάνων ἀρχὴν αὐτοῖς κινήσεως ἐνδόντες αὐτοὶ μὲν
 10 ἀπαλλάττονται, τὰ δ', ὥς εἰ καὶ παρὼν ἔτυχε καὶ διὰ
 παντὸς ἐπιστατῶν αὐτοῖς ὁ δημιουργός, οὕτως ἐνεργεῖ,
 κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον ἕκαστον τῶν ἐν τῷ σώ-
 ματι μορίων ἀκολουθίᾳ τέ τινι καὶ διαδοχῇ κινήσεως
 ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς ἐνεργεῖ μέχρι παντός || οὐδενὸς 157
 15 ἐπιστάτου δεόμενον. ἡμεῖς δ' εἰ καὶ μὴ σαφῶς ἐξη-
 γήσασθαι πάντα δυνάμεθα τὰ τῆς φύσεως ἔργα, δύσ-
 φραστα γὰρ ἱκανῶς ἐστὶ, νοῆσαι γοῦν αὐτὰ πειρατέον
 ἅπαντα, καὶ πρῶτον μὲν τῆς τῶν τιτθῶν κοινωνίας
 πρὸς τὰς μήτρας ἐξευρεῖν τὴν αἰτίαν, ἔπειτα δέ, διὰ
 20 τί τὰ μὲν ἄρρενα κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῶν κύτος εὐρί-
 σκεται, τὰ δὲ θήλεα κατὰ θάτερον, ἐξηγήσασθαι, καὶ
 περὶ τῆς τοῦ γάλακτος γενέσεως καὶ τοῦ συναύξεσθαι
 τε καὶ συμμειοῦσθαι τὰς μήτρας τοῖς τιτθοῖς καὶ πρὸ
 τούτων ἀπάντων, οἷον μὲν τι τὸ ἄρρεν ἐστὶ τὴν φύσιν,
 25 οἷον δὲ τὸ θῆλυ. τοῦτο γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ τὸ σκέμμα
 καθάπερ τις ἀρχὴ καὶ πηγὴ γενήσεσθαι τῆς τῶν ἄλλων
 εὐρέσεως. ὅτι μὲν οὖν ἀτελέστερον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρ-

2 μείνειεν BL μείνοιεν AU μείνειαν D || 5 προσειρημένως
 BL² || 9 αὐτοῖς ἀρχὴν BD || 11 ἐπιστατῶν AL²U ἐπιτάττων BL¹
 ἐπίστατο (sic) D | αὐτῶν D || 20 τὸ om. A || 22 συναυξάνεσθαι A ||
 25 ἔμοιγε] ἐμόν τε AU | σκέμμα δ D

ρενος, ὁρθῶς ὁ Ἀριστοτέλης ἐρίγνωσκεν, οὐ μὴν ἐπὶ
τὸ τέλος γ' ἐξίκετο τοῦ λόγου παντός, ἀλλ' αὐτὴν τὴν
οἶον κεφαλὴν μοι δοκεῖ παραλιπεῖν, ἣν ἐγὼ νῦν προσ-
θεῖναι πειράσομαι τὰ μὲν ὑπ' ἐκείνου τε καλῶς ἀπο-
δεδειγμένα καὶ πρὸς Ἱπποκράτους ἔτι πρότερον ὑπο- 5
158 θέσεις || τῷ λόγῳ ποιησάμενος, ὅσον δ' ἐνδεῖ πρὸς τὸ
τέλεον, αὐτὸς τοῦτ' ἐξεργασάμενος.

Cap. VI. Ἔστι δὴ τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος ἀτελέστε-
ρον ἐνὶ μὲν καὶ πρώτῳ λόγῳ, διότι ψυχρότερον· εἴπερ
γὰρ ἐν τοῖς ζώοις δραστικώτερόν ἐστι τὸ θερμόν, ἀτε- 10
λέστερον ἂν εἴη τὸ ψυχρότερον τοῦ θερμότερου· δευτέρῳ
δὲ λόγῳ τῷ διὰ τῆς ἀνατομῆς φαινομένῳ. τοῦτον καὶ
μάλιστα τὸν λόγον ὁλόγον ἔμπροσθεν ἡμιτόμῳ ἔσε-
σθαί μοι δύσφραστον· ἀλλὰ γὰρ, ἐπειδὴ καλεῖ καιρός,
ἐπιτολμητέον αὐτῷ. σὺ δὲ ὁ τοῖσδε τοῖς γράμμασιν 15
ὁμιλῶν μὴ πρότερον ἐξετάζειν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἀλή-
θειαν, εἰ μὴ τῶν λεγομένων αὐτόπτης γένοιο· προσ-
θήσει γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τὸ λείπον τῷ λόγῳ τῶν μορίων
ἢ θέα. πάντ' οὖν, ὅσα τοῖς ἀνδράσιν ὑπάρχει μόρια,
ταῦτα καὶ ταῖς γυναιξίν [ιδεῖν ἔστιν] ἐν ἐνὶ μόνῳ τῆς 20
διαφορᾶς οὔσης αὐτοῖς, οὗ παρὰ πάντα χρὴ μεμνησθαι
τὸν λόγον, ὥς ἔνδον μὲν τὰ τῶν γυναικῶν ἐστι μόρια,
τὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἔξω ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν περίνεον
159 ὀνομαζόμενον χωρίου. || θάτερα γὰρ αὐτῶν ὁπότερα

3 οἶον om. D | δοκεῖ μοι D | παραλιπεῖν AU || 4 τε om. B ||
7 τέλειον D || 8 δὴ] δὲ D || 9 εἴπερ — ψυχρότερον om. B ||
16 ἐξετάζει L² | αὐτοῦ ADLU αὐτῶν B || 18 εὖ om. D || 19 πάντ']
cf. Theophil. V 25 || 20 ιδεῖν] δεῖν A¹U | ιδεῖν ἔστιν om.
Theophil. || 23 post ἀνδρῶν add. ἔξω b om. ABDL¹U γρ. ἔξω
τοῦ κατὰ L² | τὸν περίνεον BU τὸν περίναιον A¹L τὸ περίνεον
D περιτόναιον A² || 24 ὀνομαζόμενον L virorum extra quae sunt
a regione secundum peritoneum (perineum in marg.) nomi-
nata N

βούλει νοήσας πρότερα, τὰ μὲν τῶν γυναικῶν ἐκτρέ-
 ψας ἐκτός, τὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν οἷον ἐντρέψας τε καὶ
 ἐνδιπλώσας ἔσω πάντ' ἀλλήλοις εὐρήσεις τὰ αὐτά.
 νόησον δέ μοι πρότερα τὰ τῶν ἀνδρῶν ἐντρεπόμενά
 5 τε ἅμα καὶ εἴσω χωροῦντα μεταξὺ τοῦ τ' ἀπευθυσμέ-
 νου καὶ τῆς κύστεως. ἀλλ' εἰ τοῦτο γίγνοιτο, τὴν
 μὲν τῶν μητρῶν χώραν ἀνάγκη καταλαβεῖν τὸν ὄσχεον,
 ἔξωθεν δ' ἐκατέρωθεν αὐτῷ παρακείσθαι τοὺς ὄρχεις
 αὐχένα τε τοῦ γενομένου κόλπου τὸν καυλὸν τοῦ ἄρ-
 10 ρεως ἀπεργασθῆναι, τὸ δ' ἐπὶ πέρατι τοῦ καυλοῦ
 δέρμα τὴν νῦν πόσθην ὀνομαζομένην αὐτὸ τὸ γυναι-
 κεῖον αἰδοῖον γενέσθαι. νόησον δέ μοι πάλιν ἐκτρε-
 πομένην τε ἅμα καὶ προπίπτουσαν ἔξω τὴν μήτραν.
 ἄρ' οὐκ ἀνάγκη καὶ νῦν ἔσωθεν μὲν αὐτῆς γενέσθαι
 15 τοὺς ὄρχεις, αὐτὴν δ' ἔξωθεν αὐτοῖς οἷον ὄσχεόν τινα
 περικεῖσθαι, τὸν δ' ἐντὸς τοῦ περινέου τέως κατα-
 κεκρυμμένον αὐχένα νῦν ἐκκρεμῇ γενόμενον ἀνδρεῖον
 αἰδοῖον ἀποτελεσθῆναι καὶ τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον,
 ἐπίφυσιν οὖσαν δερματώδη τοῦδε τοῦ αὐχένος, εἰς
 20 τὴν ὀνομαζομένην πόσθην || μεταπεσεῖν; ἀκόλουθον 160
 δὲ τούτοις δηλονότι καὶ τὰς τῶν ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν
 θέσεις καὶ προσέτι τῶν σπερματικῶν ἀγγείων συμμε-
 ταπεσεῖν. ἔν γὰρ οὐδὲν ἔστιν εὐρεῖν μόριον ἐν τοῖς
 ἀνδράσι περιττεῦον ἀλλ' ἢ τὴν θέσιν μόνην ἐξηλλα-
 25 γμένην· ἃ γὰρ ἔνδον ταῖς γυναιξί, ταῦτ' ἔξω τοῖς
 ἀνδράσιν. οἶόν τι καὶ κατὰ τοὺς τῶν ἀσπαλάκων

1 νοήσας ABLU νοῆσαι D | τῆς γυναικὸς ABLU || 1—2
 ἐκτρέψασθαι ABL²U || 2 τε om. D || 4 πρότερον D || 6 γένοιτο B ||
 7 τὸ ὄσχεον D || 10 τῷ πέρατι BL² || 11 δέρμα add. BL om.
 cett. || 16 περινέον ADU περιτοναίον cett. || 21 τῶν φλεβῶν B ||
 24 μόνην om. A || 25 ἃ] γρ. ὅσα L²

ὀφθαλμοὺς ἰδεῖν ἔστι. καὶ γὰρ ὑαλοειδὲς ὑγρὸν οὗτοί γε καὶ κρυσταλλοειδὲς ἔχουσι καὶ τοὺς ἀμφὶ τούτοις χιτῶνας, οὓς ἀπὸ τῶν μηνίγγων ἐλέγμεν πεφυκέναι, καὶ τούτους οὐδὲν ἦτιον ἔχουσι τῶν χρωμένων ὀφθαλμοῖς ζῳών. ἀλλ' οὐκ ἠνεψόχθησαν αὐτοῖς οὐδὲ προὔβησαν ἐκτός, ἀλλ' ἀτελεῖς ταύτη κατελείφθησαν ὅμοιοι φυλαχθέντες τοῖς τῶν ἄλλων ἔτι κινουμένων. ἔστι γὰρ δὴ τῶν ἐν τοῖς ζῳοῖς φύσεων, ὡς Ἀριστοτέλης ἐπὶ πλείστον ἐδείκνυνεν, οὐ σμικρὰ διαφορὰ. τὰ μὲν γε πρῶτον ἀποκεχώρηκε τῶν φυτῶν καὶ ἔστιν ἀπάντων ζῳών ἀτελέστατα μίαν αἰσθησιν ἔχοντα τὴν ἀφήν, οἷα δὴ τὰ πλείστα τῶν ὀστέων ἐστίν, οἷς οὐ μόνον αἰσθή-
 161 σεως ἥ ὄργανον οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ κῶλον ἢ σπλάγχνον ὑπάρχει τι διηρθρωμένον, ἀλλ' ἔστιν ὀλίγου δεῖν φυτὰ. τούτων δ' ἐπὶ πλεον ἀφέστηκεν, ὅσα γεύεσθαι πέφυκε, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον, οἷς καὶ τὸ τῶν ὀστέων ὄργανον ἐγένετο, καὶ πολὺ δὴ τούτων ἔτι μᾶλλον, οἷς καὶ τὸ τῆς ἀκοῆς. ἐγγὺς δ' ἦκει τῶν τελέων, οἷς καὶ ταῦτα καὶ τὸ τῆς ὄψεως ὄργανον ὑπάρχει. τοιοῦτοι μὲν δὴ καὶ οἱ ἰχθύες, ἀλλ' οὔτε πόδες εἰς τούτοις γε οὔτε χεῖρες. ἀλλὰ λέοντες καὶ κύνες οὐ μόνον πόδας, ἀλλὰ καὶ οἷον χεῖρας ἐκτίσαντο, καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον ἄρκοι τε καὶ πίθηκοι. τελέα δὲ χεῖρ ἤδη μόνοις τοῖς

1 ἔστιν ἰδεῖν B || 3 post χιτῶνας add. ὑπογραφὴν τινα ἔχοντες ὀφθαλμῶν B || 7 post κινουμένων add. οἱ δὲ ἀσφάλαιες οὐδ' ἀνέστηντες βλέπουσιν καίτοι γε ὑπογραφὴν τινα ἔχοντες ὀφθαλμῶν A οἱ δὲ ἀσφάλαιες οὐδὲ ἀνέστηντες βλέπουσι καίτοι ὑπογραφὴν τινα ἔχοντες ὀφθαλμῶν. ἐν τισὶ καὶ τοῦτ' ἐνρίσκεται. οἱ δὲ ἀσπ. οὐδὲ ἀνέστηντες βλ. κ. ὁ. τ. ἔ. ὀφθαλμῶν B || 9 γε] γὰρ BL || 9—10 πρῶτον suspectum; fort. βραχὺ τι || 13 ἀλλ' οὐδὲ (τὸ B) κῶλον ἢ σπλάγχνον ὑπάρχει τι (τὸ A U) διηρθρωμένον ABLU om. D || 21 λ. τε καὶ DL || 23 τε om. B | τοῖς om. BL

ἀνθρώποις ἐστίν, ὥσπερ γε καὶ ὁ χρησόμενος αὐτῇ
 λογισμός, οὗ θειότερον οὐδὲν ἐγγίγνεται ζῶν θνητῷ.
 καθάπερ οὖν ἄνθρωπος ἀπάντων ζῶων ἐστὶ τὸ τελεώ-
 5 <τελεώτερος>. ἡ δ' αἰτία τῆς τελειότητος ἡ τῆς θερ-
 μότητος ὑπεροχή· τοῦτο γὰρ ἐστὶ πρῶτον ὄργανον τῆς
 φύσεως. ἐν οἷς οὖν ἐλλιπέστερον, ἐν τούτοις ἀναγ-
 καῖον ἀτελέστερον εἶναι καὶ τὸ δημιουργήμα. οὕκουν
 θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος || εἰς τοσοῦ- 162
 10 τον ἀτελέστερον, εἰς ὅσον ψυχρότερον. ὥσπερ οὖν
 ἀτελεῖς ἔσχεν ὀφθαλμοὺς ὁ ἀσπάλαξ, οὐ μὴν οὕτω γε
 ἀτελεῖς, ὥς οἷς οὐδ' ὅλως ἐστὶ ζῴοις οὐδ' ὑπογραφή
 τις αὐτῶν, οὕτω καὶ γυνή τοῖς γεννητικοῖς μορίοις
 15 ἀνδρὸς ἀτελεστέρα· διεπλάσθη μὲν γὰρ ἔνδον αὐτῆς
 ἔτι κνουμένης τὰ μόρια, προκύψαι δὲ καὶ ἀνατεῖλαι
 πρὸς τοῦκτος ἄρρωστίᾳ θερμότητος οὐ δυνηθέντα τὸ
 μὲν διαπλαττόμενον αὐτὸ ζῶον ἀτελέστερον ἀπειργάσατο
 τοῦ πάντη τελέου, τῷ δ' ὅλῳ γένει χρεῖαν οὐ σμικρὰν
 παρῄσχεν, ἔδει γὰρ εἶναι τι καὶ θῆλυ. μὴ γὰρ δὴ
 20 νομίσῃς, ὥς ἐκὼν ἂν ποτε τὸ ἡμισυ μέρος ὅλου τοῦ
 γένους ἡμῶν ὁ δημιουργὸς ἀτελεῖς ἀπειργάσατο καὶ
 οἶον ἀνάπηρον, εἰ μὴ τις καὶ τούτου τοῦ πηρώματος
 ἔμελλεν ἔσεσθαι χρεῖα μεγάλη. τίς οὖν ἦδε, καὶ δὴ
 λέγωμεν. τὸ κνούμενον εἰς τε τὴν πρώτην σύστασιν

3 τὸ om. B || 5 τελεώτερος addidi; cf. Theophil. V 26 ||
 6 τὸ πρῶτον B εἰς πρ. L || 16 δυνηθέντα ALU δυνηθέντος B
 δυνηθήσεται D δυνάμενα b in marg. | 18 τελείον D² || 22 καὶ]
 καὶ BDL | τοῦ πηρώματος — τε τὴν om. BL¹ || 24 post λέγωμεν
 add. ἅπαντι τῷ γενέσεως μετέξοντι δύο τὰς πρώτας ἀναγκαῖον
 ἀρχὰς ὑποβεβλήσθαι, τὴν μὲν οἶον ὕλην τινά, ἐξ ἧς ἔσται, τὴν
 δὲ οἶον τέχνην τε καὶ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. εἴπερ οὖν εἰς
 τὴν τοῦ γένους ἡμῶν (ἡμῖν L) διαδοχὴν ἔδει τοῖς ἐγγόνοις γε-
 νέσεως, ὕλην μὲν αὐτοῖς ἐκ θατέρου (ἐκατέρου L) τῶν γεννών-

εἰς τε τὴν ἐξῆς ἅπασαν αὐξήσιν ὕλης δεῖται δαψιλοῦς.
 ὥστ' ἀναγκαῖον αὐτῷ δυοῖν θάτερον ἢ ἀφαρπάζειν
 163 αὐτῆς τῆς κνούσης τὴν τροφήν ἢ || περιττεύουσιν
 λαμβάνειν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἀφαρπάζειν βλάπτειν ἦν τὸ
 γεννῶν, τὸ δὲ περιττεύουσιν λαμβάνειν ἀδύνατον, εἰ 5
 θερμὸν ἀκριβῶς ἦν τὸ θῆλυ· διεφόρησε γὰρ ἂν οὕτω
 τε καὶ ῥαδίως αὐτὴν ἐξίκαμψε. ψυχρότερον οὖν αὐτὸ
 γενέσθαι βέλτιον ἦν εἰς τοσοῦτον, εἰς ὅσον, ἢν ἔπεψε
 καὶ κατειργάσατο τροφήν, μὴ πᾶσαν δύνασθαι διαφο-
 ρεῖν. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ πλεόν ψυχρὸν οὐδὲ πέττειν 10
 ἱκανόν, τὸ δ' αὖτελέως θερμόν, ὥσπερ πέττειν, οὕτω
 καὶ διαφορεῖν ἰσχυρόν. ὅπερ ἂν οὖν ἀπολείπεται μὴ
 πάνυ πολλῷ τοῦ τελέως θερμοῦ, καὶ πέττειν ἱκανόν
 ἐστίν, ὥς ἂν μηκέτι ψυχρὸν ᾖ, καὶ καταλείπειν τι
 περιττόν, ὥς ἂν οὐπω σφοδρῶς ὑπάρχον θερμόν. αὕτη 15
 μὲν ἡ χρεῖα τῆς τοῦ θήλεος ψυχρότητος. εὐθὺς δ'
 ἀκολουθήσειν ἔμελλεν αὐτῇ καὶ τὸ τῶν μορίων ἀτελὲς
 ἄρρωστίᾳ θερμότητος ἀδυνατησάντων ἀνακύψαι πρὸς
 τοῦκτός, ἕτερόν τι τοῦτο μέγιστον ἀγαθὸν εἰς τὴν τοῦ
 γένους διαδοχήν. ὃ γάρ, εἴπερ ἐκτὸς ἀνέσχευ, ὅσχεος 20
 ἂν ἐγένετο, τοῦτ' ἔνδον μείναν, ἢ τῶν ὑστερῶν φύσις

των ἐχρήν παρασκευασθῆναι, δραστικὴν δ' ἀρχὴν (ἀρχὴν δὲ A)
 ἐκ θατέρου, ἦν (ἐν μὲν A) ἀμφοτέροις χορηγεῖν οὐχ οἷον τε·
 πρῶτον μὲν ὅτι τῶν ἐναντίων ἀρχὴ γενήσεται, τοῦ τε δρῶντος
 καὶ τοῦ πάσχοντος καὶ τοῦ δημιουργοῦντος καὶ τοῦ δημιουργου-
 μένου, κινουντός τε καὶ κινουμένου, ὁυθμίζοντός τε καὶ ὁυθμι-
 ζομένου. ἐστὶ δὲ τοῦτο παντάπασιν ἀδύνατον (om. A). δεύτερον
 δ' ὅτι τὸ κνούμενον (om. A) κτλ. A (in textu) L in marg. ||
 2 αὐτὸ b | ἀφαρπάζειν BL ἀρπάζειν ADU || 4 ἀλλὰ τὸ — λαμ-
 βάνειν om. AU | βλάπτειν BL βέλτιον D || 4—5 τὸ γεννῶν L τῷ
 γεννῶντι B τὸ γεννώμενον D || 7 τε] γε k | αὐτὴν om. D || 10 μὲν
 μὴ D || 15 ἂν οὐπω om. AU | οὐπω L οὕτω B οὐχ οὕτω D ||
 19 τῶν D | post τοῦτο add. καὶ ch || 20 δ] οὐ D καὶ ch

ἀπετελέσθη, δέξασθαι καὶ κατασχεῖν σπέρμα καὶ θρέψαι καὶ || τελειῶσαι τὸ κνούμενον ἐπιτηδεῖον ὄργανον. 164
 εὐθὺς δὲ δήπου καὶ τοὺς ὄρχεις ἔμελλε τὸ θῆλυ μικροτέρους τε καὶ ἀτελεστέρους ἴσχειν καὶ τὸ σπέρμα
 5 τὸ κατ' αὐτοὺς γεννηθησόμενον ἔλαττον τε καὶ ψυχρότερον καὶ ὑγρότερον· ἔπεται γὰρ οὖν καὶ ταῦτ' ἐξ ἀνάγκης ἐνδεία θερμότητος. οὐκ οὖν ἱκανὸν ἔμελλεν
 ἔσεσθαι τὸ τοιοῦτον σπέρμα γεννᾶν ζῶον. ἀλλὰ τοῦτο
 μὲν ἐς ὅτι χρήσιμόν ἐστιν — οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸ
 10 μᾶτην ἐγένετο — προϊὼν ὁ λόγος ἐξηγησεται. τὸ δ' ἄρρεν εἰς ὅσον ἐστὶ θερμότερον, εἰς τοσοῦτον οἱ ὄρχεις αὐτοῦ μέλζουσιν ἀπετελέσθησαν. ἡ δ' ἐν αὐτοῖς τοῦ σπέρματος γένεσις εἰς ἄκρον ἤκουσα πέψεως ἀρχὴ δραστηκὴ ζῶον γέγονεν. ἐκ μιᾶς οὖν ἀρχῆς σοφῶς ἐξευ-
 15 ρημένης τῷ δημιουργῷ, καθ' ἣν ἀτελέστερον ἐγένετο τοῦ ἄρρενος τὸ θῆλυ, πάντ' ἐξέβλαστε τὰ πρὸς τὴν τοῦ ζῶου γένεσιν χρηστά, τό τε μὴ θυνηθῆναι πρὸς τοῦκτος ἐκπεσεῖν τὰ τοῦ θήλεος μόρια τό τε περὶ τω-
 20 μα τροφῆς χρηστῆς ἀθροῖζειν αὐτὸ καὶ σπέρμα σχεῖν ἀτελὲς καὶ κοῖλον ὄργανον εἰς ὑποδοχὴν τοῦ τελείου σπέρματος τό τε τοῖς ἄρρεσιν ἀπάντων ἐναντίων ||
 γενομένων αἰδοῖόν τε πρόμηκες ἀποτελεσθῆναι πρὸς 165
 τε τὴν ἀφροδίσιον ὁμιλίαν καὶ πρὸς τὴν τοῦ σπέρματος ἔκκρισιν ἐπιτηδειότατον αὐτό τε τὸ σπέρμα παχὺ
 25 καὶ πολὺ καὶ θερμὸν ἀπεργασθῆναι.

1 δέξασθαι om. U, cf. Theophil. V 26 || 3 verba εὐθὺς — ὑγρότερον exc. Theophil. V 26 || 5 γεννηθ. AD || 9 ἐς ὅτι χρ. ε. ABLU ἐστὶ χρήσιμον D || 10 ante προϊὼν add. καὶ τοῦτο D ὡς BL | verba τὸ δ' — ἀπετελέσθησαν exc. Theophil. V 28 || 11 καὶ οἱ ὅ. D || 12 ἡ δ' cf. Theophil. V 29 || 16 ἐξέβλασταν BLU ἐξέβλαπτεν A ἐξεβλάστησε D || 20 τελείου D || 21 ἐν τοῖς ch | τῶν ἐναντίων BDLU || 24 αὐτό — ἀπεργασθῆναι exc. Theophil. V 29 || 24—25 παχὺ κ. π. BLU καὶ πολὺ om. A πολὺ κ. παχὺ D

Cap. VII. Μὴ τοίνυν νόμιζε κατ' ἄλλους μὲν τινὰς λόγους κινεῖσθαι τὸ σπέρμα πρὸς τὴν τῶν ἄρρενων ζώων γένεσιν, κατ' ἄλλους δὲ πρὸς τὴν τῶν θήλεων οὕτω μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ὁμοειδοῦς τινος ἀρχὴ γίγνοιτο ζώου τῶν λόγων ὅλως τῆς κινήσεως ὑπαλλαττομένων. 5 ἀλλ', ὡς εἴρηται νῦν, τὸ μὲν ἀτελέστερον ἐν τῇ κινήσει θῆλυ, τὸ δὲ τελεώτερον ἄρρεν γίγνεται. τοῦ δ' ἀτελέστερον ἢ τελεώτερον κινεῖσθαι τὴν κατὰ τὸ ψυχρὸν καὶ θερμὸν ἀνισότητα δεόντως ἂν τις αἰτιάσαιτο καὶ πρὸς μίαν ἀρχὴν ταύτην, εἴπερ ἀκριβῶς ἐστὶ φυ- 10 σικός, ἅπαντα τὰ κατὰ μέρος ἀνάγοι. πῶς οὖν αὐτὴν ταύτην ἀρχὴν οἶόν τε τοῖς κυουμένοις ἐγγίγνεσθαι; τοῖς μὲν γὰρ καὶ τὸ θῆλυ νομίζουσι γόνιμον σπερμαίνειν, ὅταν αἱ κατ' ἐκεῖνο κινήσεις ἐγκρατέστεραι γενηθῶσι τῶν κατὰ τὸ ἄρρεν, οὐδὲν θαυμαστὸν εἶναι 15 166 δοκεῖ || θῆλυ γενέσθαι τὸ κυούμενον. ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐ συνιᾷσιν οὗτοι δύο κινήσεων ἀρχὰς ποιοῦντες ἀλλήλαις μαχομένας. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα κινήσεως ἀρχὴν ἔχει τὸ τοῦ θήλεος σπέρμα, πάντως δῆπου τῆς αὐτῆς ἔχει τῷ ἄρρενι καὶ δεῖται κεράννυσθαι τε πρὸς 20 αὐτὸ καὶ ὡς ἐν ἐνεργεῖν τοῦ λοιποῦ. ἢ εἴπερ μὴ δεῖται, τί κωλύει τὸ θῆλυ μόνον εἰς αὐτὸ σπερμαῖνον οὕτω τελεσφορεῖν τὸ κύημα; καὶ μὴν οὐ φαίνεται τοῦτο. δῆλον οὖν, ὡς χρῆζει πάντως τοῦ ἄρρενος· ἀλλ' εἰ χρῆζει, κεράννυται τ' ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ καὶ 25

5 τῶν λόγων U τοῖς λόγοις cett. | ὅλως U ὅλης BL ὅλοις AD | ὑπαλλαττομένων LU ὑπαλλαττόμενον D || 6 τὸ μὲν — γίγνεται exc. Theophil. V 29 || 8 ἢ] τε καὶ L τε ἢ καὶ B || 9 αἰτιάσαιτο superscr. αἰτιῶτο L || 10 ἀκριβῆς BL || 12 τὴν ἀρχὴν D || 15 γενηθῶσι ABL²U γένωνται D || 16 γίνεσθαι D || 19 ἔχει BDL¹ || 21 αὐτὸ codd. αὐτὰ b | ὡς ἐν D ὡς AU ἐν add. U² οὕτως BL || 22 κωλύσει AD || 25 χρῆζοι BU

μία σύμφυτος ἐξ ἀμφοῖν γίνεται κίνησις. οὐ γὰρ
 ἐνδέχεται τὸ μὲν ἄλλως, τὸ δ' ἄλλως κινούμενον εἰς
 ἑνὸς ζώου γένεσιν συντελεῖν. ὅλως δὲ τὸ νομίζειν
 ἄλλην μὲν τινα τοῦ θήλεος ὑπάρχειν σπέρματος ὁδὸν
 5 καὶ τάξιν κινήσεως, ἄλλην δὲ τοῦ ἄρρενος ἀγνυμνάστων
 ἐστὶν ἀνθρώπων ἐν τοῖς περὶ φύσεως λογισμοῖς. εἴτε
 γὰρ αὐτὸ τὸ σπέρμα τοῦ θήλεος εἴτε καὶ τὸ κατιδὸν
 εἰς τὰς μήτρας αἷμα κινήσεως ἀρχὴν τινα συν||εισφέ- 167
 ροιτο, τῆς αὐτῆς δῆπουθεν ἀκριβῶς, ἥσπερ καὶ τῷ τοῦ
 10 ἄρρενος σπέρματι μέτεστιν, ἐξηγήσεται κινήσεως. ἔστι
 δὲ δὴ τοῦτο ἀπὸ τῶν ἀλεκτορίδων εὐδηλον. κυῖσκον-
 ται γὰρ αὐταὶ τὰ ὑπηνέμια καλούμενα τῶν ὠν ἄνευ
 τῆς πρὸς τοὺς ἄρρενας ὁμιλίας, οἷς ὅτι μὲν ἐνδεῖ τι
 πρὸς τὸ τέλος, ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι ζῶον ἐξ αὐτῶν
 15 γεννηθῆναι δηλοῦται. τὴν δ' οὖν ἰδέαν ὅτι σύμπασαν
 ἔχει καὶ ταῦθ', οἷανπερ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὠν, ἐναρ-
 γῶς φαίνεται· μόνη γὰρ ἡ παρὰ τοῦ ἄρρενος αὐτοῖς
 ἐνδεῖ θερμότης εἰς τελειότητα. ἀλλὰ τοῦτό γε τοῖς
 πεζοῖς ζώοις ἀδύνατον ὑπάρξει. πάντα γὰρ ὑγρότερα
 20 μακροῦ τῶν πτηνῶν ὄντα παντάπασιν ἀσθενεῖς ἔχει τοῦ
 θήλεος τὸ σπέρμα καὶ ἀδύνατον εἰς τοσοῦτον προβῆναι
 κινήσεως, ὥς μορφὴν τεχνικὴν περιθεῖναι τῷ κνήματι.
 μόνον δ' εἴ τι ξηρὸν τὴν κρᾶσιν ἱκανῶς ἐστὶ γένος
 ζώου, τὸ περιττὸν τῆς ψυχρᾶς ἰκμάδος ἐν τῷ τοῦ θή-
 25 λεος σπέρματι δαπανῆσαι δυνάμενον ἄχρι τινός, οἷον
 τε τοῦτο χωρὶς τοῦ ἄρρενος ἐργάσασθαι κνήμα τοι-

4 μὲν om. ADL¹U || 10 ἐξηγήσεται κινήσεως B ἐξηγήσεται
 (om. κιν.) L² ἐξηγήσεως DL¹U¹ κινήσεως U² in marg. ἐξηγήσα-
 σθαι κινήσεως A || 12 αὐταὶ A || 14 ζῶα b || 15 δ' οὖν] γοῦν D ||
 16 καὶ ταῦθ' scripsi: ἀνταῦθ' codd. et haec N || 21 σπέρμα
 ABU σῶμα D || 22 περιθεῖναι ABLU ἐπιθεῖναι D || 25 δαπανῆ-
 σαι L¹ γρ. ἀναλῶσαι L²

οὗτον, οἷον ἐν ἐκείνοις ἐστὶ τοῖς ζώοις φόν. ἀλλ' ἐν
 168 γε τοῖς περὶ τοὺς ζώους ἀνάλογον || ὥς τί ἂν εὐροιμεν
 ἄλλο γε ἢ τὴν ὀνομαζομένην ὑπὸ τῶν ἱατρῶν κνήσιν
 μὲν μύλης, ἢ δὴ σάρεξ τίς ἐστὶν ἀργὸς καὶ ἀδιάπλα-
 στος; εἰ τοίνυν ἄχρι τοσούτου βούλονται προτείνειν τὸ
 τοῦ θήλεος σπέρμα, πρῶτον μὲν, ὅτι βραχὺ νέμονται
 αὐτῷ τεχνικῆς ἐνεργείας, ὅπερ ἂν ἴσως ὑπάρξειε καὶ
 μόνῳ τῷ καταμηνίῳ, πρόδηλον παντί· δεύτερον δ',
 ὅτι μὴδ' ἀληθεύουσι περὶ τὴν τῶν γιγνομένων ἱστο-
 ρίαν. οὐ γάρ, ὥσπερ αἱ ὄρνιθες ἄνευ τῶν ἀρρένων
 φῶν τίκτουσιν, οὕτως ὥφθη ποτὲ γυνὴ χωρὶς ἀνδρός
 ἢ μύλην ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον κνήσασα. βέλτιον οὖν
 ἀρχὴν μὲν κινήτικὴν ὑποτίθεσθαι τὸ τοῦ ἄρρενος
 σπέρμα, συντελεῖν δ' αὐτῷ τι πρὸς τὴν τοῦ ζώου γέ-
 νεσιν ὑπολαμβάνειν τὸ τοῦ θήλεος. ὅσον δέ τι τοῦτ'
 15 ἐστίν, ὃ συντελεῖ, μικρὸν ὕστερον ἐρῶ πρότερόν γε
 συμπερανάμενος ἅπαντα τὸν ἐνεσθηκότα λόγον. ἐκ γάρ
 τῆς μιᾶς ἀρχῆς ταύτης εὐθὺς μὲν ἅμα τῷ καταβληθῆ-
 ναι τὸ σπέρμα καὶ μέχρι παμπόλλου γε χρόνου μάθους
 ἂν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνατομῶν, ὥς οὐπω διαπέπλασται
 20 τῶν αἰδοίων οὐδέτερον, οὐδ' ἐστὶ δηλον, οὕτ' || εἰ
 ἄρρεν ἐστὶν αὐτὸ τὸ κινούμενον οὕτ' εἰ θήλυ, χρόνον
 δ' ὕστερον φερεῖται τε καὶ κατάδηλον γίγνεται τὴν
 αἰτίαν τοῦ τοιοῦτον γίνεσθαι τὴν μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 σπέρματος ἔχον, τὴν δ' ἐκ τῆς μήτρας ἐπισπώμενον. 25

1 vocabula φόν — ζώοις om. AU || 4 τις om. D | ἀρχὴ D ||
 9 μὴδ'] μὴ AU | γενομένων B || 10 αἱ om. D || 12 ἢ μύλην ἢ
 ἄλλο τι τοιοῦτον add. BL om. ADU || 13 verba ἀρχὴν — ἐπι-
 σπώμενον exc. Theophil. V 29 || 14 αὐτὸ ALU || 18 οὐκ εὐθὺς ch ||
 20 δ' ἂν ABU² | ἀνατομῶν scripsi: ἀνατομικῶν codd. ex ipsis
 anatomis N || 23—24 τὴν δ' αἰτ. codd. δ' om. k || 25 μήτρας
 AL²U² μητρὸς BDL¹U¹

ὅπως δ' ἐκάτερον αὐτῶν τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἴσχει, τὴν δ' ὕστερον λαμβάνει, δοκῶ μοι δείξειν οὐ λόγοις πιθανοῖς, ἀλλ' ἐναργέσιν ἀποδείξεσιν ἐκ τῶν ἀνατομῶν εὐρίσκομέναις, ἐξ ὧν οἶδ' ὅτι θανυμαστὴ τίς
 5 σοι φανεῖται τέχνη τῆς φύσεως, εἰ προσέχοις τῷ λόγῳ τὸν νοῦν. ἡ γὰρ τοι κοίλη φλέψ, ἵνα πρῶτον ἐκφυομένη τοῦ ἥπατος ἔτι μετέωρος ἐπὶ τὴν ῥάχιν κατακάμπτεται, τὸν δεξιὸν ἔχει νεφρὸν ἐκ τῶν δεξιῶν ἐαυ-
 10 τῆς μερῶν παρακείμενον, εἴτ' ἐφεξῆς ὑποκάτω σμικρὸν ἐκ τῶν ἀριστερῶν αὐτῶν μερῶν τὸν ἀριστερόν. ἔκφυσις δ' ἐξ αὐτῆς εἰς ἐκάτερον τῶν νεφρῶν ἐστὶν ἀγγεῖον μεγίστου φλεβώδους· καὶ μὲν γε καὶ τούτων ἐκατέρου κατωθεν ἑτέρων ἀγγείων ὁρᾶται ζευγὸς ὁμοίως μεγάλων ἐκ μὲν τῆς μεγίστης ἀρτηρίας τῆς ἐπικειμένης τῇ
 15 ῥάχει φερόμενον, ὁμοίως δὲ ταῖς φλεψὶν εἰς τοὺς νεφροὺς ἐμφυόμενον. ἅτε δὲ τοῦ μὲν || δεξιοῦ νεφροῦ 170 πλησίον κειμένου τῷ ἥπατι, τοῦ δ' ἀριστεροῦ κατωτέρω μόνοις τοῖς εἰς τοὺς νεφροὺς ἐμφυομένοις ἀγγείοις ἰδίον τι συμβέβηκεν ἐξάιρετον, οἷον οὐκ ἄλλοις τισὶν
 20 οὔτε τῶν ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς ὁρμωμένων οὔτε τῶν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας. ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἅπαντα κατὰ συζυρίαν ἐκφυέται τῶν αὐτῶν τόπων ἐκατέρου τῶν ἀγγείων· αἱ δ' εἰς τοὺς νεφροὺς ἔχουσαι φλέβες καὶ ἀρτηρίαι τὴν ἐκ τῶν μεγάλων ἀγγείων ἐκφυσιν
 25 οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν πεπολύνται τόπων, ἀλλ' ὅσον ὁ

1 verba ὅπως — κατωτέρω exc. Theophil. V 29 || 4 ἀνατομῶν AL ἀνατομικῶν cett. || 7—8 κατακάμπτεται ABLU κάμπτεται D κάμπτεται k || 14 μεγάλης Theophil. || 16 ἐκφ. A || 17 τοῦ ἥπατος B || 17—18 post κατωτέρω add. καθὰ καὶ (καθ' ὃν B) τοῖς περὶ τῶν τῆς τροφῆς ὁργάνων προσείρηται BL || 20 τῆς φλεβὸς τῆς κοίλης D || 23 ἔχουσαι] διήκουσαι BL

δεξιὸς νεφρὸς ὑψηλότερός ἐστι θατέρου, τοσοῦτον καὶ ἢ τῶν εἰς αὐτὸν ἀγγείων ἔκφυσις ὑψηλοτέρα τῆς εἰς τὸν ἕτερόν ἐστιν. ἐπεὶ τοίνυν ἐφεξῆς τούτων ἐπὶ τὰ γεννητικὰ μόρια ζευγὸς ἀρτηριῶν τε καὶ φλεβῶν φέρεται, τῶν αὐτῶν μερῶν ἀφορμαῖσθαι δεόμενον — οὐ γὰρ ἔτι τὸ μὲν αὐτῶν εἰς ὑψηλὸν ἀφικνεῖται, τὸ δ' εἰς ταπεινὸν ὄργανον, ἀλλ' ἢ τε ἀριστερὰ μήτρα τὴν αὐτὴν ἔχει θέσιν τῇ δεξιᾷ καὶ τῶν ὀρχεων ἐκάτερος ὡσαύτως τέτακται — διὰ τοῦτο τῶν εἰς αὐτὰ φερομένων ἀγγείων τὰ μὲν εἰς τὴν δεξιὰν μήτραν καὶ τὸν 10 171 ταύτης ὄρχιν ἰόντα τῶν μεγάλων ἥ ἀγγείων αὐτῶν ἀφώρμηται τῶν ἐπὶ ῥάχιν, φλέψ μὲν ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβός, ἀρτηρία δ' ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας, ὅσα δ' εἰς τὸν ἀριστερόν ὄρχιν ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἢ τὴν ταύτην μήτραν ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἀφικνεῖται — δύο δ' ἔστι 15 καὶ ταῦτα, μία μὲν ἀρτηρία, μία δὲ φλέψ — οὐκέτι ἔξ αὐτῶν τῶν μεγάλων ἀγγείων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπὶ τοὺς νεφροὺς φερομένων ἀφώρμηται. δῆλον οὖν, ὥς ἀκάθαρτον ἔτι καὶ περιττωματικὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ὀρῶδες ὃ τε ἀριστερὸς ὄρχις ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἢ τε ἀριστερὰ 20 μήτρα ταῖς γυναιξὶ δέχονται τὸ αἷμα, καὶ τούτου συμβαίνει καὶ αὐτοῖς τοῖς δεχομένοις ὀργάνοις οὐχ ὁμοίοις γίνεσθαι τὴν κρᾶσιν. ὥς γὰρ τὸ καθαρὸν αἷμα θερμότερον τοῦ περιττωματικοῦ, οὕτω καὶ τὰ πρὸς αὐτοῦ τρεφόμενα μόρια τὰ δεξιὰ θερμότερα τῶν ἀριστερῶν 25 ἀποτελεῖται. καίτοι καὶ τῇ θέσει ταῦτ' ἔξ ἀρχῆς

1 verba τοσοῦτον — ἀποτελεῖται exc. Theophil. V 29 | τοσοῦτον ABLU || 3 τὸ L | ἐπὶ ch ἔστι codd. consequenter his ad genitales particulas N || 4 καὶ ζευγὸς AU || 5 δεόμενον AL δυνάμενον cett. || 9 διὰ τοῦτο τῶν ABLU διὰ τὴν τῶν D διὰ τί οὖν ch || 10 εἰς τε τὴν BD || 11 ταύτης ADLU ταύτη B || 14 ταύτης B || 26 τῇ θέσει ABLU τῆς φύσεως D

ἐπλεονέκτει· δέδεικται γὰρ οὖν καὶ τοῦθ' ἡμῖν πολ-
λάκις ὅφ' Ἱπποκράτους ὁρθῶς εἰρημένον, ὥς τὰ κατ'
εὐθὺ καίμενα μόρια πλέον ἀλλήλων ἀπολαύειν ἀνάγκη.
μὴ τοίνυν ἔτι θαυμάζειν, εἰ τῶν τε μητρῶν ἢ || δεξιὰ 172
5 καὶ τῶν ὄρχεων ὁ ταύτη καίμενος οὐ μόνον τῷ τρέ-
φεσθαι διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ τῷ κατ' εὐθὺ τετάχθαι
τοῦ ἥπατος ἱκανῶς ἐστὶ τῶν ἀριστερῶν θερμότερα.
καὶ μὴν εἶπερ τοῦτ' ἀποδέδεικται, συνεχωρεῖτο δ' εἶναι
τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος θερμότερον, οὐδὲν ἄλογον ἔτι
10 τὰ μὲν δεξιὰ μόρια τῶν ἀρρένων εἶναι γεννητικά, τὰ
δ' ἀριστερὰ τῶν θήλεων. οὕτως οὖν καίκεῖνα πρὸς
Ἱπποκράτους ἐλέγετο· „τράγος, ὁκότερος ἂν φανῇ ἔξω
ὄρχις, δεξιός, ἄρρεν, ἀριστερός, θήλυ.“ ὁπότεν γὰρ
πρῶτον ἐξαίρηται τὰ γεννητικὰ μόρια καὶ μεταβάλλη
15 πῶς ἐπὶ τὸ τραχύτερόν τε καὶ βαρύτερον ἢ φωνή —
τοῦτο γὰρ τὸ τραγῶν ἐστὶ — τότε παραφυλάττειν ὁ
Ἱπποκράτης κελεύει, πότερα τῶν μορίων ἐστὶν ἰσχυ-
ρότερα· τὰ γὰρ ἀνοιδισκόμενα πρότερα καὶ πλεονε-
κτοῦντα κατὰ τὴν αὔξησιν ἐκείνα δῆπουθεν ἐστὶ τὰ
20 ἰσχυρότερα. διορίσασθαι δὲ χρὴ κἀνταῦθα πρὸς τὸ
μηδὲν ἐν τῷ λόγῳ παρακούειν, ὥς διχῶς ἰσχυρότερόν
τε καὶ ἀσθενέστερον ἕτερον ἐτέρου μόριον εἶναι λέγε-
ται, τὸ μὲν ἀπλῶς καὶ φύσει καθ' ὅλον τὸ γένος, τὸ
δ' ἐν τῇ τοῦδε τοῦ ζώου τοῦ ἀτόμου συμ||πλήξει. καρ-173

1 verba δέδεικται — θερμότερα exc. Theophil. V 30 | οὖν
add. ABLU om. D || 4 ἔτι] ἄρα D | θαυμάζει B θαυμάσης k |
εἰ] ἢ AU | τε om. B γε D | ἢ om. AU || 5 τὸ AU bis || 7 θερ-
μότερον D¹ -τερος D² || 8 verba συνεχωρεῖτο — ἰσχυρότερα exc.
Theophil. V 30 || 12 Hippocr. V 312 L | ὁκότερος Hippocr.:
ὁπότερον codd. | φαίνη L¹ || 14 πρῶτον om. L || 17 πότερον D ||
17—18 ἰσχυρότερον D || 18 πρότερον BDL || 21 verba διχῶς —
συμπλήξει exc. Theophil. l. l. | ἰσχυρόν U || 24 ἐν τῇ τοῦδε τοῦ
ζώου τοῦ ἀτ. σ. codd.: ἐν τῇδὲ τινι ζ. ἀτ. σ. k

δία μὲν γὰρ ἥπατος καὶ ἀρτηρίαι φλεβῶν καὶ νεῦρα
 σαρκῶν ἅπαντά τε τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν ἰσχυρό-
 τερα κατὰ πάντα τῶν ζώων ἐστὶ τὰ γένη· Δίωσι δ',
 εἰ τύχοι, καὶ Θέωνι δυνατὸν ἦτοι τὸ δεξιὸν ἤμισυ
 τῆς κεφαλῆς ἢ τὸν ταύτῃ τεταγμένον ὀφθαλμὸν ἀσθε- 5
 νέστερον γενέσθαι θατέρον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρό-
 πον καὶ τῶν ὄρχεων ἀπλῶς μὲν ὁ δεξιὸς ἰσχυρότερος,
 ἰδίως δὲ τῷδε τινι γένοιτ' ἂν ὁ ἀριστερός. καὶ γὰρ
 οὗν καὶ κρισωδέστερος τοῦ δεξιοῦ τὰ πολλά, καὶ διὰ
 τοῦτο καὶ κεχάλασται μᾶλλον ὁ ἀμφ' αὐτὸν ὄσχεος. 10
 ἀλλ' εὗροις ἂν καὶ τοῦναντίον ἐν οὐκ ὀλίγοις ἀρρω-
 στήματός τινος ἐν τῇ πρώτῃ συμπτῇ περὶ τὸν δεξιὸν
 ὄρχιν ἀπαντήσαντος. ἐν τούτοις οὖν ὁ ἀριστερὸς ἰσχυ-
 ρότερος. ἀλλὰ κάπειδ' ὁ δεξιὸς νεφρὸς ἐγγὺς ἢ τῇ
 θέσει θατέρῳ — γίγνεται γὰρ ποτε καὶ τοῦτο σπα- 15
 νίως — εὐρίσκειται τηνικαῦτα τῶν εἰς αὐτὸν ἐμφυο-
 μένων ἀγγείων ἀποβλαστήματα τὰ μὲν εἰς τὸν δεξιὸν
 ὄρχιν ἐπὶ τῶν ἀρρένων, τὰ δ' εἰς τὴν ταύτῃ μήτραν
 ἐπὶ τῶν θηλειῶν φερόμενα. καθ' ὅλου τοίνυν φάναι
 174 πᾶν ὁτιοῦν ἐν τῷ ζῳῷ || μῶριον, ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ 20
 διαπλάσει βραχὺ τι κατ' αὐτὸ πλημμεληθῇ, νοσωδέστε-
 ρόν τε καὶ ἀσθενέστερον ἐν πάσῃ γίγνεται τῇ ζωῇ.
 τῆς δὲ τοιαύτης πλημμελείας ἢ τε πρώτη συνουσία
 τοῦ ἄρρενος πρὸς τὸ θῆλυ μὴ κατὰ τὸν προσήκοντα
 γιγνομένη καιρὸν ἢ τε μετὰ ταῦτα τῆς κνούσης δίαται 25

1 ἀρτηρία codd. ἀρτηρίαι k || 2 ἅπαντα — ἰσχυρότερος exc. Theophil. l. l. || 3 πάντα ALU πάντων BD || 8—9 καὶ γὰρ οὗν] τοιγαροῦν BL² || 9 κρισωδέστερος AU | post κρισωδέστερος add. ὁ ἀριστερός BDL om. AU || 10 καὶ om. D || 11—12 ἀρρωστήματος — ἰσχυρότερος exc. Theophil. l. l. || 13 ἀπαντήσαντος D || 18 ταύτης AU || 22 ἀπάσῃ BL || 25 γινομένη ABLU γεν. D

τὴν αἰτίαν ἔχει. ταῦτα μὲν οὖν δὴ τόπος ἕτερος λό-
γων. ὁ δ' ὄρχις ὁ δεξιὸς ὅταν ἀσθενέστερος ἀπερ-
γασθῇ θατέρου, πρότερος ἐπισημαίνει κατὰ τὸν καλού-
μενον τράγον ὁ ἀριστερός. κὰν τῷδε τεκμαίρεσθαι
5 τὸ ζῶον τοῦτο θηλυγόνον ὑπάρχειν, ὥσπερ, εἰ καὶ
κατὰ φύσιν αὐτὸς μένοι, πρότερος δ' ἐξαιροίτο κατὰ
τὸν τράγον ὁ δεξιός, ἀρρενογόνον [τ'] ἂν ἐκεῖνο γέ-
νοιτο τὸ ζῶον ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ. προϋούσης γὰρ δὴ
τῆς ἀπὸ τοῦ θήλεος ἀρχῆς ἐνδέχεται ποτε τὸ μὲν
10 θηλυγόνον σπέρμα θερμομανθὲν ὑπὸ τῆς δεξιᾶς μήτρας
ἄρρεν ἀπεργάσασθαι τὸ κύημα, τὸ δ' ἀρρενογόνον
ὑπὸ τῆς ἀριστερᾶς ἐμψυχθὲν εἰς τὸνναντίον μεταπε-
σεῖν. ἀτρέμα μὲν γὰρ ψυχροτέρου τοῦ σπέρματος
ὑπάρχοντος, ἐπὶ πλέον || δὲ θερμῆς τῆς μήτρας οὐδὲν 175
15 θαυμαστὸν ἐξ ἐκείνης αὐτῷ προστεθῆναι τὸ λεῖπον.
εἰ δ' ἐπὶ πλέον εἴη κατεψυγμένον, εἴτ' εἰς παρηβῶν-
τος ζώου μήτραν ἐμπέσοι δεξιάν, οὐδὲν ἂν ὑπ' αὐτῆς
ὠφελῇθῃ. τῷ τὸννυ διττὴν μὲν ἀρχὴν εἶναι τῆς
τῶν ἀρρένων γενέσεως, ἐν μὲν τοῖς θήλεσι τὴν δεξιάν
20 μήτραν, ἐν δὲ τοῖς ἄρρεσι τὸν δεξιὸν ὄρχιν, ἰσχυρο-
τέραν δ' ὥς τὰ πολλὰ γίνεσθαι τὴν μήτραν ἐξομοιοῦν
ἑαυτῇ τὸ κνούμενον, ὥς ἂν καὶ χρόνῳ πλείονι πλησιά-
ζουσιν, εὐλόγως ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ μὲν ἄρρενα τῶν
ἐμβρύων ἐν ταύτῃ, τὰ δὲ θήλεα κατὰ τὴν ἀριστεράν
25 εὐρίσκεται. καὶ γὰρ οὖν καὶ ἴδε τὰ πολλὰ μὲν ἑαυτῇ

1 οὖν om. B || 1—2 τόπος ἔτ. λόγων U τόπος ἔτ. λόγος D τό-
πος ἔτ. λ. ABL || 2 verba ὅταν — μεταπεσεῖν exc. Theophil. l. l. ||
5 θηλυγόνον ADU || 6 αὐτοῖς ADL¹U | πρότερον D | δ' scripsi:
τ' ἂν codd. elevatur autem N || 7 ἀρρενογόνον ADU | τ' inclusi ||
7—8 γινοίτο D || 8 ἑαυτοῦ D || 9 ἀπὸ om. AU || 13 verba ψυχρο-
τέρου — εὐρίσκεται exc. Theophil. V 30 || 19 τοῖς θηλ. codd.
ταῖς θ. b || 20 δεξιὸν om. codd., add. k || 22 καὶ om. A | πλείονι B

συνεξομοιοῖ τὸ σπέρμα, δύναιτο δ' ἂν ποτε καὶ νικη-
θεῖσα τῇ ῥώμῃ τῆς ἐν ἐκείνῳ θερμότητος ἄρρεν ἀντὶ
θήλεος ἐπιτρέψαι γενέσθαι τὸ κύημα. ταῦτα μὲν δὴ
σπάνια· μεγάλης γὰρ δεῖ τῆς ὑπεροχῆς. ὥς τὰ πολλὰ
δὲ τὸ μὲν ἄρρεν ἐν τῇ δεξιᾷ μήτρᾳ, τὸ δὲ θήλυ κατὰ
τὴν ἀριστερὰν εὐρίσκεται, καὶ τούτων αἰτία τῶν τρε-
φουσῶν τὰς μήτρας φλεβῶν ἡ ἀρχή.

- 176 Cap. VIII. Διὰ τί δὲ συμπάσχουσιν εἰς τοσοῦτον
αὐταῖς οἱ τιτθοί, τοῦτ' ἤδη δίδειμι· καὶ γὰρ οὖν καὶ
αὐτὸ θαυμαστήν τινα τῆς φύσεως ἐνδείξεται τὴν τέ- 10
χνην. ἐπειδὴ γὰρ εἰς ἑνὸς ὑπηρεσίαν ἔργου παρε-
σκεύασεν ἀμφοτέρω τὰ μόρια, συνῆψεν αὐτὰ διὰ τῶν
ἀγγείων, ἃ ἐν τοῖς περὶ τοῦ θώρακος λόγοις ἐπὶ τοὺς
τιτθοὺς ἐλέγομεν ἰέναι, φλέβας καὶ ἀρτηρίας εἰς ὑπο-
χόνδρια καὶ τὸ σύμπαν ὑπογάστριον καταγαροῦσα καὶ 15
πειτα συνάψασα ταῖς ἀπὸ τῶν κάτω μερῶν ἀναφερο-
μέναις, ἀφ' ὧν ἐπὶ τε μήτραν καὶ ὄσχεον ἀφικνου-
νται φλέβες. μόνα γὰρ δὴ ταῦτ' ἐν τοῖς ζώοις <τὰ>
ἀγγεῖα, τὰ μὲν ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰς φρένας χωρίων ὀρμη-
θέντα κάτω τοῦ σώματος φέρεται, τὰ δ' ἐκ τῶν κάτω 20
θεν ἄνω. μόνα γὰρ οὖν δὴ καὶ τὰ προειρημένα μόρια
συνῆφθαι δι' ἀγγείων ἐχρήν, ἵν', ὅταν μὲν ἐν ταῖς
μήτραις ἀνξάνηται τε καὶ διαπλάττηται τὸ ἔμβρυον,
ἐκείνῳ μόνῳ τὴν ἐξ ἀμφοτέρων αἱ κοινὰ φλέβες ἐπάρ-
δωσι τροφήν, ὅταν δ' ἀποκνηθῇ τὴν τύχην, τοῖς τιτθοῖς 25
αὐθις ἐπιρρέῃ σύμπασα. διὰ τοῦτο κατὰ τὸν αὐτὸν ||

1 ποτε post νικηθεῖσα colloc. D || 4 γὰρ ALU μὲν γὰρ B
om. D || 8 Διὰ τί — περὶ μὲν τούτων ὡδ' ἔχει exc. Theophil.
V 38 || 11—12 παρεσκεύαζεν ALU || 13 ἃς ADL¹U ἃς γὰρ BL²
ἃ b || 14 τε καὶ ἀρ. BL || 14—15 ὑποχόνδριον B || 18 τὰ add.
Theophil., om. codd. || 20—21 κάτωθεν ABLU κάτω D || 25 ἀπο-
κνηθῇ AU || 26 ἐπιρρέειν AU

χρόνον οὐκ ἐνδέχεται τά τε καταμήνια φέρεσθαι καλῶς 177
 καὶ θηλάζειν τὸ θήλυ· ξηραίνεται γὰρ αἰὲν τὸ ἕτερον
 μόριον ὑπὸ τῆς ἐπὶ θάτερον ῥοπῆς τοῦ αἵματος.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῷ πρὸ τῆς κνήσεως καιρῷ ταῖς ἀκμα-
 5 ζούσαις τῶν γυναικῶν ὅσον ἀθροίζεται περιττόν, ἐκ-
 κρίνει τοῦθ' ἢ φύσις ἐφ' ἐκάστῳ μηνὶ διὰ τῶν εἰς
 τὰς μήτρας καθηκόντων ἀγγείων. ἐπειδὴν δὲ κύω-
 σιν, ἔλκει τὸ ἔμβρυον ἐξ αὐτῶν τὴν τροφήν. αἱ δ'
 ἄρα φλέβες αἱ τῇδε τηλικαῦται τό τ' εὖρος ὑπάρχουσι
 10 καὶ τὸ μήκος, ὥστε κακείνο τρέφειν ἀφθόνως καὶ τι
 περιττόν ἀθροίζειν αἰεὶ. τοῦτ' οὖν ὅταν ἐν ἅπαντι
 τῷ χρόνῳ τῆς κνήσεως ἀθροιζόμενον οἶον ἐν ταμείοις
 τισὶ τροφῆς τοῖς κοινοῖς τούτοις ἀγγείοις ἐξαίρη τε
 καὶ διατείνῃ τελέως αὐτὰ καὶ οἶον πλημμυρῇ, χάραν
 15 ἐπιζητεῖ μεταστάσεως. ἔχει δ' οὐδεμίαν ἄλλην ἢ τοὺς
 τιτθούς, εἰς ἣν αἶμα μὲν αἱ φλέβες αὐτὸ διατεινόμεναι
 καὶ βαρυνόμεναι προπέμπουσιν, αἶμα δ' ὁ τῆς γαστρὸς
 ὅλης ὄγκος, ὁ διὰ τὴν κνήσιν ἐπιπίπτων τε καὶ θλί-
 βων, ὠθεῖ πρὸς τὸ εἶκον. οὕτω μὲν δὴ „τὰ γάλακτα
 20 τῶν ἐπιμηνίων ἀδελφά“ φησὶν ἢ Ἰπποκράτης „τῆς μὲν 178
 ὀκταμήνου ἀπαρτιζούσης, τῆς δὲ τροφῆς ὑπερβαλλού-
 σης.“ οὕτω δὲ καπειδὴν ἦτοι κατὰ τὸ κινούμενον αὐτὸ
 γένηται τι πάθος, ὥς μηκέθ' ἱκανὴν ἐπισπᾶσθαι τρο-
 φήν, ἢ καὶ τι περὶ τὸ σῶμα τῆς γυναικὸς ἀμάρτημα

3 μόριον om. A || 4 ἐπὶ μὲν scripsi: ἐπειδὴ codd. et Theophil. ||
 4 καὶ ταῖς D || 7 δὲ om. BL || 8—9 αἱ δ' ἄλλαι φλ. B || 10 κα-
 κείνα D || 12 ταμείοις BDL || 13 τῆς τροφῆς BL || 15—16 ἢ τοῦ
 στήθους D || 17 προεπιπίπτουσιν U πρὸς ἐπιπίπτουσιν A || 18 ὁ
 ante διὰ om. Theophil. | ἐπιπίπτων ABLU ἐπιπέπτων D ||
 20 Hippocr. V 118 L | verba τῆς μὲν — ὑπερβαλλούσης ex-
 hibent codd. et Theophil., om. ch || 21 ὀκταμηνίον U || 22 ἦτοι
 ἦδη D || 23 ἐπισπᾶσθαι AU

συμβῆ τοιοῦτον, ὥς μηκέθ' ἱκανὸν αὐτῷ παρασκευάζειν
 τὸ αἷμα, συγγεῖται μὲν ἐν τούτῳ καὶ ταράττεται τῶν
 ἔργων τῆς φύσεως ἢ τάξις, ἐναντία δ' ἀνάγκη παθή-
 ματα καταλαμβάνειν τοὺς τιτθούς, πληρουμένους μὲν
 γάλακτος πρὸ ὥρας ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμβρύων ἀρρωστίας, 5
 ἰσχνούς δ' ἐφεξῆς ἐπὶ ταῖς τῶν ὕστερων ἐνδείαις γι-
 γνομένους. οὕτω τοι καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἔλεγεν· „γυν-
 ναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ τῶν μασθῶν πολὺν
 ὄνεν ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον <σημαίνει>“, ὥς ἂν εἰς
 τοὺς μασθοὺς δηλονότι τοῦ περιττοῦ παντός ἀν- 10
 όντος, ὃ κατέλιπεν ἐν ταῖς φλεβὶ τὸ κυούμενον, ἀδυ-
 νατοῦν ὑπ' ἀσθενείας ὅσον ἱκανὸν ἦν αὐτῷ πρὸς τὴν
 σύμμετρον θρέψιν ἐπισπᾶσθαι. ὅταν δ' αὖ πάλιν εἴπῃ·
 „γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ ἦν οἱ μασθοὶ ἐξαίφνης
 ἰσχνοὶ γίνονται, ἐκτιτρώσκει“, τὸ μὲν ἔμβρυον ἰσχν- 15
 179 ρὸν εἶναι τήνικαῦτα νομίζειν χρή, τροφήν δ' ἢ οὐκ
 ἔχειν ἄφθονον, ὅθεν πρῶτον μὲν ἐκ τῶν κοινῶν πρὸς
 τὰς ὕστερας φλεβῶν ἐπισπᾶσθαι τὸ αἷμα, καὶ τούτῳ
 τοὺς μασθοὺς ἰσχνοὺς γίνεσθαι, μικρὸν δ' ὕστερον
 ἐκτιτρώσκεσθαι παντάπασιν ἐπιλειπούσης αὐτῷ τῆς 20
 τροφῆς. ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα τῶν φυσικῶν
 ἐστὶ προβλημάτων ἀκολουθίᾳ τῇ πρὸς τὰ προκείμενα
 νῦν εἰρημένα· τὸ δ' ἴδιον αὐτῆς τῆς παρούσης διεξό-
 δου τὴν χρεῖαν εἰπεῖν ἦν τῆς τε πρὸς τοὺς τιτθούς

1 αὐτὸ B Theophil. || 7 τοι om. B Theophil. | ὁ om. AD |
 Hippocr. IV 550 L || 9 ἀσθενὲς BL ἀσθενέει cett. | σημαίνει
 add. Theophil., om. codd., *embrionem imbecillum significat* N ||
 10 πάντως D || 11—12 ἀδυνάτου D || 12 post ἀσθενείας add. τοῦ
 ἐμβρύου b || 13 εἴπῃ Hippocr. IV 544 L || 14 ἐξαίφνης ante ἦν
 colloc. BL om. cett. || 15 ἐκτιτρώσκει Hippocr.: ἐκτρώσεται codd.
 et Theophil. *abortit* N || 19 μαστοὺς D | μικρὸν ὕστερον δὲ D ||
 20 ἔτι λειπούσης AU ἐπιλιπούσης L || 22 τῇ codd. *τινι* ch ||
 23 ἡμῖν εἰρημένα BL² || 24 post εἰπεῖν add. ἦν ADU om. BL

κοινωνίας ταῖς ὑστέραις καὶ τῶν εἰς τε τὸν ἀριστερόν
 ὄρχιν καὶ τὴν ἀριστερὰν μήτραν ἰόντων ἀγγείων ἀπὸ
 τῶν εἰς τὸν κατ' εὐθὺν νεφρὸν ἐμπεφυκότων. ἅπαντα
 γὰρ ταῦθ' ἢ φύσις ἐμηχανήσατο διττὴν ἀρχὴν γενέσεως
 5 παρασκευάζουσα τοῖς ἐμβρύοις, ὥς τὸ μὲν ἄρρεν αὐ-
 τῶν, τὸ δὲ θῆλυ γίγνοιτο. καὶ περὶ μὲν τούτων ὧδ'
 ἔχει.

Cap. IX. Διὰ τί δὲ μερίστη μὲν ἡδονὴ τῇ χρήσει
 τῶν γεννητικῶν ἔξενεται μορίων, ἐπιθυμία δ' οἰστρού-
 10 δης προηγείται τῆς χρήσεως ἐν ἅπασι τοῖς ἀκμάζουσιν
 ζώοις, ἐξῆς ἂν εἴη λεκτέον, οὐ τὴν πρώτην ἔτι καὶ
 κυριωτάτην αἰτίαν || ἐξιχνεύουσιν — εἴρηται γὰρ ἐν 180
 τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις, ὥς ὑπὲρ τοῦ διαμένειν ἄφθαρ-
 τον εἰς αἰὲ τὸ γένος ἐμηχανήσατο τὰ τοιαῦτα πάνθ'
 15 ἢ φύσις — ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆς ὕλης τε καὶ τῶν ὀργάνων.
 οὐ γὰρ ἐκ τοῦ βουληθῆναι μόνον τοὺς διαπλάτ-
 τοντας ἡμᾶς θεοὺς ἢ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἐγγίγνεσθαι
 τῶν ἀφροδισίων ἢ σφοδρὰν ἡδονὴν ἐξεῦχθαι τό τ'
 ἐπιθυμεῖν καὶ τὸ ἥδεσθαι τοῖς ζώοις ὑπῆρξεν, ἀλλ' ἐκ
 20 τῆς ὕλης τε καὶ τῶν ὀργάνων ἐπιτηδείων εἰς αὐτὰ
 παρασκευασθέντων. αἱ γὰρ ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς
 χωρίων ἀρτηρίαι καὶ φλέβες ἐπὶ τὰ γεννητικὰ μόρια
 φερόμεναι παρέρχονται μὲν τῶν ὑστερῶν τὸν πυθμένα,
 τοῖς πλαγίοις δ' αὐτῶν ἐπιβαίνουσιν μέρεσι διχάζονται
 25 ἁπλῆς ἐντεῦθεν ἢ μὲν ἑτέρα μοῖρα πρὸς τοὺς ὄρχεις
 ἀποχωρεῖ τοῦ θήλεος ἐκ τῶν πλαγίων καὶ αὐτοὺς
 προσκειμένους ταῖς μήτραις, ἢ δ' ἑτέρα πρὸς τὸν πυ-

13—14 ἀγῆρω τε καὶ ἄφθαρτον BL² || 14 τοιαῦτα πάνθ' AL¹ U τὰ τοιαῦτα πάνθ' BL² τὰ τοιαῦθ' D || 21 verba αἱ γὰρ — ἐνεργείαις αὐτῶν exc. Theophil. V 36 || 26 θήλεως AU || 27 προσκειμένους U¹ corr. U² προσκειμέναις A προσκειμένους BD¹ L προσκειμένη D²

θμμένα φερομένη πολυειδῶς εἰς αὐτὸν ἅπασα κατασχί-
 ζεται. συνάπτει δ' ἐνταῦθα τὰ πέρατα τῶν εἰς τὸν
 ἀριστερὸν κόλπον τῆς μήτρας ἀγγείων νεμηθέντων τοῖς
 181 πέρασι τῶν εἰς τὸν || δεξιὸν αὐτῆς κόλπον κατεσχισμέ-
 νων, ὥστε καὶ τῆς ὁρώδους ὑγρότητος ἢ μετάληψις 5
 ἀμυδρὰ μὲν, ἀλλ' ὁμως γίνεταί τῃ δεξιᾷ μήτρᾳ· χρεῖα
 γὰρ ἤδη καὶ ἔτ' ἄλλη μεγίστη παρὰ τὴν ἔμπροσθεν
 εἰρημένην ἔμελλεν ἔσεσθαι τῇσδε τῆς ὑγρότητος, ὥς
 ἂν ὀριμὸν τι καὶ δάκνον ἐχούσης, οὗ μάλιστα εἶδους
 ἔδει χυμῶν, ἐπεγείρειν τε πεφυκότος εἰς τὴν τῶν μο- 10
 ρίων χρῆσιν ἡδονὴν τε παρέχοντος ἐν ταῖς ἐνεργείαις
 αὐτῶν. εἰ γὰρ δὴ μικρὰ καὶ φανῶν μεγάλων καὶ
 θαυμαστῶν ἔργων τῆς φύσεως παραδείγματα χρὴ ποιή-
 σασθαι τῷ λόγῳ σαφηνείας ἕνεκα, τοιοῦτόν τό μοι
 νόει γιγνόμενον ἐπὶ τοῖς ὁρώδεσι τούτοις χυμοῖς θερ- 15
 μαινομένοις, οἷόν τι μάλιστα συμβαίνει πολλάκις ἐθροί-
 σθεισῆς ὑπὸ τῷ δέρματι τοῦ ζῴου ὀριμύτητος χυμῶν,
 ἔπειτα γαργαλιζούσης καὶ κνησθαι προτρεπούσης ἡδονῆς
 τῆς τε κατὰ τὴν κνήσιν. ὅταν οὖν μὴ μόνον ὑγρό-
 τῆς ἢ τοιαύτη κενοῦσθαι δεομένη καὶ διὰ τοῦτ' ἐπε- 20
 γείρουσα καὶ κεντρίζουσα πρὸς τὴν ἐκκρισιν, ἀλλὰ καὶ
 182 πνεῦμα πολὺ καὶ θερμὸν ἀναπνεῦσαι ποθοῦν, || ἀμή-
 χανόν τινα χρὴ νομίζειν εἶναι τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἡδο-
 νῆς. ὅταν δὲ καὶ τὰ μόρια ταῦτα πολὺ τοῦ δέερ-

2 τὰ om. AU || 3 νεμηθέντων τοῖς BL om. cett. || 3—4 τοῖς
 τῶν ἐτέρων ἀγγείων πέρασι BL || 10 ἔδει χυμῶν BL ἔχει χυμὸν
 ADU¹ ἐχρηξε χυμῶν U² || 11 εἰς τὰς ἐνεργείας BL² || 12—13 καὶ
 φ.] τε καὶ φ. D || 14 ante ἕνεκα add. δ' οὖν U² || 15 γεγενη-
 μένον BL | ὁρώδεσι BL ἀσώδεσι ADU || 18 κνήθεισθαι A κή-
 θεισθαι U κινεῖσθαι B || 18—19 ἡδονῆς ABLU ἡδυνούσης D ||
 19 κνήσιν Corn.: κίνησιν codd. pruritum N | verba ὅταν — αἰ-
 σθητικώτερα exc. Theophil. l. l. || 20 ἢ scripsi: ἢ codd. || 22 πο-
 θοῦν ABLU ποθοῖ D || 23—24 τῆς ἡδονῆς εἶναι τὴν ὑπ. D

ματος αἰσθητικώτερα πρὸς τῆς φύσεως ἢ κατεσκευασμένα διὰ τὴν αὐτὴν χρεῖαν, οὐ γὰρ θαυμάζειν ἔτι τὸ σφοδρότερον οὔτε τῆς ἐγγιγνομένης αὐτοῖς ἐκείθεν ἡδονῆς οὔτε τῆς προηγουμένης ἐπιθυμίας. αὕτη καὶ
 5 τοῦ πολλάκις ἀπὸ τῶν εἰς τὸν δεξιὸν νεφρὸν ἐμφυομένων ἀγγείων ἀποβλαστήματά τινα φέρεσθαι πρὸς τὴν κατ' εὐθὺ μήτραν ἢ αἰτία. διττῆς γὰρ μελλούσης ἔσεσθαι χρείας τῶν ὁρωδῶν τούτων περιττωμάτων, προτέρας μὲν ὑπὲρ τοῦ τὴν ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσιν
 10 ἐπαύξεσθαι ψυχρότητα, δευτέρας δ' ὑπὲρ τοῦ τὴν τ' ἐπιθυμίαν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἡδονὴν σφοδρὰν ἐγγίγνεσθαι τῇ χρήσει τῶν ὁργάνων, ἢ μὲν προτέρα διὰ παντὸς τοῖς ἀριστεροῖς, ἢ δευτέρα δ' ἔστιν ὅτε τοῖς δεξιοῖς διὰ μακρῶν ἀγγείων ὑπάρχει. προσέρχεται δ' εἰς τοῦτο
 15 καὶ ἄλλη τις οὐ σμικρὰ βοήθεια παρὰ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως τεταγμένων ἀδενοειδῶν σωμάτων, ἐν οἷς καὶ αὐτοῖς ὅμοιον μὲν τι σπέρματι, λεπτότερον δ' ἰκα||νῶς ὑγρὸν ὁρᾶται περιεχόμενον.¹⁸³
 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν. αὐτὸ δὲ
 20 τὸ σπέρμα πνεῦμά τί ἐστι καὶ οἷον ἀφρωδῆς, ὥς, εἰ εἰς τὰκτὸς ἐκχυθείη ποτέ, μικρὸν ὕστερον ἔλαττον τε πολλῶ φαίνεσθαι τοῦ κατ' ἀρχὰς ἐκπεσόντος ἀποξηραίνεσθαι τε διὰ ταχέων ὑπὸ γλισχρότητος, οὐχ ὥσπερ ἢ κόρυζα καὶ τὸ φλέγμα μέχρι πλείστου διαμένει μῆτ'

4 αὕτη L: αὐτῇ cett. haec autem est N || 5 τοῦ] τοῦτο (sic) A τοῦτο superscr. τοῦ U | 7 εὐθὺ ABLU ἰθὺ D || 10 δευτέρας BLU² δευτέραν DU¹ δεύτερον A || 14 ὑπάρχειν AU | verba προσέρχεται — περιεχόμενον exc. Theophil. V 36 || 19 post ἐροῦμεν add. ὁποῖόν ἐστιν A ὁποῖον U² || 19—20 verba αὐτὸ δὲ τὸ — ταχέων exc. Theophil. V 36 || 20 σπέρμα] cf. Orib. III 40 | πνεῦμά τι D L¹ πνευματῶδες cett. || 20—21 ὥς εἰς τακτὸς AU¹ superscr. εἰ U², ὥστ' εἰκτὸς B ὥστ' εἰ τακτὸς D ὥστ' εἰ κακτὸς L || 22 ἐκπεσόντος AU || 23 verba οὐχ — σπέρματος exc. Theophil. l. l.

ἀναξηραινόμενα καὶ τὸν ἴσον ὄγκον φυλάττοντα. λεπτή
μὲν γὰρ καὶ ὑδατώδης καὶ ἄπεπτος ἢ τούτων ὑγρότης
ἐστὶ, παχεῖα δὲ καὶ γλίσχος καὶ μεστὴ τοῦ ζωτικῷ
πνεύματος ἢ τοῦ σπέρματος.

Cap. X. Ὅταν μὲν οὖν εἰς οἰκεῖον ἐμπέσῃ χωρίον, 5
ἀρχὴ γίνεταί τινος γενέσεως, ὅταν δ' εἰς ἀλλότριον,
ἐκπνεῖ μὲν ἐξ αὐτῆς τὸ πνεῦμα διὰ ταχέων, ὑπολείπε-
ται δὲ τὸ γλίσχρον ὑγρὸν εἰς ἑαυτὸ συνιζάνον. ἢ δ'
αἰτία καὶ τῆς τούτου γενέσεως ἦδε. τῶν εἰς τὰς μή-
τρας ἰόντων ἀγγείων, ἃ πρὸς ταῖς πλευραῖς αὐτῶν 10
ἐλέγομεν σχίζεσθαι, τὸ κάτω φερόμενον μέρος ἐλπίτε-
184 ται τρόπον ὁμοιότατον τοῖς εἰς τοὺς ὄρχεις τῶν ἀρ-
ρένων ἀγγείοις ἰοῦσιν. ἐπίκειται μὲν γὰρ ἡ φλέψ,
ὑπόκειται δ' ἡ ἀρτηρία, καμπὰς πολλὰς ἴσας τὸ πλη-
θος ἄμφω ποιούμεναι δίκην ἐλίκων τινῶν πολυειδῶς 15
πλεκομένων. ἐν δὲ τῇ πλοκῇ ταύτῃ πέττεται μέχρι
πλείστου τὸ φερόμενον ἐπὶ τοὺς ὄρχεις αἷμα καὶ πνεῦμα
καὶ σαφὲς ἔστιν ἰδεῖν ἐν μὲν ταῖς πρώταις ἐλίσιν αἰ-
ματώδες ἔτι τὸ περιεχόμενον ὑγρὸν, ἐν δὲ ταῖς ἐξῆς
λευκότερον αἶμα καὶ μᾶλλον γιγνόμενον, ἔστ' ἂν ἀκρι- 20
βῶς ἀπεργασθῇ λευκὸν ἐν ταῖς ἀπασὶν ὑστάταις, αἱ
δὲ περαίνουσιν εἰς τοὺς ὄρχεις. οὗτοι δ' αὖ διάκενοι
καὶ σηραγγώδεις ὄντες ὑποδέχονται τε τὸ προπεπεμ-
μένον ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑγρὸν ἐκπέττουσί τε καὶ αὐτοὶ

3 γλίσχος ch || 4 ἢ τοῦ σπέρματος om. AD¹U || 5 verba
Ὅταν — συνιζάνον exc. Orib. III 40 || 7 αὐτοῦ Orib. || 8 αὐτὸ L ||
8—9 verba ἢ δ' αἰτία — ἀλλοιοῦσι τὸ αἷμα exc. Theophil. l. l. ||
10 αὐτῶν scripsi: αὐταῖς codd. ad latera earum N || 13 ἰοῦσιν
ch: οὔσιν codd. | μὲν γὰρ ABLU γὰρ D || 16 πλεκομένων ABL²U²
πλανουμένων L¹U¹ | πλοκῇ ABL²U² πλάνῃ L¹U¹ || 20 αἰεὶ AB |
ἔστ' ἂν] ἕως ἂν k || 20—21 post ἀκριβῶς add. ἅπαν BDL ||
22 verba διάκενοι — ἀπεργαζόμενοι exc. Orib. III 41 || 24 τε
δὲ D

πάλιν τέλειον μὲν εἰς τὴν τοῦ ζώου γένεσιν οἱ τῶν
 ἀρρενῶν ἀπεργαζόμενοι· καὶ γὰρ καὶ μελζους εἰσὶ καὶ
 θερμότεροι, καὶ τὸ φερόμενον εἰς αὐτοὺς ἀκριβέστερον
 ἤδη κατεργασταὶ διὰ τε τὸ μῆκος τοῦ διαστήματος
 5 καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν πετιόντων ἀγγείων· ἀτελέστερον δ'
 οἱ τῶν θηλειῶν, ὥς ἂν καὶ μικρότεροι καὶ ψυχρότεροι
 καὶ ἥτιον ἀκριβῶς αὐτὸ κατεργασμένον ὑποδεχόμενοι. ||
 διὰ τί δ' ἐγχρονίζον τοῖς ἀγγείοις τὸ αἷμα λευκὸν 185
 γίννεται, τῶν ἐν τοῖς Περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων
 10 ἀποδεδειγμένων ἀναμνησθέντα τινὰ ῥαδίως ἐξευρήσειν
 νομίζω. δέδεικται γὰρ ἐν ἐκείνοις, ὥς πᾶν μόριον
 ἑαυτῷ τὴν τροφήν ἐξομοιοῖ. τί δὴ οὖν ἐτι θαυμαστόν,
 εἰ λευκοὶ τῶν ἀγγείων οἱ χιτῶνες ὑπάρχοντες εἰς τὴν
 ὁμοίαν ἑαυτοῖς ἰδέαν ἀλλοιοῦσι τὸ αἷμα; τάχ' <ἂν>
 15 οὖν τις ἔροιτο, διὰ τί τῶν ἄλλων ἀγγείων οὐδὲ καθ'
 ἐν ὁράται τοῦτο γιννόμενον. ᾧ πρόχειρον ἀποκρίνα-
 σθαι, διότι μὴδ' ἐπὶ πλεῖστον οὕτως ἐν ἄλλῳ χρονίζει·
 μὴδὲ γὰρ ὑπάρχειν ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀγγείων μὴ ὅτι
 20 πολλὰς οὕτως ἑλικας ἐπ' ἀλλήλαις κειμένας, ἀλλὰ μὴ-
 25 δεμίαν ἀπλῶς. εἰ δέ γ' ἐγχρόνιζε καὶ μὴ διέρρει τε
 καὶ ἐξεκενοῦτο διὰ ταχέων, ἦν ἂν που καὶ ἄλλοθι τοῦ
 ζώου τοιοῦτον εὑρεῖν χυμὸν, καίτοι καὶ ἡ καθ' ἑκα-
 στον τῶν ἀγγείων ὑγρότης σύμφυτος ἢ κατ' αὐτοὺς
 αὐτῶν τοὺς χιτῶνας, ἐξ ἧς τρέφεται, τοιαύτη τίς ἐστίν.
 25 ὥστ' οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ κατὰ τὰς προειρημένους
 ἑλικας οἷον λιμνάζοντος τοῦ αἵματος ὁ σπερματικὸς

1 οἱ BLU² ἐπὶ ADU¹ || 2 καὶ γὰρ κ. μ. εἰς ABLU² in
 marg. om DU¹ || 12 ἔτι om. DL¹U¹ || 13 ὑπάρχοντες om. AU ||
 14 ἂν addidi || 15 verba οὐδὲ — ἀγγείων om. B || 17 ἐγχρόνιζε L ||
 18 ὑπάρχει AU || 21 που] δήπου BL || 23—24 αὐτοὺς αὐτῶν
 ABLU αὐτὸν αὐτῶν D αὐτῶν b || 24 τρέφονται ch

186 ἀθροίζεται χυμός. ὅταν οὖν ὑποδεξάμενοι || τοῦτον οἱ
 ὄρχεις τελέως μὲν οἱ τῶν ἀρρένων, ἐλλιπέστερον δ' οἱ
 τῶν θηλειῶν κατεργάζωνται, δῆλον, ὥς ἑτέρου τινὸς
 ἀγγείου δεήσει τοῦ μεταληψομένου πάλιν αὐτὸν καὶ
 παρὰξοντος ἐπὶ τὴν ἔκκρισιν. ἐνταῦθ' οὖν, εἴ τις 5
 ὁμιλήσειεν ἀκριβῶς ταῖς διαιρέσεσι τῶν μορίων, ἀδύ-
 νατον αὐτῷ μὴ θαυμάσαι τὴν τέχνην τῆς φύσεως.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐχοῖν ἕξω μὲν τὸ ἄρρεν, εἰς ἑαυτὸ δὲ
 σπερμαίνειν τὸ θῆλυ, διὰ τοῦτο καὶ τὰ μεταλαμβά-
 νοντα παρὰ τῶν ὄρχεων ἀγγεῖα τὸ σπέρμα τὰ μὲν τῶν 10
 ἀρρένων ἐπὶ τε τὸ αἰδοῖον ἐξέτεινε καὶ πρὸς τὸν ἐν-
 ταῦθα πόρον ἀνεστόμωσε, δι' οὗπερ καὶ τὸ οὖρον
 ἐκτὸς ἐφέρετο, τὰ δὲ τῶν θηλειῶν εἰς αὐτάς τε τὰς
 μήτρας κατέφυνε καὶ πρὸς τὴν ἐντὸς εὐρυχωρίαν ἐκ-
 κρίνειν τὸ σπέρμα παρεσκεύασε. θαυμαστὰ μὲν δὴ 15
 καὶ ταῦτα, πολὺ δ' ἔτι μείζω τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι.
 τῆς γὰρ δὴ χρείας οὐχ ὁμοίας ὑπαρχούσης ἑκατέρῃ τῷ
 σπέρματι, διότι μὴδὲ τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς δυνά-
 μεως <ὁμοιότης ἦν>, οὐχ ὅμοιον οὐδὲ τὸ σπερματικὸν
 ἀγγεῖον οὔτ' εἶδος οὔτ' εὗρος οὔτε μήκος ἐγένετο, 20
 187 ἀλλὰ || τὸ μὲν τῶν ἀρρένων εὐρὺ καὶ μακρὸν καὶ τινὰς
 οἶον κόλπους ἔχον, ὅταν ἤδη πλησίον γένηται τοῦ
 αἰδοίου, τὸ δ' αὖ τῶν θηλειῶν στενὸν καὶ βραχύ.
 τοῦτο μὲν γὰρ ἱκανὸν ἦν ὀλίγον καὶ λεπτὸν ὑποδέξα-
 σθαι τε καὶ παραπέμψαι σπέρμα. τὸ δὲ τῶν ἀρρένων, 25
 εἰ μὴ μακρὸν τε ἅμα καὶ εὐρὺ καὶ κισσῶδες ἐγένετο,

1 verba ὅταν — ἔκκρισιν exc. Theophil. V 36 || 4 ἀπὸ codd.
 αὐτὸν b || 5 παρὰξοντος L παρὰξαντος B παρὰξοντος cett. ||
 18 τε om. AU | τῆς codd. om. ch || 19 ὁμοιότης ἦν addidi |
 οὐχ AU om. cett. || 20 ἀγγεῖον] αἷτιον AU || 21 verba εὗρος —
 αἰδοίου exc. Orib. III 44

πῶς μὲν ἂν ἐδέξατο πολὺ καὶ παχὺ σπέρμα; πῶς δ' ἂν εὐκόλως παρέπεμψε; πῶς δ' ἂν ἀθρόως εἰς τὰς μήτρας κατέσπειρεν; ἀλλὰ ταῦτά τε θανμαστὰ τῆς φύσεως ἔργα καὶ προσέτι τὸ τείνεσθαι πάντη τὰ γεννη-
 5 τικὰ μόρια κατὰ τὰς συνουσίας, ἵν' ἅμα μὲν ὁ τῶν ὑστερῶν ἀρχὴν εὐθύνηται τε καὶ διοίγηται, καθότι πρόσθεν ἐλέγετο, ἅμα δ' ἐκκρίνηται τὸ σπέρμα. πηλίκην γὰρ ἔχει δύναμιν εἰς τὴν τῶν περιεχομένων ἐκκρισιν ὁ οἶον σπασμὸς τῶν μορίων ὁ τοῖς ἀφροδι-
 10 σίοις ἐπόμενος, ἔνεστί σοι μαθεῖν ἔκ τε τῶν ἐπιλημψιδῶν τῶν μεγάλων καὶ τοῦ παθήματος, ὃ δὴ καλεῖται γονόρροια. κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἰσχυρὰς ἐπιλημψίας, ὅτι τὸ πᾶν σῶμα σπᾶται σφοδρῶς καὶ σὺν αὐτῷ τὰ γεννητικὰ μόρια, διὰ τοῦτ' ἐκκρίνεται τὸ σπέρμα. || κατὰ 188
 15 δὲ τὰς γονορροίας αὐτῶν μόνων ἐστὶ τὸ πάθημα τῶν σπερματικῶν ἀγγείων. ὁποῖαν οὖν τάσιν ἐν τοῖς εἰρημένοις νοσήμασι πάσχει, τοιαύτην ἴσχοντα καὶ ταῖς συνουσίαις ἐκκρίνει τὸ σπέρμα. τὴν δ' ἐπιθυμίαν τῶν ἀφροδισίων καὶ τὴν ἐν τῇ χρήσει τῶν μορίων ἡδονὴν
 20 ὅπως ἢ φύσις ἢ τοῦ σπέρματος ἀναγκάζει γίνεσθαι, πρόσθεν εἴρηται.

Cap. XI. Καὶ τοίνυν καὶ τὸ τοῦ θήλεος σπέρμα πρὸς τῷ συμβάλλεσθαι τῇ τοῦ ζῴου γενέσει καὶ πρὸς ταῦτ' ἐστὶ χρήσιμον. ἵνα γὰρ ὁρμήσῃ τε πρὸς ἀφρο-
 25 δίσια τὸ θῆλυ καὶ συγγιγνόμενον τῷ ἄρρενι τὸν αὐχένα τῶν μητρῶν ἀναπετάσῃ, χρειαν οὐ σμικρὰν παρέ-

3 ταῦτά] αὐτά AU | τε] μὲν D om. B || 4 παντὶ AU πάντα BL || 6 διανοίγεται B || 9 ὁ ante οἶον om. ABU | ὁ ante τοῖς om. ADU || 10 ἐπιλημψιδῶν U ἐπιλημψιδῶν A ἐπιληψιδῶν cett. || 12 ἐπιλημψίας AU ἐπιληψίας cett. || 23 συλλαβέσθαι AU | γενέσει ABLU γεννήσει D || 24 post τε add. καὶ D || 25 συγγε- νόμενον B

χεται τὸ σπέρμα. πόσον οὖν ἐστίν, ὃ πρὸς τὴν τοῦ
ζώου γένεσιν εἰσφέρεται τὸ θήλυ, λέγειν ἂν ἐπόμενον
εἴη τῶν ἐν τοῖς Περὶ σπέρματος εἰρημένων ἀναμνη-
σθέντας. ἐδείκνυτο γὰρ ἐν αὐτοῖς, ὡς ἔνδον τε μένει
κατὰ τὰς μήτρας τὸ τοῦ ἄρρενος σπέρμα, καθάπερ
Ἱπποκράτης ἔλεγεν, ἐπειδὴν μέλλῃ συλλήψεσθαι τὸ
θήλυ, τῶν θ' ὑμένων ἢ γένεσις, ἐτι δὲ καὶ τῶν ἀγ-
γέλων ἀπάντων ἀρχὴν ἔχει τὸ τοῦ ἄρρενος σπέρμα.
189 τοῦτ' οὖν ἐπιπέτεται || τε καὶ τρέφεται κατ' ἀρχὰς
εὐθύς ὑπὸ τοῦ θήλεος, ὡς ἂν ἐγγυτέρω τε τὴν φύσιν
ὑπάρχοντος ἢ καθ' αἷμα καὶ παντὸς τοῦ τρεφομένου
ῥᾶον ἐκ τῶν ὁμοίων ἀυξάνεσθαι δυναμένου. γενέσθαι
δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀλλαντοειδῆ χιτῶνα κατὰ τὰ Περὶ
σπέρματος ὑπομνήματα δέδεικται. τὸ δ' ἐν τοῖς ἀδε-
νοειδέσιν ἐκείνοις σώμασι γεννώμενον ὑγρὸν εἰς τὸν
οὐρητικὸν ἐκχεῖται πόρον ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἅμα τῷ
σπέρματι. αἱ χρεῖαι δ' αὐτοῦ, πρὸς τε τὴν ἀφροδίσιον
ἐπεγείρειν συνουσίαν ἥδιν τε καὶ κατὰ τὴν ὁμίλειαν
ἐπιτέγγειν τὸν οὐρητικὸν πόρον· [ιδίᾳ δ' ἐξαιρετος ἐπὶ
τῶν ἀρρένων, οἷα καὶ τοῦ θήλεος σπέρματος, ὁμοιό- 20

2 εἰσφέρει D || 7 ἢ γένεσις codd. γενέσεως Corn. || 9 γε.
ἐπιτέγγεται L² ἐπιπλέκεται Corn. | τε om. BD || 10 ἐγγυτέρως D |
τε B γε ADLU om. b || 11 ὑπάρχοντα D | καθ' codd. καὶ τὸ ch |
παντός] παρὰ D || 12 γεννᾶσθαι BL || 14 verba τὸ δ' — πόρον
exe. Orib. III 50 || 15 γενόμενον BL || 16 ἐπὶ τῶν ἀρρένων Orib.
ἐπὶ τῶν δ' ἄρρ. D ἐπὶ δὲ τ. ἀ. AU ἐπὶ μὲν τ. ἀ. BL || 17 post
σπέρματι add. φερόμενον εἰς τὰς μήτρας, ἐπὶ δὲ τῶν (sic BL)
θήλειων ἔξω τε καὶ εἰς τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον ἐκχεόμενον (ἐκ-
δεχόμενον L¹) BL om. ADU, non vertit N | post αὐτοῦ add.
αἱ μὲν ἀμφοῖν ἄρρεσι τε καὶ θήλει BL om. ADU, non vertit N ||
18 τε καὶ ADU τε BL || 19 post ἐπιτέγγειν add. τε ABU τε
καὶ DL om. Orib. | verba ιδίᾳ δ' ἐξαιρετος — θήλειων σπέρ-
ματος om. ADU, non vertit N || 20 καὶ ἢ τοῦ L superscr. γε.
ἐπὶ τοῦ θήλεος ἢ τοῦ σπέρματος L²

τατα γὰρ ἀλλήλοις ἐστὶ τὴν ιδέαν τό τ' ἐν τοῖς διδύ-
μοις τοῦ θήλεος σπέρμα καὶ τὸ περιεχόμενον ἐπὶ τῶν
ἄρρενων ἐπὶ τοῖς ἀδενοειδέσι σώμασι. ἡ γὰρ τοι ῥώμη
τε καὶ θερμότης ἡ τοῦ ἄρρενος οὕτως ἐκπέττει καὶ
5 τὸν ἐν τούτοις τοῖς μορίοις χυμόν, ὥς μηδὲν ἀπολεί-
πεσθαι θήλεων σπέρματος.] || ὅθεν οἶμαι καὶ τοὺς ἐκ 190
τούτων τῶν σωμάτων ὁρμωμένους πόρους οὐκ ὀκνοῦ-
σιν ὀνομάζειν ἀγγεῖα σπερματικά, καὶ πρωτός γε Ἡρό-
φιλος ἀδενοειδεῖς παραστάτας ἐκάλεσεν, ὅτι καὶ τὰ τῶν
10 ὄρχεων ἐκφνόμενα κισσοειδεῖς ἔφθανεν ὀνομάζειν παρα-
στάτας. [ἀλλὰ τὸ θῆλυ διότι ψυχρότερόν ἐστι τοῦ ἄρ-
ρενος, ἄπεπτον τοῦτο καὶ λεπτόν ἔχει ἐν τοῖς ἀδεν-
οειδέσι παραστάταις τὸ ὑγρόν, ὥς μηδὲν εἰς τὴν τοῦ
ζώου γένεσιν ὠφελεῖν. εὐλόγως οὖν τοῦτο ἐκχεῖται
15 μὲν τὰς ἑαυτοῦ χρεῖας πληρῶσαν· εἰς δὲ τὰς μήτρας
ἔλκεται θάτερον τὸ τῶν ἀνδρῶν δηλονότι. ὅτι δ' οὐ
μόνον ἐπεγείρει πρὸς ἀφροδίσια τουτὶ τὸ ὑγρόν, ἀλλ'
ἡδεῖν τε ἅμα κατὰ τὴν ἐκπτώσιν ἐπιτέγγειν τε τὸν
πόρον ἱκανόν ἐστίν, ἐκ τῶνδ' ἂν μάλιστα μάθοις.
20 ἐκρεῖ φανερώς τηνικαῦτα τῶν γυναικῶν, ὅταν ἡδωνται
μάλιστα κατὰ τὰς συνουσίας περιχεῖται τε τῷ αἰδοίῳ
τοῦ ἄρρενος αἰσθητῶς. ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐνούχοις τὸ
τοιούτον ἡδονὴν γέ τινα παρέχειν φαίνεται ἐκχεόμενον.
ὥστε τούτου μὲν οὐκ ἂν ἔτι ζητοίης ἐναργεστέρων
25 πίστιν.] ὅτι δ' ἐπιτέγγει τε καὶ μαλάττει || τὸν πόρον, 191

6 θήλεων] τέλεον L || 8 ἀγγεῖα] αἷτια AU | τε ABLU ||
9 παραστάτας ABLU προστάτας D | ὅτι ADLU om. B | καὶ
τὰ] κατὰ D || 11 verba ἀλλὰ τὸ — ἐναργεστέρων πίστιν om.
ADU, non vertit N || 15 μὲν BL ἡδη ch | δὲ L om. B ||
18 ἡδου ch || 18—19 καὶ τὸν πόρον ἐπιτέγγει ch || 21 τῶν αἰ-
δοίων L || 23 παρέχει L¹ παρέχον φαίνεται L² | ἐκχεόμενον L
ἐκδεχόμενον B

GALENIUS ed. Helmreich II.

21

ἦν μὲν πον καὶ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς φύσεως δῆλον· ἅτε
 γὰρ οἶον γλισχροτήτά τινα καὶ πάχος ἔχον ἐλαίον
 δίκην ἐπαλείφει τὸν πόρον, ὅπως μὴ καταξηρανθεῖς
 συνιζήσῃ τε καὶ κωλύσῃ φέρεσθαι ῥαδίως δι' αὐτοῦ
 τὸ τ' οὖρον καὶ τὸ σπέρμα. καὶ γὰρ οὖν καὶ ἄλλοι 5
 τινὲς ἀδένες ἐδείκνυντο τῆς αὐτῆς ἕνεκα χρείας γερο-
 νότες, ὥσπερ καὶ ὁ κατὰ τὴν φάρυγγα καὶ τὴν γλῶτ-
 ταν ἔτι τε τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν καὶ τὰ ἔντερα. καὶ
 νυνὶ δέ τις ἐναγχος ἰσχνὰ καὶ ἄτροφα καὶ ῥικνὰ καὶ ξηρὰ
 τὰ ταύτῃ σύμπαντα ἔχων μόρια διὰ τοῦθ' ἡμῖν ἔδοξεν 10
 οὐρεῖν ἀδυνατεῖν, εἰ μὴ πάμπολυ πρότερον ἤθροισε
 κατὰ τὴν κύστιν ὑγρόν, ὅτι ξηρὸς ἦν αὐτῷ καὶ συνι-
 ζηκὼς ὁ πόρος. ἐδείτ' οὖν ἀθρόου τε καὶ πολλοῦ τοῦ
 ἄνωθεν ἐπιπεμπομένου σφοδρῶς οὖρου τῇ ῥύμῃ τῆς
 φορᾶς διοίγοντος αὐτόν, ἄλλως δ' ἀδύνατον ἦν οὐρεῖν 15
 τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ ἡ ἱασις δὲ τὴν δόξαν τῆς αἰτίας
 ἐπιστώσατο. χρίσμασί τε γὰρ ἐλαιώδεσιν ἅπαν ἐπι-
 τέγγοντες τὸ χωρίον ἀνατρέφοντές τε τὸ ὅλον σῶμα —
 καὶ γὰρ κἀκεῖνο τελέως ἰσχνὸν ἦν, ἐξαιρέτως δὲ τὰ
 192 ταύτῃ μόρια — διὰ τούτων ἵγῃ || τὸν ἄνθρωπον ἀπε- 20
 δείξαμεν. ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς συνουσίαις ἀθρόον ἐκπί-
 πτει τοῦτο μετὰ τοῦ σπέρματος, ἐν δὲ ἰσχνῷ λοιπῷ χρόνῳ
 παντὶ κατὰ βραχὺ καὶ διὰ τοῦτ' ἀνασθητόν ἡμῖν

1 αὐτῆς om. b || 1—2 verba ἅτε γὰρ — σπέρμα exc. Orib.
 III 50 || 2 τέ τινα B || 3 καταξηρανθεῖς codd.: -ανθη ch || 4 δι'
 αὐτοῦ ABL διὰ τούτου DU || 5 τ' om. ADU | οὖν] δὴ D ||
 9 verba τις ἐναγχος — ἀπεδείξαμεν exc. Orib. III 51 | τις] δέ
 τις BL δ' ADU | καὶ ἰσχνὰ D || 10 ταύτης AU | σχὼν L σχεῖν B ||
 12 αὐτῷ ABLU αὐτοῦ D || 14 οὖρον superscr. γρ. ὑγροῦ L |
 τὴν ῥύμην ADU || 17 τε om. ADU || 18 τε om. B | τό θ' ὅλον
 codd., correxi || 21 verba ἀλλ' ἐν — διατῆσθαι exc. Orib. III 51 ||
 22 post σπέρματος add. καὶ διὰ τοῦτ' αἰσθητόν BL || 23 ἡμῖν
 μὲν D

ἐστίν. ὅθεν οὐδὲ τὸν ἐπὶ πολλοῖς ἀφροδισίοις ὑπερ-
 ξηρανθέντα τουτὶ τὸ ὑγρόν, εἶθ' ὁμοίως τῷ προειρη-
 μένῳ μόγις οὐροῦντα κακῶς ἐδόξαμεν ἰάσασθαι κελεύ-
 σαντες ἐγκρατῶς διαιτᾶσθαι. ταῦτά τε οὖν ἅπαντα
 5 φαίνεται τῇ φύσει προμηθῶς παρεσκευασμένα καὶ πρὸς
 τούτοις ἔτι τῶν ὀνομαζομένων κεραιῶν ἢ γένεσις. εἰ
 γὰρ δὴ καλῶς ἐν τοῖς Περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων
 ἀποδέδεικται λόγοις ἅπασί τε τοῖς ἄλλοις τοῦ ζῴον
 μορίοις καὶ ταῖς ὑστέραις οὐχ ἥμισυ δύνανται ὑπάρ-
 10 χειν ποιότητος οἰκείας ἐλκτική, χρηὴ πάντως τινὰ καὶ
 στόμαχον <ὑπάρχειν> αὐταῖς εἰς τὴν ὀλκήν τοῦ τοι-
 ούτου χυμοῦ παρεσκευασμένον. ἀλλ' ἔστιν οἰκειότατος
 χυμὸς ταῖς ὑστέραις, οὗ καὶ τῆς ὑποδοχῆς ἕνεκα γεγό-
 νασιν, τὸ σπέρμα. διττοῦ τοίνυν ὑπάρχοντος τούτου
 15 διττὸν αὐταῖς καὶ τὸ τῶν στομάχων εἶδος ἐγένετο,
 πρὸς μὲν τὴν παρὰ τοῦ ἄρρενος ὀλκήν || ὁ καλούμενος 193
 ὑπὸ τῶν ἀνατομικῶν αὐχὴν, ὃν εἰς τὸ γυναικεῖον αἰ-
 δοῖον καθήκειν ἔφην· εἰς δὲ τὸ παρὰ τῶν ἰδίων ὄρχεων
 αἱ κεραῖαι, καὶ διὰ τοῦθ' ὥς πρὸς τὰς λαγόννας ἀνα-
 20 νευέγκασιν ἄνω καὶ κατὰ βραχὺ γιγνόμεναι στενότεραι
 τελευτῶσιν εἰς ἀκριβῶς στενὰ πέρατα, συναπτομένης
 ἐκατέρας αὐτῶν τῷ καθ' ἑαυτὴν διδύμῳ· καλεῖ γὰρ
 Ἡρόφιλος οὕτω τὸν ὄρχιν. τὸ δὲ συνάπτον ἀγγεῖον
 ἀνάλογον τοῖς ἐπὶ τῶν ἀρρένων κισσοειδέσιν ὀνομαζο-

1 οὐδὲ codd. καὶ b || 2—3 προειρημένῳ BL Orib. προηγου-
 μένῳ ADU || 4 τε] γε D || 7 τῶν om. B || 8 verba τοῖς ἄλλοις —
 αἱ κεραῖαι exc. Orib. III 49 || 11 ὑπάρχειν addidi ex Orib. ||
 12 παρεσκευασμένον codd. παρεσκευάσθαι ch || 14 τοῦ σπέρματος
 codd. τὸ σπέρμα b || 17 ante ὑπὸ add. ἰδίως BL || 18 δὲ τὸ codd.
 δὲ τὸν b || 21—22 συναπτόμενον ἐκάτερον AL²U -μένων -τέρων
 cett., correxi || 22 ἑαυτὰ codd., correxi || 23 συνάπτον ABLU
 συναπτόμενον D || 24—p. 324, 1 ὀνομαζομένοις ABLU ὀνομαζό-
 μενον D

μένους παραστάταις ἐστὶ τὸ μικρῷ πρόσθεν ὀνομασθέν
 ἡμῖν σπερματικόν. ἔστι δ' αὐτῷ καὶ τὰ μυώδη σώ-
 ματα καταφερόμενα πρὸς τοὺς ὄρχεις ἐπὶ τῶν ἀρρένων
 ἐκ τῶν καθ' ὑπογάστριον μυῶν. ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο
 πάντ' ἔχει τὰ μόρια τὸ θῆλυ ζῷον ὅσαπερ καὶ τὸ 5
 ἄρρεν. εἰ δὲ τὰ μὲν αὐτῶν ἐλάττω, τὰ δὲ μείζω,
 θανμάζειν χρὴ κἀνταῦθα τὴν τέχνην τῆς φύσεως, εἰ
 μήτ' ἔλαττον ἐποίησε μηδὲν τοῖς θήλεσι τῶν μειζόνων
 εἶναι δεομένων μήτ' αὖ μείζον μηδέν, ὃ ἐχρῆν ὑπάρ-
 χειν ἔλαττον. 10

194 Cap. XII. Ὅτι μὲν οὖν ὄρχεις τε καὶ πόρους σπερ-
 ματικούς μείζους ἄμεινον ἦν εἶναι τοῖς ἄρρεσιν, ἔμ-
 προσθεν εἴρηται. διότι δ', ἐπειδὴ τοῦτ' ἦν ἄμεινον,
 εὐλόγως ἢ φύσις ἀνατείνασα μὲν ἄνω τὰς κεφαλὰς τῶν
 ὑστερῶν ἐγγὺς τοῖς ὄρχεσιν ἀνήγαγεν, ἵνα καὶ τὸ 15
 συνάπτον αὐτὰς ἀγγεῖον τὸ σπερματικὸν γένηται μι-
 κρόν, ἔμπαλιν δ' ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἐποίησεν, ἐν τῷδε
 τῷ λόγῳ λελέξεται. παρακειμένων γὰρ τῶν ὄρχεων
 ἐκατέρωθεν τῇ ῥίξῃ τοῦ καυλοῦ — καλεῖται δ' οὕτω
 τὸ ἀνδρεῖον αἰδοῖον — εἰ μηδὲν ἐπετεχνήσατο σόφισμα 20
 περὶ τὴν τῶν σπερματικῶν ἀγγείων διάπλασιν, οὐ
 μόνον οὐκ ἂν αὐτὰ μείζονα τῶν ἐν τοῖς θήλεσιν
 ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ πολὺ σμικρότερα. μακρὰν οὖν τινα
 περιόδον ἐξεῦρεν αὐτοῖς ἀνάγουσα μὲν πρότερον ὥς
 ἐπὶ τὰς λαγόνας, αὐθις δὲ κατάγουσα διὰ τῶν ἐντὸς 25
 ἄχρι τῆς ἐπὶ τὸ αἰδοῖον ἐκφύσεως, ἵναπερ ἔμελλον

1 μικρῷ πρόσθεν ὀνομασθέν ABLU vocabula παραστάταις
 — ὀνομασθέν om. D || 2 αὐτῷ codd. αὐτῷ b || 8 μηδ' ἐν D ||
 9 αὖ om. BL | μηδὲν ABLU οὐδὲν D | δ] ὧν BL om. ADU ||
 16 αὐτὰς ABLU αὐτὸν D αὐταῖς b || 18 λελέξεται AL²U² λέλε-
 κται DL¹ δέδεικται B | παρακειμένων ABLU περικ. D || 24 μὲν
 add. BL² om. cett.

ἐξερευνέσθαι τὸ σπέρμα. κατὰ τοῦτ' ἤδη καὶ κινώ-
 δεις αὐτοὺς ἀπειργάσατο πλατύνασά τε καὶ διευρύνασα
 μέχρι πλείστον, πανταχόθεν, ὥς οἶόν τ' ἦν, ὑποδοχὰς
 ἀφθόνους τῷ πλήθει τοῦ σπέρματος εὐτρεπίζουσα. ||
 5 καὶ εἴ γε μὴ ὁραθῶμεν ἐθέλεις ἀκούειν τῶν λεγομένων, 195
 ἀλλ' ἐπὶ τὰς διαιρέσεις τῶν ζώων ἀφικόμενος αὐτόπτης
 γίνεσθαι τῶν ἔργων τῆς φύσεως, οὐ σμικρὰν ὕψει
 τῶν ἐν τοῖς ἄρρεσι σπερματικῶν ἀγγείων τὴν ὑπερ-
 οχὴν, ἀλλὰ καὶ τῷ μήκει καὶ τῷ πλάτει καὶ τῷ βάθει
 10 πολλαπλάσια τῶν ἐν τοῖς θήλεσιν εὐρήσεις ὑπάρχοντα.
 διὰ ταύτας οὖν τὰς αἰτίας οἱ μὲν τῶν γυναικῶν ὄρχεις
 μικροὶ τε πάννυ γεγόνασιν καὶ ταῖς μήτραις ἐκατέρωθεν
 παρέφυσαν ἐν τοῖς κατὰ τὸ ἐπιγαστρικὸν χωρίοις, οἱ
 δὲ τῶν ἀνδρῶν μεγέθει τε ἅμα πολλαπλάσιοι καὶ κάτω
 15 τῶν κατὰ τὴν γαστέρα χωρίων ἀπήχθησαν, ὥς μηδὲ
 ψαύειν ὅλως αὐτῶν. εἰ γὰρ δὴ καὶ τούτους ἐνταυθοὶ
 κατέθετο, πρὸς τῷ στενοχωρεῖσθαι τε ἅμα καὶ στενο-
 χωρεῖν τὰ ταύτη μέρη καὶ τὸ μήκος ἂν ἐξ ἀνάγκης
 ἐκολόβωσε τῶν σπερματικῶν ἀγγείων. νῦν μὲν γε
 20 κάτωθεν ἄνω φερόμενα καὶ πάλιν αὐθις ἄνωθεν κάτω
 μέγεθος ἀξιόλογον ἐπικτᾶται· τότε δ' ἄνωθεν κάτω
 μόνον ἰόντα τοῦ νῦν ὄντος αὐτοῖς μήκους τὸ ἥμισυ
 μέρος ὅλον ἀπώλλυνεν ἂν. οἱ δὲ τῶν γυναικῶν ὄρχεις,
 ὥς ἂν αὐτοὶ τε || μικροὶ παντάπασιν ὑπάρχοντες ἀγγεῖά 196
 25 τε μέλλοντες ἀποφύσειν μικρά, χώραν ἐπιτηδειοτάτην
 ἔχουσι τὴν νῦν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς, ἐκατέρωθεν μὲν

5 ἐθέλεις BDL || 7 μικρὰν D || 9 πλάτει καὶ τῷ βάθει ABLU
 β. κ. τ. π. D || 10 τῶν om. D || 11 δι' αὐτὰς οὖν ταύτας D ||
 12 μικροί] cf. Orib. III 49 || 13 χωρίων AD¹L¹U || 16 αὐτῶν ABLU
 αὐτῆς D || ἐνταυθοὶ ABLU ἐνταυθα D || 19 ἐκολόβωσε BL²
 ἐκόλουσε L¹ ἐκόλυσσε L² ἠκολούθησε cett. || 20 ἀναφερόμενα ADU ||
 23 ὅλον om. B || 25 ἀποφύσειν BL ἀποφύσειν AU ἀποφύειν D

τῆς ὑστέρας τεθέντες, ἀνωτέρω δὲ βραχὺ τῶν κεραιῶν
ἀπαχθέντες. ὅτι δὲ τοῦ μεγέθους τῶν ἐν τοῖς ἄρρεσιν
ἀγγείων (τῶν) σπερματικῶν οὐ σμικρὰν πρόνοιαν ἢ
φύσιν ἐποίησατο, μαθεῖν ἔστιν ἐπὶ τε τῶν ἰχθύων
οὐχ ἥμισυ καὶ τῶν ὀρνίθων. ἐπειδὴ γὰρ ἔνεκα πολυ-
γονίας ἀθροίζειν αὐτοὺς χρὴ πάμπολυ σπέρμα καὶ διὰ
τοῦτ' ἐν θερμῷ χωρίῳ τετάχθαι βέλτιον ἦν, ὥς θάττον
ἐκπέττειν τε καὶ κατεργάζονται τὸν ἐπιρρέοντα χυμὸν
εἰς σπέρματος χρηστοῦ γένεσιν, οὐχ ἀπλῶς αὐτοὺς
φέρονσα κατέθετο πλησίον τῶν ἐκκρινόντων πόρων τὸ
σπέρμα — βραχεῖς γὰρ ἂν οὕτως ἐγεγέννητο — πορ-
ρωτάτῳ δ' ἀπάγουσα τῷ διαφράγματι συνῆψεν. ἔστι
μὲν δὴ καὶ θερμώτατον ἀπάντων τουτὶ τὸ χωρίον,
ὥς ἂν ὑπὸ τεττάρων σπλάγγνων σκεπόμενον, ἄνωθεν
μὲν καρδίας τε καὶ πλεύμονος, κάτωθεν δ' ἥπατος
τε καὶ σπληνός. ἀλλὰ καὶ τὸ διάστημα τοῦ μῆσφω
μέγιστον ἦν, ὃ καταλήψεσθαι πᾶν ἔμελλε τὰ τοῦ
197 σπέρματος ἢ ἀγγεῖα καὶ πάντ' ἔοικεν ἐξευρηθῆναι τῇ
φύσει θαυμαστῶς ἐν ἐκάστῳ γένει ζώου. περὶ μὲν δὴ
τῶν ἄλλων τάχ' ἂν ποτε καὶ αὐθις εἰπεῖν ἐγγένοιτο. 20
τῷ δ' ἀνθρώπῳ — περὶ τούτου γὰρ ὁ λόγος ὅδε
σπουδάζει — τό τε μῆκος τῆς ῥάχεως οὐκ ἰχθύων
μόνων οὐδ' ὀρνίθων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ζώων
ἔχοντι βραχυτάτον ὥς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων μορίων

1 τεθέντες LU ταθέντων B ταθέντες D om. A ταχθέντες k |
ἀνωτέρω ABLU ἀνώτερον D || 3 αἰτίων σπερματικῶν AU ἀγ-
γείων σπ. BDL τῶν addidi || 6 ἐχοῖν B ἐχοῖ L || 8 κατεργάζειν-
το BL ἐργ. cett. || 9 αὐτοὺς ABLU αὐτὸ D || 11 ἐγεγέννητο ALU
γεγέννητο D || 13 ἄρα μὲν D || 15 πλεύμονος L πν. cett. | τε post
ἥπατος om. ABLU || 16 τοῦ μῆσφω ALU τὸ ἐν μ. cett. || 18 καὶ
πάντα τ' b || 19 ἐνεκα τῷ γένει U ἐνεκα τὸ γ. A ἐκάστου D ||
23 μόνων D || 24 ὥς πρὸς BL ὥσπερ cett.

ἀναλογίαν αὐτούς τε τοὺς ὄρχεις μεγάλους, οὐκ ἦν
ἐπιτήδειος ἢ τοιαύτη θέσις. πρὸς γὰρ αὐ τοῖς ἄλλοις
οὐδὲ πολὺσπερμον εἶναι δείται καθάπερ ἐκεῖνα τὰ ζῷα,
σύμμετρον δὲ σπέρμα καὶ χωρὶς τοῦ θερμοῦς πλησιά-
5 ζειν ὀργάνοις οἱ τῶν ἀνδρῶν ὄρχεις ἱκανοὶ γεννᾶν
εἰσι διὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν θερμότητα. περὶ μὲν
δὲ τῆς θέσεως αὐτῶν ἱκανὰ καὶ ταῦτα.

Cap. XIII. Περὶ δὲ τοῦ μεγέθους τῶν σπερματικῶν
ἀγγείων — ἐντεῦθεν γὰρ ὁ λόγος ἀπετράπετο — θαν-
10 μάξειν χρὴ τὴν φύσιν, ὅπως ἀνάγουσα πρότερον ἐκ
τῶν ὄρχεων εἰς τὰς λαγόννας αὐτὰ κατήγαγεν αὐτῆς
ἐπὶ τὸ τοῦ ἄρρενος αἰδοῖον, εἴτ' ἐνταῦθα πρὸς τὸν ἐκ
τῆς κύστεως ἔχοντα πόρον ἀνεστόμωσε, δι' οὗπερ 198
καὶ τὸ οὖρον ἐκκρίνεται. μὴ γὰρ ὅτι μεγέθους ἔνεκα
15 μόνον τὴν τοσαύτην περίοδον ἐξεῦρεν, ἀλλὰ καὶ τῆς
ἀσφαλείας αὐτῶν ὅπως προῦνοήσατο, θαυμάζειν ἄξιον.
ὅ γὰρ ἀπὸ τοῦ περιτοναίου πόρου καθάπερ αὐλῶ τινι
τὰ τρέφοντα τοὺς ὄρχεις ἀγγεῖα κατήγαγε, τούτῳ συνε-
χρήσατο πρὸς τὴν ἄνοδον τοῦ σπερματικοῦ κοινὴν
20 ἀσφάλειαν ἐξευροῦσα τοῖς τρισὶ τῶν ἀγγείων γένεσι
τὸν ἕνα τοῦτον πόρον. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν καταγα-
γοῦσα τοῖς μὲν τῶν ἰσχύων ὅστοις ἐκ πλαγίων αὐτὰ
φρουρεῖ, τῷ δὲ κατὰ τὸ ἐπίσειον ἐκ τῶν πρόσω, τῷ
πλατεῖ δ' ἐκ τῶν ὀπισθεν· οἷον γὰρ δὴ καὶ τοῦτο
25 θαῦμα περὶ τὴν τῶν εἰρημένων ὁστῶν ὑπάρχει σύν-
θεσιν, οὐδ' ἐρμηνευθῆναι ῥάδιον. ὑποβέβληται μὲν
ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς ῥάχεως τὸ πλατύ τε καὶ ἰερὸν ὁστοῦν

5 γεγονᾶν U || 8 τοῦ om. AU || 9 ἀπετρέπετο D || 10 ἀγγο-
οῦσα AU || 13 ἔχοντα ABLU om. D | οὗπερ ABLU οὐ D ||
14 μέγεθος AU || 15 ἐξεῦρεν BL ἐξευρεῖν cett. || 16 αὐτῶν om. L ||
17 ὅ] δ AU || 23 τῶν δὲ ABDU | ἐπίσειον ABU ἐπεισιόν D

ὀνομαζόμενον, ἐκατέρωθεν δ' ἐκ τῶν πλαγίων αὐτῷ
 συμφύεται δύο τῷ μεγέθει τοῦδε πολλαπλάσια καὶ τῷ
 σχήματι πολυειδέστατα, πρὸς μὲν τὰς λαγόνας ἀνα-
 τεινόμενα τῷ μεγίστῳ μέρει σφῶν αὐτῶν, εἰς δὲ τὰ
 πλάγια καὶ τὰ κάτω βραχὺ προϊόντα, κατὰ δ' αὖ τὰ 5
 199 πρόσω μέρη || κυκλωτέρεσιν ἀποφύσεσιν ἀξιολόγοις τὸ
 μέγεθος ἐς ταῦτόν ἀλλήλοις ἰόντα, καθ' ἃ δὴ καὶ συμ-
 φύεται διὰ χόνδρον. πάντα ταῦτα τὰ εἰρημένα τὰς
 ἔνδον αὐτῶν ἐπιφανείας τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἥττον,
 ἅπαντα δ' οὖν σιμᾶς καὶ κοίλας καὶ λείας κεκτημένα 10
 μεγάλην ἀπεργάζεται μίαν ὀστεϊνὴν ψαλίδα καλύπτου-
 σάν τε ἅμα καὶ φρουροῦσαν ἅπαντα τὰ κατελιηφότα
 τὴν ἐντὸς αὐτῆς κοιλότητα μόρια τοῦ ζῴου τὰ τ' ἄλλα
 καὶ τὰ τοῦ σπέρματος ἀγγεῖα. πρώτη μὲν γὰρ ἡ κύ-
 στις ὑπόκειται τοῖς τῆς ἥβης ὀστοῖς. ἔθος δ' οὕτω 15
 καλεῖν τοῖς ἀνατομικοῖς τὰς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἰρη-
 μένας ἀποφύσεις τῶν ὀστέων τὰς κυκλωτέρεϊς, ἃς καὶ
 συμφύεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἔλεγον. ἐφεξῆς δὲ ταύταις
 αἱ μήτραι τοῖς θήλεσιν, ἐπὶ δὲ τῇ μήτρᾳ καὶ τὸ ἀπεν-
 θυσμένον ἔντερον. ἐπὶ δ' αὖ τῶν ἀρρένων τὰ τοῦ 20
 σπέρματος ἀγγεῖα διὰ τούτου μάλιστα κατέρχεται τοῦ
 χωρίου. διότι δὲ μακρὰ τέ ἐστὶ καὶ τείνεσθαι καὶ
 σπᾶσθαι σφοδρῶς ἀναγκάζεται κατὰ τὰς συνουσίας,
 εὖρωστον ἱκανῶς αὐτῶν ἡ φύσις ἀπειργάσατο τὸν χι-
 τῶνα· καὶ διότι ταῦτ' αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ἀρρένων μᾶλλον 25

1 αὐτῶν ADU || 5 καὶ τὰ om. BL | κατὰ βραχὺ L² || 7 ἐς]
 εἰς BL || 8 εἰς τὰς b || 10 δ' οὖν codd. γοῦν b | λείας κ. κοίλ.
 BL || 11 μίαν μὲν AU² || 13 καὶ τὴν a || 18 ταύταις BLD ταύ-
 της cett. || 18—19 γρ. ἐφεξῆς δὲ ταύταις αἱ μήτραι τοῖς θήλεσιν,
 ἔπειτα ἔδρα τε καὶ τὸ ἀπενθυσμένον L² in marg. || 19 τὴν μή-
 τραν AU sub matricem autem rectam intestinum N || 20 ἐπὶ] ἐπεὶ
 AU || 24 ἡ φύσις αὐτῶν D || 24 verba τὸν χιτῶνα — ἀρρένων
 om. B add. in marg. L

ἢ τῶν θηλειῶν ὑπάρχει, διὰ τοῦτο καὶ ὁ χιτῶν || ἰσχυ- 200
 ρότερος ἐπὶ τῶν ἀρρένων τοῖς κισσοειδέσι τούτοις πα-
 ραστάταις ἐγένετο. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον ἀσθε-
 νέστεροι πολὺ τούτων οἱ ἀδενώδεις ἀπετελέσθησαν, ὥς
 5 ἂν μικρότατοί θ' ὑπάρχοντες καὶ λεπτὸν τῇ συστάσει
 περιέχοντες ὑγρόν. οὕτως ἐν ἅπασιν ἡ φύσις δικαιο-
 τάτη τὰ τε ἄλλα σύμπαντα καὶ ῥώμης τε καὶ ἀσθενείας
 καὶ πάχους καὶ λεπτότητος τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἀπο-
 νέμουσα. καὶ γὰρ οὖν καὶ φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν καὶ
 10 νεύρων τῶν εἰς τὰ γεννητικὰ μόρια καθηκόντων εἰ
 κατασκέψαιο διὰ τῶν ἀνατομῶν ὁπόσον τι τὸ μέγεθος
 ἐκάστου, θαυμάσεις οἷδ' ὅτι τὴν δικαιοσύνην τοῦ δη-
 μιουργοῦ. σύμμετρα μὲν γὰρ τὰ νεῦρα, φλέβες δὲ καὶ
 ἀρτηρίαι μὴ ὅτι μέγισται μόνον, ἀλλὰ καὶ διτταὶ κα-
 15 θήκουσιν εἰς αὐτά, τὸ μὲν ἕτερον ζεύγος ἐκ τῶν κατὰ
 τοὺς νεφροὺς χωρίων ὁρμώμενον, ὅπερ εἰς τε τοὺς
 ὄρχεις ἐλέγετο καὶ τῶν μητρῶν κατασχίζεσθαι τοὺς
 πυθμένεας, ἕτερον δ' ἐκ μὲν τῶν κατὰ τὸ ἱερόν ὅστιον
 ἀγγείων ἀπονεμόμενον, ἐμφυόμενον δὲ τοῖς κάτω μέ-
 20 ρεσιν, ἵνα πρῶτον ἐπὶ μὲν τῶν θηλειῶν ὁ τῆς ὑστέρας
 αὐχὴν, ἐπὶ δὲ || τῶν ἀρρένων ὁ κανυλὸς ὀνομαζόμενος 201
 ἐκφυέται. καὶ δὴ καὶ τρέφεται τὰ τε κάτω τῶν μη-
 τρῶν ἅπαντα καὶ ὁ στόμαχος αὐτῶν καὶ προσέτι τὰ
 κατὰ τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ περὶ
 25 τὸ ἀνδρεῖον ἐκ τούτων τῶν ἀγγείων. ἡ χρεῖα δ' αὐ-
 τῶν ἑτέρα μὲν ὥς μεγάλων, ἑτέρα δ' ὥς διττῶν. ὅτι
 μὲν γὰρ οὐχ ἑαυταῖς μόναις αἱ μήτραι τὴν τροφήν,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς κνουμένοις παρασκευάζουσιν, διὰ τοῦτο

1 καὶ διὰ AD || 4 ἀδένες BL¹ γρ. οἱ ἀδενοειδεῖς L² | ἀπε-
 τέθησαν DL¹ || 16 ὁρμώμενον AU¹ || 20 ἵνα] ὅπου AU ὥς D ||
 27 γὰρ om. D

μεγάλων ἀγγείων δέονται· μεγάλων δὲ καὶ οἱ ὄρχεις, ὅτι μὴδ' αὐτοὺς τρέφεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ σπέρμα γεννᾶν ἐχρῆν. ὅτι δὲ τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ τρέφειν μόνον παραγιγνόμενον εἰς τὰ γεννητικὰ μόρια ζευγος ἀρτηριῶν τε καὶ φλεβῶν ἀκάθαρτον ἔτι καὶ περιττωματι- 5 κὸν αἷμα περιέχειν οὐκ ἔδει, τὸ δὲ πρὸς τῷ τρέφειν καὶ ἄλλας τινὰς χρείας παρέξον, ὥς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐδείκνυμεν ὑπάρχειν τοῖς ἀπὸ νεφρῶν ἀγγείοις, ὁρῶ- δές τε καὶ δριμύ καὶ οὐ παντάπασιν χρηστὸν ἔχειν χρῆ τὸ αἷμα, πρόδηλον παντί. διὰ ταύτας οὖν τὰς αἰτίας 10 τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ πλατέος ὁστοῦ φερόμενα τῶν πλησίον ἀγγείων κειμένων τῶν μεγάλων ἀφώρμηται. καὶ οὐκ 202 ἂν || εὗροις ἐγγυτέρω τι χωρίον ἕτερον, ὥς διὰ βραχυ- τέρου διαστήματος ἀγαγεῖν ἐπὶ τὰ γεννητικὰ μόρια φλέβας τε καὶ νεύρα καὶ ἀρτηρίας. καὶ φυλάττει κατὰ 15 τοῦτο τὸ χωρίον ἡ φύσις, ὅπερ ἤδη πολλάκις ἡμῖν προείρηται, διὰ βραχυτάτου διαστήματος ἐπάγειν τοῖς τρεφομένοις τὰ θρέψοντα. κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἀρχὴν τὴν ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐπιλελῆσθαι δόξειεν ἂν ἑαυτῆς, εἰ μὴ τις εἰδείη τὰς προειρημένους χρείας τῶν ἄνωθεν 20 καταφερομένων ἀγγείων. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θηλειῶν ἡττόν ἐστι φανερόν τὸ μήκος τοῦ διαστήματος, ὥς ἂν ἐντὸς κατὰ τὴν γαστέρα κειμένων τῶν ὑστερῶν· ἐπὶ δὲ τῶν ἀρρένων, ἅτε τῶν ὄρχεων ἐκκρεμῶν ὑπαρχόν- των, αἱ εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἰοῦσαι φλέβες τε 25

3 μόνον L || 7 παρεξ AU παρέξιν U²-ξομεν D || 9 τε] τι ABLU | χρῆ ABD χρῆ L ἔχουσι pro ἔχειν χρῆ U² in ras. χρῆν ch || 15 κατὰ ABLU καὶ D || 17 τῷ διὰ L | βραχύτητα τοῦ δ. ADL¹U || 18 θρέψοντα ABLU τρέφοντα D || 19 τῶν om. DL¹ || 23 ἐντὸς AU ἐν τοῖς BDL | γαστέρα τόποις BL τόποις om. ADU | τὸ προει- μενον ADU || 25 ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς χωρίων BL

καὶ ἀρτηρίαι μακρότεραι φαίνονται. πάντ' οὖν ἀλλή-
 λους μαρτυρεῖ τὰ καλῶς λεγόμενα πρὸς τῇ καὶ τὴν
 φύσιν ἐν ἅπασιν ἀποφαίνειν δικαίαν. καὶ γὰρ οὖν
 καὶ τὸ τῶν νεύρων ζεύγος τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν καθ'
 5 ἱερὸν ὅστουν ὀρρωμένους ἀγγείους συμπαρεκτείνεται τε
 καὶ συγκατασχίζεται, καθάπερ ταῖς εἰς τὰ ἄλλα μόρια
 καθηκούσαις ἀρτηρίαις τε καὶ φλεψίν. || εἴτε γὰρ ἐξ 203
 ἐλαχίστου διαστήματος εἴτε δι' ἀσφαλῶν χωρίων ἄγε-
 σθαι χρὴ τὰ θρέψοντα, δῆλον, ὥς καὶ τοῖς νεύροις
 10 ἀμφοτέρων μετεῖναι δίκαιον, ὥστ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρ-
 μήσονται τόπων καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παραχθήσονται.
 τὰς δ' ἄνωθεν κατιούσας ἀρτηρίας τε καὶ φλέβας
 ἐκ περιουσίας λαβόντων τῶν γεννητικῶν ὀργάνων εὐ-
 λόγως οὐδὲν ἐκ τοῦ κατ' ὅσφιν νωτιαίου νεύρου ἐν-
 15 ταῦθα συγκαταφέρεται· διὰ μακροῦ γὰρ ἄγεσθαι καὶ
 τοῦτ' οὐκ ἦν ἄμεινον. ἀλλὰ καὶ τὸ πάχος αὐτῶν
 ἀκριβῶς τῇ χρεῖα μεμέτρηται. τριῶν γὰρ ὄντων σκο-
 πῶν, ὥς ἔμπροσθεν ἐδείκνυντο, τῆς τῶν νεύρων εἰς
 ἅπαντα τὰ μόρια νομῆς, αἰσθήσεως μὲν ἐν τοῖς αἰσθη-
 20 τικοῖς ὀργάνοις, κινήσεως δὲ ἐν τοῖς κινήτικοις, τῆς
 δὲ τῶν λυπησόντων διαγνώσεως ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι,
 ταῖς μὲν μήτραις ὅλαις καὶ τῶν ἀρρένων τοῖς κατὰ
 τοὺς ὄρχεις καὶ τὸν ὄσχεον σύμπασι βραχυτάτων ἔδει
 τῶν νεύρων, ὥς ἂν μήτ' εἰς αἰσθησιν ἀκριβῇ μήτ'
 25 εἰς κίνησιν τινα καθ' ὁρμὴν ὑπερετοῦσιν, ἀλλὰ μηδὲ

1 μακρόταται AL¹U || 2 λεγόμενα ABLU εἰρημένα D || 6 καὶ
 ταῖς BL || 10 ἀμφοτέρων BL ἀμφοτέροις cett. || 11—12 προαχθ.
 AU || 12 τε om. ABLU || 14 τοῦ] τῶν B || 14 νεύρων B || 16 τοῦτ'
 τούτοις BDL || 22 τοῖς L²: τῶν cett. || 23 σύμπασι scripsi: σύμ-
 παντα codd. || 23 ὄρχεις τῶν ὄσχεων (sic) D || 24 post νεύρων
 add. εἰς ἅπαντα τὰ μόρια νομῆς D om. cett. *pauca opus erat*
distributione nervorum ad universas particulas N

204 πόροις οἷσι περιττωμάτων ὥσπερ τοῖς ἐντέροις. ὁ δὲ
 κανλὸς ὁ τοῦ ἄρρενος, ὥσπερ οὖν καὶ ὁ τῶν μητρῶν
 στόμαχος καὶ τᾶλλα δὴ τὰ περὶ τὸ αἰδοῖον αὐτό, ὥς
 ἂν αἰσθησέως περιττοτέρας δεόμενα διὰ τὴν ἀφροδί-
 σιον ὁμιλίαν, εὐλόγως πλεόνων μετέσχε τῶν νεύρων. 5
 εἴπερ οὖν ἀναμνησθείης, ὥς ἐλαχίστων μὲν ἐδείχθησαν
 ἡπάρ τε καὶ σπλὴν καὶ νεφροὶ δεόμενοι τῶν νεύρων,
 ἐλαχίστων δὲ καὶ τᾶλλα τὰ γεννητικὰ μόρια πλὴν τῶν
 κατὰ τὸ αἰδοῖον, ἔπειτα θεάσαιο κατὰ τὰς διαιρέσεις
 τῶν ζώων οὕτω μὲν ὀλίγων νεύρων, ὥσπερ καὶ τὰ 10
 προειρημένα σπλάγχνα, μετέχοντα τὰ γεννητικὰ μόρια,
 μόνον δὲ τὰ περὶ τὸ αἰδοῖον ἀξιολογωτέρων νεύρων,
 εὖ οἶδ' ὅτι θαυμάσεις ἂν τούτῳ τὴν δικαιοσύνην τῆς
 φύσεως. διὰ τοῦτ' οὖν οὔτε πᾶν λεπτὸν τὸ ζεῦγος
 τουτὶ τῶν νεύρων ὥσπερ τὸ καθ' ἡπάρ τε καὶ σπλὴν 15
 καὶ νεφρούς ἐστιν οὐθ' οὕτως ἀξιόλογον ὥς τὸ κατὰ
 τὴν γαστέρα, μέσον δ' ἀμφοῖν ὥς ἐνι μάλιστα τῷ
 πάχει, διότι καὶ μικτὴ τις ἐμελλεν ἢ παρ' αὐτοῦ χρεῖα
 γενήσεσθαι τοῖς ὀργάνοις, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις μέρεσιν, ||
 205 οἷαπερ ἦν ἡ καθ' ἡπάρ τε καὶ νεφρούς, ἐν δὲ τοῖς 20
 κατὰ τὸ αἰδοῖον, οἷαπερ ἡ κατὰ τὴν γαστέρα.

Cap. XIV. Διὰ τί δὲ τὰ μὲν ἔντερα πάντα καὶ ἡ
 γαστήρ ἐκ δύο χιτώνων ἐγένοντο, ταῖς μήτραις δ' εἰς
 ἡρκεσεν, ὥσπερ οὖν καὶ ταῖς κύστεσιν ἑκατέραις, εἴρη-
 ται μὲν ἤδη τὸ κεφάλαιον ἐν τοῖς ἐμπροσθεν λόγοις, 25
 ἡνίκ' ἐξηγούμην τῶν ὀργάνων τῆς τροφῆς τὴν κατα-
 σκευὴν, ἀνάγκη δὲ καὶ νῦν, ὅσον εἰς τὴν περὶ τῶν

3 αὐτῶν ALU || 5 πλειόνων A || 8 δὲ k τε codd. | καὶ κατ'
 ἄλλων D || 9 κατὰ] καὶ D || 13 τὴν δικαιοσύνην ἂν τούτῳ D ||
 15 τε καὶ BL² καὶ cett. || 19 μέρεσιν αὐτῶν BL || 20 ἡ τῶν καθ' BL ||
 21 ἡ τῶν BDL οἷα περὶ τὴν κατὰ τ. γ. A

ὕστερων διδασκαλίαν διαφέρει, λεχθῆναι. τὰ μὲν τῶν
 κύστεων σώματα σκληρὰ καὶ δυσπαθῆ κατεσκεύασεν ἢ
 φύσις, ὥς ἂν τοῦτ' ἔργον ἔξοντα μόνον, ὑποδέξασθαι
 περιττώματα. τοῖς δ' ἐντέροις καὶ τῇ γαστρὶ πέψως
 5 μᾶλλον ὀργάνοις οὖσιν ἢ περιττωμάτων ὑποδοχαῖς τὸ
 σαρκῶδες τῆς οὐσίας ἦν οἰκειότερον. οὐ γὰρ ἔνεκα
 τοῦ δεξασθαι χολὴν καὶ φλέγμα καὶ ἄλλα δὴ τὰ κα-
 ταρρέοντα πολλάκις ἐξ ὅλου τοῦ σώματος ὁρώδη περι-
 ττώματα τὴν γένεσιν αὐτῶν ἢ φύσις ἐποιήσατο, γεγο-
 10 νοῖσι δ' ἑτέρων ἔργων ἔνεκα συνεκρήσατο καὶ ὥς πόροις
 περιττωμά|των. ὥστ' εὐλόγως τὸ μὲν εἶδος αὐτοῖς τῆς 206
 τοῦ σώματος οὐσίας οἰκεῖον ταῖς σφετέραις ἐνεργείαις
 ἐδημιουργήθη, τὸ δὲ πλῆθος τῶν χιτώνων διὰ τὴν
 ἐπίκρητον χρεῖαν προσετέθη. κίνδυνος γὰρ ἦν, ὥς ἐν
 15 τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν δέδεικται λόγοις, ἀναβρωθῆναι τε καὶ
 παθεῖν ἐνίοτε τὸν ἕτερον τῶν χιτώνων τὸν ἐντός. ἵν'
 οὖν ἐν τούτῳ μόνῳ μένῃ τὸ κακόν, ἕτερον ἔξωθεν
 αὐτῷ περιέβαλεν. ἐπὶ δὲ γε τῶν ὕστερων, ὥς ἂν αἷ-
 ματι καθαροῦ καὶ χρηστοῦ τρεφομένων, εἰς ἀντάρκης
 20 χιτών. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ μόνον ἔλκειν αὐτὰς ἐχρῆν εἶσω
 τὸ σπέρμα κατὰ τὰς συνουσίας, ἀλλὰ καὶ κατέχειν ἐν
 τῷ τῆς κνήσεως χρόνῳ καὶ ἀποκρίνειν, ἐπειδὴν τελε-
 ωθῇ τὸ κύημα, διὰ τοῦτο πᾶν εἶδος ἰνῶν ἐν αὐταῖς
 ἢ φύσις ἐτεκνήσατο. δέδεικται γὰρ οὖν δὴ καὶ περὶ
 25 τοῦδε πολλάκις, ὥς ἕκαστον τῶν ὀργάνων ἔλκει μὲν
 εἰς ἑαυτὸ ταῖς εὐθείαις ἰσὶν ἐνεργοῦν, ἐκκρίνει δὲ ταῖς

4 περίττωμα ADU | τοῖς δ' ἐν τοῖς AU τόδ' ἐν τοῖς DL ||
 5 ὑποδοχαῖς ALU ὑποδοχῆς D¹ -οις D² || 8 ὁρώδη AU ὁρ.
 cett. || 9—10 γεγονάσιν AU || 16 τῶν ἐντός ALU || 18 αὐτῷ ALU
 αὐτοῦ BD || 20 ἐπεὶ BLU ἐπὶ A ἐπειδὴ D || 22—23 τελειωθῇ B ||
 26 ἐφ' ἑαυτὸ BL²

ἐγκαρσίαις, κατέχει δὲ συμπάσαις. ὁ δ' ἔξωθεν τού-
των περικείμενος ὑμῖν ἀμφοτέρως τε συνάπτει τὰς
μήτρας ἐς ταὐτὸ καὶ σκέπει καὶ συνδεῖ πρὸς τὰ παρα-
207 κείμενα. καὶ μὲν δὴ καὶ ἄλλοι τινὲς εἰσιν ἥ αὐταῖς
δεσμοὶ πρὸς τε τὰ κατὰ ῥάχιν σώματα καὶ τὰ ἄλλα τὰ
περικείμενα, χαλαροὶ σύμπαντες ἱκανῶς, ὥς οὐδὲ καθ'
ἐν ἄλλο μόριον ἰδεῖν ἔστιν· οὐ γὰρ οὖν οὐδ' ἄλλο τι
διαστέλλεσθαι τε μέχρι πλείστον καὶ αὐτὸς εἰς ἐλάχι-
στον συνέρχεσθαι φύσιν ἔχει. χρὴ τοίνυν καὶ τοὺς
δεσμοὺς συνεπεκτείνεσθαι καὶ συνέπεσθαι παντὶ τῷ
σπλάγγνῳ καὶ μήτ' αὐτοὺς ἀπορρήγνυσθαι μήτ' ἐκεῖνο
περιορᾶν ἀλώμενον ἢ ἀλλοτριαῖς ἀμέτρως ἐπεμβαίνειν
ἔδραις. ἡ δὲ θέσις αὐτῆς, ὅτι μὲν ὁ στόμαχος αὐτῆς
εἰς τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον τελευτᾷ δεόντως ταύτῃ τε-
ταγμένον, ἔμπροσθεν εἴρηται. καὶ εἴπερ ἐκεῖνον ἐστρά-
15 φθαι χρὴ κάτω, δῆλον, ὥς τὸ λοιπὸν ἅπαν κύτος ἐν
τοῖς κατὰ τὴν γαστέρα τετάχθαι χωρίοις ἀναγκαῖον
ὑπάρχει. διὰ τί δ' ἔμπροσθεν μὲν ἡ κύστις, ὅπισθεν
δὲ τὸ ἀπενδυσμένον ἔντερον, ἐν μέσῳ δ' ἀμφοῖν αἱ
μήτραι; ἢ ὅτι βέλτιον ἦν ἐπὶ πλείστον ἐν ταῖς κνήσε-
20 σιν ἐκτεινομένης αὐτὰς ἐκ μὲν τῶν ὀπίσω μερῶν οἶον
ὑποστόρεσμά τι κατὰ ῥάχιν ἔχειν, ἐκ δὲ τῶν ἔμπροσθεν
208 οἶον πρόβλημα; λεπτόταται γὰρ ἱκανῶς γίνονται κατὰ
τὸν τῆς κνήσεως χρόνον, ὥς ἂν τοῦ βάθους εἰς τὸ
μῆκος ἀναλισκόμενον, καὶ διὰ τοῦτ' ἀσθενέσταται καὶ
μὲν δὴ καὶ προχωροῦσαι διὰ τὸν ὄγκον εἰς τὰ παρα-

3 σκέπει ALU σκέπειν B κλέπτει D καλύπτει Corn. || 3—4
παρόντα AU || 6 παρακείμενα BL || 7 ἔστιν ἰδεῖν D || 8 τε καὶ
μέχρι ADU || 10 πάντῃ U || 11 post σπλάγγνῳ add. πλανωμένῳ
BL om. cett. | ἐκεῖνον AU || 12 ἐπεμβαίνειν codd., corr. k ||
13 αὐτῆς om. BDL || 15 ἐκεῖνο AU || 17 τέτακται AU || 19 ἐμ-
μέσῳ L || 26 παραχωροῦσαι ADU προσχωροῦσαι B procedunt N ||
26—p. 335, 1 παρακείμενα ABU περιζ. DL

κείμενα σύμπαντα χωρία. οὐκ οὐν ἄλλυπος οὐδ' ἀβλα-
 βῆς <ἄν> αὐταῖς ἢ τῶν περικειμένων ὁστῶν ἐγίγνετο
 ρειτυνάσεις, εἰ μὴδὲν ἐν τῷ μεταξὺ μόριον ἐτέτακτο.
 διὰ τί δ' οὐκ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὄρχεις ἐνέφυσε τὸ
 5 σπερματικὸν ἀγγεῖον ἢ φύσις, ἀλλὰ τὴν καλουμένην
 ἐπιδιδυμίδα μέσῃ ἀμφοῖν ἔταξεν; ὅτι χάνοντες ἱκανῶς
 ὑπάρχοντας αὐτοὺς καὶ σκληροὺς καὶ μαλακοὺς
 πυκνοὺς καὶ ἰσχυροὺς καὶ σκληροὺς οὐχ οἷόν τ' ἦν
 ἀσφαλῶς συμφῦναι τοῖς σπερματικοῖς ἀγγείοις. ὥστε
 10 κἀνταῦθ', ὅπερ ἤδη δέδεικται πολλάκις, ἢ φύσις ἀπει-
 ράσθαι φαίνεται, τὸ μὴδὲν τῶν ἐναντίων ταῖς οὐσίαις
 ἐς ταῦτόν ἀγαγεῖν, ἀλλ' ἀεὶ ζητεῖν ἐν μέσῳ τινὰ κα-
 ταθέσθαι δεσμὸν αὐτοῖς φιλίας συναγωγόν. ὅσον γὰρ
 ἀποδοεῖ τῶν σπερματικῶν ἀγγείων ἢ ἐπιδιδυμὶς ἰσχύϊ
 15 καὶ πυκνότητι καὶ σκληρότητι, τοσοῦτον πλεονεκτεῖ τῶν
 ὄρχεων. ἀλλὰ καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς τὰ μὲν || τοῖς 209
 σπερματικοῖς ἐμφυόμενα σκληρότατα, τὰ δὲ τοῖς ὄρχεσι
 μαλακώτατα, τὰ δ' ἐν τῷ μεταξὺ πάντα ἀλλήλων ἀνά-
 λογον ὑπερέχοντα· τὰ μὲν ἐγγυτέρω τῶν σπερματικῶν
 20 σκληρότατα, τὰ δ' αὖ τῶν ὄρχεων ἐγγυτέρω μαλακώ-
 τατα διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐγένετο. διὰ τί τοίνυν
 οὐκ εἰσὶν ἐπὶ τοῖς τῶν θηλειῶν ὄρχεσιν αἰσθηταὶ καὶ
 σαφεῖς αἱ ἐπιδιδυμίδες, ἀλλ' ἢ οὐδ' ὅλως σοι δόξουσιν
 ὑπάρχειν ἢ σμικρὰ παντελῶς εἶναι; ἢ ὅτι πρῶτον μὲν
 25 καὶ ὁ δίδυμος αὐτὸς σμικρὸς ὁ τοῦ θήλεος καὶ τὸ
 σπερματικὸν ὡσαύτως σμικρόν, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν

2 ἄν om. codd., add. k | παρακειμένων B || 4 verba διὰ τί
 δ' — τὴν οὐσίαν ὑπάρχουσιν exc. Theophil. V 37 || 9 ἀσφάλειαν
 ADU || 10 ὅπερ BL ἄπερ cett. || 12 ἀναγαγεῖν AD || 15 τοσοῦτο
 ADLU || 18 τοῖς μεταξὺ ABLU || 19 σπερματικῶν ἀγγείων L ||
 20 σκληρότητι ALU | ἐγγύτερα D || 20—21 μαλακότητι ALU ||
 22 verba ἐπὶ τοῖς — σμικρόν exc. Orib. III 48 | αἰσθητικαὶ AU

οὐδὲ τὸ συνάπτον αὐτὰ σμικρὸν ὑπάρχειν, ἔπειτα δὲ
καὶ ἡ τῆς οὐσίας αὐτῶν διαφορὰ βραχεῖα καὶ οὐχ
ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄρρενων παμπόλλη. καὶ γὰρ οἱ ὄρχεις
οἱ τοῦ ἄρρενος ὑγρότεροί τε καὶ μαλακώτεροι τῶν τοῦ
θήλεος καὶ τὰ ἀγγεῖα τὰ σπερματικά σκληρότερα· τὰ 5
δ' ἐναντία τούτων ἐπὶ τοῦ θήλεος αὐτὰ μὲν ἦττον
σκληρὰ τὰ σπερματικά διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, οἱ δ'
ὄρχεις ἦττον ἀραιοὶ καὶ χαῦνοι καὶ ὑγροί, διότι
ψυχρότεροι τὴν οὐσίαν ὑπάρχουσιν. οὐκ οὖν ὑπὸ τῆς
210 ἐμφύτου θερμασίας || διεφυσήθησάν τε καί, ὥς ἂν εἴποι 10
τις, ἐξυμώθησαν. εὐλόγως οὖν ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο
ταῖς οὐσίαις αὐτῶν μὲν τῶν ὄρχεων σκληροτέρων ἀπο-
τελεσθέντων, τῶν δ' εἰς αὐτοὺς ἐμφυόμενων ἀγγείων
τῶν σπερματικῶν μαλακωτέρων. ὥστ' οὐκ ἐδέοντο
μεγάλου τοῦ συνάψοντος, ὃ κατὰ βραχὺ τῆς θατέρου 15
σκληρότητος ἀποχωροῦν ἐπὶ τὴν μαλακότητα θατέρου
παραγένοιτο. διότι δ' ἐκκρεμεῖς εἰσιν οἱ τοῦ ἄρρενος
ὄρχεις, διὰ τοῦτο καὶ μῦς εἰς ἐκάτερον αὐτῶν εἰς ἐκ
τῶν κατὰ τὰς λαγόνas καθήκει χωρίων, ὅπως καὶ τού-
τοις μετεῖη τῆς καθ' ὁρμὴν κινήσεως. τί δὲ τὸ παρὰ 20
τοῦ θήλεος σπέρμα συμβάλλεται τῷ ἄρρενι καὶ τίς ἡ
φύσις ἐκατέρου καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτα, διὰ τῶν Περὶ
σπέρματος ὑπομνημάτων ἐδείχθη. καὶ χρὴ καὶ τοῦτον
ἐνταυθοῖ καταπαύειν ἥδη τὸν λόγον· ἐν γὰρ τῷ μετ'
αὐτὸν ἡ περὶ τὰ κνούμενα σύμπασα τέχνη τῆς φύσεως 25
ἐπιδειχθήσεται.

1 συνάπτειν U || 7 τὰ σπερματικά om. D || 8 ὑγρότεροι D ||
11 verba εὐλόγως — κινήσεως exc. Theophil. V 37 || 13—14 τῶν
σπερματικῶν ἀγγείων BL || 17 παραγένοιτο L² || 22 τοιαῦτα om.
AL¹U || 23 καὶ ante χρὴ om. D || 24 ἐνταυθα D

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

Cap. I. Οὕτω δὲ πολλῶν καὶ θαυμαστῶν τῇ φύσει 211
 τετεχνημένων ὀργάνων εἰς τὴν τοῦ γένους διαδοχὴν,
 5 ὧν ὁ πρὸ τούτου λόγος ἐξηγήσατο, δόξειεν ἂν εὖ οἶδ'
 ὅτι θεασαμένῳ σοι διὰ τῶν ἀνατομῶν αἰδοῦν κατα-
 σκευὴν οὐδενὸς ἦτορ ἐκείνων ἐμφαίνεσθαι θαυμαστή
 τις ἢ περὶ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ σοφία. πρῶτον
 γὰρ αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ πρόχειρόν τε καὶ πᾶσι γνώρι-
 10 μόν, ἐπειδὴ δύο τὰ γεννήσοντα ζῶα ποιῆσαι βέλτιον
 ἦν, ὥς ἔμπροσθεν ἐδείκνυτο, || διὰ τοῦτο καὶ τὰ μόρια 212
 τῷ μὲν εἰς ὑποδοχὴν, τῷ δ' εἰς ἔκκρισιν σπέρματος
 ἐπιτήδεια κατεσκεύασε· δεύτερον δὲ τὸ καὶ δυνάμεις
 ἐνθελῖναι τὰς χρησιμοποιέμενας τοῖς ὀργάνοις εἰς δέον· καὶ
 15 τρίτον τὸ πάντ' αὐτῶν καὶ τὰ σμικρότατα μέρη θέσιν
 ἀρίστην ἕκαστον ἔχειν καὶ μέγεθος καὶ πλοκὴν καὶ
 διάπλασιν καὶ πάνθ' ἀπλῶς, ὅσα μυριάκις εἴρηται τοῖς
 σώμασιν ὑπάρχειν. ἔν γὰρ οὐδὲν ἔστιν εὐρεῖν ἐν αὐ-
 τοῖς μόριον οὐ περιττόν, οὐκ ἐνδεές, οὐ μετατεθῆναι
 20 δεόμενον, οὐ μεταπλασθῆναι χρῆζον, οὐ πυκνότητος
 ἀποροῦν, εἰ πυκνότης αὐτῷ σύμφορος, οὐ μανότητος,
 ὅτῳ τοῦτο χρηστόν, οὐ πόρων, οἷς ἐκκρίναι τὸ ἔργον,
 οὐ κοιλιῶν, αἷς ὑποδέξασθαι, πάντα δ' εἰς ἕκρον κε-
 κοσμημένα κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκάστου χρεῖαν. οὔτε γὰρ
 25 ἐν ἄλλῳ τινὶ τοῦ παντὸς σώματος ἔχοις ἂν ἀμείνονι

8 αὐτοῦ ABLU αὐτὴν D αὐτῆς V || 9 μὲν γὰρ DV || 12 τῷ
 μὲν scripsi: τῶν μὲν codd. | τῷ δ' L τῶν δ' cett. || 14—15 καὶ
 ante τρίτον om. B || 15 τρίτον om. V (lacuna) || 22 τὸ ἔργον DL²UV
 τὸ ὄργον BL¹ δεῖ τὸ ὄργον Corn. || 23 super κοιλιῶν script. τὸ
 περιττόν L || 24 ἕκαστον L || 25 ἀμείνονι BLUV ἀμεινον ἐνι D

χωρίω τῶν αἰδοίων ἐκάτερον ἐπινοῆσαι τεταγμένον, οὐτ' ἐνταυθοὶ μὲν, ἀλλ' ἤτοι βραχεὶ τινι τῆς νῦν χώρας ἐφ' ἐκάτερα παρηγμένον ἢ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν μερῶν ἢ ἐκ 213 τῶν ὀπίσθεν ἢ ἐκ τῶν ἄνω μᾶλλον || ἢ ἐκ τῶν κάτω. περὶ μὲν δὴ τοῦ χρῆναι τετάχθαι κατὰ τοῦτο μάλιστα 5 τὸ χωρίον, ἵναπερ νῦν ἐστίν, ὁ πρόσθεν λόγος αὐτάρκως ἐξηγήται· περὶ δὲ τοῦ μηδὲ τὸ βραχύτατον ἐν αὐτῷ τούτῳ πρὸς τὸ βέλτιον ἔτι μετακοσμηθῆναι δύνασθαι τὸν νοῦν ἤδη μοι πρόσσεχε. ποῦ δὴ καὶ βούλει μετατεθῆναι τὸ τοῦ ἄρρενος αἰδοίον; — ἀπὸ τούτου 10 γὰρ ἀρξόμεθα — πότερον ἐγγυτέρω τῆς ἔδρας ἢ νῦν ἐστίν; ἀλλὰ κατ' αὐτῆς ἂν ἐκείνης ἐπέκειτο καὶ ἦν ἀποπατοῦσι δύσχρηστον, εἰ μὴ τί σοι τοῦτο δόξειεν ἄρα βέλτιον ὑπάρχειν, αἰὲν πρόμηκες αὐτὸ καὶ τεταγμένον ἔχειν· ἀλλ' οὕτω γε μεταθήσεις εἰς μακρότερον χρόνον 15 τὴν δυσχρησίαν. ἀποπατούντων μὲν γὰρ οὐκ ἐνοχλήσει, τῷ δ' ἄλλῳ βίῳ παντὶ δύσχρηστόν τε καὶ ῥαδίως πάσχον γενήσεται, καθάπερ εἰ καὶ τὴν χεῖρά τις αἰὲν προτεταμένην περιφέρῃ. τάχ' οὖν ἀνωτέρω πον τετάχθαι κατὰ τὸ ἐπίσειον ἢ τὸ ὑπογάστριον ἄμει- 20 νον ἦν. προστίθει πάλιν ἐνταῦθα, πότερον ἐντεταμένον ἢ χαλαρὸν ὑπάρχον διὰ παντὸς ἢ τούτων ἐκάτερον ἐν μέρει γίνεσθαι δυνάμενον. ἀλλ' ἐντεταμένον μὲν 214 αἰὲν πρὸς τῷ ῥαδίως αὐτὸ || πάσχειν ἔτι καὶ δύσχρη-

3 ἐκάτερα BLU ἐκατέρων D || 4 ἢ ἐκ τῶν ἄνω μᾶλλον BLU ἀνωμαλίων DV || 7 ἐξηγήται BL ἐξηγείται DUV || 8 μετακοσμηθῆναι scripsi: μετακομισθῆναι codd. || 11 ἀρξόμεθα LU ἀρξώμεθα BV ἀρξώμαι D | verba πότερον — δύσχρηστον exc. Theophil. V 21 || 12 ἂν ἐκείνης DLUV ἐκ. ἂν B || 14 τεταγμένον V || 15 γε om. L || 19 verba τάχ' οὖν — νῦν ὑπάρχον exc. Theophil. V 22 || ἀνωτέρω BU ἀνώτερον D || 20 ἐπίσειον DUV ἐπίσειον σχιμένον B || 21—22 μὲν τεταμένον U ἐντεταγμ. BV || 23 γενέσθαι L¹

στον ἄν ἦν ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ καθ' ἓνα μόνον τὸν
 τῆς συνουσίας καιρὸν χρήσιμον γενόμενον· κεχαλασμέ-
 νον δ' εἴπερ ἦν διὰ παντός, ἀχρηστον ἂν οὕτω γε
 παντάπασιν ὑπῆρχεν, οὗ χάριν ἐγένετο μηδεπώποτ'
 5 ἐργάσασθαι δυνάμενον· εἰ δ' ἐν μέρει μὲν χαλαρόν,
 ἐν μέρει δ' ἐντεταμένον, πρῶτον μὲν αὐτὸ δὴ τοῦτο
 θαυμάζειν ἄξιον, εἰ, οἷον ὁ λόγος ἐξεῦρεν αὐτὸ χρῆναι
 γεγόνεναι, τοιοῦτον φαίνεται νῦν ὑπάρχον, ἐξῆς δ'
 ἐπισκέψασθαι, τίς ἂν αὐτὸ μάλιστα κατασκευῇ πρὸς
 10 τὰς οὕτως ἐναντίας καταστάσεις ἐν τάχει δύναιτο μετα-
 κοσμεῖν. ἄρ', εἰ φλεβῶδες ἐγένετο, ῥαδίως μὲν ἂν
 ἐπληροῦτο, ῥαδίως δ' ἂν ἐξεκενοῦτο καὶ τὰς ἰσχυρὰν
 ἐν τῷ πληροῦσθαι προσεκτᾷτο; καὶ μὴν οὔτε καθ'
 αἵματος οὐσίαν ἦν τὸ τῆς τοσαύτης πληρώσεως ἢ κε-
 15 νώσεως τάχος, ἀλλ' αἴρος ἢ πνεύματος ἢ τινος οὕτω
 πορίμου χρήματος, ἔν τε τῷ πληρωθῆναι τὰς ἰσχυ-
 ρὰν οὐκ ἂν ὑπέμεινεν ὁ χιτῶν τῆς φλεβός· ἰσχυρὰς
 γὰρ καὶ νευρώδους οὐσίας εἰς τὰς τοιαύτας ἐνεργείας
 ἦν χρεία. τάχ' οὖν ἀρτηριῶδες ἄμεινον ἦν αὐτὸ γε-
 20 γονέναι. καὶ μὴν πρὸς || τοῖς εἰρημένοις ἤδη περὶ τῶν 215
 φλεβῶν ἔτι καὶ τὸ σφύζειν ὑπάρχει ταῖς ἀρτηρίαις
 οἰκείῳ τινὶ ῥυθμῷ, οὐδ' ἂν δύναιτο πληρωθείσαις αὐ-
 ταῖς προστάξαι μένειν ἐν τούτῳ, καθάπερ οὐδὲ συστα-
 λείσαις μηκέτ' αὐθις διαστέλλεσθαι. ἄρ' οὖν νευρώδες
 25 ἄμεινον ἦν ἐργάσασθαι τὸ αἰδοῖον; ἀλλὰ κἀνταῦθ'
 ἄπορον, ἐκ ποίου νεύρου τὴν γένεσιν ἔξει. τὰ μὲν
 γὰρ κυρίως ὀνομαζόμενα νεῦρα, τὰ ἐξ ἐγκεφάλου τε
 καὶ νωτιαίου πεφνκότα, πρὸς τῷ μηδεμίαν ἔχειν αἰ-

1 ἂν BL om. DUV || 2 γινόμενον L || 9 ἐπισκέπεσθαι B ||
 10 τὰς om. U || 17 τῆς φλεβός ὁ χ. B || 18 οὐσίας om. V || 19 ἦν
 BL ἢ cett. || 22 οὐδ'] ποῦ L² || 28 ἐκπεφνκότα U²

σθητήν κοιλότητα μηδὲ διαστέλλεσθαι τε καὶ συστέλλεσθαι πεφυκέναι καὶ τὸ τῆς μαλακότητος ἀντιπρᾶττον ἔχει τῇ κατὰ τὴν ἔντασιν ἐνεργείᾳ. τὰ δ' ὑφ' Ἱπποκράτους μὲν ὀνομαζόμενα σύνδεσμοι, παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς νεῦρα συνδετικὰ τῇ μὲν σκληρότητι 5 πρὸς τὴν τῆς ἐντάσεως ἐνεργειαν οὐκ ἀνάρμοστα, κοιλία δ' οὐδὲ τούτοις εἰσὶ. τὰ δ' ἐκ τῶν μυῶν ἐκφυόμενα νευρώδη σώματα πρὸς Ἱπποκράτους ὀνομαζόμενα τένοντες οὐ μόνον ὅτι κοιλίας οὐκ ἔχει τοῖς προειρημένοις ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ διότι τῶν συνδέσμων ἀπολεί- 10 216 πεται σκληρότητι, παντάπασιν ἄχρηστα πρὸς αἰδοίου κατασκευὴν. καὶ μὴν εἰ τρία μὲν ἔστι τὰ πάντα γένη τῶν νευρωδῶν σωμάτων, εὔρηται δὲ τὸ μὲν ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου τὴν ἀρχὴν ἔχον, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τῶν μυῶν ἐκφυόμενον ἀνάρμοστον κατ' ἄμφω, καὶ 15 ὡς μαλακώτερον, ἢ πρόκειται αἰδοίῳ, καὶ ὡς οὐκ ἔχον κοιλότητα, τὸ δ' ἐκ τῶν ὀστέων βλαστάνον, ὡς μὲν σκληρόν, χρήσιμον, ὡς δ' ἀκόιλιον, ἄχρηστον, οὐδὲν ἔτι γένος νεύρου πρὸς αἰδοίου κατασκευὴν ἀπολείπεται χρήσιμον. ἐδείχθη δ', ὅτι μηδ' ἀρτηρίαι μηδὲ φλέβες· 20 ὅτι δ' οὐδὲ σάρκες οὐδ' ἀδένες οὐδ' ὀστοῦν ἢ χόνδρος οὐδ' ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν, ἀντικρὺς δηλον. ἄρ' οὖν οὐ θαυμάσαι μὲν χρὴ πρῶτον τὴν σοφίαν τε ἅμα καὶ πρόνοιαν τοῦ δημιουργοῦ; πολὺ γὰρ εὐκολώ- 25 τερον ὑπάρχον ἐκάστου τῶν γεγονότων λόγῳ τὴν γένε- σιν διελθεῖν ἢ ἔργῳ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ κατασκευάσαι

2 ἐναντιπρᾶττον U sed ἐν expunct. || 3—4 ὑπὸ Ἱππ. BLUV Ἱπποκράτει D || 5 ἰατροῖς om. DV || 12 τρία] γῆν V | πάντα om. L || 19 ἔτι BLUV ἄρα D | ἀπολείπεται L¹ ὑπολ. BL² || 21 οὐδ' ἀδένες add. BDLV om. U || 22 ante οὐδὲν add. πάντων BL

τοσοῦτον ὁ ἡμέτερος ἀπολείπεται λόγος τῆς τοῦ δη-
 μιουργήσαντος ἡμᾶς σοφίας, ὥστ' οὐδ' ἐξηγήσασθαι
 δυνάμεθα τὰ πρὸς ἐκείνου ῥαδίως γινόμενα. δεύτε-
 ρον δὲ μετὰ τὸ θανῆναι τε καὶ ἀπορῆσαι τῷ λόγῳ, 217
 5 τί τὸ σοφισμὰ ἐστὶ τοῦτο τὸ περὶ τὴν τῶν αἰδολῶν
 κατασκευὴν, ἐπὶ τὴν ἀνατομὴν ἀφικέσθαι χρὴ τοῦ μο-
 ρίου καὶ θεάσασθαι, μὴ τινα φύσιν ἑτέραν σώματος ὁ
 δημιουργὸς ἡμῶν ἐξεῦρεν αἰδολῷ πρέπουσαν· εἴτ', εἰ
 μὲν μηδὲν εὔροισεν, ὃ μὴ καὶ κατ' ἄλλο τι μόριον
 10 ἰδεῖν ἐστὶ, θανμάσαι, πῶς ἐκ τῶν αὐτῶν ὀργάνων οὐ
 τὰς αὐτὰς ἐνεργείας ἐδημιούργησεν· εἰ δ' εὔροισεν
 τινα σώματος οὐσίαν, οἷαν οὐδὲ καθ' ἓν ἄλλο μόριον
 ἰδεῖν ἐστίν, ἐπαινέσαι μὲν πάλιν αὐτὴν κἀνταῦθα τῆς
 προνοίας τὸν δημιουργόν, ἀφίστασθαι δὲ μήπω τοῦ
 15 ζητουμένου πρὶν ἐκ τῆς ἀνατομῆς ἀκριβῆ ποιήσασθαι
 τὴν βάσανον. εἶδες οὖν ἤδη ποτὲ δεικνύντος ἱατροῦ
 τινος, οἷς μέλει τὰ τῶν ἔργων τῆς φύσεως· εἰ δὲ μή,
 ἀλλὰ νῦν γε θεάσαι τῶν τῆς ἥβης ὀνομαζομένων ὁστῶν
 ἐκφυόμενον σῶμα νευρῶδες κοῖλον τε ἄμα καὶ κενὸν
 20 ἀπάσης ὑγρότητος. τοῦτ' οὖν ἐστίν, ὃ τῷ λόγῳ ζη-
 τοῦντες ἀρτίως οὐχ ἠύρισκομεν οὐδ' ἂν ἠύρομεν ποτε
 μὴ πρὸς τῆς ἀνατομῆς διδαχθέντες. ὃ γὰρ οὐχ ἐωρά-
 κειμεν ἢ οὐδὲ καθ' ἓν ἄλλο μέρος ὅλου τοῦ σώματος, 218
 ἐπινοεῖν οὐκ ἐτολμῶμεν. εἰ δέ γ' ἤμεν ὄντως φνσι-
 25 κοί, πάντως ἂν ἐνοήσαμεν, ὥς, ἐπειδὴ σκληρόν τε ἄμα

4 δὲ] τε U | ad τε add. ἄμα U² in marg. τε om. B || 9 καὶ
 om. BD || 12 οἷαν om. U | ἄλλο om. DV || 13 ἐστὶν ἰδεῖν D ||
 16 εἶδες οὖν ἤδη BL¹ εἶδε τις οὖν ἤδη DL²UV εἰ δ' εἶδες
 ποτὲ L² || 18 θεάσασθαι DU | verba τῶν — ὑγρότητος exc.
 Orib. III 367 || 21 ἠύρισκομεν U εὔρ. cett. | ἠύρομεν LU εὔρο-
 μεν DV || 22—23 ἐωράκαμεν V || 25 verba ἐπειδὴ — κλεῖται exc.
 Theophil. V 23

καὶ κοῖλον εἶναι χρὴ τὸ τῶν αἰδοίων ἴδιον σῶμα,
 φύεται μὲν ἐξ ὅσπου, καθάπερ οἱ λοιποὶ πάντες σύν-
 δεσμοί, κοῖλον δ' ἔσται μόνον ἐξ ἀπάντων, ὥς ἡ χρεῖα
 κελεύει. ταῦτ' οὖν ὁ δημιουργὸς μὲν ἡμῶν ἐβουλήθη
 γενέσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένετο, μηδ' ἐπιχειρήσῃς ἐτι μηδὲ
 5 τολμήσῃς ὅπως ἐγένετο ζητεῖν. ὅσα γὰρ οὐδ' ὅτι γέ-
 γονεν ἐξηύρισκες, εἰ μὴ πρὸς τῆς ἀνατομῆς ἐδιδάχθης,
 πῶς ἂν εὐλόγως τολμῶς ζητεῖν ὅπως ἐγένετο; ἀρκεῖ
 σοι τό γε τοσοῦτον ἡρῆσθαι, διότι πᾶν μύριον, ὥς ἡ
 χρεῖα κελεύει, κατεσκευάσται, τὸ δ', ὅπως ἐγένετο τοι-
 10 οῦτον, ἂν ἐπιχειρήσῃς ζητεῖν, ἀναίσθητος φωραθήσῃ
 καὶ τῆς σῆς ἀσθενείας καὶ τῆς τοῦ δημιουργοῦ δυνά-
 μεως. ἀλλὰ γὰρ ἐπειδὴ ταῦτ' ἐξεύρηταί σοι τὰ τῶν
 αἰδοίων, εἴτε χρὴ νεῦρα καλεῖν εἴθ' ὅ τι βούλει, πάν-
 τως μὲν ὅστων ἐκφύεσθαι δεόμενα διὰ τε τὴν ἴδιον
 15 219 οὐσίαν, οἷα εἴρηται πρόσθεν, ὑπάρχουσιν, || ὅτι τε
 πρὸς τὰς ἐνεργείας αὐτῶν οὕτως ἦν ἄμεινον, ἢν' ὄρ-
 θιόν τε καὶ ἀκλινὲς φυλάττοιο τὸ σύμπαν αἰδοῖον
 ἐδραίου σώματος ἐκφύομενον, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπαν-
 ἐλθωμεν, ὅθεν ὁ λόγος δεῦρ' ἐξετράπετο.

20

Cap. II. Περὶ γὰρ τῆς θέσεως τῶν αἰδοίων ὑπαρ-
 ξάμενοι λέγειν ἐπεδείξαμεν, ἐξ ὅστων χρῆναι γεννᾶσθαι
 τὸν καυλὸν ὀνομαζόμενον. καὶ μὴν, εἴπερ ἐξ ὅστων,
 ἐγγυτέρω μὲν τῆς ἑδρας ἢ νῦν ἐστὶ, δυνατὸν μὲν, ἀλλ'

2 φαίνεται B φαίνεται . . τὴν γένεσιν ἔχον Theophil. || 4 μὲν
 δημ. DV || 5 ἐπειδὴ L¹ ἐπεὶ BL² τί DLUV τὰ L³ | ἐπιχειρή-
 σεις DU || 6 τολμήσεις DU | μὲν γὰρ DV || 7 ἐξευρίσκες D ἐξευ-
 ρίσκεσθαι B || 8 τολμᾶς codd. τολμῶς k || 9 ἡρῆσθαι BLU εὐ-
 ρῆσθαι DV || 15 μὲν ὁρθῶς BDL²V ὁρθῶς om. U | ἰδίαν BDL ||
 16 οἷα L οἷαν ην U οἷαν cett. || 17 ἢν' cf. Theophil. V 23 ||
 19 ἐπὶ BL ἐπὶ οὖν U ἐπὶ γοῦν DV || 20 ἐξετράπετο — ἐπεδεί-
 ξαμεν om. DV || 21—22 ὑπαρξάμενοι LU ἀπαρξάμενοι B ||
 24—p. 343, 1 ἀλλ' οὐκ ἄμεινον codd. αὐτῶ οὐκ ἄμ. δ³ k

οὐκ ἄμεινον, ὥς ἔμπροσθεν ἐπεδείκνυμεν, κατὰ δὲ τὸ
ἐπίσειον οὐδ' ὅλως δυνατόν· οὐκέτι γὰρ ἐνταῦθ' ἐστὶν
ὁστοῦν οὐδέν. ὥστ' ἔκ τε τῶν τῆς ἥβης ὁστώων ἐκφύ-
σεται πάντως ἔκ τε τῶν ἄνω μερῶν αὐτῶν· οὕτω γὰρ
5 ἐπὶ πλείστον τε τῆς ἔδρας ἀφεστήξεται πρὸς τε τὰς
συνουσίας ἄμεινον κείσεται. ὅτι δ' οὐκ ἔκ τῶν ἀρι-
στερῶν [ἢ νῦν ἐστίν] οὐδ' ἔκ τῶν δεξιῶν, <ἐντεῦθεν
μαθήσῃ>. εἴρηται πολλάκις ἤδη καὶ πρόσθεν, ὥς, ὅταν
μὲν ἐν ἡ τι μόριον ἀξυγὲς ἐτέρῳ, τὴν ἐν τῷ μέσῳ
10 θέσιν ἐπιζητεῖ, ζεύγος δ' εἰ γένοιτο, τῆς μέσης || χώρας 220
ἴσον ἐκάτερον ἀπέχειν βούλεται, καὶ ὥς, εἰ μὴ φυλάτ-
τοιτό που τοῦτο κατὰ τὸ σπάνιον, ἐν ἐκείνῳ χρὴ ζητεῖν
τῆς ἐξαλλάξεως τὴν αἰτίαν, ὥς ἐφ' ἡπατος ἐδείκνυτο,
φυλαττομένου δὲ καὶ τὸ μεμνησθαι περιττόν. ἀλλ'
15 ἐπειδὴ περὶ τε θέσεως αἰδοῖον καὶ τῆς τῶν κοίλων τε
καὶ σφραγγωδῶν νεύρων ἐν αὐτῷ φύσεώς τε καὶ γε-
νέσεως αὐτάρκως εἴρηται, τὸ λείπον αὐτοῦ τῆς κατα-
σκευῆς ἐξηγησώμεθα παραλιπόντες κἀνταῦθα τὰ θ'
οὕτω φανερὰ πᾶσιν, ὥς εἰ καὶ δεικνύοι τις, ἐν εἶναι
20 χρῆναι τὸ αἰδοῖον ἢ ἀρτηρίας ἔχειν ἢ φλέβας ἢ δέσμα,
τὰ τ' οὐκέτι τῆς περὶ χρείας μορίων ὑπάρχοντα θεω-
ρίας, ἀλλ' ἔκ τῶν φυσικῶν προβλημάτων· οἷον καὶ
τίνος γενομένου προελομένοις ἐντείνεται τὸ αἰδοῖον
ὅπως τ' ἐνίοτε χωρὶς προαιρέσεως τοῦτο πάσχει. τὸ

2 ἐπίσιον U ὀπίσιον B ἐπέσιον V || 3—4 ἐκφύεται B ||
5 ἀφεστήσεται DUV || 6 οὐκ U οὐτ' L οὐδ' BDV || 7 ἢ νῦν
ἐστίν inclusi; ubi nunc est N || 7—8 ἐντεῦθεν μαθήσῃ om. codd.
ἐνταῦθα μαθήσῃ Corn. ἐντεῦθεν μ. k hinc discas N || 9 ἐν ἡ
BLV ἐνι U ἐν D || 15 αἰδοῖον scripsi: αἰδοῖον V αἰδοίων cett. ||
18 ἐξηγησώμεθα codd. -όμεθα a | τὰ θ' DLUV om. B || 19 δει-
κνύοιτο L²U² || 20 ἔχειν add. U² || 21 τὰ τ' L² ταῦτ' cett. |
ὑπάρχοντα BLUV ὑπαρχέτω D || 23 γενομένου U γινομ. DV
γεν. BL

μὲν γάρ, ὅτι τοῦ κοίλου νεύρου πληρουμένου πνεύματος, ἐκ τῆς νῦν προκειμένης ἡμῖν πραγματείας ἐστὶ τὸ δ' ὅπως, ἐκ τῆς φυσικῆς. ἐχομένους δὴ τῶν ὄρων τῶνδε τὰ λείποντα τῷ λόγῳ χρὴ προστιθέναι.

221 Cap. III. Λέπει δὲ πρῶτον μὲν ἐπεξελεῖν, οὗ 5
βραχέως ἐμνημονεύσαμεν ὀλίγον ἔμπροσθεν, τοῦ δεῖν ἀκριβῶς τείνεσθαι τὸ αἰδοῖον ἐν ταῖς συνουσίαις. οὐ γάρ, ὡς ἂν οἰηθεῖν τις ἴσως, ἕνεκα τῆς συνουσίας μόνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ διίστασθαι καὶ ἀνευρύνεσθαι τὸν πόρον, ἵν' ἐπὶ πλεῖστον ἐξακοντίζηται τὸ σπέρμα, 10
χρήσιμον ἀκριβῶς τετάσθαι τὸ αἰδοῖον. εἰ γὰρ μὴ κατ' εὐθὺν φέροιτο, διὰ τοῦ σκολιουμένου κατὰ τι καὶ συμπίπτοντος ἐνταῦθα σχεθῇσεται. τοῖς γοῦν ὑποσπαραδαίοις ὀνομαζομένοις, ἐπειδὴ διὰ τὸν ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ 15
καυλοῦ δεσμὸν ὁ πόρος διέστραπται, γεννᾶν ἀδύνατον, οὐχ ὡς οὐκ ἔχουσι δῆπον τὸ σπέρμα γόνιμον, ἀλλ' ὡς ἰσχύμενον ἐν τῇ διαστροφῇ τοῦ καυλοῦ καὶ πρόσω φέρεσθαι μὴ δυνάμενον. ὁμολογεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἡ ἱσσις, εἰ γε δὴ τμηθέντος τοῦ δεσμοῦ γεννῶσι. τοῦτο 20
τοίνυν τὸ σφάλμα διὰ παντὸς <ἂν> ἐν ἅπασιν συνέπιπτε μὴ προῖδομένης τῆς φύσεως, ὅπως εὐρύς τε ἄμα καὶ ἀκριβῶς ὁ πόρος ὀρθὸς ἐν ταῖς συνουσίαις γίγνοιτο. 25
δεύτερον δ' ἕτερον τέχνημα τῆς φύσεως εἰς ταῦτόν τοῦτο διαφέρον ἢ τε θέσις αὐτοῦ τοῦ νευρώδους τούτου σώματος ἢ τε τῶν ἐκατέρωθεν || μυῶν παράθεσις.

3 ἐκ (post ὅπως) BL om. DUV || 6 βραχέως L¹U πρὸ βραχέως BL² βραχέως DV || 7 verba τείνεσθαι — σπέρμα exc. Orib. III 368 || 8 ἂν ὡς codd. || 9 verba ἀλλὰ καὶ — γεννῶσι exc. Theophil. V 23 | ἀνευρύνεσθαι codd. εὐθύνεσθαι Corn. || 13 γοῦν BLU γὰρ οὖν DV || 14 ἐπὶ BLU ἐν DV || 17 καὶ πρόσω BL²U² πρόσω DV || 18 μὴ om. V | ἢ] μὲν V || 20 ἂν om. codd., add. k || 24—25 τούτου om. DV

ἐν μὲν γὰρ τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ αἰδοίου κατὰ τὸ μῆ-
 κος ἐκτεταμένος μέσος ὁ πόρος ὁ τοῦ σπέρματος τέτα-
 κται· τούτῳ δ' ἐπίκειται τὸ κοῖλον νεῦρον, ἐκατέρωθεν
 δ' αὐτοῦ δύο μύες, ἵν' ὥσπερ ὑπὸ χειρῶν τινῶν ἀν-
 5 τισπώμενος ὁ πόρος ἐφ' ἐκάτερα διευρύνηται μένοντος
 ἀκλινοῦς τοῦ σύμπαντος αἰδοίου. ἐμελλε δὲ δῆπου
 καὶ ἡ εὐθύτης τοῦ πόρου διὰ τῆς τοιαύτης κατασκευῆς
 φυλάττεσθαι. χρήσιμον δ' ἐστὶ κατὰ τὰς ἀποκρίσεις
 τοῦ σπέρματος εὐρύτατόν τε ἅμα καὶ εὐθύτατον ἀκρι-
 10 βῶς φυλάττεσθαι τὸν πόρον ὑπὲρ τοῦ συνεχῆς ὅλον
 ἀθρόως ὅτι τάχιστα πρὸς τοὺς κόλπους αὐτὸ τῶν
 μητρῶν ἐξικνεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ κύστις ἐτέτακτο
 πλησίον, ἕτερον οὐκ ἦν ἄμεινον ἐκκρίσεως οὔρων ἐρ-
 γάζεσθαι πόρον ἄλλ' ἢ συγχρήσασθαι τῷ τοῦ σπέρ-
 15 ματος. εὐλόγως οὖν καὶ ὁ ταύτης ἀρχὴν ἔπαιον κατεί-
 ληφε τὸ τοῦ περινέου χωρίον ἀναφερόμενος ἀπὸ τῆς
 ἔδρας, ἐφ' ἧς ἐξ ἀρχῆς ἔκειτο, μέχρι τῆς κατὰ τὸ
 αἰδοίου ἐκφύσεως. ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν, ἅτ' οὐκ
 ὄντος αἰδοίου προμήκους, τὴν τοιαύτην ἀπόφυσιν ||
 20 ὁ τῆς κύστεως ἀρχὴν οὐκ ἔσχεν· ἀλλὰ τὸ μὲν αἰδοῖον 223
 αὐτὸ τὸ γυναικεῖον ἐπίκειται κατὰ τῆς ἔδρας, ἐπὶ δὲ
 τὸ ἄνω πέρας αὐτοῦ τῆς κύστεως ὁ τράχηλος τελευτᾷ,
 κἀνταῦθα προχεῖ τὸ οὔρον, οὔθ' ἱκανῶς καμπύλος, ὥς
 ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, οὔθ' οὕτω μακρὸς γενέσθαι δεηθείς.

3 verba ἐκατέρωθεν — δεηθείς exc. Orib. III 368—69 ||
 4 αὐτοῦ BLUV αὐτῶν D || 5 διευρύνοιτο D ἀνευρύνηται Orib. ||
 7 εὐθύτης B εὐρύτης cett. || 10 συνέχεσθαι U || 12 verba ἐπεὶ —
 δεηθείς exc. Theophil. V 24 || 13 οὔρων BLUV οὔρον D ||
 14 ἄλλ' scripsi: ἄλλον codd. μᾶλλον Orib. || 16 περινέου U πε-
 ριτοναίου BDV περιναίου L | ἀναφερόμενος BLU -νον D²
 -μένον V || 18 ἐκφύσεως Daremberg || 20 οὐκ Orib.: οὐκέτ'
 codd.

αἱ δὲ τοῦ δέρματος ἐπιφύσεις ἐπὶ τοῖς πέραςι τῶν αἰδοίων ἐκατέρων ἐν μὲν ταῖς γυναιξὶ κόσμου τε χάριν ἐγένοντο καὶ τοῦ μὴ ψύχεσθαι τὰς ὑστέρας σκεπάσματα προβέβληνται· τοῖς δ' ἀνδράσι πρὸς τῷ κόσμῳ τινὰ φέρειν ἔτι καὶ ἀδύνατον ἦν μηδ' ὅλως ἔχειν αὐτάς, 5 εἴ τι μεμνήμεθα τῶν ἔμπροσθεν λόγων, ἐν οἷς ἐδείκνυτο, πῶς ἄρρεν τε καὶ θῆλυ διαπλάττεται ζῶον. οἷον δέ τι πρόβλημα τῆς φάρυγγος ὁ γαργαρεὼν ἐστὶ, τοιοῦτον τῶν μητρῶν ἢ νύμφῃ προσαγορευομένη, σκέπουσά τε ἅμα καὶ ψύχεσθαι κωλύουσα τὸ καθήκον 10 αὐτῶν εἰς τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον στόμα τοῦ τραχήλου. ταυτὶ μὲν δὴ καὶ τὰ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐστὶ μόρια καὶ συνθέσεως καὶ μεγέθους καὶ διαπλάσεως || 224 καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ἃ καὶ χωρὶς ἐμοῦ δυνατὸν ἐξευρεῖν τινα, θαυμαστῶς ὅπως παρεσκευασμένα. 15

Cap. IV. Ὅσα δὲ περὶ τὸ κνούμενον ἔτι ζῶον ἢ φύσις φιλοτεχνεῖ διαπλάττουσά τε καὶ τροφήν καὶ πνεῦμα παρὰ τῆς μήτρας ἐπάγουσα καὶ χώρας τοῖς περιττώμασιν εὐτρεπίζουσα, χαλεπὸν μὲν ἐρμηνεύσαι σαφῶς, ὁφθέντα γε μὴν ἀκριβῶς διὰ τῶν ἀνατομῶν 20 εὐθέως ἀναγκάζει θαυμάζειν τὸν θεασάμενον. ὅλῳ μὲν γὰρ αὐτῷ πανταχόθεν ὑμὴν περιβέβληται λεπτός, ὃν ἀμνείον ὀνομάζουσιν, ἐκδεχόμενος τὸν οἶον ἰδρωτὰ τοῦ κνουμένου. τούτῳ δ' ἕξωθεν ἕτερος ἐπλέκεται λεπτότερος, ὃν ἀλλαντοειδῆ προσαγορεύουσιν, εἰς τὴν 25 κύστιν αὐτοῦ συντετρημένος, ἀθροίζων ἐν ἑαυτῷ καὶ

1 verba αἱ δὲ — αὐτάς exc. Theophil. V 25 | ἐπιφύσεις DLUV ἀποφ. B || 8 verba οἶον — τραχήλου exc. Orib. III 369 || 12 ταυτὶ BLU ταύτῃ DV || 16 ἔτι ζῶον om. B || 18 μήτρας BL² μητρὸς D superscr. α L¹U²V || 21—22 verba ὅλῳ μὲν γὰρ — τὸ χορίον exc. Orib. III 77 || 23 ἀμνείον B ἀμνείον L ἀμνίον U ἄρνιον D ἄρνιον V cf. Theophil. V 19

οὗτος ἄχρι τῆς ἀποκνήσεως τὸ οἶον οὖρον τοῦ κνου-
 μένου. τούτοις δ' ἔξωθεν ἐν κύκλῳ περιβέβληται τὸ
 χορίον ἄπασαν ὑπαλεῖφον ἐνδοθεν τὴν μήτραν, ὥς
 μηδαμόθι ψαύειν αὐτῆς τὸ ὑποκείμενον, καὶ διὰ τού-
 5 του μέσου συνάπτεται τῇ μητρὶ τὸ κνούμενον. ἐφ'
 ἐκάστῳ γὰρ δὴ στόματι τῶν εἰς τοὺντὸς τῆς μήτρας
 ἔχόντων ἀγγείων, δι' ὧν περ καὶ τὸ || καταμήνιον εἰς 225
 αὐτὴν ἐφέρετο, γεννᾶται παρὰ τὸν τοῦ κύνειν καιρὸν
 ἕτερον ἀγγεῖον, ἀρτηρία μὲν ἐπὶ τῷ τῆς ἀρτηρίας στό-
 10 ματι, φλέψ δ' ἐπὶ τῷ τῆς φλεβός, ὥστ' εἶναι τὸν
 ἀριθμὸν ἴσα τὰ γεννώμενα τοῖς εἴσω τῆς μήτρας πε-
 ραίνουσι στόμασι. συνδεῖ δ' αὐτὰ πρὸς ἄλληλα λεπτοὺς
 μὲν, ἰσχυροὺς δ' ὕμην, ἔξωθέν τε περιφνόμενος ἄπασι
 τοῖς ἀγγείοις καὶ τῶν ὑστερῶν τοῖς ἐντὸς μέρεσιν ἐμ-
 15 φνόμενος. οὗτος ὁ ὕμην καὶ τοῖς μεταξὺ τῶν στομά-
 των ἄπασι μέρεσι τῆς ὑστέρας διπλοῦς ὑποτέταται καὶ
 συναποφύεται τε καὶ συμπροέρχεται τοῖς εἰρημένοις
 ἀγγείοις ἄπασιν, ἐκατέρῳ τῶν ἑαυτοῦ μερῶν ἀμφιεννὺς
 ἐκάστου τὸ ἥμισυ μέρος, ὥστε καὶ σκέπην αὐτοῖς εἶναι
 20 καὶ φρουρὰν καὶ σύνδεσμον πρὸς ἄλληλά τε καὶ τὰς
 ὑστέρας τὸν διπλοῦν τοῦτον ὕμην. μικρὸν μὲν δὴ
 τῶν ἀγγείων ἕκαστόν ἐστιν, ἵνα πρῶτον ἐκφύεται τῆς
 μήτρας, οἶον δένδρου ῥιζῶν τὰ εἰς τὴν γῆν καθήκοντα
 πέρατα· προελθόντα δ' ὀλίγον εἰς ταὐτὸν ἀλλήλοις

2 τούτοις DLUV τούτων B τούτω k || 3 ἐνδον D || 4 αὐτὴν
 τῶν (om. L) ὑποκειμένων BLU | καὶ διὰ — στόμασι exc. Orib.
 III 74 || 4—5 τούτου τοῦ D²U² || 5 μήτρα BL² || 5—6 verba ἐφ'
 ἐκάστῳ — καιρὸν exc. Theophil. V 19 || 6 γὰρ δὴ BLU δὴ DV ||
 7 ἔχόντων BDL¹UV γρ. διηκόντων L² ἀφικόντων (sic) Corn. ||
 12 verba συνδεῖ — ὕμην exc. Theophil. V 19 || 13 περιφνό-
 μενος U || 16 μέρεσι] κέρασι V || 17 τε] γε DLUV || 20 ἀλλήλους
 DU | 23 τὰ] τὸν DV

ἔρχεται κατὰ σύνδυο, κἄπειθ' ἐν ἐξ ἀμφοῖν γενόμενα
 πάλιν ἐκείνων ἕκαστον ἑκατέρω τῶν ὁμογενῶν εἰς ταύ-
 226 τὸν || ἀφικνεῖται. καὶ τοῦτ' οὐ παύεται γιγνόμενον, ἄχρι
 ἂν εἰς δύο μεγάλα συναχθῇ πάντα τὰ σμικρά, καθάπερ
 τινὰ πρέμνα καταφνόμενα τῷ κνουμένῳ διὰ τοῦ κατὰ 5
 τὸν ὀμφαλὸν χωρίου. τέτταρα γὰρ οὖν ἐνταῦθα τὰ
 πάντ' ἐστὶν ἀγγεῖα, δύο μὲν ἀρτηρίαι, δύο δὲ φλέβες,
 οὐδενὸς τῶν ἑτερογενῶν ἀλλήλοις συνελθόντος, ἀλλ'
 αἰ τῶν μὲν φλεβῶν ταῖς φλεβί, τῶν δ' ἀρτηριῶν ταῖς
 ἀρτηρίαις ἐς ταὐτὸν ἀφικομένων· ὥστε σοι πρῶτον 10
 τοῦτ' ἔργον τῆς φύσεως ἤδη φαινέσθω, κἂν ἐγὼ μὴ
 λέγω. τὸ γὰρ ἐν τοσαύτῃ φορᾷ τῇ μεταξὺ, παμπόλ-
 λων ἀγγείων ἀλλήλοις ἀναμιγνυμένων, μηδεπώποθ'
 εὐρεῖσθαι φλέβα μὲν ἀρτηρία, ἀρτηρίαν δὲ φλεβὶ ἐμ-
 φῦσαν, ἀλλ' αἰ γνωρίζειν τὸ οἰκεῖον καὶ ἐνοῦσθαι 15
 τούτῳ μόνῳ, τέχνης θαυμαστῆς, οὐ τύχης ἀλόγου τε-
 κμήριον. τὸ δὲ δὴ καὶ τοῖς ζώοις ἅπασιν τοῖς ἄλλεσθαι
 μεῖζω πεφυκόσιν, οἷον ἐλάφοις τε καὶ αἰξί, τὴν ἔκφυσιν
 τῶν ἀγγείων συνάψαι ταῖς μήτραις οὐχ ὑμέσιν μόνον
 λεπτοῖς, ἀλλὰ σὺν τούτοις γλίσχραις σαρκὶν οἷον ἀλοιφῇ 20
 227 τινι, πῶς οὐ θαυ||μαστῆς προνοίας ἐπίδειγμα; τὸ δὲ
 μηδὲ καθ' ἕτερόν τι μέρος ἐμφύεσθαι τῷ κνουμένῳ
 μήτε φλέβα μήτ' ἀρτηρίαν ἀλλ' ἢ κατὰ μόνον τὸν
 ὀμφαλόν, ὅσπερ δὴ τὴν μέσσην χώραν τοῦ παντὸς ζώου

1 συνδιασμὸν DV σύνδυο BLU | γενόμενα LU -μενον cett. ||
 2 ἐκείνων μὲν U | ἑκατέρων U -ου D || 3 ἄχρι L¹U ἄχρῃς cett. ||
 5 καταφνόμενα BLU ἐκφ. DV || 6 γούνη B || 8 συνελθόντων
 codd. || 10—11 πρῶτον post ἔργον colloc. D || 14 εὐρεῖσθαι B
 εὐρεθήσεσθαι U εὐρίσκεισθαι post ἀρτηρία colloc. D || 15 αἰεὶ L ||
 16 τούτῳ μόνῳ DL¹UV τοῦτο μόνον BL² || 19 μόνους BL ||
 20 καὶ σὺν B || 22 ἐμφύεσθαι BLU συμφύεσθαι DV || 23 ἀλλ'
 om. b || 24 ὀφθαλμόν D

κατέλληφεν, οὐδ' αὐτὸ ἐπιτυχοῦσαν ἐνδείκνυται τέχνην.
 τὸ δὲ μήτε τὰς φλέβας εἰς ἄλλο τι καταφύεσθαι σπλάγγ-
 χνον ὑπερβαινούσας τὸ ἥπαρ, μήτε τὰς ἀρτηρίας ἄλλα-
 χόσε ποι φέρεσθαι πλὴν ἐπὶ τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν,
 5 ἥτις ἐξ αὐτῆς τῆς καρδίας ἐκφύεται, πῶς οὐ θαυμα-
 στόν; τὸ δὲ μηδ' ὥς ἔτυχεν εἶναι τοῦ μέσῳ διάστημα
 μηδ' εἰς τοὺς τυχόντας ἐμφύεσθαι τόπους τῶν εἰρη-
 μένων ὁργάνων, ἀλλὰ τὰς μὲν φλέβας εἰς τὰ τοῦ ἥπα-
 τος σιμά, τὰς δ' ἀρτηρίας εἰς τὴν ἐπ' ὀσφύϊ μοῖραν
 10 τῆς μεγάλης ἀρτηρίας, οὐ φαύλης οὐδ' αὐτὰ τέχνης
 γνωρίσματα. τὰς μὲν γὰρ φλέβας ἔστιν ἰδεῖν εὐθέως
 μετὰ τὸν ὀμφαλὸν ἐς ταὐτὸν ἀλλήλαις ἰούσας καὶ μίαν
 γιγνομένας, ἔπειθ' ὑμέσιν ἰσχυροῖς ἀμφιεννυμένην τε
 ἅμα καὶ συνδουμένην τοῖς παρακειμένοις σώμασι τὴν
 15 μίαν ἐκείνην φλέβα μέχρη τῆς ἐπὶ τὸ σπλάγγχον πο-
 ρείας. ἐπὶ γὰρ τὴν ἐν τῷ κυνομένῳ || ζῳῳ φλεβῶν 228
 ἀρχὴν αὐτὴν ἐξικνεῖσθαι πρότερον, ἔπειτ' ἐντεῦθεν
 ἀπανταχόσε διανέμεσθαι, τὰς δ' ἀρτηρίας ἐχοῖν μὲν
 δῆπου καὶ ταύτας εἰς τὴν τῶν ἀρτηριῶν ἀρχὴν ἐμφύ-
 20 ναι, τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν τῆς καρδίας, ἀλλὰ πορρω-
 τάτω τῶν κατὰ τὸν ὀμφαλὸν χωρίων ἀνφοισμένης
 αὐτῆς οὐκ ἦν ἀκίνδυνον οἷον κρεμαμέναις ἀνάγεσθαι
 τοσαύτην ὁδόν. τί δὲ λοιπὸν ἦν ἄμεινον ἢ δηλονότι
 διὰ βραχυτάτου διαστήματος ἀγαγεῖν αὐτὰς ἐπὶ τινα
 25 τῶν ἐκ τῆς καρδίας ἐκφυομένων; ἀλλ' ἐκφύεται μὲν

1 τυχοῦσαν DV ἐπιτ. cett. || 5 ἐμφύεται DV || 6 τοῦ μέσῳ
 διάστημα L τοῦ ἐν μέσῳ διαστήματος cett. || 7 μηδὲ εἰς] δύο U
 μηδὲ DV | ἐκφ. B || 13 γενομένας D || 15—16 πορείας U || 16 τὴν
 τῶν V || 17 post ἀρχὴν inseruit ἐχοῖν BL || 24—25 τινα (τινας B)
 τῶν ἐκ τῆς BL τῶν ἐκ τῆς U τῶν τῆς DV || 25 ἐκφυομένων
 BLU ἐκφυομένων DV ἐκφυομένας b

ἐκ τῆς καρδίας ἢ μεγίστη τῶν ἀρτηριῶν, ἐπίκειται δὲ
κατὰ μέσης τῆς ῥάχεως ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος κατειλη-
φύια. πρὸς ταύτην οὖν ἐχρῆν συναναστομῶσαι τε καὶ
συνάψαι τὰς ἐκ τῆς μήτρας ἰούσας ἐπὶ τὸ κνούμενον
ἀρτηρίας. καὶ δὴ καὶ παραγίνονται τε καὶ συνάπτον- 5
ται ταύτῃ, καὶ φαίνεται κἀνταῦθα μηδὲν μάτην ἢ φύσει
ἐργαζομένη. τί δὴ οὖν οὐ διὰ βραχυτάτης ὁδοῦ παρ-
ήγαγεν αὐτὰς ἐπὶ τὴν ἀρτηρίαν τὴν μεγάλην; καὶ γὰρ
ἀσφαλέστερον τὸ δι' ὀλίγου καὶ αὐτῇ τῇ φύσει συνη-
θέστερον, ὥς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐπιδέδεικται λόγοις. 10
229 ἢ κἀνταῦθα θαυμάζειν αὐτῆς ἥ χορὴ τὴν πρόνοιαν; ἔνθα
μὲν γὰρ οὐδὲν ἕτερον ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐστὶ πλεονέκτημα,
τὴν βραχυτάτην αἰρεῖται· προσιούσης δὲ τινος ἐν τῷ
μήκει τῆς ὁδοιπορίας ἀσφαλείας μείζονος, ἥπερ ἐκ τῆς
βραχυότητος ἐγίγνετο, τὴν μακροτέραν περιάγειν οὐκ 15
ὀκνεῖ. ταῦτα δὴ φαίνεται καὶ νῦν ἐλομένη πρὸς τῆς
ἐπιτόμου μὲν σφαλερᾶς δὲ τὴν μακροτέραν μὲν ὁδὸν
ἀλλ' ἀκριβῶς ἀσφαλῆ. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ῥάχιν ὀρ-
θὰς κατάγειν ἐξ ὀμφαλοῦ τὰς ἀρτηρίας, εἴτ' οὖν δύο
μενούσας εἴτε καὶ μίαν γιγνομένης, ἐπ' οὐδενὸς ὀργά- 20
νου κατ' οὐδὲν μέρος τῆς ὁδοῦ δυναμένης ἀναπαύεσθαι
πρὸς τῷ καὶ φθάνειν ὑπὸ τε τῶν ἐντέρων καὶ τῶν
νεφρῶν κατειληφθαι τήνδε τὴν χώραν εὐλόγως ἐφν-
λάξατο. παρακειμένης δὲ τῆς κύστεως, καὶ μάλιστα
ἐπὶ τῶν ἔτι κνουμένων ζώων — συμφύεται γὰρ ἐπὶ 25
τούτων ὁ πυθμὴν αὐτῆς τοῖς κατὰ τὸν ὀμφαλὸν χω-
ρίοις — ἕτοιμον ἦν ἐπιβῆναί τε ταύτῃ ταῖς ἀρτηρίαις

1 ἐκ add. U om. cett. || 5 παραγίνονται U || 7 οὐ add. U²
om. B || 8 καὶ γὰρ] καίπερ L || 13 προσιούσης DV || 16 πρὸς D ||
19 τὰς ἀρτ. ἐξ ὀμφαλοῦ DV || 20 γενομένης DL¹ || 24 περιει-
μένης D || 26 τούτῳ D

καὶ καθ' ὅλης αὐτῆς οἷον ἐπιβάθρας τινὸς ὁδοιπορηῆσαι
μέχρι τῆς μεγάλης ἀρτηρίας. ἀλλ' οὐδ' ἐπιβεβήκασιν
ἀπλῶς· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔμενον ἀπλανεῖς κατὰ κυρτῆς
ἔδρας || ὀχούμεναι μηδενὶ συναφθεῖσαι δεσμῷ. ταῦτ' 230
5 ἄρα συνέφυσεν αὐτὰς ὑμέσιν ἰσχυροῖς ἐκατέραν τῷ
καθ' ἑαυτὴν μέρει τῆς κύστεως· καὶ οὕτως ἤδη, κα-
θάπερ τινὰ τῆς κύστεως αὐτῆς οὔσαι μόρια, μέχρι τῆς
μεγάλης ἀρτηρίας ἀσφαλῶς παράγονται. τὰ μὲν δὴ
κατὰ τὰς ἀρτηρίας εἰς τοσοῦτον ἤκει προνοίας. διὰ
10 τί δ' ἡ φλέψ οὐκ εἰς τὰ κυρτὰ τοῦ ἥπατος, ἀλλ' εἰς
τὰ σιμὰ καταφύεται; διότι τὸ τῆς χολῆς ἀγγεῖον ἐν-
ταῦθ' ἐτέτακτο, καὶ βέλτιον ἦν καθαρθῆναι τὸ αἷμα
πρὶν εἰς ὅλον τὸ ζῶον διανέμεσθαι. διὰ τί δ' αὐταὶ
μὲν ἐγένοντο μία μετὰ τὸν ὀμφαλὸν εὐθύς, αἱ δ' ἀρ-
15 τηρίαι μέχρι πολλοῦ δύο μένουσιν; ἢ ὅτι ταῖς μὲν
φλεψὶν ἀσφαλέστερον ἦν ἐν μείζον ἀγγεῖον συνελθού-
σαις ποιῆσαι; δυσπαθέστερον γὰρ αἰετὸ μείζον, εἰς
ἐν τε μέρος ἐμφῶναι τοῦ ἥπατος ἀναγκαῖον ὑπῆρχε.
ταῖς δ' ἀρτηρίαις ἐπὶ τε τῆς κύστεως ἀσφαλῶς ὀχεύ-
20 σθαι μελλούσαις, οὐκ εὐθύς γε πρὸς τὴν ἀριστερὰν
κοιλίαν τῆς καρδίας ἐξικνουμέναις, οὐκ ἦν ἀναγκαῖον
γενέσθαι μίαν. πάντως δ' ἂν, εἴπερ καὶ τάσδε || με- 231
τεώρους ἀνέφερεν ἐπὶ τὴν καρδίαν, ὥσπερ καὶ τὰς
φλέβας ἐπὶ τὸ ἥπαρ, εὐθέως ἂν καὶ ταύτας μίαν ἀπειρ-
25 γάσαστο.

Cap. V. Τέτταρα τοίνυν ἐστὶ τὰ προειρημένα κατὰ
τὸν ὀμφαλὸν ἀγγεῖα, δύο μὲν ἀρτηρίαι, δύο δὲ φλέβες,

3 ἔμενον BLUV ἐμείλλον D || 5 συνέφυσεν BLU συνέδησεν D ||
6 καὶ — κύστεως om. U || 7 οὔσαι BD¹ LUV οἶμαι D² || 8 ἀσφα-
λῶς om. DV || 13—14 αὕτη μὲν ἐγένετο DV || 14 μετὰ BLUV
κατὰ D || 17 αἰετὸ om. L || 26 verba Τέτταρα — οὐραχόν exc.
Orib. III 74 || 27 δύο μὲν] cf. Theophil. V 19

μέσον ἑαυτῶν ἔχοντα τὸν οὐραχόν· οὕτω γὰρ ὀνομά-
 ξειν ἔθος τοῖς ἀνατομικοῖς τὸν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς
 κύστεως πόρον ἐξοχετεύοντα τὸ οὖρον εἰς τὸν ὀλίγον
 ἔμπροσθεν εἰρημένον ὑμένα τὸν ἀλλαντοειδῆ· καλεῖται
 γὰρ οὕτως ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς ἀλλαντας ὁμοιότητος
 κατὰ σχῆμα. ἀλλὰ τῶν τεττάρων ἀγγείων τῶν περὶ
 τὸν οὐραχόν ἐκ μὲν τῶν ἄνω μερῶν αἱ φλέβες εἰσὶν·
 ἄνω γὰρ αὐτὰς εὐθέως ἰέναι βέλτιον ἦν ὥς ἐπὶ τὸ
 ἦπαρ· ἐκ δὲ τῶν κάτωθεν αἱ ἀρτηρίαι· καὶ γὰρ καὶ
 ταύτας κάτω φέρεσθαι ταῖς πλευραῖς τῆς κύστεως ἐπο-
 χουμένας ἦν ἄμεινον. εὐθὺς οὖν ἐκάτερον τὸ ζεῦγος
 τῶν ἀγγείων ἢ φύσις ἐν ἐπιτηδείῳ χωρίῳ κατέθετο,
 καὶ διὰ τούτων οἷον πρέμνων τινῶν ἐκ τῆς μήτρας
 ἔλκει τὸ ἔμβρυον αἷμα καὶ πνεῦμα. μεταξὺ δὲ πάντων
 τε τούτων καὶ τῶν εἰς αὐτὴν τὴν μήτραν ἐμφυομένων
 232 ἀγγείων τῶν ἢ μικρῶν οἷον ῥίξωσις τίς ἐστὶ τῶν πρέ-
 μνων. ὀνομάζεται δὲ χορίον ἢ ῥίξωσις αὕτη, πληθὺς
 ἀγγείων οὕσα μὴδ' ἀριθμηθῆναι ῥαδίως δυναμένων
 ὑμένι λεπτῷ συναπτομένων. ὅτι μὲν δὴ διπλοῦς ἐστὶν
 ὁ ὕμην οὗτος καὶ διότι, προελεγχται. διὰ μέσου γὰρ
 αὐτοῦ φέρεται πάντα τὰ κατὰ τὸ χορίον ἀγγεῖα συν-
 δούμενά τε ἅμα καὶ σκεπόμενα πρὸς αὐτοῦ. τῶν δ'
 ἄλλων δυοῖν ὁ μὲν ἀλλαντοειδὴς ὀνομαζόμενος, ὃν εἰς
 τὴν κύστιν ἔφαμεν συντετρῆσθαι κατὰ τὸν οὐραχόν,
 εἰς ὑποδοχὴν οὖρου παρεσκεύασται, βέλτιον ὃν μακροῦ
 25

1 ἔχοντες D | οὐραχόν BLU οὐρανόν DV (per comp.) ||
 4 ὑμένα LDV χιτῶνα B om. U | ἀλλαντοειδῆ DLV; cf. Theophil.
 V 20 || 8 ὥς om. B || 10 ταύτας κάτω BL κάτω τ. DU || 14—15 με-
 ταξὺ δὲ π. τ. τ. b: τὰ δὲ μεταξὺ πάντα τούτων (τούτων πάντα B)
 τε BLU δὲ μεταξὺ πάντων τετ. DV *inter haec vero omnia et*
vasa N || 17 χωρίον UV saepius || 19 δὴ BLU οὖν DV || 23 ἄλλαντ.
 LV || 24 οὐραχόν L οὐρανόν DV || 25 παρεσκεύασται BU | ὃν
 BLU¹ V ἦν U² οὖν D

μὴ κατὰ τὸ αἰδοῖον οὐρεῖν τὸ κνούμενον, ἀλλ', ὥς νῦν
 ἔχει, κατὰ τὸν ὀμφαλόν. ἐπειδὴ γὰρ ὅλον αὐτὸ περι-
 εἴληφεν ὁ ἀμνείος ὀνομαζόμενος ὑμήν, ἕτερον εἶδος
 ὑγρῶν ἐκδεχόμενος, οὐκ ἦν εὐλογον ἀναμλγνυσθαι τῷ
 5 τοιούτῳ τὸ οὔρον. ἐναργῶς γὰρ φαίνεται τὸ κατὰ
 τὸν ἀλλαντοειδῆ πρὸς τῷ λεπτότερόν τ' εἶναι καὶ ξαν-
 θότερον τοῦ κατὰ τὸν ἀμνείον ἔτι καὶ δριμύτερον
 ὑπάρχειν, ὥς καὶ τὴν ὁσφρησιν ἀνιᾶν καὶ πλήττειν
 ἀνατεμνόντων τὸν ὑμένα. τὸ μὲν || οὖν ἐν ἰδρωτός 233
 10 λόγῳ κατὰ τὸν ἀμνείον ἀθροιζόμενον ἐν κύκλῳ περι-
 κέχνται τῷ κνουμένῳ μηδὲν βλάπτειν αὐτοῦ τὸ δέσμα
 δυνάμενον. ἰδίᾳ δ' ἀπῆκται τοῦδε καὶ ἀποκεχώρισται
 τὸ οὔρον οὔτε τοῦ δέρματος οὔτε τῶν κατὰ τὸ χορίον
 ἀπτόμενον φλεβῶν, ὅπως μηδὲν ὑπὸ τῆς δριμύτητος
 15 αὐτοῦ τὰ πλησιάζοντα βλάπτοιτο. χρεῖα δ' οὐ σμικρὰ
 καὶ ἡδε τοῦ κατὰ τὸν ἀμνείον ὑγροῦ. κουφίζει γὰρ
 καὶ ἀνέχει καθάπερ ἐννήχον ἐαντῷ τὸ κνούμενον, ὅπως
 ἦτονον εἴη βαρὺ τοῖς πρὸς τὴν μήτραν ἀρτήμασιν. ἀπὸ
 γοῦν τῆσδε τῆς γνώμης καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἔλεγεν·
 20 „ὀκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσαι ἐκτιτρώσκουσι δόμηνα καὶ
 τρέμνηα ἄτερ φανεράς προφάσιος, ταύτησιν αἱ κοτυ-
 ληδόνες μύξης μεσταὶ εἰσι, καὶ οὐ δύνανται κρατέειν

1—2 νῦν ἔχει] συνέχη DV || 3 ἀμνείος B ἀμνειὸς L ἄμνιος
 DU || 4 ὑγρῶν BLU ὑγρὸν DV | εὐλογον] ἄμεινον U || 4—5 τῷ
 τοιούτῳ τὸ οὔρον LU τὸ τοιοῦτον οὔρον B τὸ τ. τῷ οὔρῳ DV
 permisceri eam urinae N || 9 vocabula τὸ μὲν — ἀρτήμασιν exc.
 Orib. III 76 | ἐν om. Orib. || 10 ἀμνειὸν L || 15 σμικρὰ LU μι-
 κρὰ BD || 16 κουφίζει Orib.: κουφίζεται codd. alleviatur enim
 et sursum currit N || 17 ἀνοχεῖ V ἀνουχεῖ D | ἐαντῷ U ἐν αὐτῷ
 BL ἐαντὸν D || 19 Hippocr. IV 548 L; cf. Galen. XVII 2, 837
 II 905. Theophil. V 20 || 20 ὀκόσαι LU | ὀκόσαι δὲ μετρίως τὸ
 σῶμα ἔχουσαι Hippocr. | ἐκτιτρώσκονται codd., correxi ex
 Hippocr. || 21 ταύτης DU V || 22 μύξεις U

ὑπὸ τοῦ βάρεος τὸ ἔμβρυον, ἀλλ' ἀπορρήγνυνται“, κο-
 τυληδόνας μὲν ὀνομάζων τῶν εἰς τὰς μήτρας καθηκόν-
 των ἀγγείων τὰ στόματα — δέδεικται γὰρ τοῦτ' ἐν
 ἑτέροις — οὐ δύνασθαι δὲ λέγων ὀχεῖν αὐτάς καὶ
 βαστάζειν τὸ ἔμβρυον, ἐπειδὴν ὑπόμυξοι γεννηθῶσιν, ⁵
 ἀλλ' ἐπιτρέπειν ὑπὸ τοῦ βάρους ἀπορρήγνυσθαι. τοῦτ'
²³⁴ οὖν ἀπάσαις ἂν αἰεὶ || συνέπιπτε ταῖς κνούσαις, εἰ μὴ
 νηχόμενον ἐν τῷ κατὰ τὸν ἀμνείον ὑγρῷ τὸ κῆμα
 κουφότερον ἐγίγνετο καὶ ἦττον κατεσπᾶτο πρὸς τὴν
 μήτραν τῶν ἀγγείων ἢ σύμφυσις. ὅσοι δ' αὐτῇ τῇ ¹⁰
 κνούσῃ κουφότερόν φασι γίνεσθαι τὸ ἔμβρυον ἐννή-
 χον τῷ κατὰ τὸν ἀμνείον ὑγρῷ γελοῖοι παντάπασιν
 ὑπάρχουσιν, οὐκ ἐννοοῦντες, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ὑγρὸν
 ὑπ' ἐκείνης βαστάζεται. προσέρχεται δὲ καὶ ἄλλη τις
 χρεία τοῖς ὑγροῖς τοῖσδε κοινῇ κατὰ τὴν ἀποκύνειν ¹⁵
 τοῦ ζῴου γιγνομένη, <τὸ> ῥᾶον ἐκπίπτειν τοῦ τῆς
 μήτρας ἀνχένος τὸ κνούμενον ὑγρότητι πολλῇ τεγγό-
 μενον ῥηγνυμένων ἐξ ἀνάγκης τηνικαῦτα τῶν ὑμένων.
 οὐ μόνον γὰρ εἰς ὄλισθον συμβάλλεται τοῖς ἐμβρύοις
 ἢ ὑγρότης, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνχένα τῶν μητρῶν ἔτοιμον ²⁰
 εἰς τὸ διαστέλλεσθαι μέχρι πλείστον παρασκευάζει·
 βρεχόμενος γὰρ ὑπὸ τῶν προειρημένων ὑγρῶν μαλα-
 κώτερός τε γίγνεται καὶ ῥᾶον διαστέλλεται. μερίστη
 δ' ἀπόδειξις τοῦ λεγομένου τὸ καὶ τὰς μαίας, ἐπειδὴν
 φθάσαν ἀθρόως ἐκρυῖν τὸ ὑγρὸν, αὐτάς ἀναγκάζεσθαι ²⁵
 μιμουμένας τὴν φύσιν ἐργεῖν τινὰς ὑγρότητας ὑπὲρ

1 τοῦ BLU² om. D | ἀπορρήγνυνται DUV || 1—2 verba
 κοτυληδόνας — στόματα exc. Theophil. V 20 || 7 ἂν] μὲν DV ||
 9 ἐγένετο U || 11—12 ἐννηχόμενον BU² || 14 verba προσέρχεται —
 διαστέλλεται exc. Orib. III 76—77 || 16 τὸ add. Daremberg | ἐκ-
 πίπτει B || 18 οὐ ῥηγνυμένων DV καὶ ῥ. b || 23 τε om. DV ||
 24 τὸ καὶ L τὸ κατὰ DUV || 26 ἐργεῖν L ἔχειν cett.

τοῦ διαβρέξαι τῶν μητρῶν τὸν || ἀνχένα. παντοίως 235
 γὰρ δὴ τὰ γε τῆς φύσεως εὐπορα καὶ συγχρηται, κα-
 θάπερ δέδεικται πολλάκις, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἅπασιν τοῖς
 καὶ ἄλλως ἐξ ἀνάγκης ἐσομένοις. οὕτω γοῦν καὶ τοῖς
 5 ὑγροῖς τούτοις τοῖς περὶ τὸ ἔμβρυον ἀναγκαίαν ἔχουσι
 τὴν γένεσιν εἰς τε τὴν ἄλυπον ὄχνησιν ἔτι κυνόμενον
 τοῦ ζώου κατεχρήσατο καὶ τὴν ἐν τοῖς τόκοις ἐτοιμὴν
 ἐκπτωσιν. οὕτω δ' εἰσὶ λεπτοὶ καὶ ἀραχνοειδεῖς οἱ
 ὑμένες, ὥστ', εἰ μὴ μετρίως τις αὐτῶν ψάνοι κατὰ τὰς
 10 ἀνατομάς, ἀπορρήγνυσθαι ῥαδίως. πῶς οὖν οὐκ ἀπορ-
 ρήγνυνται καὶ θεούσης ἐνλοτε καὶ πηδώσης τῆς κυνύ-
 σης; ἐν καὶ τοῦτ' ἐστὶ τῆς φύσεως μηχανήμα σοφώτα-
 τον γινγνωσκούσης, ὥς λεπτοῖς σώμασιν εἰς δυσπάθειαν
 ἐπικουρία μερίστη μία πᾶσιν ἢ κατ' ἀλλήλων ἐπιβολή.
 15 τὰ γοῦν ἐξ ἐρίων ἢ τινων ἄλλων τριχῶν ἢ ἰνῶν
 ὑφαινόμενά τε καὶ πλεκόμενα παμπόλλην ἐκ τῆς συν-
 θέσεως ἰσχὺν ἐπικτᾶται κατὰ μόνας ἐκάστου τῶν συν-
 όντων ἀσθενεστάτου τὴν φύσιν ὑπάρχοντος. εἰ τοίνυν
 μὴ μόνον ὁμιλήσειεν ἀλλ' ἡλίκοις, ὥσπερ ταυτὶ τὰ ὑφαι- 236
 20 νόμενά τε καὶ πλεκόμενα πρὸς ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ σύμ-
 φυσιν ἀκριβῆ προσεκτέσταιτο, πολλαπλασιάζοιτ' ἂν αὐτοῖς
 καὶ τῆσδε τὰ τῆς ἰσχύος. οὐκὸν τοῦτο θαυμαστόν,
 εἰ τέτταρες ὑμένες ἐπικείμενοι κατ' ἀλλήλων τὴν ἰσχὺν
 ἐκ τῆς συνθέσεως ἐκτήσαντο, ἀλλ' ἐκείνο τὸ θαυμα-
 25 σιώτατον, ὅτι μὴ μόνον ἐπιβέβληνται κατ' ἀλλήλων,

2 τὰ τε U || 7 καὶ εἰς τὴν BL | ἐτοιμῶν D || 8 verba οὕτω —
 ῥαδίως exc. Orib. III 77 | ἀραχνοειδεῖς BU² ἀραχνώδεις cett. ||
 10—11 ἀπορρήγνυνται L -ννται cett. || 12 μηχανήμα τῆς φύσεως
 DV || 13 λεπτοῖς U² δεητοῖς U¹ || 17—18 συνόντων U || 19 ταυτὶ
 LU ταύτῃ DV αὐτὰ B || 21 προσεκτέσταιτο DUV || 23 ἀλλήλων
 DV || 25 ἐπιβέβληται DUV

ἀλλὰ πολλαχόθι μὲν συμφύονται, πολλαχόθι δὲ συναρ-
 τῶνται λεπταῖς ἰνῶν διαφύσεσιν ἐνῶσαι βουλευθείσης
 αὐτοὺς ὡς οἶόν τε τῆς φύσεως, ἵν', ἥς ἕκαστος ἰσχύος
 ἡπόρει παρ' ἑαυτοῦ, ταύτην ἐξ ἀλλήλων ἅπαντες κτή-
 σονται. τί δὴ οὖν, ἴσως ὑπολήπεται τις, οὐκ εὐθὺς 5
 ἐξ ἀρχῆς ἕκαστον αὐτῶν ἢ φύσις ἰσχυρὸν ἀπειργάσατο,
 προνοουμένη γε δὴ τῆς δυσπαθείας ἀπάντων; ὅτι, πα-
 χεῖς εἶπερ αὐτοὺς ἐποίησε καὶ σκληροὺς — οὐ γὰρ
 δὴ καὶ ἐξ ἄλλου γέ τινας τρόπου τὴν ἰσχὺν οἶόν τ' ἦν
 ἐκπορίσασθαι — βάρος γ' ἂν τι σὺν ὄγκῳ μεγίστῳ τῆς 10
 κυούσης ἐξῆψεν, οὐκ ἐκείνῃ μόνῃ λυπηρόν, ἀλλὰ καὶ
 237 στενοχωρίαν οὐκ ἀναγκαίαν παρῆξον τῷ || κνουμένῳ·
 καὶ μέντοι καὶ δύσρηκτος ἂν ἕκαστος αὐτῶν ἐγένετο
 κατὰ τὸν τοῦ τίκτειν καιρόν. ὅπως οὖν ἢ τε τῆς μή-
 τρας εὐρυχωρία πᾶσα σχολάζει τῷ κνουμένῳ, καὶ ἦττον 15
 ὑπὸ βάρους ἢ κύουσα διοχλοῖτο, καὶ ὁμοίως ἐν τῷ τόκῳ
 ῥηγνύονται, λεπτοὺς εὐλόγως ἢ φύσις ἐργασαμένη τοὺς
 ὑμένας ἅπαντας τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῖς ἐκ τῆς πρὸς
 ἀλλήλους συμφύσεως ἐτεχνήσατο. τί δὴ τὸ τέχνημα
 τῆς φύσεώς ἐστι — τοῦτο γὰρ ὑπόλοιπον εἶπειν — 20
 ἵνα, καίτοι τὸν πόρον ἔχοντος ἤδη τοῦ τραχήλου τῆς
 κύστεως, ᾧ μετὰ τὴν ἀποκύψιν οὐροῦν χρῆται τὸ
 ζῷον, εἰς τοῦτον μὲν μηδέν, ἅπαν δ' εἰς τὸν ὀμφαλόν
 τε καὶ τὸν οὐραχὸν ἐπανέρχεται τὸ οὖρον; ἐχρῆν γὰρ
 ἐκατέρωθεν τῆς κύστεως ἐκροὰς ἐχούσης μηδὲν μᾶλλον 25
 αὐτὸ κατὰ τὸν οὐραχὸν ἢ κατὰ τὸν αὐχένα κενοῦσθαι.

1 συμφύονται codd. -εται a | πολλαχόθεν DV bis || 2 ῥῶσαι
 L¹ γρ. ἐνῶσαι L² || 6 ἰσχυρὸν ἢ φύσις BL || 7 δὴ om. U | συμ-
 παθείας DV || 9 καὶ om. BL || 10 γ' om. D || 13 ἐγένετο DL ||
 17 ῥηγνύονται LU -νύοιτο cett. || 19 δὴ] δὲ DV || 22 ᾧ BL
 ὥστε U τὸ DV | οὐροῦν] οὐρεῖν U οὖρον DV || 23 εἰς] εἰ U,
 τοῦτο DUV | μὲν] μὲν δὴ D | 26 οὐρανὸν DV

τὰ μὲν δὴ λελεγμένα τοῖς ἰατροῖς ἱκανῶς ἐστὶν ἄτοπα,
καὶ τοὶ κατὰ γε τὴν πρόχειρον φαντασίαν ἱκανῶς ὄντα
πιθανά. δύο γὰρ δὴ ταῦθ' ὥς ὁμολογούμενα λαβόν-
τες, τό τε καθ' ὁρμὴν ἡμᾶς ἐκκρίνειν τὰ οὖρα καὶ τὸ
5 μήπω χρῆσθαι ταῖς τοιαύταις ἐνεργείαις τὸ κνούμενον,
ἐξ αὐτῶν ἐπιφέρουσιν, ὥς || εὐλόγως γίγνοιτο κατὰ 238
τὸν ὁμφαλὸν ἢ ἐκκρισις. οὐ γὰρ δὴ καὶ κατ' αὐτόν
γε μῦς ἐφέστηκεν ὑπηρετῶν τῇ κατὰ προαίρεσιν ἐνε-
ργείᾳ τοῦ ζῴου καθάπερ ὁ κατὰ τὸν τράχηλον τῆς κύ-
10 στεως. λέληθε δ' αὐτοὺς τὰ μέγιστα, καὶ τοῦ παντός
ἀμαρτάνουσιν οὐκ εἰδότες, οὐθ' ὅτι τοῦ σφίγγεσθαι
τὸν τράχηλον τῆς κύστεως ὁ μῦς οὗτος ἔχει τὴν ἐξου-
σίαν, οὐθ' ὅτι τὸ κνούμενον ἤδη χρῆται ταῖς καθ'
ὁρμὴν ἐνεργείαις, οὐθ' ὅτι τὸ τέλειον ζῶον, ἐπειδὴ
15 οὐρησθαι προέληται, τὸν μὲν ἐφεστῶτα τοῦτον μὲν τῷ
πόρῳ τῆς ἐκροῆς ἐκλύει τε καὶ χαλᾷ τῆς τάσεως, ὥσπερ
γε καὶ τοὺς περὶ τὴν ἔδραν, ὅταν ἀποπατήσῃ προέλ-
ται, περιστελλομένης δὲ φυσικῶς τῆς κύστεως τοῖς
ἐνδον ἑαυτῆς ὑγροῖς ἢ ἐκκρισις γίγνεται, συνεργούν-
20 των τι καὶ τῶν κατὰ τὸ ἐπιγάστριον μυῶν, ὅταν
ἀθροώτερον ἐκκρίναι προελώμεθα. περὶ μὲν δὴ τού-
των ἔν τε τοῖς Περὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων ὑπομνή-
μασι καὶ τοῖς Περὶ μυῶν κινήσεως καὶ τοῖς τῶν Ἀνα-
τομικῶν ἐργειρήσεων ἀντάρκως εἴρηται. περὶ δὲ τοῦ
25 ζῴου ἤδη τὸ κατὰ γαστρός || ὑπάρχειν, ὅταν γε διαπε- 239
πλασμένον ἄπασιν ἢ τοῖς μορίοις, ἔν τε τοῖς Περὶ
ἀποδείξεως ὑπομνήμασιν εἴρηται καὶ τοῖς Περὶ τῶν
Ἱπποκράτους τε καὶ Πλάτωνος δογμάτων. ἀλλὰ καὶ

4 τὸ] τότε DV || 6 ὥστ' codd. | γένοιτο B || 7—8 γε post δὴ
colloc. DV || 14 τὸ om. DUV || 15 οὐρηθῆναι U || 22 τῶν om.
DUV || 23 κινήσεων LU | καὶ U

εἰ μὴ ξῶρον εἴη τὸ κατὰ γαστρός, ὁμοίως ἄπορον. ὁ
 μὲν γὰρ τὸ στόμα τῆς κύστεως κλείων μῦς ἀργὸς
 ἔσται· περιστελλομένης δ' αὐτῆς περὶ τὴν ἐνυπάρχου-
 σαν ὑγρότητα κατὰ τοὺς δύο πόρους εὐλογον ἐκκρι-
 νεσθαι τι καὶ μὴ καθ' ἓνα μόνον τὸν ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν 5
 ἀνήκοντα. τοιαύτη μὲν ἡ κατὰ τὸν λόγον ἀπορία.
 τὸ δ' ἔργον αὐτὸ δείκνυσιν τὴν εἰς ἅπαν εὐμηχανίαν
 τῆς φύσεως, ἣν ἔστι σοι κἂν ταῖς διαιρέσεσι τῶν ἐμ-
 βρύων θεασαμένῳ πρότερον οὕτως ἐξευρεῖν τῷ λόγῳ
 τὴν αἰτίαν. διελὼν γὰρ τὸ προκείμενον τῆς κύστεως 10
 περιτόναιον ἅμα ἅμφω ποιεῖ, τὸν μὲν ὀμφαλὸν ἀνα-
 τεῖναι, τὸ δ' ἐν τῇ κύστει περιεχόμενον ἐκθλίψαι,
 περιλαμβάνων τῇ χειρὶ. θεάσει δὲ τὸ οὖρον ἐκρέον
 εἰς τὸν ἀλλαντοειδῆ διὰ τοῦ κατὰ τὸν ὀμφαλὸν πόρου.
 καὶ μὲν δὴ καὶ εἰ θλίψαις πάλιν αὐτὸν τὸν ἀλλαντο- 15
 240 εἰδῆ, πληρώσεις || τὴν κύστιν, εἴτ' αὖθις τὴν κύστιν
 θλίβων πληρώσεις τὸν ὑμένα, καὶ σε τὸ γιγνόμενον
 αὐτὸ διδάξει διὰ τε τὴν εὐθύτητα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ
 κατὰ τὸν ὀμφαλὸν πόρου φθάνον ἐκρεῖν ταύτῃ τὸ
 οὖρον. ἢ τε γὰρ εὐρύτης ἡ κατὰ τὸν οὐραχὸν πολ- 20
 λαπλάσιός ἐστι τῆς κατὰ τὸν ἀνχένα τά τε τῆς εὐθύ-
 τητος οὐδὲ παραβάλλεσθαι δίκαια. σκολιὸς μὲν γὰρ
 ἱκανῶς ὁ τῆς κύστεως ἀνχὴν, εὐθύς δ' ἀκριβῶς ὁ
 οὐραχός, ἀνατεταμένου γε δὴ τοῦ παντὸς ὀμφαλοῦ καὶ
 οἷον κρεμαμένου διὰ τῶν κατὰ τὸ χορίον ἀγγείων ἐκ 25
 τῆς ὑστέρας, μῦς δ' οὐδεὶς ἔξωθεν περιβέβληται τῷ

2 γὰρ BLU δὴ DV || 6 ἀνήνεκται V || 8 ἔστι] ἔτι U ||
 11 ποιεῖ U || 11—12 ἀνάτειναι L || 12 ἐκθλίψαι scripsi: ἐκθλί-
 ψει U ἐκθλίβειν DLV ἐκθλίβε B || 14 ἀλλαντοειδῆ LV, item
 v. 15—16 || 15 θλίψαις LUV θλίψες B θλίψις D || 22 δίκαιον B ||
 24 γε om. D || 25 ἀποκρεμαμένου BL

οὐραχῶ φύλαξ τῆς ἀκαίρου τῶν περιττωμάτων ἐκροῆς,
ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀποκνηθέντων ὁ περὶ τὸν τράχηλόν
ἔστι τῆς κύστεως. οὐδεὶς γὰρ καιρὸς ἀνεπιτήδειος τῷ
κνουμένῳ πρὸς τὴν τοῦ τοιούτου περιττώματος ἐκκρι-
5 σιν, ὥσπερ τοῖς ἤδη τελείοις. ἐπὶ μὲν δὴ τούτων
εὐλόγως ὁ μῦς ἐφέστηκε μηδὲν ἔξωθεν παριείς πρὶν
κελεῦσαι τὸν λογισμόν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐμβρύων περιττὸς
ἂν ᾦν καὶ μάταιος· οὐδὲν δ' ἡ φύσις ἐργάζεται μάτην.

Cap. VI. Ἄλλ' ἐπεὶ καὶ περὶ τούτων ἀντάρκως 241
10 εἴρηται, μεταβάντες ἐπὶ τὰ κατάλοιπα τῆς ἐν τοῖς ἐμ-
βρύοις κατασκευῆς, ἣ διαλλάττει τῶν ἀποκνηθέντων,
ἐξηγησώμεθα καὶ τὴν ἐν ἐκείνοις τέχνην. ἔσται δ'
οὐδενὸς ἥττον ἄξιον θαύματος ἐπ' αὐτῶν τὸ μέγεθος
τοῦ ἥπατος εὐθύς γε κατ' ἀρχάς, ἡνίκα πρῶτον ἐναρ-
15 γῶς ἔστιν ἰδεῖν ἕκαστον τῶν τοῦ κνουμένου μορίων
διαπεπλασμένον, ἀτὰρ οὐχ ἡμιστά καὶ μέχρι τοῦ τόκου.
πλέονι μὲν οὖν μέτρῳ τῆς τῶν ἄλλων ἀναλογίας ὑπερ-
έχει τὸ ἥπαρ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις, ὑπερέχει δ' οὐκ
ὀλίγῳ καὶ μέχρι τῆς ἀποκνήσεως. ἐφεξῆς δ' ἐγκέφαλός
20 τε καὶ καρδία πλεονεκτοῦσι τῆς τῶν ἄλλων μορίων
ἀναλογίας. καὶ γίνεται τοῦτο, διότι φλεβῶν μὲν ἀρχὴ
τὸ ἥπαρ ἔστιν, ἀρτηριῶν δ' ἡ καρδία, νεύρων δ' ὁ
ἐγκέφαλος. εὐλόγον οὖν, ὥσπερ οἰκίας θεμέλια καὶ
νεῶ κρηπίδα καὶ πλοίου τρόπιν οἱ τούτων δημιουργοὶ
25 πρῶτα πηξάμενοι μετὰ ταῦτ' ἀσφαλῶς ἐπ' αὐτοῖς ἀνι-
στᾶσι τὰ δημιουργήματα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν τοῖς
ζώοις τὴν φύσιν || ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἀσφαλῶς ἥδη 242

5 ἥδη τοῖς U || 12 ἐξηγησώμεθα L (o in ras.) | δ'] γὰρ BL²
γ' L¹U || 14 γε codd. τε k || 16 τῆς τοῦ DUV || 23 verba ὥσπερ
οἰκίας — εἰργάσατο exc. Theophil. V 33 | θεμέλια BLU θεμέ-
λιον DV || 25—26 ἀνίστησι DLUV

πεπηγνίας ἕκαστον γένος τῶν ἀγγείων ἐκφύσασαν εἰς
 ἅπαν ἀποτείνειν τὸ σῶμα. πλείονος δ' οὔσης τῷ κυο-
 μένῳ ζῳῇ τῆς ἐκ τῶν φλεβῶν χρείας, ὥς ἂν ἄκρι-
 πλείστου διοικουμένῳ δίκην φυτοῦ, τὴν ἀρχὴν τούτων
 εὐθέως ἀπὸ τῆς πρώτης γενέσεως ἰσχυροτάτην εἰργά-
 σατο. τῷ μὲν γὰρ ἐγκεφάλῳ καὶ τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς
 ἀπ' αὐτῶν ἐκπεφυκόσιν ὀργάνοις ἢ παρὰ τῶν φλεβῶν
 ἀναγκαῖα χρεῖα χωρὶς αἵματος μήτε γεννηθῆναι μήτ'
 αὐξηθῆναι δυναμένοις· ἥπατι δὲ καὶ φλεψὶν ἀρτηριῶν
 μὲν ὀλίγη χρεῖα, νεύρων δ' οὐδεμία πρὶν τελεωθῆναι.¹⁰
 διὰ τοῦτ' οὖν ἰσχυρὸν μὲν καὶ μέγα τὸ φλεβῶδες γένος
 εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἢ φύσις ἀπειργάσατο, τῶν δ' ἄλλων
 ἐκάτερον ἐπὶ τούτοις αὐθις αὐξάνειν ἤρξατο. διὰ τί
 δὲ καὶ ὁ πλεῦμων ἐπὶ τῶν ἔτι κυομένων ἐρυθρός
 ἐστίν, οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν τελέων ζῳῶν ὑπόλευκος;¹⁵
 ὅτι τρέφεται τηρικαῦτα, καθάπερ τᾶλλα σπλάγχνα, δι'
 ἀγγείων ἕνα χιτῶνα λεπτὸν ἐχόντων· εἰς ταῦτα γὰρ
 ἐκ τῆς κοίλης φλεβὸς ἀφικνεῖται τὸ αἷμα κατὰ τὸν
 τῆς κνήσεως καιρὸν. ἀποκνηθέντων δὲ τυφλοῦται
 243 μὲν ἢ τῶν ἀγγείων σύντρησις, ἐμπίπτει δ' εἰς αὐτὰ²⁰
 πνεῦμα μὲν πλείστον, ὀλίγιστον δ' αἷμα, καὶ τοῦτ'
 ἀκριβῶς λεπτόν. ἀλλὰ καὶ κινεῖται τηρικαῦτα διηνεκῇ
 κίνησειν ὁ πλεῦμων ἀναπνέοντος τοῦ ζῳοῦ. κοπτόμε-
 νον οὖν ὑπὸ τοῦ πνεύματος τὸ αἷμα κατὰ διττὴν κί-
 νησιν, ἣν τε ἐκ τῶν ἀρτηριῶν ἔχει καὶ ἣν ἐξ ὅλου²⁵
 τοῦ πλεύμονος ἐπικτᾶται, λεπτότερον ἔτι καὶ μαλακώ-
 τερον ἑαυτοῦ καὶ οἷον ἀφρωδὲς γίγνεται. καὶ διὰ

1 ἐκφύσασαν L²U² ἐκφύσασα B φύσασα DV || 2 πλείονος B ||
 4 διοικουμένου BU || 6 τῷ ἐν DV || 8 γεννηθῆναι L || 10 τελεωθ.
 BD || 17 ἀγγείων om. V (lacun.) ἀνείγων D || 20 συμμετρῆσις DU ||
 24 οὖν BLU¹ μὲν οὖν DU² | ὑπὸ] ἀπὸ DL¹ || 26—27 μαλακὸν
 DU V

τοῦτο μεταπίπτει τῆς σαρκὸς τοῦ πλεύμονος ἢ φύσις
 ἐξ ἐρυθρᾶς καὶ βαρείας καὶ πυκνῆς εἰς λευκὴν καὶ
 κούφην καὶ ἀραιάν· ὅπερ ἔφην, οἷμαι, χρησιμώτατον
 αὐτῷ κατὰ τὰς ἀναπνευστικὰς κινήσεις ἐπομένῳ τῷ
 5 θώρακι· δυσκίνητος γὰρ ἂν ἦν ὑπὸ βάρους ὁμοίαν
 σάρκα τοῖς ἄλλοις σπλάγχνοις λαβών. ἄξιον οὖν ἐστὶ
 καὶ τῷδε θαυμάζειν τὴν φύσιν, ἥνίκα μὲν ἐχοῖν ἀν-
 ξάνεσθαι μόνον τὸ σπλάγχνον, ἀκριβὲς αἷμα χορηγοῦ-
 σαν αὐτῷ, μεταπεσόντος δ' εἰς τὸ κινεῖσθαι κούφην
 10 τὴν σάρκα καθάπερ τι πτέρωμα ποιήσασαν, ὅπως ἐτοί-
 μως ὑπὸ τοῦ θώρακος διαστέλλοιτό τε καὶ συστέλλοιτο.
 διὰ ταῦτα τοιγαροῦν ἐγένετο || καὶ ἡ τῆς κοίλης φλεβὸς 244
 πρὸς τὴν ἀρτηρίαν τὴν φλεβώδη σύντρησις ἐπὶ τῶν
 ἔτι κνουμένων. ἔτε δ' οἷμαι τοῦ ἀγγείου τούτου τὰ
 15 φλεβὸς ὑπηρετοῦντος τῷ σπλάγχνῳ, θάτερον ἀναγκαῖον
 ἦν εἰς ἀρτηρίας χρεῖαν μεταπεσεῖν, καὶ διὰ τοῦτο
 συνέτρησε καὶ τοῦθ' ἡ φύσις εἰς τὴν μεγάλην ἀρτη-
 ρίαν. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν, ἐπειδὴ διάστημα τι μεταξὺ
 τῶν ἀγγείων ἦν, ἕτερον τρίτον μικρὸν ἀγγεῖον ἔμφω
 20 συνάπτειν ἐδημιούργησεν. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων τῶν
 δυοῖν, ἐπειδὴ καὶ ταῦτ' ἔψαυεν ἀλλήλων, οἷον ὁπλὴν
 τινα κοινὴν ἀμφοῖν ἐτετρήνατο καὶ τινα κατ' αὐτῆς
 ὑμένα δίκην ἐπιθήματος ἐτεχνήσατο πρὸς τὸ τοῦ πνεύ-
 μονος ἀγγεῖον ἐτοίμως ἀνακλινόμενον, ὅπως εἴκη μὲν
 25 τῇ ῥύμῃ τῆς φορᾶς τοῦ αἵματος ἐκ τῆς κοίλης ἐπιθ-
 ρέοντος, ἀποκωλύει δ' αὐτὴς εἰς αὐτὴν ἐπανέρχεσθαι

2 λεπτήν DV || 11 ὑπὸ] ἀπὸ D || 12 καὶ ἡ] καὶ U || 14—15
 τὰ φλεβὸς codd. τῆς φλ. b || 15 θάτερον L² || 19 τρητὸν DV ||
 22 ἐτετρήνατο DL¹UV ἐτεκλήνατο BL² || 23 ἐτεχνήσατο superscr.
 τε V ἐτεπεκνήσατο D || 23—24 πνεύμονος superscr. πνεύματος U² ||
 24 εἴκη] ἦκη U ἦκει B || 26 ἀποκωλύει U

τὸ αἶμα. ταυτὶ μὲν οὖν ἅπαντα θαυμαστά τῆς φύσεως
 ἔργα, παντὸς δ' ἐπέκεινα θαύματος ἢ μετὰ ταῦτα σύμ-
 φυσις τοῦ προειρημένου τμήματος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν
 ἄρτι γεγεννημένων ζώων ἢ πρὸ μιᾶς ἢ δυοῖν ἡμερῶν,
 ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ τετάρτων καὶ πέντε καὶ πλεόνων
 245 ἔστιν ὅτε || συμφυόμενον ἔστιν εὐρεῖν τὸν ἐπὶ τοῦ τμή-
 ματος ὑμένα, συμπεφυκότα δ' οὐδέπω. τελειωθέντος
 δὲ καὶ τὴν οἰκείαν ἀκμὴν ἀπολαβόντος τοῦ ζώου θεα-
 σάμενος τὸ χορὸν ἅπαν ἀκριβῶς στεγανὸν ἀπιστήσεις
 γεγονέναι ποτὲ χρόνον, ἥνικα διετέτρητο, πολὺ δὲ 10
 μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἔτι κυουμένων ἢ νεωστὶ γεγεννημένων
 ἰδὼν τὸν ὑμένα κατὰ μόνην μὲν τὴν ῥίζαν ἐστηριγμέ-
 νον, αἰωρούμενον δ' ἐν τῇ τῶν ἀγγείων κοιλότητι τὸ
 σύμπαν αὐτοῦ σῶμα νομεῖς ἀδύνατον εἶναι σύμφυσιν
 ἀκριβῇ δέξασθαι ποτ' αὐτόν. ὅποσα γοῦν νευρώδη τ'
 15 ἔστι καὶ λεπτά, καὶ ἐν τῷ παραχοῇμά τις ἐπιχειρήσει
 συμφύειν αὐτὰ μετὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν, οὐ τυγχά-
 νει τοῦ σκοποῦ, μήτι γε δὴ τυλωθέντα χρόνῳ πλείονι.
 καὶ μὴν ὃ γ' ὑμὴν ἐκεῖνος εἰς ἀκριβῇ σύμφυσιν ἤκει
 τοῦ χρόνου προϊόντος, οὐθ' ὑπὸ τοῦ νευρώδους ἢ λε- 20
 πτοῦς ὑπάρχειν οὐθ' ὑπὸ τοῦ κινεῖσθαι τε καὶ σείεσθαι
 διὰ παντὸς ἐμποδιζόμενος. οὕτω δὲ καὶ τὸ συνάπτον
 ἀγγεῖον τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν τῇ κατὰ τὸν πλεύμονα
 246 φλεβὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τοῦ ζώου μορίων || ἀνέ-
 νομένων οὐ μόνον ἀναυξές, ἀλλὰ καὶ λεπτότερον ἀεὶ 25
 φαίνεται γιγνόμενον, ὥς ἐν τῷ χρόνῳ προϊόντι παν-

1 ἅπαντα post φύσεως colloc. BL || 3 ἐπὶ μὲν BLU καὶ DV || 10 τῶν χρόνων DV || 11 ἔτι om. U || 13 αἰωρούμενον BL
 ἔωρούμενον U θεωρούμενον DV || 14 ἐαυτοῦ BLU || 18 τυλωθέντα
 BLU τυφλωθέντα DV | πλείονι DV || 19 γ' om. D² || 23 πλεύ-
 μονα U πν. cett.

τάπασιν ἀπομαραίνεσθαι τε καὶ ξηραίνεσθαι. τὸ μὲν
οὖν τεχνικῶς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα διαπράττεσθαι τὴν
φύσιν ἢ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐνδείκνυται χρεῖα· τὴν
δύναμιν δ' αὐτῆς, ἣ πρᾶττει ταῦτ' ἐξευρεῖν μείζον ἢ
5 καθ' ἡμᾶς, οἱ γ' οὐδὲ τὴν ἀρχήν, ὅτι δύναται τι, πι-
στεύομεν, εἰ μὴ πολλάκις ἐναργῶς θεασάμεθα. περὶ
μὲν δὴ τούτων ἤδη παύσομαι γράφων. εἴρηται γὰρ
οὐκ ὀλίγάκις κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὑπὲρ αὐτῶν,
ἡνίκα καὶ περὶ τῶν τοῦ πνεύματος ὀργάνων ὁ λό-
10 γος ἦν.

Cap. VII. Μνημονεύσω δ' ἄλλου τινὸς ἔργου τῆς
φύσεως, ὁμοίως μὲν θαυμαστοῦ, γινγνωσκομένου δ'
ἅπασι καὶ πρὸ τῆς ἀνατομῆς. οὐδεὶς γοῦν ἀγνοεῖ
περὶ τοῦ στομίου τῶν μητρῶν, οὗθ' ὅπως ἀκριβῶς
15 ἔσφριγται τε καὶ κέκλεισται κατὰ τὸν τῆς κνήσεως
χρόνον οὗθ' ὅπως ἐπὶ πλείστον ἀνοίγνυται κατὰ τὴν
τοῦ τόκου προθεσμίαν. γίγνεται δ' ὁ τόκος οὗτος,
ἡνίκ' ἂν ἤδη τὸ κνούμενον ἦ τέλειον, ὥς διὰ || στό- 247
ματος δύνασθαι τρέφεσθαι. κατὰ μὲν οὖν τὸν ἄλλον
20 ἅπαντα χρόνον οὐδὲ μῆλης πυρῆνα καθεῖναι δυνατὸν
εἴσω τοῦ τῶν μητρῶν ἀνχένος· ἐν δὲ ταῖς ἀποκνήσεσιν
ὅλον τὸ ζῶον ἐντεῦθεν ἐξέρχεται. ὥσπερ οὖν καὶ ὁ
μικρὸν ἔμπροσθεν εἰρημένος ὑμῖν ὅτι μὲν οὖν συμ-
φύεται τοῖς ἀγγείοις, ἐναργῶς ὁρῶμεν, ὅπως δὲ γίγνε-
25 ται τοῦτο, μείζον ἐστὶν ἀνθρωπίνης γνώσεως, οὕτω
κάπλ τῶν ὑστερῶν, ὅτι μὲν οὖν ἀνοίγνυται τὸ στόμα

2 διαπράττεσθαι LV διαπλάττεσθαι BDU *plasmata* N ||
5 οἱ γ' codd. εἰ b || 7 μὲν οὖν δὴ U || 9 πνεύματος L πνῆς U
πνεύμονος DV || 13 οὖν D || 14 στομίου BLU στόματος DV ||
15 κέκλεισται] κενόλληται DV || 20 οὐδὲ γὰρ B | μῆλης BLU
μίαν D μί V || 23 μικρῶν πρόσθεν B || 26 καὶ ἐπὶ BL ἐπὶ U

τοσοῦτον, ὅσον ἱκανὸν εἶναι τοῖς ἐμβρύοις εὐπετῇ
 παρασχεῖν ἔξοδον, ἅπαντες ἴσασιν, ὅπως δὲ γίνεται
 τοῦτο, πλεόν τοῦ θαυμάζειν οὐδὲν ἴσμεν. ἀλλ' ἡ φύσις
 καὶ ταῦτα καὶ τἄλλα σύμπαντα περὶ τὴν ἀποκύνειν
 τοῦ ζώου μηχανᾶται περιττὰ σοφίσματα. καὶ γὰρ
 ὅπως ἐν δέοντι σχήματι τῷ τῆς μήτρας ἀνχέει πελάζοι
 καὶ ὅπως διεξέρχονται χωρὶς τοῦ πληγῆναι τι μέλος ἢ
 παραρθρῆσαι κώλον, οὐ σμικρὰν ἐποίησατο πρόνοιαν
 τὴν κεφαλὴν τοῦ κνουμένου πρώτην ἐντιθεῖσα τῷ τῆς
 μήτρας ἀνχέει καὶ διὰ τούτου τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ μο-
 ρίοις ὁδοποιοῦσα. καίτοι γ' εἰ πλάγιον ἢ ἐγκάρσιον
 ἐπὶ τὴν ἔξοδον ἦι τὸ ἐμβρυον ἢ εἰ κατὰ μήκος μὲν,
 248 ἀλλ' οὐχ ὥς νῦν, ἢ ἦτοι τὴν ἀρχὴν οὐκ ἂν ἐνήρμοιτεν,
 ὥσπερ καὶ γίνεται ποτε σπανιάκις, ἢ σκέλος ἢ χεῖρ
 πρὸ τῆς κεφαλῆς ἐναρμοσθέντα χαλεπὴν τοῖς ἄλλοις 15
 μέλεσι τὴν ἔξοδον ἀπειργάσατο. ἀλλ' εἰ μὲν ἦτοι τρεῖς
 ἢ τετράκις ἐπιτηδείως ἐκπίπτον ἅπαξ ἐκωλύετο, συν-
 έβαινεν ἂν οὕτω γε τετρακοσίων ἐμβρύων, εἰ τύχοι,
 τοῖς ἑκατὸν ἐμποδίζεσθαι· ἐπεὶ δὲ μυριάσι παμπόλ-
 λαις ἅπαξ πον τοῦθ' ὁρᾶται γιγνόμενον, ἀνάμνησις 20
 μὲν ἡμῖν ἐντεῦθεν ὅτι ἀπολαύομεν ἀγαθῶν ἐκ τοῦ
 διαπλάττοντος τεχνίτου, γνώσις δ' ἐναργῆς οὐ τῆς
 σοφίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. τίς γὰρ
 ἢ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος ἀγαθὸς οὕτω δημιουργός,

7 μέλος L¹ μέρος L² || 9 πρώτην BLU πρώτον DV || 12 ἦτοι
 scripsi: εἴη U ἦ L om. DV | ἢ εἰ BL ἢ U ἴοι DV ἢ ἐκπίπτοι b ||
 13 ἦτοι codd. ἢ κατὰ b | ἀρχὴν codd. κεφαλὴν ch || 14 post
 σκέλος add. ἐκπίπτοι b, om. codd. || 15 ἐναρμοσθέντα codd.,
 om. b || 16 ἀπειργάσατο BL ἀπειργάζεσθαι DUV || 17 οὐκ add.
 ante ἐπιτηδείως b, om. codd. || 18 γε om. BL || 19 τοῖς] τοῦ
 DV | ἐπεὶ δὲ LU ἐπὶ δὲ D ἐπειδὴ ἐν B | 21 ἡμῖν om. L¹U ||
 22—23 τῆσδε σοφ. U

ὥς ἐν πολλαῖς μυριάσιν ἔργων δυσκατορθώτων ἀμαρ-
 τάνειν ἄπαξ; ἄρ' οὖν ταῦτα μόνον ἄξιον ἐπαινέειν τὴν
 φύσιν, ἢ τὸ πάντων θαυμάτων μέγιστον θαῦμα τοῦτ'
 οὐπω λέλεκται, τὸ διδάξαι τὸ γεννώμενον ἀπάντων
 5 τῶν μορίων τὰς ἐνεργείας; οὐ γὰρ στόμα μόνον καὶ
 στόμαχον καὶ γαστέρα τροφῆς ὄργανα παρεσκεύασεν, 249
 ἀλλ' εὐθύς, ὅπως χρήσαιτο τούτοις, ἐπιστάμενον ἐγέν-
 νησε τὸ ζῶον αὐτοδίδακτον τινα σοφίας δύναμιν ἐν-
 θεῖσα, καθ' ἣν ἕκαστον τῶν ζώων ἐπὶ τὴν οἰκείαν
 10 ἑαυτῷ τροφήν ἀφικνεῖται. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σύμπαντα
 καιρὸς ἕτερος ἐξηγήσεται. τῷ δ' ἀνθρώπῳ τροφήν
 μὲν τὸ γάλα παρεσκεύασεν, εἰς μίαν δ' ἄμφω προθε-
 σμίαν ἤγαγεν, ἐν μὲν τοῖς τῆς κυησάσης τιτθοῖς τὴν
 τροφήν, ἐν δὲ τοῖς μέλλουσι τρέφεσθαι τὴν πρὸς τὸν
 15 τοιοῦτον χυμὸν ὁρμήν. εἰ γὰρ ἐνθεῖη τις τὴν θηλήν
 τοῦ τιτθοῦ τῷ στόματι τοῦ βρέφους, αὐτίκα μὲν σφίλ-
 γει τοῖς χείλεσιν, αὐτίκα δὲ διαστείλαν τὰς γνάθους
 ἐπισπᾶται καὶ περὶ τὴν κυρτῶσαν τὴν γλῶτταν ὥθει κατὰ
 τῆς φάρυγγος, ὥς ἐκ πολλοῦ χρόνου μεμελετηγός. ἐν-
 20 τεῦθεν δ' ὁ στόμαχος εἰς τὴν γαστέρα παραπέμπει,
 καὶ οὗτος ὥσπερ δεδιδαγμένος· εἴθ' ἢ μὲν ἀπολαύσασα
 τὸ περιτιτὸν ἀποπέμπει τοῖς ἐντέροις· τὰ δ' ἐφεξῆς
 ἀλλήλοις μεταδίδωσιν ἄχρι τοῦ τελευταίου. γένεσις
 δ' ὀδόντων τούντεῦθεν ἐκδέχεται τὸ βρέφος, ὥς ἂν
 25 μὴ διὰ παντὸς ἢ ἐνοχλοῖη τῇ μητρὶ· καὶ σὺν αὐτοῖς 250
 ἐνέργεια μασήσεως αὐτοδίδακτός τις ὁμοίως ταῖς ἄλλαις

1—2 ἀμαρτεῖν L² || 2 ἐπαινέσειν BL || 4 γενόμενον B ||
 10 ἑαυτῷ BLU ἑαυτοῦ DV || 13 τιτθοῖς om. DV τιτθοῖς τῆς
 κυησάσης b || 14 post τροφήν (-ῆς D) add. τὴν τίτθην DV |
 ἐν] ἐπὶ U || 19—20 ἐνταῦθα D || 20 περιπέμπει D || 21 ἀπολαύ-
 σουσα DV || 22 τὰ BLU τὴν DV ταῦτα b

ἐνεργείαις ἀφικνεῖται· καὶ τὰλλ' ἐφεξῆς ἅπαντα, περὶ
ᾧν ἑτέρου λόγου διέρχεσθαι. νυνὶ δ', ἐπειδὴ μοι
τέλος ἔχει τὰ προτεθέντα πλὴν ὀλίγων δὴ τινων, ἐπ'
ἐκεῖνα μετιέναι καιρός.

Cap. VIII. Ἔστι δὲ τὰ λείποντα τῇ πάσῃ πραγμα- 5
τεία περὶ τῶν κινούντων μυῶν τὴν κατ' ἰσχίον
διάρθρωσιν εἰπεῖν, ὑπὲρ ᾧν ὅλως οὐδὲν εἶπον, ἕνα τε
λόγον ἀναθεῖναι τοῖς κοινοῖς τοῦ σώματος ὀργάνοις,
ἀρτηρίᾳ καὶ νεύρῳ καὶ φλεβί. ταυτὶ μὲν οὖν ὁ μετὰ
τόδε τὸ γράμμα λόγος ἐκκαιδέκατος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς 10
ἐσόμενος ἐκδέχεται, περὶ δὲ τῶν κινούντων μυῶν τὸ
κατ' ἰσχίον ἄρθρον ἤδη λέγωμεν. τί τοίνυν ἐχρήν
τοῦτο ποικίλαις μὲν ἦττον ἢ τὸ κατ' ὦμον, ἀσφαλεστέ-
ραις δ' ἐκείνου κινήσεσιν ἐπιτήδειον εἶναι, κατὰ τὸ
τρισκαιδέκατον εἴρηται γράμμα. καὶ μὲν γε καὶ περὶ 15
τῶν ὁστέων αὐτῶν, ὅποι' ἔττα τὴν φύσιν ἐστί, καὶ ὡς
ἄριστα κατεσκευάσται [καὶ ταῦτα] πρὸς τὴν ἐνέργειαν,
ἧς χάριν ἐγένετο, κατὰ τὸ τρίτον εἴρηται βιβλίον. ||
251 ἢ γὰρ τῶν πραγμάτων ὁμοιότης εἰς κοινωνίαν ἡγάγε
τοὺς λόγους αὐτῶν. ὅσον οὖν ἰδίον ἐστί τοῦ κατ' 20
ἰσχίον ἄρθρου μόνου μηδενὶ κοινωνοῦν ἑτέρῳ διδα-
σκαλίας ἐν τῷδε ῥηθήσεται. τὰ σκέλη τοῖς ζώοις ἢ
φύσιν ὄργανα βαδίσεως ἐδημιούργησεν, ἵππῳ μὲν καὶ
κυνὶ καὶ ὄνῳ καὶ βοῖ καὶ τοῖς τοιούτοις ἅπασιν ζώοις
τέτταρα, μόνοις δ' ἀνθρώποις τῶν πεζῶν ζώων δύο. 25
πιθήκῳ δ' οὕτως ἔχει τὰ σκέλη, ὡς ἀνθρώπῳ βρέφει
νῦν πρῶτον αὐτοῖς ἐπιχειροῦντι χρῆσθαι· καὶ γὰρ δὴ

7 εἰπεῖν om. DV. | ἕνα τε] πρώτην τε D¹ πρῶτον τε V
ἄτε D² || 8 ἀναθεῖναι D¹ ἀνατείνας D² || 11 ἐκδέχεται DUV ||
12 τί] ὅτι BL || 16 αὐτῶν om. DV de ossibus ipsis N | ἔττα U¹
αὐτὰ U² || 17 καὶ ταῦτα om. U || 27 νῦν DUV νυνὶ L νυνὶ δὲ B

καὶ τοῖς τέτταρσι κώλοις ὥς τετράπουν βαδίζει καὶ
τοῖς προσθίοις ὥσπερ χερσὶ χρῆται. ἀλλ' ἄνθρωπος
μὲν ἀνέστηθις οὐκέτ' ἐνεργεῖ τοῖς προσθίοις κώλοις ὥς
ποσὶ, πίθηκος δ' ἐπαμφοτερίζει διὰ παντός, ἐπειδὴ
5 πρὸς ἄμφω παρεσκεύασται, πρὸς τε τὸ ταχέως ἀναρρι-
χᾶσθαι τοῖς ἔρπονσι ζώοις ὁμοίως καὶ πρὸς τὸ τρέ-
χειν σφαλερῶς οἷα παιδίον· ἀδύνατον γὰρ ἦν αὐτῷ
πρὸς ἀμφοτέρω καλῶς παρεσκευάσθαι. καὶ διὰ τοῦτο
τοὺς τε τῶν ποδῶν δακτύλους ἐπὶ πλεῖστον ἐσχισμέ-
10 νους ἔσχεν ἀπ' ἀλλήλων καὶ τινὰς τῶν κινούντων 252
τὴν κατὰ τὸ γόνυ διάρθρωσιν μυῶν ἔχει πολλοῦ τῆς
κινήσεως κατερχομένους. οὕτω μὲν οὖν αὐτῷ καὶ τὸ
κατ' ἰσχίον ἄρθρον ἐγγὺς μὲν ἦκει τῆς ἀνθρώπου
φύσεως, οὐ μὴν ἀκριβῶς γ' ἐξήκασται, καθάπερ ἡ σύμ-
15 πασα χεὶρ. ἀτὰρ οὖν καὶ οἱ μύες οἱ σαρκώδεις οἱ τὰς
πυγὰς ἐργαζόμενοι πίθηκοις μὲν ἔχουσι γελοιῶς, ὥσπερ
καὶ τὰ ἄλλα πάντα· μίμημα γὰρ γελοῖον ἀνθρώπου τὸ
ζῶον ἐδείξαμεν ὑπάρχον· ἀνθρώπῳ δὲ κάλλιστα διὰ-
κενται πρὸς εὐσχημοσύνην τε ἅμα τῶν ἀναγκαίων
20 μορίων ἄθλιπτόν τε καὶ ἄλυπον ἔδραν ἐν τῷ καθέξε-
σθαι. τούτους οὖν μόνους πίθηκος ἔχει κολοβωτέρους,
τὰ δ' ἄλλα σύμπαντα παραπλησίως ἀνθρώπῳ διάκειται.
δοκίμαζε τοιγαροῦν ἐπὶ τούτου τὸν εἰρησόμενον λόγον
ὑπὲρ τῶν κινούντων τὸ κατ' ἰσχίον ἄρθρον μυῶν.
25 ἐπὶ τούτου γὰρ τοι καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν ἀνατομικοὶ τὴν
διδασκαλίαν ταύτην ἐποιοῦντο τῶν μυῶν. ἀλλ' ὅμως,

1 τέτταρσι B | τετράποδα DV || 8 καὶ om. B || 9 τε om.
DUV || 11 μυῶν om. codd., add. b quosdam moventium eam
quae secundum genu articulationem musculorum N | τὸ om. B ||
14 ἐξείκασται L ἐξήσασται U ἐξήκασται DV || 17 μίμημα (γὰρ
om.) DUV | γελοιῶς DV | τὸ om. DU || 18 ἐδείξαμεν L²U ἐδι-
δάξαμεν BL¹V ἐδίδαξεν D || 23 τούτων B

ὥσπερ ἄλλα πάμπολλα καθ' ὅλον τὸ σῶμα παρῆδον,
 253 οὕτως ἐνταῦθα μὲς ὅλους. ὅφ' ἡμῶν δὲ || καὶ καθ'
 αὐτὴν μὲν ἰδίᾳ γέγραπται Μυῶν ἀνατομή· δεδήλωται
 δὲ καὶ διὰ τῶν Ἀνατομικῶν ἐργειρήσεων, ὅποσοι τε
 τὸ πλῆθος εἶσι καὶ ὅποιοι τὴν ἰδέαν οἱ ταύτῃ μύες, 5
 εὐθὺς καὶ τὰς αἰτίας ἡμῶν διδασκόντων, δι' ἃς ἐσφά-
 λησαν οἱ πρόσθεν ἀμφ' αὐτούς. ἐπεὶ τοίνυν ἔδει τὸ
 ἄρθρον τοῦτο κάμπτεσθαι μὲν ἀναφερομένου τοῦ σκέ-
 λους, ἐκτείνεσθαι δὲ καταφερομένου, καὶ τούτοις μά-
 λιστα ἦν αὐτῷ τὸ κῦρος τῆς ἐνεργείας — ἐλάττων γὰρ 10
 ἢ χρεία τῆς γε εἴσω προσαγωγῆς ἐπὶ θάτερον σκέλος
 καὶ τῆς ἐκτὸς ἀποστάσεως ἔτι τε μᾶλλον τῆς ἐφ' ὅπο-
 τερονοῦν περιστροφῆς — ἀποδείξαιτ' ἔν τις εὐθέως
 ἐν τῇ κατὰ τὸ μέγεθος τε καὶ πλῆθος διαφορᾷ τῶν
 μυῶν τὴν τέχνην τῆς φύσεως, μεγίστους μὲν καὶ πλεί- 15
 στους τοὺς ἐκτείνοντάς τε καὶ κάμπτοντας τὸ κῶλον
 ἐργασαμένης, ἐφεξῆς δ' αὐτῶν μεγέθει τε καὶ πλήθει
 τοὺς ἐπὶ τὰ πλάγια κινοῦντας, εἴτα καὶ τούτων ἐλάτ-
 τους, ὅσοι περιστρέφουσι τὸ κῶλον. οὕτω μὲν οὖν
 εὐλόγως ἢ πρώτη διαφορὰ τῶν μυῶν τρίχα νενέμηται 20
 254 τῇ χρείᾳ τῶν κινήσεων || μετρηθεῖσα. καθ' ἐκάστην
 δὲ τῶν εἰρημένων τριῶν αὐθις εἰς δύο μέρη διαιρου-
 μένων, ὁποῖαν ὑπεροχὴν ἔχουσιν οἱ τοῦ χρησιμωτέρου
 μορίου μύες, ἐξηγούμεθα. τῶν μὲν γὰρ ἐκτεινόντων

2 ἐνταῦθα DV || 2—3 καὶ καθ' αὐτὴν L καὶ αὐτὴν
 superser. κατ' U κατ' αὐτὴν B καὶ αὐτὴ DV || 10 αὐτῷ BLU
 αὐτοῦ D || 12 ἔτι] ἄρα D || 13 ἀποδείξαιτ' L ἀποδείξετ' U ἀπο-
 δείξαντ' V concedet utique quis N || 17 ἐργασαμένης BDLV
 ἐργασαμένη U || 19 μὲν οὖν BL μὲν DU || 20 τριχῇ L² τριχᾷ V ||
 21 ἐκάστην codd. ἐκαστον a || 22 τριῶν Corn. δύο codd. || 22—23
 διαιρουμένην L -μένη D || 24 ἐξηγούμεθα scripsi: ἐξηγούμενοι
 codd. exponentibus N

ἐλάττους οἱ κάμπτοντες ἐγένοντο καὶ μεγέθει καὶ
 ἀριθμῷ, τῶν δ' ἀπαρόντων ἐκτὸς οἱ εἶσω προσάγον-
 τες, οἱ δὲ περιστρέφοντες ἐν κύκλῳ τὸν μηρὸν ὁμοί-
 μοι πῶς εἰσι. τὰ μὲν κεφάλαια τοῦ λόγου ταῦτα· τὰς
 5 δ' ἀποδείξεις αὐτῶν ἐφεξῆς διέλθωμεν. ἐνέργεια σκε-
 λῶν, ὧν χάριν ἐγένετο, βάδισις τ' ἐστὶ καὶ δρόμος
 καὶ στάσις. ἀλλ' ἡ μὲν βάδισις καὶ ὁ δρόμος ἔμπαλιν
 ἀλλήλοισι διατιθεμένων αὐτῶν, ἡ δὲ στάσις ὡσανύτως
 ἐχόντων ἐγγίγνεται. κατὰ μὲν γὰρ τὴν στάσιν ἐστήρι-
 10 κται κατὰ τῆς γῆς ἐκότερον ὁμοίως τεταμένον, ἐν δὲ
 τῷ βαδίζειν ἢ θεῖν τὸ μὲν ἐστήρικται, τὸ δὲ μεταφέ-
 ρεται, καὶ μείζων γὰρ ὁ κάματος τηνικαῦτα τῷ μένONTI.
 τὸ μὲν γὰρ μεταφερόμενον ἑαυτὸ μόνον κινεῖ, τὸ δ'
 ἐστηρικμένον οὐχ ἑαυτὸ μόνον ἀπαρεγκλίτως ἐκτέτακεν,
 15 ἀλλὰ καὶ τὸ σύμπαν ὅχει σῶμα διπλοῦν || βαστάζον 255
 βάρος οὗ πρότερον ἐστώτων ἐβάσταζεν. ἀλλ' ἐν μὲν
 τῷ μεταφέρειν τὸ σκέλος οἱ κάμπτοντες αὐτὸ πλεον
 ἐνεργοῦσιν· ἐστώτων δ' οἱ τῆς ἐκτάσεως δημιουργοὶ
 μύες ἰσχυρῶς ἐντεταμένοι διαμένουσιν, ὥς, εἴ γε καὶ
 20 σμικρὸν ὀκλάσαιεν, εἰς κίνδυνον ἀφίξεται καταπτώσεως
 ὅλον τοῦ ζώου τὸ σῶμα. κάμπτεται μὲν οὖν κατὰ
 βουβῶνα τὸ σκέλος ἀναφερόντων ἡμῶν αὐτό, καὶ εἰ
 διαφυλάττειν ἐθελήσαις ἐν τῷδε τῷ σχήματι τὸ κῶλον,
 ἐντετάσθαι χρὴ τοὺς κάμπτοντας μῦς· ἐκτείνεται δὲ
 25 καταφερόντων ἐπὶ τοῦδαφος· ἄκραν δ' ἔκτασιν ἔχει

4 πῶς] περ D || 6 τ'] γ' U γε BDLV || 10 τεταμένον LUV
 τεταγμένον BD || 13 μεταφερόμενον BLU μεταφέρων DV
 14 ἐκτέτακεν DU¹V ἐκτεταμένον BLU² || 15—16 βαστάζει D
 16 πρὸς βάρος DV || 16 ἀμφοτέρων ἐστώτων b | ἐβάδιζεν U
 19 ἐκτεταμένοι B || 20 ὀκλάσαιεν U ὀκλάσειεν cett. || 21 ὅλον BL
 23 ἐθέλοις BL || 24 ἐντετάχθαι U

καὶ τάσιν ἐσχάτην ἐστιώτων. ὥστ' εὐλόγως ἡ φύσις
 ἰσχυροῖς καὶ πολλοῖς καὶ μεγάλοις μυσὶν ἐπέτρεψε
 τοῦτον τοῦτο· πρῶτον μὲν τῷ σκέποντι τὸ ἄρθρον
 ὅλον ἐκ τῶν ὀπίσω μερῶν ἀνάλογον ἔχοντι τῷ κατὰ
 τὴν ἐπωμίδα· δεύτερον δὲ τῷ μετ' αὐτόν, ὅς ἐκ μὲν
 τῶν ἔξω μερῶν ἀπάντων ἄρχεται τοῦ τῆς λαγόνος
 ὁστοῦ, καταφύεται δ' εἰς τὸ τοῦ μεγάλου τροχαντήρος
 ὑψηλότετον ὀλόν καὶ τοῦ πρόσω συνεπιλαμβάνων·
 τρίτον δὲ τῷ μετὰ τοῦτον, ἐκ μὲν τῶν ἔξω τε καὶ
 256 κάτω μερῶν || τοῦ τῆς λαγόνος ὁστοῦ τὴν ἐκφυσιν
 ἔχοντι, ἐμφυομένῳ δὲ πρώτοις μὲν τοῖς ἐντὸς μέρεσι
 τοῦ μεγάλου τροχαντήρος, ἐφεξῆς δὲ καὶ τοῖς πρόσω
 περιφυομένῳ, καὶ τέταρτον πρὸς τούτοις ἐκφυομένῳ
 μὲν τοῦ πλατέος ὁστοῦ, καταφυομένῳ δ' ἐκ τῶν ὀπίσω
 μερῶν ὅλων ἄχρι τῆς κορυφῆς τῷ μεγάλῳ τροχαντήρι.
 15 ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος ἀπάντων εἰρημένος ἀπαρέγκλιτον
 ἔκτασιν ἰσχυρὰν ἐργάζεται διττοῖς πέρασιν ἀνασπῶν
 τὸν μηρόν, ὃν εἰ τὸ ἕτερον ἐντείναις μόνον, οὐκέτ'
 ἀπαρέγκλιτον, ἀλλ' ἐγκλίνουσιν εἰς τὰ πλάγια ποιεῖται
 τὴν ἀνάτασιν. ὁ δὲ δεύτερος ἀνατείνει τε ἅμα καὶ
 20 πρὸς τοῦντὸς ἐπισπᾶται τοῦ μηροῦ τὴν κεφαλὴν. τῶν
 δ' ὑπολοιπῶν δυοῖν ἐκάτερος ἀνατείνει μὲν τι βραχύ,
 περιστρέφει δ' ὁ μὲν ἐκτός, ὁ δ' ἔσω τὸν μηρόν ὀλόν
 τινὶ μᾶλλον ἢ περ ἀνατείνει, πολὺ δ' ἥττον τῶν αὐτῶ

1 τάσιν BLUV στάσιν D et tensionem N || 5 δευτέρῳ BL ||
 6 ἔξωθεν U || 8 συνεπιλαμβάνοντος DUV || 9 τρίτον δὲ τῷ b:
 tertio autem ei N εἰτ' οὐδὲ τοῦ U τρίτον δὲ τοῦ BL δὲ τοῦ DV ||
 11 ἔχοντι b: ἔχοντος DLUV ἔχοντα B habenti N | ἐμφυομένον
 BLUV ἐμφυόμενοι D corr. b implantato N || 13 περιφυομένον
 LU -μένοις BD applicato N | τέταρτον codd. τέταρτον k | τῷ
 ἐκφυομένῳ b ἐκφυόμενον codd. || 14 καταφυομένον codd., corr. b ||
 18 ἐντείνει BL ἐντείναις DU tetenderit N ἐντείνεις V || 24 τινὶ
 BLU τείνει DV

δὴ τοῦτ' ἔργον ἐχόντων μυῶν, οὓς ὑστάτους διηγρήσο-
 μαι. νυνὶ γάρ, ὥσπερ ὑπερξάμην, ἀπάντων μὲν πρῶ-
 τούς ἐρῶ τοὺς ἐκτείνοντας, εἰδ' ἐξῆς τοὺς κάμπτοντας,
 εἶτα τοὺς εἰς τὰ πλάγια κινούντας. ἐπεὶ δ' αἱ κινή-
 5 σεις ἐπίμικτοι τῶν πλείστων εἰσὶ, τῆς φύσεως, || ὥς 257
 ἤδη πολλάκις εἴρηται, προμηθουμένης αἰεὶ δι' ὀλίγων
 ὀργάνων πολλὰς τοῖς ζῴοις ἐνεργείας ἀπεργάζεσθαι,
 διὰ τοῦτ' ἐν τοῖς ἐκτείνουσι τὸ σκέλος μυὲς καὶ τῶν
 ἄλλων τινὰ πρὸς ταύτην κίνησιν ἐργαζομένων ἀναγκαίως
 10 μνημονεύσω. τῶν γὰρ εἰρημένων τεττάρων μυῶν ὁ
 μὲν ἀπάντων πρῶτος, ὃν ἀνάλογον ἔχειν ἔφη τῷ κατὰ
 τὴν ἐπωμίδα, διτταῖς καταφύσεσιν ἐκτείνων τὸ σκέλος
 εὐθείαν μὲν ἀκριβῶς αὐτὴν ἀμφοτέραις ἐνεργήσας
 ἀπεργάζεται, βραχύτατον δὲ τι παρεγκλίνουσιν εἰς τὰ
 15 πλάγια διὰ μόνης ἐτέρας αὐτῶν. οὕτω δὲ καὶ ὁ δεύ-
 τερος εἰρημένος ἐκτείνει τε ἅμα καὶ βραχὺ τι πρὸς
 τοῦντος ἐπισπᾶται τοῦ μηροῦ τὴν κεφαλὴν. ὡσαύτως
 δὲ καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος ὀλίγιστον μὲν, ὥς ἔλε-
 γον, ἐκτείνουσι, βραχὺ δ' αὐτοῦ τι περιστρέφουσι
 20 πλέον. ἄλλος ἐπὶ τοῖσδε πέμπτος μῦς ἐστὶ μέγιστος
 ἀπάντων τῶν ἐν τῷ σώματι μυῶν, περιπεφυκὼς ἔσω-
 θέν τε καὶ τῶν ὀπίσω μερῶν ὅλῳ τῷ κατὰ τὸν μηρὸν
 ὅστῳ μέχρι γόνατος. τούτου τοῦ μυὸς αἱ ὑπισθεν
 ἴνες αἱ ἐξ ἰσχίου πεφυκυῖαι στηρίζουσιν ἐδραῖον ||
 25 τὸ σκέλος ἐκτείνουσιν τὴν διάρθρῳσιν. ἐργάζονται δ' 258
 οὐχ ἥμισυ τοῦτο καὶ αἱ διὰ τῶν κάτω μερῶν ἐκπεφυ-

2 ἀπερξάμην D || 4 δ' αἱ BL δὲ DUV || 7 παμπόλλας BL ||
 9 ἄλλων B | ταῦτα U ταύτην B | ἐργαζομένη U -μένης B || 9—10
 ἀναγκαίως μνημονεύσω LU ἀναμνημονεύσω B necessario memora-
 bor N ἀναγκαίως om. DV || 15 ἐκατέρας L || 20 πέμπτος BLU
 ε' D || 23 τούτου om. DUV || 24 αἱ om. B || 26 τοῦτο] ταντὸ L
 ταῦτό τοῦτο B | αἱ B om. cett.

κνῖαι τοῦ τῆς ἥβης ὅστοῦ μετὰ βραχυτάτης τινὸς εἴσω
 ῥοπῆς. αἱ δ' ὑψηλότεραι τούτων ἔσω προσάγουσι τὸν
 μηρόν, ὥσπερ αἱ πασῶν ὑψηλόταται προσάγουσί τε
 ἄμα καὶ ἀνασπῶσιν. ἀντιτεταγμένοι δὲ τοῖς εἰρημέ-
 νοις πέντε μυσὶν οἱ κάμπτοντες τὴν διάρθρωσιν ἐλάτ-
 τους τούτων εἰς τὸν τ' ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος, ὃ
 τ' ἄνωθεν ὀρθίως ἀπὸ διττῶν ἐκφύσεων ἐν τένοντι
 καταφυόμενος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μικροῦ τροχαντή-
 ρος, ὃ τε σὺν αὐτῷ μὲν εἰς τὸν αὐτὸν τροχαντήρα
 καταφυόμενος ἐμφύσει ταπεινότερα, τὴν δ' ἐκφυσιν
 ἐκ τῶν προσθίων μερῶν τοῦ τῆς ἥβης ὅστοῦ πεποι-
 μένος, ὃ μὲν ἕτερος οἶον μόριόν τι τοῦ μεγίστου πα-
 ρατέταται λοξὸς ὁμοίαν ἐνέργειαν ἔχων, καὶ τέταρτος
 ὁ τὴν κατὰ τὸ γόνυ διάρθρωσιν ἐκτείνων διὰ τῆς
 ὑπερβαινούσης τὴν μύλην ἀπονευρώσεως. ἀλλ' οὗτος
 μὲν κατὰ συμβεβηκὸς κάμπτει τὸν μηρόν, οἱ δ' ἄλλοι
 τρεῖς κατὰ πρώτην ἐνέργειαν, ὁ μὲν ἄνωθεν καταφε-
 ρόμενος ἐλάχιστόν τι παρεγκλίνων ἐντός, οἱ δ' ἀπο
 259 τῶν || προσθίων τοῦ τῆς ἥβης ὅστοῦ πολὺ μὲν ἔσωθεν
 παρεγκλίνοντες, ὀλίγον δ' ἀνασπῶντες· ὁ δὲ τέταρτος,
 ὃν δὴ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἔφην κάμπτειν τὸν μηρόν,
 οὐ πρότως ἔνεκα τοῦ κατ' ἰσχίον ἄρθρου γεγενῆσθαι,
 πολλὴν μὲν ποιεῖται τὴν ἀνάτασιν τε καὶ κάμψιν, ὅμως
 δ' ἀπολείπεται συχνῶ τοῦ πρώτου ῥηθέντος. ἐκεῖνος
 μὲν γὰρ ἀπὸ τε τῆς ψόας καὶ τῶν ἔνδον μερῶν τοῦ
 25 τῆς λαγόνος ὅστοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐπὶ τὸν μικρόν

11 ἐμπροσθίων BL || 12 ὃ BLU om. D cui musculus
 alius N || 13 τέταρτος BLU δ' D δύο V || 20 ἀποσπῶντες D ||
 21 κάμπτειν τὸν μηρόν om. DL¹UV || 22 τῷ πρότως L οὐ πρό-
 τως DUV quem utique secundum accidens dixi et non princi-
 paliter gratia articuli. fore factum N || 25 ἀπὸ τε τοῦ τὸν τρι-
 τον ἐν ταῖς ἀνατομικαῖς ἐγγειρήσεσιν τὰς ψόας B

ἀφικνεῖται τροχαντῆρα· ὁ δὲ τὴν κατὰ τὸ γόνυ διάρ-
 θρωσιν ἐκτείνων, ἥσπερ ἔνεκα καὶ γέγονεν, ἐπειδὴ τὴν
 ἐκφυσιν ἐκ τῆς ὀρθίας ῥάχεως ἔχει τοῦ τῆς λαγόνος
 ὁστοῦ, διὰ τοῦτ' ἐντεινόμενος ἐφ' ἑαυτὸν οὐ μόνον
 5 τὴν κνήμην ἀνασπᾶν πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν μηρὸν
 κάμπτειν, ὥς, εἰ γ' ἐκ τῶν κάτω μερῶν τῆς κατὰ τὸν
 βουβῶνα διαρθρώσεως ἐξεφύετο, μόνην ἂν οὕτω γε
 τὴν κνήμην ἐκίνει. ἀλλὰ γὰρ αὐτὸ τοῦτο προμηθῶς
 ἡ φύσις ἐποίησεν, ἄνωθεν τῆς κατὰ τὸν βουβῶνα διαρ-
 10 θρώσεως ἐκφύσασα τὸν μῦν τοῦτον, ἵν' ἐν παρέρρω
 τινὰ καὶ ἄλλην ἐργάζεται κίνησιν ἀναγκαίαν τῷ ζῳῷ.
 οἱ δ' ἔσω προσάγοντες τὸν || μηρὸν οἷδ' εἰσί· δύο μὲν 260
 οἱ προειρημένοι ἐκ τῶν ἔμπροσθεν μερῶν τοῦ τῆς ἥβης
 ὁστοῦ τὴν ἐκφυσιν ἔχοντες, οὐκ ἔσω μόνον ἐπισπᾶσθαι
 15 τὸ κῶλον, ἀλλὰ καὶ κάμπτειν τὰ μέτρια δυνάμενοι· τρί-
 τος δ' ἄλλος οὐ κατὰ τούτους τὸ μήκος, ἀλλ' ἱκανῶς
 μακρός. ἐκφυόμενος γὰρ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν μερῶν τοῦ
 τῆς ἥβης ὁστοῦ παντὶ παρατέταται τῷ κῶλῳ μέχρι
 γόνατος ἐπὶ τὴν ἔνδον αὐτοῦ κεφαλὴν τελευτῶν. ἀλλὰ
 20 καὶ τοῦ μεγίστου μυὸς ἡ ἔνδον μοῖρα τὴν αὐτὴν ἐνέρ-
 γειαν ἔχει. πρὸς τοῦκτὸς δ' ἀπάγουσι τὸν μηρὸν ἢ
 θ' ἑτέρα μοῖρα τοῦ πρώτου πάντων ῥηθέντος ὃ τ'
 ἀπὸ τοῦ πλατέος ὁστοῦ πεφυκώς, ὃς καὶ περιστρέφειν
 αὐτὸν ἐλέχθη βραχύ τι. κατάλοιποι δ' ἄλλοι δύο μύες
 25 εἰσὶ τῶν κινούντων τὸν μηρόν, ὁ μὲν ἐκ τῶν ἔνδον,
 ὁ δ' ἐκ τῶν ἔξω μερῶν τοῦ τῆς ἥβης ὁστοῦ τὴν ἐκ-

2 καὶ om. U || 8 ἐκίνει] ἐκείνην DV | γὰρ καὶ BL || 11 ἄλ-
 λην πως B || 12 ἔσω BLU ἔσωθεν DV || 13 ἐκ τῶν b: ἐκ om.
 codd. || 13—14 οἱ (ἢ L εἰς B) τὸ τ. ἡ. ὁστοῦν codd. || 15 τὰ μέ-
 τρια BDUV τὰ μόρια L μετρίως b || 16 τούτους codd. τοῦτο b ||
 18 παρατέταται BLV περιτ. DU || 19 τοῦ γόνατος B | ἔνδον |
 ἔδραν U || 22 μοῖρα om. U

φυσιν ἔχοντες. ἐλιπτόμενοι δ' ἀμφοτέρω περὶ τὸ κα-
 λούμενον ἰσχύον ἐς ταῦτον ἀλλήλοις ἀφικνοῦνται,
 καταφυόμενοι μιᾷ κοιλότητι διὰ τενόντων εὐρώστων
 ἐν τοῖς ὀπίσσω μέρεσι τοῦ μηροῦ τεταγμένη κατ' αὐ-
 τήν μάλιστα τὴν πρώτην ἐκφυσιν τοῦ μεγάλου τρο- 5
 261 χαν||τῆρος. οὗτοι μόνοι πάντων τῶν εἰρημένων μυῶν
 ἐκότερος ἐφ' ἑαυτὸν ἔλκων ἐπιστρέφει τε καὶ περι-
 στρέφει τὸν μηρόν. ὥς γὰρ ἅμα τοῖς ἐκτείνουσι τὸ
 κῶλον ἐν τῷ πρώτῳ καταλόγῳ διηλθόν, ὀλίγον τι
 περιστρέφοντες ἐν παρέρῳ τοῦτο καὶ βραχέως ἐργά- 10
 ζονται, κατὰ πρῶτον λόγον ὑπὸ τῆς φύσεως ἐκτάσεως
 ἔνεκα τοῦ κατ' ἰσχύον ἄρθρου γεγονότες. εἰρηνται
 μὲν πάντες οἱ κινούμεντες τὸν μηρόν μύες ἀνάλογον τῇ
 χρεῖα τῶν κινήσεων, ὧν ἡγεμονεύουσιν, ἀριθμόν τε
 καὶ μέγεθος ἔχοντες. ἐμφαίνεται δ' εὐθὺς ἅμα τοῖς 15
 εἰρημένοις ἢ τε τῶν ἐκφύσεων τε καὶ καταφύσεων ἔτι
 τε τῆς ἐν τῷ μεταξὺ θέσεως ἐκάστου μυὸς χρεῖα. ἐπὶ
 γὰρ τοι τὴν πρώτην ἐκφυσιν ἀνασπασμένων αὐτῶν ἀν-
 αγκαῖον ἐστὶ καὶ τὸ πέρας ἐλκόμενον ἅμ' ἑαυτῷ τὸ
 κῶλον ἐπισπᾶσθαι, ὥστ' ἀναγκαῖον ἐκ μὲν τῶν ἄνω 20
 μερῶν καταφέρεισθαι τὸν τὸ ἄνω κῶλον ἔλκοντα, τῶν
 δ' εἰς τὰ πλάγια κινούντων ἔσωθεν μὲν εἶναι τὴν ἐκ-
 φυσιν, οἷς ἔσω προσάγειν ἐστὶ τοῦτον, ἔξωθεν δ',
 οἷς εἰς τοῦκτός. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ περιφέρεισθαι καὶ περι-||
 262 στρέφεσθαι κατ' ἐνίας τῶν κινήσεων ἔδει τὸν μηρόν, 25
 ἐλλίπτει κυκλωτέρως ἢ φύσις ἦτοι γ' ὅλα τὰ σώματα
 τῶν τοιούτων μυῶν ἢ μόνους τοὺς τένοντας, ὅσοι

4 τεταγμένην DUV -μένη L || 7 ἐκότερος om. DV || 8 ἅμα
 codd. κῶν b || 10 περιστρέφοντας DUV || 14 ὧν om. DV || 17 θέ-
 σεως καὶ κινήσεως BL² || 21 τὸν om. codd., add. b || 23 ἐστὶ U ||
 24 εἰς DL om. cett. || 25 ἐνίους U || 26 τὰ τοῦ σώματος DV

τοῦτ' ἐργάζεσθαι μέλλουσιν. οἱ μὲν γὰρ εὐθεῖς τῶν
 μυῶν ἀπλὴν κινουῦσι κίνησιν τὰ κῶλα πρὸς ἑαῖνα τὰ
 μέρη κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἐπισπώμενοι, πρὸς ἅπερ
 αὐτῶν ἀνήκουσιν αἱ κεφαλαί· οἱ δ' ἦτοι τοῖς ὅλοις
 5 αὐτῶν σώμασιν ἢ καὶ τοῖς τένουσιν ἐλιττόμενοι περὶ
 τι κυκλοφορητικὴν μᾶλλον, οὐκ εὐθύπορον ἐργάζονται
 τὴν κίνησιν. οὕτως οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ τοῖς ἐσχά-
 τοις εἰρημένοις δύο μυσὶν ἐμφνομένοις τῷ μεγάλῳ
 τροχαντῆρι λοξήν, οὐκ εὐθείαν ἴσχουσι τὴν ἐπὶ τὸ
 10 κινούμενον φορὰν ὁμοίως τῇ σφετέρῃ θέσει κινήσεως
 ἐξηγεῖσθαι.

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

BIBAION EKKAIΔEKATON.

Cap. I. Περὶ τῶν κοινῶν ὀργάνων ἅπαντος τοῦ 263
 15 σώματος, ἀρτηρίας καὶ φλεβὸς καὶ νεύρου, λέλεσται
 μὲν ἤδη καὶ πρόσθεν οὐκ ὀλιγάκις ἐν ταῖς τῶν μορίων
 ἐξηγήσεσιν. ἔμεινον δ' ἔδοξε μοι μὴ διεσπασμένως
 μόνον εἰρησθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' εἰς σύννοψιν τε μίαν
 ἀχθῆναι τὸ σύμπαν ὅσον τ' ἐνδεῖ προστεθῆναι. πρό-
 20 δηλον δ', ὅτι κἀνταῦθ' ὁ λόγος ὑποθέσεις ἔξει τὰ
 προαποδεδειγμένα, νεύρων μὲν ἀρχὴν εἶναι τὸν ἐγκέ-
 φαλον, ἀρτηριῶν δὲ τὴν καρδίαν, τὸ δ' ἦπαρ || τῶν 264

1 τοῦτ' BLU ταῦτ' DV || 2 τὰ κῶλα κίνησιν BL || 3 ἅπερ
 ἄν BL || 5 ἢ om. U || 6 κυκλοφορητικὴν BU κυκλοφορικὴν DL
 (superscr. τι) V | ἐργάζεται U || 7 οὕτως οὖν BLU οὕτω γοῦν
 DV ita autem N

M = cod. Marcianus class. V 9 || 12—13 Γαληνοῦ περὶ χρείας
 μορίων βιβλίον ις' D || 17 μὴ om. B | διεσπαρμένως corr. B² ||
 19 τ' om. BM

φλεβῶν. ἐπεὶ τοίνυν ἐχορὴν εἰς ὅλον τὸ σῶμα νεμη-
 θῆναι ταῦτα, πρόσσεχέ μοι τὸν νοῦν ἐπιμελῶς ἐξηγου-
 μένω τὴν δικαιοσύνην τῆς νομῆς. ἐὰν γὰρ φαίνεται
 τοῖς μὲν μείζω, τοῖς δ' ἐλάττω δοθῆναι ταῦτα κατὰ
 τὴν ἀξίαν ἐκάστου τῶν μορίων ἐν ἅπαντί τε τῷ σώματι 5
 τοῦθ' εὐρίσκηται σφαιρόμενον, ἐπαινέσομεν τὸν Ἱππο-
 κράτην δικαίαν ὀνομάζοντα τὴν φύσιν. ἐὰν δὲ καὶ σὺν
 ἀσφαλείᾳ πάσῃ θεωρῆται ταῦτα φερόμενα πρὸς ἕκαστον
 μέρος, οὐ μόνον δικαίαν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τεχνικὴν
 καὶ σοφὴν ἀποφαινόμεθα. διαφέρει μὲν οὖν οὐδέν, 10
 εἴτ' ἀπ' ἐγκεφάλου τις ἄρξαιτο τῆς ἐξηγήσεως εἴτ'
 ἀπὸ καρδίας εἴτ' ἀφ' ἥπατος. οἳ τε γὰρ κοινοὶ λο-
 γισμοὶ περὶ τῶν τριῶν ἀρχῶν ἐξ ἀνάγκης ἅμα λέγον-
 ται, τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως οὐδ' εἰ βουληθῆμεν
 ἑτέρως ἡμῖν ἐπιτροπούσης πράττειν, οἳ τε καθ' ἑκάστην 15
 αὐτῶν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς προειρημένοις, ὅπως ἂν τις
 ἐθέλῃ, περαίνεσθαι δύνανται. τίνες οὖν οἱ κοινοὶ
 περὶ τῶν τριῶν ἀρχῶν λογισμοί; ἐπειδὴ πρόκειται μὲν
 265 εἰς || ἕκαστον μέρος ἀγαγεῖν ἀρτηρίαν καὶ φλέβα καὶ
 νεῦρον, ἔνια δ' ἀφέστηκε τῶν ἀρχῶν πόρρω, πολὺν βέλ- 20
 τιον ἦν δῆπου μήτε τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν ἐκφύειν,
 ὅσαπερ τὰ μέρη, μήθ' ὅλως πολλά, μέγιστον δ' ἐν
 ὄργανον ἐξ ἑκάστης ἀρχῆς ἐκφύσασαν οἶον πρέμνον
 ἀπ' ἐκείνου προϊόντος εἰς τὰ πλησιάζοντα μέρη δια-
 νέμειν οἶον ὄξους τινάς. οὕτω γέ τοι καὶ τῶν ποτί- 25
 μων ὑδάτων τὴν ἀγωγὴν τε καὶ νομὴν εἰς τὰς πόλεις

10 ἀποφαινόμεθα DU ἀποφαινόμεθα B ἀποφανόμεθα L ||
 15 οἳ τε scripsi: ὅτι (ἔτι L¹M) δὲ οἱ codd. | post οἱ add. λογι-
 σμοί b || 16 κοινῶς L¹ || 17 ἐθέλοι MU | οὐ δύνανται D | post
 δύνανται add. πρόδηλον b | κοινοὶ om. D || 19 ἀναγαγεῖν DU ||
 23 ἐκφύσαν codd., corr. k | οἰόνπερ BL²M

οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ πεποίηνται μέγιστον μὲν ἓνα τῇ
 πηγῇ συνάψαντες ἀγωγόν, ἐντεῦθεν δ' ἐνίοτε μὲν καὶ
 ἄλλοις τισὶ χωρίοις πρὸ τῆς πόλεως ἀπονέμοντες· εἰ
 δὲ μή, ἀλλ' ἐν τῇ πόλει πᾶσιν οὕτω τοῖς μέρεσιν αὐ-
 5 τῆς διανέμοντες, ὥς μηδὲν ἀπορεῖν ὕδατος. ὥσπερ δ'
 ἐκείνων ἀποδεχόμεθα μάλιστα τοὺς μὴ μόνον εἰς ἅπαντα
 τὰ μέρη διανείμαντας τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ὅσοι πρὸς τούτῳ
 τὴν νομὴν ἐποιήσαντο δικαιοτάτην, οὕτω καὶ τὴν φύ-
 σιν ἐπαινέσομεν, εἰ πάντῃ δικαίαν εὕροισιν. εἰ δὲ
 10 καὶ διττῆς οὔσης δικαιοσύνης, ἑτέρας μὲν ἰδιώταις
 γνωρίμης, ἑτέρας δὲ καὶ τεχνίταις προσηκούσης, ἡ 266
 φύσις φαίνεται τὴν τεχνικωτέραν αἰρουμένην, πολὺ
 μᾶλλον ἐπαινέσομεν. μάθοις δ' ἄν, εἰ βούλοιο, τὴν
 τοιαύτην δικαιοσύνην ὅποια τίς ἐστὶ τοῦ θειοτάτου
 15 Πλάτωνος ἀκούσας λέγοντος εἰς τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν
 ἴσον ἀποβλέπειν χρῆναι τὸν ὄντως δίκαιον ἄρχοντα
 καὶ τεχνίτην. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸ ὕδωρ ἐν ταῖς πόλεσιν
 ἴσον ὄγκῳ καὶ σταθμῷ τοῖς χωρίοις ἅπασιν νενέμηται·
 βαλανεῖα μέντοι δημοσίῳ καὶ τινὶ θεῶν ἔλσει πλείων
 20 ἢ μοῖρα, ταῖς δ' ἐν ταῖς ἀμφοδοῖς κρήναις καὶ τοῖς
 τῶν ἰδιωτῶν βαλανείοις ἐλάττων.

Cap. II. Ὡρα τοίνυν σοι σκοπεῖσθαι τὴν αὐτὴν
 τέχνην τῆς νομῆς ἐν τοῖς ξόοις ὑπὸ προτέρας τῆς
 φύσεως εἰργασμένην. ἀρτηρία μὲν γὰρ μία μεγίστη
 25 τῆς καρδίας ἐκπέφυκεν οἷον πρέμνον εἰς πολλοὺς κλῶ-

3—5 γρ. εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἐν τε τῇ πόλει πάσῃ, οὕτως ἐν τε
 τοῖς μέρεσιν αὐτῆς διανέμοντες L² in marg. inferiore || 4 πᾶσιν
 scripsi: πάσῃ ἔν' codd. || 4—5 αὐτοῖς BMU || 5. διανέμοντες L²
 διανέμοιεν (ειεν) cett. tributentes N || 7 τοῦτο BMU || 15 Plat.
 Leg. VI 757 | τῇ κατ' αὐτὴν U² in marg. || 16 ἴσον om. U
 δίκαιον ὄντως BM || 20 ἀμφοδοῖς BM || 24 post γὰρ add. αὐτῇ U
 αὐτῇ BDLM

νας καὶ κλάδους ἐσχισμένον. ἑτέρα δ' ἢ φλέψ, ἣν
 διὰ τὸ μέγεθος ὀνομάζουσι κοίλην, ἐκ τῶν κυρτῶν
 τοῦ ἥπατος ἄνω καὶ κάτω φερομένη διφυεῖ τινι πρέμνῳ
 267 προσέεικεν, ἐπειδὴ καὶ τοῦ || σώματος ἡμῶν τὸ μὲν
 ὑψηλότερόν ἐστι, τὸ δὲ ταπεινότερον ἥπατος. οὕτω 5
 δὲ καὶ τὴν ἐκ τῆς καρδίας ἐκφυῖσαν ἀρτηρίαν εὐθύς
 ὕψει δίχα σχισθεῖσαν ἀνίστοις τμήμασι, τῷ μὲν ἑτέρῳ
 τῷ μείζονι κάτω φερομένην, ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα ταύτη
 μείζον ἐστι, τῷ δ' ἑτέρῳ τῷ μείονι τοῖς ὑψηλοτέροις
 τῆς καρδίας μέρεσι διασπειρομένην. ὅμοιον δὲ τι τοῖς 10
 εἰρημένοις πρέμνον ἐξ ἐγκεφάλου πέφυκεν ὁ νωτιαῖος
 μυελὸς ἅπασι τοῖς κάτω τῆς κεφαλῆς ἐπιπέμπων νεῦρα.
 θαυμαστὸν μὲν δὴ καὶ τοῦτ' ἂν ᾔην, εἰ μήτε φλέψ μήτ'
 ἀρτηρία μήτε νεῦρον ἐφαίνοντο παλινδρομοῦντα πρὸς
 τὰς οἰκείας ἀρχάς, ἔτι δὲ θαυμαστότερον, εἰ παμπόλ- 15
 λων, ὥς εἴρηται, καθ' ἕκαστον γένος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
 εἰς τὰ πρόσω κατασχιζομένων ὀλιγίστοις μὲν ἀγγείοις,
 ὀλιγίστοις δὲ νεύροις ὑπάρχει καμπὴν ποιησαμένοις
 οἰόνπερ δίαυλόν τινα φέρεσθαι, μὴ μάτην μηδ' ὥς
 ἔτυχεν, ἀλλὰ θαυμαστῆς ἔνεκα χρείας. ὅταν γὰρ ἐν 20
 παμπόλλοις ἐν τι ἰδίᾳ τύχῃ κατασκευῆς παρὰ τὰ ἄλλα
 268 διὰ τὸ τῆς χρείας ἐξηλλαγμένον, ἐναρ||γῶς ἐν τούτῳ
 σοφὴ τε ἄμα καὶ μνημῶν ἐκάστου τῶν κατὰ μέρος ἡ

1 δ' ἢ] δ' ἢ δὴ LM || 6 δὲ] δὴ M | ἐκφύσασαν codd.,
 corr. k || 8 φερομένῳ BM | ταύτης BDM || 10 δὲ τι BLU δ'
 ἐτι D || 11 πρέμνον om. M || 13 εἴη BM || 14 ἐφαίνετο BM ||
 17—18 μὲν ἀγγείοις ὀλιγίστοις om. DU || 18 post δὲ add.
 καὶ ch || 19 post οἰόνπερ add. δὴ BM | verba δίαυλόν — ἔνεκα
 χρείας om. BM || 20 ὅταν — χρείας om. DL¹U add. L² in
 marg. || 21 ἐν τι b, om. BL²M | τύχῃ scripsi: τύχης BL² unum
 propriam sortitur constructionem N || 21—22 (ἡ) add. BM) παρὰ
 τὰ ἄλλα διὰ τὸ BLM ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔνεκα b || 22 ἐξηλλαγμένα U |
 γὰρ ἐν U²

φύσις ἄκρα τε δικαιοσύνη καὶ προνοία χρωμένη κατὰ-
 δηλὸς γίνεται. τὸ δὲ καὶ παραβλαστήματα τῷ πρέμνῳ
 κατὰ μίαν μόνην τὴν τῶν νεύρων ἀρχὴν γεγενῆσθαι
 χρείας ἔνεκεν ἀναγκαίας, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μέγιστον καὶ
 5 τοῦτ' ἐπίδειγμα τῆς κατὰ τὴν φύσιν εἶναι τέχνης. οὐ
 σμικρὸν δ' οὐδὲ τοῦτο, καίτοι πάντη τοῦ σώματος
 ἰόντων τῶν νεύρων, μήτ' εἰς ὅστον ἐμφύεσθαι τι
 μήτ' εἰς χόνδρον μήτ' εἰς σύνδεσμον, ἀλλὰ μηδ' εἰς
 ἅπαντας τοὺς ἀδένας, ἐπειδὴ καὶ τούτων διττὴ τις
 10 ὑπάρχει φύσις. ἡ μὲν γὰρ τῶν ὁστων οὐσία πολλα-
 χόθι μὲν οἷον στήριγμα καὶ ἔδρα τοῖς ἄλλοις ὑποβέ-
 βληται, πολλαχόθι δ' οἷον πρόβλημά τι καὶ τεῖχος·
 αὐτὰ γὰρ δύο χρεῖαι τῶν ὁστων. οἱ χόνδροι δ' ὑπα-
 λείφουσιν αὐτῶν ἕνια μέρη λειότητος ἔνεκεν ὥς ἐπὶ
 15 τῶν ἄρθρων· χρῆται δ' αὐτοῖς ἡ φύσις ἔστιν ὅτε καὶ
 ὥς μετρίως εἰκονοῦσι σώμασι. ταῦτ' ἄρα περιττὸν ἦν
 ὅστοις καὶ χόνδροις μετεῖναι τινος αἰσθήσεως ἢ καθ'
 ὁρμὴν κινήσεως. ἀλλ' || οὐδὲ τοῖς συνδέσμοις αὐτοῖς 269
 οὐδετέρου τούτων ἐστὶ χρεῖα, καθάπερ σχοινίοις συν-
 20 ἀπτουσί τινα τῶν ἄλλων μορίων τοῖς ὅστοις ἢ ἄλλοις
 ταῦτα. οὐ μὴν οὐδὲ πιμελή τι προσδεῖται νεύρων
 ἐλαίου δίκην παχέος ἐπιβεβλημένη τοῖς ὑμενώδεσι καὶ
 νευρώδεσι τοῦ ζώου μορίοις. αὕτη δ' αὐτῆς ἢ τε γέ-
 νεσις ἐστὶ καὶ ἡ χρεῖα, γεννωμένης μὲν ἐκ τοῦ πόνου
 25 ἐν αἵματι, παρεγγεομένης δὲ διὰ λεπτῶν φλεβῶν, ἐπι-

2 τὸ] τὰ BM (?) τῷ U | καὶ om. BM || 5 τὴν om. BLM ||
 11 ἔδρα καὶ στήριγμα BLM || 13 αἶ τε γὰρ D || 17 τοῖς ὅστοις M |
 καὶ χόνδροις] κατὰ τοῖς ὁστέοις D || 18 αὐτῶν BLMU || 19 οὐ-
 δετέρου] οὐδέ τι D || 20 ἢ BD¹LMU καὶ D² | ἀλλήλοισ BLM ||
 22 παχέος BLMU παχέως D τακερῶς b || 23 μορίοις τοῦ ζώου
 BLM | ἢ om. U || 24 γεννωμένη codd., corr. k | πόνου BL²M
 πλίστου DL¹U || 25 παρεγγεομένη codd., corr. k || 25—p. 380, 1
 ἐπιβεβλημένη codd., corr. k

βεβλημένης δὲ τοῖς ξηροῖς καὶ λεπτοῖς σώμασιν, ἵν' ἐπιτέγγῃ διὰ παντὸς αὐτὰ λίπει συμφύτῳ ξηραίνόμενα καὶ σκληρυνόμενα διὰ ταχέων ἐν ἀσιτίαις μακραῖς καὶ πόνοις σφοδροῖς καὶ θάλλεσιν ἰσχυροῖς. ἡ δὲ τῶν ἀδένων φύσις, ἡ μὲν οἷον στήριγμα τῆς τῶν ἀγγείων ὑπάρχουσα σχίσσεως, οὐδὲν δήπου δέχεται πρὸς τοῦτο νεύρων, ὅτι μηδ' αἰσθήσεως ἢ κινήσεως τῆς καθ' ὁρμὴν· ἡ δ' εἰς γένεσιν ὑγρῶν χρησίμων τῷ ζῳῷ παρεσκευασμένη καθάπερ φλέβας καὶ ἀρτηρίας αἰσθητὰς ἐνίοτε καὶ μεγάλας, οὕτω καὶ νεῦρα [ταῦτα] λαμβάνει 10 κατὰ τὸν κοινὸν λόγον ἀπάντων τῶν τοιούτων μορίων, 270 ὧν ἥδη σοι δίδειμι. πρὸς μὲν γὰρ τὴν καθ' ὁρμὴν κίνησιν ἐν τοῖς ζώοις ἡ φύσις ἐν γένος ὁργάνων κατεσκευάσατο τοὺς ὀνομαζομένους μύας. διό, καίτοι τῶν νεύρων ἀπάντων ἐκατέρας ἐχόντων τὰς δυνάμεις, λέγω 15 δ' αἰσθητὴν τε καὶ κίνησιν, οὐδὲν τῶν ἄλλων μορίων, ὅσα δέχεται νεῦρα, κινεῖται προελομένων, ἀλλ' αἰσθάνεται μόνον, οἷον τὸ δέσμα καὶ οἱ ὑμένες καὶ οἱ χιτῶνες καὶ ἡ ἀρτηρία καὶ ἡ φλέψ ἔντερά τε καὶ μήτρα καὶ κύστις καὶ γαστήρ καὶ τὰ σύμπαντα σπλάγχνα καὶ 20 τῶν ἀδένων τὸ ἕτερον εἶδος. ὅτι δὲ καὶ τὰ τῶν αἰσθήσεων ὅργανα νεύρων εἰς τοῦτ' ἐδείτο, τί δεῖ καὶ λέγειν; εἴρηται μὲν οὖν ἥδη καὶ πρόσθεν ὑπὲρ ἀπάντων τούτων ἐν τοῖς ἰδίῳ αὐτῶν λόγοις. ἀναμνησθαι δὲ καὶ νῦν ἀναγκαῖον, ὥς οὔτε μάτην ἐνέφυσεν οὐδενὶ 25 τῶν μορίων ἡ φύσις νεῦρον, ἀλλ' ὅσοις αἰσθήσεως ἔδει μόνης ἢ κινήσεως τῆς καθ' ὁρμὴν, οὔτε τούτοις

² συμφύτῳ BLM ξυμφ. DU || 6 προσδεῖται BLM || 10 ταυ-
τά D; an ἄττα ? | λαμβάνει BLMU λαμβάνων D¹ -ουσα D² ||
11 λόγον om. BM || 14 μύας codd. μῦς b || 16 τε om. U ||
17 προελομένων om. D || 24 λογισμοῖς BL²M

ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ τοῖς μὲν εἰς ἀκρίβειαν αἰσθήσεως
 δεομένοις τὰ μαλακά, τοῖς δ' εἰς ὀρμὴν κινήσεως τὰ
 σκληρὰ πάντα, τοῖς δ' ἄμφω χρῆζουσιν ἀμφοτέρω,
 προμηθομένης οἶμαι καὶ προπαρασκευαζούσης || κἀν- 271
 5 ταῦθα τῆς φύσεως εἰς μὲν τὴν αἰσθησιν τὸ παθεῖν
 ἐτοιμότερον, εἰς δὲ τὴν κίνησιν τὸ δρᾶσαι δυνατώτε-
 ρον. ὅσα γοῦν τῶν ὀργάνων οὐ κινεῖται μόνον ἀπλῶς
 καθ' ὀρμὴν, ἀλλὰ καὶ περιττοτέραν τὴν αἰσθησιν
 ἐκτίθετο τῆς κοινῆς ἀπάντων μορίων τῆς ἀπτικῆς, οἷον
 10 ὀφθαλμοὶ καὶ ὤτα καὶ γλῶττα, ταῦτα καὶ τὸ μαλακὸν
 ἔχει καὶ τὸ σκληρὸν γένος τῶν νεύρων· καὶ καταφύε-
 ται γε τὸ μὲν μαλακὸν ἐν αὐτοῖς εἰς τὸ τῆς αἰσθήσεως
 ἰδίου ὄργανον, τὸ δὲ σκληρὸν εἰς τοὺς μῦς. ὑπάρχει
 δὲ καὶ γαστρὶ καὶ ἥπατι καὶ τοῖς ἐντέροις ἅπασι καὶ
 15 τοῖς σπλάγχνοις θάτερον γένος τῶν νεύρων τὸ μαλα-
 κόν, ὥσπερ γε καὶ τῶν ὀστέων μόνοις τοῖς ὀδοῦσιν,
 ὅτι τε γυμνοὶ προβέβληνται τοῖς ὁμιλοῦσι, καὶ ὅτι
 συναισθάνεσθαι καὶ συνδιακρίνειν τῇ γλώττῃ τὰ γε-
 στὰ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ἅπασι τοῖς κατὰ τὸ στόμα
 20 μορίοις ἐχρῆν αὐτούς. ἐδείχθη γὰρ ἡμῖν κἀν τοῖς
 πρόσθεν λόγοις αἰσθήσεως περιττοτέρας ἢ φύσις με-
 ταδιδοῦσα τοῖς μέλλουσι συνεχῶς ὁμιλήσειν ἥτοι τέ-
 μνουσί τισιν ἢ θλῶσιν ἢ διαβιβρώσκουσιν ἢ σφοδρῶς
 θερμαίνουσιν || ἢ ψύχουσιν ἢ ὀπωσοῦν ἐτέρως ἄλλοι- 272
 25 οῦσιν, ἢν' ὑπὸ τῆς ὀδύνης ἀναμνησκόμενον τὸ ζῶον
 ἀρήγειν ἑαυτῷ τὸ λυποῦν ἀποτρίβηται πρὶν κακωθῆναι
 τὸ μόριον. οὕτως οὖν καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ἐνέφν νεῦρα

2 ὀρμὴν L¹ γε. ὀρώμην L² || 7 μόνον] μὲν L¹ μόνον L² ||
 15—16 τῶν μαλακῶν U || 16 γε om. U || 17 ὅτι γε U || 23 θλῶ-
 σιν] ἄλλουσιν D || 23—24 θερμαίνουσι σφοδρῶς D || 26 ἀρήγειον U
 ἀρήγηται BM ἀρήγειν D ἀρήγ (ras.) L

μαλακά, καὶ τῷ δέρματι σύμπαντι τῶν καθ' ἕναστον
 μόριον νεύρων ἀποφνύμεναί τινες ἴνες ἐμβάλλουσιν.
 οὐ γὰρ δὴ ὥσπερ ἐφ' ἕναστον τῶν μυῶν ἀφικνεῖται
 τι νεῦρον, οὕτω καὶ τοῦ δέρματος ἰδίον ἀφωρισμένον
 ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑποκειμένων μορίων ἴνές τινες εἰς
 αὐτὸ διήκουσιν, ἅμα μὲν σύνδεσμος τοῖς ὑποκειμένοις,
 ἅμα δ' αἰσθήσεως ὄργανα γενησόμεναι. κοινοὶ μὲν δὴ
 λόγοι περὶ πάντων τῶν νεύρων νομῆς οἶδε.

Cap. III. Καίρως δ' ἂν εἴη καὶ περὶ τῶν κατὰ
 μέρος ἐπελθεῖν. αὐτίκα γέ τοι πολλῆς ὑπαρχούσης
 διαφορᾶς ἐν τε τῇ φύσει καὶ τῇ θέσει καὶ ταῖς ἐνερ-
 γείαις τῶν μορίων ἄμεινον ἦν, ὅσα μὲν αἰσθητικώτερα
 τῶν ἄλλων ἐχρῆν γεγονέναι, τούτοις ἐπιπεμφθῆναι
 νεῦρον ἐξ ἐγκεφάλου μεῖζόν τε ἅμα καὶ μαλακώτερον.
 273 ὅσα δ' εἰς πολλὰς τε ἅμα || καὶ σφοδρὰς κινήσεις παρ- 15
 εσκενάζετο, μεῖζον μὲν καὶ τούτοις νεῦρον, ἀλλὰ
 σκληρότερον δοθῆναι. καὶ τὸννυν φαίνεται τοῦτ' ἀκρι-
 βῶς οὕτως ἢ φύσεις φυλάττουσα διὰ πάντων τῶν μο-
 ρίων, ὥς μηδαμόθι μήτε μικρὸν νεῦρον ἢ σκληρὸν εἰς
 τὸ δεόμενον αἰσθήσεως περιττοτέρως ἰέναι μήτε μέγα 20
 τοῖς οὐδὲν δεομένοις αἰσθάνεσθαι μᾶλλον ἢ κινεῖσθαι
 σφοδρότερον, ὥσπερ γε μηδὲ μαλακόν, οἷς ἐν τῇ ῥώμῃ
 τῆς κινήσεως ἡ χρεῖα. τηλικούτόν γέ τοι νεῦρον εἰς
 ἐκάτερον τῶν ὀφθαλμῶν ἐμπέφυκεν, ἡλίκον εἰς οὐδὲν
 ἕλλο τῶν μεγίστων μορίων. οὐ μὴν οὐδὲ μαλακώτε- 25

3 δὴ om. D || 4 τι om. D | post ἰδίον add. ἐν L ἐνός BM
 ἢ D || 6 σύνδεσμοι BLM || 8 τῶν om. BLMU | νομῆς om. D |
 οἶδε BLMU σοὶ δὲ D || 11 τε om. D || 15 γρ. εἰς πολλὰς ἢ σφο-
 δρὰς κ. L² in marg. || 15—16 παρασκενάζοιτο BLM || 17 ταῦτ' α ||
 19 μηδαμόθεν DL || 22 γε om. D || 23 τοι] τι M || 24 ἐκπέφυκεν
 BMU || 25—p. 383, 1 μαλακὸν ὥσπερ DU

ρον ἀλλαχόθι νεῦρον ἰδεῖν ἔστιν, ἀλλ' ὀφθαλμοὶ μόν-
 νοι, καίτοι γε σμικρότατα ὄντες μόρια, διὰ τὸ τῆς
 χρείας ἀξίωμα μεγίστων τε ἅμα καὶ μαλακωτάτων ἔτυ-
 χον τῶν νεύρων. ἀκριβεστάτη γὰρ ἀπασῶν ἐστὶ τῶν
 5 ἄλλων αἰσθήσεων ἥδε, τὰ μέγιστα τε καὶ πλεῖστα τῶν
 ὑπαρχόντων τοῖς σώμασι διαγινώσκουσα πόρωθεν,
 χροάν καὶ μέγεθος καὶ σχῆμα καὶ κίνησιν καὶ θέσιν
 καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὀρώντας διάστημα. εἰ γὰρ μοι νοή-
 σαις ἐπὶ τῆς γῆς ἐροίμενους κέγχρους πολλοὺς ἢ τι
 10 τούτων || μικρότερον, ὧν ἀκριβῶς ἐκάστου διαγινώσκεις 274
 τὴν θέσιν μὲν πρῶτον, εἶτα καὶ τᾶλλα τὰ προειρημένα,
 θανμάσειν οἷμαί σε τὴν τ' ἀκρίβειαν αὐτῆς καὶ τὸ
 πλήθος ὧν ὑπηρετεῖται τοῖς ζώοις· χωρὶς γὰρ ταύτης
 οὐδ' ἀριθμῆσαι τοὺς κέγχρους οἶόν τ' ἐστί, μή τί γε
 15 διαγνῶναι τὴν χροάν ἢ τὴν οὐσίαν αὐτῶν. αὕτη καὶ
 τὰ πόρω διαγγέλλει, τὰ μὲν, ὅτι κινεῖται, τὰ δ', ὅτι
 μένει, τὰ δ', ὅπως ἀλλήλοις συμπλέκεται, τὰ δ', ὅπως
 ἀποχωρίζεται. ἐπεὶ τοίνυν ἡ μὲν αἰσθησις ἐν τῷ πά-
 σχειν ἐστίν, ἡ δὲ κίνησις, ἣν κινεῖ τὰ νεῦρα τοὺς μῦς
 20 ἐν τῷ ποιεῖν, εἰκότως αὐτῷ μὲν τῷ πρώτῳ τῆς ὀψεως
 ὀργάνῳ κατὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἐνέφν τὸ μαλακὸν νεῦρον,
 τοῖς κινουῦσι δ' αὐτὸν μυσὶ τὸ σκληρόν. κατὰ δὲ τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ τῇ γλώττῃ, σμικρῷ καὶ τούτῳ μορίῳ,
 τὰ δύο γένη τῶν νεύρων ἢ φύσεις ἔδωκε, τὸ μὲν μα-

1 ante ἀλλαχόθι add. αὐτοῦ D | ἐν ὀφθαλμοῖς L || 1—2
 ὀφθαλμοὶ μόνοι . . σμικρότατα ὄντες μόρια scripsi: ὀφθαλμοῖς
 μόνοις . . σμικροτάτοις οὔσι μορίοις codd. || 3 μαλακωτέρων codd.
 μαλακωτάτων b in marg. || 4 τῶν (om. BM) νεύρων ἔτυγον
 BLM | τῶν ἀπασῶν BM || 7 χροάν scripsi: χροῖαν codd. || 11 τὰ
 ἄλλα BMU || 14 μή τί γε LU μήτοι γε BM μήτε D || 15 χροάν
 DU χροῖαν cett. || 16 διαγγέλλει BLMU διαστέλλει D | κινεῖται
 D² κεῖται D¹ || 17 ὅπερ (ante ἀλλ.) M || 19 ἣν L² ἢ BL¹ ἢ D om. U
 ἢ M | τοὺς μῦς BLM ἢ τοὺς μῦς DU || 22 αὐτὸ BM αὐτῶν U

λακὸν ὥς χυμῶν αἰσθησομένῳ, τὸ σκληρὸν δ' ὥς κι-
 νεῖσθαι μέλλοντι πολλὰς καὶ ποικίλας κινήσεις. ἐφ'
 275 ἑκατέραν δὲ τὴν ἀκοήν || ἐν ἡγάγε νεῦρον μαλακὸν
 ἕτερον τοῖς κινεῖσθαι μέλλουσιν ὥσιν ἐπιπέμψασα
 σκληρά. μαλακῶν δὲ νεύρων ἡ ὅτις μετέσχε καὶ οἱ 5
 ὀδόντες ἡ θ' ὑπερώα πᾶσα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτ' ἐδεῖτο
 περιττοτέρας αἰσθήσεως. ἀλλ' εἰ τοῖς κατὰ τὸν ὀφθαλ-
 μὸν αὐτὰ παραβάλοις, ἱκανῶς σοι δόξει σκληρά τ'
 εἶναι καὶ μικρά. πρὸς γὰρ αὐτοῖς εἰρημένοις ἔτι καὶ
 πόρους αἰσθητοὺς ἔχει τὰ τῆς ὕψεως νεῦρα καὶ δι' 10
 ἐκείνους ἐγένετο παχέα. θαυμάσαι δ' ἀξίως οὐ δύνα-
 σαι τὴν φύσιν ἐπὶ τῇ κατασκευῇ τῶνδε τῶν νεύρων
 ἀγνοῶν, ὅπως ὁρῶμεν. ὥστ', εἰ βουληθείης ἐπὶ σχο-
 λῆς πολλῆς βασανίσαι τὰς ἀποδείξεις, ἃς εἵπομεν ἐν
 ἄλλοις τέ τισι καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ Περὶ ἀποδείξεως 15
 ὑπὲρ τοῦ τὸ τῆς ὕψεως ὄργανον ἀνγοειδὲς ἔχειν πνεῦμα
 διὰ παντὸς ἐπιρρέον ἐξ ἐγκεφάλου, θαυμάσεις τῶν
 ὀπτικῶν νεύρων τὴν κατασκευὴν κοίλων μὲν τᾶνδον
 γενομένων ὑπὲρ τοῦ δέχεσθαι τὸ πνεῦμα, μέγροι δ'
 αὐτῆς ἀνατεινομένων τῆς κοιλίας τοῦ ἐγκεφάλου διὰ 20
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἔνθα γὰρ ἑκατέρα τῶν προσθίων
 276 κοιλιῶν τελευτᾷ πρὸς τὰ πλάγια, τῶν || ὀπτικῶν νεύ-
 ρων ἐστὶν ἡ ἔκφυσις, καὶ αὕτη γὰρ τῶν κοιλιῶν ἡ οἶον
 θαλάμη δι' ἐκεῖνα τὰ νεῦρα γέγονεν. ἡγνόηται δὲ
 τοῖς ἀνατομικοῖς ἔργον τοῦτο θαυμαστὸν τῆς φύσεως 25
 οὗτ' ἀκολουθησάντων αὐτῶν τοῖς πέραςι τῶν κοιλιῶν

3 ἐν ἡγάγε BLMU ἐνήγαγε D || 4 ὥσιν] μυσὶν L || 6 τού-
 τοις ἔδει U² τούτοις ἐδεῖτο BDM || 8 παραβάλοις U || 10 ἔχει
 scripsi: ἔχοντα codd. | τὰ om. BL | τὰ τῆς — φύσιν om. BM ||
 15 κἂν B || 16 ὑπὲρ τοῦ] πῶς U² | ἔχει U || 18 μὲν om. DU ||
 18—19 τῶν ἐνδ. γιν. BM || 21 ἐκότερον D (compend.) || 23 ἡ
 om. BM

οὐτ' ἐπισκεψαμένων, ὅτον χάριν οὕτω διεπλάσθησαν,
οὔτε τῶν ὀπτικῶν νεύρων θεασαμένων τὰς ἄνωθεν
ἐκφύσεις συνημμένας τοῖς πέρασι τῶν κοιλιῶν. διὰ
ταύτας μὲν οὖν τὰς αἰτίας τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ νεῦρα
5 κοιλά τε ἅμα καὶ μέγιστα καὶ μαλακώτατα γέρονεν
ἐχουσῶν καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων καὶ μεγάλα καὶ
μαλακὰ νεῦρα. τοῖς δ' εἰρημένοις ἅπασι μορίοις ἐναν-
τιώτατα διάκεινται κατὰ τε τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν
οὐσίαν καὶ τὴν θέσιν ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες· αἱ τε
10 γὰρ ἐνέργειαι μετὰ συντονίας καὶ σφοδρότητος αὐ-
τοῖς εἰσιν ἢ τ' οὐσία σκληρὰ καὶ ἡ θέσις ἀπωτάτω
τῆς κεφαλῆς. διὰ τοῦτ' οὖν οὐδὲν ἐξ ἐγκεφάλου τοῖς
εἰρημένοις μορίοις ἐπιπέμπεται νεῦρον, ὥσπερ οὐδ'
ὅλοις τοῖς κώλοις, ἀλλ' ἐκ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ μόνου
15 νεῦρα σκληρὰ καὶ χεῖρες καὶ σκέλη λαμβάνουσι. καὶ
τᾶλλα δὲ σύμπαντα τὰ κάτω || τοῦ προσώπου παρὰ τοῦ 277
νωτιαίου χορηγεῖται νεῦρα πλὴν ἐντέρων καὶ σπλάγ-
χνων ἔτι τε πρὸς τούτοις τῶν φωνητικῶν ὀργάνων,
ὅτι καὶ τούτων ἔνια μὲν ἐγκεφάλῳ συνῆφθαι πάντως
20 ἐδεῖτο, τινὰ δ', ὅτι πλησίον αὐτοῖς ἐτέτακτο μόνης
αἰσθήσεως δεόμενα, τῶν αὐτῶν νεύρων ἐκοινώνησεν.
εἰς μὲν γὰρ καρδίαν καὶ ἥπαρ ἐχρῆν ἰέναι νεῦρα, διότι
συνῆφθαι πάντως ἔδει τὰς ἀρχὰς τῶν διοικουσῶν τὸ
ζῶον δυνάμεων, ὥς ἐν τοῖς Περὶ τῶν Ἱπποκράτους τε
25 καὶ Πλάτωνος ἐπιδέδεικται δογμάτων· εἰς δὲ τὴν γασ-
τέρα καὶ μάλιστα αὐτῆς τὸ στόμα, διότι περιττοτέρας
ἐδείχθη καὶ τοῦτο δεόμενον αἰσθήσεως. ἡ φωνὴ δ'

9 θέσιν BLMU διάθесιν D || 10—11 εἰσιν αὐτοῖς D ||
11 ὑποκάτω M || 12 οὐδὲν BMU οὐδ' DL || 15—16 καὶ τᾶλλα
codd. εἰς τᾶ. b || 22 εἶναι U || 25 δογμάτων ἐπιδέδεικται D ||
26 αὐτὸ BM

ὅτι τὸ κυριώτατον ἀπάντων ἐστὶ τῶν ψυχικῶν ἔργων ἀγγέλλουσα τὰς τοῦ λογισμοῦ νοήσεις, ἐχρῆν δὴπου καὶ ταύτην δημιουργεῖσθαι δι' ὀργάνων ἐξ ἐγκεφάλου νεῦρα δεχομένων. τούτων μὲν οὖν ἕνεκα πρῶτως ἐξ ἐγκεφάλου νεῦρα πόρρω τῆς ἀρχῆς ἀποτείνεται· σὺν 5 αὐτοῖς δ', ὡς εἴρηται, σμικραὶ τινες ἀποφύσεις ἐντέ- 278 ροις καὶ νεφροῖς καὶ σπληνὶ καὶ πνεύμονι || καὶ στομάχῳ διανέμονται. περὶ μὲν οὖν τούτων ὀλίγον ὕστερον εἰρησεται.

Cap. IV. Ὡν δ' ἕνεκα μάλιστα μορίων κατήλθεν 10 ἐξ ἐγκεφάλου νεῦρα, ταῦτ' ἤδη λέγωμεν ἀπὸ τῶν φωνητικῶν ἀρξάμενοι. ἔσται δὲ κἀνταῦθ' ὁ λόγος ἐπὶ τοῖς ἀποδεδειγμένοις περὶ φωνῆς. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἐδείχθη μηδεμίαν δύνασθαι χρεῖαν μορίου γνωσθῆναι πρὸ τῆς τοῦ παντὸς ἐνεργείας ὀργάνου. ἐπεὶ τοίνυν ὁ λάρυγξ 15 ἐστὶ τὸ πρῶτόν τε καὶ κυριώτατον ὄργανον φωνῆς ἐκ τριῶν μὲν συγκείμενος χόνδρων, ἔχων δ' ἐν αὐτῷ μέσῳ τὴν ἐπιγλωττίδα καὶ μῦς εἰκοσὶ πον σχεδὸν ὑπηρετοῦντας εἰς τοῦτο, πάρεστί σοι σκοπεῖν, ὅπως αὐτοῖς ἅπασιν ἢ φύσις ἐνείμεν ἐξ ἐγκεφάλου νεῦρα. 20 τῶν γὰρ τοι μυῶν τούτων ἔνιοι μὲν ἐγκαρσίαν πῶς μᾶλλον, ἔνιοι δὲ λοξὴν ἔχουσι τὴν θέσιν, ὀρθίαν δ' ἄλλοι, τινὲς δ' οὐχ ὁμοίαν οὐδ' οὕτοι τὸ πᾶμπαν ἀλλήλοις. τινὲς μὲν γὰρ αὐτῶν ἄνωθεν ἀρχόμενοι τοῖς κάτω πέρασι κινουῦσιν ἔνια τῶν τοῦ λάρυγγος μορίων, 25 279 ἕτεροι δ' ἔμπαλιν ἄρχονται || μὲν ἐκ τῶν κάτω, ταῖς

1 τὸ BDLU om. M | ἔργων BLMU ὀργάνων D κυριωτάτη ἀπασῶν ἐστὶ τ. ψ. ἐνεργειῶν Corn. || 11 λέγομεν BLM || 12 ἔσται BLM ἔσται DU | ὁ BLM om. DU || 14 μηδεμία U | χρεῖα U || 19 σοι om. BM || 20 ἢ φύσις (ἅπασιν L) ἅπασα BLM || 25 κοινοῦσι BM

δ' ἄνω τελευταῖς ἐνεργοῦσι. δίκαιον δ' ἦν οἶμαι τοῖς
 μὲν ἄνωθεν κάτω φερομένοις ἄνωθεν ἐπιπεμφθῆναι
 τὸ νεῦρον, ὅσοι δ' ἐκ τῶν κάτω μερῶν ἀναφέρονται,
 καὶ τούτοις ἐντεῦθεν γενέσθαι τὴν τῶν νεύρων ἀρχήν,
 5 ὥσπερ γε καὶ τοῖς ἐγκαρσίοις ἢ λοξοῖς κατὰ τὸ τῆς
 θέσεως σχῆμα καὶ τούτοις τὴν πρέπουσαν ἀρχὴν δοθῆ-
 ναι τῶν νεύρων. ἄνωθεν μὲν οὖν κάτω φερομένους
 ἐν τοῖς Περὶ φωνῆς ἐδείξαμεν τοὺς τ' ἐκ τοῦ ὑοειδοῦς
 ὁστοῦ καθήκοντας εἰς τὸν θυροειδῆ χόνδρον τοὺς τ'
 10 ἐπὶ τὸ στέρνον ἐξ ἀμφοῖν, κάτωθεν δ' ἄνω τοὺς κι-
 νοῦντας τὸν ἀρυταινοειδῆ χόνδρον· ὀρθίους μὲν οὖν
 ἀκριβῶς τέτταρας, ἐγκεκλιμένους δ' ἐπὶ τὸ λοξὸν δύο,
 τοὺς δὲ τὰ κάτω πέρατα συνάπτοντας τοῦ θυροειδοῦς
 χόνδρου πρὸς τὸν ἀνώνυμον ἀτρέμα λοξοὺς ὑπάρχειν·
 15 ἀλλὰ καὶ τοὺς τῷ στομάχῳ συνάπτοντας τὸν μέγιστον
 τῶν τριῶν χόνδρων ἐγκαρσίας ἔχειν τὰς ἵνας ἐγκλι-
 νούσας ἐπὶ τὸ λοξόν, τὰς μὲν μᾶλλον, τὰς δ' ἥττον.
 ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν ἡ φύσις — οὐδὲν γὰρ χεῖρον
 ἐντεῦθεν ἄρξασθαι — || παρὰ τῆς ἑκτῆς συζυγίας ἐπι- 280
 20 πέμπει νεῦρα κατὰ διτιὰς ἀποφύσεις, τοῦ μὲν ἑτέρου
 κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ θυροειδοῦς εἰς αὐτὸν ἔσω τὸν
 λάρυγγα καθήκοντος, τοῦ δ' ἑτέρου πρὸς τοὺς ἐγκαρ-
 σίους μῦς ἰόντος, ἀφ' οὗ καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ στέρνον
 ἐκτεινόμενοις ἐμβάλλει τὰ πέρατα. δύο μὲν αὗται συ-
 25 ζυγίαι νεύρων ἐγκεκλιμένων εἰς θέσιν λοξήν, τρίτη δ'
 ἄλλη τῶν καθηκόντων εἰς τοὺς ἀνατείνοντας μῦς τὸν
 θυροειδῆ χόνδρον, ἣν ἀρχῆς ὑψηλοτέρας δεομένην

2 καταφερομένοις BM | ἐπιπεμφθῆναι codd. ἐκπ. b || 7 κα-
 ταφερομένους U || 8 ὥς ἐν BM || 9 θυροειδῆ DLU || 12 ἐγκλινο-
 μένους BM | λοξόν] δεξιόν BM || 24 μὲν οὖν BM || 26 ἀνατεί-
 ναντας M

οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς συζυγίας ποιήσασθαι
κατὰ τοὺς ἐπὶ γαστέρα φερομένους· ἀλλ' ἐξεῦρεν ἡ
φύσις καὶ τούτοις ἐξ ἐγκεφάλου νεῦρον ὀρθιον ἄνωθεν
κάτω φερόμενον ἐμφύσαι. καὶ καθ' ὅλου τοῦ λάρυγγος
ἐκτείνεται ταῦτα δύο ὄντα καθ' ἑκάτερον μέρος, 5
ἐν ἐξ ἀριστερῶν καὶ ἐν ἐκ δεξιῶν· καὶ μέντοι καὶ
τούτων ἡ τελευταίη τοῖς ἐπὶ τὸ στέρνον ἀπὸ τοῦ ὑοει-
δοῦς καταφερομένοις ἐμφύεται μυσίν. ἔστιν ὅτε γε
μὴν ἐπεκτείνεται τοῖς ταπεινοῖς, οὓς ἀπὸ τοῦ θυρεοει-
δοῦς ἔφην ἄρχεσθαι, καθάπερ γε καὶ τοῖς ὑψηλοτέροις 10
281 ἔστιν ὅτε παρὰ || τῆς ἑκτῆς συζυγίας ἐμφύεται νεῦρα.
τὸ δ' οὖν ἀπὸ τούτων μόνων τῶν συζυγιῶν αὐτοὺς
λαμβάνειν νεῦρα κοινὸν ἐπὶ πάντων ζώων ἐστίν, ἐπειδὴ
γ' ἐξ ἐγκεφάλου κατιόντων ἔδει νεύρων αὐτοῖς, ὥς ἂν
κατάντη θέσειν ἔχουσιν ὑπηρετοῦσί τε τῇ φωνῇ. ταυτὶ 15
μὲν οὖν τῇ φύσει δικαίως τε ἅμα καὶ τεχνικῶς δια-
τέτακται. λοιπῶν δ' οὐσῶν τριῶν συζυγιῶν τῶν ἐν
τῷ λάρυγγι μυῶν ἀναγκαιοτάτων μὲν, ὥς ἐδείξαμεν,
εἰς φωνῆς γένεσιν, ὀρθίαν μέντοι τὴν θέσειν ἐχόντων,
ὥς τὰς μὲν κεφαλὰς κάτω, τὰς τελευτὰς δ' αὐτῶν ἐν 20
τοῖς ἄνω μέρεσιν ὑπάρχειν, ἀναγκαῖον μὲν ἦν δῆπου
κάτωθεν αὐτοῖς ἐπιπέμπειν τὰ νεῦρα· κάτω δ' οὐκ ἦν
ἐγκέφαλος, ἀλλ' ἐκ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τούτου τῶν
κάτω μερῶν ἐχρῆν ἀχθῆναι τὰ νεῦρα, καὶ τούτῳ τὴν
δικαιοτάτην φύσιν ἄδικον εἶναι τοῖς κυριωτάτοις τῆς 25

2 κατὰ τοὺς codd. τὰ b | γαστέρα codd. τὴν γ. b | φερομέ-
νους codd. φερόμενα b || 2—3 καὶ τούτοις ἡ φ. BM || 8 καταφερομέ-
νοις BLMU || 14 γ'] γὰρ codd. || 15 κατάντη (κατάντη M) θέσειν
LM κατ' ἀντίθεσιν cett. dorsalem positionem N | ταυτὶ BLMU
ταύτη D || 16—17 διατέτρεται BM || 19 θέσειν] φύσιν U || 21 μὲν
οὖν BM μὲν om. U || 24 ἀναχθῆναι BL || 25 ἄδικον εἶναι BL²M
ἄδικα νεῖμαι DL¹U iniustam esse N | τοῖς L²M καὶ τοῖς cett.

φωνῆς ὁργάνοις μόνοις μήτ' ἐξ ἐγκεφάλου μήτ' ἐκ
 τῶν πρώτων μερῶν τοῦ νωτιαίου παρασχοῦσαν νεῦρα.
 θεασώμεθ' οὖν, ὅπως ἀμφοῖν ἄκρως προϋνοήσατο, τοῦ
 τ' ἀναγκαίου πρὸς τὴν ἥ ἐνέργειαν τοῦ τε μηδὲν ἀδι- 282
 5 κῆσαι τοὺς μῦς ἀτιμωτέρων αὐτοῖς μεταδοῦσα νεύρων.
 ἔγνω τοίνυν ἐξ ἐγκεφάλου μὲν αὐτὰ κατὰγειν ὥσπερ
 καὶ τᾶλλα τὰ προειρημένα κατὰ τὴν ἕκτην συζυγίαν,
 ἀφ' ἧς ἐχρῆν καὶ καρδίᾳ καὶ γαστρὶ καὶ ἥπατι δοθῆ-
 ναι νεῦρα, δίαυλον δέ τινα τῆς φορᾶς ἐργάσασθαι,
 10 πρότερον μὲν εἰς τὰ κάτω τοῦ λάρυγγος ἄγουσα, τοὺν-
 τεῦθεν δ' αὖθις ἀναφέρονσα πρὸς τοὺς κυριωτάτους
 ἐν αὐτῷ μῦς. ἀλλ' οὐχ οἶόν τ' ἦν αὐτὰ παλινδρομη-
 σαι χωρὶς καμπῆς, ὥστ' ἀναγκαῖον ἐγένετο τῇ φύσει
 ζητῆσαι τοῖς νεύροις οἷον νύσσαν τινά, περὶ ἣν ἐξελί-
 15 ξασα τῆς μὲν ἐπὶ τὰ κάτω φορᾶς αὐτὰ παύσειεν, ἀγα-
 γεῖν δ' ἄρξαιτο πρὸς τὸν λάρυγγα ταύτην τὴν νύσσαν.
 ἐχρῆν δὴ πονεῖν στερεόν τε σῶμα εἶναι καὶ θέσιν ἐγκαρ-
 σίαν ἢ πάντως γε πλαγίαν ἔχειν. οὐ γὰρ οἶόν τ' ἦν
 ἐκ κατάντους φορᾶς παλινδρομησάτωις τοῖς νεύροις ἄνευ
 20 τοῦ περὶ τοιοῦτόν τι καμφθῆναι σῶμα. τοιοῦτον δ'
 οὐδὲν ἦν καθ' ὅλον τὸν τραχήλον, ἀλλ' εἰς τὸν θώ-
 ρακα κατὰγειν ἀναγκαῖον ἐγένετο τῇ φύσει τὸ ζεύγος
 τῶν νεύρων ἀκρεῖ ἥ ζητῆσαι τὴν καμπήν. ἐνθα τοίνυν 283
 εὗρε πρῶτον, ἐνταῦθα κάμψασα διὰ τοῦ τραχήλου
 25 πάλιν ἐπανήγαγεν εἰς τὸν λάρυγγα τὸ ζεύγος τῶν
 νεύρων. ἀλλ' οὐχ ὁμοτιμόν γε τὴν καμπήν αὐτοῖς

3 θεασάμεθα D ἐθεασ. M | πῶς D | ἄκρως om. M || 7 τὰ
 ἄλλα BMU || 10 μὲν οὖν BM | τὰ codd. τὰς b | κάτω] κατὰ M ||
 12 ἐν αὐτῷ BL²M ἐαντῷ L¹ ἐαντῶν DU | ἀλλ' DU ἀλλὰ γὰρ
 BLM | οἶον] ἦττον BM || 15 τὰ om. ch | αὐτὰ om. U || 15—16
 ἀνάγειν M || 26 αὐτοῖς] αὐτῆς D

ἐποιήσατο καὶ ταύτη γ' ἂν δόξειεν ἐπιλελησθαι τῆς
δικαιοσύνης ὁμοτίμοις νεύροις ἄνισα νέμονσα. τὸ μὲν
γὰρ ἐπὶ πλεῖστον αὐτῶν διὰ τοῦ θώρακος ἤγαγε κάτω,
τὸ δ' οὐ μετὰ πολὺν πρὸς τὸν τράχηλον ἐπανήγαγε.
τίς οὖν καὶ ἡ τούτων αἰτία; οὐχ ἡ τῶν νεύρων δια- 5
φορά, πάντη γὰρ ὁμοτιμὰ ἐστίν, ἀλλ' ἡ τῶν χωρίων
ἃ διεξέρχεται κατασκευή. κατὰ μὲν γε τὴν ἀριστερὰν
ἐνφυχωρίαν τοῦ θώρακος ἡ μεγίστη τῶν ἀρτηριῶν, ἣν
οἶον πρέμνον τι τῆς καρδίας ἔλεγον ἐκφύεσθαι, πρῶ-
τον μὲν ἀνίσχει λοξή, μετὰ ταῦτα δ' αὐτίκα σχισθεῖσα 10
τῷ μὲν ἑτέρῳ μέρει τῷ μείζονι κατὰ τῆς ῥάχεως στη-
ρίζεται, τῷ δ' ἑτέρῳ τῷ μείονι πρὸς τὴν κλεῖν ἀνα-
φέρεται, κἀνταῦθα τὸ μὲν τι μέρος αὐτῆς ἐπὶ τὴν
ὠμοπλάτην τε καὶ τὴν χεῖρα καὶ τοῦ τραχήλου τὸ
λαιὸν ὅσα τ' ἄλλα ταύτῃ τέτακται μόρια διανέμει· τὸ 15
δ' ἕτερον ἐπὶ τὸ στέρνον ἀνατείνασα σχίζει πάλιν καὶ ||
284 τοῦτο δίχα τμήμασιν ἀνίσχουσιν, τὸ μὲν ἐκ τῶν ἀριστε-
ρῶν μέρος, ὅπερ ἔλαττόν ἐστιν, ἀρτηρίαν ἐργαζομένην
καρωτίδα, τὸ δ' ἐκ τῶν δεξιῶν τὸ μείζον ἀνατείνουσα
λοξόν, ἀφ' οὗ βραχὺν προελθόντος ἀποφύσεις γίνονται 20
πολλαί. καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ τοῦ θώρακος ὑψηλὰ μόρια
φέρεται τις ἀρτηρία καὶ πρὸς τὸν δεξιὸν τιτθὸν ἑτέρα
διὰ τοῦ στέρνου καταφέρεται καὶ πρὸ αὐτῶν γε ἡ δε-
ξιὰ καρωτὶς ἀνάντης ἀποφύεται κἄπειτα τὸ λοιπὸν τῆς
ἀρτηρίας λοξόν, ὥς πρὸς τὴν ἔκφυσιν ἀφικόμενον τῆς 25
πρώτης πλευρᾶς, εἰς ὠμοπλάτην καὶ χεῖρα καὶ τοῦ

1 ταύτη γ'] ποτε γε M πά τη γε B || 3 αὐτῶν BL¹M αὐ-
τοῦ DL²U || 7 γε U² γὰρ U¹ || 9 τι πρέμνον BM || 11 verba
κατὰ — μείονι om. BM || 13 verba τὸ μὲν — τὸ λαιὸν om. D |
τι LU τοι BM ἕτερον b | ἐπὶ τὴν BLMU πρὸς b || 15 διαμέ-
νει U || 18 ἐργ. ἀρτ. M || 19 καρωτὶν U καρωτὴν D | ἀνατείνασα
BDM

τραχήλου τὰ δεξιὰ μέρη διασπείρεται. τοιαύτης οὖν
οὐσης διαφορᾶς τῷ δεξιῷ θώρακι πρὸς τὸν ἀριστερόν
ἀναμνησθῶμεν, ὅτι <ἄμα> ταῖς ἀρτηρίαις ταῖς καρωτί-
σιν ἐκότερον τῶν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς συζυγίας νεύρων εἰς
5 τὸ κάτω καταφέρεται στηριζόμενόν τε τῇ γειτνιάσει
καὶ κοινοῖς σκεπάσμασι φρουρούμενον. ἔνθα τοίνυν
ἡ πρώτη γένεσις ἐκατέρω τῶν ἀρτηριῶν ἐστίν, ἣν ἀρ-
τίως ἐδήλωσα, πρὸς τοῦτ' ἀναγκαῖον ἦν τὸ χωρίον
ἐκατέρω τῶν νεύρων ἀπενεχθῆναι κἄπειτ' ἐντεῦθεν
10 ἀποτεῖναι τι μόριον ἑαυτοῦ || πρὸς τὸν λάρυγγα κομι- 285
σθῆσόμενον. ἀλλ' ἐπεὶ μεταβάλλειν ἐνταῦθ' ἀναγκαῖον
ἐστὶ τοῖς νεύροις ἐκ τῆς κατάντους φορᾶς ἐπὶ τὴν
ἀνάντη, καμπῆς αὐτοῖς ἐξ ἀνάγκης ἐδέησε. τίς οὖν
ἐκατέρω τῶν νεύρων ἀρίστη καμπή; τῷ μὲν ἀριστερῷ
15 κατὰ τὴν πρώτην ἐκφυσὶν τῆς καρωτίδος οὐχ οἶόν τε
καμψθῆναι· τὸ γὰρ ἐπὶ τὸ στέρον ἀναφερόμενον τῆς
μεγάλῃς ἀρτηρίας, ἥς ἡ καρωτὶς ἀπέσχιται, μικροῦ
δεῖν ὄρθιον ὑπάρχει βραχεῖαν ἐγκλισιν ἔχον ἐπὶ τὰ
δεξιὰ μέρη τοῦ θώρακος ὅλου· τὸ δ' ἕτερον τῆς ἄνω
20 φερομένης ἀρτηρίας ἀποβλάστημα, τὸ πρὸς τὴν ἀρι-
στερὰν ὁμοπλάτην τε καὶ χεῖρα φερόμενον, ὁμοίαν
σχεδὸν τι καὶ αὐτὸ τὴν θέσιν ἔχει· μικροῦ γὰρ δεῖν
καὶ τοῦτ' ὄρθιον ἐστὶν ὅλον ἐγκλινόμενον ἀτρέμα πρὸς
τὴν εὐώνυμον χεῖρα. λοιπὴ τοίνυν αὐτῷ καταλείπεται
25 καμπή τὸ στέλεχος αὐτὸ τῆς μεγίστης ἀρτηρίας οὐ
μεγέθει μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥώμῃ καὶ θέσει θαυμαστῶς

3 ἄμα add. Corn., om. codd. || 5 καταφέρεται BL²MU
κάτω φέρ. L¹ παραφ. D || 7 ἐκατέρω scripsi: ἐκατέρα BLMU
ἐκατέρων D || 9 ἐκατέρω BLMU ἐκάτερον D || 10 τι] τὸ U ||
24 χεῖρα BL¹M χώραν DL²U | αὐτῷ LU αὐτοῦ D δ' αὐτῷ
τοίνυν BLM

παρεσκευασμένον εἰς τὴν τοῦ νεύρου χρεῖαν. ταύτην
οὖν αὐτὴν εἴλετο καὶ ἡ φύσις καὶ περὶ τὴν ταύτης
βάσιν ἀποβλάστημα τῆς ἑκτῆς συζυγίας ἐλίξασα παλιν-
286 δρομοῦν ἄνω κατὰ || τῆς τραχείας ἀρτηρίας ἐπέθηκεν,
ὥστ' ἐπὶ ταύτης ὀχοῦμενον ἀσφαλῶς ἀνελθεῖν ἐπὶ τὸν 5
λάρυγγα. ἀλλ' ἐν τοῖς δεξιῶις τοῦ θώρακος οὐκ ἦν
οὐδεμία τοιαύτη καμπή. μὴ τοίνυν ζήτει τὴν οὐκ οὐ-
σαν μὴτ' ἐγκάλει τῇ φύσει καμπὰς διαφόρους ἐκατέρω
τῶν νεύρων εὐρούσῃ, ἀλλ' ἐκεῖνο σκόπει, τίνα βελ-
τίονα κατὰ τὸν ἀριστερόν θώρακα τῆς εἰρημένης καμ- 10
πῆς οἷόν τ' ἦν ἐξευρεῖν. οὐ γὰρ εὐρήσεις ἐτέραν
ἀμείνουσα, καθάπερ οὐδ' ἐν τῷ δεξιῷ, τῆς εὐρημένης
τῇ φύσει. τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; χαλεπὸν μὲν ἐρμηνεύ-
σαι λόγῳ τοσαύτην τέχνην· ἄπιστος γὰρ ἡ τῆς φύσεως
εὐμηχανία περὶ τὴν τῆς καμπῆς εὐρεσιν, ὥστ', εἰ μὴ 15
τις θεάσαιτο, τραγωδεῖν ἂν δόξειε μᾶλλον ἢ ἀληθεύειν
τὸν ἐξηγητὴν αὐτῆς· ὅμως μὴν, ἐπειδὴ καὶ τᾶλλα λόγῳ
διηλθον, οὐδὲ τὴν τούτου διήγησιν ὀκνητέον. ἀνα-
μνήσθητι δέ μοι τῆς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἰρημένης ἀρ-
τηρίας ἐν τῷ δεξιῷ θώρακι, λοξῆς μὲν τὴν θέσιν, 20
ἀποφνούσης δὲ πρῶτην μὲν ἀνάντη τὴν καρωτίδα,
ἔπειτα τῷ λοιπῷ μέρει πρὸς τὴν πρῶτην πλευρὰν
287 ἀφικνουμένης λοξῆς, || καὶ σκέψαι, τοῦ δεξιοῦ νεύρου
δι' ὅλου τοῦ τραχήλου κατελθόντος ἐν χορῷ τῆς καρω-
τίδος μέχρ' ἡ πρῶτης αὐτῆς γενέσεως, εἴ τινα βελ- 25
τίονα χώραν ἔχεις εἰπεῖν ἥς ἡ φύσις ἐξεῦρεν εἰς καμ-

2 καὶ ante περὶ om. DU || 5 ταύτας DU | ἐπανελεθεῖν BLM ||
12 οὐδ' om. BM || 14 γὰρ τις BLM || 17 μὴν] μὲν DL²M ||
19 δὴ μοι M | μοι om. U || 20 τῇ θέσει BM || 21 ἀποφνούσης
BL²M ἀποφύσεις U ἀποφύσης D | καρωτίν LU -ώτην BM || 24—25
ἐν χορῷ τῇ καρωτίδι DLU ἐν χορῷ καρωτίδος BM, correxi ||
26 post χώραν add. ἐτέραν U² | ἐξευρεῖν U

πὴν τῷ νεύρῳ. καθ' ὃ γὰρ ἀποσχίζεται πρῶτον ἢ
 μετὰ τὴν καρωτίδα ἀρτηρία λοξή, κατὰ τοῦτο μόνον,
 εἰ καὶ σφαλερῶς, ἀλλ' ἀναγκαῖον κάμπτειν ἤν τὸ νεύ-
 ρον. εἰ μὲν γὰρ ἑτέρα τις ἀμείνων χώρα ταύτης ἐστίν,
 5 ἐπ' ἐκείνην ἀφικέσθαι τῇ φύσει βέλτιον ἢν ἀποστάσῃ
 τῆσδε. νυνὶ δ', ἐπειδήπερ ἑτέρα μὲν ἐστὶν οὐδεμία,
 μόνη δ' ἡ νῦν εἰρημένη κατὰ τὸν δεξιὸν θώρακα
 καμπή, γνωρίζει μὲν αὐτῆς τὸ σφαλερὸν ἢ φύσις, κα-
 τακλεισθεῖσα δ' εἰς ἀναγκαίαν χρῆσιν, ἐξ ὧν ἂν μά-
 10 λιστά τις ἀσφάλειαν ἐνδεχομένην ἐπορίσατο, ταῦτ'
 εἰργάσατο σύμπαντα. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ μεγά-
 λου νεύρου τὸ παλινδρομήσον ἀπέσχισεν, ἔνθα πρῶτον
 ἔψαυσε τῆς λοξῆς ἀρτηρίας, εἴτ' ἐπὶ τὸν νῶτον αὐτῆς
 ἐπιθεῖσα, κατ' αὐτὴν ἔκαμψε τὴν γενομένην ἐν τῇ τῆς
 15 καρωτίδος ἀποφύσει γωνίαν. ἔξωθεν μὲν γὰρ τῆς
 καρωτίδος αὐτὸ κατήγαγεν, ἐλίξασα δὲ περὶ τὴν μείζονα
 διὰ τῆς ἐξ || ἀμφοῖν γιγνομένης γωνίας ὑπανάγειν 288
 τοῦντεῦθεν ὑπήρξατο διὰ τῶν ἔνδον μερῶν τῆς καρω-
 τίδος ἐπιθεῖσα τῷ δεξιῷ μέρει τῆς τραχείας ἀρτηρίας.
 20 ἀνατεινομένῳ δ' αὐτῷ μετὰ τὴν καμπὴν ὁρέγει τινὰ
 καθάπερ χεῖρα τὴν τῆς ἑκτῆς συζυγίας ἀπόφυσιν, ἣτις
 αὐτὸ συνδέουσα πρὸς τὸ μέγα νεῦρον ἀσφαλῆ τὴν τε
 καμπὴν ἅμα καὶ τὴν ἐπάνοδον ἐργάζεται. τὰ δ' ἐκα-
 τέρωθεν αὐτοῦ τῆς καμπῆς ἐξ ἀριστερῶν τε καὶ δεξιῶν

1 ὁ BLM & DU || 2 καρῶτιν LU καρῶτην BM || 3 post
 ἀναγκαῖον add. τε U | ἤν om. BLM || 4 ἐστὶν om. L || 5 ἤν
 om. U || 6 νυνὶ BM νῦν cett. | ἐστὶν om. LM || 8—9 κατακλει-
 σθεῖσα codd., καταστήσασα b || 10 τὴν ἀσφάλειαν D || 13 verba
 ἔψαυσε — νῶτον om. U | ἔψαυε DL¹ | λοξῆς BLM δεξιᾶς D ||
 14 κατ' αὐτὴν BL (ras.) M κατὰ ταύτην DU | γενομένην U γιν.
 cett. || 16 αὐτὰ LM || 18 ὑπήρξατο BLMU ἀπ. D || 21 τὴν τῆς
 scripsi: τὴν LM τῆς cett. || 22 αὐτὸ U αὐτῷ L αὐτῇ B αὐτοῦ D
 αὐτῶν M || 23 καμπὴν ὅλην BLM

μερῶν ἀποφύσεσιν ἐρματίζει τῆς ἑκτῆς συζυγίας αὐτῆς, ἣν ποιεῖται πρὸς τὰ ταύτη χωρία. καὶ μὲν δὴ καὶ κατ' αὐτὸν τὸν λάρυγγα τοῖς παλινδρομοῦσι τούτοις νεύροις, ὑπὲρ ὧν ὁ σύμπαρ μοι λόγος οὗτος ἦνυσται, γίννεται τις ἐπιμιξία πρὸς τὰ προειρημένα νεῦρα κατὰ 5 τὸν ἔμπροσθεν λόγον, ἃ τῆς ἑκτῆς συζυγίας ἔφην ἀποφύμενα πρὸς τὸ βάθος ἵεναι τοῦ λάρυγγος. εἰς ταῦτ' οὖν γὰρ ἔκει μέρη τῶν παλινδρομούντων ἐκείνοις, ἐπὶ πάντων μὲν ὧν οἶδα ζώων, ἐναργέστατα δὲ καὶ τοῦτ' ἐπ' ἄρκτων καὶ κυνῶν καὶ βοῶν ὅσα τ' ἄλλα 10 τοιαῦτα θεάσασθαι πάρεστιν ἰσχὺν καὶ ῥώμην ἀμφοτέρω τούτοις νεύροις || τῆς φύσεως ἐκ τῆς πρὸς ἑλληλα κοινωνίας ἐπιτεχνωμένης. εἴρηται γὰρ ἤδη μοι καὶ πρόσθεν, ὥς αἱ συμπλοκαὶ τῶν ἀσθενῶν σωματίων ἀμφοτέρω εἰς ῥώμην συντελοῦσιν. 15

Cap. V. Περὶ δὲ τῶν εἰς τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ ἔντερα ἀφικνουμένων νεύρων τὸ μὲν πού τι λέλεκται πρόσθεν, ὅσον δ' ἐλλείπει, προσθεῖναι χρή. ἀφικνεῖται μὲν τις κἀνταῦθα τῶν ἐξ ἐγκεφάλου μοῖρα, σμικρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἄπασιν, ἀξιόλογος δ' εἰς τὸ τῆς κοιλίας στόμα, 20 διότι τοῦτο τὸ μέρος ὁρέξεως σιτίων ὄργανον ἢ φύσις ἐποίησεν ἐπὶ τῆς πύλης, ὥς ἂν εἴποι τις, κείμενον ἀπάντων τῶν περὶ τὴν τῆς τροφῆς οἰκονομίαν αὐτῇ παρεσκευασμένων ὀργάνων. εἰλικρινὲς οὖν αὐτὸ καὶ ἀμικρὸν ἑτέρου νεύρου σκληροῦ κατήγαγεν ἄνωθεν ἐν 25

2—3 καὶ ante κατ' om. D || 4 οὗτος om. BM || 5 εἰρημένα U || 9 μὲν οὖν BM | ἐναργέστατα γε (τε) BMU ἄλλ' ἐν. τε (γε D) DL δὲ scripsi || 14 ὥς BLM ὅτι b | verba ὥς — λέλεκται πρόσθεν om. D || 15 ἐς M || 16—17 post ἔντερα add. ἀφικνουμένων b, om. BLMU περὶ τῶν εἰς τὰ σπλάγχνα ἀφικνουμένων νεύρων L² in marg. || 19 τῶν] τοῦ D || 23 τῶν om. D

τῇ παρόδῳ δοῦσά τι μόριον ἐξ αὐτοῦ βραχὺ στομάχῳ
καὶ πνεύμονι καὶ ἀρτηρίᾳ τραχείᾳ. τῆς δ' αὐτῆς συ-
ζυγίας εἰλικρινὲς νεῦρον ἔδωκεν ἥπατί τε καὶ καρδίᾳ
διὰ τὸν ἔμπροσθεν εἰρημένον μοι λόγον. εἰς δὲ ἄλλα
5 ⁵ σύμπαντα τὰ κάτω φρενῶν ἐντὸς τοῦ περιτοναίου τῶν
νεύρων τούτων || ἀφικνεῖται μέρος οὐκέτ' εἰλικρινές, 290
ἀλλὰ τοῖς ἐκ νωτιαίου μικτόν· τοῖς γὰρ εἰς τὰς ῥίζας
τῶν πλευρῶν παραφερομένοις νεύροις καὶ αὐτοῦ μὲν
τι τοῦ κατὰ τὸν θώρακα νωτιαίου προσέρχεται καὶ
10 ¹⁰ μετὰ τὸν θώρακα δέ τι δυοῖν ἢ τριῶν σφονδύλων.
ἀναμίγνυται δὲ ταῦτα προϊόντα λειψάνοις τῶν ἐπὶ
γαστέρα κατελθόντων, οἷς καὶ αὐτοῖς ἰδία τις ἐπιμείξια
γίνεται τῶν ἀπὸ τοῦ νωτιαίου νεύρων. ἐκ δὲ τῆς
μίξεως ἀπάντων τούτων σχεδὸν ἅπαντα νευροῦται τῶν-
15 ¹⁵ δον τοῦ περιτοναίου, τὴν μὲν ἰσχὺν καὶ τὴν ῥώμην
ἐκ τῆς ἀπὸ νωτιαίου μίξεως λαμβάνοντα, τὸ δὲ τῆς
αἰσθήσεως ἀκριβὲς ὑπὲρ τὰ ἄλλα παρὰ τῶν ἀπ' ἐγκε-
φάλου. ἔστι δὲ δῆπου καὶ ἄλλο θαυμαστὸν ἔργον
τῆς φύσεως ἡγνοημένον τοῖς ἀνατομικοῖς. ἔνθα γὰρ
20 ²⁰ ἤτοι μακρὰν ὁδὸν ἄξειν μέλλει νεῦρον μικρὸν ἢ σφο-
δρᾷ κινήσει μὲν ὑπηρετῆσον, ἐνταῦθα διαλαμβάνει
τὴν οὐσίαν αὐτοῦ σώματι παχυτέρῳ μὲν, ὁμοίῳ δὲ τὰ
ἄλλα. δόξει γὰρ σοι νεῦρον ἐσφαιρωμένον ὑπάρχειν,
κατὰ μὲν τὴν πρῶτην φαντασίαν τῆς ὄψεως ἐπιπεφυ-
25 ²⁵ κός τε καὶ περιπεφυκός αὐτοῖς, ἀνατέμνοντι || δὲ σαφῶς 291

1 τι] τὸ LU || 4 τῶν ἐ. εἰρημένων μ. λόγων D | τὰ ἄλλα
LU || 6 post τούτων add. τὰ μικτὰ τούτων BM || 8—9 μὲν τι
scripsi: μέντοι BLMU μὲν D *advenit quid* N || 9 τὸν θώρακα
LM θώρακα cett. | προσέρχεται D || 11—12 ἐπὶ γαστέρα BLMU
ἐπὶ τὰ στέρα D || 12 ἐπιμείξια τις ἰδία D || 14 τούτων om. D ||
16 ἀπὸ τῆς τοῦ νωτιαίου μίξεως BLM | ante μίξεως add. νεύ-
ρων U² | λαμβάνοντα LM -όντων cett.

ὁρώμενον, ὅτι μήτ' ἐπίφυσις ἐστὶ μήτε περίφυσις, ἀλλ' ὁμοίως τις οὐσία τῷ νεύρῳ συνεχῆς τε καὶ κατὰ πᾶν ἠνωμένη καὶ ὁμοία παντοίως οὔσα τῷ τ' εἰς αὐτὴν ἰόντι καὶ τῷ πάλιν ἐξ αὐτῆς ἀποτεινομένῳ νεύρῳ. κατ' αὐτὴν οὖν μόνην τὴν οὐσίαν ὁμοίαν οὔσαν τῷ κα- 5 λουμένῳ γαγγλίῳ παχύνεσθαι συμβαίνει τοῖς νεύροις, ὥστ' ἐναργῶς ὁραῖσθαι μείζον τῷ κύκλῳ τὸ μετ' αὐτὴν νεῦρον τοῦ πρὸ αὐτῆς. ὅψει δ' αὐτὴν καὶ κατ' ἄλλα μὲν τινα μέρη, καὶ μέντοι καὶ τοῖσδε τοῖς νεύροις τοῖς ἐξ ἐγκεφάλου κατερχομένοις οὐχ ἅπαξ ἢ δις, ἀλλ' 10 ἐξάκις ὑπάρχουσιν, πρῶτον μὲν ἐν τῷ τραχήλῳ μικρὸν ἀνωτέρω τοῦ λάρυγγος, δεύτερον δ', ὅταν ἐμπίπῃ τῷ θώρακι, πρὸς τὰς ῥίζας τῶν πλευρῶν φερόμενα, καὶ τρίτον, ὅταν πρῶτον ἐξέλθῃ τοῦ θώρακος. ἐν ἑκατέρῳ τοίνυν τῷ μέρει τοῦ ζώου τῷ τ' ἀριστερῷ καὶ τῷ 15 δεξιῷ τρεῖς τοιοῦτου σώματος ὄντος εἰκότως ἔφαμεν ἐξάκις ἐν αὐτοῖς εὐρίσκεισθαι. περὶ μὲν δὴ τῶνδε τῶν νεύρων αὐτάρκως εἴρηται.

292 Cap. VI. Τῶν δ' ἄλλων τῶν ἐξ ἐγκεφάλου μὲν ἐκπεφυκότων, ἐπὶ δὲ τὸν τραχήλῳ τε καὶ τὰς ὠμο- 20 πλάτας κατιόντων ἐφεξῆς ἂν εἴη διελθεῖν τὴν νομὴν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐπὶ τούτων ἡ φύσις, ἐνὸν αὐτῇ τῷ κατὰ τραχήλῳ νοτιαίῳ χρήσασθαι πρὸς τὴν τῶν ἐν- ταῦθα νεύρων ἀπάντων γένεσιν, ἐπιλαθομένη τοῦδε πόρρωθεν αὐτὰ κατὰγει μάτην, ἀλλ' εἰς ἐκείνους ἐμφύει 25 τῶν μυῶν, ὅσοι μετέωρόν τε ἅμα τὴν θέσιν ἔχουσιν

2 ὁμοίως BLMU¹ ὁμοίως U² ὁμοία D | τῷ νεύρῳ L² τῶν νεύρων cett. || 3 τ' om. BLM || 4 ἰόντι] ἤκοντι L² || 5 οὖν BM om. cett. || 11 ἐξάκις] ἐξ ἀνάγκης BM | μὲν om. BM || 17 τῶνδε om. BM || 20 πεφυκότων BL¹M || 24 τοῦδε DLU δὲ τοῦ BM || 25 κατὰγειν BM || 26 τε om. D

ἀνασπῶσί τε τὴν ὁμοπλάτην ἐπὶ τὴν κεφαλὴν. εἰς
 γοῦν τοὺς πρώτους αὐτῆς εἰρημένους μῦς τοὺς πλατεῖς,
 ὧν ἀρχὴ μὲν τὸ κατ' ἰνίον ὅστουν τῆς κεφαλῆς, τε-
 λευτὴ δὲ τῆς ὁμοπλάτης ἡ ῥάχαις, ἀξιόλογον ἐμφύεται
 5 νεῦρον ἐξ ἐγκεφάλου βλαστάνον ἅμα τοῖς ἄλλοις, ὅσα
 κατὰ τὴν ἔκτην συζυγίαν ἐκφύεσθαι λέλεκται. ἀλλ'
 ἐκεῖνα μὲν ἐς ταὐτὸ κατάντη φέρεται δι' ἃς ὀλίγον
 ἔμπροσθεν εἶρηκα χρείας· ἐγκλίνει δ' εἰς τὰ πλάγια
 μέρη τοῦ τραχήλου ταύτῃ μετέωρα φερόμενα μέχρι
 10 τοῦ μυός, εἰς ὃν ἐξ ἀρχῆς ὠρμήθη. μεγίστων γὰρ οἱ
 μῦες οἷδε μετειλήφασιν νεύρων, οὐ διὰ τὸ μέγεθος
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἐνεργείας σφοδρὸν ὅλην ἀν- 293
 ἔλκοντες ἄνω τὴν ὁμοπλάτην. ἐφεξῆς δ' αὐτῶν ἀξιό-
 λογα νεῦρα τοῖς ἀπὸ τοῦ πρώτου μὲν ἀρχομένοις
 15 σπονδύλου, καταφυομένοις δὲ τῷ μετεώρῳ τῆς ὁμο-
 πλάτης ὑπὸ τῆς φύσεως ἐδόθη. καὶ γὰρ καὶ τούτων
 τῶν μυῶν ἡ κίνησις ἰσχυρά, πολλὰς δ' ἀρχὰς ἐσχίκασι
 νεύρων οἱ περιστρέφοντες τὴν κεφαλὴν μῦες, ὧν εἰς
 τὸ στέρνον καὶ τὴν κλεῖν καθήκει τὰ πέρατα, διότι
 20 καὶ ἡ κίνησις αὐτῶν ἐστὶ σύνθετος ἐξ εὐθειῶν (ἰνῶν)
 ἐφεξῆς ἀλλήλαις κειμένων ἐπιτελουμένη. ταῦτ' ἔρα
 κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐκφυσιν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοὺς με-
 γάλους μῦς ἐκατέρας τῆς ὁμοπλάτης ἰόντων νεύρων
 ἀποβλάστημά τι καταφύεται τοῖς μυσίν, ἐφεξῆς δὲ τῶν
 25 ἐν τῷ τραχήλῳ σπονδύλων, ἵν' ἐκάστη τῶν ἀρχῶν ἐφ'
 ἑαυτὴν ἔλκουσα τὸν μῦν ποικίλην τῇ διαδοχῇ τὴν

3—4 τελευτᾶ MU || 6 ἐμφύεσθαι D || 7 κατάντη BLM κάταν-
 τες DU || 9 ταυτὶ BL²MU || 10 μεγίστον D || 11 κατειλήφασιν νεῦ-
 ρον D || 13 αὐτοῖς BM || 15 σπονδύλοις U σπονδύλου L σπονδύλοις
 BDM | μετεώρῳ μέρει b || 20 ἐξ εὐθειῶν om. BM | ἰνῶν addidi ||
 21 ἀλλήλοις BM | κειμένοις BM || 22 ἐπὶ] εἰς D || 25 τῷ om.
 BLMU || 26 τὴν διαδοχὴν καὶ BM

κίνησιν ἐργάζεται. συμβαίνειν γὰρ οὕτως ἀνάγκη τοῖς
 λοξὴν μὲν ἔχουσι τὴν θέσιν, ἀρχὰς δὲ κινήσεων ἐν
 διαφερούσαις χώραις ἰδρυμένας. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ
 τοῖς πρώτοις μέρεσι τῶνδε τῶν μυῶν ἐδόθη τι τῶν
 294 ἔνωθεν || νεύρων. ἀλλὰ καὶ τοῖς κατὰ τὰ παρίσθμια 5
 μυσὶ καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν μεγαλοφώνων ζώων ἐπὶ τοὺς
 κατὰ τὴν ταπεινὴν πλευρὰν τοῦ ὑοειδοῦς μυσίν, οἵ
 καὶ τοῖς ἄνω μέρεσι τῶν πλευρῶν τοῦ πρώτου χόνδρου
 κατ' ἔνια τῶν ζώων συνάπτονται, νεῦρον ἐξ ἐγκεφάλου
 δέδοται, διότι φωνητικά. καὶ τις ἄλλη νεύρων λεπτῶν 10
 συζυγία πρὸς τὴν ῥίζαν ἀφικνεῖται τῆς γλώττης, ἐν ἐκεί-
 νοις μάλιστα σαφῶς τοῖς ζώοις, ἐν οἷς οἱ προειρημένοι
 μύες ἐλάχιστοι παντελῶς εἰσιν. ἐκφύεται δ' αὕτη τῶν
 νεύρων ἡ συζυγία κατὰ τὴν ἕκτην ὀνομαζομένην ὑπὸ
 Μαρίνου, πᾶσι μὲν ὑπάρχουσα τοῖς ζώοις, ὅσα παρὰ- 15
 πλήσιά πῶς ἐστὶν ἀνθρώπῳ, διαφέρουσα δ', ὥς εἴρη-
 ται. τοῖς μὲν γὰρ ἦτοι μεγαλοφώνοις ἢ πρὸς τὸ δάκνειν
 παρεσκευασμένοις διὰ τὸ μέγεθος τῶν συνημμένων
 μυῶν τῷ ὑοειδεῖ πρὸς ἐκείνους μᾶλλον ἀναλίσκεται τὰ
 προειρημένα νεῦρα, τοῖς δ' ἄλλοις ἐπὶ τε τὴν φάρυγγα 20
 καὶ τὴν ῥίζαν τῆς γλώττης μᾶλλον ἐξικνεῖται. νεῦρον
 δ' οὐδὲν ἄλλο κατωτέρω τοῦ προσώπου κατέρχεται
 295 τῶν ἐξ ἐγκεφάλου φνομέων, ἀλλ' εἰς τοὺς περὶ
 τοῦτο μῦς ἅμα τοῖς αἰσθητικοῖς ὀργάνοις διανέμεται
 πάντα. λέλεκται δ' ἔμπροσθεν αὐτῶν ἡ νομή· καὶ νῦν 25
 ἀναμιμνήσκειν μὲν αὐτῆς αὐτῆς περιτόν, ἐπὶ δὲ τὸν

1 ἐργάζεται DU¹ -ονται BM | συμβαίνειν LM -αίνει cett. ||
 5 ἔνω BM || 6 μυσίν BLMU δυοὶ D || 7 ὑοειδοῦς μυσίν BLM
 ὑοειδοῦς μύς DU || 10 διότι] καὶ ὅτι U || 13 ἐλάχιστοι παντε-
 λῶς om. D | αὕτη BDL || 16 τῷ ἀνθρώπῳ D || 21 ἐξικνεῖται
 μᾶλλον BLM || 24 τοῦτο L τοῦτου BMU τοῦτον D

ἐν τῷ τραχήλῳ νωτιαῖον ἵεναι βέλτιον ἐπιδεικνύντας,
 ὅπως καὶ τούτου τὴν νομὴν τῶν νεύρων ἢ φύσις
 ἐποίησατο δικαιωτάτην. εὐθὺς γοῦν, ὥσπερ ἐξ ἐγκε-
 φάλου πολλοῖς τῶν κάτω τοῦ προσώπου μορίοις ἐννευμέ
 5 τινὰ νεύρου μοῖραν οὐ μάτην οὐδ' ὥς ἔτυχεν, ἀλλὰ
 δι' ἃς εἴρηκα χρείας, οὕτως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐκ τρα-
 χήλου τῶν ἐκ νωτιαίου νεύρων ἀνάγειν οὐκ ὀκνεῖ
 μεγάλα μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, οἷς ὁ τε κροταφίτης
 μῦς μέγιστος ἢ τε τῶν ὧτων φύσις εὐκίνητός τε καὶ
 10 πολυκίνητος καὶ μεγάλη, παντελῶς δὲ σμικρὰ τοῖς
 ζώοις ἐκείνοις, οἷς οὐδὲν τούτων, ὥσπερ ἀνθρώπῳ καὶ
 πιθήκῳ. καὶ γὰρ ὁ κροταφίτης μῦς μικρὸς τούτοις
 καὶ ἡ τῶν ὧτων οὐσία σχεδὸν ἀκίνητος, ὅτι καὶ παν-
 τάπασιν ἐλαχίστη τιςὶν αὐτῶν ἐστὶ. διὰ τοῦτ' οὖν
 15 καὶ τὰ νεῦρα τούτοις τοῖς ζώοις μικρὰ πρὸς τὴν κεφα-
 λὴν ἀνα||φέρεται, δύο μὲν ἐκ τῶν ὀπίσω μερῶν, δύο 296
 δ' ἐκ τῶν πλαγίων, εἰς τε τὸ δέρμα διανεμόμενα καὶ
 τῶν ὧτων ἕκαστον. ὥσπερ δ' ὑπογραφαί τινές εἰσι
 μυῶν ἀμφὶ τὸ οὖς αὐτοῖς, οὕτω καὶ νεῦρα σμικρότατα
 20 πρὸς τοῦθ' ἦκει τὸ χωρίον. ἐπὶ δέ γε τῶν εὐκίνητά
 τε καὶ μεγάλα κερτημένων ὧτα καθάπερ ἐν κύκλῳ
 πολλοῖς μυσὶν ἐστεφάνωνται τὸ οὖς, οὕτω καὶ νεύροις
 μεγάλοις εἰς αὐτοὺς διανεμομένοις. ἀποσχίζεται δὲ
 ταῦτα τῆς δευτέρας τῶν ἐν τραχήλῳ συζυγίας. ἐπὶ
 25 γὰρ τοὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μυῶν ἵεναι δεῖον ἅπασι τοῖς
 νεύροις ἀναγκαῖον ἦν ἀνέρχεσθαι κάτωθεν. ἀλλὰ καὶ

7 ἀνάγειν DU ἄγειν BLM || 8 μεγάλα codd. μεγάλην k ||
 9 μέγιστος μῦς BLM || 10 σμικρὰ codd., σμικρὰν k || 13 ὅτι καὶ
 scripsi: ὅτι μὴ codd. quoniam et N || 16 μερῶν L² πλευρῶν L¹ ||
 24 τῆς δευτέρας L¹ γε. τῆς τρίτης L² | τῷ τραχήλῳ BM || 25 δεῖον
 DLU δὲ M om. B

τῷ κροταφίτῃ μυῖ — καὶ γὰρ καὶ τούτου τὴν κεφαλὴν
 ἐγγὺς τῶν κατ' ἰνίον ἢ φύσις ἔταξε χωρίων, ἐν οἷς
 ζώοις ὑπάρχει μέγιστος — εὐλόγως καὶ τραχήλου τις
 ἐμφύεται μοῖρα νεύρου διὰ τῶν κατ' ἰνίον ἀναφερο-
 μένη μερῶν. τὴν δ' εἰρημένην θέσιν ἢ κεφαλὴ τοῦ 5
 κροταφίτου μυὸς μάλιστα μὲν ἐπὶ τῶν καρχαροδόντων
 καλουμένων ἔχει, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῶν μεγάλῃν
 ἐχόντων τὴν γένυν. ἐπὶ τούτων γὰρ τοι τῶν ζώων
 297 ὁ κροταφίτης μῦς μέγας ὑπὸ τῆς φύσεως κατεσκευ-
 άσθη, τῶν μὲν εἰς τὸ δάκνειν εὐρώστως, τῶν δ' εἰς 10
 τὸ βαστάζειν τὴν γένυν ἰσχυροῦ δεομένων μυός. ὁ
 δὲ δὴ πλατὺς καὶ λεπτὸς μῦς ὁ κινῶν τὴν γνάθον
 ἅμα τοῖς πλαγίοις πέρασι τοῦ στόματος, ὃν ἀποδέρον-
 τες ὁμοῦ τῷ δέρματι διέφθειρον οἱ πρὸ ἑμοῦ, θαν-
 μαστὴν τινα τέχνην ἐνδείκνυται τῆς φύσεως. ἐπειδὴ 15
 γὰρ αἱ μὲν ἀρχαὶ πολλαὶ τοῦ μυὸς τοῦδε, τελευτᾷ δ'
 εἰς τὰς γνάθους καὶ τὰ χεῖλη διοίγων εἰς τὰ πλάγια
 τὸ στόμα, διὰ τοῦτο τὰς τ' ἵνας ἔχει πάσας ἐπὶ ταῦτα
 φερομένας τὰ μέρη καὶ σὺν αὐταῖς τὰ νεῦρα. ταῖς
 μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ἀκάνθης τῶν ἐν τραχήλῳ σφονδύλων 20
 ἀρχομέναις ἰσὶ συμπροέρχεται νεῦρα διὰ τοῦ τραχήλου
 μέχρι τῶν ἔμπροσθεν ἐγκάρσια μέγιστα τε καὶ πλεῖστα,
 διότι καὶ ὁ σύνδεσμος ὁ ὑμενώδης ὁ τὰς ἵνας ἔχων
 ἀπὸ τῆς ἀκάνθης ἐκπέφυκεν ἢ τε κυριωτάτῃ τοῦ μυὸς
 ὄρχῃ κατ' ἐκεῖνο τὸ χωρίον ὑπάρχει. ταῖς δ' ἀπὸ τῆς 25
 ὁμοπλάτης καὶ κλειδὸς ἀναφερομέναις ἰσὶν ἐλάττω καὶ

3 μέγεθος BM | οὖν add. post εὐλόγως U² | τοῦ τραχήλου
 BM κατὰ τραχ. U || 7 δὲ om. BDM || 12 λεπτὸς καὶ πλατὺς D ||
 13 πέρασι BLMU μέρεσι D || 14 διέφθειρον (sic) D || 15 ἐνδεί-
 κνυται BM || 17 διοίγων D διήγον BM || 20 τῷ τραχήλῳ LM ||
 21 συμπροέρχονται BLU συνεπριέρχονται D, correxi || 23 ὁ ante
 ὑμενώδης om. U ante τὰς BM || 26 ἰσὶν om. BM

τὰ νεῦρά ἐστι, κατὰ τὴν τῶν ἰνῶν φορὰν καὶ ταῦτα
 συμπροερχόμενα. || μιᾶς δ' οὔσης ἐκφύσεως ἐκατέρωθεν 298
 ἐν ἐκάστῳ τῶν κατὰ τὸν τραχήλου σφονδύλων καὶ
 ταύτης ἐγκαρσίαν ἐχούσης τὴν ῥίζαν τοῦ νεύρου, θαν-
 5 μαστόν, ὅπως ὅσαι μὲν ἐν τοῖς πρόσω μέρεσι τῆς
 ἐκφύσεως ὑπάρχουσι τοῦ μυὸς ἴνες, εἰς ταύτας ἐμφύε-
 ται τὰ νεῦρα πρὸς τὴν ἄνω φορὰν ἐπιστρεφόμενα
 κατὰ τινὰς καμπὰς εὐμηχάνως ὑπὸ τῆς φύσεως εὐρη-
 μένας, τὰς μὲν περὶ μὺς τινὰς ἢ ἀρτηρίας ἢ φλέβας,
 10 ἐνίας δὲ καὶ δι' ὑμένων, οὓς αὐτὴ διατίτρησιν ὁπαῖς
 λεπταῖς ἴσαις τοῖς νεύροις· ὅσαι δ' αὖ λοξὰι τῶν
 ἰνῶν, ἐτοιμότερον ταύταις ἐμφύεται τὸ νεῦρον λοξόν.
 ἐπὶ δὲ τῶν ὀπισθεν ἐκ τῆς ἀκάνθης φερομένων μεῖζον
 τὸ θαῦμα τῶν ἔργων τῆς φύσεώς ἐστιν. ἔδει μὲν
 15 γὰρ καὶ ταύταις ἀπὸ τῆς ἀκάνθης συμπροερχεσθαι
 νεῦρα, καθάπερ καὶ φαίνεται. θεασάμενος δ' αὐτά
 τις οἴσεται τῶν ὀστέων αὐτῶν τῆς ἀκάνθης ἐκπεφυκέ-
 ναι· τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει. καὶ γὰρ καὶ τούτοις τοῖς
 νεύροις ὁ ἐν τῷ τραχήλῳ νωτιαῖος ἀρχὴ διὰ τῶν κοι-
 20 νῶν ἐν τοῖς σφονδύλοις τρημάτων, ἅπερ ἐν τοῖς πλα-
 γίοις αὐτῶν || ἐστι, τὴν πρώτην ἐκφυσιν ἔχουσιν. αὕτη 299
 γὰρ τοι μὲν κατ' ἐκάτερον μέρος ἐκάστου σφονδύλου
 τοῖς ἀπὸ τοῦ νωτιαίου νεύροις ἀρχή. διανέμει δ'
 αὐτὰ θανμασίως ὅπως ἢ φύσις εὐθὺς ἀνίσχοντα παρὰ
 25 τὰς ἐκφύσεις τῶν σφονδύλων, ἔνια μὲν ἐγκάρσια πρὸς
 τοῦπίσω καὶ πρόσω τοῦ τραχήλου προσάγουσα, τινὰ

5 ὅσω BMU¹ ὅσαι U² || 7 ἄνωθεν U || 12 ἐμφύεται scripsi:
 ἐμφύει codd. | τὸ νεῦρον post ταύταις colloc. BLM || 13 ἐπὶ δὲ
 LM: ἐπὶ τε cett. | ὀπισθεν μορίων b || 14 ἔργων b in marg.
 ὀργάνων codd. operum N || 15 προερχεσθαι BM || 21 ἔχουσιν
 codd. ἔχει b || 22 ἔτερον codd. ἐκάτερον b || 24 πως BM || 25 ἐκ-
 φύσεις BDU ἀποφ. M παραφ. L || 26 προσάγουσα BLMU προσ. D

δ' ἐγκλίνουσα περὶ δὴ τινὰς καμπὰς ὀρθιά τε καὶ
κατάντη καὶ λοξά. ταύτης οὖν τῆς ποικιλίας φαινο-
μένης κατὰ τὰς τῶν νεύρων ἐκφύσεις, ἣν γέ τις ἀκρι-
βῶς ἀνατέμῃ, θαυμασιώτερον ἔτι καὶ ἀπορώτερον
γίγνεται τὸ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀκάνθης φερομένων
νεύρων. καὶ διὰ τοῦτ' ἀγνοεῖται καὶ τοῖς ἀνατομικω-
τάτοις εἶναι δοκοῦσι μέγιστόν τι καὶ τοῦτο τῶν ἔργων
τῆς φύσεως. ὅπου γὰρ ὅλον οὐκ ἴσασι τὸν μῦν τοῦ-
τον, ἥ πού γε τῶν νεύρων ἔν τι γνοῖεν τῶν κατ'
αὐτόν; ἀλλ' ἡ φύσις ἀποβλάστημα καθ' ἑκάστην ἐκ-
φυσιν νεύρου πάντων τῶν ἐν τραχήλῳ μετὰ τὸν δεύ-
τερον ἐπὶ τὴν ὀπίσω χώραν ἐγκαρσίαν ἄγουσα διὰ
βάθους ἕως τῆς κατὰ τὴν ἄκανθαν ὀλζης ἐντεῦθεν
300 ἀνάγει μετὰ || τῆς ἀκάνθης ἄχρι τοῦ προειρημένου
συνδέσμου λεπτοῦ καὶ πλατέος ὄντος οἷόνπερ ὑμένοσ, 15
εἴτ' αὐτὸν τοῦτον τιτρώσα λεπτοτάταις ὁπαῖς ἴσαις τοῖς
νεύροις ἐπανάγει πάλιν αὐτὰ διὰ τοῦ τραχήλου πρόσω.
καὶ εἰ τοὺς μεταξὺ μῦς ἐξέλκοις, θεάσῃ μετὰ τὴν πρῶ-
την ἔκφυσιν, ἣν ἐκ τοῦ νωτιαίου ποιεῖται τῶν νεύρων
ἕκαστον, ὀπίσω μὲν πρότερον ἐγκάρσιον ἐπὶ τῶν διὰ 20
βάθους μῦδων τοῦ τραχήλου φερόμενον, αὐθις δ' ἐπι-
πολῆς ὑπὸ τῷ δέρματι πρόσω παραγινόμενον ὁμοίως
ἐγκάρσιον, ἐπὶ τοῦ πλατέος ὀχούμενον συνδέσμου —
τούτῳ γὰρ εἰς πάντα χρῆται — παλινδρομεῖν ὑπαρ-
ξάμενον. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὁπαῖς αὐτοῦ κάμπτεται· 25

3 τὰς codd. τινὰς ch quasdam nervorum explantationes N |
νεύρων] ζώων D | εἴ γε BM || 9 ἥ πού γε codd. πολὺ μᾶλλον
οὐδὲ b || 11 τῷ τραχήλῳ BM || 12 ἐγκάρσιον LM || 18 εἰς BU |
θεάσει U || 24 post παλινδρομεῖν add. ὀπίσω διὰ βάθους ἐγκάρ-
σια φερόμενα αὐθις ἐπὶ πολλῆς πρόσω παραγίνονται ἀλλ' ἵνα
ὑπάρξωμεν BM || 24—25 ὑπαρξάμενον U ἀπαρξ. cett. || 25 γὰρ
BL²M γε cett.

μετὰ ταῦτα δ' ἐπιφύεται καὶ βαστάζεται τε καὶ προσ-
 ἄγεται δι' αὐτοῦ. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα τοῦ πλα-
 τέος ἐκείνου καὶ λεπτοῦ μυὸς ἐνὸς ἐκατέρωθεν ὄντος
 οὕτω τοῖς νεύροις διαπέλεκται· τὰ δ' ἀπὸ τῆς ῥίξης
 5 τῶν ὧτων διὰ τῶν γνάθων αὐτοῦ κατὰ τοῦ μασθητή-
 ρος ἐποχομένα τοῖς κατὰ τὸ τυφλὸν τρῆμα διεκπί-
 πτουσι χρῆται τὴν θέσιν ὁμοίαν ἔχουσι ταῖς κατὰ
 τοῦτο τὸ μέρος ἰσὶ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγγυτέρω. || τὸ 301
 τοιοῦτον ἔργον τε καὶ θαῦμα τῆς φύσεως ἡγνοήθη
 10 τοῖς ἀνατομικοῖς, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλὰ περὶ τὰ μη-
 χανήματα περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ ζῴου. καὶ γὰρ
 καὶ ὅτι τρεῖς μὲν συζυγίαι μυῶν ἀνανεύουσιν εἰς τοῦ-
 πίσω τράχηλόν τε καὶ κεφαλὴν, ἕτεροι δὲ τέτταρες
 περὶ τὸ τῆς κεφαλῆς ἄρθρον αὐτὸ κατὰ τὸν προῶτον τε
 15 καὶ δεύτερον σφόνδυλον ἄνευ τοῦ τραχήλου τὴν κεφα-
 λὴν μόνην κινεῖσιν ὀπίσω καὶ τινες ἄλλαι πρὸς ἐκά-
 τερον τῶν πλαγίων μερῶν, ἡγνόηται μὲν τοῖς ἰατροῖς·
 ἡ φύσις δ' οὐδὲ τούτων οὐδὲν ἀργῶς ἐποίησεν, ὥς
 ἔμπροσθεν ἔδειξα, καὶ τῶν κινούντων νεύρων ἅπαντας
 20 τοὺς εἰρημένους μὲν ἀρχὴν τὸν νωτιαῖον ἐδημιούργησε
 κατὰ τὰς κινήσεις τῶν μυῶν ἐκάστου νεύρου τὴν
 φορὰν ἐργασαμένη. τοῦτο δ' οὐχ ἥκιστα καὶ καθ'
 ὅλον ἔπραξε τὸ ζῶον. ὥς γὰρ τοῖς ἐν τραχήλῳ μυσὶν
 ἡ φορὰ τῶν νεύρων ἐκ τῶν κάτω μερῶν ἄνω γίνεται,

1 τε om. D || 1—2 προάγεται LU || 4 τὰ δ' ἄλλ' U || 6 verba
 τὸ τυφλὸν — συζυγίαι om. BM || 7 τὴν τε LM || 8—9 τοῦτο
 τοιοῦτον ἔργον DU ἐγγυτέρω τούτ (τούτου M) τοιοῦτον LM,
 correxi || 12 καὶ ante ὅτι om. U | τῶν μυῶν BM || 13 post κεφαλὴν
 add. τέτταρες δ' εἰς τοῦπίσω τε τυφλὸν τρῆμα διεκπίπτουσι —
 συζυγίαι M || 17 μερῶν BLM om. DU | ἡγνόηται M ἡγνόηται
 cett. | τοῖς om. D || 19 ἔμπροσθεν om. D || 23 τὸ ζῶον ἔπραξεν
 BLM || 24 ἐκ BLMU ἀπὸ b ἐκ τῶν κάτω μερῶν om. D

διότι τὴν κεφαλὴν κινουῦσι πρόσω, οὕτω τοῖς ἀπάγουσι
 πρὸς τὸν νῶτον ὀπίσω τὴν ὁμοπλάτην δύο μυσὶν ἐπὶ
 τῶν κατὰ τὴν ἄκανθαν χωρίων ἢ τῶν νεύρων ἀρχὴ
 ταχθεῖσα συμπροέρχεται τε καὶ συγκατασχίζεται μέχρι
 302 τῆς || ὁμοπλάτης. ἔγει μὲν γὰρ καὶ πρὸς τούτους 5
 τοὺς μῦς ἢ φύσεις τὰ νεῦρα διὰ βάθους οὐκ ὀλίγον,
 ταῖς κεφαλαῖς δ' αὐτῶν ἐμφύουσα τὴν αὐτὴν μὲν
 ὁδόν, ὑψηλοτέραν δ' ἐπανέγει δι' ἐγκαρσίας θέσεως.
 οὕτω δὲ καὶ κατὰ τὸν ἐφεξῆς αὐτοῖς μὴν τὸν μέγαν,
 ὃς καὶ τοῖς κάτω πέρασι τῆς ὁμοπλάτης ἐπιπεφυκῶς 10
 αὐτὴν τε ταύτην κατασπᾶ διὰ τῶν ἐνθάδε λαβῶν καὶ
 μετὰ ταύτην τὸν βραχίονα διὰ τῆς μασχάλης ἀναφερό-
 μενος, εὖροις ἂν τὰ νεῦρα πάντα διακείμενα τῇ θέσει
 κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς ἰσὶ καὶ μάλιστα γ', ὅταν
 ἀνατείνηται παρὰ τὰς πλευρὰς ἐπὶ τὴν μασχάλην. ἐὰν 15
 δ' ἀποδείξας ἔπαιν τὸ περὶ τῷ θώρακι δέσμα σκοπεῖν
 ἐθελήσης τῶν νεύρων τὴν φορὰν, οὐχ ἀπλὴν ἢ μίαν,
 ἀλλ' ἱκανῶς πολυειδῆ θεάσῃ. τῷ μὲν γε δέσματι καὶ
 τοῖς ὑμέσιν ἄνωθεν κάτω φερόμενα διασπείρεται νεῦρα,
 τοῖς δ' ὑποτεταγμένοις αὐτοῖς μυσὶ, τούτῳ τε τῷ προ- 20
 κειμένῳ κατὰ τὸν λόγον ἐκ τῶν μεγίστων ὄντι καὶ τῷ
 λεπτῷ τῷ μετ' αὐτοὺς μὴ γινωσκομένῳ μηδ' αὐτῷ
 τοῖς ἀνατομικοῖς, οὐδὲν ἐκ τούτων τῶν νεύρων ἀπο-
 303 πλανηθὲν ἐνέφυ, ἀλλ' ἔστι θεάσασθαι || παρερχόμενα
 μὲν ἄλληλα τὰ νεῦρα, τοῖς δ' οἰκείοις ἐκότερα δια- 25
 σπειρόμενα μορίοις.

1 πρόσω om. DLMU || 3 χωρίων BLM μορίων DU *regioni-*
bis N || 4 καταχθεῖσα BL²M || 6 βάθους D || 7 ἐμφύουσα BM ||
 11 τε] δὲ DU om. L¹ || 12 μετὰ ταῦτα BM || 14 γ' om. BM ||
 15 παρὰ] κατὰ U | τὴν πλευρὰν BM || 16 δ' om. LU | τῷ θώ-
 ρακι BLMU τὸν θώρακα D || 17 ἐθελήσας DLU -σεις B -σοις M,
 correxi || 19 κάτω φ. BLU καταφ. DM || 20 αὐτῷ L²U ||
 21—22 τῶν λεπτῶν DU || 25 ἐκότερα BLU ἐκατέρως D

Cap. VII. Ὅψει δὲ καὶ ἄλλους μῦς πολλοὺς περὶ
τὸν θώρακα καθάπερ ἐν τραχήλῳ τοὺς μὲν ἄνωθεν
κάτω φερόμενα δεχομένους νεῦρα, τοὺς δ' ἀνάπαλιν
κάτωθεν ἄνω. πρὸς γὰρ τὰς τελευταῖς τῶν μυῶν, ἐνθα
5 κινουῦσι τὰ μόρια, καὶ τὰ νεῦρα φερόμενα διασπείρεται.
τὸν γοῦν ἀπὸ τῶν νόθων πλευρῶν καὶ τοῦ τιτθοῦ
μῦν ἀναφερόμενον ἐπὶ τὴν κατ' ὤμον διάρθρῳσιν
ἐγγυτάτῳ κείμενον ἰδεῖν ἔστι τῷ καταφερομένῳ μὲν ἐκ
τοῦ τραχήλου, τὰ πρόσω δὲ τοῦ θώρακος διαστέλλονται,
10 καὶ τούτῳ γ' αὐτῷ τὸν κατὰ τὰ σιμὰ τῶν ὁμοπλατῶν,
ὥσπερ γε καὶ τῷ πρώτῳ λεχθέντι τοὺς ἀπὸ τοῦ στέρ-
νου φερομένους ἐπὶ βραχίονα. τούτοις μὲν οὖν τοῖς
ἄνω φερομένοις ἔκ τε τῶν τοῦ θώρακος μεσοπλευρῶν
ἔξω διεκπίπτοντα νεῦρα διανέμεται καὶ τινα κατὰ
15 λοξὰς καμπὰς ἐκ τῶν ὑστάτων τοῦ τραχήλου πλησίον
τῶν ἀπονευρώσεων. τοῖς δ' ἐκ τοῦ τραχήλου κατα-
φερομένοις εἰς τὸν θώρακα νωτιαῖος ὁ κατὰ τὸν τρά-
χηλον ἐπιπέμπει || νεῦρα. περὶ δὲ τῆς ἐν αὐτοῖς τοῖς 304
μεσοπλευρῶν μυσὶ φορᾶς τῶν νεύρων ἐπὶ πλεον εἰρη-
20 κῶς ἐν τε τοῖς τῆς ἀναπνοῆς αἰτίοις καὶ ταῖς Ἀνατο-
μικαῖς ἐγχειρήσεσιν οὐδὲν ἔτι δέομαι καὶ νῦν ἐξηγεῖσθαι
τὴν τέχνην τῆς φύσεως, ὥσπερ γε οὐδὲ περὶ τῆς πρὸς
τὸ διάφραγμα κατὰ τὸ τρισκαιδέκατον εἰρημένης γραμμῆς.
τὸ δ' οὐτ' ἔμπροσθέν πω γεγραμμένον οὐθ' οἷς ἄρτι
25 διήλθον ὁμοίαν ἔχον τὴν κατασκευὴν ἀναγκαῖον ἴσως
μὴ παρελθεῖν. οἱ γάρ τοι κατὰ τὴν ἐπωμίδα μῦες

3 κάτω φ. BLMU καταφ. D || 8 ἐγγύτατον D || 9 τὴν
πρόσω D || 10 τούτῳ γ' αὐτῷ U τοῦτον αὐτὸν BL (in ras.) M
τοῦτο γ' αὐτὸ D | τὰ om. D || 11 πρώτῳ codd. πρόσω b | τοὺς
codd. τούτων b || 15 τὰς λοξὰς BM || 17—18 τὸν τράχηλον U τὸν
om. cett. || 21 νῦν ἔτι BM || 24 τῷ (pro πω) γεγραμμένῳ DU

ἀνατείνουσι μὲν ὅλον τὸν βραχίονα, δέονται δ' ἰσχυ-
 ροῦ νεύρου μέγιστον μόριον εἰς ὕψος ἀναφέροντες
 ἔστιν ὅτε πάμπολυ, καὶ χορὴ δὴπου τὸ νεῦρον ἐκείνο
 κατὰ τὴν ἄνω χώραν ἐμφύεσθαι τῷ μυῖ. πόθεν οὖν
 ἀνάγωμεν αὐτῷ νεῦρον οὕτως ὑψηλόν; οὔτε γὰρ ἐκ 5
 τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος οὔτ' ἐκ τῆς κεφαλῆς διὰ
 τῶν ἐπιπολῆς τοῦ τραχήλου μυῶν, σφαλερὰν ἱκανῶς
 ἔξον τὴν πορείαν, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τοῦ τραχήλου λοξόν
 τε ἅμα καὶ διὰ τῶν ἐπιπολῆς χωρίων ἀνάγειν οἷόν τ'
 ἔστιν εἰς ὑψηλὸν μὴν ὑπὸ τῷ δέρματι κείμενον νεῦρον. 10
 305 ἡμεῖς μὲν οὖν, ὥς εἰκόλαμεν, || οὐδ' ἄχρη λόγου θυνά-
 μεθα νεῦρον ἐπιτήδειον ἔξευρεῖν τῷ κατὰ τὴν ἐπωμίδα
 μυῖ, τῇ φύσει δ' ἔργῳ πέπρακται ῥᾶστα καὶ τοῦτο
 κατὰ μὲν τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον ἐν τῷ τραχήλῳ
 σφόνδυλον ἐκ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ γεννησαμένη τὸ 15
 νεῦρον, ἀγαγούσῃ δ' ἐπὶ τὴν ἐκτός τε ἅμα καὶ ἄνω
 χώραν τῆς ἐπωμίδος οὕτω βύθιον ἐκότερον, ὥς μηδὲ
 φαίνεσθαι· παρὰ γὰρ τὸν τῆς ὁμοπλάτης ἀνχένα καὶ
 τὴν κατ' ὅμον διάρθρωσιν ἐν τῷ βαθυτάτῳ τοῦ τῆδε
 χωρίου τὴν πορείαν αὐτοῖς παρεσκεύασε, τὸ μὲν ἕτερον 20
 ἐπὶ τὴν ἄνω χώραν ἀγαγούσα τοῦ τῆς ὁμοπλάτης ἀν-
 χένος, τὸ δ' ἕτερον ὑπ' αὐτὴν διεκβαλοῦσα κἄπειτα
 διὰ καμπῆς ἐκότερον εἰς τοὺς ἀνατείνοντας τὸν βρα-
 χίονα μῦς διανείμασα. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν πρόνοιάν
 τε καὶ τέχνην καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς κατ' ὁμο- 25
 πλάτην μυσὶν ἢ φύσις ἐνείμε νεῦρα.

3 ἔστιν ὅτε πάμπολυ codd., om. b || 5 ἀγάγωμεν BLM |
 μὲν γὰρ BLM || 8 ἔξον BDLU ἔχον M | οὐδ' ἐκ BLMU οὐδὲ D ||
 11—12 θυνάμενοι D || 14 ἐκ τοῦ τραχήλου U² || 17 βύθιον ἐκά-
 τερον BLMU θυνεῖν ἐκ. D || 18 παρὰ γὰρ LMU περὶ γ. D ||
 19—20 τοῦ τῆδε χωρίου M τουτ' ἤδη χωρίῳ DU τοῦδε χωρίου L
 in ras. || 22 διεκβαλοῦσα scripsi: διεκβάλλουσα codd. || 23—24 τῷ
 βραχίονι BM || 24 διατείνασα M || 25—26 κατὰ τὴν ὁμοπλάτην BM

Cap. VIII. Περὶ δὲ τῶν εἰς τὰς χεῖρας ἰόντων
 εἴρηται μὲν ἔμπροσθεν, ὅπως τε φύεται καὶ ὅπως ἐπι-
 πλέκεται· λέλεκται δὲ καί, ὅτι τὰς τοιαύτας μύξεις τῶν
 νεύρων ἢ φύσις ἀσφαλείας ἔνεκα δημιουργεῖ, καὶ διὰ
 5 τοῦτο μάλιστα αὐτάς || ἐν τοῖς ἀστηρίκτοις νεύροις ἢ 306
 διὰ μακρᾶς ὁδοῦ μέλλουσι φέρεσθαι προμηθεύεται. λέ-
 λεκται δὲ καὶ ὥς ἀσφαλέστερον ἦν καὶ τοῖς νεύροις
 καὶ ταῖς ἀρτηρίαις καὶ ταῖς φλεψὶ ταῖς κατασχιζομέναις
 εἰς τὰ κῶλα διὰ τῆς ἔνδον ἰέναι χώρας. ὑπὲρ οὖν
 10 τῆς ἐν ὀλκῇ ταῖς χερσὶ φορᾶς αὐτῶν ἐπὶ βραχὺ διελ-
 θῶν ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῦ λόγου μεταβήσομαι. κατακέ-
 κρυπται γὰρ οὕτω σοφῶς ἕκαστον τῶν ἐπ' ἄκραν τὴν
 χεῖρα φερομένων νεύρων, ὥστε μηδὲ γινώσκεισθαι
 τοῖς πολλοῖς τῶν ἰατρῶν αὐτά. διὰ μὲν γὰρ τῆς ἔνδον
 15 χώρας τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸν πῆχυν ἔρχεται βύθια,
 πλησίον δ' ἀφικόμενα τῆς κατ' ἀγκῶνα διαρθρώσεως
 ἀσάρκον καὶ ὀστέωδους ὅλης οὔσης ἐκινδύνευσεν ἂν
 ἐπιπολῆς ὑπὸ τῷ δέρματι γυμνῶ σαρκῶν τοῖς ὀστοῖς
 ἐποχοῦμενα σφαλερωτάτῃ χρήσασθαι πορεία, εἴπερ μη-
 20 δὲν ἢ φύσις εὗρεν εἰς ἀσφάλειαν σόφισμα τοιοῦτον,
 οἷον νῦν ἐστὶ. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ τοὺς μικροὺς ἀφικνού-
 μενον δακτύλους ἀνέστησεν τὴν ἔνδον κεφαλὴν τοῦ
 βραχίονος ἐν τῇ μεταξὺ χώρᾳ ταύτης τε καὶ ἀγκῶνος
 ἔκρυψε, τὸ δ' ἐπὶ τοὺς μεγάλους κατὰ μέσην τὴν ||
 25 διάρθρωσιν ἐν αὐτῷ τῷ βαθυτάτῳ τοῦ τῆδε χωρίου 307
 μεταξὺ πηγῶς τε καὶ κερκίδος ἀκριβῶς διεξέβαλεν.

4 καὶ om. BM || 6 φέρεσθαι μέλλουσι D || 7 ἦν] ἐστὶ BM ||
 7—8 ταῖς ἀρτηρίαις καὶ τοῖς νεύροις D || 12 σαφῶς L¹ || 13 μὴ BM ||
 16 δ' add. L² om. cett. | ἀφικόμενα BLMU ἀφικόμενοι D ||
 17 ἀλλ' ἀσάρκον D || 19 ἐποχοῦμενα LM ἐποχουμένας U ἐπεχο-
 μένων D ἐποχουμένων B || 21 μὲν om. D

εἴτ' ἄμφω καλύψασα τοῖς ἔνδον τοῦ πήχεως μυσὶ μεγ-
 γίστοις οὖσιν ἐπὶ τὸν καρπὸν διεβίβασε κἀνταῦθ' ἤδη
 σχίζειν ὑπὴρξαστο ταῖς τῶν ὀστέων ἐξοχαῖς προβλήμασι
 χρωμένῃ κατακρύπτουσά τε ἅμα καὶ περὶ τὰς βάσεις
 αὐτῶν ἐλλίττουσα τὰ νεῦρα. τρίτον δ' ἄλλο νεῦρον 5
 ἐπὶ τὴν ἐκτὸς χώραν τοῦ πήχεως ἤγαγε προβλήματι
 χρησαμένη κἀνθάδε τῷ σαρκωδεστάτῳ μυτ. μεῖζω δ'
 εἰκότως ἐννευε νεῦρα τοῖς ἔνδον τῆς χειρός, ἐπειδὴ καὶ
 τὰς ἐνεργείας ἀπάσας ἡ χεὶρ διὰ τούτων ποιεῖται. τὴν
 αὐτὴν δὲ τέχνην ἐπεδείξατο καὶ τοῖς σκέλεσιν, ἐνια- 10
 χοῦ μὲν ὀστέων ἐξοχαῖς, ἐνιαχοῦ δὲ μεγάλοις μυσὶ
 κατακρύπτουσα τὰ νεῦρα διανέμουσά τε πλέον μὲν ἐξ
 αὐτῶν τοῖς ἥτοι μεγάλοις ἢ πρὸς ἰσχυράς ἐνεργείας
 παρεσκευασμένοις, ἔλαττον δὲ τοῖς μικροτέροις ἢ μη-
 δεμίαν ἐνέργειαν ἐπιτελοῦσι σφοδράν. οὗτοι μὲν οὖν 15
 οἱ κοινοὶ σκοποὶ τῆς κατασκευῆς τῶν μορίων οὐκ ἐν
 χερσὶ μόνον ἢ σκέλεσιν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸ ζῷον
 ὑπὸ τῆς φύσεως φυλαττόμενοι. διαφέρει δ' ἐν τῷδε τὰ
 308 κατὰ τὸ || σκέλος τῶν κατὰ χεῖρας νεύρων φορᾶς ἕνεκα,
 περὶ ἧς νῦν διέρχομαι, τῷ πάντα μὲν τὰ ἐπὶ τὰς χεῖρας 20
 νεῦρα διὰ τῶν ἔνδον τοῦ βραχίονος χωρεῖν, οὐ μὴν
 ἐπὶ τὸ σκέλος πάντα. πλὴν γὰρ ἐλαχίστων τινῶν,
 ὑπὲρ ὧν ὀλίγον ὕστερον ἐρῶ, σύμπαντα διὰ τῶν ὀπίσω
 μερῶν τοῦ μηροῦ καταφέρεται, καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης
 ἠκολούθησε τῇ διαφορᾷ τοῦ κατ' ὁμόν τε καὶ κατ' 25
 ἰσχίον ἄρθρου. τὸ μὲν γὰρ κατ' ὁμόν ἀφέστηκε τῶν

2 κἀντεῦθεν BM || 3 σχίζειν ὑπὴρξαστο BLM σχίζειν U
 σχίζει D *dividere coepit* N | ταῖς τῶν ὀστέων ἐξοχαῖς BLM ἐξο-
 χαῖς DU ἐξ. τῶν ὀστέων οἷον b *ut praemissoriis utens* N ||
 9 πάσας BM || 12 μὲν om. D || 15 οὖν om. BM || 16 οἱ om. U ||
 17 ἢ σκέλεσιν om. DU || 19 γε post νεύρων add. LU τε M ||
 20 τῶν χειρῶν D || 22 πάντη D || 24 καταφέρεται BM

κατὰ τράχηλον σφονδύλων, ὅθεν ἡ τῶν νεύρων ἔκφυσις·
 τὸ δὲ κατ' ἰσχίον ἔξενεται τοῖς κατ' ὀσφύν τε ἅμα
 καὶ τὸ καλούμενον ἱερὸν ὀστούν, ἐξ ὧν ἀθροιζόμενα
 τὰ νεῦρα, καθ' ὃν ἐν ταῖς Ἀνατομικαῖς ἐγχειρήσεσιν
 5 λέγεται τρόπον, ἐπὶ τὰ σκέλη καταβαίνει. μηδεμίας
 οὖν οὔσης μεταξὺ χώρας τοιαύτης, οἷα κατὰ τὰς μα-
 σχάλας ἐπὶ τῶν χειρῶν ἐστίν, ἀναγκαῖον ἐγένετο τῇ
 φύσει τῶν πλαγίων μερῶν ἐκάστου τῶν σφονδύλων
 ἐκφυόμενα τὰ νεῦρα διὰ τῶν ὀπίσω τοῦ μηροῦ χωρίων
 10 ἐπὶ τὰ σκέλη καταφέρειν, ἐχούσῃ γ' ἐνταῦθα μέγιστον
 μῦν, ὑφ' ᾧ κρύψειεν ἂν αὐτά. πρὶν δ' ἐπ' ἐκείνον
 ἀγαγεῖν θαυμαστῶς ὅπως κἀνθάδε || μεταξὺ τῆς τε 309
 τοῦ μηροῦ κεφαλῆς καὶ τοῦ πλατέος ὀστοῦ διακομίζει
 τὰ νεῦρα κατακρύψασα μὲν καὶ τούτοις τοῖς ὀστοῖς
 15 αὐτά, κατακρύψασα δὲ καὶ τῷ καλύπτοντι τὴν διάφ-
 θρωσιν ὀπισθεν μυτὶ καὶ θέσιν καὶ χρεῖαν ὁμοίαν
 ἔχοντι τῷ κατὰ τὴν ἐπωμίδα. τὸν τεῦθεν δ' ἀσφαλῶς
 ἦδη διὰ τῶν βαθυτάτων τοῦ μηροῦ μέχρι τῆς ἰγνύος
 ἤγαγεν ἀπονέμουσα κατὰ τὴν ἀξίαν ἐκάστῳ τῶν ἐν
 20 μηρῷ μυῶν νεῦρον. ἀπὸ δὲ τῆς ἰγνύος διὰ τῆς γασ-
 τροκνημίας ὅλης σαρκώδους οὔσης τὰ μὲν εἰς τὴν
 ἐκτὸς χώραν τῆς κνήμης, τὰ δ' εἰς τὴν ἐντὸς ἤγαγε,
 τὰ δὲ καὶ διὰ μέσης αὐτῆς κατήνεγκε τοῖς ταύτῃ δια-
 νέμουσα μυσί. τὰ μὲν οὖν ἔσω τῆς γαστροκνημίας
 25 ἐνεχθέντα παρὰ τὸν ἀστρογάλόν τε καὶ τὴν κνήμην

5 λέγεται BLMU εἴρηται D | μεταβαίνει BM || 9 ἐκφυόμενα
 BLMU ἐκφερόμενα D || 10 ἐχούσῃ γ' scripsi: ἐχούσης codd. ἐχού-
 σης δ' b || 10—11 μέγιστον μῦν DLU μεγίστων μυῶν M μεγίστους
 μῦς ch || 11 ᾧ DLU ὧν BM οἷς ch | ἂν BLMU om. D | δ'
 om. ch | ἐπ' ἐκείνον codd.: ἐπὶ τὸ σκέλος ch || 16 χρεῖαν] χρῆ-
 σιν U || 23 αὐτοῦ BM | ταῦτα BM || 23—24 διανείμασα BL
 διανείμασι M διανέμουσι D

κατακρύψασα πρὸς τὸ κάτω τοῦ ποδὸς ἤγαγε· τὰ δ' ἔξω, καὶ ταῦτα παρὰ τὸν ἀστράγαλόν τε καὶ τὴν περόνην ἐπὶ τὰ πρόσω τε ἅμα καὶ ἄνω τοῦ ποδός. εἰ δὲ βουληθείης ἀκριβῶς κατασκέψασθαι τὸ λεγόμενον ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀνατομῆς, ἢ διὰ τῆς ὕψεως θεῖα μᾶλλον 5 σε πείσει καὶ θαυμάζειν ἀναγκάσει τὰ τῆς φύσεως 310 ἔργα. διὰ τί γὰρ || οὐδαμόθι κἂν ἅπαξ ἀποπλανηθὲν νεῦρον ἢ ταῖς τῆς κνήμης ἢ ταῖς τῆς περόνης ὀφρύνειν ἐπανήλθεν ἢ κατὰ τῆς κυρτότητος ἀστράγαλου καὶ περόνης ἠνέχθη, ἀλλ' αἰ παρὰ τε τοὺς ἄμβωνας τῶν 10 ὀστέων κατακρυπτόμενα καὶ περὶ τὰς τῶν ἀνχένων ἐλιττόμενα βάσεις ἀσφαλῆ ποιεῖται τὴν πορείαν; οὐδὲν οὖν οὔτε κατ' ἀγκῶνα διὰ τὸ γυμνὸν εἶναι σαρκῶν ἰδεῖν ἔστι νεῦρον ἐκκείμενον οὔτε κατὰ γόνυ καὶ τῆς κνήμης τὰ πρόσω, πανταχόθι δ' ἐν βᾶθει μεταξὺ προ- 15 βλημάτων ὀστέων ἢ χόνδρων ἢ συνδέσμων ἢ σαρκῶν. ἅπερ εἰ καθ' ἕκαστον νεῦρον ἐξηγοίμην ἐπὶ τὰ κατὰ μέρος ἄγων τὸν λόγον, εἰς μῆκος ἄμετρον ἐκταθῆναι κινδυνεύσει τὸ γράμμα. διὰ κεφαλαίων οὖν ἀρκεῖται τὰ λεγόμενα καὶ μάλισθ' ὅτι κατὰ τὰς Ἀνατομικὰς 20 ἐγχειρήσεις τὴν ἐκάστου τῶν εἰρημένων ἐξηγοῦμαι κατασκευήν, ἐφ' ἧς οὐ μόνον οὐ κωλύω τὸν ἀληθείας ἐραστὴν ἰόντα καθ' ἕκαστον μῦν καὶ νεῦρον ἐξετάζειν τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ· μᾶλλον γὰρ ἂν οὕτως ὑπὸ τῶν εἰρημένων πεισθείη. 25

4 δὲ om. DU¹ || 5 αὐτῶ BM || 6 θαυμάζειν codd. || 7 οὐδαμόθι] οὐδὲ BM | ἀποπλανηθὲν LMU ἀποπλανηθῆ BD || 10 περόνης U πτέρνης cett. peronae N | ἀλλ' αἰ] ἔλλη BM || 11 κατακρυπτόμενα BLMU -μενοι D | καὶ om. DU || 11—12 ἐλιττόμενα BLU ἐλισσόμενοι D || 12 ἀσφαλῶς BM || 13 εἶναι σαρκῶν om. BM || 15 πανταχόθεν D || 14 ἔστιν ἰδεῖν BM || 19 ἀρκεῖ BM || 20 λελεγμένα BM | ὅταν DU || 21 ἐξηγῶμαι D || 25 ὑπὸ om. BM

Cap. IX. Νυνὶ δ' ἐπὶ τὸ λείπον ἤδη τοῦ λόγου 311
 μετιέναι καιρός. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῶν τῆς ἥβης ὁσίων
 ἐκφυόμενοι μύες ἔχρηζον νεύρων, ἀναγκαῖον ἦν ἐνε-
 χθῆναι τινα καὶ διὰ τῶν ἔνδον μερῶν· ἅπαντα μὲν
 5 γὰρ ἀδύνατον, ὥς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἴρηται, διὰ τε
 τὴν χώραν τῆς τῶν νεύρων ἐκφύσεως ἔξω ῥέπουσαν
 ἔτι τε μᾶλλον τοῦδε διὰ τὴν στενοχωρίαν. ἐν γὰρ τῷ
 μεταξὺ τῆς κεφαλῆς τοῦ μηροῦ καὶ τῶν τῆς ἥβης
 ὁσίων τοῖς ἄνωθεν καταφερομένοις νεύροις ἀναγκαῖον
 10 γενέσθαι τὴν ὁδοιορίαν. ταύτην δὲ τὴν χώραν ἕτερα
 μόρια κατέληφεν ἀλλαχόθι μετατεθῆναι μὴ δυνάμενα.
 καὶ γὰρ καὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ τὴν φλέβα τῶν κατ'
 ὀσφὺν ἀγγείων ἀπεσχισμένους τῶν μεγάλων ἀδύνατόν
 ἔστιν ἑτέραν ὁδὸν ἐπὶ τὰ σκέλη τραπέσθαι, ὅτι εἰς
 15 τὸν μικρὸν τροχαντῆρα μὴς ἐκφυόμενος ὁ κάμπτων
 τὴν διάρθρωσιν, ἔτι τε πρὸς τούτοις ἐπὶ τῶν ἀρρένων
 ὁ καθήκων ἐκ περιτοναίου τόνος ἅμα τοῖς ἐν αὐτῷ
 περιεχομένοις ἀγγείοις ἀναγκαιοτάτην ἔχουσι διὰ τοῦδε
 τοῦ χωρίου τὴν πορείαν. ἐπεὶ τοίνυν ἀδύνατον μὲν
 20 ἦν ἅπαντα διὰ τῆς χώρας ταύτης ἐπὶ τὰ σκέλη κατέρ-
 χεσθαι τὰ νεῦρα, χρεῖα || δ' ἦν αὐτῶν ἀναγκαῖα τοῖς 312
 εἰρημένοις μυσίν, ὅσον ἐκείνοις μόνοις ἔστιν αὐταρκες
 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀφικνεῖται διερχόμενον τὸ μέγα
 τρῆμα τοῦ τῆς ἥβης ὁστοῦ· συμπαραφύεται δέ τι καὶ
 25 τοῖς ἀγγείοις οὐ σμικρὸν αὐτῶν τε τούτων ἕνεκα καὶ

3 ἦν] εἶναι BM || 7 τε BM δὲ cett. et adhuc N | τοῦδε]
 τοῦ BM | καὶ διὰ DL | τὴν BM om. cett. || 9 κάτω φερ. BLM |
 ἀνάγκη D || 13 ἀπεσχισμένους scripsi: ἀπεσχισμένα LU -μένων D
 ἀποσχισόμενα BM || 14 τρέπεσθαι BM | ὅτι BM καὶ ὅτι cett. ||
 17 τόπος DU πόνος L τινὲς BM | ἐν αὐτῷ L in ras.: ἐαντοῦ
 cett. || 19 τοῦ om. U || 20—21 καταφέρεσθαι L || 21 δὲ ἡ BM ||
 23 διερχόμενον BM || 25 οὐ] εἰς DM U om. L | post σμικρὸν add.
 νεῦρον ch om. codd. coaffertur autem cum his vas non parvum N

τῶν χωρίων, ἃ διεξέρχεται μέχρι γόνυτος ἀφεστιῶτα
πολὺ τῆς τῶν ὀπισθεν νεύρων φορᾶς. ἀπὸ τοῦτου
τοῦ νεύρου καὶ τὸ δέρμα σύμπαν τὸ τῆδε τὰς ἀποφύ-
σεις λαμβάνει, καθάπερ γε καὶ τῶν κατὰ τὸ πλατὺ
καλούμενον ὅστων τρημάτων οἷ τε μικροὶ μύες οἱ 5
κατὰ τοῦτο περὶ τε τὴν ἔδραν καὶ τὴν κύστιν καὶ τὸ
αἰδοῖον οἱ θ' ὑμένες οἱ τῆδε καὶ κύστις καὶ μήτρα
καὶ περιναίον. φιλεῖ γὰρ ἀπὸ τῶν πλησίον ἢ φύσις,
ἐνθα μὴ τις ἑτέρα χρεῖα κωλύει, καὶ νεῦρα καὶ φλέβας
καὶ ἀρτηρίας ἐπιπέμπειν τοῖς μέρεσιν· ὅπερ οὐχ ἥκιστα 10
καὶ αὐτὸ θαυμάζειν αὐτῆς προσήκει. οὔτε γὰρ ὁπότε
χρεῖα, πόρρωθεν ἐπάγειν ὁκνεῖ δίκην ἀργοῦ δημιουργ-
γοῦ καὶ τῶν ἐγγυτάτω διανέμει πᾶσιν, ὅταν ἕτερον
313 κωλύῃ μηδέν· ὁμοίως γὰρ αὐτῇ μέλει || τοῦ μηδὲν μὴτ'
ἐνδεῶς ἐργάζεσθαι μὴτ' ἐκ περιττοῦ. τέτταρας γὰρ 15
ἀρτηρίας μόνας καὶ φλέβας τέτταρας ἀφ' ἑτέρων χω-
ρίων ἐφ' ἑτέραν μακρὰν ὁδὸν ἤγαγεν ἀναγκασιότατων
ἐνεκα χρεῶν, ἃς ἐξηγησάμην μὲν ἤδη καὶ διὰ τῶν
ἔμπροσθεν ὑπομνημάτων, ἀναμνήσω δὲ καὶ νῦν ἐπ'
ἀρχὴν ἀναγαγὼν τὸν λόγον.

20

Cap. X. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ τῶν νεύρων ἐξηγήσις αὐ-
τάρκως μοι λέλεκται, μεταβαίνειν ἤδη καιρὸς ἐπὶ τὴν
τῶν ἀγγείων νομὴν καὶ πρῶτόν γε περὶ τῶν ἀρτηριῶν
λεκτέον. ἦν δὴ τι μέγιστον ἀγγεῖον, ὥς ἔμπροσθεν
ἔφην, ἐκπεφυκὸς τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, 25

2 τοῦτον om. U τοῦτον οὖν BM || 4 γ' ἐκ BM || 5 τε — ἔδραν
om. BM || 6 περὶ τε τὴν ἔδραν LU π. τε τὴν μήτραν D || 8 περι-
τόναιον codd. περιναίον ch || 11 αὐτὸ] τοῦτο LU || 12 ἀργοῦ
BM ἀγαθοῦ cett. || 13 ἐγγύτατα D || 15 γὰρ DLU γοῦν BM ||
16 μόνας post καὶ colloc. BM post φλέβας D | τέτταρας
om. ch || 17 ὁδὸν μακρὰν D || 18 ὧν BM || 25 ἀριστερᾶς]
λαιᾶς BM

οἷα στέλεχος εἰς ἅπαν τὸ σῶμα νενεμημένον. τοῦτ'
οὖν τὸ μέγιστον ἀντίκα μετὰ τὴν ἐκ τῆς καρδίας
ἐκφυσιν εἰς δύο τέμνεται μέρη, καὶ τούτων τὸ
<μὲν> ἕτερον ἐπὶ τὴν ῥάχιν κατακάμπτεται πᾶσι τοῖς
5 κάτω μορίοις ἐπιπέμψον ἀρτηρίας, τὸ δ' ἕτερον ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν ἀναφέρεται παρῆξον καὶ τοῦτο τοῖς ἄνω
τῆς καρδίας ἅπασιν ἀπονεμήσεις ἀγγείων. γέγονεν
οὖν, ὥς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ἄριστος αὐτῶν ἡ νομὴ διὰ
τὸ πλείω τὰ κάτω τῆς || καρδίας ὑπάρχειν τῷ ζῳῷ 314
10 μόρια τῶν ἄνω. καὶ τοσούτῳ γ' ἡ κάτω φερομένη
μοῖρα τῆς ἀρτηρίας μελῶν ἐστὶ τῆς ἐπὶ τὴν σφαγὴν
ἀνιούσης, ὅσῳ καὶ τὸ πλῆθος τῶν κάτω μορίων ὑπερ-
έχει τῶν ἄνω. ταῦτά τε οὖν εὐθέως οὐ σμικρὰς δι-
καιοσύνης τε καὶ τέχνης ἔργα καὶ τούτων ἔτι μᾶλλον,
15 ὅτι τε μετεώρου τῆς ἀρτηρίας ἐκφυομένης καὶ διὰ
τοῦτ' ἀστηρίκτου μελλούσης ἄνω τε καὶ κάτω δι' ὅλου
τοῦ θώρακος φέρεσθαι προϋνοήσατο τῆς ἀσφαλείας ἡ
φύσις, αὐτὸν μὲν ὑποθεῖσα τὸν πνεύμονα καθάπερ τι
στήριγμα, περιλαβοῦσα δ' ὑμέσιν οἷον δεσμοῖς τισι
20 τὴν συντομωτάτην ὁδὸν ἀγαγοῦσα πρὸς ὀχυρώτατά τε
ἅμα καὶ ἐδραιότατα μόρια. τὸ μὲν γὰρ κάτω φερόμε-
νον αὐτῆς μέρος ἐπὶ τὸ κατ' ἀντικρὺ τῆς ἐκφύσεως
ἵσταται χωρίον οὐδαμῶς παρεγκλίνον, ἀλλὰ τὴν εὐθυ-
τάτην τε καὶ συντομωτάτην ὁδὸν ἰὸν ἐπιβαίνει τε τῷ
25 πέμπτῳ τοῦ θώρακος σφονδύλῳ. θάτερον δὲ μετὰ

1 εἰς ἅπαν τὸ σῶμα om. D || 3 τέμνεται BM | μὲν om.
codd., add. b || 7 τῆς om. LU¹ || 8 οὖν] δ' BM | verba ἔμπρο-
σθεν — διὰ τὸ om. BM || 9 τὰ om. DU | πλείω τῆς κάτω
DU || 12 ὅσον γε D || 12—13 ὑπάρχει DL¹ || 13 τε om. BM |
σμικρὰς LU σμικρὰ BD || 16 ἀστηρίκτως a || 19 συνδέσμοις L ||
21 ἅμα ante μόρια colloc. L | ἐδραῖα DU || 22 ἀντικρὺς U ||
23—24 συντ. τ. κ. εὐθ. BM || 25 τοῦ om. D

μὲν τὴν πρώτην ἔκφυσιν εὐθὺς ἀποπέμπει τινὰ μοῖραν
 ἑαυτοῦ πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὠμοπλάτην τε καὶ μασχά-
 315 λην || ἀνατεινομένην, ἥτις ἐπὶ τε τοῦ πνεύμονος ὀχου-
 μένη καὶ δι' ὑμένων σθηριζομένη μέχρι τῆς πρώτης
 ἀναφέρεται πλευρᾷς ἄσχιτος· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς ἦν 5
 σχίζειν αὐτὴν μετέωρον. ἐνταῦθ' οὖν ἤδη πρὸς τὰ
 πρῶτα μεσοπλεύρια πέμπει τι μῦριον ἑαυτοῦ εἰς ὑπο-
 χόνδριόν τε καὶ τιτθὸν ἕτερον ὑποτεταγμένον ἅπαντι
 τῷ στέρω καὶ τρίτον ἐπὶ τὸν ἐν τραχήλῳ νωτιαῖον
 διεξέρχεται τὰ τῶν ἑξ σφονδύλων τρήματα μετὰ τοῦ 10
 καὶ τοῖς πλησιάζουσιν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μυσὶ πέμ-
 πειν ἀποβλαστήματα. τὸ δ' ὑπόλοιπον τῆς ἀρτηρίας
 ταύτης ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν ὄλην χεῖρα καὶ τὴν ὠμο-
 πλάτην διανέμεται. τό γε μὴν ἕτερον μέρος τῆς ὄλης
 ἄνω φερομένης ἀρτηρίας τὸ μεῖζον, ὅθεν καὶ τοῦτ' 15
 ἀπεβλάστανεν, ἐπὶ τὴν σφαγὴν ὄρθιον ἀναφέρεται
 συναπτόμενον ὅτι τάχιστα καὶ τοῦτο τῷ κατὰ μέσον
 τὸ στέρον ὅστῳ. μὴ τοίνυν τοῦτο μόνον ἰδῆς αὐτῶν,
 ἀλλὰ καὶ τὸ χωρίον ἐπίσκεψαι σαφῶς, ἐνθα πρῶτον
 ἐπιβαίνει τοῖς ὁστοῖς ἐκότερον τῆς ἀρτηρίας τὸ μέρος. 20
 ὅψει γὰρ οὐ πρόβλημα μόνον οὐδ' ἔδραν ἐκατέρω
 παρεσκευασμένον ὁστοῦν, ἀλλ' ἔτι πρὸς τοῖσδε τῷ ||
 316 μὲν ἑτέρω τῶν ἀγγείων ὑποβεβλημένον ὑμένα τε καὶ
 χόνδρον, ὃς ὑπαλείφει τὰ τῶν σφονδύλων ἔνδον, οἷον
 ὑποστόρεσμά τι μαλθακὸν αὐτῇ παρεσκευασμένον, τῷ 25
 δ' ἑτέρω τῷ πρὸς τὴν σφαγὴν ἀνιόντι μέγιστόν τε
 καὶ μαλθακώτατον ἀδένα δίκην στρωμνῆς καὶ τοῦτον

1 μὲν om. DL¹ | εὐθὺς οὖν DU | 3 τε om. L || 3—4 ἐπο-
 χουμένη BM || 6 οὖν om. BM || 7 ἐαυτῆς LU || 8 ἕτερον δεύτερον
 BLM || 9 τῷ τραχήλῳ BM || 14 ὄλης τῆς BM || 15 ἀναφερομένης U ||
 16 σφαγὴν om. BM || 21 πρόβλημα BLMU βλάστημα D ||
 27 μαλθακώτατον D | καὶ] κατὰ D (ante τοῦτον)

ὑποβεβλημένον. εἰ μὲν δὴ μηδὲν ἄλλο μήτ' ἀγγεῖον
 ἐν θώρακι μήτε μόριον ἦν ἄνωθεν κάτω φερόμενον
 ἢ κάτωθεν ἄνω, <ὅ> τῆς αὐτῆς ἐπικουρίας ἐδεῖτο,
 5 μόνους ἂν τοῖς μέρεσι τῆς μεγάλης ἀρτηρίας ὀπίσω
 μὲν ἢ ῥάχιδι, ἔμπροσθεν δὲ τὸ στέρνον ὡς εἰρήκαμεν
 ὑπηρεσίας τε καὶ χρείας παρείχε. νυνὶ δὲ κάτωθεν
 μὲν ἄνω τῆς κοίλης φλεβὸς ἀναφερομένης, ἄνωθεν δὲ
 κάτω τοῦ τε στομάχου καὶ τῆς τὸν θώρακα τρεφούσης
 φλεβὸς οὐκ ἦν προσήκον οὐδὲ τῆς ἐκείνων ἀσφαλείας
 10 ὑπεριδεῖν, ἀλλὰ σκεπᾶσαι καὶ συνδῆσαι καὶ ὑποστορέσαι
 καὶ φρουρὰν καὶ πρόβλημα ποιήσασθαι τῶν ὀστέων
 αὐτοῖς ἐκάτερον. ἀτὰρ οὖν καὶ φαίνεται ταῦθ' οὕτως
 ἔχοντα καὶ μηδὲν μηδὲ τοῦλάχιστον ἐρρασθυμημένον
 τῷ τῶν ζώων δη||μιουργῷ. πρῶτον μὲν γὰρ ἐνὸν αὐτῷ³¹⁷
 15 τὸν μὲν στόμαχον τῷ στέρνῳ συνάψαι, τὴν κοίλην δὲ
 φλέβα τῇ ῥάχει τοῦναντίον ἀπειργάσατο. τῷ μὲν γὰρ
 στομάχῳ πλησιαιότερον ἢ ῥάχιδι τοῦ στέρνον, τῇ δ' αὖ
 κοίλῃ φλεβὶ τὸ στέρνον ἐγγυτέρω τῆς ῥάχεως, εἰ γὰρ
 δι' ὅλον μὲν ἔξ ἀρχῆς τοῦ τραχήλου τοῖς σφονδύλοις
 20 ἐπιβεβηκώς ὁ στόμαχος ἐφέρετο, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ
 τῆς καρδίας ὠτὸς ἀναφερόμενον ἀγγεῖον, ὃ συνεχές τ'
 ἐστὶ τῇ κοίλῃ, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ τῶν ἱατρῶν αὐτὸ
 κοίλην φλέβα προσαγορεύουσιν, ἐγγὺς ἦν τῷ στέρνῳ.
 καὶ βέλτιον ἦν ἐκατέρω τὸ πλησίον ὀστοῦν πρόβλημα
 25 ποιήσασθαι τοῦ πόρρωθεν καὶ πρὸς τὴν ἐναντίαν ἐπαν-

1 ἄλλο ἦν BLM | μήτ' ἀγγεῖον om. BM || 2 ἦν] ἢ L om.
 BM | φερόμενον — ὅ om. BM || 3 ὅ om. codd., add. ch ||
 6 παρέσχε L || 8 κάτω om. U || 10 ἀλλὰ καὶ BLM | ὑποστορέσαι
 LU ὑποστηρέσθαι D ὑποστηρίξαι BM || 13 μήτε LU || 14 μὲν
 om. D || 15 δὲ om. BM || 17 ἦν ἢ BM || 18 εἰ δέ γε B εἰ γὰρ
 δὴ L || 21 συνεχέστερον τῇ BM || 23 ὃ ἐγγὺς DU ὅ om. cett.,
 del. Corn. || 25—p. 416, 1 ἐπαναγαγεῖν LU ἐπειγαγεῖν D

αγαγεῖν χώραν δι' ὅλης τοῦ θώρακος τῆς εὐρυχωρίας
 αἰωρούμενον ἀγγεῖον. ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλο τι χρηστὸν
 ἐκ τῆς τοιαύτης θέσεως ἐκατέρω παρεσκευάζετο, τῷ
 μὲν στομάχῳ τὸ κατ' εὐθὺ τῆς ὑποδεχομένης αὐτὸν
 ἵνα γαστρὸς ἐπικειμένης τῇ ῥάχει καὶ τὸ μὴ διεκπί- 5
 πτειν ἀναγκάζεσθαι μέσου τοῦ διαφράγματος ἤδη φθά-
 νοντος ἀναγκαῖον ἔχειν τροῖμα, τὴν τῆς κοίλης φλέβος
 318 ὁδόν, τῇ δὲ γε φλεβὶ κατὰ τὴν || σφαγὴν ἐπειδὴν γέ-
 νηται καὶ συντύχη τῇ ἀπὸ καρδίας ἀρτηρίᾳ, τὴν οἰκείαν
 θέσιν ὑπάρχειν ἐτοίμην. εὐθὺς δὲ τοῦτο καὶ τὴν τῆς 10
 ἀρτηρίας ἐφύλαττε θέσιν, ὥστ' ἐπειδὴν διὰ τοῦ τρα-
 χήλου σχισθεῖσαι φέρονται, διὰ βάθους μὲν εἶναι τὰς
 ἀρτηρίας, ἐπικεῖσθαι δ' αὐταῖς τὰς φλέβας. οὐ μόνον
 τοίνυν ἐκ τοῦ τῇ ῥάχει μὲν ἐπιθεῖναι τὸν τε στόμαχον
 καὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ τὴν τὰ κάτω τοῦ θώρακος τρέ- 15
 φουσεν φλέβα, τῷ στέρνῳ δ' ὑποτεῖναι τὴν κοίλην,
 ἀλλὰ καὶ τῷ μήτε κατ' ἀλλήλων ἐπιθεῖναι τὸν στό-
 μαχόν τε καὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ τὴν φλέβα μήτε μὴν
 ἐν τῷ μέσῳ τάξει τὸν στόμαχον, ἐν πλαγίοις δὲ τὴν
 ἀρτηρίαν, ἀλλὰ τῷ ταύτην μὲν ἐπὶ τῆς μέσης τῶν 20
 σφονδύλων ἐκτεῖναι χώρας, συμπαρατεῖναι δ' αὐτῇ
 κατὰ τὰ πλάγια τὸν στόμαχον, ἄριστα διατέτακται τῇ
 φύσει. καθ' ὅσον γάρ ἐστιν ἡ ἀρτηρία τοῦ στομάχου
 πρὸς τὴν ζωὴν κυριωτέρα, κατὰ τοσοῦτον καὶ τῆς

1 τῆς τοῦ θ. BM τοῦ θ. τῆς δε DU (punctis delet.) ||
 4 ὑποδεξαμένης codd. || 5 ἐπικειμένης LU ἐπ' ἐκείνης BM ἐπι-
 κείμενον D || 6 μέσον codd. μέσον a || 8 γε om. BM | τῇ (τῆς L)
 κατὰ BLMU || 11 ὥστ' BLM ὥς DU | διὰ add. L² om. cett.
 per collum divisae feruntur N || 12 σχισθῆναι DU || 14 μὲν U
 μὲν ἐν (ἐν) BM om. DL || 15 τὰ om. BDM || 16 ὑποτεῖναι L¹
 ὑποθεῖναι L² || 17 τῷ U τὸ cett. | ἀλλήλων LMU ἀλλήλων cett. ||
 18 μὴν om. BM || 19 ἐν] τοῖς BM ante πλαγίοις || 20 τῷ scripsi:
 τὸ DLU om. BM

ἀσφαλεστέρας ἔτυχεν ἔδρας. ἀπόδειξις δ' οὐ σμικρὰ
 τοῦ λεγομένου τὸ καὶ τοὺς τοῦ τραχήλου σφονδύλους
 ἅπαντας καὶ τῶν τοῦ θώρακος τοὺς πρώτους τέτταρας
 μέσους διεξέρχεσθαι τὸν στόμαχον. οὔτε γάρ, ἡνίκα
 5 μόνος ἐπὶ τῶν σφονδύλων || ἐφέρετο, βέλτιον ἦν αὐτῷ 319
 καταλιπόντι τὴν ἀσφαλεστέραν ὁδὸν ἑτέραν ἰέναι σφα-
 λερωτέραν, οὔθ' ὅτ' ἐνέτυχεν ὀργάνῳ κυριωτέρῳ, μὴ
 οὐ παραχωρήσῃ τούτῳ τῆς προεδρίας. ἡ δὲ τὰς κάτω
 τοῦ θώρακος ὁκτὼ πλευρὰς ἑκατέρωθεν τρέφουσα φλέψ,
 10 ὥς ἂν μικροτέρα τῆς ἀρτηρίας οὔσα, παρ' αὐτὴν ἐκτέ-
 ταιται. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης ὀλίγον ὕστερον ἐν τῷ
 τῶν φλεβῶν εἰρήσεται λόγῳ, πρὸς δὲ τὴν ἀρτηρίαν
 αὐτῆς ἐπ' ἀναιμι. διεξερχομένη γὰρ τὰ κάτω τοῦ θώ-
 ρακος ἡ μεγίστη τῶν ἀρτηριῶν, ὑπὲρ ἧς ἐποιούμην
 15 τὸν λόγον, ἀποφύσεις ἑκατέρωσε πέμπει κατὰ τὰς τῶν
 μεσοπλευριῶν μυῶν χώρας. καὶ γὰρ οὖν καὶ κατασχίζεται
 τὸ πλεῖστον αὐτῶν εἰς τοὺς μῦς τοῦσδε, διεκκίπτει δ'
 οὐκ ὀλίγον καὶ εἰς τοὺς ἔξω τοῦ θώρακος. οὔτε γὰρ
 ἀσφαλέστερον οὔτε συντομώτερον ἑτέρωθεν ἦν ἄγειν
 20 αὐτοῖς ἀρτηρίας, ὥσπερ οὐδὲ ταῖς φρεσίν, οὔτ' ἀπ'
 ἄλλης τινὸς οὔτ' ἐξ ἄλλου μέρους, ἀλλ' ἀπὸ τε τῆς
 αὐτῆς ἀρτηρίας καὶ τοῦ μέρους αὐτῆς ἐκείνου, καθ'
 ὃ διεξέρχεται τὰς φρένας. οὐ μὲν οὐδὲ γαστρὶ καὶ
 σπληνὶ καὶ ἥπατι βέλτιον ἦν ἑτέρωθεν ἀρτηρίας ||
 25 λαβεῖν, ἀλλὰ παρὰ μόνης ταύτης τῆς μεγίστης, ἡνίκα 320
 πρῶτον ἐν τοῖς κάτω γίγνεται τῶν φρενῶν. ἀπὸ δὲ
 τῆς αὐτῆς χώρας τῆσδε καὶ ἡ τοῖς ἐντέροις ἅπασι

7 ὅταν ἔτυχεν DLU || 7—8 μὴ οὖν ἄρα χωρῆσαι πρὸς τὸ
 BM || 8 τούτῳ om. L || 13 ἐπ' ἀναιμι BLM ἐπ' ἀναιμι U ἐπ' ἀναιμιεν D
 διεξερχομένη BLM διερχ. DU || 21 ἄλλον τινὸς BM | τε om. L ||
 22 ἀρτηρίας αὐτῆς BM || 27 ἅπασι om. D

διανεμομένη παραγίνεται, διότι καὶ ἡ κορυφή τοῦ
 μεσεντερίου πλησίον ἐτέτακτο, καὶ ἦν ἀναγκαῖον ἐν-
 τεῦθεν ἀρξάμενην οὐ τὴν ἀρτηρίαν μόνην, ἀλλὰ καὶ
 τὴν φλέβα καὶ τὸ νεῦρον εἰς ἀπάσας κατασχισθῆναι
 τῶν ἐντέρων τὰς ἑλικας. ἐφεξῆς δὲ τεταγμένων τῶν
 νεφρῶν εἰς τούτους αὖ μέγιστον ζεύγος ἀρτηριῶν ἐμ-
 βέβληκεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ μεγέθους αὐτῶν ἐν τοῖς
 τῶν νεφρῶν εἴρηται λόγοις. ὅτι δ' οὐκ ἐξ ἄλλου
 μέρους τῆς ἀρτηρίας ἐξέφυ, ἐν τῷδε ῥηθήσεται. φαί-
 νεται τοίνυν ἡ φύσις τοῖς μεγίστοις τῶν ἀγγείων
 ὁμοίως τοῖς ἀγωγαῖς τῶν ὑδάτων χρωμένη, καθ' ἑκα-
 στον δὲ τῶν χωρίων ὧν διεξέρχεται ταῦτα τοῖς πλη-
 σίον ἅπασιν οἷον ὀχετοῦς τινος ἢ σωλῆνας ἐπιπέμπουσα
 διαφόρους τῷ μεγέθει κατὰ τὴν ἀξίαν τε καὶ χρεῖαν
 τῶν ληφόμενων, ἅπαντας δ' οὖν ἐκ βραχυτάτου δια-
 στημάτος ἐπάγουσα. κατὰ τοῦτο καὶ ἡ εἰς τὸν δεξιὸν
 ἐμβάλλουσα νεφρὸν ἀπονέμει τῆς ἀρτηρίας ἀνωτέρω
 321 τὴν ἔκφυσιν ἔχει τῆς εἰς τὸν ἀριστερὸν ἰούσης, ὅτι
 καὶ τῶν νεφρῶν αὐτῶν ἡ θέσις ἄνιστος ἦν, ὥς ἐδείχθη
 πρόσθεν. οὐδὲν οὖν θαυμαστόν, εἰ τὰς μὲν εἰς τὸν
 θώρακα φερομένας ἀρτηρίας ἐκ ταύτου τοῦ τόπου τὴν
 ἔκφυσιν ἔχειν συμβέβηκε ταῖς δεξιαῖς τὰς ἀριστεράς,
 ἡ δ' εἰς τὸν δεξιὸν νεφρὸν ἀπόφυσις ὑψηλοτέρα τῆς
 εἰς τὸν ἀριστερὸν ἐγένετο κατὰ τὴν θέσιν ἑκατέρου
 τῶν ὑποδεχομένων αὐτὰς ὀργάνων. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον 25

1 διὸ BM || 3 οὐ τὴν] αὐτὴν BM || 8 ὅτι codd. διότι b ||
 9 ἐξέφυσεν BLMU ἐξέφυεν D ἐξέφυ k explanata est N || 10 post
 φύσις add. αὐ DLU¹ del. U² αὐτῶν μὲν add. BM || 15 δ' οὖν
 BM οὖν U γοῦν DL || 17 τῆς ἀρτ. — τῆς om. BM | ἀνωτέρω
 DLU ἀνωτέραν a || 21 ἐξ αὐτοῦ τοῦ M ἐκ ταύτου τοῦ B ||
 22 τὰς δεξιάς ταῖς ἀριστεραῖς L || 23 τῶν νεφρῶν BM || 24 ἐκα-
 τέρου om. BM || 25 ὑποδεχομένων DMU ὑποδεχομένων L

ἐπισημαίνεσθαι προσήκει, ὥς ἐφεξῆς τῶν ἐπὶ τοὺς
νεφροὺς αἱ εἰς τοὺς ὄρχεις εἰσίν, ἡ μὲν ἐκ τῶν ἀρι-
στερῶν ὀρμωμένη μερῶν αἰεὶ μὲν τι πάντως ἐκ τῆς
ἐπὶ τοὺς νεφροὺς λαμβάνουσα, ποτὲ δὲ καὶ τοῦτῳ
5 μόνῳ χρωμένη, ἡ δ' ἐκ τῶν δεξιῶν αἰεὶ μὲν ἐξ αὐτῆς
τῆς μεγάλης ἀρτηρίας ὀρμωμένη, προσλαμβάνουσα δέ
ποτε καὶ τῆς ἐπὶ τὸν νεφρὸν ἰούσης. ὅτι μὲν δὴ μετα-
λαμβάνειν πως ἐχοῖν αὐτὰς ἀκαθάρτου τε καὶ ὁρώδους
ὑλης, ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ δέδεικται βιβλίῳ. τὸ
10 δ', ἐπειδὴν ἀφίκωνται πλησίον τῶν ὄρχεων, ἐλπίτεσθαι
πολυειδῶς, εἰρημένον ἤδη καὶ τοῦτο δι' ἐκείνου τοῦ
γράμματος, οὐ χεῖρον ἀναμνήσαι καὶ νῦν, ὅπερ ἀρ- 322
τίως τέ μοι λέλεκται καὶ καθόλου καὶ τῇ φύσει κατὰ
πάντα τοῦ ζῴου τὰ μόρια διαφυλάττεται, δοκοῦν ποτε
15 καὶ διαφθεῖρεσθαι, ἣν μὴ τῆς προσηκούσης ἐξηγήσεως
τύχη. ἅπασι γάρ, ὥς εἴρηται, τοῖς μορίοις ἐκ βραχυ-
τάτου διαστήματος ἡ φύσις ἀρτηρίας τε καὶ φλέβας
ἐπάγουσα μόνοις ἐξ ἀπάντων ὄρχεσί τε καὶ τιτθοῖς
οὐκ ἐκ τῶν πλησίον ἀγγείων, ἀλλὰ πόρρωθεν ἤγαγεν,
20 οὐκ ἐπιλαθομένη μὰ Δία τοῦ πρώτου σκοποῦ, βελτίῳ
δ' ἕτερον ἐλομένη. γένεσις μὲν γὰρ ἐξ αἵματός ἐστιν
ἀκριβῶς πεπεμμένον καὶ γάλακτι καὶ σπέρματι. τὴν
δ' ἀκρίβειαν τῆς πέψεως αὐτοῖς ὁ χρόνος τῆς πρὸς τὸ
φέρον ἀγγεῖον ὁμιλλίας προσδίδωσι. χρονίζει δ' ἐξ
25 ἀνάγκης ἐν τοῖς μακροτέροις, μακρότερα δ' αἰεὶ γίγνε-

1 ἐπισημαίνεσθαι L | προσήκειν BM || 2 post νεφροὺς add.
ιουσῶν b || 4 post νεφροὺς add. ἰούσης b || 6 δέ om. U || 6—7 δέ
ποτε] ἐπεται M || 12 post νῦν add. ἵν' BLM om. DU ἵνα μὴ b
in marg. | ὅπερ] εἴπερ D || 13 τε codd. γε k | prius καὶ om. B. ||
14 διαφυλάττεται scripsi: διαφυλάττεται LU διαφυλάττει D δια-
φυλάττεσθαι BM || 15 καὶ om. B | ἣν μὴ om. BM || 16 ἅπαντα BLU ||
20 μὰ Δία L διὰ BM om. DU || 21 ἐστιν om. L || 24 δίδωσι L

ται τὰ πόρρωθεν ἤκοντα. δεόντως οὖν ὄρχεσθαι τε καὶ
 τιτθοῖς οὐκ ἐκ τῶν πλησίον ἀγγείων, ἀλλ' ἐκ μακρο-
 τάτου διαστήματος ἢ φύσις αἰμά τε καὶ πνεῦμα παράγει.
 καὶ μὴν, εἴπερ ἀκριβεστέρας κατεργασίας χρήζει τὸ
 σπέρμα, τὸ μῆκος τοῦ διαστήματος αὐτῷ μόνον οὐκ
 ἤρκει, καθάπερ τῷ γάλακτι· ἢ οὕτως ἂν ἡ φύσις ἄδι-
 323 κος || ἦν ἀνίστοις τε καὶ ἀνομοίοις πράγμασιν ἴσα τε
 καὶ ὅμοια πάντῃ νέμουνσα. διὰ τοῦτ' οὖν οὐ πόρρωθεν
 μόνον ἐπὶ τοὺς ὄρχεις κατήγαγε τὰς ἀρτηρίας τε καὶ
 τὰς φλέβας ὥσπερ ἐπὶ τοὺς τιτθούς, ἀλλὰ καὶ πολυ- 10
 εἰδῶς ἐλίττει πρὸ τῆς ἐμφύσεως πολυχρόνιον οἶμαι
 καὶ τούτου τὴν πρὸς τὸ φέρον ἀγγεῖον ὁμιλίαν ταῖς
 ὕλαις παρασκευάζουσα. φλέβες μὲν οὖν ἐν τῷδε τῷ
 χωρίῳ μόνον ἐλίττονται, ἀρτηρίαι δὲ κἀνταυθοῖ μὲν
 ὁμοίως ταῖς φλεψίν, ἐπὶ πλείστον δὲ κατὰ τὸ δικτυο- 15
 εἰδὲς ὀνομαζόμενον πλέγμα τῆς αὐτῆς χρεῖας ἕνεκα.
 τρέφουσι γὰρ αὐταὶ τὸ ψυχικὸν ἐν ἐγκεφάλῳ πνεῦμα
 πολὺν δὴ τι παραλλάττον τῇ φύσει πάντων τῶν ἄλλων
 πνευμάτων, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν ἐπὶ πλείστον προ-
 πεπεμεμένης καὶ προκατειργασμένης καὶ πάντα τρόπον 20
 ἡλλοιωμένης χρήζειν αὐτὸ τροφῆς. ἄλλας δ' οὐκέτ'
 ἂν εὖροις οὕτ' ἀρτηρίας οὔτε φλέβας ἰούσας πόρρω-
 θεν εἰς οὐδὲν μόνον, ἀλλ' ἐκ βραχυτάτου διαστήματος
 ἀπάσας ἀπὸ τῶν μεγάλων ἀγγείων ἀποσχιζομένας. περὶ
 μὲν δὴ τῶν φλεβῶν ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν. ἀπὸ δὲ 25

2 ἐκ τοῦ DU τοῦ om. BLM || 5 αὐτὸ BM || 6 ἢ om. L ||
 8 νέμουνσα LU διανέμουνσα BM νεμουμένη D || 12—13 ταῦτα pro
 τὸ φέρον ἀγγεῖον ὁμιλίαν ταῖς ὕλαις BM || 14 κἀνταυθοῖ μὲν
 BLU κἀνταυθα M κἀνταυθ' αἱ μὲν D || 16 ἕνεκεν BU || 17 ἐν
 om. BM || 18 τι om. U || 19—20 προπεπεμεμένης BLM προπεμ-
 πομένης DU || 20—21 καὶ π. το. ἡλλ. om. BM || 21 οὐκ BM || 23 ἐν
 οὐδενὶ μορίῳ L || 24 ἀπάσας BLMU πάσας D

τῆς μεγάλης ἀρτηρίας ἐφεξῆς ταῖς || εἰρημέναις εἰς τοὺς 324
 κατ' ἐπιγράφειον μῦς ἀποφύσεις εἰσίν. οὐ γὰρ οὖν
 οὐδὲ τούτοις ἐτέρωθεν οἶόν τ' ἦν ἐκ βραχυτάτου δια-
 στήματος ἄγειν ἀγγεῖα. καὶ μὲν γε καὶ παρ' ὅλην τὴν
 5 ὁδὸν τῆς μεγάλης ἀρτηρίας, ἣν ἀπὸ τοῦ πέμπτου σφον-
 δύλου τοῦ θώρακος ἀρξάμενη διὰ πάσης ποιεῖται τῆς
 ῥάχεως, ἔτεράι τινες ἀπονεμήσεις εἰσὶν ἀγγείων σμικρῶν
 εἰς τὸν νωτιαῖον ἐμβάλλουσιν, δισχιθεῖς τοῦπίπαιον γι-
 γνόμεναι, καὶ μέρος γ' αὐτῶν οὐ σμικρὸν ὀπίσω πέμ-
 10 πουςι τοῖς ῥαχίταις μυσί. διήκουσι δ' εἰς τὸν ὀστέων
 κατὰ τὰς συμβολὰς αὐτῶν, ἵνα περ ἔσωθεν ἔξω φέρεται
 τὰ νεῦρα, καὶ διττὴ καθ' ἐκάστην συμβολήν ἐστίν
 ἀπόφυσις, ὅτι καὶ τρῆμα διττόν, τὸ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν
 τῆς ῥάχεως μερῶν, τὸ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν. αὗται
 15 πᾶσαι πάμπολλαι συζυγίαι σμικρῶν ἀρτηριῶν εἰσι καθ'
 ὅλην τὴν ῥάχιν, ἰσάριθμοι τοῖς ἐκφυομένοις τοῦ νω-
 τιαίου νεύροις, καὶ διήκουσιν εἰς τὸν μετὰ τῶν φλεβῶν
 εἰς τὴν περὶ τῷ νωτιαίῳ λεπτὴν μήνιγγα. καὶ δὴ καὶ
 καθ' ἐκάστην ἀποβλάστησιν ἀρτηρίας ἢ οἶον στέλεχος
 20 αὐτῶν, || ἢ κατὰ μέσης τῆς ῥάχεως ἐκτεταμένη, μείων 325
 ἐαυτῆς γίνεταί, καθάπερ καὶ τῶν δένδρων τὰ πρέμνα
 μετὰ τὰς τῶν κλάδων ἐκφύσεις καὶ τῶν ποταμῶν τὰ
 ῥεύματα μετὰ τὰς τῶν ὀχετῶν ἐκροάς. ὥστ', εἰ παρα-
 βάλλοις αὐτῆς τὸ κατὰ τὸν πέμπτου τοῦ θώρακος
 25 σφόνδυλον μέγεθος τῷ κατὰ τὸν ὕστατον τοῦ νωτιαίου,
 πολλῷ τινι δόξει σοι γερνέναι μικροτέρα. καὶ μὲν

1 ἀρτηρίας om. BM | ἐς DU || 6 ποιεῖσθαι DU || 7 post
 ῥάχεως add. τὴν ὁδὸν DU || 11 φέρεται LMU || 13 καὶ] τὸ BM ||
 15 πᾶσαι om. M || 18 τὸν νωτιαῖον L || 18—19 καὶ ante καθ'
 om. BM || 19 ἢ om. BMU || 20 ἐκφυομένη L || 25 μέγεθος
 om. D | νότον L

γε καὶ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἅπαν ἡ κοίλη φλέψ ἢ
κατὰ ῥάχιν ὑψηλοτέρα τῆς ἀρτηρίας ἄνωθεν κάτω
φέρεται μετ' αὐτῆς· φυλάττειν γὰρ ἑκατέραν ἦν προσ-
ῆκον ἦν ἐξ ἀρχῆς εἶχε θέσιν, ἐτέρου γε μηδενὸς αὐ-
τὴν ὑπαλλάττειν ἀναγκάζοντος, ὁγεῖσθαι τε κατὰ τοῦ 5
παχυτέρου τὸ λεπτότερον ἀγγεῖον. ἀλλ' ἡνίκα διεξελ-
θοῦσαι τὸ περὶ τὸν νωτιαῖον ἡμελλον εἰς τὰ σκέλη
σχισθήσεσθαι, βέλτιον <ὄν> καὶ ἐν ἐκείνοις, ὥσπερ καὶ
καθ' ὅλον τὸ ζῶον, ἐπικεῖσθαι ταῖς ἀρτηρίαις τὰς
φλέβας, ὑπήλλαξε τὴν θέσιν αὐτῶν ἢ φύσιν ἀσφαλείας 10
ἕνεκα προπαρασκευάζουσα τῇ διὰ τῶν σκελῶν φορᾷ.
οὐ μὴν οὐδὲ τῶν κατὰ τοῦ πλατέος ὁστοῦ κειμένων
σωμάτων ἐπελάθετο, διένειμε δὲ καὶ τούτοις ἀρτηρίας
326 καὶ φλέβας ἀνάλογον τοῖς τε μεγέθεσι καὶ ταῖς χρδαῖς
αὐτῶν. σμικρὰ μὲν γὰρ ἀγγεῖα τῇ κύσσει, μεγάλα δὲ 15
καὶ διττὰ ταῖς μήτραις ἐνέφυσεν, ὥς ἂν οὐ μόνως αὐ-
τὰς τὰς μήτρας, ἀλλὰ καὶ τὸ κυθηθόμενον ἐν αὐταῖς
θρέψοντα. τὰ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς
χωρίων εἰς τοὺς ὄρχεις ἀφικνούμενα μέχρι τοῦ πυθμέ-
νος αὐτῶν διασπείρεται, τὰ δ' εἰς τε <τὰ> κατὰ τὸν 20
αὐχένα μέρη καὶ τὰ μετὰ τοὺς ὄρχεις κάτω τῶν ἐπὶ
τὰ σκέλη φερομένων ἀγγείων ἀποφύεται κατὰ τὸν αὐ-
τὸν τόπον, ὅθεν τοῖς ἄρρεσιν ἐπὶ τὸν καυλὸν ἵκει,
τουτέστιν ἐκ τῶν κατ' ὀσφύν. ἐκ τούτων δὲ τῶν

3 τε γὰρ BM || 3—4 προσῆκον ἦν ante κατὰ colloc. b || 4 ἦν
om. BM || 7 τὸ περὶ τὸν νωτιαῖον DLU τὸν νωτιαῖον BM || 8 ὄν
addidi, quia melius fuit N | καὶ codd., ἦν b || 10 post φλέβας
add. καὶ μὴ DLU om. BM | ὑπήλλαξε b in marg.: ὑπαλλάξαι
codd. permutavit positionem earum N | ἡ φύσιν M om. cett. ||
11 σκελῶν] φλεβῶν BLM || 13 τούτοις BLMU τούτων D || 16 ἂν
οὐ μόνως] ὁρμωμένας BM || 19 εἰς] ἐπὶ BM || 20 τὰ (ante κατὰ)
om. codd., add. k || 21 post αὐχένα add. τῶν μητρῶν ch, om.
codd. || 22 τὰ M om. cett. || 24 τουτέστιν — ὀσφύν om. BM

χωρίων ἀναφέρεται πάλιν ἀγγεῖα φλεβώδη τοῖς ἀπὸ
 τῶν τιτθῶν καταφερομένοις συνάπτοντα τοῖς ἐν τῷ
 τεσσαρεσκαίδεκάτῳ λόγῳ προειρημένοις ἔνεκα κοινω-
 νίας. αὐταὶ μὲν οὖν αἱ φλέβες διὰ βάθους ἀλλήλαις
 5 ἀπαντῶσιν, ἕτεραι δ' ἐπιπολῆς ἔξωθεν ἤδη τῆς τελευ-
 τῆς τῶν καθ' ὑπογάστριον μυῶν πλησίον τοῦ βουβῶ-
 νος. ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων εἰς μὲν τὰ περὶ τὸ αἰ-
 δοῖον ἢ μία συζυγία σμικρῶν ἀγγείων ἦκει, ταῖς δ'
 ἀπὸ τῶν τιτθῶν ἐπιπολῆς καταφερομέναις ἀπαντῶσιν
 10 ἢ || λοιπὴ συζυγία τῶν κοινῶν τιτθοῖς τε καὶ θώρακι 327
 πρὸς τὰ γεννητικὰ μόρια φλεβῶν. εἴρηται δ' ἐν τοῖς
 ἔμπροσθεν ἤδη μοι καὶ περὶ τῆς εἰς τὰ σκέλη φορᾶς
 τῶν ἀγγείων, ὥς διὰ τῆς ἀσφαλεστάτης ὁδοῦ γίνεται
 τοῖς ἔνδον μέρεσιν ἐπιτεταμένων αὐτῶν. διὰ ταύτης
 15 γὰρ φερόμενα κατὰ μὲν τὰ πρόσω τε καὶ τὸς μέρη τὸ
 σύμπαν κῶλον ἐμελλε πρόβλημα ποιήσασθαι· κατ' αὐ-
 τὴν δὲ τὴν ἔνδον χώραν, δι' ἧς φέρεται, τοὺς μεγί-
 στος μὺς ἐν αὐτοῖς· ὑπὸ τούτους τε γὰρ καὶ διὰ
 τούτων διεξέρχεται· κατὰ δὲ τὸν βουβῶνα καὶ μεγάλους
 20 ἀδένες ἢ φύσεις εἰς τε τὰς σχίσσεις αὐτῶν ἐντίθῃσιν
 οἶον στήριγμα τι καὶ μέντοι καὶ κατ' αὐτῶν ἔξωθεν
 ἐπιβάλλει σκέπης ἔνεκα. τὰ μὲν οὖν μεγάλα τῶν
 ἀγγείων οὐδαμῶθι τῶν κώλων οὔτ' ἐν χερσὶν οὔτ' ἐν
 ποσὶν ἐπιπολῆς ἐστίν, ἀλλὰ διὰ βάθους, ὥς εἴρηται,

2 συνάπτοντα codd.: συναπτόμενα b | ἐν τε τῷ DU || 3 λόγῳ
 om. L || 6 ad τῶν add. in marg.: ἐν ἄλλῳ καθ' ὑπογονδρίων U² ||
 9 καταφερόμεναι U || 16 ποιήσασθαι L ποιῆσαι cett. || 17 ante
 τοὺς add. εἰς b ad maximōs musculos qui in eis sunt N ||
 20 αὐτῶν om. BM || 21 καὶ (post μέντοι) om. U | κατ' αὐτῶν
 BMU κατ' αὐτὸν D κατὰ τῶν αὐτῶν L πρὸς τὰ b adversus ea
 quae extrorsum N || 22 σκέπην εἶναι κατὰ μὲν BM || 23—24 οὔτ'
 ἐν ποσὶν οὔτ' ἐν χερσὶν b

κεκρυμμένα φέρεται, καὶ μᾶλλον αἱ ἀρτηρίαι τῶν φλεβῶν, ὅσῳ καὶ κυριώτεραι καὶ κινδύνους μελίζονας ἐξ αἱμορραγιῶν, ἣν τμηθῶσι, παρέχουσι. τῶν μικρῶν δ' 328 ἐξ ἀνάγκης ἔνια καὶ πρὸς τὸ δέρμα διεξέρχεται τροφήν τοῖς ἐνθάδε μορίοις παρέχοντα. περὶ δὲ τῆς εἰς 5 ἑκάστον μῦν νομῆς αὐτῶν ἡβουλόμην μὲν ἂν εἰρησθαί τί μοι καὶ νῦν, ἀλλ' ὁρῶ πᾶν μακρὸν ἐσόμενον τὸν λόγον. ἄμεινον οὖν μοι δοκεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς κατασκευῆς εἰρηκότι τὴν κατὰ μέρος ἐξέτασιν αὐτῶν ἐπὶ τὴν τῶν ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων ἀναπέμψαι πραγμα- 10 τείαν, ἐν ᾗ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν παραλελειμμένων ἐνθάδε τελέως ἐξεργασθήσεται. πάλαι μὲν γὰρ ἐπεποιήκειν αὐτὰς ἐν δυσὶν ὑπομνήμασιν, ἔοικα δὲ νῦν ἑτέραν ποιήσασθαι μακροτέραν διέξοδον ἀπάντων τῶν κατὰ 15 μέρος ἔχουσιν ἐξεργασίαν.

Cap. XI. Ἐπάνειμι τοίνυν ἤδη πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν ἀρτηριῶν, ἣν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐπὶ τὸν τράχηλόν τε καὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον ἅπασάν τε τὴν κεφαλὴν ἔστιν ἰδεῖν διανεμομένην. αὕτη γὰρ ἐν μὲν τῷ διεξέρχεσθαι τὸν θώρακα παρα- 20 πησίως τῇ κάτω φερομένη τοῖς τε μεσοπλευρίοις μυσὶ καὶ τῷ νωτιαίῳ καὶ τοῖς ἐκτὸς τοῦ θώρακος ἀποφύσεις 329 πέμπει καὶ πρὸς ταύταις γε τὰς ἐπὶ τοὺς τιτθοὺς ἰούσας, ὑπὲρ ὧν τῆς χρεῖας εἴρηται πρόσθεν, ἐπὶ τε τὰς ὠμοπλάτας καὶ τὰς χεῖρας. ὅσον δ' ὑπόλοιπον ἐξ 25 αὐτῶν ἔστιν, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναφέρεται καθ' ἑκάτερον

5 δὲ L om. cett. de distributione vero N || 6 μὲν om. BM ἂν om. D || 14 ποιήσασθαι — τῶν om. BM || 19 ἔστιν ἰδεῖν U id. ἔστι cett. || 20 μὲν post αὕτη colloc. BM || 21 τε om. BM || 23 ταῦτα BM || 24 ἐπὶ codd. ἔτι k || 24—25 τε τὰς] τε τοῖς κατὰ τὰς b || 25 τὰς ante χεῖρας om. LU || 26 ἑτέρον LMU

μέρος ἀρτηρία μία. τούτων μὲν οὖν τῶν ἀγγείων
ἀπονεμήσεις ἅπαντα τὰ μέρη προσώπου τε καὶ τραχή-
λου διαπλέκουσιν. ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τὰς ὁμοπλάτας ἀπο-
σχιζομένων οἱ ῥαχίται μύες ἀποφύσεις λαμβάνουσιν.
5 ἀπὸ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων εὐθὺς ἅμα τῷ πρῶτον
ἀνίσχειν εἰς τὸν τράχηλον ἔξω τοῦ θώρακος ἀποβλα-
στήματα φέρεται διὰ τῶν πλαγίων ἐκάστου τρημάτων
τῶν πρώτων ἔξ σφονδύλων ἄχρι τῆς κεφαλῆς. οὐ γὰρ
ἔθ' ὁμοίως ἐπιτέταται τοῖς σφονδύλοις αὐτοῖς ἢ ἀρ-
10 τηρία, καθάπερ ἐφ' ὅλης τῆς ῥάχεως. οἱ γὰρ εἰς τὸ
πρόσω κατασπῶντες τὴν κεφαλὴν μύες ἀναγκαιοτάτην
ἐνταῦθα τὴν θέσιν εἶχον οὐδαμῶς μετατεθῆναι δυνά-
μενοι. καὶ μὲν δὴ καὶ ὁ στόμαχος ἐπ' αὐτοῖς ἔτι τε
τούτου πρόσθεν ἢ ἀρτηρία ἢ τραχεῖα θέσιν ἀναγκαίαν
15 εἶχεν, ὥς ἐν τοῖς ἰδίοις ὑπὲρ αὐτῶν δέδεικται λόγοις.
οὕκουν ὁμοίαν ποιήσασθαι τὴν εἰς τὸν νωτιαῖον || ἐμ-330
φυσιν οἷόν τ' ἦν ἐνθάδε. θαυμαστόν τι δὴ μοι καὶ
τοῦτο δοκεῖ γεγονέναι τῇ φύσει τοῦτον, οἷόνπερ ὑπὸ
τῶν δημιουργῶν γίγνεται πολλάκις ἀναγλυφόντων τε
20 καὶ ἀνατιτράντων καὶ περιξέοντων εἰς κάλλος ἢ πε-
ριττὴν ἀκριβείαν ἃ κατασκευάζουσιν. ἐνὸν γὰρ κἀν-
ταῦθα τῇ φύσει ταῖς πλαγίαις ἀποφύσεσι τῶν σφον-
δύλων χρησαμένη προβλήματι παρὰ ταύτας ἄχρι τῆς
κεφαλῆς ἀναφέρειν τὰς εἰς τὸν νωτιαῖον ἵνα μελλού-

2 προσώπου LMU προσώπου BD || 2—3 τραχήλου LMU
τραχήλου BD || 6 ἀνασχεῖν DU || 7 ἐκάστον om. b || 8 πρώτων
BM om. DU || 9 ἐκ DU ἐκ ἐκάστον b || σπονδύλου D || 9 ἔθ'
om. BU || post ὁμοίως add. τῶν πρώτων ἔξ σπονδύλων L || ἐπε-
τέτατο BM || 13 ἔτ' ὁ BM || 18 οἷον ἐπὶ BM || 19 ἀναγλυφόντων
BM ἀναγλυφάντων cett. || τε om. U || 20 παραξέοντων L || 21 ἃ
om. DU || 23 οἷον ante προβλήμα add. b, om. codd. || παρὰ
BLMU περὶ D

σας ἀρτηρίας οὐκ ἔπραξεν οὕτως οὐδ' ἠρκέσθη μόνῃ
 τῇ λεγομένῃ φρουρᾷ, διατηρήσασα δ' ἐκάστην ἀπόφυσιν
 εὐρύθμως τε ἅμα καὶ κυκλοτερώς ὁδὸν τοῖς ἀγγείοις
 εἰργάσατο τὸν στοῖχον τῶν τρημάτων, ἅτε δ' ἐφεξῆς
 ἀλλήλαις τεταγμένων τῶν ἀποφύσεων, οὐ μέγα τοῦν 5
 μέσῳ τῶν τρημάτων ἐστί, καθ' ὃ καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ
 νωτιαίου νεύροις ἀνίσχειν ὑπάρχει. κατὰ γοῦν αὐτὸ
 καὶ τῆς ἀρτηρίας ἀποβλάστημά τι μικρὸν εἰς τὸν νω-
 τιαῖον ἀφικνεῖται. συνεκρῆσατο γὰρ κἀνταῦθ' ἡ φύσις
 τῷ τοῦ νεύρου τρηματι πρὸς τὴν τῶν ἀγγείων ἔσω 10
 φορὰν, οὐκ ἀρτηρίαν μόνην, ἀλλὰ καὶ φλέβα σὺν αὐτῇ
 331 διαβιβάζουσα. ἥ τὸ δὲ δὴ πέρας τῶν ἄχρι τῆς κεφαλῆς
 ἀναφερομένων ἀγγείων, ἐπειδὴν διεξέλθῃ τὸν πρῶτον
 σφόνδυλον, δίχα νεμηθὲν τῷ μὲν ἐτέρῳ μέρει πρὸς
 τὸν ὀπίσθιον ἐγκέφαλον ἔσω φέρεται, θατέρῳ δ' εἰς 15
 τοὺς περικειμένους μῦς τῷ τῆς κεφαλῆς ἄρθρῳ δια-
 σπείρεται συνάπτον τοῖς πέρασιν τῶν ἀγγείων, ὅσα κατὰ
 τὴν λεπτήν ἐτέτακτο μήνιγγα. τοὺς δ' ἐπιπολῆς τῶν
 μυῶν καὶ τὸ δέρμα τῶν κατὰ τὰς ὠμοπλάτας ἀγγείων
 ἀποφύσεις διαπλέκουσιν. οὐ γὰρ ἔστιν οὐδαμῶθι τοῦ 20
 σώματος οὐδένα μὴν εὑρεῖν ἀποροῦντα φλεβὸς ἢ ἀρ-
 τηρίας, ἀλλ' εἰς ἅπαντας αὐτοὺς ἐμβάλλουσιν ἐκ τῶν
 πλησίον χωρίων ἀσφαλέστατά τε καὶ διὰ βραχυτάτου
 φερόμεναι. καὶ γὰρ οὖν καὶ τὴν τῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας
 ἰουσῶν ἀρτηριῶν συζυγίαν οὐ γυμνήν οὐδ' ἐπιπολῆς, 25
 ἀλλ' ὥς ἔνι μάλιστα διὰ βαθυτάτου κατακρύψασα προ-

2 λελεγμένη L || 5 οὐ μέγα codd. οὕτως μετὰ b || 5—6 τοῦμ-
 μέσῳ DLU τὸ μέσον BM || 6 ἐστί codd., om. b || 7 ἀνίσχον D
 ἀνίσχεν U || 10 τῷ τοῦ — μόνον om. D | ἔσω — ἀγγείων om.
 BM || 11 μόνην LU μόνον b || 12 τῶν ἄχρι L ἄχρι τῶν DU ||
 21 ἢ BLMU καὶ D || 24 φερόμενα ch || 26 βραχυτάτου BM

ἡγάγεν ἢ φύσις, ἐν μὲν ταῖς μασχάλαις, ἵνα σχίζονται
 πρῶτον εἰς τοὺς παρακειμένους μῦς, ἄνωθεν τε καὶ
 κάτωθεν ἀδένας ἰσχυροὺς ταῖς μὲν σχίσουσιν ἐνθίδουσα,
 καθάπερ τι στήριγμα, κατ' αὐτῶν δ' ἔξωθεν ἐπιβαλοῦσα
 5 τῶν ἀγγείων οἷον ἐπίβλημά τι καὶ πρόβλημα, τὸν ||
 αὐτὸν τρόπον τοῖς ἐν βουβῶσι προήγαγεν οὕτω διὰ 332
 τῶν ἐντὸς μερῶν τοῦ βραχίονος εἰς τοὺς μῦς διανέ-
 μουσα πάντας, ἐντεῦθεν τε πάλιν ἀσφαλῶς διὰ τε τῶν
 ἔνδον καὶ τῶν μέσων τῆς κατὰ τὸν ἀγκῶνα διαρθρώ-
 10 σεως ἐπὶ τὸν πῆχυν ἀγαγοῦσα πάντη διέσπειρεν οὐδε-
 νὸς ἐπιλαθομένη μυσ, ἀλλὰ κατ' ἄξιαν ἔπασσι νείμασα
 τὸ προσήκον ἀγγεῖον τῷ μεγέθει· περὶ ὧν καὶ αὐτῶν,
 ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἐν τοῖς σκέλεσιν, ἐν ταῖς Ἀνατο-
 μικαῖς ἐγχειρήσεσιν ἐροῦμεν.
 15 Cap. XII. Ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ τοῦ λοιποῦ
 ζεύγους τῶν ἀρτηριῶν ἐπιμνησθήσομαι διὰ βραχέων,
 ὃ καλοῦσι μὲν ἐκ παλαιοῦ καρωτίδας, ἀναφέρεται δ'
 ὀρθιον ὥς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς βαθυτάτοις τοῦ
 τραχήλου κατακεκρυμμένον. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ παρόντι
 20 σθαι καὶ τοῖς μυσὶ τοῖς τῇδε καὶ τοῖς ἀδέσι καὶ ταῖς
 φλεψὶν ἀμυδραὶ τινες ἀπονεμήσεις αὐτῶν ἐμφύονται,
 καθάπερ γε καὶ αὐτῷ τῷ νωτιαίῳ, κατασχιζομένων μὲν
 οὐ μόνον ἀρτηριῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν παρακειμένων αὐ-
 ταῖς διὰ βάθους φλεβῶν, ἔνθα συμ||βάλλουσιν ἀλλή- 333
 25 λους ὁ ἕκτος τε καὶ ἑβδομος σφόνδυλος, παραφερομένης

4 καθάπερ ἐπιστήριγμα BM || 4—5 ἐπιβάλλονσα BLMU ||
 5 τι (τε U) καὶ πρόβλημα BLMU om. D || 10 ἀνάγονσα L || 16 ἐπι-
 μνησθήσεται D || 17 μὲν ἐκ παλαιοῦ BLMU ἐκ παλαιῶν μὲν D ||
 καρωτίδα LU || 18 βαθυτάτοις BM || 19 ἐν om. BMU || 21 ἐμφύον-
 ται DLU ἐκφ. a | ἐμφύονται — αὐτῷ om. BM || 22 σχιζομένων
 BM || 23 μόνων U || 23—24 αὐτοῖς D ante αὐταῖς add. μὲν BM ||
 24 ἐνθα] καθ' ἑ BM || 25 ὁ ἑβδομος BM

δὲ τῆς μὲν ἑτέρας μοίρας αὐτῶν ὀρθίας διὰ τῶν κατὰ
 τὰς πλαγίας ἀποφύσεις τρημάτων ἐκάστου τῶν πρῶ-
 των ἐξ σφονδύλων, ὡς ἐν ταῖς Ἀνατομικαῖς ἐγχειρή-
 σεσι λέλεκται, τῆς δ' ἑτέρας λοξῆς ἐποχουμένης μόνῃ
 τῷ ἔκτῳ· διὸ καὶ μείζων τῶν ἄλλων σφονδύλων οὗτος 5
 ἐγένετο. τῶν δ' οὖν καρωτίδων ἀρτηριῶν ἐκάτερα
 διχῇ σχίζεται καὶ τὸ μὲν ὀπίσω μᾶλλον ἐρχεται μόριον
 αὐτῆς, τὸ δὲ πρόσω· καὶ αὐτῆς ἐκάτερον τῶνδε δίχα
 σχίζεται καὶ πάλιν τοῦ μὲν πρόσω θάτερον μόριον εἰς
 τε τὴν γλῶτταν ἀφικνεῖται καὶ τοὺς τῆς κάτω γένυος 10
 ἐνδοθεν μῦς, τὸ δ' ἕτερον ἐπιπολῆς μὲν μᾶλλον τοῦδε
 τεταγμένον, ὅμως δ' οὖν καὶ αὐτὸ μέγαλοις ἀδέσιν
 ἐσκεπασμένον εἰς τε τὰ πρόσω τῶν ὠτων ἄχρι τοῦ
 κροταφίτου μυὸς ἀναφέρεται κἀνταῦθα κατασχίζεται
 καὶ τῶν ὀπισθεν δὲ μέχρι τῆς κορυφῆς ἀνέρχεται καὶ 15
 συνάπτει γ' ἀλλήλοις πολλαχόθεν τὰ πέρατα τῶν ἐν
 τοῖς ἀριστεροῖς τῆς κεφαλῆς ἀγγείων πρὸς τὰ κατὰ
 θάτερον καὶ τῶν ἐντὸς πρὸς τὰκτός. ἡ δὲ λοιπὴ μοῖρα
 334 τῆς καρωτίδος ἀρτηρίας, ἥ ἢν ὀπίσω μᾶλλον ἔλεγον
 φέρεσθαι, σχίζεται μὲν καὶ ἡδε τὰ μέγιστα μόρια διχῇ, 20
 τὸ πρῶτον ἀνίστοις μέρεσιν, ἀνέρχεται δὲ τὸ μὲν ἑλατ-
 τον ὀπισθεν μᾶλλον εἰς τὴν τῆς παρεγκεφαλίδος βάσιν
 ὑποδεχομένου μεγάλου τε καὶ προμήκους αὐτὸ τρήμα-
 τος ἐπὶ τῷ κάτω πέρατι τῆς λαβδοειδοῦς ῥαφῆς ὑπάρ-
 χοντος. θάτερον δ' ἐκ τῶν πρόσω τοῦδε διὰ τοῦ 25

3 ἐξ om. BM || 4 λέγεται BM || 5 σφονδύλων] ὁ σφόνδυλος
 BM || 7 διχῇ DLU δίχα cett. || 8 καὶ αὐτῆς — πρόσω om. BM ||
 10 τῆς om. D || 12 οὖν om. D || 13 ὠτων om. U || 14 κἀνταῦθα
 BM || 16 πέρατα B παρὰ LMU περὶ D fines vasorum N || 18 θά-
 τερα LMU | μοῖρα] μία BM || 19 ἀρτηρία BM || 20 μὲν] δὲ
 BM | εἰς τὰ b | διχῇ BLMU δίχα cett. || 21 τὰ πρῶτα BM || 24 ἐπὶ
 codd. ἐν b | verba ἐπὶ — ὅστον om. D || 25 διὰ τοῦ om. BM

κατὰ τὸ λιθοειδὲς ὅστων τρήματος ἀναφέρεται καὶ
αὐτὸ πρὸς τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα, περὶ οὗ λέλεκται
μοι καὶ πρόσθεν, ὥς ὑπόκειται σχεδὸν ἀπάσῃ τῇ βάσει
τοῦ ἐγκεφάλου γεννώμενον ἐκ τῶν εἰρημένων ἀρτη-
5 ριῶν, χρεῖαν οὐ σμικρὰν παρέχον, ἀλλ', εἴπερ τι καὶ
ἄλλο μόριον, ἀξιολογωτάτην. διὰ τοῦτο καὶ πάντων
ἐν ἀσφαλεστάτῳ χωρίῳ κατέθηκεν ἡ φύσις αὐτό. καὶ
οὐδὲν δέομαι νῦν ἐπὶ πλέον ὑπὲρ αὐτοῦ διέρχεσθαι·
λέλεκται γὰρ μοι πρόσθεν ἐν τῇ τῶν ἐγκεφάλου μο-
10 ρίων ἐξηγήσει. τοσοῦτον δ' ἀρκεῖ μόνον προσθέντι
πέρας ἐπιθεῖναι τῇ παρούσῃ διηγήσει τοῦ δικτυοειδοῦς
πλέγματος. εἰς μὲν τὸν ἐγκέφαλον αὐτὸν ἀναφέρεται
ξενῶς οὐ σμικρὸν ἀρτηριῶν, ἐξ οὗ τό τε χοριοειδὲς ||
ἐν ταῖς κοιλίαις αὐτοῦ γεννᾶται πλέγμα, ταῖς ἐνταῦθα 335
15 φλεβὴν ἀναμιγνυμένων, ἥ τε λεπτὴ μῆνιγξ διαπλέκεται.
ἕτεραι δ' ὀπίσω τε καὶ πρόσω φέρονται σμικραὶ τινες,
αἱ μὲν εἰς τὴν παρεγκεφαλίδαν καὶ τὴν ἐκφυσιν τοῦ
νωτιαίου μυελοῦ, αἱ δ' εἰς τὰς χώρας τῶν ὀφθαλμῶν
ἅμα τοῖς ἐπ' αὐτοὺς φερομένοις νεύροις, καὶ συνάπτει
20 γὰρ τὰ πέρατα τῶν μὲν ὀπισθεν ἀγγείων τοῖς κατὰ τὰ
τρήματα τῶν τοῦ τραχήλου σφονδύλων ἀναφερομένοις,
ὥς ὀλίγον ἔμπροσθεν εἴρηται, τῶν δ' εἰς τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς ἰόντων πρόσω κατὰ τε τὸ πρόσωπον καὶ τὴν
δῖνα. συνελόντι γὰρ εἰπεῖν ἐν προσώπῳ τε καὶ ὅλῃ

6 πάντων] ταύτην BM || 7 ἐν om. D || 8 διεξέρχεσθαι BDM ||
13 σμικρῶν U | χοριοειδὲς LMU || 14 καὶ ante ταῖς add. ch renis
vero N || 15 ἀναμιγνυμένων codd. ἀναμιγνυμέναις b | ἥ τε λεπτὴ
μῆνιγξ L ἡ τελευταία μῆνιγξ BM τῇ λεπτῇ μῆνιγι DU
plectitur subtilis meninga N || 17 παρεγκεφαλίδα καὶ τὴν ἐκφ. BM
παρέκφυσιν DU εἰς τε τὴν παρεγκεφαλίδα om. L¹ add. L² in
marg. || 18 αἱ δ' — ἐπ' om. BM || 20 γὰρ om. U | κατὰ — σφον-
δύλων om. BM || 21 τῶν] τοῖς U | κάτω φερομένοις BM

τῇ κεφαλῇ συνάπτει παμπούλλας ἢ φύσεις ἀρτηρίας μὲν
 ἀρτηρίαις, φλέβας δὲ φλεψίν, ἐκ δεξιῶν εἰς ἀριστερά
 καὶ ἐξ ἀριστερῶν εἰς δεξιὰ καὶ πρόσθεν ὀπίσω καὶ
 αὐτῆς ὑπισθεν πρόσω καὶ τῶν ἔξωθεν μερῶν εἰσω
 καὶ τῶν ἔσωθεν ἔξω παράγουσα. καὶ γὰρ καὶ διὰ τῶν 5
 ὁσίων τῆς κεφαλῆς ἔστιν ἰδεῖν παμπούλλας μικρὰς οἶον
 ἰνὰς τινὰς ἀπὸ τε τῶν ἐκ τῆς παχείας μήνιγγος ἔξω
 336 φερομένας ἀπὸ τε τῶν ἔξωθεν εἰσω δνομένας || καὶ
 συναπιούσας ἀλλήλαις ἀμφοτέρως κατὰ τὰς διπλὰς
 τῶν ὁσίων. ἐπιμύγνυνται δὲ καὶ ἀρτηρίαι φλεψὶ καὶ 10
 φλέβες ἀρτηρίαις καὶ νεύροις ἀμφοτέρως καὶ ταύταις
 τὰ νεῦρα παρ' ὅλον τοῦ ζώου τὸ σῶμα καὶ φαίνεται
 τοῦτ' ἐναργῶς πολλαχόθι τοῖς ἀκριβῶς ἀνατέμνουσιν.
 ἢ γὰρ σμικρότης τῶν ἀγγείων οὐκ εὐφώρατος, εἰ μὴ
 πάνυ τι προσέχοις τὸν νοῦν τρέβων τ' εἰς ἀνατομῶν. 15
 καὶ μέντοι καὶ ἡ χρεῖα πρόδηλος ἀπάσης τῆς τοιαύτης
 ἐπιπλοκῆς, εἴ γε καὶ τρέφεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ
 τὴν συμμετρίαν τῆς ἐμφύτου θερμασίας φυλάττειν
 ἔπασσι τοῖς τοῦ ζώου μορίοις χρηστὸν ἔστιν. οὕτω
 γοῦν καὶ αἱ καθ' ἕκαστον μέρος ἀρτηρίαι καὶ φλέβες 20
 ἀναίσθητοι γίνονται παντάπασιν, εἴτε καίοις εἴτε
 τέμνοις εἴτε καὶ θλάσιν ἐθέλοις αὐτὰς εἴτε βρόχοις
 διαλάβοις τὰ κατ' ἐκεῖνο τὸ μῦριον νεῦρα. καὶ γὰρ
 καὶ αὐτὸ τοῦτο χρὴ γινώσκειν ἀπάσαις σχεδὸν ὑπάρ-
 χον ἀρτηρίαις καὶ φλεψίν, ὥς, ἐπειδὴν ἢ εἰς μὲν ἢ 25
 εἰς σπλάγχνον ἢ εἰς τι μῦριον ἕτερον ἐμφύονται,
 337 πέμπουσιν τινὰς αἰεὶ καὶ τοῖς περικειμένοις || σῶμασιν

4 καὶ add. ante πρόσω D || 6 ἰδεῖν ἔστι D || 9 πλοκάς BM ||
 11 ἀμφοτέρως D² -ότεροι D¹ || 15 τι BM τε cett. || 16 ἀπάσης
 ἀνάγκης D || 17 καὶ αἰσθ. om. BM || 19 οὕτως οὖν BM || 22 εἴ
 γε βρ. k || 23—24 γὰρ καὶ om. D || 25 prius ἢ om. BMU | εἰς om.
 BM bis || 27 αἰεὶ τινὰς BM | παρακ. BM

ἀποβλαστήσεις λεπτάς· αἱ φλέβες μὲν καὶ πᾶν πα-
 πόλλας ἐνίοτε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ σώμα-
 τος οὐκ ἀγεννεῖς, αἱ δ' ἀρτηρίαι καὶ πλήθει μὲν ἐλάτ-
 τους ἐκείνων ὥς τὰ πολλὰ καὶ τὸ μέγεθος ἀποδεοῦσας,
 5 ὅμως δ' οὖν καὶ αὗται πέμπουσιν. αἴτιον δ', ὅτι
 τροφῆς μὲν πάντα δεῖται τὰ μόρια καὶ τὰ θερμὰ καὶ
 τὰ ψυχρὰ καὶ τὰ σκληρὰ καὶ τὰ μαλακά, τοῦ φυλάττε-
 σθαι δ' ἀκριβὲς τὸ μέτρον τῆς ἐμφύτου θερμασίας
 οὐκέθ' ὁμοίως ἅπαντα. τὰ γὰρ ψυχρὰ τῇ φυσικῇ
 10 κράσει μόρια, καὶ εἰς ἔσχατον ἀφίκεται ποτε ψύξεως,
 ὅμως ἀνέχεται τε καὶ ξῆ καὶ αὖθις ἀλύπως ἀναθερ-
 μαίνεται. δέδεικται δὲ περὶ τούτων ἀπάντων ἐτέρωθί
 τε καὶ τοῖς Περὶ χρείας ἀναπνοῆς τε καὶ σφυγμῶν,
 καὶ οὐ χρὴ ζητεῖν, ὥς εἴρηται κατ' ἀρχὰς εὐθύς, οὐ-
 15 δένος ἀπόδειξιν ἔργου φυσικοῦ κατὰ τὴν πραγματείαν
 τήνδε. προηγείται γὰρ ἡ γνώσις τῶν ἐνεργειῶν τῆς
 τῶν χρείων εὐρέσεως, ὅθεν ἐπ' ἐκείνῃ συμπληρωθεῖση
 ταυτὶ τὰ νῦν ἐνεστῶτα γράφεται, || χρώμενα μὲν ὑπο- 338
 θέσεσιν ἐκείναις, μαρτυροῦντα δ' ἐν μέρει καὶ αὐτὰ
 20 τοῖς ὁρθῶς ἀποδεδειγμένοις.

Cap. XIII. Εὐρήσεις οὖν φλέβας μὲν τινὰς ἀρτη-
 ρίων χωρὶς, ἀρτηρίαν δ' οὐδεμίαν ἄνευ τῆς σύζυγος
 αὐτῇ φλεβός. ἀκούειν δὲ χρὴ νῦν σύζυγον ἀρτηρίαν
 οὐ τὴν ψάφουσαν ἢ δι' ὑμένων συναπτομένην — ὑπάρ-
 25 χει μὲν γὰρ καὶ τοῦτο ταῖς πλείσταις — ἀλλὰ τὴν
 ἕνεκα τῆς αὐτῆς χρείας γεγεννημένην· εἴση δὲ σαφέ-

1 μὲν] μέντοι BM || 2 τοῦ om. L || 3 οὐκ ἀγεννεῖς] καὶ ἐν
 εἴῃ BM || 4 ἀποδέουσαι DLU ἀποδέουσαι BM || 6 μὲν om. U ||
 8 ἀκριβὲς BM || 9—10 φυσικῇ κράσει] φύσει BM || 13 τε om. a ||
 τε om. BM || 15 ἔργον om. U || 18 ταυτὶ om. BM || 19 ἐκείνοις
 DLMU || 21 γοῦν BM | μὲν ante οὖν colloc. L || 23 νῦν om.
 DLU | σύζυγα BM || 26 εἴση L εἰσι U εἴδη D ἴδε BM

στερον ὃ λέγω κατ' αὐτὴν τοῦ λόγου τὴν διεξοδον. ὥσπερ γὰρ ἡ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας ἀρτηρία φυομένη πρέμνον τι τῶν καθ' ὅλον ἐστὶ τὸ ζῶον ἀρτηριῶν — ἅπασαι γοῦν ἀρτίως ἐδείχθησαν ἀπ' ἐκείνης πεφυκυῖαι — τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τῆς κοί- 5 λης φλεβὸς αἱ καθ' ὅλον τὸ ζῶον ἀποπεφύκασι φλέβες, οἷον κλάδοι τινὲς ἀπὸ στελέχους· ταῖς δ' οἷον ῥίζαις τῶν ἀρτηριῶν ταῖς εἰς τὸν πλεύμονα κατασχιζομέναις ἐκ τῆς καρδίας ἀνάλογον αὖ πάλιν αἱ κατὰ τὴν γαστέρα τε καὶ τὸν σπλῆνα καὶ τὸ μεσεντέριον ἔχουσι 10 339 φλέβες, αὐταῖς ἥ δὲ ταῖς κατὰ τὴν καρδίαν αἱ κατὰ τὸ ἥπαρ. καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τῆς κοίλης φλεβὸς μερῶν τὸ μὲν ἐπὶ τὴν ῥάχιν καταφερόμενον ἀνάλογόν μοι νόει τῇ μελίζονι μοῖρᾳ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας τῇ κάτω φερομένη, τὸ δ' ἐπὶ τὰς σφαγὰς ἀναφερόμενον τῇ 15 μικροτέρᾳ· τὴν δ' ἄλλην ἅπασαν νομῇ τὴν ἀπὸ τῶνδε, τὴν μὲν ταῖς ἀρτηρίαις παραφερομένην ὁμοίως ἔχεσθαι τέχνης ἥς ἐπ' ἐκείνων ἐξηγήμαι, τὴν δὲ καὶ κατὰ μόνας ποτὲ γιγνομένην ἐν μὲν τῷ γένει τῆς τέχνης τε καὶ τῷ σκοπῷ περιέχεσθαι τῷ κατὰ τὰς ἀρτηρίας, ὑπαλ- 20 λάττεσθαι δὲ διὰ τινὰς ιδίας ἐξαιρέτους χρείας, ὥς ἐγὼ νῦν ἐξηγήσομαι.

Cap. XIV. Διένειμε τὰς φλέβας ἡ φύσις ἐκάστῳ τῶν μορίων ἕκαστῳ δικαιοσύνη, τοῖς μὲν ὁμογενέσι κατὰ μόνην τὴν τοῦ γένους διαφορὰν, τοῖς δ' ἑτερογενέσιν 25 ἀνάλογον τῷ πλήθει τῆς ἀπορροεύσης αὐτῶν οὐσίας,

3 τι om. D || 4 ἀρτίως BM ἀρτηρίαὶ ὡς DL¹U ὡς del. L² || 7 ὡς ἀπὸ DLU ὡς om. BM | στελέχ D a stipite N | δ' οἷον] δυοῖν U δυεῖ BM || 10 ἔχουσαι BM || 17 παραφερομένην BLM παραφυομένην DU || 18 καὶ BMU om. DL || 20 τῷ σκοπῷ LM τῶν σκοπῶν U τὸν σκοπὸν D τοῦ σκοποῦ B || 23 ἐκάστῳ LU ἐκάστοις BM ἐκάστου D || 25 διαφορὰν τοῦ γένους L

δι' ἥνπερ καὶ τρέφεσθαι δέεται τὰ τῶν ζώων σώματα.
 ὥς, εἰ γε μηδὲν ἀπέρρει μηδ' ἐκενοῦτο, διὰ παντὸς δ'
 ἔμενεν ἢ ἕξις αὐτῶν ἢ || αὐτή, τίς μὲν ἂν ἦν τροφή 340
 χρεία, τίς δὲ γήρως ἢ θανάτου φόβος; ἐπεὶ τοίνυν
 5 τρέφεσθαι δεόμεθα, διότι κενούμεθα, τῷ πλήθει τῆς
 ἀπορροῦσης οὐσίας ἴσθην εἶναι χρὴ τὴν τροφήν ἀπορ-
 ρεῖ δὲ πλείστον μὲν τῶν θερμῶν καὶ μαλακῶν σωμα-
 των καὶ κινουμένων συνεχῶς ἢ σφοδρῶς, ἐλάχιστον δὲ
 τῶν ψυχρῶν καὶ σκληρῶν καὶ μετρίαις ἐνεργείαις ὑπη-
 10 ρετουμένων. ἢ μὲν γὰρ ψῦξις πυκνοὶ καὶ συνάγει καὶ
 σφίγγει τὰ σώματα καὶ κωλύει τὰς ἀπορροίας, ἢ θερ-
 μασία δ' ἔμπαλιν ἀραιοὶ τε καὶ διαχεῖ λεπτύνει τε καὶ
 διαφορεῖ. καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἢ μὲν
 σκληροτέρα τε καὶ λιθώδης μόνιμός τ' ἐστὶ καὶ δυσκέ-
 15 νωτος, ἢ δ' ὑγρὰ καὶ μαλακὴ ταχὺ μὲν ὑπὸ τῆς θερ-
 μασίας εἰς ἀτμοὺς ἀναλύεται, ταχὺ δ' ἐξαπόλλυται τε
 καὶ διαπνέεται. πλεῦμονι μὲν οὖν ἄπανθ' ὑπάρχει τὰ
 πρὸς τὴν κένωσιν ἔτοιμα· μαλακώτατός τε γὰρ ἐστὶ
 καὶ θερμώτατος ἐν κινήσει τε διηνεκεῖ. τοῖς δ' ὁστοῖς
 20 ὥσπερ ἐκ διαμέτρου τὰναντία· καὶ γὰρ σκληρὰ καὶ
 ψυχρὰ καὶ τὸν πλείω τοῦ βίου χρόνον ἡσυχάζοντα. ||
 ταῦτ' ἄρα μόνιμός τέ ἐστὶν αὐτῶν καὶ δύσλυτος ἢ 341
 οὐσία. μὴ τοίνυν θαυμάζειν, εἰ τούτοις μὲν ἢ φύσις
 μικρὰς ἐνεῖμε φλέβας, ὥς μηδὲ φαίνεσθαι σαφῶς, μηδ'

3 ἔμενεν] ἐν μέσῳ BM | αὐτῶν] ἡμῶν BM || 6 τὴν] αὐτὴν
 BM || 6—7 ἀπορρεῖ — μὲν om. BM || 9—10 ὑπηρετουμένων BM ||
 11 ἀπορροῶς BM || 12 τε post ἀραιοὶ add. U om. BDL M ||
 13 καὶ ante τῆς om. D | αὐτῶν BM || 14 τε post σκληροτέρα
 add. U om. cett. | τ' ante ἐστὶ om. D || 14—15 δυσκένωτος LU
 δυσκίνητος D δυσκίνητος BM || 15 μὲν om. U || 17 πλεῦμονι U
 πν. cett. || 19 τε om. BM || 20—21 καὶ ψυχρὰ καὶ σκληρὰ L ||
 22 καὶ μόνιμος L | τε om. DL || 23—24 μικρὰς ἢ φύσις BM

εἰ τὸ ζῶον ὑπάρχει μέγα, πλεύμονι δὲ μερίστη φλὲψ
ἐκ καρδίας ἐμπέφυκεν. ὥσπερ γὰρ τὰ ἄλλα δικαίως,
οὕτω καὶ τοῦτ' εἰργάσατο τοσαύτην ἐκατέροις ἐπιπέμ-
πουσα τροφήν, ὅσης ἐτύγχανε χρῆζοντα. νυνὶ μὲν οὖν
παρέβαλον ἀλλήλοις δύο μόρια, τὸ μὲν πλείστης, τὸ δ' 5
ἐλαχίστης τροφῆς δεόμενον. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτων
ἐστὶ τὰ ἄλλα σύμπαντα, τὰ μὲν μᾶλλον αὐτῶν, τὰ δ'
ἦττον ἐκκενούμενά τε καὶ τρέφεσθαι δεόμενα. τινὰ
μὲν γάρ, εἰ καὶ τὴν οὐσίαν ἐστὶ σκληρότερα, ὥσπερ
καὶ ἡ καρδία, διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμασίας ἀναλίσκει 10
πλείονα τροφήν· ἕνια δ', εἰ καὶ μαλακώτερα καθάπερ
ἐγκέφαλος, ἦττον διαφορεῖται διὰ τὴν τῆς θερμασίας
ἐνδειαν. ἡ μὲν οὖν μερίστη φλὲψ ἀπασῶν τῶν κατὰ
τὸ ζῶον ἐκπέφυκε τοῦ ἥπατος ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη,
342 τὸ τε ἄνω τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ τὸ || κάτω. πλησίον 15
δ' αὐτοῦ φλέβες εὐρεῖται καὶ βραχεῖαι πρὸς τοὺς νε-
φροὺς ἀποσχίζονται οὐ μὰ Δία πολλῆς τροφῆς δεομέ-
νους, ἀλλ', ὥς ἐδείξαμεν, ἀνάλογόν εἰσιν αἱ φλέβες
αἶδε στομάχοις ἐλκτικοῖς ὑπηρετούμεναι τοῖς νεφροῖς
εἰς ὁλκὴν τῶν ὀρωδῶν περιτιτωμάτων. εἶθ' ἡ λοιπὴ 20
πᾶσα νομὴ κατὰ τε τὴν ῥάχιν ὅλην καὶ τὰ σκέλη πα-
ραπλησίως ἔχει τῇ κατὰ τὰς ἀρτηρίας. οὐδαμῶθι γὰρ
ἀπολείπεται φλὲψ ἀρτηρίας, ἀλλ' ἐνθα ἂν ἰδῆς ἀρτη-
ριῶδες ἀγγεῖον, ἐνταῦθ' ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ καὶ φλὲψ
ὀλίγων ἀποσχιζομένων εἰς τὰ περὶ τὸ δέρμα σώματα 25
χωρὶς ἀρτηριῶν. καὶ γίννεται τοῦτο κατὰ μὲν τὰ

1 ὑπάρχει L | πνεύμονι BDL M || 2 ἐκπέφυκεν BDM U ||
5 παρέβαλλον U παραβάλλων M || 7 αὐτῶν μᾶλλον BM || 12 δια-
φθεύεται BM || 13 ἐνδειαν] αἰτίαν U || 16 δ' om. BM | καὶ
βε. om. BM || 17 τροφῆς] φλέβος BM || 18 ἀνάλογοι U || 20 ὀρω-
δῶν U ὀρω. cett. || 21 γε L || 23—24 ἀρτ. ἀγγ.] ἀρτηρίαν BM ||
26 ἀρτηρίας BM

σκέλη καὶ τὰς χεῖρας ἔξω τε καὶ πρόσω μᾶλλον, ὅτι
ταῦτα τῶν ἔνδον ἀκυροτέραν ἔχει τὴν θέσιν, ἐν ἅπασιν
δὲ τοῖς ἄλλοις μορίοις ἀνάλογον. ἀλλὰ καὶ ἡ εἰς τὰ
ἐντερα νομὴ πᾶσα τῶν φλεβῶν, ἣν ἀπὸ πυλῶν ἥπατος
5 ἴσχουσιν, ἅμα ταῖς ἀρτηρίαις ἐστὶ, καὶ ἡ εἰς ἐπίπλοον
καὶ σπλῆνα καὶ γαστέρα μιᾶς εἰς ταῦτα πάντα κατα-
σχιζομένης φλεβός, ἣτις ἀνίσχει μὲν ἐξ ἥπατος, ἀρ- 343
ξαμένη δὲ κατασχίζεται τῶν συγκατασχισθησομένων
ἀρτηριῶν εὐπορεῖ τῆς μεγάλης ἀποπεφυκνυῶν, ἐπειδὴν
10 πρῶτον ἔξω τοῦ διαφράγματος γένηται. ταῦτά τε οὖν
ἅπαντα φαίνεται προνοητικῶς ἡ φύσις ἐργασαμένη καὶ
τῷ θώρακι τὰς φλέβας ἀπὸ τῆς κοίλης ἄριστα διανεί-
μασα. καθ' ὃ μὲν γὰρ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἐκ τῶν
κυρτῶν τοῦ ἥπατος, εἰς τὸ διάφραγμα πέμπει μεγάλας
15 ἀποφύσεις· ἐνθα δ' ἤδη ψαύει τῆς καρδίας, ἐνταῦθα
τὴν τὰς ὀκτὼ πλευρὰς ἐκατέρωθεν τρέφουσιν, ἣν εἴπερ
θεάσαιτο, πῶς ἐκ τῶν ὑψηλῶν οἶον κρεμαμένην διεβί-
βασεν ἄχρι τῆς ῥάχεως ἀσφαλῶς στηρίζουσα κατὰ τῶν
πλησίον σωματίων, οἷδ' ὅτι φανεῖται σοι κὰν τούτῳ
20 τέχνη τε καὶ πρόνοια τῆς φύσεως οὐ σμικρά. λέλεκται
δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ τε τῶν κατὰ τὴν καρδίαν
καὶ τὸν πλεύμονα καὶ ὅσα τοιαῦτα. λέλεκται δὲ καὶ
περὶ τῶν ἐπὶ τοὺς τιτθούς τε καὶ τοὺς ὄρχεις ἀγγείων
ἐν τῷ κοινῷ λόγῳ περὶ τε τῶν ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν,
25 ὅτι καὶ κοινὴν ἅμφω τὴν χρεῖαν εἶχον, οὕτω δὲ καὶ
περὶ τῶν εἰς τὰς ἥχειας ἀφικνουμένων φλεβῶν ἅμα 344

2 ἐν BLM om. DU || 3 δὲ BM τε cett. et in universis aliis
particulis N | ἡ om. LU || 5 ἡ om. BLMU || 8 κατασχίζεται BM
incipiens autem dividitur N | συγκατασχισθησομένων L || 9 εὐπορεῖ
codd. ἀπὸ b | ἀποπεφυκνυῶν BD¹LMU ἀποπεφυκνυίας D² |
ἐπειδὴν] ἡ δ' ἂν U || 14 τὸ] τῷ U om. BM || 21 τοῖς BLMU
τούτοις D || 22 πνεύμονα BDLM || 24 τε BLMU δὲ D

ταῖς ἀρτηρίαις ὁ λόγος κοινός. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς
 σκέλεσιν, οὕτω κἀνταῦθα τοῖς ἔξω τε καὶ πρόσω μέ-
 ρεσι τοῦ βραχίονος ἰδίας ἢ φύσις ἐπιπέμπει φλέβας
 ἐπιπολῆς χωρὶς ἀρτηριῶν, ὑπὲρ ὧν τῆς εἰς ἕκαστον
 μόριον νομῆς ἔτι τε τῆς δι' ὅλου τοῦ κώλου φορᾶς 5
 ἐν ταῖς Ἀνατομικαῖς ἐγχειρήσεσιν ἐπηγγειλάμην ἐρεῖν.
 ὥσπερ δ' ἐνταῦθα μιᾷ φλεβὶ πλεονεκτεῖ τὸ κῶλον,
 οὕτω καὶ κατὰ τράχηλον ἐπιπολῆς ἐστὶν ἑτέρα φλεψ
 σφαγίτις ἀξυγῆς, ἀρτηρία δὲ μία καθ' ἕτερον μέρος
 ἀριστερόν τε καὶ δεξιόν· διὰ βάθους δ' ἅμα ταῖς ἀρ- 10
 τηρίαις ταῖς καρωτίσιν ὀνομαζομέναις αἱ ταύτη καίμε-
 ναι σφαγίτιδες ὁμοίαν σχίσιν σχιζόμεναι, πλὴν ὅσα
 πρὸς μὲν τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ
 τούτων εἴρηται λόγοις, ἀρτηρία μεγάλη διὰ τοῦ κατὰ
 τὸ λιθοειδὲς ὁστοῦν ἀναφέρεται τρήματος, ἐπὶ δὲ τὸν 15
 ἐγκέφαλον, ὅσον ὑπόλοιπόν ἐστι τῶν διὰ βάθους σφα-
 γιτίδων, ἑτέρῳ τρήματι χρώμενον ὅλῳ τῷ κατὰ τὴν
 345 ἔκτην συζυγίαν τῶν νεύρων. εἴρηται δὲ καὶ || περὶ
 τῶν κατ' αὐτὸν τὸν ἐγκέφαλον ἀγγείων, ἡνίκ' ἐξηγού-
 μεθα τῶν ἐν αὐτῷ μορίων τὰς χρείας. καιρὸς οὖν 20
 ἤδη καταπαῦσαι τὸν λόγον.

3 ἐκπέμπει BM || 5 ἔτι] ἐπὶ MU ἄρα D | τε codd. καὶ b || 7 τὸ
 κῶλον om. BM || 8 ἐπιπολῆς om. BM || 9 δὲ om. BLM (ras.) ||
 14 διὰ BDMU καὶ διὰ add. L² || 17 ὅλῳ τῷ codd. ἀναφέρε-
 ται ch || 18 τῶν ante νεύρων om. L || 19 τὸν om. BM || 21 τέλος
 τοῦ ις U ἀρχὴ τοῦ ις' λόγον τῶν περὶ χρείας μορίων BM

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΧΡΕΙΑΣ ΜΟΡΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Cap. I. Ὡς ταῦτος οὗτός μοι λόγος ἐστὶν ὁ περὶ τῆς 346
 χρείας ἔτι τῶν ἐν ἀνθρώπῳ σώματι μορίων· οὐδὲ γὰρ
 5 ὑπολείπεται τι κατ' εἶδος ἄρρητον. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ
 χρήσιμον οὐτ' ἴσον ἐν ἅπασιν οὔτε ταυτόν, ἄμεινον
 ἂν εἴη διορίσασθαι τε ταῦτα καὶ τὸ καθ' ἕναστος αὐ-
 τῶν ἰδίων εἰπεῖν. ἐνέργεια μὲν οὖν μορίου τῆς χρείας
 αὐτοῦ διαφέρει, καθότι καὶ πρόσθεν εἴρηται, τῷ τὴν
 10 μὲν ἐνέργειαν κίνησιν εἶναι || δραστικὴν, τὴν δὲ χρεῖαν 347
 ταυτόν τῇ πρὸς τῶν πολλῶν εὐχρηστίᾳ καλουμένην
 δραστικὴν δ' εἶπον εἶναι κίνησιν τὴν ἐνέργειαν,
 ἐπειδὴ πολλαὶ τῶν κινήσεων γίνονται κατὰ πάθος,
 ὧς δὴ καὶ παθητικὰς ὀνομάζουσιν, ὅσαι κινούντων
 15 ἑτέρων ἐγγίγνονται τισιν. οὕτω γοῦν καὶ τῶν ἐν τοῖς
 κώλοις ὁσίων ἐστὶ τις κίνησις ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς μυῶν
 γιγνομένη, ποτὲ μὲν ἔξω, ποτὲ δ' ἔσω κινούντων τὰ
 κατὰ τὰς διαρθρώσεις ὁσίων. πρὸς μὲν οὖν τὸ πρῶτον
 κινούν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν, ὁργάνου λόγον οἱ
 20 μύες ἔχουσι, πρὸς δὲ τὸ κινούμενον ὁστοῦν ὑφ' ἑαυ-
 τῶν, καὶ τοῦτον μὲν, ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ δημιουργοῦ.

Ad huius libri textum constituendum praeter codices
 libris superioribus adhibitos usus sum duobus codicibus Lau-
 rentianis, altero plut. 74, 9, altero plut. 74, 18, et codice Mu-
 tinensi, quorum lectiones Hieronymus Vitelli et Otto Stählin
 meum in usum descripserunt. Sigla: F = cod. Laur. 74, 9.
 l = cod. Laur. 74, 18. E = cod. Mutin. 219. || 4 ἔτι] ἐπὶ BM |
 οὐδὲ codd. οὐδὲν k nihil autem N || 5 τι add. BLMU om.
 cett. || 6 οὐτ' ἴσον ἐστὶν ἐν L ἔτι ἐστὶν ἐν BM || 7 ἂν om. L |
 γε D || 8 εἰπεῖν] ἐπελθεῖν BM || 10 κίνησιν τε BM || 12 εἶναι
 om. BDFU || 13 γίνονται U γίν. cett. || 15 γοῦν LU οὖν BM
 γὰρ cett. || 17 εἴσω L || 19 ὁργανον ἐλλογον BM || 21 τοῦτο FLl |
 μὲν om. BM

πρώτη μὲν οὖν ἡ χρεῖα τοῖς ζώοις ἢ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν
 ἐστὶ, δευτέρα δ' ἡ ἐκ τῶν μορίων. οὐ γὰρ δι' ἑαυτὸ
 τῶν μορίων οὐδὲν ἔχειν βουλόμεθα. περιττὸν γὰρ ἂν
 οὕτως ἦν ἐνεργείας ἐρημωθέν, ὥς ἀποκόπτεσθαι μᾶλ-
 λον ἢ ποθεῖσθαι. καὶ εἴπερ ἦν τι τοιοῦτον ἐν ζῳῶν 5
 σώματι μόνιον, οὐκ ἂν ἀπάντων ἐλέγομεν εἶναι τινα
 χρεῖαν. ἐπεὶ δ' οὕτ' ἐν ἀνθρώπῳ τι τοιοῦτόν ἐστιν
 348 οὕτ' ἢ ἐν ἄλλῳ ζῳῷ, διὰ τοῦτο τεχνικὴν τὴν φύσιν
 εἶναι φάμεν. ἐγὼ γοῦν, ὅπερ ἔπαθον, ὅτε πρῶτον
 ἐθεασάμην ἐλέφαντα, διηγῆσομαι, τοῖς μὲν ἑωρακόσι 10
 τὸ ζῷον ἐτοίμως νοηθησόμενον, ὅσοι δ' οὐκ εἶδον, εἰ
 πρόσσχοιεν τὸν νοῦν τοῖς λεχθησομένοις, οὐ πάννυ
 χαλεπῶς. ὑπάρχει γὰρ τούτῳ τῷ ζῳῷ κατ' ἐκείνον
 τὸν τόπον, ἔνθα τοῖς ἄλλοις ἢ ὅτις ἐστίν, ἀπηρτημένον
 τι στενὸν καὶ μακρὸν μόνιον, ὥς ἐξικνεῖσθαι πρὸς τὴν 15
 γῆν. τοῦτ' ἐμοὶ θεασαμένῳ τὸ πρῶτον ἔδοξεν εἶναι
 περιττὸν τε καὶ ἄχρηστον. ἐπεὶ δ' ἐνεργοῦν αὐτῷ τὸ
 ζῷον εἶδον ὥσπερ χειρὶ, τότε οὐκέτ' ἄχρηστον ἐφάνη,
 συναφθείσης τῷ τῆς ἐνεργείας χρησίμῳ τῆς χρεῖας τοῦ
 μορίου· διὰ μέσον γὰρ τοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν χρησί- 20
 μου τὸ τοῦ μορίου χρησίμου φαίνεται. ὁ γοῦν ἐλέφας
 ἐκείνῳ τῷ μορίῳ κατὰ τὸ πέρας ἅπαντα μεταχειρίζεται
 περιπτυσσομένῳ τοῖς λαμβανομένοις ἄχρη καὶ τῶν σμι-

1 οὖν] δὴ BM || 2 ἑαυτὸ BLMUV αὐτὸ D || 4 post ἦν
 add. εἰ ch | ἐρημωθέν B1UV ἐρημωθῆ BDM ἡρημώθη F ||
 5 ἢ ἀποθεῖσθαι BM || 6 ἀπάντων] αὐτοῦ BM om. L' ἀπ' αὐ-
 τοῦ superscr. L² | ἐλέγετο μὲν F || 8 τὴν om. L || 9 ἐγὼ γοῦν M
 ἐγὼγ' οὖν cett. || 11 εἶδον U || 12 πρόσσχοιεν DL1UV προσέχοιεν
 cett. || 14 ἀπηρτημένον BLMU || 15 μακρὸν F || 16 τοῦτο μοι
 BM || 17 αὐτὸ BFL¹LMV || 18 οἷαπερ L ὅσαπερ BM | τότε οὐκέτ'
 LV τοῦτ' οὐκέτ' 1U τοῦτ' οὐκ DF τότε οὐκ BM || 20—21 ad χρη-
 σίμου add. in marg. γρ. μορίου L || 23 ἄχρη καὶ BLMU ἄχρη
 cett.

κροτάτων νομισμάτων, ἃ καὶ τοῖς ἐπικαθεζομένοις αὐτῷ
 δίδωσιν ἀνατείνων τὴν προνομαίαν ἐπ' αὐτούς· οὕτω
 γὰρ ὀνομάζουσι τὸ προκέλεμενον ἐν τῷ λόγῳ μόριον.³⁴⁹
 ὥσπερ οὖν, εἰ μηδὲν ἐχρήτο τῷ μορίῳ τούτῳ τὸ ζῶον,
 5 αὐτό τ' ἂν ἦν περιττὸν ἢ τε διαπλάσασα φύσις οὐ
 πάντῃ τεχνική, οὕτω νῦν, ἐπειδὴ χρησιμωτάτης ἐνερ-
 γείας ἐνεργεῖ δι' αὐτοῦ, χρήσιμον μὲν αὐτό, τεχνικὴν
 δ' ἐνδείκνυται τὴν φύσιν. ὕστερον δὲ καὶ ὥς τέτρηται
 κατὰ τὸ πέρας ἰδὼν, ἐπιμαθὼν δὲ διὰ τῶν τρημάτων
 10 τούτων οἷα μυκτῆρων ἀναπνεῖν τὸ ζῶον, ἔγνω δηλο-
 νότι καὶ κατὰ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχον τὸ μόριον.
 ἐπεὶ δὲ καὶ τεθνεώτος ἐλέφαντος ἀνατεμὼν ἄχρι τῆς
 ῥίζης τοῦ μορίου τοὺς ἐκ τῶν τρημάτων ἀνατεινομέ-
 νους πόρους εἶδον αὐτῶν ὁμοίως τοῖς ἐν ἡμῖν διττὴν
 15 τελευτήν, μίαν μὲν εἰς αὐτὸν ἀνήκουσαν τὸν ἐγκέφα-
 λον, ἑτέραν δ' εἰς τὸ στόμα συντετρημένην, ἔτι καὶ
 μᾶλλον ἐθαύμασα τῆς φύσεως τὴν τέχνην. ἐπεὶ δὲ
 προσεπυθόμην, ὅτι, κάπειδ' ἀνὰ ποταμοῦ βαθείος ἢ
 λίμνης ὁδοιπορῇ τὸ ζῶον, ὥς ἤδη κατακρύπτεσθαι πᾶν
 20 αὐτοῦ τὸ σῶμα, τὴν προνομαίαν ταύτην ἀνατείνον εἰς
 ὕψος ἀναπνεῖ δι' αὐτῆς, ἔγνω οὐ || μόνον τῷ κατα-³⁵⁰
 σκευάζειν ἅπαντα καλῶς τὰ μόρια τοῦ ζῶου προνοη-

2 ἐπ' αὐτούς om. BM || 3 γὰρ αὐτὴν BM | post ὀνομάζουσι
 add. καὶ προβοσζίδα BLM ita enim nominant et etiam probos-
 cidam N | ἐν om. L || 6 νῦν k: τοίνυν DFLlUV δ' BM ||
 9 ἰδὼν om. BM | δὲ LU τε FlV om. BM || 10 ἀναπνεῖ FL ||
 11 ὑπάρχον LlUV ὑπάρχει BFM ὑπάρχειν D || 12 ἐπεὶ δὲ BLMU
 ἐπειδὴ δὲ cett. | ἀνατεμὼν BLMU ἀνέτεμον cett. || 13—14 ἀνα-
 φερομένους L || 14 αὐτῶν L αὐτοῖς BM om. cett. | ὁμοίους τοῖς
 U ὁμοίους corr. V || 15 post τελευτήν add. ἔχοντας ch, om. codd.;
 inveni eorum similiter his qui in nobis sunt duplicem finem,
 unum quidem N || 20 αὐτοῦ BFLlMUUV αὐτῆς D | προνομίαν
 FlUV || 20—21 εἰς ὕψος ἀνατείνων L ἀνατείνειν F || 21 αὐτῆς
 BLM ταύτης cett. | τῷ] τὸ lU

τικὴν τὴν φύσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ διδάσκειν αὐτὸ τὴν
 χρῆσιν αὐτῶν, ὅπερ ἐδείχθη μοι καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν
 ὅλης τῆς πραγματείας. εἰς μὲν δὴ τὸ γινῶναι τῆς
 φύσεως τὴν τέχνην αὐταρκές ἐστιν ἔξωθεν τε θεάσα-
 σθαι τὸ πᾶν σῶμα τοῦ ζῴου τὰς τ' ἐνεργείας ἐκάστου 5
 μορίου κατασκέψασθαι τοῖς γε δὴ δικαίως ἐπισκοπεῖ-
 σθαι τε καὶ κρίνειν αὐτὰς προηρημένοις, οὐχ ὥς
 ἐχθροῖς τῆς φύσεως ἐπηρεάζειν. ἐπεὶ δ' ἔφθασαν
 ἔνιοι στοιχεῖα τῶν σωμάτων ὑποθέσθαι τὰ τοιαῦτα
 ταῖς οὐσίαις, ὥς συναφθῆναι μὴ δύνασθαι τέχνη φύ- 10
 σεως, ἡναγκάσθησαν αὐτῇ πολεμεῖν. ὅτι δ' οὐ δύναται
 συναφθῆναι, μαθεῖν ἔστιν ἐνθένδε. τὸ διαπλάττειν
 μέλλον ὅτιοῦν τεχνικῶς ἦτοι γ' ἔξωθεν αὐτοῦ ψαύειν
 ἢ δι' ὅλου τοῦ διαπλαττομένου διεληλυθέναι χρή. 15
 ἀλλ' οὐτ' ἔξωθεν τι ψαῦον τῶν ἀτόμων ἢ ἀνάγκων
 σωμάτων, ἅπερ ἔνιοι τίθενται στοιχεῖα, διαπλάττειν
 αὐτὰ πεφυκέναι φασὶν οὐδ' αὐτοὶ οὔτε δι' ὅλων ἐκτε-
 τάσθαι. λείπεται οὖν, ὥς ἔτυχεν, ἀλλήλοις περιπλε-
 351 κόμενα τὴν τῶν αἰσθητῶν σωμάτων || ἐργάσασθαι σύ-
 στασιν. ὥς ἔτυχε δὲ περιπλεκόμενα σπανίως μὲν ποτε 20
 χρήσιμον ἐργάζεται τὸ δημιουργήμα, πολλάκις δ' ἄχρη-
 στὸν τε καὶ μάταιον. αὕτη τοιγαροῦν αἰτία τοῦ μὴ
 βούλεσθαι τὴν φύσιν εἶναι τεχνικὴν ἐκείνους τοὺς
 ἄνδρας, ὅσοι τὰ πρῶτα σώματα τοιαῦτ' εἶναι φασιν,

1 αὐτὸ scripsi: αὐτὰ codd. || 2 καὶ BLMU om. cett. ||
 3 ὅλην τῆσδε τῆς BM || 4 τε DFUV om. BLM || 6 δὴ om. U ||
 7 αὐτὰς L¹ αὐτὰ cett. || 11 ὅτι οὐ FLV || 15 τι om. BM | ψαῦον
 τῶν L ψαύειν τῶν U ψανόντων BDFI | ἀνατόμων U | ἀνάγκων
 BLMU ἀναίμων DFV ἀμερίστων b in marg. || 17 αὐτὰ BLMU
 αὐτὸ V αὐτοῖς cett. | οὐδ'] οἱ δ' L¹M (ras.) οἱ in marg. L² |
 ὅλων FLUV ὅλου BDM || 19 ἐργάζεσθαι BL²M || 21 ἐργάσα-
 σθαι BM

οἰάπερ οἱ τὰς ἀτόμους εἰσάγοντες λέγουσιν. ὁρωμένων
 γὰρ ἐναργῶς ἀπάντων τῶν ζώων εὐθὺς ἔξωθεν οὐδὲν
 ἔχρηστον ἐχόντων μόριον ἐπιχειροῦσι καὶ ἐνὸς εὐπο-
 ρησαί τινος εἰς ἀντιλογίαν ἦτοι γ' εὐθὺς ἢ ἐξ ἀνατο-
 5 μῆς φαινομένου τοιούτου. κατὰ τοῦτο τοιγαροῦν καὶ
 ἡμῖν ἀναγκαίαν εἰργάσαντο τὴν ἀπάντων ἐξήγησιν,
 ὥστε καὶ μέχρι τῶν οὐδὲν ἐχόντων χρήσιμον εἰς θε-
 ραπείαν ἢ πρόγνωσιν ἢ διάγνωσιν παθῶν ἐκτείνεσθαι
 τὸν λόγον, ὥσπερ ὅταν ἐπισκοπώμεθα, τίνες τ' εἰσὶ
 10 καὶ πόσοι μύες οἱ τὴν γλῶττιαν κινοῦντες. ἀλλ' ἐκεῖνό
 γε θαυμάσαι τῶν ἀνδρῶν ἔστιν, ὅσοι τὴν φύσιν ἄτε-
 χνον εἶναι λέγουσιν, εἰ τοὺς μὲν πλάστας ἐπαινοῦσιν,
 ὅταν ἴσα τὰ δεξιὰ τοῖς ἀριστεροῖς ἀκριβῶς || ἐργάσων- 352
 ται, τὴν φύσιν δ' οὐκ ἐπαινοῦσι πρὸς τῇ τῶν μορίων
 15 ἰσότητι καὶ τὰς ἐνεργείας παρασχοῦσαν ἔτι τε πρὸς
 τούτῳ τὴν χρῆσιν αὐτῶν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἅμα τῷ γεν-
 νηθῆναι διδραξαμένην τὸ ζῷον. ἢ Πολύκλειτον μὲν
 ἔστι δίκαιον θαυμάζειν ἐπὶ τῇ τῶν μορίων ἀναλογίᾳ
 τοῦ καλουμένου κανόνος ἀνδριάντος, τὴν φύσιν δ' οὐκ
 20 ἐπαίνου μόνον, ἀλλὰ καὶ τέχνης ἀπάσης ἀποστερεῖν
 χρῆ, τὴν ἀναλογίαν τῶν μορίων οὐκ ἔξωθεν ὥς οἱ
 πλάσται μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους ἐπιδειξαμένην;
 ἢ οὐ καὶ ὁ Πολύκλειτος αὐτὸς ἐκεῖνης ἐστὶ μιμη-
 τῆς, ἐν οἷς γ' ἡδυνηθῇ γενέσθαι μιμητῆς; ἡδυνηθῇ
 25 δ' ἐν τοῖς ἔξωθεν μόνοις, ὧν ἐπέσκεπται τὴν τέχνην,

3 καὶ ἐνὸς BL1MU καὶ μὴν D κανὸν ἐν F κανὸν ἐνὸς V ||
 4—5 ἀνατομῆς BFLMU ἀνατομῶν D || 5 τοῦ τοιούτου BM ||
 14—15 τὴν . . ἰσότητα F1 || 15 ἔτι] ἄρα F1 || 18 ἔστι δίκαιον LU
 δίκαιον om. DFLV | ἀναλογία om. BM || 19 κανόνος om. L¹
 add. L² || 20 ἐπαίνου BU ἐπαινῶν M ἐπαινεῖν DFL1 γρ. ἐπαί-
 νον L² in marg. | μόνον om. F1 || 25 ἐπίσκεπται LU V ἐπισκέ-
 ψασθαι BM ἐπίσκεπται DF1

ἀπ' αὐτῶν τῶν προχειροτάτων ἀρξάμενος, οἷόνπερ καὶ
 ἡ χεὶρ ἐστίν, ὄργανον ἰδιώτατον ἀνθρώπου, δακτύλους
 μὲν ἔχον πέντε τελευτῶντας εἰς ὄνυχας πλατεῖς, ἄρθρα
 δὲ καθ' ἕκαστον τρία καὶ κινήσεις, ὁπόσας τε καὶ
 ποῖας ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ διηλθον, εἰς ἄκρην ἤκοντα 5
 τέχνην ἅπαντα. καίτοι καὶ χωρὶς τούτων ἡ ἰσότης
 353 αὐτῇ θαυμαστῆς || τέχνης ἐστὶν ἐνδεικτική. μετὰ γοῦν
 ὀργάνων παμπόλλων οἱ τοὺς ἀνδριάντας ἐργαζόμενοι
 τὴν ἰσότητα μόρις αὐτῶν διαφυλάττουσι. καὶ οὕτω
 σοι λέγω τὴν ἀναλογίαν τοῦ καθ' ἕκαστον μόριον 10
 μεγέθους, οἷον τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἣν ὅτι μὲν ἀντι-
 ληπτικὸν ὄργανον ἐποίησεν ἡ φύσις, ὥσπερ τὸ σκέλος
 βαδιστικόν, ἐν τῷ πρώτῳ δέδεικται λόγῳ· θέασαι δ',
 ὅπως ἄκρα συμμετρία κέχρηται περὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς.
 ἐπειδὴ γὰρ ἐξήπται τῆς ὁμοπλάτης τὸ κῶλον τοῦτο, 15
 δύσφορόν τ' ἂν ἦν δηλονότι καὶ πρὸς τὰς ἐνεργείας
 ἀνεπιτήδειον, εἰ μέχρι τῶν ποδῶν ἐξετέτατο, καὶ πολὺ
 μᾶλλον, εἰ κατὰ τῆς γῆς ἐπεσύρετο μεθιέμενον, ὥσπερ
 καὶ πρὸς τὸ πρόρρωθ' ἐν τι λαμβάνειν εἰς τοσοῦτον ἐπι-
 τηδειότερον, εἰς ὅσον μακρότερον. ἐπεὶ τοίνυν ἡ μὲν 20
 σμικρὰ χεὶρ ὅσον εὐφορωτάτη, τοσοῦτον χείρων ἐστὶν
 εἰς τὰς τῶν πρόρρωθεν ἀντιλαβὰς, ἢ δ' εἰς ταύτας
 χρησίμη δύσφορος ἐμελλεν ἔσεσθαι, μέχρι τοσοῦτου
 τὸ μέγεθος αὐτῆς ἠΰξησεν, ὥς μηδέπω δύσφορον ὑπάρ-
 χειν. ἀνδρὶ μὲν οὖν ὥς ἀληθῶς ἐξετάζοντι τὰ τῆς 25
 φύσεως ἔργα καὶ χεὶρ ἀρκεῖ μόνη θεωρηθεῖσα πρὸ

2 ἐν ἐστίν BM | ἰδιώτατον DLUV ἰδιαίτατον B || 3 μὲν
 om. U || 5 ὁποίας B | διηλθον λόγῳ L || 7 αὐτῇ F1LV || 9 μόρις]
 μόνοις DF || 12 ἡ φύσις ἐποίησεν L || 17 ποδῶν] πολλῶν DF1V ||
 20 ἐπεὶ τοίνυν ἡ μὲν BLU ἡ δὲ om. εἰς ἐπεὶ τοίνυν vocabulis
 cett. || 25 ὥς ἀληθῶς U ἀκριβῶς B ἀληθῶς cett.

τῆς ἀνατομῆς. ἥ ὅστις δ', ὡς ἔφη, ἐχθρὸς τῇ φύσει, 354
καὶ τὴν ἔνδον αὐτῆς θεάσεται τέχνην, ἣν ἐν τοῖς
πρώτοις δύο γράμμασιν ἐξηγησάμεν, ἀγρυπνεῖ ζιτῶν,
ὅπως ἐπηρεάσῃ τι τῶν ὁφθέντων. οὕτω δὲ καὶ κατὰ
5 τὰ σκέλη τὴν τε τοῦ μεγέθους συμμετρίαν καὶ τῶν
κινήσεων ἐκάστης τὴν χρεῖαν ἀληθῶς ἐξετάσας τις οὐκ
ἐπαινέσει μόνον, ἀλλὰ καὶ θαυμάσει τῆς φύσεως τὴν
τέχνην. ἐὰν γοῦν ἐπινοήσῃς τινὸς ἀνθρώπου τῆς
προσηκούσης ἀναλογίας ἡμίσεα τὰ σκέλη, συνήσεις
10 οἶμαι πρῶτον μὲν, ὅπως αὐτῷ δύσφορόν τ' ἔσται καὶ
βαρὺν τὸ ὑπερκείμενον σῶμα, δεύτερον δ', ὅπως βαδί-
ζειν ἐπιχειροῦντι σφαλερόν, καὶ τρίτον, ὅπως ἀδύνα-
τον εἶναι. οὕτω δὲ καὶ μηροῦ πρὸς κνήμην καὶ κνήμης
πρὸς πόδα τὴν ἀναλογίαν σκοπούμενος ἄκραν τινὰ
15 τέχνην ἐξευρήσεις τῆς φύσεως, ὥσπερ γε καὶ τῶν κατ'
αὐτὸν πάλιν τὸν πόδα μορίων ἢ τὴν ἄκραν χεῖρα·
καὶ γὰρ οὖν καὶ τὰ ταύτης μόρια θαυμαστῶς ὅπως
ἀλλήλοις ὁμολογεῖ, καθάπερ γε καὶ βραχίονος πρὸς
πῆχυν καὶ ἡ τοῦτου πρὸς ἄκραν χεῖρα καὶ τῶν κατ' 355
20 ἐκείνην μορίων πρὸς ἄλληλα θαυμαστή τις ἔστιν ἡ
ἀναλογία. καὶ ταῦτα μὲν οὖν πάντα τὴν τέχνην ἐν-
δείκνυνται τοῦ δημιουργοῦ. καὶ τῶν δακτύλων δὲ μό-
νων ἡ ἀναλογία τῷ γε μὴ δύσμεναι τῇ φύσει τὴν
αὐτὴν ἰκανὴν τέχνην ἐνδείξασθαι. διὰ τί γὰρ οὐδεὶς
25 ἄνθρωπος οὐδέποτε τριπλασίονος ἔσχε τὸ μέγεθος ἢ
νῦν εἰσι τοὺς δακτύλους; ἢ διὰ τί πάλιν οὐδ' οὕτω

1 τῆς φύσεως B || 3 ἀγρυπνίας (sic) D1 ἀγρυπνήσει FV ||
9 συναινέσεις U συνήσεις ex συναινέσεις corr. L || 10 αὐτῷ L
αὐτὰ U αὐτὸ cett. || 13 περὶ μηροῦ U || 17 τὰ om. DF1V | ὅπως L²
πως B ὁπότ' DFL¹UV || 19—20 κατ' ἐκείνην BU ἐκείνης cett. ||
20 ἢ BFU om. cett. || 21 οὖν BLU om. cett. | ἅπαντα B || 21—22
ἐνδείκνυνται l || 22—23 μόνον DF1 || 26 οὕτω] αὐτοῦς DF1V

σμικρούς, ἡλικία καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶν ἡ πρώτη
 φάλαγξ; ἐγὼ μὲν γὰρ φημι, διότι τὴν χρεῖαν αὐτῶν
 διέφθειρε τὰ τηλικαῦτα μεγέθη. σὺ δ', ὡς γενναιότατε
 κατήγορε τῶν ἔργων τῆς φύσεως, οὐδὲν μὲν τούτων
 βλέπεις, ὅτι δ' ἐν μυρίοις μυριάκις ἀνθρώποις ἅπασι
 5 πού τιν' ἐποίησεν ἕξ δακτύλους ἔχοντα, τοῦτο μόνον
 ὀρᾷς. εἰ δὲ Πολύκλειτος ἐν τι σμικρὸν οὕτως ἡμαρτεν
 ἐν χιλίοις ἀνδριάσιν, οὐτ' ἂν αὐτὸς ἐμέμψω καὶ τοὺς
 ἐγκαλοῦντας ἀγνώμονας ἐκάλει. ἀντίστρεψον οὖν
 αὐτὸ καὶ σκέψαι, τί ποτ' ἂν εἶπες, εἰ κατὰ μὲν τοὺς 10
 χιλίους ἡμαρτεν ἡ φύσις, ἐν ἐνὶ δὲ μόνῳ κατώρθωσεν.
 356 ἄρ' οὐκ ἂν τύχης ἢ ἔφασκες, οὐ τέχνης ἔργον εἶναι τὸ
 κατορθούμενον; εἰ δ' ἐν μυρίοις, ἔτι δὴ μάλλον; ἀλλὰ
 νῦν οὐκ ἐν χιλίοις ἢ μυρίοις ἀνθρώποις, ἐν μυριάκις
 δὲ μυρίοις ὀρῶν ἐν τι διημαρτημένον εἰς τύχην ἀνα- 15
 φέρειν τολμᾷς τὰ κατορθούμενα θαυμαστῇ τινι δικαιο-
 σύνη περὶ τὴν φύσιν χρώμενος. ἄρα γε, καὶ εἰ τρα-
 γῶδων ἢ κωμῶδων ἀγῶνι παρεγένου, τὸν μὲν ἐν τοῖς
 μυρίοις ἐν ἀμαρτόντα διέβαλες ἂν ὥς ἄτεχνον, ἐπήνεις
 δ' ὥς τεχνίτην τὸν ἐν κατορθώσαντα; λῆρος μακρὸς 20
 ταῦτα καὶ φανερώς ἀνθρώπων ἔργα διασφάζειν αἰσχυρῶς
 ἐπιχειρούντων, ἃ κακῶς ἕξ ἀρχῆς ἔθεντο στοιχεῖα.
 ταῦτα γὰρ ὀρῶντες ἀναιρούμενα συγχωρηθείσης εἶναι
 τεχνικῆς τῆς φύσεως ἀναισχυντεῖν ἀναγκάζονται. καί-
 τοι γ', ὥς ἔφην, οὐδὲν ἔδει πάντ' ἐπισκέπτεσθαι τὰ 25
 μόρια τοῦ σώματος ἀνατέμνοντα· τῶν γὰρ ἕξωθεν

7 πολὺκλειτος U | ἐν τι BLU ἕξ τι cett. || 10 εἶπες BF1UV
 εἶπης DE1 || 14 νῦν] νῦν ὅτ' k || 15 ὀρῶν ἐν L² ὀρῶν BL¹
 ὀρῶμεν cett. | ἡμαρτ. L¹ || 16 κατορθούμενα lU κατορθωμένα
 cett. || 17 καὶ ἢ U || 18 μὲν BLU om. cett. || 19 διέβαλες codd.
 διέβαλεν k || 20—21 ταῦτα μακρὸς B || 21 τὴν φανερώς U

ὁτιοῦν ὁφθὲν ἱκανὸν ἐνδείξασθαι τὴν τέχνην τοῦ δη-
 μιουργήσαντος αὐτό. οὐκέτι δεῖ λέγειν ὁφρῶν ἢ ὥτων
 ἰσότητά τε καὶ χρεῖαν ἢ βλεφάρων ἢ βλεφαρίδων ἢ 357
 κόρης πρὸς κόρην ἢ τινος τῶν τοιούτων, ὅσα θανα-
 5 στήν ἐνδείκνυται σοφίαν τε ἅμα καὶ δύναμιν τῆς φύ-
 σεως, ὅπου καὶ τουτὶ τὸ ἐπιτυχόν, ὃ καλοῦμεν δέρμα,
 τὴν τέχνην αὐτῆς ἱκανὸν ἐνδείξασθαι. εἰ γοῦν ἀφη-
 ρημένον αὐτὸ θεάσαιτό τις ἐν μὲν τοῖς πλείστοις
 μέρεσιν ἑαυτῷ συνεχές, ἐν ὀλίγοις δὲ τισιν ἔχον τρή-
 10 ματα, πάντως ἐπισκέπεται, πότερον εἰκῇ τέτρωται, κατ'
 ἐκεῖνα μηδενὸς μήτ' εἰσιόντος εἰς τὸ σῶμα μήτ' ἐξιόν-
 τος ὠφελίμως, ἢ πάντων ἐστὶν ἀξιόλογος ἡ χρεῖα. τὸ
 μὲν γάρ τι τῶν τρημάτων ἔνεκα σιτίων τε καὶ ποτῶν
 ἔτι τε τοῦ πέριξ ἀέρος εἰσόδου γέγονε, τὸ δ' ἔνεκα
 15 τῶν ὑγρῶν ἢ ξηρῶν περιττωμάτων ἐξόδου. συντέτρω-
 ται δ' εἰς μὲν τὸ πρότερον ἢ διὰ τῶν μυκτήρων ὁδὸς
 τοῦ πνεύματος, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἢ τοῦ σπέρματος
 ἔκκρισις. ἀνήκουσι δὲ διὰ τῶν μυκτήρων καὶ πρὸς
 αὐτὸν ἄνω τὸν ἐγκέφαλον ἕτεροι πόροι τῆς τῶν περιτ-
 20 τωμάτων ἔνεκεν ἐκροῆς. ἀλλαχόθι δὲ τέτρωται τὸ σῶμα
 χάριν τοῦ δύνασθαι τὸ ζῶον ἀκούειν δι' αὐτῶν, || ἐτέ- 358
 ρωθι δ' ἔσχισται τοῦ βλέπειν ἔνεκεν. ἀλλαχόθι δ'
 οὐδὲν οὐδαμῶθι μάταιον τρημὰ ἐστίν, ὥσπερ οὐδὲ τρι-
 χῶν ἀναγκαῖα γένεσις ἢ παντελὴς ἀπώλεια, πλὴν καθ'
 25 ἃ μάλιστ' ἔχρη, ὥς ἐδείξαμεν, ἐν κεφαλῇ μὲν ὁφρῶσι
 τε καὶ βλεφάροις ἢ γένεσις, ἀπώλεια δ' ἐν τοῖς ἔνδον

2 αὐτὸν U | οὐκέτι BLUV οὐκ ἔρα cett. || 9 ἑαυτῷ FLUV
 ἑαυτοῦ cett. | ἐν om. U || 10 πάντως LU om. cett. | ἐπισκεψαι
 BU || 11 ἐκεῖνο codd. ἐκεῖνα b secundum illas partes N || 13 τι
 codd. τοι ch || 20 ἔνεκεν BU ἔνεκα cett. || 21—22 ἐτέρωθι BLUV
 ἐτέρωθεν cett. || 23 οὐδαμῶθι BLU οὐδαμῶς cett.

τῆς χειρὸς καὶ κάτω τοῦ ποδός. οὐ μὴν οὐδὲ μῦς ἐστὶ
 που συμφυῆς τῷ δέρματι μάτην, ἀλλ' ἐν οἷς ἐστὶ μο-
 ρίοις, ἔνεκα χρείας ἀναγκαίας, ὥς ἐδείχθη. τίς οὖν
 οὕτως ἐμπληκτός ἄλλος γ' ἢ ὅστις ἐχθρός ἐστὶ καὶ
 πολέμιος τοῖς ἔργοις τῆς φύσεως, ὃς οὐκ ἐκ τοῦ δέρ- 5
 ματος εὐθέως ἀπάντων πρώτου συνῆκε τῆς τέχνης τοῦ
 δημιουργοῦ; τίς δ' οὐκ ἂν εὐθέως ἐνθυμηθεῖν νοῦν
 τινα δύναιμι ἔχοντα θαυμαστήν ἐπιβάντα τῆς γῆς
 ἐκτετετάσθαι κατὰ πάντα τὰ μέρη; πανταχόθι γοῦν
 ὁρᾶται γιγνόμενα ζῷα θαυμαστήν ἅπαντα κατασκευὴν 10
 ἔχοντα. καίτοι τί ἂν εἴη τῶν τοῦ κόσμου μορίων ἀτι-
 μότερον τῶν περὶ τὴν γῆν; ἀλλ' ὅμως κἀνταῦθα φαί-
 νεται νοῦς τις ἀφικνούμενος ἐκ τῶν ἄνω σωμάτων, ἃ
 359 καὶ θεασαμένῳ τινὶ || παραχρῆμα θαυμάζειν ἐπέρχεται
 τὸ κάλλος τῆς οὐσίας, ἡλίου μὲν πρώτα καὶ μάλιστα, 15
 μετ' αὐτὸν δὲ σελήνης, εἶτα τῶν ἀστέρων, ἐν οἷς εἰκός,
 ὅσῳ πέρ ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ σώματος οὐσία καθαρωτέρα,
 τοσοῦτ' καὶ τὸν νοῦν ἐνοικεῖν πολὺ τοῦ κατὰ τὰ
 γῆνα σώματα βελτίῳ τε καὶ ἀκριβέστερον. ὅπου γὰρ
 ἐν ἰλύι καὶ βορβόρῳ καὶ τέλμασι καὶ φντοῖς καὶ καρ- 20
 ποῖς σηπομένοις ὅμως ἐγγίγνεται ζῷα θαυμαστήν ἔχον-
 τα τὴν ἐνδειξιν τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὰ νοῦ, τί χρὴ
 νομίζειν ἐπὶ τῶν ἄνω σωμάτων; ἰδεῖν δ' ἔστι νοῦ

2 που LU om. cett. est alicubi N | ἐν οἷς] ἐνίοις U ||
 4 ἄλλος γ' ἢ ὅστις (ὃς τε V) codd. om. b || 6 πρώτου LU πρώτον
 D πρώτην EF | τὴν τέχνην B || 7 ἐνθυμηθεῖν LU ἐνθυμήθη
 cett. | νοῦν L² οὖν DL¹U || 9 πάντα om. BFLV | πανταχόθι
 BLU πανταχόθεν cett. || 12 κἀνταῦθα LU ἐνταῦθα cett. ||
 13 καὶ ἐκ D²EF1MUV corr. L² || 15 μὲν om. D | πρώτα LU καὶ
 πρώτου B πρώτην D || 18 τὰ om. U || 21 ὅμως] οὕτως L¹ γρ.
 ὅμως L² || 22 αὐτὰ νοῦ L δυνατόν D¹UV δημιουργοῦ D² intel-
 lectus qui construxit ea N αὐτὰ om. D || 23 νοῦ LU νῦν cett.

φύσιν καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἐννοήσαντα
 Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη καὶ Ἰππαρχον καὶ Ἀρχιμή-
 δην καὶ πολλοὺς ἄλλους τοιούτους. ὁπότ' οὖν ἐν
 βορβόρῳ τοσούτῳ — τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι τὸ
 5 συγκείμενον ἐκ σαρκῶν αἵματός τε καὶ φλέγματος καὶ
 χολῆς ξανθῆς καὶ μελαίνης — ἐπιγίγνεται νοῦς περι-
 τός, πόσῃν τινὰ χρῇ νομίζειν αὐτοῦ τὴν ὑπεροχὴν
 εἶναι καθ' ἥλιον ἢ σελήνην ἢ τινὰ τῶν ἀστέρων; ἐμοὶ
 μὲν γὰρ ταῦτα ἐννοοῦντι καὶ δι' ἥ αὐτοῦ τοῦ περι- 360
 10 ἔχοντος ἡμᾶς ἀέρος οὐκ ὀλίγος τις ἐκτετάσθαι δοκεῖ
 νοῦς. οὐ γὰρ δὴ τῆς μὲν αὐγῆς τῆς ἡλιακῆς μετα-
 λαμβάνειν πέφυκεν, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς.
 οἶδ', ὅτι καὶ σοὶ δόξει ταῦτα πάντα τὴν ἐν τοῖς ζώοις
 τέχνην ἀκριβῶς τε καὶ δικαίως ἐπισκεψαμένῳ, πλὴν
 15 εἰ, καθάπερ εἶπον, ἀντέπεσέ τις δόξα περὶ τῶν στοι-
 χείων τοῦ παντός, ἣν ἔθου προπετῶς. ὥς, ὅστις γε
 ἐλευθέρα τῇ γνώμῃ σκοπεῖται τὰ πράγματα, θεασάμε-
 νος ἐν τοσούτῳ βορβόρῳ σαρκῶν τε καὶ χυμῶν ὅμως
 ἐνοικοῦντα νοῦν, ἰδὼν δὲ καὶ ζῶον κατασκευὴν οἷον
 20 δὴ — πάντα γὰρ ἐνδειξιν ἔχει σοφοῦ δημιουργοῦ —,
 τὴν ὑπεροχὴν ἐννοήσῃ τοῦ κατὰ τὸν οὐρανὸν νοῦ·
 καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ σμικρὸν εἶναι πρότερον, ἢ περὶ
 χρείας μορίων πραγματεία, θεολογίας ἀκριβοῦς ἀληθῶς
 ἀρχὴ καταστήσεται, πολὺ μείζονός τε καὶ πολὺ τιμιω-
 25 τέρον πράγματος ὅλης τῆς ἱατρικῆς. οὐκ οὖν ἰατρῷ μόνον

1 λογικὴν post φύσιν add. b || 3 ἄλλους BL² om. cett.
 alios multos tales N || 5 σαρκῶν LU σαρκὸς cett. || 6 ἐπιγίγνε-
 ται U || 7 ὁπόσῃν U -σον V || 8 εἶναι om. U | a vocabulis ἢ
 τινὰ τῶν deficiunt BM || 11 post δὴ add. αὐτός b, om. codd. ||
 13 πάντα LU om. cett. haec omnia N || 16 ἔθου LIUV ἔθεντο
 cett. || 17 τῇ LU om. cett. || 22 ἀπὸ DFIV || 23 ἀκριβοῦς ἀλη-
 θῶς om. L | ἀληθὺς U

ἡ περὶ χρείας μορίων ἐστὶ πραγματεία χρησίμη, πολὺ δὲ
 361 μᾶλλον ἰατροῦ φιλοσόφῳ τῆς ὅλης φύσεως ἐπιστῇ μὴν
 κτήσασθαι σπεύδοντι, καὶ κατ' αὐτὴν χρὴ τελείσθαι τὴν
 τελετὴν ἅπαντας [γάρ], ὥς οἶμαι, καὶ κατ' ἔθνος καὶ
 κατ' ἀριθμὸν ἀνθρώπους, ὅσοι τιμῶσι θεούς, οὐδὲν 5
 ὅμοιον ἔχουσιν Ἐλευσινίοις τε καὶ Σαμοθρακίοις ὁρ-
 γίοις. ἀμυνδρὰ μὲν γὰρ ἐκεῖνα πρὸς ἐνδειξίν ὧν σπεύ-
 δει διδάσκειν· ἐναργῇ δὲ τὰ τῆς φύσεως ἐστὶ κατὰ
 πάντα τὰ ζῶα. μὴ γὰρ δὴ κατ' ἀνθρώπον ὑπολάβῃς
 μόνον εἶναι τοσαύτην τέχνην, ὅσην ὁ πρόσθεν ἐξηγή- 10
 σατο λόγος, ἀλλ' ὅτι περ ἂν ἀνατεμεῖν ἐθέλῃς ἕτερον
 ζῶον, ἴσην ἐνδείξεταί σοι σοφίαν τε ἅμα καὶ τέχνην
 τοῦ δημιουργοῦ· καὶ ὅσῳ γ' ἂν ἢ μικρότερον, τοσοῦτον
 μείζον παρέξει τὸ θαῦμα, καθάπερ ὅσα διαγλύφουσιν
 ἐν μικραῖς οὐσίαις οἱ δημιουργοί. τοιοῦτοί τινές εἰσι 15
 καὶ νῦν, ὧν ἕνα γὰρ εἷς τις ἐν δακτυλίῳ Φαέθοντα
 διέγλυψεν ἐπὶ τεττάρων ἱππῶν ὀχούμενον, ὧν ἐκάστου
 καὶ χαλινὸς καὶ στόμα καὶ οἱ πρόσθιοι τῶν ὀδόντων
 ἐμοὶ μὲν οὐδ' ἐωρῶντο τὴν ἀρχὴν ὑπὸ σμικρότητος,
 εἰ μὴ περιστρέψαιμι τὸ θέαμα πρὸς ἀγρὴν λαμπράν· 20
 362 οὐκ οὐκ οὐδ' ἐνταῦθα πάντα τὰ μόρια, καθάπερ ἢ οὐδ'
 ἄλλοις πολλοῖς. εἰ δέ τις ἡδυνήθη τι θεάσασθαι ποτε
 σαφῶς αὐτῶν, εἰς ἄκραν εὐρυθυμίαν ἦκειν ὁμολογεῖτο·

1 δὲ] δὴ DFUV || 3 κατ' αὐτὴν codd. κατὰ ταύτην k ||
 4 ἅπαντας codd. ἅπαντες ch | γὰρ delendum || 5 ἀνθρώπους
 codd. ἀνθρώποι Corn. | θεούς b in marg. ἑαυτοὺς codd. ||
 6 ὁμοίαν L¹U | ἔχουσιν scripsi: ἔχουσιν codd. || 8 ἐναργῇ L
 ἐνεργῇ cett. || 11 ἀνατεμεῖν L ἀνατέμνων U om. cett. || 14 δια-
 γλύφουσιν L διασημαίνοντες cett. διασημαίνουσιν ch || 15—16 νῦν
 ante τινές colloc. DEF1 || 18 post ὀδόντων add. καὶ ποδῶν b,
 om. codd. anteriores pedes et dentes N || 21 post ἐνταῦθα add.
 ἐωρῶντό μοι b, om. codd. || 23 ὁμολόγειτο (sic) LU ὁλογεῖτω
 cett.

καὶ γὰρ οὖν καὶ οἱ πόδες οἱ ἐκαίδεκα τῶν τεττάρων
 ἰσπῶν μόγῃς μὲν ὑφ' ἡμῶν ἡριθμοῦντο, θανμαστῶς
 δ' ἐκάστων διηρθρωμένα τὰ μόρια τοῖς ὁρᾶν αὐτὰ
 δυναμένοις ἐφαίνετο. καίτοι καὶ τούτων αὐτῶν οὐδὲν
 5 ψύλλης σκέλους ἀκριβεστέραν εἶχεν ἐργασίαν, πρὸς τῷ
 καὶ δι' ὅλου τοῦ σκέλους τῆς ψύλλης διήκειν τὴν
 τέχνην ζώσης τε αὐτῆς καὶ τρεφομένης καὶ αὐξανο-
 μένης. ἀλλὰ τοσαύτη τις ἔοικεν ἢ τε σοφία καὶ ἡ δύ-
 ναμις εἶναι τῆς δημιουργούσης τὴν ψύλλαν τέχνης,
 10 ὥστ' ἀμογητὶ διαφυλάττειν τε καὶ αὐξάνειν καὶ τρέφειν
 αὐτήν. ὁπότ' οὖν περὶ τὰ τυχόντα τῶν ζώων τοσαύτη
 φαίνεται τέχνη κατὰ τὸ πάρεργον, ὥς ἂν εἰκάσαι τις,
 γιγνομένη τῷ δημιουργῷ, πηλίκην αὐτοῦ τὴν τε σοφίαν
 χορῇ νομίζειν εἶναι καὶ τὴν δύναμιν ἐν τοῖς ἀξιολόγοις;
 15 Cap. II. Ἐν μὲν δὴ τοῦτο μέγιστον κέρδος ἐκ
 τῆσδε τῆς πραγματείας οὐχ ὥς ἰατροῖς ἡμῖν ἔστιν,
 ἀλλ' ὅπερ τοῦδε βέλτιον, ὥς δεομένοις ἐπίστασθαι τι
 περὶ χρείας || δυνάμεως, ἣν ἔνιοι τῶν φιλοσόφων οὐδ' 363
 εἶναί φασιν ὅλως, μήτι γε δὴ προνοεῖσθαι τῶν ζώων.
 20 ἕτερον δὲ δεύτερον εἰς διάγνωσιν τῶν πεπονθότων
 μορίων ἐν τῷ βάθρῳ τοῦ σώματος, εἰς ὅπερ καὶ ἡ τῆς
 ἐνεργείας γνῶσις ἔστιν ἀφελίμος. ὥς γὰρ ὁ γινώ-
 σκων, ὅτι τὸ μὲν βαδίζειν σκελῶν ἔστιν ἔργον, ἡ δὲ
 τῶν σιτίων πέψις γαστρούς, ἐπὶ μὲν τοῦ μὴ δυναμένου
 25 βαδίζειν εὐθὺς οἶδεν, ὅτι τῶν σκελῶν μόριόν τι πέ-

2 μόγῃς L²U μορίοις cett. || 3 ἐκάστων LU ἐκάστω cett. ||
 5 ἔσχεν U | πρὸς τὸ DFLIV || 7—8 ζῶντος τε αὐτοῦ κ. τρεφομένου
 καὶ αὐξανομένου codd., corr. Corn. || 10 ἀμογή D | διαφυλάττειν
 codd. διαπλάττειν Corn. plasmat N || 12 εἰκάσει codd., εἰκάσαι k ||
 13 γιγνομένη codd. γινόμενα ch || 18 χρείας] φύσεως Corn. ||
 20 ἕτερον δὲ δεύτερον FLUV ἕτερον δὲ β D1 ἄλλο ε' δὲ β' b ||
 21 ἐς ὅπερ LU ὅσῳπερ cett. || 24 μὴ om. V

πονθεν, ἐπὶ δὲ τοῦ μὴ πέττοντος ἢ κακῶς πέττοντος, ὅτι γαστήρ, οὕτως ὁ γινώσκων, ὅτι τὸ λογιζόμενόν ἐστιν ἐν ἐγκεφάλῳ, παραφροσύνας καὶ φρενίτιδας καὶ ληθάργους καὶ μανίας καὶ μελαγχολίας ἐγκεφάλου πάσχοντος ἦτοι κατὰ πρῶτον λόγον ἢ κατὰ συμπά- 5
θειαν εἴσεται γίνεσθαι. καθάπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν, οὕτω καὶ τῶν χρειῶν ἔχει. τὸ γὰρ τοι βαδίζειν ὥσπερ διὰ τὰ νεῦρα καὶ μῦς ἀπόλλυται τοὺς κατὰ τὰ σκέλη πάσχοντας, οὕτω καὶ διὰ τι τῶν ὀστέων κατα-
γνύμενον ἢ τῆς οἰκείας διαρθρώσεως ἐξιστάμενον. 10
εἰ δ' ὅτι τὸ στηριζέσθαι τοῖς σκέλεσι γίνεται δι' ἢ
364 ὀστέων, ἡγνοοῦμεν, οὐδ' ἂν ὅτι πασχόντων αὐτῶν βλέ-
πεται τὸ ζῆον, ἔγνωμεν. οὕτω μὲν εἰς τὸ διαγνώσκειν
μόριον πεπονθὸς ἢ τῶν χρειῶν γνώσις ὑπάρχει χρή-
σιμος οὐδὲν ἦτον τῆς τῶν ἐνεργειῶν. ὥσαύτως δ' ἔχει 15
καὶ περὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον προγνώσεως. ὥσπερ γὰρ
εἰς τὸ βαδίζειν ἢ τῶν ἐν τοῖς σκέλεσιν ὀστέων οὐσία
χρήσιμος ἐστιν, οὕτως ὅσα πάθη κατ' αὐτὰ γίνεται
τῶν ἀνιάτων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μεθ' ἑλκους ἐξαρθροσάν-
των, ἐνδείξεταί τῇν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἀνίατον 20
βλάβην τοῦ γε βαδίζειν· ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἑλκους ἀνία-
τον ἐξάρθρωμα μείνῃ, καθάπερ ἐπὶ τῶν κατ' ἰσχίον
γίνεται, πρὸς τῷ χωλείαν τοῦ σκέλους προδηλωσάι
γενησομένην ἐξ ἀνάγκης ἔτι καὶ τὸν τρόπον αὐτῆς
ἐνδείξεταί τοιοῦτον ἐσόμενον, οἷον Ἰπποκράτης ἔγραψεν 25
ἐν τῷ περὶ ἄρθρων βιβλίῳ. τρίτη πρὸς τοῖς εἰρημέ-

1 ἢ κακῶς πέττοντος om. U || 2 γαστήρ LUV γαστρός D
ὁ τῆς γαστρός E || 8 τὰ om. D || 9—10 καταγνύμενον codd.
καταγνύμενων b || 10 ἐξιστάμενον codd. ἐξισταμένων b || 11 εἰ δ'
ὅτι] διότι U || 18 οὕτως L in ras., om. cett. | κατ' αὐτὰ LU
κατὰ ταῦτα cett. || 23 χωλεῖαν τὸ σκέλος L² || 24 ἔτι LUV ἄρα
cett. || 25 Hippocr. IV 256 sq.

νοῖς χρεῖα τῆς πραγματείας ταύτης ἐστὶ πρὸς τοὺς
σοφιστάς, ὅσοι τὰς τε κρίσεις ἡμῖν οὐ συγχωροῦσιν
ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεσθαι τὴν τ' εἰς τὰ ζῶα πρό-
νοιαν αὐτῆς ἀφαιροῦνται. προβάλλοντες γὰρ οὗτοι
5 πολλάκις ὧν ἀγνοοῦσιν αὐτοὶ μορίων || τὰς χρείας 365
ὥσπερ οὐκ οὔσας, ἀναιρεῖν ἐν τῷδε δοκοῦσιν τὴν
τέχνην τῆς φύσεως· ἔπειτα καταγέλῳσιν Ἱπποκράτους,
ὅσα κριτικῶς ἢ φύσις εἰωθεν ἐργάζεσθαι, ταῦτ' ἀξι-
οῦντος μιμεῖσθαι. διὰ τοῦτ' οὖν ἀναγκαζόμεθα καὶ
10 ἡμεῖς ἀπάντων ἐπισκοπεῖσθαι τὰς χρείας τῶν μορίων,
εἰ καὶ μηδὲν εἰς διάγνωσιν πάθους ἢ πρόγνωσιν τῶν
ἐσομένων συντελεῖ. μέγιστα δ' ἰατρὸς ἐκ τῆς πραγμα-
τείας τῆσδε καὶ πρὸς τὰς ἰάσεις ὀνήσεται, καθάπερ γε
καὶ τῆς περὶ τῶν ἐνεργειῶν. ἐν γὰρ τῷ τέμνειν τέ
15 τινα μόρια καὶ περιτέμνειν ἢ ἐκκόπτειν ἥτοι διεφθα-
μένα πως ἢ διὰ βελῶν ἢ διὰ σκολόπων ἐξαίρεσιν ἐπι-
στάμενος τῶν μορίων τὴν χρεῖαν εἴσεται, τίνα μὲν
ἀφειδῶς τέμνειν χρή, τίνων δὲ φείδεσθαι.

Cap. III. Ταῦτα τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα χρηστὰ
20 τῆς διηγεσμένης ἡμῖν πραγματείας ὁ λόγος οὗτος ὥσπερ
ἀγαθὸς τις ἐπὶ δὸς ἐξηγεῖται. λέγω δ' ἐπὶ δὸν οὐ τὸν
ἐπὶ δαίς χρώμενον· ἀλλ' ἴσμεν γάρ, ὡς [ὁ] παρὰ τοῖς
μελικοῖς || ποιηταῖς, οὓς ἔνιοι λυρικοὺς ὀνομάζουσιν, 366
ὥσπερ στροφή τις ἐστὶ καὶ ἀντίστροφος, οὕτω καὶ
25 τρίτος ἐπὶ δὸς, ὃν ἰστάμενοι πρὸ τῶν βωμῶν ἤδον, ὥς
φασιν, ὑμνοῦντες τοὺς θεούς. ἐκείνῳ τοίνυν εἰκάσας
τὸν λόγον τόνδε τὴν προσηγορίαν αὐτοῦ μετήνεγκα.

4 προβάλλοντες] in hoc vocabulo desinit U || 6 ἀναιρεῖν
codd. ἀναιρεῖν Corn. interimere in hoc putant N || 14 τέ] γε DF1V
om. L || 17 εἴσεται L εἰρήσεται DF1V sciet N || 20 διηγεσμένης
DFL1 διηγεσμένης EV δεικνυμένης b || 22 ἀλλ' ἴσμεν LV in
marg. ἄλλ' ἴσμεν cett. | ὁ delendum

INDEX NOMINUM PROPRIORUM.

Volumen secundum numero II significatur.

- Ἀδράστεια* 338, 16. 340, 12.
Ἀθηναῖοι 104, 11.
Αἶας 342, 8 opp. *Θερσίτης*.
Αἰθίοπες II 161, 17.
Ἀναξαγόρας 4, 3. II 196, 23.
Ἀριστοτέλης 3, 23. 4, 4. 6, 7. 11, 24. 12, 5, 10. 15, 9, 11. 59, 23. 130, 4. 241, 7, 15. 322, 26. 361, 9. 365, 17. 441, 9. 449, 15. 452, 11, 25. 454, 8. II 117, 11. 151, 14. 286, 17. 296, 1. 298, 8. 447, 2.
Ἀρριανός II 151, 10 ὁ Ῥωμαίων ἑπατορ.
Ἀρχιμήδης II 447, 2.
Ἀσκληπιάδης 54, 12 ὁ ἰατρὸς 267, 11. 338, 14. 340, 5. 341, 4. 342, 7, 23. 345, 3, 17. 346, 9, 21. 347, 14. 415, 13. II 136, 9.
Ἀσκληπιάδαι 196, 12. *Ἀσκληπιάδεις* II 135, 16.
Ἀττικοί 67, 10.
Ἀχιλλεύς 342, 9.

Διαγόρας II 196, 22.
Διονύσιος II 66, 24 ὁ τῆς Σικελίας τύραννος.
Δίων II 308, 3 cf. *Θέων*.

Ἐλευσίνια 418, 20. II 448, 6 ὄργια.
Ἑλλήνες 232, 12. II 158, 21.
Ἐπίκουρος 54, 12. 415, 13. II 136, 8. 158, 8. 196, 23. *Ἐπιούρειοι ἄτομοι* II 135, 15.
Ἐρασίστρατος 223, 4, 16. 231, 20. 254, 20. 267, 1, 13. 339, 24. 341, 17. 358, 23. 359, 7, 25. 372, 9. 373, 8, 15. 378, 20. 390, 20. 391, 14, 21. 392, 25. 488, 14.
Εὐδήμος (medicus) 148, 21. 149, 3.
Εὐκλείδης II 105, 5, 11.

Ζεύς 175, 9.

Ἡρακλεία λίθος 351, 3.
Ἡρόφιλος 15, 13 ὁ *Χαλκηδόνιος* 246, 25. 325, 8. 341, 16. 483, 1. 484, 14. II 19, 7. 93, 13. 290, 3. 321, 8. 323, 23.
Ἡφαιστος 196, 15. 480, 2.

Θερσίτης 342, 8.
Θέων II 308, 4.
Θουκυδίδης 159, 19. II 67, 22.

Ἰνδοί 21, 25.
Ἰππαρχος II 447, 2.
Ἰπποκράτης 3, 23. 5, 17. 11, 10, 22. 12, 23. 14, 1, 22. 15, 13, 18. 16, 2, 24. 17, 4. 18, 2, 6. 58, 16. 59, 21. 67, 7, 9. 88, 24. 104, 15, 23. 116, 10. 154, 15. 172, 15. 196, 11. 261, 11. 277, 24. 279, 6. 341, 17. 358, 4. 388, 25. 472, 1, 26. II 9, 14. 50, 10. 52, 17, 25. 53, 10. 88, 9. 118, 16, 22, 23. 184, 9. 185, 1. 198, 17. 218, 14, 19. 232, 12. 292, 23. 293, 15, 18. 296, 5. 307, 2, 12, 17. 311, 20. 312, 7. 320, 6. 340, 3, 8. 353, 19. 376, 6. 450, 25 (ἐν τῷ περὶ ἄρθρων), 451, 7.

- Ἱπποκρατεῖος 449, 26.
 Ἰωνία 481, 23.
 Κένταυροι 123, 23. 124, 8. 126, 2.
 127, 4, 14.
 Κορακῆσιον τῆς Παμφυλίας
 137, 22.
 Κόροιβος 173, 9.
 Κύνκων 230, 4.
 Λύκος ὁ Μακεδόν 268, 23.
 Μαγνήτιδες Ἴπποι 124, 13 (Pind.)
 Μαρίνος 418, 11. II 398, 15.
 Μίλων 342, 4.
 Μωσῆς II 158, 7, 10, 20. 159, 17.
 Ξενοφών 18, 8. II 66, 21.
 Ὀδυσσεύς 230, 4.
 Ὀλυμπος 133, 18 (Empedocl.).
 Ὀλυμπία 175, 9.
 Ὀμηρος 196, 14. 389, 3.
 Πάλιον 124, 13 (Pind.).
 Παμφυλία 137, 22.
 Πίνδαρος 124, 7. 125, 1.
 Πλάτων 3, 23. 11, 22. 12, 10. 26,
 25 ἐν Τιμαίῳ 134, 3. 173, 13.
 199, 13. 227, 9. 231, 1. 240, 23.
 244, 13. 303, 5. 338, 21. 339, 11.
 344, 19. 450, 17. 454, 14. 470,
 5. 478, 12. II 158, 21. 377, 15
 (Θειότατος). 447, 2. Πλατω-
 νικός 227, 1 (παράινεσις).
 Πολυδάμας (athleta) 342, 4.
 Πολύκλειτος II 364, 24. 441, 17,
 23. 444, 7.
 Πραξαγόρας 295, 15. 487, 5.
 Προμηθεύς II 64, 26. 65, 16, 17.
 85, 13. 214, 10, 12.
 Πυρόεις 176, 19.
 Ρωμαῖοι 455, 22. II 151, 11. Ῥω-
 μαϊκός 298, 7 (-κὸν σίγμα).
 Σαμοθράκιος 418, 20. II 448, 6
 (ὄργια).
 Σικελία II 66, 24.
 Σμόρνα 481, 23.
 Σωκράτης 18, 8, 16. II 68, 5.
 Τάλως 342, 10.
 Φαέθων 176, 20. II 448, 16.
 Φειδίας 175, 7, 14. 176, 4. II
 364, 24.
 Φνλότιμος 452, 24. 487, 6.
 Χαρώνιος 393, 2 (βάραθρα).
 Ὠρίων 342, 9.

INDEX VOCABULORUM MEMORABILIMUM.

Asterisco (*) notantur vocabula quae in lexico Passowii desiderantur.

- ἀβαθής 109, 18. II 53, 4.
 ἀβασάνιστος 18, 22.
 ἄβατος 392, 8.
 ἀβίαστος 117, 20. 432, 23. ἀβι-
 άστος 118, 10. 468, 19.
 ἀβοήθητος II 67, 10.
 ἀβούλητος II 84, 6 (κίνησις)
 ἀβουλήτως II 84, 13. 140, 11.
 ἀγαπητόν II 294, 12. ἀγαπητῶς
 84, 6.
 ἀγκυλοῦν II 184, 12.
 ἀγκυροειδής II 277, 8. 278, 11.
 ἀγκών 67, 6. 103, 16, 21. 113, 1.
 114, 2. 120, 5. 121, 3, 8, 16.
 II 170, 14. 192, 26. 407, 16, 23.
 427, 9, passim.
 ἄγνωστον καταλιπεῖν II 170, 7.
 ἀγωγή II 37, 15. 376, 26 (τῶν
 ποτίμων ὑδάτων).
 ἀγωγός, ὁ II 19, 15, 21. 20, 14,
 20. αἵματος II 418, 11. τῶν
 ὑδάτων II 377, 2.
 ἀδανοειδής II 315, 16. 320, 14.
 321, 3, 9, 12.
 ἀδενώδης 205, 23. 247, 1. (παρα-
 στάται) 402, 21. 440, 2, 9. II 329,
 4 v. l.
 ἀδὴν 155, 6, 15. 249, 3. 307, 3.
 310, 3, 19. 428, 20. 442, 23.
 444, 7. 489, 16, 19, 22. 490, 2, 6,
 8, 26. II 8, 6, 18, 20. 9, 20, 22,
 25. 10, 12. 20, 1, 6, 8, 10. 21, 3.
 22, 11. 45, 9. 47, 11. 92, 14.
 126, 16. 127, 2. 322, 6. 379, 9.
 423, 20. 427, 3, 20. 428, 12.
 *ἀδιάξεστος II 152, 16.
 ἀδιαλείπτως 450, 12.
 ἀδιάπλαστος 452, 15. II 304, 4
 (ἀργὸς καὶ ἀδ.)
 ἀδιάρθρωτος 185, 4. II 234, 4.
 ἀδιάστροφος 53, 9.
 ἀδιάφθορος 494, 14.
 ἀδίδακτος 4, 23. 5, 16, 21.
 ἀδιορίστως 357, 3 ἐλέγχθη.
 ἀδόκιμος 340, 11 (δραχμή).
 ἀεικίνητος 175, 6. 439, 17.
 ἀερώδης 197, 24. 392, 14. 464,
 15, 17.
 ἄξειν 408, 25.
 ἄζυγής 286, 25. II 343, 9. 436, 9.
 ἄθλαστος 252, 23. II 187, 10.
 ἄθλιπτος 212, 15. 331, 3. II 21,
 16, 21, 23. 367, 20. ἀθλίπτως
 209, 10. II 104, 9.
 ἄθυρμα 58, 22 (παιζόντων παι-
 δων).
 αἰγίλωψ (oculorum morbus) II
 90, 9.
 αἰδοῖον 298, 13, 21. II 132, 1.
 160, 2. 162, 4, 8. 286, 20. 287, 15
 (γυναικείον). 297, 12, 18 (ἀν-
 δρεῖον). 304, 21. 323, 17. 324,
 20, 26. 327, 12. 329, 24, 25. 332,
 3. 334, 14. 338, 1, 10. 339, 25.
 341, 5. 342, 14, 18. 344, 7, 11.
 345, 18. 346, 2, 11. 423, 7.
 αἰθαλώδης 357, 14. 396, 18. II
 6, 14 (περίτωμα).
 αἰθερώδης II 70, 11 (πνεῦμα).
 αἱματικός 177, 14. 223, 1. 318,
 26 (κοιλία). 371, 7.
 αἱματώδης 328, 26. II 316, 18.

- αἱμάτωσις 218, 1, 13, 26. 220, 2.
222, 16. 224, 21, 22. 225, 2, 10.
237, 15. 238, 8.
- αἰσθητήριον 278, 4, 16. 451, 6.
458, 25. 459, 1, 4, 7, 16, 19. 460,
16, 19. 464, 11, 17, 24. 465, 2, 21.
466, 15. 468, 5. 469, 9, 15. 470,
11. 481, 16. Π 23, 19.
- αἰσθητικός Π 107, 18 τὸ πρῶτον
αἰσθητικόν.
- αἰσθητῶς Π 321, 22.
- ἀκάθαρτος Π 2, 5. 330, 5. 419, 8.
- ἀκάλυπτος 130, 18. Π 5, 26.
- ἀκανθα 312, 10. Π 237, 9, 22.
- ἀκαρής 224, 5. Π 62, 18. 189, 11
(χρόνος).
- ἀκατάπανστος 174, 22. 327, 1
τὸ τῆς κινήσεως ἀκατάπαν-
στον. 331, 9 (διάλυτος). 447,
22 (ἔργον).
- ἀκατάτητος Π 40, 10.
- ἀκατάτριπτος 30, 23.
- ἀκατέργαστος Π 15, 1.
- ἀκέραιος 273, 25.
- ἀκέφαλος 445, 26. 457, 12 (ζῶα).
- ἀκίνητος Π 80, 23. 81, 9. 83, 27.
85, 14. 122, 19. 189, 13. 215, 4,
7. 224, 16. 238, 24. 263, 8.
- ἄκλειστος 409, 21.
- ἀκλινής 191, 11. 192, 1. 334, 16.
355, 16. Π 97, 2. 104, 4, 8.
227, 15. 342, 18. 345, 6.
- ἀκοίλιος 34, 9. 116, 20. Π 340, 18.
- ἄκοσμος Π 15, 4, 23. 130, 16.
- ἀκουστικός 455, 3 (ὄργανον) 468,
21. 469, 5, 13. Π 30, 3 (πόρος),
14 (νεῦρον).
- ἀκουστός Π 81, 6.
- ἀκραϊφνής 468, 11. Π 265, 25.
- ἀκρίς 130, 1.
- ἀκρόδρονον 202, 23.
- ἄκρος: α) ἄκρα ἢ χεῖρ 2, 16. 35,
12. 65, 9, 22, 23, 27. 69, 2. 74, 18.
75, 8. 76, 24. 77, 3, 23. 79, 2,
18. 84, 1. 88, 5. 113, 15. 160,
23. 163, 6. 178, 25. 182, 20.
444, 24. 161, 5 ἄ. γ. Π 385, 9.
407, 12. ἄκροι οἱ πόδες 137,
21. ἄ. τὸ αἰδοῖον Π 153, 4.
169, 12. ἢ ἄκρα χεῖρ 78, 10.
79, 15. 101, 18. Π 273, 13. 435,
8. 443, 16. Π 117, 10, 17 κατ'
ἄκραν τὴν γένυν. b) (= sum-
mus) δικαιοσύνη Π 135, 22.
379, 1. 432, 24. εὐρυθμία Π
448, 23. πρόνοια 166, 5. σο-
φία 174, 18. τέχνη 36, 17.
188, 17. Π 442, 5. 443, 14. σὺν
ἄκρῃ τῇ τέχνῃ 88, 1. Π 63, 6.
συμμετρία Π 442, 14. ἔκτασις
Π 369, 25. εἰς ἄκρον σοφίας
ἦκειν 188, 25. 354, 25 (προ-
νοίας τε ἅμα τέχνης). 399, 18.
356, 12 (συμμετρίας). εἰς ἄκρον
κεκοσμημένα Π 337, 23. τὰ
ἄκρα 356, 20. Π 42, 13. 117,
10, 21. ἄκρως Π 389, 3.
- ἀκρότης 178, 2.
- ἀκρόχειρον 67, 2.
- ἀκρωμία Π 274, 20. 283, 25.
- ἀκρώμιον Π 270, 10. 271, 13.
278, 10. 283, 20.
- ἀκώλυτος Π 289, 13 (ὁδός).
- ἀκωλύτως 105, 8. 110, 2. 269, 9.
350, 5. Π 65, 3. 84, 26.
- ἄλεκτορίς Π 303, 11.
- ἄλέκτωρ Π 173, 12.
- ἄλέξημα 472, 25. Π 154, 19.
187, 13.
- ἄλεξητήριος Π 155, 3 (σκέπη).
269, 10.
- ἄλη 473, 9.
- ἄλλαντοειδής (χιτών) Π 320, 13.
346, 25. 352, 4 (ὕμην), 23. 353,
6. 358, 14, 15.
- ἄλλας Π 352, 5.
- ἄλλοιωτικός 201, 18. 238, 3, 5.
- ἄλμα 303, 4 (μαλακόν).
- ἄμβων 30, 14. 117, 18. 119, 4.
120, 24. Π 119, 5. 270, 19.
276, 9. 410, 10 (ὀστῶν).

- ἀμελέτης 449, 17 (τῆς χρείας).
 ἀμελῶς ἔχων 449, 17.
 ἀμετάπτωτος II 102, 3, 12.
 ἀμήχανον ὅσον ἀριθμόν 25, 5.
 ἀμυγῆς II 394, 25.
 ἀμνείος (ὄμην) II 346, 23. 353, 3, 7, 10, 16. 354, 8, 12.
 ἀμογητί II 449, 10.
 ἀμοιβή 324, 17.
 ἄμπωτις 331, 12.
 ἀμυδρότης 278, 7 (plur.) opp. σφοδρότης.
 ἀμυδρῶς (αἰσθάνεσθαι) 228, 2. II 109, 24. 240, 17.
 ἀμύελος 32, 5. 116, 20. 334, 24. II 119, 21. 172, 11.
 ἀμύητος II 196, 15.
 ἀμυντήριος 2, 13. 3, 9. 21, 19 (ὄπλον). 22, 3, 14. 129, 4 (κέρας). 478, 5 (πρόβλημα). II 269, 10.
 ἀμφιάζειν 248, 23.
 ἀμφιβληστροειδής (χιτών) 463, 14. II 56, 19. 57, 14. 58, 12 (σῶμα). 60, 14. 61, 6.
 ἄμφοδος II 377, 20.
 ἀναγκαίως 355, 21. 443, 22. 490, 23. II 371, 9.
 ἀναγλύφειν II 425, 19.
 ἀναθεῖν II 4, 8. 178, 7.
 ἀναθυμιάσις 361, 17. II 155, 8 (ἡ ἐκ τῶν χυμῶν).
 ἀναισχυντεῖν II 84, 1. 444, 24.
 ἀναισχύντημα II 85, 8.
 ἀνακλᾶν 31, 23. 90, 13. 105, 24. 107, 19 (εἰς τοῦπίσω). 133, 22. 23. 166, 23. 349, 16, 17. 354, 18. 404, 19. 492, 20. 493, 1.
 ἀνάκλασις 492, 24. 493, 5, 20. II 232, 8.
 ἀνακλίνειν 134, 5. 350, 1. 494, 23. II 361, 24.
 ἀνακνύεσθαι 494, 23. 495, 23.
 ἀναλέγεσθαι (legere) 267, 20. 437, 11.
 ἀναλόγως II 3, 4.
 ἀναμετρεῖν II 210, 7.
 ἀνανεύειν II 200, 8. 204, 1. 205, 9. 208, 6, 13 (τὴν κεφαλὴν).
 ἀνάνευσις II 208, 21.
 ἀναξηραίνειν 388, 24.
 ἀναπνευστικός 300, 15. 302, 26. 307, 18, 20, 25. 381, 16, 19. 382, 14. 384, 7. 444, 12. 475, 13. II 147, 26, 28. 361, 4.
 ἀναπνοή II 4, 16.
 ἀνάπτειν (τὰς ἀρχάς) 51, 4 v. l. 109, 8 v. l. 365, 24. 366, 3, 11. II 107, 12, 14 (v. l.), 26.
 ἀναπτύσσειν 350, 2.
 *ἄναρμος II 440, 15.
 ἀνάρμοστος II 340, 6.
 ἀναρρηγνύναι II 139, 11 ἀνερρηκτο, 6 ἀνερρωγὸς τὸ στόμα.
 ἀναρριχᾶσθαι 153, 16. II 367, 5.
 ἀναστομοῦν 240, 1. 269, 14. 343, 13. 361, 3. 371, 6, 10, 27. 373, 8, 11, 17. 392, 9. 396, 13. II 327, 13.
 ἀναστόμωσις 201, 5. 358, 27. 359, 12, 14, 18. 360, 5. 366, 16. 369, 18. 370, 13. 374, 8. 378, 26. II 318, 12.
 ἀνάτασις II 279, 20, 23. 370, 20. 372, 23.
 ἀνατιτράναι II 425, 20.
 ἀνατομή 43, 17. 66, 25. 71, 5, 13, 22, 23. 86, 16. 87, 22. 113, 21. 168, 5. 187, 6. 217, 20. 259, 1. 277, 22. 314, 15. 337, 22, 25. 341, 8, 16. 345, 6, 15, 22. 346, 13. 347, 27. 368, 15. 369, 19. 489, 13. 491, 16. 495, 10. II 33, 20. 70, 23. 104, 11. 180, 13. 182, 3. 184, 4. 286, 24. 304, 20. 305, 4. 329, 11. 337, 6. 341, 6, 22. 342, 7. 346, 20. 355, 10. 363, 13. 414, 17.
 ἀνατομικός adj. 253, 19. 348, 17. II 121, 6 (ἐνδρες). 401, 9. 412, 25. 71, 3 (πραγματεῖται). 72, 4 (βίβλοι), 7 (ἐγχειρήσεις). II

- 402, 6. *ιατροί* 142, 23. subst.
66, 9. 70, 13, 24. 72, 9, 14, 24.
84, 19. 86, 5. 101, 5. 111, 14.
142, 23. 165, 3. 168, 23. 170, 7.
402, 12. 410, 8. 418, 27. 420,
14. 428, 23. 433, 3. 461, 17.
463, 11. 472, 24. 476, 19. 483,
18. II 9, 3. 28, 20. 53, 14. 83, 3.
90, 5. 119, 19. 120, 13. 167, 9.
177, 18. 197, 27. 266, 25. 290, 4.
323, 17. 328, 16. 352, 2. 367,
25. 395, 19. 403, 10. 404, 23.
ἀνανξής II 159, 24. 160, 3 (*θρίξ*).
161, 17, 21. 362, 25.
ἀναχρέμπεσθαι II 91, 13. 147, 5.
ἀνάψυξις 303, 10. 351, 5. 396, 8,
15. 383, 20. 447, 20. 450, 14.
ἀνδραποδοκάπηλος 18, 6.
**ἀνέλικτος* 253, 18; cf. *ἀνεξέ-*
λικτος Sext. Emp.
ἀνενοχλήτως II 260, 8.
ἀνεξέλεγκτος 345, 10.
ἀνεξέταστος 64, 17.
ἀνεξήγητος 85, 20. 488, 2. II
93, 8.
ἀνεξίκαστος 245, 17.
ἀνεπίμικτος II 187, 1.
**ἀνεπισκότητος* II 96, 9; cf. *ἀνε-*
πισκότητος.
ἀνερμάτιστος 108, 10.
ἀνέρπειν 153, 21.
ἀνευρόνειν 206, 12. 231, 12. II
289, 12. 344, 9.
ἀνθέλκειν 99, 12.
ἄνθος (*vinī*) 197, 25.
ἄνικμος II 40, 20.
ἀνίσχειν 347, 23. 395, 7. 397, 21.
II 79, 22. 159, 22 (*ἐκ γῆς*), 26.
160, 7, 13. 246, 25. 390, 10.
ἀνόθεντος 272, 19.
ἀνοίγειν: *ἠνεώχθησαν* II 298, 5.
ἀνοιδίσκεσθαι II 307, 18.
ἀνοικίζειν II 349, 21.
ἀντανγείν 133, 18 (Emped.)
ἀντεισφέρειν 324, 19. 475, 21.
ἀντεκπέμπειν 357, 20.
**ἀντεκρεῖν* 336, 2.
ἀντέμβασις II 53, 7.
ἀντέρεισις 137, 7.
ἀντιβατικός 23, 12.
ἀντιθερμαίνειν 440, 4, 7, 10.
ἀντικαθίστασθαι 23, 5. 285, 23.
ἀντικρό 269, 10. II 413, 22. *κατ' ἄ.*
ἀντιληπτικός 6, 23 (*ὄργανον*).
7, 15. 10, 25. 11, 18. 33, 21. 44,
19. 80, 6, 11, 21, 23, 24. 93, 8.
134, 26. 140, 22. 143, 17, 23.
144, 3, 5, 9. 159, 7. 160, 19.
161, 8. 172, 4. 184, 21.
ἀντίληψις 9, 20. 13, 23. 17, 16.
20, 5. 21, 4. 32, 13. 82, 7. 93, 9.
140, 24. 141, 14, 22. 145, 3.
161, 9. 179, 1.
ἀντιμηχανᾶσθαι 25, 18.
ἀντιπαρέχειν 324, 18.
ἀντιπίπτειν II 447, 15.
ἀντιπράττειν 194, 5. 350, 5. II
226, 20. 281, 21. 340, 2.
ἀντιστηρίζειν 158, 9.
ἀντιστρέφειν II 444, 9.
ἀντίστροφος 427, 2 (*θέσις*) subst.
II 451, 24.
ἀντιστροφῶς 288, 24.
ἀντίτονος 252, 20.
ἀντιφράττειν II 470, 3.
ἀντίχειρ 36, 23. 58, 6, 15. 73, 4.
ἀννπόδετος 3, 2.
ἀνωτέρω 50, 25. 176, 19. 204, 4.
255, 18. 266, 7. 269, 3, 22. 287,
7. 313, 4. 396, 12. II 418, 17.
ἄξια 40, 9. 270, 19. 278, 1, 9. 423,
11. 490, 20. II 189, 8 (*κατὰ*
τὴν ἄ.). 116, 15. 225, 1 (*κατ'*
ἄ.). 329, 8. 376, 5. 377, 15.
409, 19. 427, 11.
ἄξων 417, 10, 19, 22. 421, 7, 12.
II 95, 16, 22. 96, 20, 23. 101, 13.
102, 20. 103, 21.
ἀόρατος 332, 16, 21. II 100, 8.
ἅπανταχῇ II 272, 7.
ἅπανταχόθεν 477, 6.
ἅπανταχόσε II 193, 8. 349, 18.

- ἀπάντη 99, 12. 295, 23.
 ἀπαραιπόδιτος 212, 14.
 ἀπαρέγκλιτος II 280, 16 (φοραί).
 370, 16 (ἐκτασις), 19 (ἀνάτασις).
 ἀπαρεγκλίτως II 369, 14 (ἐκ-
 τέτακεν).
 ἀπερισκέπτως 260, 2. 259, 24
 (-ότερον).
 ἀπευθύνειν 430, 27.
 ἀπευθυμένον (ἐντερον) 243, 12.
 246, 5. 253, 24. 287, 1. 291, 13.
 297, 25. II 261, 1. 297, 5.
 328, 19. 334, 19.
 ἀπλανές (τὸ τῆς ἔδρας) 305, 10.
 ἀπλατής II 184, 24.
 ἀπληκτος 252, 23.
 ἀπνευστί 294, 15. 302, 20 (ἔχειν)
 409, 10.
 ἄπνους 304, 22.
 ἀποβλάστημα 163, 13. 167, 3.
 171, 10. 178, 23. 179, 17. 310,
 12. 331, 4. 336, 23. 363, 15.
 364, 10. 369, 3. 376, 18. 390,
 21. 420, 17. II 30, 18. 48, 8.
 120, 14. 215, 19. 264, 24. 315, 6.
 391, 20. 392, 3. 425, 6.
 ἀποβλάστησις 465, 10, 24. 467, 10.
 II 11, 3. 87, 12. 421, 19. 431, 1.
 ἀποδείκνυσθαι 14, 16 συγγράμ-
 ματα v. l.
 ἀποδεικτικός II 196, 10 (μέθοδος).
 ἀπόθεσις 245, 15. 458, 11 (χώραν
 τῆς ἀποθέσεως).
 ἀποίκιλος 488, 23.
 ἀποθραύειν 21, 5. 29, 6. II 226, 5.
 ἀποκλίνειν 347, 23. II 208, 2.
 ἀποκριτικός 201, 17. 242, 16 (δύ-
 ναμις).
 ἀποκρήσις 295, 14. II 287, 5.
 356, 22. 359, 19. 364, 4.
 ἀπονυλίνειν 431, 11. 495, 8,
 ἀπολείπειν (desinere) 15, 21 ὅθεν
 λέγοντες ἀπελίπομεν. 27, 26.
 45, 7. II 225, 17.
 ἀπολεπτύνεσθαι 146, 21, 23. 466, 7.
 II 53, 3.
 ἀπολιμπάνειν 217, 2.
 ἀπομύττεσθαι II 91, 9, 11. 147, 4.
 ἀπονέμῃσις 310, 18. 419, 15. II
 45, 8 (ἀμυδρά). 413, 7. 418, 17.
 425, 2. 427, 21.
 ἀπονευροῦσθαι 82, 22. II 82, 4,
 ἀπονέυρωσις 33, 14 (μυῶν τένων
 ὀνομάζεται). 41, 6. 42, 14. 115,
 18, 24. 166, 16. 289, 27. II 61,
 14. 87, 8. 120, 25. 121, 4. 281, 4.
 284, 7. 372, 15. 405, 16.
 *ἀποπάτησις 212, 3. 245, 18.
 294, 14.
 ἀπόστασις 164, 9 (τὸ μήκος τῆς
 ἁ.). 179, 9. 450, 7. II 37, 16.
 ἀποστέρειν 209, 9. 285, 27. 324, 1.
 467, 1. II 80, 16. 245, 6.
 ἀποσχίδες II 13, 16. 45, 11. 15.
 ἀπόσχισις II 44, 21.
 ἀποτίκτειν II 2, 14. ἀποτεχθέντα
 ζῷα 368, 3.
 ἀποτέμνεσθαι 285, 18. 300, 7.
 309, 20. 331, 26 v. l. 355, 26.
 ἀποτρέπεσθαι 72, 11 (ὅθεν ὁ
 λόγος ἀπετράπετο). II 327, 9.
 ἀποφράττειν 335, 21. 410, 17, 18.
 II 147, 20 (τοὺς πόρους τῆς
 ῥινός).
 ἀποχεῖν 302, 22. 386, 15. 396, 19.
 410, 10. II 13, 24.
 ἀπόχυνσις 301, 9. 447, 24.
 ἀπροαίρετος II 84, 6 (κίνησις),
 19 (ἐνέργεια).
 ἀπτικός 80, 11, 12, 25 (ὄργανον).
 II 381, 9.
 ἀπτός 80, 16 (διαφοραί), 26 (ποιό-
 τητες). 277, 19.
 ἀπρονόητος (pass.) 409, 24. ἀπρο-
 νοήτως 369, 13.
 ἀπωτέρω II 15, 7. ἀπωτάτω
 385, 11.
 ἀράχνη II 95, 4, 9 (araneae filum).
 ἀράχνιον II 75, 12 (araneae tela).
 ἀραχνοειδής II 267, 13. 355, 8.
 ἀραχνώδης II 57, 13.
 ἀργιλλώδης II 161, 24 (γῆ).

- ἀργός 68, 9. 111, 24 (σάρκες).
112, 6, 9. c. genit. II 145, 4
(ἀ. χρείας). ἀργῶς (ἀπεφή-
ναι) 11, 24. 23, 2. 85, 15.
232, 24. 246, 22 (οὐκ ἀ. παρ-
ήλθε). 267, 21. 299, 14. 360, 6.
II 124, 2. 251, 15. 403, 18,
alibi.
ἄρδην 260, 26 (ἀ. ἀνατρέπεσθαι).
ἁρμονία II 5, 10. 89, 3. 98, 14.
135, 8 (ὁστῶν). 218, 17.
ἄρραφος II 177, 18. 179, 14.
ἄρρενογόνος II 309, 7, 11.
ἄρρεπής 355, 16 (ἀκλινής τε καὶ
ἀ.). II 209, 10. 227, 21. 237, 23.
ἄρρηκτος 252, 23. II 187, 10.
ἄρρηθμος II 152, 17.
ἄρτημα II 353, 18 (πρὸς τὴν
μῆτραν).
ἀρύεσθαι II 15, 6 (τροφήν).
ἀρχιτέκτονες 416, 2.
ἀρχιτεκτονικοί 484, 10.
ἀρύταινα 402, 14.
ἀρταινοειδής 402, 11. 404, 19.
405, 3. 406, 7 (χόνδρος). 408, 4.
409, 16. 413, 7, 28. 414, 15. 427,
2, 16. II 387, 11.
ἄσθμα II 147, 24.
ἀσκαλαβώτης 132, 25.
ἀσκαρδαμντί II 67, 25 (τὸν ἥμιον
θεάσασθαι).
ἀσκέπαστος 136, 15 (πόδες). 210,
13. 460, 23. II 62, 17. 75, 15.
119, 8. 199, 12.
ἄσκεπτος 266, 22 (inexploratus)
II 182, 6 (παρὰ λιν).
ἀσπάλξι II 297, 26. 299, 11.
ἄσπονδος II 195, 15 (πόλεμος).
ἀστακός 442, 9.
ἀστέγαστος 130, 19.
ἀστήρικτος 30, 9. 106, 3, 22. 108,
10. 151, 12. 252, 18. 314, 13.
423, 8. 476, 11. II 92, 12. 127, 3.
232, 16. 270, 21. 276, 15. 407, 5.
413, 16.
ἀστράγαλος (talus) 145, 13, 18.
146, 4, 5, 23. 150, 5. 180, 23.
181, 10. 182, 7. 184, 13. II 142,
22. 147, 7. 149, 26. 170, 15.
239, 22. 409, 25.
ἀσύμπτωτος 331, 4 (ἄθλιπτα
κ. ἀ.).
ἄσφονκτος 371, 20.
ἄσχημοςύνη 58, 11.
ἄσχιτος 6, 27. 7, 1. 26, 13.
ἄσχιλος 437, 3 (τῶν καλλίστων).
ἀτάρβητος 135, 18 (Emped.).
ἀτενές II 68, 2 (ἀποβλέπειν).
ἄτμητος 1, 12. 25, 3.
ἀτμοειδής 273, 5.
ἀτμώδης 214, 9, 17. 226, 1. 234,
10. 328, 14, 17, 22. 329, 1, 12, 20,
23. 358, 6. 362, 24. 363, 1. 378,
22. 390, 16. 395, 14, 25. 464, 15,
22. 469, 17. II 2, 18. 3, 8. 4, 2, 8.
ἄτομος adiect. II 307, 24 (ζῶον)
subst. II 131, 18. 132, 4. 133,
17, 22. 134, 4, 9. 135, 5, 16. 136,
7, 27. 137, 17, 19. 138, 18. 140, 2.
440, 15.
ἀτρέμα (ante consonantem) 75,
11. 136, 20. 158, 6. 307, 12.
406, 22. 408, 22. II 205, 9.
237, 3. 309, 13. 387, 14. 391, 23.
ἀτρέμας (ante vocalem) 75,
14. 90, 5. 113, 12. II 205, 19.
238, 12, 21. 274, 12. 277, 7.
278, 23.
ἀτρεμεῖν 77, 3.
ἄτριπος 169, 26. 205, 16.
ἄτριχος 72, 14. 80, 4. 81, 1.
ἀτροφεῖν 54, 23. 340, 26.
αὐαίνειν II 144, 14.
Augmentum: ἀναμέμικτο 200, 6.
ἀνατέτατο 249, 1. ἀντιτέ-
τακτο (v. l.) 8, 21. 16, 17. κε-
χώριστο 1, 7. συντέτακτο (v. l.)
94, 3. γεγόνεσαν 21, 3, 9. ἐπι-
λέληστο (v. l.) II 233, 21. ὑπο-
πεφύκει 297, 24. διατετάκει
II 71, 23. πεπλήρωτο II 71, 26.
αὐγοειδής 177, 19. 464, 14, 19.

- 465, 20. Π 66, 2, 15. 70, 12.
74, 10. 384, 16.
αὐλὼν 231, 12.
αὐτοδίδακτος Π 365, 8, 26.
αὐτοκίνητος 196, 15. 491, 2, 3.
αὐτομάτως 342, 14. Π 160, 18.
200, 20.
αὐτοπτικός 370, 8 (πείρα).
αὐτόπτης 86, 4. 307, 10. Π 296,
17. 325, 6.
αὐχὴν 198, 13. (τῆς κόσσεως)
246, 4. Π 358, 23. (τῶν μη-
τρῶν) 298, 1. Π 289, 9. 290,
10. 319, 6, 25. 323, 17. 354, 17;
20. 355, 1. 364, 6, 10. (τῆς
ὁμοπλάτης) Π 270, 18. 276, 22.
ἀφροσύνη Π 110, 22 (τῷ τοῦ
δαίμονος προστάγματι).
ἀφρακτος Π 154, 18.
ἀφροδίσις 124, 6 (συνουσία).
Π 287, 1 (ὁμιλία). 301, 23.
320, 17. 332, 4. τὰ ἀφροδίσια
Π 144, 5. 313, 18. 319, 9, 19,
24. 323, 1.
ἀφροῦρητος 87, 1. 112, 10. 181,
25. 188, 18. 248, 11. 274, 13.
Π 125, 6. 243, 4.
ἀφρώδης Π 315, 20. 360, 27.
ἀφύλακτος 130, 19.
ἀχθοφόροι 196, 1.
ἄχρι c. genit. saepissime, sem-
per post consonantes, e. g.
38, 9. 89, 25. 156, 17. 167, 21.
190, 3. 214, 25. 268, 16. 287, 18.
310, 24. ἄ. πολλοῦ Π 367, 11.
ἄ. πλείστον 302, 19. 423, 21.
Π 81, 12. 114, 1. 139, 6. 360, 3.
ἄ. παντός 221, 6. Π 220, 25.
ἄ. τινός 84, 11. 372, 2. Π 168,
23. 303, 25. ἄχρι ἂν 296, 24.
v. l. ἄχρις ἂν 265, 10 v. l.
Π 348, 3 v. l.
*ἀχλύωτος 205, 20.
ἀχώριστος Π 165, 7.
ἄψανστος 81, 6.
βάδισις 123, 14. 129, 20. 133, 6.
137, 1, 3. 138, 21. 142, 4. 149,
15. 152, 19. 154, 20. 167, 20.
179, 3. 183, 1. 184, 1. 191, 18.
Π 193, 19, 21. 272, 2. 366, 23.
369, 6, 7.
βαδιστικός 93, 8. 134, 26. 135, 1.
136, 21. 139, 11. 143, 20. 149,
10. 175, 23. 184, 18, 23. Π
442, 13.
βαθμῖς 104, 22. 105, 11, 14, 22.
106, 7, 10, 17.
βαλλάντιον 404, 25.
βάσιμος 323, 26. 467, 25. Π 6, 16.
βάσις 346, 8 (τῆς καρδίας). 406,
10. 487, 15. (ἐγκεφάλου) Π 10,
13. 29, 5, 20, 23. 428, 22 (παρ-
εγκεφαλίδος). 13, 14 (ὧτων).
20, 8 (ἀδένος). 145, 25 (γαρ-
γαρεῶνος) 132, 10. 133, 1. 143, 10
(ὀδόντων). 22, 16, 19. 23, 11
(γλώττης).
βδάλλειν 202, 22.
βέβηλος Π 196, 6, 10 (c. genit.).
βελονοειδής 430, 14. Π 120, 16.
βλαιοσύνη 154, 18.
βλαίσωσις 156, 19.
βλάστησις 197, 3.
βλέννα 470, 24.
βόθυνος (ἐν τῇ καρδίᾳ) 361, 11.
βορβορώδης 177, 15 (οὐσία).
βόσκημα 174, 5 (de hominibus).
βουβών 155, 22. 190, 10. Π 369,
22. 373, 9. 423, 6, 19. 427, 6.
βράγχια 323, 24. 383, 22.
βραγχώδης 388, 19. 389, 7 (φωνή).
βραχεῖ (τινι) 8, 12. 493, 22. Π
29, 11. 175, 9. 222, 6. 226, 19.
338, 2. πρὸ βραχέως Π 470,
20. διὰ βραχέων Π 427, 16.
διὰ βραχυτάτου Π 426, 23.
δ. βραχυτάτων 170, 3.
βραχέως Π 344, 6 (v. l.). 374, 10.
βραχύνειν 282, 26.
βραχυσκελής 132, 27.
βραχυχρόνιος Π 291, 4.

- βρόγγια 389, 13.
 βρόγχος 377, 1. 400, 25, 26.
 βροῦμα II 145, 19.
 βύθιος II 406, 17. 407, 15.
 γάγγλιον II 396, 6.
 γαμπρός 128, 23.
 γαργαρέων 382, 5. II 145, 19.
 147, 1, 9. 346, 8.
 γαστριμαργία 241, 1 (Plato).
 γαστρίμαργος 241, 5.
 γαστροσπημία 168, 24. II 409, 20, 24.
 γαῦρος 2, 3.
 γειννῖαν 225, 2. 231, 8. II 5, 21, 27. 136, 26. 240, 23.
 γειννίσις 151, 20. 225, 21. 327, 2. 356, 23. 478, 11. II 26, 6. 69, 15. 335, 3. 391, 5.
 γεννᾶσθαι (= activ.) II 186, 28. 406, 15.
 γεννητικὰ μόρια 63, 24. 276, 1. 441, 16. II 274, 16. 293, 6. 299, 13. 306, 4. 307, 10, 14. 313, 9, 22. 329, 10. 330, 4. 14. 331, 13. 332, 8. 346, 12. 423, 11.
 γεννητός II 158, 10 v. l.
 γενετικός II 22, 22 (νεῦρον) 24, 2, 21 (αἰσθησις).
 γίγνεσθαι: γενηθῶσι II 132, 22. 302, 15. 354, 5. γενηθείς 153, 6. 154, 15. 283, 3. 304, 15. 328, 8. 329, 11. 353, 18. 410, 19. 475, 14, 23. II 11, 22. 132, 18. 147, 19.
 γλαύκωσις II 74, 20.
 γλεύκιος οἶνος 198, 5.
 γληνοειδής 97, 10. 109, 11 (κοιλότης).
 γλίσχρος (gen. fem.) II 262, 15. 288, 14. 316, 3.
 γλουτία 491, 23. 492, 2, 5, 8, 18. 494, 22. 495, 7, 10.
 γλωττα ἀύλοῦ 407, 26. 408, 6, 13.
 γλωττίς 409, 6, 8, 18, 25. 410, 4. 411, 17, 19. 412, 9, 23. 426, 8.
 γλωττοκομῆλον 416, 20, 24 (ὀργανικόν, μηχανικόν).
 γλωχίς 348, 22.
 γνύξ 186, 6.
 γομφίοι II 130, 6. 132, 12. 133, 13. 136, 12. 138, 10. 139, 6, 22.
 γόμφος II 5, 8. 135, 2.
 γομφοῦν II 135, 4.
 γονόρροια II 319, 11, 15.
 γραμμικός II 110, 23 (θωρημα). 195, 12 (λόγος).
 γραῦς μῦθος 187, 3.
 γραφικός ἀνὴρ 59, 10.
 *γραφιοειδής 430, 13. II 120, 15.
 γρίφος 3, 13.
 γωνιοειδής II 267, 26 v. l.
 γωνιώδης II 218, 22.
 δαμάζεσθαι (act.) 2, 25. 123, 19.
 δασύνειν II 160, 10, 18.
 δειγμα 174, 16. 327, 10. 295, 3 v. l. II 49, 8.
 δειξις II 203, 3, 6.
 δεκαδύο 435, 4.
 δέλεαρ II 286, 10.
 δέον 392, 25. 446, 14.
 δερματώδης II 46, 10. 164, 24. 165, 9. 297, 19.
 δέσις II 143, 18. 186, 14.
 δεσμοῦσθαι 285, 26. II 47, 12. 183, 20.
 δημιουργία 57, 24. 232, 4.
 δημιουργικός 1, 17. II 185, 4 (τέχνη).
 δημιουργός 1. adiect. 192, 6. 203, 16. II 286, 26. 369, 18. 2. subst. a. (= creator) 47, 24. 49, 11. 177, 12. 182, 9. 196, 23. 175, 8 (πάντων) 286, 6. 327, 5. 340, 6. 343, 5. 344, 4. 399, 19. 420, 7. 423, 17. 486, 20. II 17, 18. 27, 5, 26. 38, 20. 49, 8. 58, 3. 62, 7. 81, 19. 93, 7. 134, 6. 137, 3, 9. 160, 5. 161, 2, 20. 164, 22. 165, 24. 169, 1. 200, 21. 243, 11. 295, 7, 11. 299, 21.

- 301, 15. 329, 12. 340, 24. 437, 21. 443, 22. 446, 7. 447, 20. 448, 12. 449, 13. ἡμῶν 88, 17. 227, 14. 231, 7. 332, 8. 347, 12. 351, 9. 389, 9. Π 18, 9. 25, 18. 70, 8. 77, 5. 111, 5. 139, 2. 149, 6. 158, 2, 9, 12. 162, 9. 196, 19. 341, 8. 342, 4, 12. τῶν ζώων 328, 23. 412, 25. 418, 25. 473, 13. Π 66, 6. 161, 8. 415, 14. b) (= artifex) 12, 1. 73, 12. 116, 7. 176, 8. 196, 18. 479, 18. 494, 10. Π 86, 18. 152, 18. 295, 11. 359, 24. 364, 24. 425, 19. 448, 15.
- διαβιβρώσκειν 279, 19. Π 243, 24.
- διαβρέχειν 412, 13.
- διάβροχος 384, 18.
- διάβρωσις (ἀγγείου) 378, 26.
- διαβρωτικός 387, 20 (πῦον).
- διαγλύφειν Π 448, 14, 17.
- διαγνωστικός 278, 19. 463, 24. 469, 10.
- διάδοσις 228, 10. Π 56, 15.
- διάζωσμα 487, 1.
- διαίρεσις 86, 3. 111, 20. 487, 7. Π 72, 25. 290, 3. 325, 6. 332, 9. 358, 8.
- διάκενος Π 316, 22.
- διακριτικός 276, 4.
- διαλεκτικός 460, 26 (ὄργανον). Π 23, 22. ἀνὴρ 340, 9.
- διάμετρος Π 111, 24, 25. 203, 14 κατὰ διάμετρον. 433, 20 ἐκ διαμέτρον.
- διαμονή Π 286, 6.
- διαναπαύειν Π 42, 6 τὸ συνεχὲς τοῦ λόγον.
- διανταῖος 417, 5.
- διαξεῖν Π 64, 11 (κέρατα).
- διαπεραίνεσθαι 70, 21 λόγον.
- διαπονεῖν 55, 23. 83, 20.
- διαπορθμεύειν Π 57, 2.
- διαπτύειν 341, 16.
- διαπτύσσειν 411, 5.
- διασημαίνειν intr. 303, 13 (σφην-μός).
- διασεῖν Π 134, 24.
- διασκεπτεσθαι 30, 4.
- διασκοπιεσθαι 223, 7 v. l.
- διασπονδάξειν Π 1, 10.
- διάστασις 7, 6 (τῶν δακτύλων) 94, 9. 215, 20. 251, 7. 282, 1. 300, 7. 303, 19, 25. 322, 1. 330, 7. 349, 15. 372, 15. 386, 9. 398, 14, 16, 22. 399, 3. 417, 20. 490, 11. 492, 18. Π 42, 12. 71, 6.
- διαστολή 235, 26.
- διάταξις Π 133, 17 (ὀδόντων).
- διατετραίνειν Π 3, 3.
- διατιτράναι Π 25, 20. 401, 10.
- διατίτρασθαι Π 242, 22. 243, 16. 246, 14. διατιτράμενον 86, 26. Π 27, 18. 129, 5. 131, 3. 252, 23. διέτρησε Π 5, 18. 24, 11, 14. 69, 23. 243, 19. 250, 21. 426, 2. διατρήσαι Π 247, 8.
- διατέτρηται 473, 4. Π 8, 17. 91, 10. διετέτρητο 105, 23. Π 11, 10. 129, 15. 362, 10. διατετρημένον Π 46, 24. 76, 2. 6. 206, 9. διατρηθῆναι Π 129, 13. διατρηθεῖς Π 251, 1. διατρηθεῖσα Π 11, 8.
- διάτρησις 362, 11. 470, 16. Π 17, 14. 22, 12. 39, 27. 41, 10, 15.
- διατυποῦν 487, 23.
- δίανλος 331, 9. 417, 24. 418, 1. 420, 19, 21. 421, 15. Π 378, 19. 389, 9.
- διάφραγμα 211, 13. 212, 1. 229, 23. 231, 1. 291, 26. 292, 20. 293, 10. 299, 6. 303, 25. 309, 24. 310, 20, 24. 321, 12, 16. 361, 12. 362, 10. 413, 14. 434, 9. 444, 26. 447, 5. 449, 4. Π 254, 17, 20. 326, 12. 405, 23.
- διαφράττειν 291, 26. 292, 4. 304, 7, 24. 305, 23. Π 164, 4. 268, 5.
- διαφυσᾶν 372, 25. 411, 17. Π 336, 10.

- διαφύεσθαι* 228, 6.
διάφυσσις 236, 17, 19. II 57, 13.
 60, 24. 83, 5. 180, 21. 356, 2.
διαψύχειν 225, 19.
διθύμια 491, 22. 492, 1.
δίδυμος (= ὄρχις) 491, 23. II
 321, 1. 323, 22. 335, 25.
διδυμότης 481, 18.
διείργειν 304, 7. 447, 2. 461, 18.
 483, 13. II 118, 11. 198, 25.
διεκβάλλειν 417, 16. II 25, 22.
 30, 8. 406, 22. 407, 26.
διεκπίπτειν II 14, 6. 30, 16. 96,
 25 (διὰ). 417, 17. c. genit.
 41, 12. 460, 9. II 22, 6. 24, 13.
 45, 7. 96, 25. 108, 21. 252, 9.
 466, 2. c. acc. 41, 21. II 16, 28.
**διέκτροσις* II 72, 13.
διεξέρχεσθαι 214, 17. 240, 12.
 256, 15. c. genit. 92, 9. 279,
 13. c. acc. 126, 1. 200, 4. 229,
 18. 231, 10. 311, 21. 319, 12.
 II 14, 7, 21. 390, 7. 417, 4, 13,
 23. 418, 12. 422, 6. 423, 19. 424,
 4, 20.
διεσπασμένως II 375, 17.
διευρύνειν II 24, 12. 72, 8. 289,
 19. 325, 2. 345, 5.
διέχειν (pertinere) 304, 20.
διηνεκής 233, 1. 447, 8, 21. τὸ
 διηνεκές τῆς κινήσεως 327, 3.
 II 433, 19.
διικνεῖσθαι 34, 12. 327, 3. II
 7, 7.
δίπτασθαι 326, 11. II 288, 24.
δίκρους 78, 25. 100, 8 (τένων).
 II 29, 2. 39, 27. 230, 20, 26.
 231, 10. 235, 21. 245, 23 (ἀπό-
 φνσις).
δικτυοειδὲς πλέγμα 224, 15. 394,
 3. 452, 2. II 10, 10. 12, 22. 13,
 12. 14, 18. 16, 18. 22, 11, 19.
 48, 24. 49, 5. 420, 15. 429, 2,
 11. 436, 13.
διοίγειν 350, 1. 493, 7. II 181, 11.
 287, 18. 319, 6. 322, 15. 400, 17.
διοιγνόναι 335, 14.
διορίζειν c. genit. II 18, 3.
διπλόη II 18, 2, 22. 430, 9.
διπλοῦν II 17, 24. 18, 15. 43, 2.
 85, 25. 156, 20.
δίπλωσις 483, 14. II 18, 10. 19,
 5. 79, 17.
δίπτυχος II 78, 25.
δισχιδής II 421, 8.
διυφαίνειν II 38, 25.
διφθέρειν II 67, 9 (λενκαί).
διφνής 430, 8. 481, 17, 20. 482, 8.
 483, 3. II 20, 25. 23, 20, 24.
 55, 1. 140, 22. 278, 27. 280, 24.
 281, 11. 348, 3.
δίχα 43, 6. 166, 20. 275, 19. 305,
 24. 312, 22. 376, 5. II 390, 17.
 426, 14. 428, 8, 20.
διχάζειν II 313, 24.
διχῶς 307, 21.
δόκησις II 11, 11 (ἦν), 18 (-ιν
 παρέρχον).
δυναμικός 486, 16.
δυσαισθητός 172, 9. 179, 23. 279,
 21. 468, 25. II 145, 15.
δυσανάτρεπτος 427, 8.
δυσανόσπαστος 228, 15.
δυσεκκρίτως II 89, 22.
δυσεντερία 279, 8. 283, 24.
δυσεντερικός 242, 25 (παθή-
 ματα).
δυσθεώρητος 51, 11. 266, 15. 267,
 10. 274, 22. II 44, 25. 45, 3, 10.
**δύσθλαστος* II 168, 7.
δύσθρανστος II 168, 8.
δυσίατος 387, 24.
δυσκαμπής II 92, 10.
δυσκατόρθωτος II 365, 1.
δυσκένωτος II 433, 14 v. l.
δυσκίνητος 185, 23. 270, 9. 326,
 9. 334, 21. II 92, 10. 142, 3.
 200, 24. 213, 2. 361, 5.
δύσκολος II 161, 14.
δύσλυτος II 5, 9. 174, 19. 433, 22.
δυσπάθεια 22, 17. 29, 3, 13. 32,
 8. 87, 8. 92, 13, 17. 95, 8. 117,

8. 119, 19, 21. 135, 11. 136, 2, 11. 168, 22. 207, 14. 225, 3, 6. 229, 8. 242, 16, 23. 243, 7. 275, 13. 306, 15. 319, 26. 320, 4. 386, 24. 462, 13, 15. 466, 3. 468, 20. 469, 13. 495, 13. II 39, 10. 63, 1. 77, 20. 78, 17. 170, 13, 21. 175, 19. 178, 3. 179, 22. 212, 9. 213, 13. 214, 3. 247, 5. 250, 23. 355, 13. 356, 7.
- δυσπαθής* 29, 4, 15. 35, 25. 130, 18. 204, 17. 207, 25. 248, 25. 319, 18. 343, 14. 385, 18. 386, 26. 400, 13. 468, 4. 485, 5, 14. II 34, 14. 35, 17. 127, 17. 152, 9. 183, 23. 212, 21. 214, 21. 227, 11. 234, 21. 351, 17 alibi.
- **δυσπερίτρεπτος* 80, 3, 7. 157, 10, 23. II 163, 8.
- δύσρηκτος* II 356, 13.
- δύστηκτος* II 92, 21.
- **δύστρωτος* 3, 4 opp. *εὐτρωτος*.
- δύσφορος* 181, 26. II 171, 23. 442, 16, 23, 24. 443, 10.
- δύσφραστος* 42, 8. II 295, 16. 296, 14.
- δυσφώρατος* 89, 3.
- δυσχεραίνειν* II 93, 4. pass. 92, 25.
- δυσχηρησσία* II 338, 16.
- δύσχηρηστος* II 151, 19, 23. 338, 13, 17, 24.
- δυσχωρία* 126, 1. 135, 13. 138, 9, 15, 25.
- ἐγγλύφειν* 31, 16. 86, 18. II 113, 24. 198, 22. 216, 15. 242, 6. 269, 1.
- ἐγγὺς ἀδύνατον* 349, 8.
- ἐγκαιρος* II 37, 20. 287, 9.
- ἐγκαλῆσθαι* 116, 4 (*ἀτεχνίας*).
- ἐγκανθίς* II 91, 26.
- ἐγκάρσιος* femin. 283, 15. 289, 7.
- ἐγκαταβαίνειν* c. dat. 84, 12. *εἰς* 104, 25.
- ἐγκεῖσθαι* 149, 27. 294, 4. 402, 18. 416, 27. II 4, 22. 127, 2. 178, 21. 179, 7. 180, 3, 8.
- ἐγκεφαλίτης* 454, 19, 21 (*μυελός*).
- ἐγκλίνειν* II 208, 20 (intr.). 279, 20, 22. 370, 19. II 191, 22. 209, 9. 268, 6. 387, 12, 16, 25. 391, 23. 402, 1.
- ἐγκλισίς* 433, 4. II 189, 13. 206, 6. 280, 3. 391, 18.
- ἐγκράνιον* 461, 16. 483, 8.
- ἐγκρανίς* 483, 8.
- ἐγκρατῶς* 185, 9 (*ἴστασθαι*).
- ἐγγρονίζειν* c. dat. 439, 17. II 317, 8.
- ἐγχορεῖν* c. acc. II 183, 17. 232, 7 (*ἐπίδοσιν*). 233, 5 (*τομήν*).
- ἐγχώριος* 330, 4 (*θερμότης*).
- ἔδρα* (podex) 238, 15, 21. 239, 3. 241, 4. 286, 22. 287, 7, 9. 288, 4. 289, 3. 291, 4, 14, 17. 295, 23. II 162, 8. 259, 9. 338, 11. 357, 17.
- ἐδράζειν* 98, 16. 105, 12. 131, 16. 153, 12. 157, 5. 225, 8. 248, 15.
- εἰλέος* 259, 15.
- εἵπερ ἄρα* 258, 4. 468, 6.
- εἰρεσία* 52, 14.
- εἷς*: *ἐν γὰρ οὐδέν* II 337, 18.
- ἐκατέρωκτις* 475, 15.
- ἐκάτερος*: *ἐφ' ἐκάτερα* 38, 17. 44, 6. 50, 5, 13. 115, 4. 165, 11. II 50, 21. 112, 20. 142, 2. 192, 17. 262, 10. 270, 1. 292, 9, 23. 299, 25. 338, 3.
- ἐκατέρως* 447, 22. II 278, 27.
- ἐκατέρωσε* II 194, 14. 220, 15. 234, 2. 238, 23. 239, 24.
- ἐκγλύφειν* 5, 7 (*φά*). II 212, 2. 223, 2. 243, 6. 250, 15 (*σφονδύλους*).
- ἐκείνως* 76, 17. 93, 24. II 120, 27.
- ἐκθλυψίς* 297, 14 (*τοῦ οὐρου*).
- ἐκκαιδέκατος* 433, 20. II 107, 1. 252, 16. 253, 16. 267, 2. 366, 10.
- ἐκκεῖσθαι* 22, 3, 7, 18. 130, 17. 155, 9. 422, 4. 441, 1. 467, 23.

- 478, 6. Π 77, 1. 149, 21. 150, 9. 175, 21. 178, 3. 188, 10. 275, 11. 410, 14.
ἐκκρέμασθαι Π 185, 23.
ἐκκρεμής Π 297, 17. 330, 24. 336, 17 (*ὄρχεις*).
ἐκκρισις 244, 8. 256, 13. 474, 25.
ἐκκριτικός 242, 5 (*ἐνέργειαι*).
ἐκκυλίειν Π 76, 20.
ἐκλεαίνειν Π 175, 4.
ἐκλειψις Π 67, 19, 26 (*ἡλιακή*).
ἐκλεξίς 347, 13. Π 159, 13, 21.
ἐκμαγεῖον 204, 2.
ἐκμοχλεύειν 475, 19.
ἐκμυζᾶν 351, 16. 474, 9.
ἐκπεμψις 302, 18. 349, 4.
ἐκπεριέρχεσθαι 473, 10.
ἐκπρωσις 31, 1 (*ἄρθρων*). Π 194, 4, 11. 321, 18. 335, 8.
ἐκροή 203, 13. 246, 2, 13. 265, 11, 19. 354, 10. 481, 13. Π 19, 10, 23. 359, 1. 421, 23. 445, 20.
ἐκροφεῖν 350, 25.
ἐκσις 25, 3. 28, 11. 31, 23. 32, 1. 38, 9. 50, 4. 51, 6. 53, 7. 69, 11. 73, 8. 74, 6, 22. 75, 20, 27. 77, 4. 91, 2. 102, 10. 104, 26. 105, 17. 106, 25. 107, 18. 111, 26. 112, 1. 161, 21. 169, 21. 191, 26. Π 192, 4. 369, 18, 25. 370, 17. 374, 11.
ἐκτενῶς Π 76, 3 (*τρέφειν*).
ἐκτιτρεῖν: *ἐκτρέψασα* Π 24, 9.
ἐκτρησις Π 41, 20.
ἐκτυποῦν Π 152, 24. 203, 4.
ἐκφορος (*ἵππος*) 480, 20. 489, 4.
ἐκφράττειν 474, 11.
ἐκφρύγειν Π 142, 5.
ἐκφυσᾶν 378, 9. 380, 6. 389, 22.
ἐκφύσσις 212, 3. 294, 13. 295, 13. 382, 7. 403, 19. 443, 12. 475, 18. 481, 7. Π 126, 22. 168, 5.
ἐμβολή 379, 15 (*impetus*).
ἐμπηγνύναι Π 161, 23. 269, 25.
ἐμπνευμάτωσις 214, 1.
ἐμποδίξειν c. dat. 127, 8. Π 152, 1. 199, 21. 272, 7.
ἐμπόδιον 302, 9 (*τινὸς impedimentum*).
ἐμπόδισμα 128, 4.
ἐμπρόσθιος 105, 10 (v. l.). 128, 15.
ἐμπρωσις 256, 3. Π 151, 9.
ἐμψῶν 258, 6. 398, 26. Π 72, 1.
ἐμψυσις 42, 9. 43, 14. 50, 23. 56, 4, 10, 12, 17. 57, 1. 160, 20. 190, 14. 193, 13. 198, 17. 236, 16. 267, 26. 276, 8. 285, 14. 364, 10. 482, 13. Π 130, 11. 372, 10. 420, 11.
ἐμψυξις 225, 22. 236, 6, 8. 324, 4. 449, 23. 452, 14.
ἐμψύχειν 27, 17. 235, 25. 447, 23. 448, 1. 450, 24. 451, 6, 13. Π 309, 12.
ἐναποτίθεσθαι 116, 25.
ἐνάρθρωσις (*κατ' ὅμον*) Π 270, 12.
ἐναρμόζειν 151, 27.
ἐναρμόττειν 239, 15. Π 364, 13, 15.
ἐνδελεχής 225, 20 (*κίνησις*).
ἐνδιπλοῦν 406, 24. 461, 18. Π 297, 3.
ἐνεδράζειν 150, 4. 490, 9.
ἐνελίττειν Π 40, 6.
ἐνθλίβειν 291, 18. 296, 12 (v. l.).
ἐννήγειν Π 353, 17. 354, 11. med. 108, 7.
ἐνοῦν 172, 19. 173, 8. 213, 2, 5. 215, 10. 222, 22, 24, 25. 406, 9. 480, 13. Π 32, 17. 45, 23. 54, 9. 60, 5. 61, 9. 93, 17, 23. 94, 5. 141, 11. 162, 24. 163, 1. 164, 5, 13, 19. 174, 17, 26. 176, 18. 179, 17. 348, 15. 356, 2.
ἐνοχλεῖν c. acc. 280, 2.
ἐνριζοῦν 424, 10. Π 161, 15.
ἐνστηρίζειν Π 20, 2.
ἐνσφηνοῦν 475, 20.
ἐντασις Π 340, 3, 6.
ἐντερον: τὸ παχὺ 244, 4, 7, 18. 245, 1. τὸ τυφλὸν 245, 2, 10.

GALENUS ed. Helmreich II.

30

12. τὸ λεπτόν 217, 4. 218, 23.
 244, 2. 245, 3, 12. 253, 23. 254,
 16. 255, 9. Π 15, 25. τὸ παχὺ
 245, 1. 288, 15.
 ἐντυποῦν 204, 23. 487, 27.
 ἐνυδρὸς Π 173, 8.
 ἐνυπάρχειν 206, 2. 237, 23. 296,
 5, 23. 320, 16. 321, 4. 358, 3.
 ἐνύπνιον Π 93, 5.
 ἐνωσις Π 3, 18. 22, 7. 107, 7.
 174, 19.
 ἐξαιρέτως 126, 24. Π 33, 19. 322,
 19.
 ἐξαρθρεῖν 119, 9. Π 212, 7. 271,
 6. 450, 19.
 ἐξάρθρωμα Π 450, 22.
 ἐξάρθρωσις 117, 12 (v. l.). 118,
 21 (v. l.). Π 189, 12.
 ἔξαρθρος 90, 23. Π 276, 13.
 ἐξατμίζειν 219, 3.
 ἐξελλίττειν 189, 25.
 ἐξεργασία Π 424, 15.
 ἐξεργεῖσθαι 233, 11. 471, 17. Π
 3, 6. 106, 12. 142, 13 (ὕγρον).
 325, 1.
 ἐξευθύνειν Π 288, 2. 289, 11.
 ἐξηγεῖσθαι 66, 1. 72, 23. 105, 2,
 7. 162, 15, 22. 169, 20. 189, 16.
 192, 9. 337, 9. 406, 14. Π 198,
 9. 204, 9. 303, 10. 375, 11 (κί-
 νήσεως).
 ἐξιμάζειν 245, 13.
 ἐξοχετεύειν 218, 23. Π 92, 18.
 352, 3.
 ἐξυφαίνειν 385, 6.
 ἐξωτέρω 113, 24. 155, 25. 413,
 11. Π 70, 21. 92, 4.
 ἐξωτάτω 189, 19. Π 272, 15.
 ἐπαλλάττειν Π 94, 2.
 ἐπαμφοτερίζειν Π 273, 16. 367, 4.
 ἐπανισοῦν Π 48, 12.
 ἐπάρδειν 344, 1. Π 310, 24.
 *ἐπεγκρανίς 488, 15. Π 52, 7.
 55, 10 v. l.; cf. ἐπικρανίς.
 ἐπείδαντος 391, 11 (τροφή).
 ἐπεκτείνεσθαι c. dat. 7, 6. 203.
 9. 228, 22. Π 226, 17. 388, 9.
 ἐπεμβαίνειν c. dat. 289, 26. Π
 334, 12.
 ἐπηγεῖν Π 151, 26.
 ἐπιβάθρα Π 351, 1.
 ἐπιβαίνειν c. dat. 42, 24. 43, 5.
 46, 6. 57, 16. 62, 19. 149, 24.
 178, 14. 216, 16. 251, 12. 310,
 2. 313, 10. 314, 10. 335, 16, 19.
 Π 51, 18. 199, 15. 237, 7. 246,
 4. 268, 25. κατὰ 313, 16.
 ἐπίβασις 185, 23. 187, 18. 251, 6.
 275, 1, 19. 307, 13. 421, 26.
 424, 2. Π 260, 22. 277, 12.
 ἐπίβλημα 210, 7. Π 152, 2. 427, 5.
 ἐπιβολή Π 10, 17. 83, 4. 355, 14.
 ἐπιγαστριον 210, 2. 212, 2. 286,
 24. 287, 16. 288, 5. 289, 4. 292,
 8, 21. 293, 9, 19. 294, 1, 12. 295,
 10. 297, 5. 310, 17. 371, 17. Π
 325, 13. 357, 20. 421, 2.
 ἐπιγλωττίς 207, 10. 426, 2, 14, 24.
 427, 15, 24. 431, 22, 23. Π 144,
 24. 148, 23. 386, 18.
 ἐπιγονατίς 186, 2 (= μύλη).
 ἐπίδειγμα 295, 3. 385, 8. Π 135,
 23. 136, 6. 152, 19. 202, 9. 291,
 25. 348, 21. 379, 5.
 ἐπιδήλως Π 145, 25.
 ἐπιδιδυμίς Π 335, 6, 14, 23.
 ἐπίδοσις 381, 12. 384, 25. Π 183,
 16 (= laxamentum).
 ἐπιθλίβειν 205, 8.
 ἐπικαθέζεσθαι Π 439, 1.
 ἐπικάμπτειν 253, 11. Π 93, 22.
 ἐπικουρεῖν τινί τι Π 148, 2. εἰς
 τι Π 154, 14.
 ἐπικούρημα 351, 8.
 ἐπικρανίς Π 55, 10 (v. l.).
 ἐπικύπτειν 128, 18. 129, 5. Π
 132, 23. 137, 8. 234, 4.
 ἐπιληψία Π 319, 10, 12.
 ἐπίμετρον: ἐξ ἐπιμέτρον 68, 1.
 101, 7. 109, 7. 130, 7. 180, 21.
 303, 4. 445, 9. 471, 23. Π 153,

27. 166, 16. 216, 23. 220, 12, 235, 2, 23. 269, 5. 275, 7.
ἐπιμηθεῖσθαι Π 64, 13. opp.
προμηθεῖσθαι.
ἐπιμύειν Π 101, 25.
ἐπίνενσις Π 205, 19.
ἐπίπεδον 204, 19. Π 96, 21, 23. 101, 11. 103, 23. 104, 2, 4, 17, 23, 27, 28. 248, 5.
ἐπίπεμψις 489, 26.
ἐπιπλοκή Π 204, 28 (μυῶν). 430, 17.
ἐπίπλοον 209, 24. 211, 1. 215, 23. 216, 7, 21. 217, 7. 236, 17. 237, 9. Π 435, 5. *ἐπίπλοος* 247, 3. 272, 24.
ἐπιπόλαιος 109, 18 (καὶ ἀβαθής).
ἐπίπτνξις 410, 7.
ἐπιπύσσειν 139, 21. 410, 6. Π 149, 26. 152, 11.
ἐπίσειον (v. l. *ἐπίσιον*) Π 327, 23. 338, 20. 343, 2.
ἐπισημαίνεσθαι 159, 10. Π 419, 1.
ἐπισκοτεῖν Π 96, 1. 100, 9. 151, 6. 158, 1. 180, 17, 18.
ἐπισπαστικός 242, 8.
ἐπιστημονικός Π 195, 24.
ἐπιστροφὰς ἐπιστρέφεσθαι 9, 4. 109, 12. 156, 18. 158, 7. Π 220, 15.
ἐπίσχεσις 403, 18.
ἐπίταξις Π 158, 4 (τοῦ δεσπότου).
ἐπιτέγγειν 411, 25. Π 40, 18. 142, 13. 321, 25. 322, 17. 380, 2.
ἐπιτέμνεσθαι 143, 17.
ἐπιτέχνησις 369, 25. Π 72, 4. 207, 19.
ἐπιτολμᾶν c. dat. Π 184, 23. 296, 15.
ἐπιφράττειν 335, 10. 492, 19.
ἐπίφνσις 67, 16 (v. l.). 87, 14. 96, 15, 23. 97, 1. 101, 13. 103, 18. 104, 18. 109, 14. 120, 26. 150, 1, 7. 182, 2, 6 v. l. 185, 19. 324, 25. 325, 14. 330, 15. 348, 12, 15. 350, 16. 354, 5. 367, 19. 370, 25. 372, 20. 395, 22. 411, 15. 485, 20. 490, 19. 491, 14, 16. 492, 7, 13. 493, 11, 19, 23. 494, 13, 18, 24. Π 21, 5, 7. 170, 28. 171, 9. 174, 3, 5, 6. 175, 12, 16. 261, 24. 297, 19. 346, 1. 396, 1.
ἐπόμενον (ἂν εἴη) 66, 26. 117, 3. 135, 4. Π 155, 19. 237, 19. 320, 2.
ἐποχεῖσθαι 41, 10, 24. 42, 22. 87, 1. 96, 9. 197, 24. 198, 10. 216, 21. 271, 11, 16. 431, 2. 495, 7. Π 352, 10. 403, 6. 407, 19. 428, 4.
ἐπτακαιδέκατος 64, 4.
ἐπωδός 64, 3. Π 451, 21, 25.
ἐπωθεῖν 354, 16.
ἐπωμῖς Π 271, 4. 279, 12, 14. 280, 23. 370, 5. 371, 12. 405, 26. 406, 12, 17. 409, 17.
ἐργασία 394, 1. Π 449, 5.
ἐργαστήριον 196, 3. 238, 8.
ἐργάτης 388, 1 (τῆς ἱατρικῆς).
ἔρεισμα 390, 9 (ἐ. τέ τι καὶ ἔρημα).
ἔρευνα 241, 16.
ἐρματίζειν 228, 18 (δεσμοῖς). 431, 5. Π 394, 1.
ἔρχατον: εἰς ἐ. ψύξεως ἀφικέσθαι Π 431, 10.
ἔσωτέρω Π 143, 6.
ἐτερογενής Π 348, 8. 432, 25 (opp. *ὁμογενής*).
ἐτεροῖος 120, 21 (τινός). 464, 2.
ἐτερόρροπος 271, 4. Π 233, 23.
ἐτερότης 162, 1 (opp. *ὁμοιότης*). Π 157, 11. 170, 12.
εὐαισθησία 180, 1. 279, 18.
εὐαίσθητος 261, 20. 468, 26. 469, 13. Π 33, 16.
εὐαλλοίωτος 461, 9, 11.
εὐανάτρεπτος 10, 25 (τὸ τῆς σαρκὸς εὐ.). 353, 21.
εὐαποκύνλιστος 423, 7. Π 76, 23.
εὐανξής Π 159, 26.

- εὐδρομος II 92, 9 (τὸ τῶν κινήσεων εὐ.).
 εὐεκτεῖν 54, 22.
 εὐερκής 303, 5 (περίβολος).
 εὐθέτως II 231, 19.
 εὐθύνην 91, 7. 289, 19. II 319, 6.
 εὐθυπορεῖν 411, 12. 417, 24.
 εὐθύπορος II 375, 6.
 εὐθύς: ἐπὶ μιᾷ εὐθείᾳ 8, 22. 9, 1. 131, 10. 132, 15.
 εὐθύτης 25, 24. 115, 3, 24. 151, 3. 182, 8. II 289, 23. 345, 7. 358, 18, 21.
 εὐθύτρητος 473, 2.
 εὐθυωρία 97, 8. 155, 19. 414, 18.
 εὐίατος 388, 5.
 εὐκνησία II 78, 16.
 εὐκίνητος 30, 13. 326, 10. 495, 5. II 81, 13.
 εὐκολία II 92, 14. 184, 17 (κινήσεων).
 εὐκολος II 194, 17. 340, 24. εὐκόλως II 143, 11. 289, 16. 319, 2.
 εὐληπτος II 128, 5.
 εὐμαρής: τὸ τῆς κινήσεως εὐ. 185, 15.
 εὐμηχανία II 18, 9. 277, 26. 358, 7. 392, 15.
 εὐμήχανος 208, 25. 305, 1. 415, 23. 444, 12. II 17, 15, 18. 162, 11.
 εὐμηχάνως II 18, 1. 19, 16. 40, 14. 121, 19. 231, 21. 401, 8.
 εὐμνημόνευτος 77, 26 (λόγος).
 εὐνοῦχοι II 321, 22.
 εὐόλισθος 185, 8.
 εὐπάθεια 28, 16. 180, 2. 230, 16, 22. 468, 6, 25. 469, 2. 472, 10. II 33, 23. 35, 21. 62, 26.
 εὐπαθής 32, 6, 7. 112, 5. 130, 15, 16, 20. 179, 23. 182, 5. 210, 11, 20. 249, 2. 252, 9. 264, 18. 317, 22. 469, 1. II 34, 9. 63, 9. 78, 6.
 εὐπαίδευτος 277, 26.
 εὐπεΐθεια 414, 6.
 εὐπερίτρεπτος 76, 3.
 εὐπραγεῖν 271, 17 (εὐπραγοῦντος τοῦ ζῶον). 471, 19.
 εὐρυθυμία II 448, 23.
 εὐρύνειν 409, 4. II 72, 19.
 εὐρυχωρία 26, 5. 57, 15. 62, 21. 199, 2. 253, 5, 12. 285, 17. 294, 3. 306, 7. 311, 14. 355, 25. 376, 14. 378, 11. 386, 19. 395, 17. 400, 8. 404, 24. 427, 18. 436, 7. II 14, 14. 46, 25. 48, 18. 71, 3. 134, 10. 271, 26. 318, 14. 356, 15.
 εὐρύχωρος II 271, 26.
 εὐσηπτος 177, 15.
 εὐσταθής II 89, 19.
 εὐσύννοπος 67, 23.
 εὐσχεύς 252, 18.
 εὐτραφής 340, 23.
 εὐτρεπής II 225, 19.
 *εὐτρωτος 3, 1.
 εὐτύπωτος 343, 18 (κηρός).
 εὐφορος II 442, 21 (χείρ).
 εὐφώρατος II 430, 14.
 εὐχρηστία II 437, 11.
 εὐχρηστος 16, 10 (sed legendum videtur πολλαχῇ χρηστόν). 494, 9.
 ἐφιστάναι (sc. νοῦν τινα) 11, 1. ἐαντὸν 134, 10.
 ἔχειν 186, 11 (περὶ παλαιστραν). 186, 11. 347, 27 (περὶ τὰς ἀνατομάς). II 305, 23 (eis pertinere ad). 327, 13 (ἐκ). 347, 7. ἔχεται προνοίας 89, 15. 106, 22. II 202, 3. 227, 16. 272, 18.
 τέχνης II 432, 17. ἀμαθίας 491, 9. ἐχόμενος sequens 63, 16. ἐχόμενον ἂν εἴη. II 229, 25.
 ἔως c. genit. 35, 24. 100, 7. II 402, 12. πλείστον 210, 17. II 29, 8. τινὸς II 36, 9.
 ζόγωμα 458, 21. II 77, 17. 119, 20. 121, 10. 125, 2. 180, 9. 181, 2.
 ζυμοῦν II 336, 11.
 ζωτικός 225, 25. II 13, 1, 25. 316, 3 (πνεῦμα).

ἡ ποὺ γε 14, 26. II 402, 9.
 ἡ 106, 23. II 116, 10. 143, 20.
 173, 1. 183, 17. 368, 13.
 ἡβη (pubes) 189, 18. 215, 3, 8.
 289, 17. 297, 24. II 341, 18.
 343, 3. 372, 1, 11. 411, 2, 8, 24.
 ἡγεμονικόν 465, 7. II 437, 19.
 ἡδεῖν II 314, 18. 321, 18.
 ἡθεῖν II 9, 9, 10.
 ἡθμοειδής 472, 24, 25. 473, 26.
 474, 3. II 9, 7, 13. 47, 9. 150, 14.
 ἡθμός 473, 2, 4. II 8, 8.
 ἡλιακός 175, 24.
 ἡλιοειδής 177, 19.
 ἡμικύκλιον II 242, 8. 246, 13, 23.
 ἡμίπνοος 304, 20.
 ἡμίτομος II 60, 9 (σφαῖρα).
 ἡμίφωνος 304, 19.
 ἡν 252, 20. 338, 12. II 402, 3.
 419, 15. 424, 3. 458, 8.
 ἡπᾶσθαι 126, 20.
 ἡπερ 303, 5.
 ἡχεῖον 382, 5.

θαλάμη II 119, 4. 384, 24.
 θανμασίως ὅπως II 401, 24.
 θανμαστῶς ὅπως 185, 21. II 346,
 15. 409, 12. 443, 17.
 θέναρ 37, 3. 38, 23. 39, 16. 67,
 25. 68, 7. 93, 17.
 θεολογία II 447, 23.
 θέρμασμα 209, 1.
 θηλάζειν II 311, 2.
 θηλυγόνος II 309, 5, 10.
 θλίψις 290, 15. 291, 19. 294, 4.
 297, 12. 298, 10.
 θυμῶν 174, 10. 177, 17.
 θυμοειδής 365, 10 v. l.
 θυμός 307, 3, 7. 310, 2.
 θυρεοειδής 401, 10, 23. 404, 9.
 405, 5, 12, 14. 406, 20. 407, 1.
 408, 5. 413, 2, 6. 430, 24. II
 387, 9, 13, 21, 27. 388, 9.
 θυρεός (scutum) 401, 8.

ἱαμα II 69, 2. 291, 5 (τῆς συν-
 εχοῦς φθορᾶς).
 ἱατήριος II 68, 24 (πονοῦσης
 ὀψέως).
 ἱγνύα 190, 11.
 ἱγνύς II 409, 18, 19.
 ἱερὸν ὁστοῦν 274, 14. 297, 26.
 II 217, 24. 218, 1. 228, 10, 12,
 17. 230, 19, 24. 260, 20. 261, 3,
 12, 18, 22, 24. 327, 27. 329, 18.
 331, 5.
 ἱκανός 177, 11 (περὶ φύσιν).
 ἱκμάς 27, 10. 429, 5. II 142, 5.
 162, 2. 289, 2. 303, 24.
 ἱλιγγος 411, 12.
 ἱλλωσις II 88, 12 (Hippocr.).
 ἱλυσπᾶσθαι 5, 9.
 ἱνώδης 198, 8, 21. 232, 17. 328,
 12, 20. 329, 3. II 2, 19.
 Infinitivus abs. ἀπλῶς εἰπεῖν
 II 114, 12. 115, 13. καθ' ὅλου
 φάναι II 308, 19. συνελόντι
 εἰπεῖν II 429, 24. ξυλλήβδην
 φάναι 264, 11. II 240, 10. τὸ
 δέ (γε) νῦν εἶναι 58, 1. 301,
 21. 336, 14. 466, 12. ἐμοὶ δοκεῖν
 76, 22. 210, 16. 267, 19. II 53, 10.
 μικροῦ δεῖν 234, 17. ὀλίγον
 δεῖν 360, 23. ἐκὼν εἶναι II
 110, 11.
 Infinit. pro imperat. 446, 24.
 II 95, 20 μὴ μοι καλεῖν (v. l.).
 II 97, 8. 105, 11. 290, 2. 307,
 4. 433, 23. μὴ τοίνυν ἔτι θαν-
 μάζειν 296, 16.
 ἰνίον II 50, 26. (opp. μέτωπον)
 51, 2, 12, 23. 177, 16. 178, 15.
 179, 26. 204, 10, 15. 400, 2, 4.
 ἰνώδης 236, 19.
 ἰουλος (bestiola) 129, 24. 342, 10.
 ἰποῦν 288, 19, 24.
 ἰππάνθρωπος 127, 5.
 *ἰπποσκελής 125, 19.
 ἰρις II 61, 8, 22. 62, 5. 63, 14. 64,
 21. 68, 20. 70, 18. 76, 17. 79, 3.
 82, 6.

- ισάριθμος* II 82, 2. 291, 9. 421, 16.
ισομερής II 237, 26.
ισοροποιά 431, 13.
ισόροπος 49, 13. 51, 24. 58, 4.
 62, 3. 99, 17. 271, 1. 290, 22.
 291, 9, 19. 303, 10. 355, 5, 7, 13.
 II 256, 10. 279, 3. *ισοροπώς*
 62, 9. 99, 12. 290, 22
ισοσθενεῖν 51, 20.
ισοσθενής 414, 1. 431, 6.
ισοσθενῶς II 279, 22.
ισχίον 63, 25. 153, 10. 154, 10.
 156, 10. 189, 19. 194, 24. II
 193, 13, 27. 260, 22. 327, 22.
 366, 6. 367, 13. 372, 22. 374, 2.
 408, 26.
ἴτις 31, 16. 99, 13. 108, 14. 119,
 2, 6. II 78, 22.
καθεκτική δύναμις 201, 17. 205,
 25.
καθελίσσειν 210, 14 (*ἐρίοις*).
κάθετος: 156, 2. *κατὰ κάθετον*
 146, 17. 157, 13. II 21, 3.
κάθιαις 156, 27.
κακοπραγεῖν 471, 23.
κακόφωνος 410, 22.
καμάρα 484, 11.
καμάριον 484, 9.
κάματον μάταιον κάμνειν 336, 2.
καμπήν κάμπτεσθαι II 219, 2.
καμπτήρ 421, 17. 422, 24.
καμπύλος II 88, 9 (*βλέφαρον*),
 25 (*δάβδος*). 276, 24. 345, 23.
κάμψις 25, 3. 38, 9. 41, 4. 53, 7.
 57, 7. 69, 12. 74, 21. 77, 4. 107,
 18, 23. 111, 27. 112, 1. 161, 22.
 169, 21. II 192, 5. 219, 7. 372, 23.
κᾶν (ad orationis vim augen-
 dam) 84, 7. 293, 15. 483, 15.
 II 138, 18. 196, 2. = καὶ ἄν
 31, 22. 351, 6. II 27, 25. κ. εἰ c.
 optat. 5, 10. 11, 14. 37, 14. 60,
 21. 63, 5. 133, 20. 135, 14. 227,
 18. 240, 4. 277, 25. 323, 5. II
 158, 25. 245, 6. alibi. c. in-
 dicat. 449, 2. II 266, 24. κᾶν
 εἰ μὴ . . γοῦν 129, 26.
κανθός II 25, 6, 9, 12. 77, 16. 82,
 3, 10. 87, 16, 19, 24. 88, 4, 6. ὁ
μικρός, 7 ὁ *μέγας*. 46, 23. 90,
 7. 91, 1, 10. 14, 16, 25. 102, 17.
 169, 19.
κανών II 441, 19 (Polycleti sig-
 num).
καπνώδης II 2, 18.
κάραβος 179, 26. 377, 16. 442, 8.
 457, 12.
καρκίνος 179, 25. 445, 18. 454, 1.
 455, 11. 456, 1, 13. 457, 11.
καρχαρόδους 446, 19. II 114, 12.
 115, 9, 20. 117, 18. 138, 26.
 400, 6.
καρωτῖς (*ἀρτηρία*) II 35, 7. 390,
 19, 24. 391, 3, 15, 17. 392, 21, 24.
 393, 2, 15, 16, 18. 427, 17. 428,
 6, 19. 436, 11.
κατὰ τοῦτο (ideo) 45, 26. II 325,
 1. 398, 3. 418, 17. καθ' ὃ 42,
 15. 48, 9. II 38, 12. καθ' ᾧ 95,
 22. 96, 8. 180, 26.
καταβάλλειν (refutare) 367, 8.
καταβρέχειν 470, 21.
κάταγμα 417, 2.
καταγματικός 417, 1.
κατακερματίζειν 147, 25. 239, 23
 (*εἰς βραχέα μόρια*).
καταλεπτόνειν 183, 25. 340, 21.
κατάληψις 295, 16. 409, 9. 414, 5.
 425, 10.
καταλιμπάνειν 91, 5.
κατάντης 186, 7, 15. II 2, 23 (*πό-
 ροι*). 8, 4. 14, 13. 24, 23. 237,
 3, 10, 12. 269, 26 (*ἀπόφρσις*).
 388, 15 (*θέσις*). 389, 19 (*φορά*).
 391, 12 (*opp. ἀνάντης*). 471,
 11, 17. εἰς τὸ *κάταντες* II 7,
 25. 8, 17. πρὸς κ. 125, 23.
καταντινὸν 93, 14. 427, 4.
καταξηραίνειν II 74, 4. 142, 2.
 177, 21. 264, 12. 322, 3. 470, 18.
καταξύειν 207, 17. II 5, 26.

- καταπιστεύειν 230, 10.
 καταπονείν 27, 19.
 κατάποσις 385, 23. 386, 3, 18. 387, 6. Π 23, 22. 145, 5.
 κατάπτωσις Π 82, 18. 369, 20.
 καταπνυνοῦν 240, 9. Π 25, 16.
 καταστέλλειν 470, 18.
 κατασκοτίζειν Π 62, 24.
 κατατετρημένον 472, 12. Π 79, 20
 κατατέτρηται.
 κατατρέχειν c. genit. 368, 10.
 369, 1, 23. Π 95, 23.
 κατάτρησις 235, 11. 250, 20. 473, 1.
 κατάφωσις 40, 23. 44, 16. 53, 21.
 55, 10. 56, 7, 15. 79, 22. 82, 15.
 98, 22. 113, 19. 206, 12. 259, 19.
 296, 20. 419, 25. 486, 9. Π 59, 7.
 61, 16. 82, 14. 120, 26. 121, 5, 18.
 128, 2. 371, 12. 374, 16.
 κατισχροῦσθαι 54, 24.
 κατωτέρω 176, 17. 182, 18. 203, 19.
 204, 5. 265, 20. 269, 4. 313, 5.
 Π 257, 15. 260, 6. 268, 8. 398, 22.
 κατωτάτω Π 221, 18.
 καυλός 275, 26. 298, 5, 6. Π 297, 9.
 324, 19. 329, 21. 332, 2. 342, 23.
 344, 15. 422, 23.
 κανσώδης Π 142, 4 (πυρετός).
 κέντρον Π 94, 26 (κύκλον). 95, 5, 14, 23.
 κεραῖαι Π 323, 6, 19. 324, 14 (τῶν ὀστερῶν). 326, 1.
 κερατοειδής (χιτών) 466, 24. Π 55, 21.
 64, 5, 7, 23. 65, 10, 19. 66, 7.
 68, 20, 22, 23. 69, 15, 18. 70, 2, 6, 9, 17, 25.
 71, 16. 72, 27. 73, 13, 17, 23.
 74, 7. 75, 8. 76, 3, 27. 78, 4, 7, 9, 11, 17.
 79, 3, 13. κέρεβρον 456, 1 (κέλεβρον codd.)
 cerebrum.
 κῆβος Π 114, 16. 116, 26.
 κηλώνεια 387, 10.
 κινεῖν: κινήθησεν 34, 22 (v. l.).
 294, 2 (v. l.). Π 168, 14 (v. l.).
 κινήσεται 181, 23 (v. l.). Π 197, 25.
 262, 17. κινήθησόμενος 35, 26.
 81, 23. 116, 14. 170, 27. Π 83, 24.
 162, 22 (v. l.). 165, 19.
 κινήσόμενος 181, 19 (v. l.).
 κινήτικος Π 37, 21 (νεῦρα). 38, 23.
 39, 2, 5. 42, 21. 43, 4, 6. 185, 22.
 186, 1. 187, 7 (ὄργανον).
 κίρσοειδής Π 12, 9, 23. 308, 9. 321, 10.
 323, 24. 329, 2. κίρσώδης Π 318, 26.
 325, 1.
 κίρσος 183, 24.
 κίων Π 147, 1. 148, 3, 22.
 κλαγγώδης 388, 26.
 κλάσις 468, 12. 495, 4.
 κλῆν 23, 25 (de digitis). Π 97, 1 (de solis radiis).
 232, 23.
 κλείειν: 357, 22 (κεκλειμένων).
 κλειῖθρον 246, 3.
 κλειῖσις 296, 16.
 κνήν 11, 15. 22, 19. Π 314, 18.
 κνήσις Π 314, 19.
 κοιλαίνεσθαι 86, 26. 87, 14.
 κόλλα Π 175, 2.
 κολοβός 58, 19. 152, 22. Π 367, 21.
 κολοβοῦν Π 325, 19 v. l.
 κόλον 217, 5. 243, 18. 245, 5, 8. Π 15, 25.
 κομμοῦσθαι Π 156, 4.
 κομμοτικός 18, 4 (κάλλος).
 κομπάζειν 345, 13.
 κόνδυλος 67, 20. 78, 24. 99, 4. 108, 2, 17.
 κονία Π 80, 5. 170, 28.
 κορακοειδής Π 278, 11.
 κόρυζα 470, 25.
 κορώνη 104, 12, 21, 25 (τοῦ πηγῆς).
 105, 6, 9, 18, 22. 106, 4, 11, 20.
 Π 113, 17. 119, 27 (τῆς γέννης).
 123, 2, 26. 124, 19. 125, 12.
 181, 2, 8. 250, 19 (τῆς κεφαλῆς).
 κορωνόν 105, 2. 106, 24. 107, 9. 108, 5.
 κόσκινον Π 72, 15.

- κόσμος τις μικρός 177, 11.
 κοτέλη 154, 10. 155, 18. 156, 3, 11. Π 193, 27. 270, 19.
 κοτυληδών Π 354, 1.
 κρανίον 446, 16. 448, 8. 460, 10. 466, 2. 469, 15. 478, 6, 15, 22. 479, 1, 15, 26. 480, 16. Π 3, 26. 6, 16. 11, 8, 13, 16, 24. 38, 10. 47, 19. 48, 2, 20. 54, 1. 94, 4. 108, 21, alibi.
 κροταφίτης (μῦς) Π 24, 20. 25, 7. 28, 16. 37, 2. 39, 10, 18, 20. 40, 8. 41, 2, 5. 45, 4. 113, 12, 16. 114, 6, 19, 23. 115, 6, 14, 17. 116, 4, 18. 117, 23. 118, 12, 16, 18, 25. 119, 26. 120, 9, 20. 121, 23. 122, 6, 23, 26. 123, 18, 25. 124, 14. 128, 20. 129, 1. 131, 6. 149, 8. 175, 23. 176, 11. 181, 3. 399, 8, 12. 400, 1, 6, 9. 428, 14.
 κροταφίτιδες (πληγαί) Π 118, 23.
 κρυσταλλοειδές (ὄργον) 460, 6. 465, 3, 8. Π 55, 16, 18, 24. 56, 7, 15. 57, 1. 59, 21, 24. 60, 2, 8, 11. 61, 7. 62, 8, 15. 65, 4, 23. 66, 8. 68, 14, 23. 69, 12, 17. 70, 2, 7, 11, 19, 25. 71, 7, 21. 73, 9. 74, 6, 15, 21, 24. 75, 7, 13. 76, 4, 11, 25. 111, 9, 17. 112, 13. 298, 2.
 κυβοειδές (όστουν) 146, 2, 11. 149, 22.
 κυίσκεσθαι 438, 4. Π 303, 11.
 κυκλοτερής 22, 17. 25, 11, 17. 239, 4. 242, 12. 316, 20. 377, 23. 385, 5. 386, 32. 401, 6. 423, 25. 485, 4. Π 20, 8. 60, 3. 255, 25. 328, 6. κυκλοτερῶς 24, 12. 25, 22. 109, 15. 120, 1. Π 105, 15. 278, 20. 374, 26. 426, 3.
 κυκλοφορητικός Π 375, 6.
 κυκλώδης Π 218, 22.
 κυλλός 36, 7. 119, 23.
 κυνάγχη 359, 13.
 κυνόδους Π 115, 1. 132, 9, 15. 133, 2. 138, 1.
 κυνοκέφαλος Π 43, 21. 114, 20, 22. 115, 7.
 κυρίττειν 4, 18.
 κυρτότης 86, 15, 24. 87, 2. 89, 11. 91, 5. 96, 22. 111, 2. 157, 3. 204, 24. 205, 9. 386, 1, 8, 14. 422, 3. 493, 8. Π 77, 26. 197, 20. 200, 5. 201, 1. 238, 22.
 κυρτοῦσθαι Π 79, 16. 239, 2. 264, 4.
 κωθωνίζεσθαι 223, 11.
 κωνάριον 452, 2. 489, 14, 22. 490, 15. 491, 13. 492, 1.
 κωνοειδής 317, 19.
 κῶνος 355, 21. 489, 16. 490, 2. Π 94, 13. 95, 12, 16, 22. 101, 12, 15, 17, 22.
 λαβδοειδής Π 18, 18 (ῥαφή). 21, 11. 47, 24. 50, 18. 51, 13, 19. 283, 23. 428, 24.
 λαβύρινθος 5, 20. 468, 9. Π 40, 6, 7.
 λαγῶς 2, 7. 393, 10 (ὁ θαλάττιος).
 λαίμαργος Π 144, 18.
 λαϊός 48, 13.
 λειεντερία 259, 16.
 *λείωσις Π 133, 6. 139, 9.
 λελογισμένως Π 136, 9, 15.
 λεπιδοειδής Π 53, 2, 16, 22. 54, 12. 170, 26. 174, 20.
 λήμη Π 89, 23.
 ληνός Π 19, 7, 15, 17. 21, 3.
 ληπτός 24, 13 (λημπτός U). 60, 26.
 λιγννώδης 236, 1. 354, 8. 396, 19. Π 4, 2, 7. 49, 13.
 λιθοειδής Π 29, 26 (όστουν). 40, 15, 22. 41, 20. 150, 23. 436, 15. 429, 1.
 λιθώδης 33, 23. Π 39, 26.
 λιπαίνειν 216, 19. Π 79, 8.
 λοβός 208, 15. 228, 16. 307, 1, 7, 12, 14, 19. 308, 2, 9, 23. 309, 2, 3, 7, 19, 22. 316, 16. 342, 22.

- 376, 10, 13, 14, 17, 20, 378, 13, 18.
400, 1, 5, 14, 20.
λογιστικός II 13, 6 (ψυχῇ). 189,
17 v. l. 216, 6 (ἀρχή).
λόγος: II 353, 10 (ἐν ἰδρωτός λό-
γῳ).
λοξοῦσθαι 78, 19.
λυγίζεσθαι 23, 24.
λύκος 417, 6 (nomen βρόχον cu-
iusdam).
λύχνος II 68, 7, 10.
μάθημα: II 96, 13. 98, 1 οἱ ἀπὸ
τῶν μαθημάτων mathema-
tici.
μακροσκελής II 117, 7. 258, 14.
μακροτραχέλος 133, 25. II 268, 9.
μαλινόστρακον 445, 18. 454, 1.
μᾶλλον περ ἢ 82, 20 v. l. 449, 10.
472, 26. 489, 1. μᾶλλον com-
parativo additum: 46, 25. II
38, 13. 97, 14, 15, 17.
μάλιστα: ἐν τοῖς μ. 471, 1. II
1, 10. 40, 11. 80, 7. 209, 16.
μανότης II 337, 21.
μασᾶσθαι II 139, 20. 143, 9.
μάσησις 460, 27. II 23, 21. 120,
21. 121, 20, 25. 167, 17. 365, 26.
μασητήρ (μῦς) II 121, 22. 122, 3,
12. 129, 2. 130, 8. 139, 7. 177,
1. 403, 5.
μασθός 438, 15. II 312, 10, 19.
μαστοειδής II 181, 4, 12 (ἀποφύ-
σεις).
μαστός 438, 24. 439, 20. 440, 9,
21. 441, 5, 10, 19.
ματαιοπονία 56, 25.
ματαιοπόνος 267, 12.
μάταιος δημιουργία 232, 4.
μεγαλόφωνος 405, 5. 409, 23. II
398, 6, 17.
Medium: ἀδικήσεσθαι 181, 1 (v.
l.). ἀδικησόμενος 312, 8 (v. l.).
διαρθρώσεσθαι 90, 3. 95, 2.
182, 3 (v. l.). ἐκκενώσεσθαι
250, 4. 387, 19. κινήσεσθαι
95, 3, 8. 193, 9 (v. l.). 361, 27.
380, 5. κινήσόμενος 170, 27.
181, 19 (v. l.). στερήσεσθαι
128, 13 (v. l.). ἀλλοιώσεσθαι
II 56, 1.
μείζω ἄλλεσθαι II 348, 18.
μεσάραιον 249, 6, 10, 18. 251, 16.
476, 4.
μεσεντέριον 217, 5. 246, 23. 476,
24. II 418, 2. 432, 10.
μεσοπλεύριοι μύες II 261, 4. 417,
16. 424, 21. τὰ μεσοπλεύρια
293, 25. 432, 27. 434, 5. II
405, 13, 19. μεσοπλεύριον II
255, 13, 19. 257, 19. 414, 7.
μέσος: τοῦ μῆκος 164, 21. 314,
11. 444, 1. II 326, 16. 349, 6.
426, 5. μεσαίτατος II 64, 1.
μετάδοσις 251, 21.
μετακόριον 74, 25. 75, 26. 79,
1. 88, 11, 13, 20, 23. 89, 20, 25.
90, 15. 91, 8. 92, 23. 94, 3, 12,
19, 21. 95, 1, 6, 13, 15, 18. 96, 5.
99, 19. 100, 7. 101, 11. 142, 12.
143, 4. 148, 10, 20, 22.
μετακοσμεῖν II 338, 8. 339, 10.
μεταληπτικός 416, 1, 7, 15 (κίνη-
σις). 418, 4. 420, 20, 23.
μεταπηδᾶν II 100, 14, 17, 26.
μετάπτωσις 381, 10.
μετάστασις 90, 19. 350, 7 (ὕλων).
II 219, 4.
μέτριος: II 373, 15 κάμπειν τὰ
μέτρια.
μέχρι c. genit. post consonan-
tes et vocales saepissime, e.
g. 47, 18. 54, 7. 74, 14. 100,
15. 162, 24. 179, 6. 203, 8.
207, 21. 241, 4. II 16, 24. 42,
15. 47, 3. 79, 2. 95, 1. 108, 23.
μέχρι δεῦρο II 64, 7. μ. ὀλίγον
363, 23. πολλοῦ 41, 11. 70, 18.
165, 4. II 53, 24. 351, 15. πλεί-
στον 47, 5. 193, 19. 284, 24.
326, 19. 346, 24. II 9, 16. 10,
12. 20, 16. 109, 2. 138, 26. 315,

24. 316, 16. 334, 8. 354, 21.
 τινός 228, 7. 309, 27. II 79, 12.
 τούτου 20, 23. μέγρι *αν* 298,
 3. μέγρις *αν* II 20, 5.
 μῆ = οὐ II 131, 25. 159, 6.
 μηδαμῇ 1, 2. 31, 19. 46, 9. 91, 15.
 142, 7.
 μηδαμῶσε 165, 18. 179, 17. II
 95, 2. 209, 7. 279, 24.
 μηδέν τι 418, 23.
 μηδετέρως II 158, 8.
 μήκιστος II 159, 23. 211, 16.
 μήλον II 27, 10. 28, 1. 177, 8. μή-
 λων ὅστις. 180, 7.
 μήρινθος 34, 23. 35, 2. 193, 7.
 374, 6.
 μηχανάζειν 241, 12.
 μηχανημα 416, 2, 19, 26. 421, 6.
 μηχανικός 416, 3 (οἱ μ.), 24 (γλωτ-
 τοκομείον).
 μικρομερής II 289, 6.
 μικρόφωνος 405, 3. 410, 21.
 μιμηλός 194, 13.
 μόγρις 99, 12. 287, 12. 420, 13. II
 73, 1. 323, 3. 442, 9. 449, 2.
 μονάς 309, 1.
 μονοειδής 92, 19. 119, 22. 319,
 21. 433, 5.
 μονομάχος 210, 9 (gladiator).
 μονότροπος 1, 18.
 μόνως 57, 8. 85, 12. 98, 18. 132,
 13. 149, 18. 398, 11. II 23, 17.
 42, 3. 55, 24.
 μονοφυής 482, 8.
 μοχλεύειν 90, 16.
 μύειν trans. II 71, 27. 84, 20, 23.
 85, 5. 99, 20. 100, 13, 15. intr.
 206, 4. II 72, 18. 74, 3. 109,
 16, 24. 287, 16.
 μύλη: dens molaris II 44, 23.
 45, 1, 2. 132, 13 (= γομφίος)
 134, 6. = mola II 122, 2. 132,
 21. = ἐπιγονατίς 186, 1. 187,
 18. 188, 1, 10, 18. 189, 7, 9. 190,
 20. 191, 12. II 372, 15. = mola
 in utero II 304, 4, 12.
 μύξα 470, 25. II 353, 22 (Hippocr.).
 μυξώδης II 232, 11.
 μύσις II 102, 5.
 μυστικός II 196, 7, 15 (λόγος).
 μυώδης 447, 5. II 45, 21. 46, 12.
 162, 21, 24. 163, 11. 164, 1, 14,
 25. 165, 8. 324, 2.
 νευροῦν II 45, 6. 395, 14.
 νευροχονδρώδης 366, 6 (σῶμα).
 νευρώδης 289, 25. II 297, 23. 341,
 19. 344, 24. 362, 15. τὸ ν. 353, 2.
 νεφέλη (= rete) 3, 13.
 νήθειν 5, 20.
 νήστις 253, 7, 15. 254, 7, 18. 255, 15.
 νόθαι (πλευραί) 212, 20. 229, 1.
 236, 17. 290, 15, 19. 309, 19.
 434, 18. II 405, 6.
 νοτερός II 69, 11.
 νοτίς 411, 26.
 νύμφη (= κλειτορίς) II 346, 9.
 ξιφοειδής 289, 16 (χόνδρος). 304,
 11. 434, 26.
 ξύειν 11, 14.
 ὀγκοῦσθαι 103, 18.
 ὀδούς (τοῦ δευτέρου σπονδύλου)
 II 198, 16, 24. 199, 5, 14. 201,
 16, 21.
 οἶονε II 50, 2 v. l.
 οἰσοφάγος 195, 11. 204, 22. 205, 7.
 206, 14. 208, 3. 299, 10. 305, 6.
 311, 2. 442, 24.
 οἰστορώδης II 313, 9 (ἐπιθυμία).
 ὀκλάζειν 28, 13. 186, 14. II 369, 20.
 ὀκλάξ 186, 6.
 ὀλιγόσαρκος 83, 25.
 ὀλισθάνειν 10, 14. 185, 26. 186, 5.
 II 234, 15.
 ὀλισθος II 354, 19.
 ὄλος: ὄλω τῷ παντί 432, 14.
 II 175, 15.
 ὀλοσχερής 235, 4.
 ὀμαλής 125, 22. 138, 8, 15. II 160,
 14, 19. 248, 4.

- ὁμαλός 90, 9.
 ὁμιχλώδης 328, 18. 358, 7.
 ὁμογενής II 348, 2. 432, 24.
 ὁμοειδής II 152, 12. 302, 4.
 ὁμοιοσκελής 123, 17.
 ὁμοταγής II 96, 24. 101, 18.
 ὁμότιμος 203, 24. 305, 10. 308, 16.
 II 369, 3. 389, 26. 390, 2, 6.
 ὁπίσθιος 105, 6. 106, 4 (ὁπί-
 σθιος κορώνη). 107, 23. 132,
 1, 3, 5. 419, 9. 462, 2. II 204,
 11 (ὁπίσθιος ἀπόφυσες), 426,
 15 (ἐγκέφαλος), 120, 11 (μέρος).
 ὁποτεροσοῦν II 88, 26. 100, 11.
 102, 9. 166, 8. 368, 12.
 ὁπτικός 13, 15. 175, 22 (ὄργανον).
 455, 2. 456, 3. 464, 21. 465, 3.
 II 63, 3 (λόγος). II 74, 10. 94,
 21. II 66, 1. 109, 17 (δύναμις),
 111, 14 (ἀρχή). 105, 25 (αἰσθη-
 σεις), 21. 384, 18, 22. 385, 2 (νεῦ-
 ρον). 80, 24. 81, 3 (αἰτίαι).
 101, 12. 103, 22 (κῶνοι), 103,
 15 (ὑπόθεσις).
 ὀρατός II 80, 13. 81, 5. 100, 4.
 ὀργανικός II 339, 9. 416, 3, 20.
 ὀρεκτικός II 33, 3.
 ὀρεθιος femin. 125, 26.
 ὀριγνεσθαι 4, 22. II 120, 28.
 ὀρός 268, 20. 269, 6. 271, 25.
 387, 14.
 ὀρώδης 274, 2. 281, 6. II 306,
 21. 314, 5, 15. 315, 8. 330, 8.
 333, 8. 419, 8.
 ὀροσοῦν: ἐφ' ὀροσοῦν II 104, 25.
 ὀστείνος 9, 15 (v. l.), 21. 435, 14,
 16. 447, 4. II 9, 16 (v. l.). 78, 8.
 119, 16. 216, 15. 328, 11.
 ὀστρακόδερμα 458, 7.
 ὀστρακώδης 457, 22.
 ὀστώδης 432, 1. II 407, 17.
 ὀσφρητικός 471, 13. 472, 3. 475,
 10, 13. 481, 12.
 οὐδαμῇ 290, 1. II 71, 12.
 οὐδαμῶς 99, 21. 108, 19. II
 244, 9.
 οὐδετέρωσεν II 209, 9.
 οὐλα II 44, 18.
 οὐρανίσκος 382, 4. II 140, 19.
 141, 19. 143, 15.
 οὐρανοσκοπος (ἰχθύς) 133, 20.
 οὐραχός II 352, 1, 7, 24. 356, 24,
 26. 358, 20, 24. 359, 1.
 οὐρησις 212, 4. 281, 13. 297, 14.
 οὐρητήρ 265, 24. 266, 2, 16. 285, 5.
 οὐρητικός 276, 16. 296, 12. 297,
 3, 10 (πόρος), 19. 298, 17. II
 264, 10. 320, 16, 19.
 ὀφθαλμικοί ἱατροί II 91, 20. -ὰ
 φάρμακα II 91, 7.
 ὀφρυώδης II 237, 7.
 ὀχεῖν 28, 19. 157, 9. 168, 2. 182,
 21. 307, 22. 485, 4. II 369, 15.
 ὀ. ἐπὶ c. genit. 103, 14. 161, 11.
 184, 5. 191, 2. 476, 13. 494,
 24. II 17, 3. 76, 24. 276, 14.
 351, 19. 392, 5. 402, 23. 414, 3.
 448, 17. ὀ. ἐπὶ c. dat. 108, 14.
 ὀ. κατὰ c. genit. 108, 6. II
 351, 4. 422, 5.
 ὀχημα 178, 9, 10. 199, 24. 200, 6,
 23. 434, 8.
 ὀχησις II 355, 6.
 ὀχλεῖν 178, 12. 199, 17.
 ὀχυροῦν 312, 15. II 77, 7. 217, 7.
 παγκάλως 107, 10 v. l.
 πάγκρεας 217, 3. 252, 16.
 πάγουρος 442, 9.
 παθητικός II 437, 14.
 πάμπαν 109, 24. 260, 9. II
 386, 23.
 πανσόφως II 174, 21.
 πάντη πάντως 128, 21.
 παντοίως 6, 1, 20. 57, 2. 92, 20.
 164, 25. 171, 15. 423, 18. 446, 8.
 II 14, 23. 77, 2. 78, 2. 82, 19.
 119, 18. 194, 3. 225, 26. 241, 15.
 244, 16. 355, 1. 396, 3.
 παραβλάστημα II 379, 2.
 παραγωγή 71, 20. II 102, 18.
 παράθεσις 134, 17. II 68, 22.

- παραθλίβειν II 97, 20. 101, 24.
 παράθλιψις II 102, 10.
 παρακέντησις II 70, 24. 71, 17.
 74, 18.
 παραλλάττειν (differre) 152, 25.
 187, 15. 244, 10. τινός 229, 8.
 290, 1. 319, 26. 375, 11. 378,
 15. 494, 1. II 191, 15. 420, 18.
 (superare) 187, 15. 487, 4. (lo-
 cum mutare) 118, 23. 476, 9.
 παράλληλος II 52, 27.
 παραπολαύνειν II 27, 4.
 παραπολλύναι II 193, 11.
 παραρθεῖν II 364, 8.
 παραστάται II 321, 9 (ἀδανοει-
 δεῖς), 10, 13. 324, 1. 329, 2 (κίρ-
 σοειδεῖς).
 παρατείνειν 146, 11. 166, 21.
 171, 1. 180, 19. 181, 20. 184,
 14. 192, 15. 208, 18. II 67, 18.
 151, 12. 245, 4. 257, 10. c. dat.
 419, 22. II 87, 19. 372, 12.
 παραφράττειν 470, 9.
 παραφύειν 35, 10. 171, 7. II
 257, 11.
 παράφρσις 56, 5.
 παρεγκεφαλῖς 461, 17. 462, 17.
 482, 11, 15, 23. 483, 4, 7, 13. 484,
 3, 5, 15. 485, 13. 486, 8, 21, 25.
 487, 3. 488, 2, 10. 489, 24. II
 8, 1. 18, 4, 8. 19, 12. 21, 4. 428,
 22. 429, 17.
 παρεγλίνειν 108, 18. II 95, 2
 (μηδαμόσε). 205, 14. 206, 8.
 209, 7. 279, 24. 371, 14. 372,
 18, 20. 413, 23.
 παρέγκλισις II 204, 24.
 παρεγγεῖν II 379, 25.
 παρέγγημα 233, 16. 307, 16.
 παρεκτείνεσθαι 476, 16.
 παρεμπίπτειν 359, 8. II 7, 2.
 παρεμπόρευμα 474, 23.
 πάρεργον 17, 1. 338, 12. 431, 15.
 II 373, 10. 449, 12 (κατὰ τὸ π.).
 II 35, 1. 153, 17. 374, 10.
 παρέργως 435, 17. II 38, 17.
 58, 10. 144, 14.
 πάρετος 50, 9.
 παρηθεῖν 357, 26. 495, 17.
 παρίσθημα II 123, 5.
 πάρονον 130, 2.
 παροικίζειν 446, 4 (e coni).
 παροιμία II 130, 15.
 παρόραμα 494, 13.
 πεδίον 138, 14. 142, 13, 16, 20.
 143, 2. 147, 7. 148, 5, 10, 17,
 21. 149, 14.
 πεπτινός 281, 8. 284, 21. 285, 2
 (ὄργανα).
 περ: εἰ δέ περ II 129, 15.
 περαίνειν (πρός) 321, 13. 337, 4.
 446, 1. (εἰς) 385, 16. 390, 21.
 451, 15. II 8, 9. 9, 18. 27, 8.
 292, 20.
 περατοῦν 483, 17. II 448, 5.
 249, 4.
 περιαγωγή 74, 20. 417, 21. II
 192, 5.
 περιβαίνειν c. dat. 7, 18. 97, 9.
 98, 6. 109, 11. 139, 7. 140, 14.
 204, 23. II 237, 2. 250, 10.
 c. acc. 99, 14. 140, 13. 149, 25.
 208, 12. II 200, 5. 250, 6, 18.
 περιβάλλεσθαι 87, 6. μῦς 121,
 12. II 60, 22. 75, 18.
 περίβλημα 378, 7.
 περίβολος 303, 6. 435, 25. 446,
 15. 447, 2. II 4, 11. 119, 8.
 216, 12.
 περιθράνειν 119, 5.
 περικάρδιος 355, 17 (χιτών). 356,
 4. 25. 364, 9 (σκέπασμα).
 περικράνιος 480, 14, 25. II 5, 22
 (ὕμνη). 6, 7. 18, 23. 47, 14.
 48, 7. 49, 16. 170, 18.
 περίμετρος 204, 19. 387, 1. 485, 7.
 περίναιος 298, 4.
 περίναιον II 412, 8.
 περίνεον II 296, 23. 297, 16.
 345, 16.
 περιξεῖν II 425, 20.

- περιορίζειν II 95, 7, 12. 180, 12.
περιόστος (sic legendum; sc.
ὀμῆν) II 61, 15. 63, 17. 78, 21.
79, 4, 11, 14. 164, 3, 11.
περιπτύσσειν 21, 5. c. dat. 9, 19,
20. 139, 4. 144, 10. 153, 19.
407, 2. II 438, 23.
περιστάτικος 212, 22. 213, 6 (-ῇ
κίνησις).
περιστεφανοῦν 348, 6.
περιστροφὴ 75, 22. 76, 11. 77, 6.
102, 14. 120, 12.
περισχίζεσθαι II 145, 21.
περιτείνειν 173, 1. 305, 8. 480, 10.
περιτόναιος adiect. 433, 26 (χι-
τών) 212, 17. 213, 10, 26 (σκέ-
πασμα). subst. 211, 4, 6, 9, 21.
212, 11, 14. 213, 1, 4. 214, 6, 14,
19. 215, 17. 216, 4, 9, 13, 17.
218, 7. 237, 5. 243, 20. 244, 1.
248, 22. 281, 19. 287, 22. 289,
22. 358, 11. 395, 5. 411, 17.
περιτρέπεσθαι 99, 10. 165, 18.
167, 16. 172, 24. 179, 17, 19.
184, 2. 185, 10. 355, 11. 431, 12.
περιττός: ἐκ περιτοῦ 222, 6.
270, 2. 290, 10. 298, 15. II
47, 22. 231, 4. 412, 15. περι-
τῶς 26, 4. 61, 16. 299, 13.
περίττωσις II 3, 8.
περιφέρεια 62, 4. 377, 11 (κύκλον).
385, 7. II 95, 8. 96, 18. 219, 7.
περίφρσις 305, 18. II 396, 1.
περόνη 149, 27. 150, 7. 151, 11,
17. 154, 5. 165, 8, 21. 24. 166,
22. 169, 8. 171, 1, 10. 180, 18,
26. 181, 7, 20. 184, 12, 16, 24.
II 410, 2, 8, 10.
πετρώδης II 161, 6, 24.
πη 248, 18. 268, 3. 459, 19. II
80, 17.
πήλινος II 215, 9.
πηροῦν II 67, 5.
πήρωμα II 299, 22.
πήγης (defin.) 67, 4, 11.
πιθάκη 197, 19.
πιλητὰ κτήματα 27, 7. 310, 21.
440, 3. II 187, 13. 188, 17.
σκέπασμα II 114, 3.
πιττοῦν II 156, 3.
πλανώδης 151, 10. II 108, 16
(θέσις) 199, 12 (όστοῦν). 200,
23 (ἄρθρον).
πλαστικός (ἀνὴρ) 59, 10.
πλεονεκτικῶς 313, 12.
πλήκτρον (ἄλεκτρονόνων) 430, 11.
πλήξις 467, 13 (ἄερος).
πλόκανον II 11, 2 v. l.
πνεῦμα ψυχικόν 465, 11. II 12,
21, 25. 420, 17. πνεύματος ὄρ-
γανα 292, 1. 311, 8, 16. 312, 1.
314, 23. 316, 2. 358, 12. 390,
16. 395, 18.
πνευματικός 318, 22. 340, 4. 355,
2. 371, 8.
πνίξις 302, 10.
ποηφάγος 128, 20, 25.
ποιός 19, 4 (ποιᾶν κρᾶσιν).
πολλαπλασιάζειν II 355, 21.
πολλαπλάσιος II 220, 13 (-ίῳ τινὶ
κρείττων). -άσιος ἀρτηρία
306, 13. 328, 2.
πολλαχῇ 16, 10. 24, 21. 47, 27.
126, 7. 157, 6. 496, 4. II 179, 19.
πολύαιμος 324, 8.
*πολύαρθρος 141, 26.
πολυβόρος 244, 9.
πολυγονία II 291, 6. 326, 5.
πολυειδής 7, 12. 10, 6. 25, 14.
28, 2. 32, 2. 139, 6. 165, 13.
296, 21. 319, 18. 320, 5, 13. II
121, 21. 157, 4. 178, 8. 194,
3, 8. 269, 24. 271, 25. πολυει-
δῶς 6, 27. 7, 13. 8, 18. 23, 9.
24, 4. 28, 16. 88, 11. 89, 7.
93, 10. 121, 21. 128, 22. 138, 26.
141, 3. 376, 12. 468, 2. 492, 9,
10. II 12, 14. 13, 15. 14, 23.
128, 1. 214, 15. 248, 14, 24.
316, 15. 328, 3. 419, 11. 420, 10.
πολυέλικτος II 41, 21. 152, 10.

- πολυκίνητος 329, 25. 495, 6. II 399, 10.
 πολυπλοκος 488, 17, 21. II 12, 23.
 πολυπους 23, 11.
 πολυσπερμος II 327, 3.
 πολυπτυχος II 77, 24.
 πολυσχιδής 26, 12. 128, 19. 135, 10. 136, 21. 139, 14. 140, 9. 141, 9, 26.
 πολυτόκος 438, 1.
 πολυτρητος 472, 5, 23.
 πολυχρόνιος 239, 16. 258, 19. II 12, 7 (διατριβή).
 πολύχωρος 485, 15.
 πόριμος 467, 25. II 339, 16.
 πόρκος 3, 13.
 πορρωτέρω 73, 15. 193, 23. 395, 4.
 πορρωτάτω 304, 4. 451, 11.
 πόσθη II 153, 5. 162, 8. 297, 11, 20.
 ποσόν (τὸ) 53, 3. 54, 21.
 πραγματεία (opus, liber) 86, 6. 114, 7. 201, 8. 407, 4, 13. 408, 16. 433, 11. 434, 10. 437, 12. 484, 21. II 13, 3. 92, 26. 103, 18. 344, 2. 366, 5. 424, 10. 431, 15. 440, 3. 447, 23. 448, 1. 451, 1, 12, 20.
 πρακτικός II 267, 33 (ἐνέργεια).
 πρίων II 5, 4.
 προαπαντᾶν 450, 8.
 προαπάντησις 451, 12.
 προαγυμνάζειν II 206, 1.
 προδιαβιβάζειν II 24, 27.
 προδιαφθείρειν II 78, 1.
 προεκλίνειν 152, 5.
 προεμπίπτειν 81, 4. 386, 8.
 προήκειν: 109, 4. 111, 18. 158, 20. II 222, 7. 225, 13 ἐπὶ προήκοντι τῷ λόγῳ.
 προμαλάττειν 152, 4.
 προμελετᾶν 12, 2.
 προμήθεια II 141, 23.
 προμηθεῖσθαι 152, 11. 468, 10. II 27, 5. 57, 9. 64, 12. 65, 18. 67, 11. 86, 22. 371, 6. 381, 4. 407, 6.
 προμηθής II 133, 16. προμηθῶς 289, 2. 426, 14. II 242, 15. 323, 5. 373, 8.
 προνοητικός 277, 26. 359, 18. (φύσις) II 439, 22. προνοητικῶς 372, 7. 390, 10. 441, 13. II 435, 11.
 προνομία II 439, 2, 20.
 προορατικός 275, 10.
 προπέττειν 396, 25. II 316, 23. 420, 19.
 προπονεῖν II 69, 21.
 προρηνθιμίζειν 382, 2, 22.
 προσαγωγή II 278, 24, 26. 279, 6. 280, 6. 368, 11.
 προσάδικεῖν 263, 5.
 προσαναμνήσκειν II 202, 18.
 προσανατρέπειν 207, 9.
 προσάπλυνσθαι 165, 16.
 προσάπονέμειν 65, 15 v. l.
 προσαρτᾶν 316, 10. 490, 27. II 163, 12. 164, 7.
 προσάρτησις 134, 17.
 προσάνησις II 260, 12.
 προσάψειν II 260, 3.
 προσεκβάλλειν (verlängern) II 98, 10. 99, 8. 104, 24.
 *προσεπεκτείνειν II 20, 26.
 *προσεπηχεῖν II 151, 9.
 προσήκον ἦν II 415, 9. 422, 3.
 προσηλοῦν II 214, 8 (στανρῶ).
 πρόσθιος (femin.) 107, 24. 430, 5. 481, 6. 482, 18. 490, 4. II 206, 7. 209, 6. triplici genere: 484, 1 v. l. II 106, 18. 123, 16, 21. 126, 12. 127, 9. 128, 17. II 21, 14. 29, 1. 106, 18. 198, 18. 448, 18.
 προσκλύζειν 273, 4 c. dat.
 *προσκόλλημα II 53, 3.
 προσκόπτειν II 17, 11 (τῷ κρανίῳ).
 προσμανθάνειν II 97, 8.
 προσπαρατιθέναι 119, 24. 121, 21.
 προστέλλειν (εἶσω) 288, 6. 294, 7. 297, 6. 404, 16.

- προστιμωρεῖν II 77, 20 (οὐ συμ-
κρὸν πρὸς).
προστυποῦν II 89, 25.
προστυπακούμεν 240, 20.
προστυποῦν 147, 3.
προτάττειν: προὔταγῃ 94, 23.
προὔποκεῖσθαι 148, 2.
προὔχειρος II 116, 12. 238, 5.
357, 2 (φαντασία).
προωστιακός 206, 5. 242, 5, 11.
255, 23.
πτέρνα 139, 20. 142, 22. 145, 5,
15, 17, 19, 24. 146, 2, 11, 14. 147,
1, 16. 149, 23. 150, 3, 13, 25. 151,
7, 18. 162, 24. 167, 8, 11, 20, 25.
168, 11, 20, 25. 177, 6. 178, 18.
191, 21. 446, 23, 25. 447, 7.
πτέρυγια (τῆς ῥινός) II 36, 21.
43, 27. 89, 15. 91, 21. 149, 16.
168, 1, 18. 153, 14. 179, 9.
πτέρωμα II 361, 10.
πύλος 452, 2. II 8, 14, 25. 22, 8.
106, 8, 20.
πυρηνοειδής II 198, 15. 199, 9.
πωματίζειν 207, 10.

φαγοειδής II 69, 24 (χιτών). 71, 8.
72, 6, 10. 73, 26. 74, 16, 23. 75,
2, 18. 111, 18.
φαιβός 157, 7, 13.
φαιβοῦν 157, 19.
φάμφος II 137, 12.
φαφαί (τῆς κεφαλῆς) II 49, 9,
16, 26.
φαχίτης (μῦς) 208, 21. II 205, 2.
211, 12. 219, 15. 221, 3. 260,
16. 421, 10. 425, 4.
φίξωσις II 352, 16, 17.
φικνός II 322, 9.
φιδός II 91, 28.
φινθμίζειν 74, 23. 383, 10 (φωνήν).
φύσις 379, 22.
φυσσοῦσθαι II 73, 7.
φυσός 470, 14.
φυσότης 411, 4. II 73, 13, 23.
φυσίς II 73, 2. 290, 13.

φυντιδοῦν II 89, 20.
φυντός 9, 23. 476, 13.

σανίδιον II 109, 21.
σάρκινος 10, 12.
σαρκίον II 91, 25.
σαρκοειδής 10, 22 (v. l.). 169, 9.
249, 2. 284, 23. II 78, 5. 123, 8.
124, 9. 159, 17.
σαρκώδης 9, 15, 17. 10, 15. 11, 6.
68, 2, 6, 13. 82, 6, 10. 83, 12 v. l.
84, 2. 189, 7. 206, 23. 215, 14. 275,
7. 289, 25. II 91, 2, 15. 120, 23.
123, 14. 188, 11, 25 (v. l.). 226, 7.
333, 6. 367, 15. 408, 7. 409, 21.
σαρκοφάγος 128, 19, 21. 129, 1, 6.
σαύρα 132, 27.
σηραγγώδης 116, 22. 472, 23. II.
4, 17. 6, 21. 7. 13. 53, 18. 54, 8.
174, 23. 316, 23. 335, 7. 343, 16.
σηραγξ II 5, 18, 25. 6, 17. 54, 2.
171, 19. 173, 25, 27. 175, 4.
178, 4, 20.
σησαμοειδής 101, 6. 120, 26.
σίαλος II 92, 17.
σίγμα 104, 10. 298, 7. 377, 20.
σιγμοειδής 348, 1, 12, 18. 377, 21.
378, 16. 380, 18. 381, 6, 14.
385, 1. 429, 12. II 278, 12.
σιμοῦν 166, 23. 170, 19.
σκαφοειδής 142, 23. 146, 4, 24, 27.
147, 8. 149, 25. 150, 8, 23. II
239, 21.
σκεπαστήριος 22, 4. 401, 6. 440, 4.
σκενωρία 423, 16.
σκιμπόδιον 127, 12.
σκιμπους 127, 15, 18. II 86, 16.
σκινθαψός 456, 3, 8, 13.
σκιπων 186, 15.
σκιρρος 183, 24.
σκολιότης II 30, 10.
σκολόπενδρα 129, 24.
σκοτίζειν II 157, 26.
σκολημοειδής 452, 3 (ἐπίφρυσς)
490, 15. 491, 16. 492, 7, 12. 493,
23. 494, 18. II 21, 5.

- μικρολογεῖσθαι II 162, 26.
 σπένδουσθαι φιλικῶν II 195, 14.
 σπερματικός II 318, 19. 321, 8
 (ἀγγεία). 324, 2, 11 (πόρος), 16,
 21. 325, 8, 19. 326, 3. 327, 8.
 335, 5, 9, 14, 17, 19, 26. 336, 5, 7, 14.
 σπλήν 198, 22. 199, 3, 7. 204, 5,
 10, 15. 208, 19. 217, 2. 231, 20.
 232, 2, 16. 233, 5, 7, 11, 14. 234,
 1, 15, 23, 26. 235, 4, 14, 21, 26.
 236, 6, 12. 237, 9. 248, 6. 249,
 20. 271, 1. 273, 11.
 σπογγιά 233, 19. 472, 13. 473, 2,
 5. 474, 8. II 69, 12. 74, 25, 27.
 σπογγιοειδής 390, 7. 428, 21. 472,
 26. 473, 21. 474, 3, 5, 12. II 9,
 13. 69, 12.
 σπόγγος 292, 17. 473, 18. II 142,
 9. 146, 10.
 στάσις 154, 20. II 369, 7, 8, 9
 opp. βάδισις.
 στέγασμα 469, 20. II 9, 20. 65,
 23. 264, 7 v. l.
 στεφάνη 61, 23.
 στεφανιαία ῥαφή II 21, 13. 47,
 25. 50, 19. 51, 13, 18. 53, 11.
 στήριγμα 365, 18. II 212, 16. 423, 21.
 στήριζεσθαι 100, 1. II 35, 20.
 48, 22.
 στοίχος 189, 22. II 220, 24. ἐφ'
 ἑνὸς στοίχου 93, 5, 11. 95, 16.
 142, 2. 148, 15. II 132, 6.
 ἐπὶ δύο στοίχους 94, 20. 95,
 14. 149, 7. κατὰ στοίχον 189,
 22. II 10, 20. κ. δύο στοίχους
 88, 12.
 στόμα τῆς κοιλίας 277, 7, 10.
 299, 10. τῆς γαστροῦ 231, 13.
 304, 12. 315, 8, 10. 435, 1. II
 32, 22.
 στόμαχος 232, 19. μητρῶν II
 314, 24. 329, 23. τῆς γαστροῦ.
 ὑστερῶν II 290, 19. 323, 11, 15.
 στόμιον 335, 6. 402, 9. 403, 2.
 410, 5. 411, 10. II 288, 20.
 στράγγα 297, 15 (κατὰ στρ.)
 στρόφιγξ 30, 1 (θυρῶν).
 στυλοειδής 122, 9. 430, 13. II
 120, 12. 239, 19.
 συγγενῶν 337, 16.
 συγκατασχίζειν 221, 5. 251, 17,
 25. 363, 14. II 331, 6. 404, 4.
 435, 8.
 συγκαταφέρεσθαι II 331, 15.
 σύγκρισις II 173, 9.
 σύζευξις II 34, 2. 36, 5. 253, 15.
 273, 2.
 σύζυγος II 431, 22. 23.
 συμβολή 189, 18. II 105, 20.
 421, 11, 12 (ὁστων).
 συμμεταπίπτειν II 297, 22.
 συμμεταφέρεσθαι 490, 23.
 συμπαράγειν 298, 20.
 συμπαράτεινεν II 416, 21.
 συμπαράφύεσθαι II 411, 24.
 συμπαρεκτείνεν II 20, 6. 224,
 10. 331, 5.
 συμπεραίνεσθαι 72, 17 (λόγον).
 333, 15. II 39, 23. 304, 17.
 συμπέρασμα 32, 22.
 συμπεριφέρεσθαι 363, 14.
 συμπηγνύναι II 5, 9. 257, 14.
 σύμπηξις II 228, 13. 247, 11.
 307, 24. 308, 12.
 συμπλήρωσις 385, 7. II 12, 18.
 συμπροέρχεσθαι II 347, 17. 400,
 21. 401, 2, 15. 404, 4.
 συμπτύσσεσθαι II 77, 12.
 σύμπτωσις 282, 2. II 289, 14.
 συμφθείρεσθαι II 46, 7. 163, 14.
 σύμφωνις 100, 6. 134, 16. 220,
 21. 485, 21. II 59, 23. 60, 5,
 26. 76, 17, 21. 175, 1 v. l. 214,
 19. 232, 7. 262, 12. 354, 10.
 355, 20. 356, 19. 362, 14.
 σύν: 88, 1 σύν ἄκρᾳ τῇ τέχνῃ.
 II 32, 2. 63, 6 σύν ἀσφαλείᾳ
 πολλῇ. II 376, 7.
 συνάγχη 359, 13.
 συναγωγός 478, 17. II 335, 13.
 σύγμα 235, 2.
 συναναγράφειν 299, 8.

συναναστομοῦν 332, 14. 358, 14.
 Π 350, 3. 371, 14.
 συναναστόμωσις 485, 22.
 συναποσπᾶν 492, 20 v. l.
 συναποφέρειν 51, 15.
 συναποφέρειν 216, 13. 306, 18.
 Π 24, 7. 57, 6. 25. 58, 4. 347, 17.
 συναρπάζειν 171, 14.
 συναρτᾶν Π 356, 1.
 συνδετικός 340, 5.
 συνδιαγιγνώσκειν 80, 17.
 συνδιακρίνειν Π 381, 18.
 συνδιαστέλλειν 397, 13.
 συνδιεκβάλλειν Π 26, 6.
 συνδιεκπίπτειν 273, 8.
 συνδιεξέρχασθαι 273, 3.
 σύνδυο Π 348, 1.
 συνειλεῖν 368, 23.
 συνεισφέρειν Π 303, 8.
 συνεκκρίνειν 262, 8.
 συνεκτείνεσθαι 109, 20.
 *συνεκτῆκειν Π 91, 24.
 συνέλκειν Π 33, 14.
 συνεξαίρειν Π 293, 22.
 συνεξομοιοῦν Π 310, 1.
 συνεπάγεσθαι Π 58, 6. 204, 22.
 συνεπαισθάνεσθαι Π 33, 9.
 συνεπαύξειν 205, 24.
 συνεπεκτείνειν Π 87, 7. 334, 10.
 συνεπιλαμβάνειν Π 370, 8.
 συνεπιμίγνυσθαι 405, 10.
 συνεπινεύειν Π 205, 17.
 συνεπινοεῖν 254, 10.
 συνεπισπᾶσθαι 321, 10.
 συνεπιστρέφειν Π 82, 15. 205, 20.
 συνεπισύρεσθαι 475, 1.
 συνεφέλλεσθαι 272, 23. Π 88, 18.
 σύνθεσις 89, 3. 92, 13. 19. 118, 11.
 119, 1. 184, 19. Π 52, 24. 170,
 11. 174, 16. 182, 16. 183, 6.
 226, 24. 244, 13. 247, 10.
 συνθήκη 67, 21.
 συνθῆκην Π 150, 8.
 συνιζάνειν Π 3, 25.
 συνίησις 251, 8. 381, 13.
 σύνοδος εἰς ἑαυτόν Π 203, 24.
 GALENUS ed. Helmreich II.

σύνοψις Π 375, 18.
 σύνταξις 30, 5. 34, 18. 89, 21. 90,
 9. 117, 23. 118, 5. 123, 2. 150,
 9. 194, 15. 304, 12. 348, 20.
 402, 4. 458, 24. Π 53, 9. 54,
 12. 170, 13.
 συντείνειν ἑαυτόν Π 222, 18.
 συντέλεια 494, 4.
 συντιτράν 304, 23. Π 352, 24.
 361, 17. 439, 16.
 σύντρησις 452, 5. 471, 21. 481, 3.
 15. 483, 19. Π 47, 5. 90, 26.
 146, 11. 177, 11. 360, 20. 361, 13.
 συντρίβειν 85, 4. Π 175, 20. 180,
 24. 225, 25. 269, 13.
 σύντροφος Π 160, 10.
 συσκιάζειν 35, 12.
 συσπαστός 404, 25.
 συσπειράν 206, 2.
 σύστρεμμα 476, 20.
 συχρῶ 104, 8. Π 372, 24.
 σφαγή (iugulum) 306, 3. 309, 27.
 σφαγίτις Π 436, 9. 12, 16.
 σφαιροειδής 7, 16. 316, 19. 485,
 19, 25. 486, 7, 11. Π 51, 3, 25.
 111, 20. 197, 16. 248, 25. 249, 2.
 σφαιροῦσθαι 7, 16. 492, 23. 495,
 22. Π 142, 24.
 σφακελίζειν Π 179, 4.
 σφιγκτήρ 246, 7.
 σφυγμική δύναμις 33, 2.
 σχιζόπους Π 117, 19.
 σχίσις 16, 11. 44, 15. 96, 2. 155,
 6. 223, 6. 249, 4. 252, 8, 17.
 310, 10. 390, 6. 394, 11. 400, 2.
 444, 7. 490, 3, 11. Π 380, 6.
 423, 20. 427, 3.
 σχοινίον Π 34, 8.
 σωλήν Π 418, 13.
 ταρσός a) (τοῦ ποδός) 138, 17.
 142, 12, 17, 20. 143, 2. 146, 8, 26.
 147, 5. 149, 4, 6, 20. Π 239, 23.
 b) (τοῦ βλεφάρου) Π 79, 15, 21,
 24. 85, 17, 22. 87, 9, 10, 17, 19.
 88, 14, 18, 23. 89, 1, 3. 239, 23.
 31

- ταῦτ' ἄρα 7, 25. 10, 14. 11, 9. 39, 4. 84, 2. 110, 5. 112, 9. 116, 22. 150, 15. 183, 3. 184, 23. 224, 24. 442, 13. 457, 16. 459, 4. II 3, 20. 77, 5. 184, 25. 232, 3. 265, 27. 272, 3. 351, 4. 379, 16. 397, 21. 433, 22. ταῦτά τοι II 246, 16. 280, 21.
 τανύτη 1. de loco: 20, 22. 29, 11, 17, 21. 38, 22, 25. 45, 19. 54, 4. 68, 1, 13. 81, 1, 9. 84, 12. 104, 16. 106, 23. 107, 8. 130, 23. 147, 25. 153, 5. 158, 10. 164, 26. 189, 5. 207, 21. 211, 22. 243, 15. 255, 6. 404, 21. 408, 4. 435, 1. 490, 17. II 32, 2. 70, 9. 75, 2. 126, 10. 131, 16. 155, 20. 176, 7. 210, 26. 231, 11. 240, 22. 244, 4. 254, 5, 12. 257, 25. 260, 17. 269, 6. 306, 14. 307, 5. 308, 5, 18. 368, 5. 436, 11. 2. de causa: 5, 17. 34, 10. 44, 4. 164, 4. 293, 8. 451, 10. II 116, 8. 390, 1. 3. de modo: 16, 16. 18, 11. 36, 7. 164, 21. 171, 17. 174, 16. II 234, 6. 273, 15. 298, 6.
 τάχος: ὅτι τ. 475, 7.
 τεινεσμός 259, 16.
 τελεῖν τελετήν II 448, 3.
 τερθρεία 213, 24.
 τερθρεύεσθαι 339, 12.
 τεσσαρεσκαίδεκα II 203, 13.
 τεσσαρεσκαίδεκατος II 419, 9. 423, 3.
 τετραπόδα II 272, 15.
 τετραίνειν: II 361, 22 (ἐτετρή-
 νατο).
 τετρασκελής 132, 6.
 τῆδε 87, 17. 98, 9. 110, 19. 155, 14. 174, 23. 176, 18. 387, 15. 434, 6. II 32, 26. 127, 9. 254, 21. 257, 18. 270, 6. 311, 9. 406, 19. 407, 25. 412, 3, 7. 427, 20.
 τίτανος 393, 4. II 66, 26.
 τιτράναι: II 251, 10 τρηθείς. 402, 16 τιτράσα.
 τμήσις 400, 20.
 τοιγαροῦν: 338, 22 v.l. διὰ ταῦ-
 τα τ. II 361, 12. 440, 22.
 τοῖος ἢ τοῖος 54, 20.
 τομεῖς II 132, 8, 15. 133, 2, 7, 13. 136, 12. 138, 9. 180, 6.
 τόνος (nervus) 74, 14. II 411, 17.
 τόπος 374, 3 τόπος ἄλλος λόγων.
 II 309, 1.
 τόσῳ δὴ II 32, 25.
 τραγᾶν II 307, 16.
 τράγος II 307, 12. 309, 7.
 τραγωδεῖν opp. ἀληθεύειν II 392, 16.
 τραχύνειν II 132, 23.
 τράχωμα II 91, 22.
 τρήμα τυφλόν II 30, 4, 16. 45, 7. 403, 6.
 τρίβων II 430, 15 (ἀνατομῶν).
 τριγλώχιν 348, 18.
 τρίγωνος 400, 11. II 121, 7. τὸ
 τρίγωνον II 121, 8, 11. 204, 25.
 τρισκαίδεκατος 63, 22. 123, 6. II 366, 15. 384, 15. 405, 23.
 τριχῇ 306, 24 (νέμειν).
 τριχοῦν II 45, 14. 115, 5.
 τροχαντήρ II 370, 7, 12, 15. 372, 8, 9. 373, 1. 374, 5. 375, 9. 411, 15.
 τροχίλια 104, 20. 416, 26. 417, 17. 421, 9, 14, 16, 24. 422, 23. 424, 17.
 τροχίλωδης 108, 16.
 τρώσις II 71, 18.
 τυγχάνειν: τετευχῆ II 245, 21.
 τύλος II 91, 22.
 τυφλοῦν II 360, 19.
 ὑαλοειδής II 55, 16. 56, 6, 10, 16. 57, 3. 60, 7. 61, 6. 68, 15. 69, 10. 75, 15. 76, 20. 298, 1. II 105, 17.
 ὑδατὶς II 79, 6.
 ὑλικός 340, 7 (αἰτία).
 ὑλώδης 486, 14.
 ὑμενώδης 31, 18. 83, 5, 14. 84, 15. 109, 13. 117, 14, 22. 120, 20.

- 143, 23. 206, 20. 209, 13. 228, 23. 284, 21. 377, 16. 378, 17. 379, 5. 380, 11, 16. 384, 6. 391, 17. 401, 16, 26. 402, 20. 411, 2, 14. 422, 2. 424, 14. 429, 12. II 47, 10. 72, 13. 87, 11. 88, 20. 275, 6. 277, 1. 400, 23.
- ὄοειδής 405, 6. 406, 16. 430, 2, 16, 20, 23, 25. 431, 18. II 387, 8. 388, 7. 398, 7, 19.
- ὀπάλειψις II 91, 8.
- *ὀπάλλαξις 368, 5. 374, 22.
- ὀπανάγειν II 393, 17.
- ὀπάσχει c. inf. 3, 23. 16, 15. 112, 24. 127, 1. 191, 7. II 313, 19.
- ὀπεράνω II 177, 10. 204, 10.
- *ὀπερανόημα 487, 8.
- ὀπερβαλλόντως 11, 2. 347, 7.
- ὀπερδιψήν II 142, 4.
- ὀπερείδειν c. dat. 145, 24. 154, 7. 156, 7. 157, 12. 181, 5. 184, 15. II 272, 3, 11, 17.
- ὀπερεκπίπτειν 150, 25. 182, 7. II 276, 15.
- ὀπερκύπτειν 434, 14. II 118, 1. 124, 15.
- ὀπερμαχεῖν II 292, 11.
- ὀπερξηραίνειν II 323, 1.
- ὀπερφθέγγεσθαι 173, 2. 448, 3 (τὴν ἀλήθειαν).
- ὀπηνέμιον ὥον II 303, 12.
- ὀπογάστριον 288, 1. II 260, 16. 310, 15. 324, 4. 338, 20. 423, 6.
- ὀπογραφή 197, 7. 454, 4. II 399, 18.
- ὀποδιπλοῦν 216, 25.
- ὀποζωννύναι 229, 5.
- ὀποκάτω 200, 18. II 165, 12 (τῶν μῆλων). 168, 21. 305, 9.
- ὀπόλευκος II 360, 15.
- ὀποπτύσσειν 406, 24. II 85, 26. 166, 14, 21.
- ὀποσπαδιαῖος II 344, 13.
- *ὀποστόρεσμα 208, 22. 307, 18, 26. 376, 15. II 187, 16. 188, 6. 334, 22. 376, 15. 414, 25.
- ὀποστόρνυσθαι 87, 7.
- ὀπόσχεσιν ἀποδιδόναι 366, 21.
- ὀποτείνειν 172, 10. 225, 19. 293, 22. 307, 1. 310, 3. 433, 27. II 45, 20. 46, 1. 347, 16.
- ὀποφρίττειν II 292, 13.
- ὀποφύειν 178, 21. 215, 2, 6. II 85, 24. 277, 19.
- ὀπόφρσις 81, 2, 9.
- ὀποχόνδριον 205, 3. 287, 13. 290, 3. 409, 12. 434, 15. II 272, 9, 23. 310, 14.
- ὀπόχυμα II 55, 20. 71, 1.
- ὀψοῦν 144, 20. 152, 9. 167, 15. 231, 15. 458, 20.
- φάλαινα 179, 26 (v. l. φάλλενα). 324, 9. 454, 2. 457, 12.
- φαλακροῦσθαι II 161, 19.
- φανότης II 56, 8.
- φαντάζειν 308, 11.
- φαντασιουῖσθαι 461, 8 (φαντασίας). 465, 6 (τὸ φαντασιούμενον).
- φασσοφόνος II 173, 11.
- φατρία II 134, 19. 135, 11, 24.
- φθόγη 341, 25.
- φιλόδορος 419, 27 (ἀνήρ).
- φιλοτεχνεῖν II 175, 11. 181, 25. 211, 24. 346, 17.
- φνλακτῆριον 358, 3.
- φνσικός 175, 19. 339, 18. II 170, 8. 222, 17. 341, 24.
- φνσιολογία 393, 20.
- φνσώδης 214, 9.
- φντικός 33, 3.
- φωλεύειν 5, 16.
- φωνητικός 300, 15. 381, 16, 18. 382, 14. 384, 7. II 385, 18. 386, 4. 398, 10.
- φωτοειδής 464, 14.
- χαλαρότης 118, 25.
- χαλαρός 30, 8. 76, 4. 117, 17, 22. 118, 10. 119, 14. 120, 3. 151, 13. 172, 9, 23. 185, 22. 297, 2, alibi. χαλαρῶς 95, 9.

- χαρτίον* 368, 23.
χαυλιόδους 2, 6.
χαυνότης II 174, 7.
χοάνη 346, 23. 452, 3. II 8, 14, 17. 9, 4. 47, 11.
χολαγωγός 255, 19 (πόροι).
χοληδόχος 218, 15. 220, 7. 221, 9, 13. 223, 24. 252, 6. 259, 19. 270, 1. 276, 22. 281, 2. 285, 7, 15.
χολώδης 252, 3. 255, 18. 256, 2. 257, 11. 261, 9. 262, 26. 263, 7. 270, 5. 273, 2, 5, 10 (περίττωμα).
χονδρώδης 98, 21. 99, 8, 20. 100, 4. 117, 15. 118, 12. 151, 24. 186, 2. 366, 2, 5. 379, 4. 380, 9. 382, 22, 26. 403, 6, 9. 426, 25. 427, 5. 429, 18. 431, 19. 432, 2. 433, 7, 13. II 87, 9. 88, 23. 159, 15. 161, 23. 168, 2, 7. 275, 2.
χορευτής II 133, 19.
χορηγεῖν 178, 11. 222, 12. 274, 1. 329, 6. 343, 11. 367, 14. 370, 21. 415, 10. II 215, 20. 253, 19. 361, 8. 385, 17.
χορηγία 203, 11 (τροφής). 301, 8. 367, 18. 372, 22. 389, 24. 447, 23.
χοριοειδής 452, 1. 476, 19. 477, 22. 479, 11. 486, 25. 490, 4. II 8, 22. 19, 26. 20, 13. 24, 8. 57, 7, 12, 16. 59, 5. 60, 15. 61, 5. 63, 22. 68, 18. 429, 13.
χορίον 371, 20, 25. 476, 24. II 57, 20. 347, 3. 352, 17, 21. 353, 13. 358, 25. 362, 9.
χρειώδης 12, 3.
χρή: εἴη *χρεών* 180, 15. *χρή μοί τινος* 370, 1. II 195, 14.
χρήσιμος (femin.) 233, 22. *χρησίμως* 65, 3. 101, 27. 126, 24. 132, 8. II 49, 17.
χρώς: 108, 4. 449, 16 (ὁμιλεῖν ἐν χρ.). II 392, 24.
χυλοῦν 205, 22. 238, 11. 239, 15. 255, 15.
χώρα 466, 5. 467, 7. II 93, 22 (ὁφθαλμῶν). 429, 18.
χωρίζειν 443, 25.
χωρισμός II 35, 18.
ψαλιδοειδής 452, 3. 484, 9, 23. 485, 13. 486, 27.
ψαλῖς 146, 25. 147, 13. 148, 9. 484, 11. 486, 4. II 119, 16. 227, 9, 18, 22. 237, 22. 328, 11.
ψαμμώδης II 161, 6 (γῆ).
ψόα II 244, 5.
ψύλλα II 449, 5, 6, 9.
ψύχειν: *ψυγείσαις* 448, 19. *ψυγείη* 448, 12. *ψυχθῆναι* 448, 11. II 146, 16 (v. l. *ψυγῆναι*). *ψυχθέντες* II 146, 1.
ψυχῇ ἐπιθυμητική 365, 9. *θυρεπτική* 226, 19, 21. *θυμοειδής* 365, 10.
ψυχικὸν πνεῦμα 361, 18, 23. 394, 6. 396, 9, 27. 481, 10. 482, 18. 488, 9, 27. -ῇ *ἐνέργεια* 365, 1, 3. *δύναμις* 33, 1. 158, 23.
ώλεκρονον 22, 7. 67, 10. 104, 14. 187, 16.
ὤς: *ὤς δ' αὐτως* II 149, 2. 168, 5. *ὤς ἐνι μάλιστα* 139, 5. *ὤς ἐπὶ* 36, 11, 13. 40, 16. 41, 18. 160, 11. 287, 23. 288, 1. 405, 10. II 81, 27. 141, 19. 165, 20. 166, 3. 352, 8. 427, 18. *ὤς πρὸς* 46, 7. II 323, 19.

INDEX OPERUM GALENI AB IPSO LAUDATORUM.

1. *Περὶ τῶν τῆς ἀναπνοῆς αἰτίων* 432, 7. 434, 11. II 405, 20.
2. *Περὶ χρείας ἀναπνοῆς* 322, 6. 437, 11. II 431, 13 π. χρ. ἀν. τε καὶ σφυγμῶν 259, 25.
3. *Ἀνατομικὰ ὑπομνήματα* II 180, 3.
4. *Ἀνατομικαὶ ἐγχειρήσεις* 70, 19. 84, 20. 113, 20. 169, 6, 14. 170, 16. 320, 22. 366, 4. 371, 18. II 205, 1, 25. 266, 26. 357, 23. 368, 4. 405, 20. 409, 4. 410, 20. 424, 10 (intellegit alterum de Anatomicis administrationibus opus). 427, 13. 428, 3. 436, 6.
5. *Περὶ ἀποδείξεως ὑπομνήματα* II 357, 26. 384, 15 (ἐν τῷ τρισκαιδεκάτῳ).
6. *Εἰ κατὰ φύσιν ἐν ἀρτηρίαις αἷμα περιέχεται* 242, 3.
7. *Περὶ (τῶν) φρυσικῶν δυνάμεων* 201, 15. 232, 15. 234, 4. 238, 1. 241, 23. 257, 23. 267, 18. 272, 9. 363, 22. II 173, 23. 317, 9. 323, 7. 357, 22.
8. *Περὶ θώρακος καὶ πνεύμονος κινήσεως* 304, 16. 397, 14.
9. *Περὶ τῆς Ἰπποκράτους ἀνατομῆς* II 293, 15.
10. *Περὶ Ἰπποκράτους (τε) καὶ Πλάτωνος δογμάτων* 33, 3. 227, 16. 337, 12. 365, 11. 428, 14. 453, 12. 465, 13. 484, 17. II 12, 2. 357, 27. 385, 24.
11. *Περὶ ἀπόρων κινήσεων* II 90, 15.
12. *Περὶ μυῶν ἀνατομῆς* 70, 19. 169, 15. II 368, 3.
13. *Περὶ μυῶν κινήσεως* 33, 11. 38, 11. 49, 17. 51, 1. 111, 15. II 83, 19. 141, 24. 187, 21. 357, 23.
14. *Περὶ σπέρματος* II 320, 3, 13. 336, 22.
15. *Περὶ χρείας σφυγμῶν* 220, 13. 360, 10. II 431, 13 π. χρ. ἀναπνοῆς τε καὶ σφυγμῶν.
16. *Περὶ φωνῆς* 300, 20. 301, 19. 379, 11. 407, 4, 23. 408, 16. 426, 8. II 145, 20. 258, 23. 387, 8.
17. *Ἐν ἐτέροις* II 177, 23 (librum quem περὶ τῆς ἀνατομικῆς διαφωνίας conscripsit intellegere videtur). 354, 4.

Corrigenda.

- vol. I p. 5, 5 scrib. ὥα.
 p. 11, 14 scrib. ξῦσαι.
 p. 83, 15 scrib. τὸ.
 p. 125, 5 fort. βούλεται.
 p. 156, 5 leg. ὑψηλότερον.
 p. 186, 15 leg. σκίπωνος.
 p. 217, 5 leg. κόλον.
 p. 300, 13 scrib. αὐθις.
 p. 324, 10 leg. εἴη <ἂν> ποτε.
 p. 420, 25 scrib. ἡμιῶν.
 p. 474, 13 scrib. παρεμπόρευμα.
 p. 489, 17 scrib. αὐτήν.
 vol. II p. 11, 1 scrib. μοῖραν.
 p. 65, 3 scrib. δ'.
 p. 225, 14 leg. πάντα.
 p. 314, 14 leg. τί pro τό.

B. G. TEUBNER
IN LEIPZIG UND BERLIN.

Januar 1908.

A. Ausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller.

1a. Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. [8.]

Diese Sammlung hat die Aufgabe, die gesamten noch vorhandenen Erzeugnisse der griechischen und römischen Literatur in neuen, wohlfeilen Ausgaben zu veröffentlichen, soweit dies zugunsten der Wissenschaft oder der Schule wünschenswert ist. Die Texte der Ausgaben beruhen auf den jeweils neuesten Ergebnissen der kritischen Forschung, über die die beigefügte adnotatio critica, die sich teils in der praefatio, teils unter dem Text befindet, Auskunft gibt. Die Sammlung wird ununterbrochen fortgesetzt werden und in den früher erschienenen Bänden durch neue, verbesserte Ausgaben stets mit den Fortschritten der Wissenschaft Schritt zu halten suchen.

Die Sammlung umfaßt zur Zeit gegen 550 Bände zum Preise von ca. 1600 Mark, die bei einmaligem Bezuge zum Vorzugspreise von ca. 1200 Mark abgegeben werden.

Alle Ausgaben sind auch gleichmäßig geschmackvoll gebunden käuflich!

Textausgaben der griechischen und lateinischen Klassiker.

Die mit einem * bezeichneten Werke sind Neuerscheinungen der letzten Jahre.

a. Griechische Schriftsteller.

Aelian de nat. anim. II. XVII, var. hist.,
epist., fragm. Rec. R. Hercher.
Vol. I. M. 5.— 5.50. Vol. II. M. 7.20 7.70.	Alypius: s. Musici.
— varia historia. Rec. R. Hercher.
M. 1.50 1.90.	Anacreontis carmina. Ed. V. Rose. Ed. II.
M. 1.— 1.40.
Aeneae commentarius poliorceticus. Rec.
A. Hug. M. 1.35 1.75.	Anaritius: s. Euclid. suppl.
Aeschinis orationes. Ed. Fr. Blass.
Ed. min. M. 2.40 2.80.	*Andocidis orationes. Ed. Fr. Blass.
Ed. III. M. 1.40 1.80.
— — — Ed. maior (m. Index v.
Preuss). M. 8.— 8.60.	Annae Comnenae Alexias. Rec. A. Reiffers-
scheid. 2 voll. M. 7.50 8.60.
— — — Iterum ed. Fr. Franke. M. —.90
1.30.	Anonymus de incredibilibus: s. Mytho-
graphi.
Aeschyli tragoediae. Iter. ed. H. Weil.
M. 2.40 3.—	Anthologia Graeca epigr. Palat. c. Plan.
Ed. H. Stadtmueller.
Einzelne jede Tragödie (Agamemnon.
Choëphorae. Eumenides. Persae. Promet-
heus. Septem c. Th. Supplices)
M. —.40 —.70.	Vol. I: Pal. I. I—VI (Plan. I. V—VII).
M. 6.— 6.60.
* — cantica. Dig. O. Schroeder.
M. 2.40 2.80.	Vol. II. P. 1: Pal. I. VII (Plan. I. III).
M. 8.— 8.60.
[—] Scholia in Persas. Rec. O. Dähn-
hardt. M. 3.60 4.20.	* Vol. III. P. 1: Pal. I. IX. (Epp. 1—563.
Plan. I. I) M. 8.— 8.60.
Aesopicae fabulae. Rec. C. Halm.
M. —.90 1.30.	lyrica s. lyr. Graec. coll. Edd. Bergk-
Hiller-Crusius. M. 3.— 3.60.
Alciphronis Rhetoris epistularum lib. IV.
Ed. M. A. Schepers. M. 3.20 3.60.	Antiphontis orationes et fragmenta. Ed.
Fr. Blass. M. 2.10 2.50.
Alexandri Lycopol. c. Mauch. Ed. A.
Brinkmann. M. 1.— 1.25.	Antonini, M. Aurel., commentarr. II. XII.
Rec. I. Stich. Ed. II. M. 2.40 2.80.
	Antoninus Liberalis: s. Mythographi.
	Apocalypsis Anastasiae. Ed. R. Homburg
M. 1.20 1.60.
	Apollodori bibliotheca. Ed. R. Wagner:
siehe Mythographi. Vol. I

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Apollonius Pergaeus. Ed. et Lat. interpr. est I. L. Heiberg. 2 voll. *M.* 9.— 10.—
 Apollonii Rhodii Argonautica. Rec. R. Merkel. *M.* 1.50 1.90.
 *Appliani hist. Rom. Ed. L. Mendelssohn. Vol. I. *M.* 4.50 5.— Vol. II. Ed. P. Viereck. *M.* 6.— 6.60.
 Archimedis opera omnia. Ed. I. L. Heiberg. 3 voll. *M.* 18.— 19.80.
 Aristeae ad Philocratem epistula c. cet. de vers. LXX interpr. testim. Ed. P. Wendland. *M.* 4.— 4.50.
 Aristophanis comoediae. Ed. Th. Bergk. 2 voll. Ed. II. je *M.* 2.— 2.50.
 Vol. I: Acharn., Equites, Nubes, Vespaes, Pax.
 — II: Aves, Lysistr., Thesmoph., Ranae, Eccles., Plutus.
 Einzeln jedes Stück *M.* —.60 —.90.
 *— cantica. Dig. O. Schroeder. [In Vorb.]
 Aristoteles de partib. anim. II. IV. Ed. B. Langkavel. *M.* 2.80 3.20.
 *— de animalium motu. Ed. Fr. Littig. [In Vorb.]
 *— de animalibus historia. Ed. L. Dittmeyer. *M.* 6.— 6.60.
 — de arte poetica I. Rec. W. Christ. *M.* —.60 —.90.
 — physica. Rec. C. Prantl. *M.* 1.50 1.90.
 — ethica Nicomachea. Rec. Fr. Susemihl. Ed. alteram cur. O. Apelt. *M.* 2.40 2.80.
 — de coelo et de generatione et corruptione. Rec. C. Prantl. *M.* 1.80 2.20.
 — quae feruntur de coloribus, de audibilibus, physiognomonica. Rec. C. Prantl. *M.* —.60 —.90.
 — politica. Ed. Fr. Susemihl. Ed. III. *M.* 2.40 2.80.
 — magna moralia. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.20 1.60.
 — de anima II. III. Rec. Guil. Biehl. *M.* 1.20 1.60.
 [— ethica Eudemia.] Eudemi Rhodii ethica. Adi. de virtutibus et vitiis I. rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.80 2.20.
 — ars rhetorica. Ed. A. Roemer. Ed. II. *M.* 3.60 4.—
 *— metaphysica. Rec. Guil. Christ. Ed. II. *M.* 2.40 2.80.
 — qui fereb. libror. fragmenta. Coll. V. Rose. *M.* 4.50 5.—
 — oeconomica. Rec. Fr. Susemihl. *M.* 1.50 1.90.
 — quae feruntur de plantis, de mirab. auscultat., mechanica, de lineis insec., ventorum situs et nomina, de Melisso Xenophane Gorgia. Ed. O. Apelt. *M.* 3.— 3.40.
 Aristoteles parva naturalia. Rec. Guil. Biehl. *M.* 1.80 2.20.
 — *Πολυτα δ' ἡνναίων.* Ed. Fr. Blass. Ed. IV. *M.* 1.80 2.20.
 — : s. a. Musici
 [— —] Divisiones quae vulgo dicuntur
 *Aristoteleae. Ed. H. Mutschmann. *M.* 2.80 3.20.
 Arriani Anabasis. Rec. Car. Abicht. *M.* 1.50 2.—, mit Karte *M.* 1.80 2.30.
 *— quae exstant omnia. Ed. A. G. Roos. I. Anabasis. Ed. maior. Mit 1 Tafel. *M.* 3.60 4.20.
 *— Anabasis. Ed. A. G. Roos. Ed. min. *M.* 1.80 2.20.
 — scripta minora. Edd. R. Hercher et A. Eberhard. *M.* 1.80 2.20.
 Athenaei dipnosophist. II. XV. Rec. G. Kaibel. 3 voll. *M.* 17.10 18.90.
 Autolyce de sphaera quae movetur I., de orbitibus et occasibus II. II. Ed. Fr. Hultsch. *M.* 3.60 4.—
 Babrii fabulae Aesopeae. Rec. O. Crusius. Acc. fabul. dactyl. et iamb. rell. Ignatii et al. testrast. iamb. rec. a C. Fr. Mueller. Ed. maior. *M.* 8.40 9.— Rec. O. Crusius. Ed. minor. *M.* 4.— 4.60.
 — Ed. F. G. Schneidewitz. *M.* —.60 1.—
 Bacchius: s. Musici.
 Bacchylidis carmina. Ed. III. Ed. Fr. Blaß. *M.* 2.40 2.90.
 Batrachomyomachia: s. Hymni Homero: s. Bucolici. [rici]
 Blemymachia: s. Eudocia Augusta. Bucolicorum Graecorum Theocriti, Bionis, Moschi reliquiae. Rec. H. L. Ahrens. Ed. II. *M.* —.60 1.—
 *Caecilii Calactini fragmenta. Ed. R. Ofenloch. *M.* 6.— 6.60.
 Callinici de vita S. Hypatii I. Edd. Sem. Philol. Bonn. sodales. *M.* 3.— 3.40.
 Cassianus Bassus: s. Geoponica.
 Cebetis tabula. Ed. C. Praechter. *M.* —.60 —.90.
 Chronica minora. Ed. C. Frick. Vol. I. Acc. Hippolyti Romani praeter Canonem Paschalem fragmm. chronol. *M.* 6.80 7.40.
 Claudiani carmina: s. Eudocia Augusta.
 Cleomedis de motu circulari corporum caelestium II. II. Ed. H. Ziegler. *M.* 2.70 3.20.
 Colluthus: s. Tryphiodorus.
 Cornuti theologiae Graecae compendium. Rec. C. Lang. *M.* 1.50 2.—
 Corpusculum poesis epicae Graecae Iudibundae. Edd. P. Brandt et C. Wachsmuth. 2 fasc. je *M.* 3.— 3.50.
 *Damascii vita Isidori. Ed. J. Hardy. [In Vorb.]
 Demades: s. Dinarchus.
 Demetrii Cydon. de contemn. morte or. Ed. H. Deckelmann. *M.* 1.— 1.40.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Demosthenis orationes.** Rec. G. Dindorf-Blaß. Ed. maior. [Mit adnot. crit.] 3 voll. [je M. 2.80 3.20.] M. 7.20 9.— Ed. minor. [Ohne die adnot. crit.] 3 voll. [je M. 1.80 2.20.] M. 4.50 6.— [6 partes. je M. —.80 1.20.]
- Vol. I. Pars 1. Olynthiacae III. Philippica I. De pace. Philippica II. De Halonneso. De Chersoneso. Philippicae III. IV. Adversus Philippum epistolam. Philippicae epistola. De contributione. De symmoriis. De Rhodiorum libertate. De Megalopolitis. De foedere Alexandri.
- I. Pars 2. De corona. De falsa legatione.
- II. Pars 1. Adversus Leptinem. Contra Midiam. Adversus Androtonem. Adversus Aristocratem.
- II. Pars 2. Adversus Timocratem. Adversus Aristogitonem II. Adversus Aphobum III. Adversus Onetorem II. In Zenothemin. In Apaturium. In Phormionem. In Lacritum. Pro Phormione. In Pantaenitum. In Nausimachum. In Boeotum de nomine. In Boeotum de dote.
- III. Pars 1. In Spudiam. In Phaeippum. In Macartatum. In Leocharem. In Stephanum II. In Euergetem. In Olympiodorum. In Timotheum. In Polyclem. Pro corona trierarchica. In Callippum. In Nicostratum. In Cononem. In Calliclem.
- III. Pars 2. In Dionysodorum. In Eubulidem. In Theocrinem. In Neaeram. Oratio funebris. Amatoria. Proemia. Epistolae. Index historicus.
- Didymus de Demosthene.** Rec. Diels et Schubart. M. 1.20 1.50.
- Dinarchi orationes adiectis Demadis qui fertur fragmentis** *ὁμιλίαι τῶν δυνευστῶν*. Ed. Fr. Blaß. Ed. II. M. 1.— 1.40.
- Diodori bibliotheca hist.** Edd. Fr. Vogel et C. Th. Fischer. 6 voll. Voll. I—III. je M. 6.— 6.60. Vol. IV. M. 6.80 7.40. Vol. V. M. 5.— 5.60.
- Ed. L. Dindorf. 5 voll. Vol. I u. II. [Vergr.] Vol. III u. IV. je M. 3.— Vol. V. M. 3.75.
- *Diogenis Oenoandensis fragmenta.** Ord. et expl. J. William. M. 2.40 2.80.
- Dionis Cassii Cocceiani historia Romana.** Ed. J. Meib. 5 voll. Vol. I. M. 6.— 6.60. Vol. II. M. 4.80 5.40. [Ed. L. Dindorf. Voll. IV. V. je M. 2.70.]
- Dionis Chrysostomi orationes.** Rec. L. Dindorf. Vol. I. [Vergr.] Vol. II. M. 2.70 3.60. [Neubearbeitung von A. Sonny in Vorb.]
- Dionysi Halic. antiquitates Romanae.** Ed. C. Jacoby. 4 voll. Voll. I—IV. je M. 4.— 4.60.
- opuscula. Edd. H. Usener et L. Radermacher. Vol. I. M. 6.— 6.60. — Vol. II. Fasc. I. M. 7.— 7.60. * — Vol. II. Fasc. II. [In Vorb.]
- Diophranti opera omnia** c. Gr. comment. Ed. P. Tannery. 2 voll. M. 10.— 11.—
- *Divisiones Aristotelicae, s. Aristoteles.** Eclogae poetarum Graec. Ed. H. Stadtmueller. M. 2.70 3.20.
- Epicorum Graec. fragmenta.** Ed. G. Kinkel. Vol. I. M. 3.— 3.50.
- Epicteti dissertationes** ab Arriano dig. Rec. H. Schenkl. Acc. fragmm., enchiridion, gnomolog. Epict., rell., indd. Ed. maior. M. 10.— 10.80. Ed. minor. M. 6.— 6.60.
- *Epistulae privatae graecae** in pap. aet. Lagid. serv. Ed. St. Witkowski. M. 3.20 3.60.
- Eratosthenis catasterismi: s. Mythographi** III. 1.
- *Erotici scriptores Graeci.** Ed. J. Mewaldt. [In Vorb.]
- Euclidis opera omnia.** Edd. I. L. Heiberg et H. Menge.
- Vol. I-V. Elementa. Ed. et Lat. interpret. est Heiberg. M. 24.60 27.60.
- VI. Data. Ed. Menge. M. 5.— 5.60.
- VII. Optica. Opticor. rec. Theonis, Catoptrica, c. scholl. ant. Ed. Heiberg. M. 5.— 5.60.
- — — Supplem.: Anarith. comm. ex interpr. Gher. Crem. ed. M. Curtze. M. 6.— 6.60.
- : s. a. Musici.
- Eudociae Augustae, Procli Lycii, Claudiani carmm. Graec. rell.** Acc. Blemyomachiae fragmm. Rec. A. Ludwich. M. 4.— 4.40.
- violarium. Rec. I. Flach. M. 7.50 8.10.
- Euripidis tragoediae.** Rec. A. Nauck. Ed. III. 3 voll. M. 7.80 9.30.
- Vol. I: Alceste. Andromacha. Bacchae. Hecuba. Helena. Electra. Heraclidae. Hercules furens. Supplices. Hippolytus. M. 2.40 2.90.
- II: Iphigenia Aulidensis. Iphigenia Taurica. Ion. Cyclops. Medea. Orestes. Rhesus. Troades. Phoenissae. M. 2.40 2.90.
- III: Perditarum tragoediarum fragmenta. M. 3.— 3.50.
- Einzel. jede Tragödie M. —.40 —.70.
- * — cantica. Dig. O. Schroeder. [In Vorb.]
- Eusebii opera.** Rec. G. Dindorf. 4 voll. M. 23.60 25.80.
- Fabulae Aesopicae: s. Aesop. fab.**
- Fabulae Romanenses Graec. conser.** Rec. A. Eberhard. Vol. I. M. 3.75 4.25.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Favonii Eulogii disp. de somnio Scipionis. Ed. A. Holder. *M.* 1.40 1.80.

Florilegium Graecum in usum primi gymnasiorum ordinis collectum a philologis Afranis. kart. Fasc. 1—10 je *M.* —.50; Fasc. 11—15 je *M.* —.60.

Hierzu unentgeltlich: Index argumentorum et locorum.

Außer der Verwendung bei den Maturitätsprüfungen hat diese Sammlung den Zweck, dem Primaner das Beste und Schönste aus der griech. Literatur auf leichte Weise zugänglich zu machen und den Kreis der Altertumstudien zu erweitern.

Galenii Pergameni scripta minora. Rec. I. Marquardt, I. Müller, G. Helmreich. 3 voll. *M.* 7.50 9.—

*— **de utilit. part. corporis humani** II. XVII. Ed. G. Helmreich. Vol. I. *M.* 8.— 8.60.

— **institutio logica.** Ed. C. Kalbfleisch. *M.* 1.20 1.60.

— **de victu attenuante** I. Ed. C. Kalbfleisch. *M.* 1.40 1.80.

— **de temperamentis.** Ed. G. Helmreich. *M.* 2.40 2.80.

Gaudentius: s. Musici.

Geoponica sive Cassiani Bassi Schol. de re rustica eclogae. Rec. H. Beckh. *M.* 10.— 10.80.

Georgii Aepopol. annales. Rec. A. Heisenberg. Vol. I. II. *M.* 11.60 14.—

Georgii Cypri descriptio orbis Romani. Acc. Leonis imp. diatyposis genuina. Ed. H. Gelzer. Adl. s. 4 tabb. geograph. *M.* 3.— 3.50.

Georgii Monachi Chronicon. Ed. C. de Boor. Vol. I. II. *M.* 18.— 19.20.

Hellodori Aethiopie. II. X. Ed. I. Bekker. *M.* 2.40 2.90.

***Hephaestionis enchiridion.** c. comm. vet. ed. M. Conasbruch. *M.* 8.— 8.60.

Heraclitus: s. Mythographi.

Hermippus, anon. christ. de astrologia dialogus. Edd. C. Kroll et P. Viereck. *M.* 1.80 2.20.

Herodiani ab excessu divi Marci II. VIII. Ed. I. Bekker. *M.* 1.20 1.60.

Herodoti historiarum II. IX. Edd. Dietsch-Kallenberg. 2 voll. [je *M.* 1.35 1.80] *M.* 2.70 3.60.

Vol. I: Lib. 1—4. Fasc. I: Lib. 1. 2. *M.* —.80 1.10.

Fasc. II: Lib. 3. 4. *M.* —.80 1.10.

— II: Lib. 5—9. Fasc. I: Lib. 5. 6. *M.* —.60 —.90.

Fasc. II: Lib. 7. *M.* —.45 —.75.

Fasc. III: Lib. 8. 9. *M.* —.60 —.90.

***Herondae mimiambi.** Acc. Phoenix Coronistae, Mattii mimiamb. fragm. Ed. O. Crusius. Ed. IV minor. *M.* 2.40 2.80.

Ed. maior. [U. d. Pr.]

Heronis Alexandrini opera. Vol. I. Druckwerke u. Automatentheater, gr. u. dtseh. v. W. Schmidt. Im Anh. Herons Fragm. üb. Wasseruhren, Philons Druckw., Vitruv. Pneumatik. *M.* 9.— 9.80. Suppl.: D. Gesch. d. Textüberliefgr. Gr. Wortregister. *M.* 3.— 3.40.

— Vol. II. Fasc. I. Mechanik u. Katoptrik, hrsg. u. übers. von L. Nix u. W. Schmidt. Im Anh. Excerpte aus Olympiodor, Vitruv, Plinius, Cato, Pseudo-Euclid. Mit 101 Fig. *M.* 8.— 8.80.

— Vol. III. Vermessungslehre u. Dioptra, griech. u. deutsch hrsg. von H. Schöne. *M.* 116 Fig. *M.* 8.— 8.80.

Hesiodi quae fer. carmina. Rec. A. Rzsch. *M.* 1.50 2.—

Hesychii Milesii qui fertur de viris III. I. Rec. I. Flach. *M.* —.80 1.10.

Hieroclis synecdemus. Acc. fragmenta ap. Constantinum Porphyrog. servata et nomina urbium mutata. Rec. A. Burekhardt. *M.* 1.20 1.60.

Hipparchi in Arati et Eudoxi Phaenomena comm. Rec. C. Manitius. *M.* 4.— 4.60.

Hippocratis opera. 7 voll. Rec. H. Kuehlein et I. Ilberg. Vol. I (cum tab. phototyp.). *M.* 6.— 6.60. Vol. II. *M.* 5.— 5.50.

Historici Graeci minores. Ed. L. Dindorf. 2 voll. *M.* 8.25 9.30.

Homeri carmina. Ed. Guil. Dindorf: Ilias. Ed. Guil. Dindorf. Ed. V cur. C. Hentze. 2 partes. [je *M.* —.75 1.10.]

M. 1.50 2.—

Pars I: II. 1—12. Pars II: II. 13—24.

Odyssea. Ed. Guil. Dindorf. Ed. V cur. C. Hentze. 2 partes. [je *M.* —.75 1.10.]

M. 1.50 2.—

Pars I: Od. 1—12. Pars II: Od. 13—24.

— Rec. A. Ludwich. 2 voll. Ed. min. [je *M.* —.75 1.10.] *M.* 1.50 2.20.

[—] **Iliadis carm.** XVI. Schol. in usum ed. A. Koechly. *M.* 3.— 3.60.

Hymni Homerici acc. epigrammatis et Batrachomyomachia. Rec. A. Baumeister. *M.* —.75 1.10.

Hyperidis orationes. Ed. Fr. Blaß. Ed. III. *M.* 2.10 2.50.

Iamblichi protrepticus. Ed. H. Pistelli. *M.* 1.80 2.20.

— **de communi math. scientia** I. Ed. N. Festa. *M.* 1.80 2.20.

— **in Nicomachi arithm. introduct.** I. Ed. H. Pistelli. *M.* 2.40 2.80.

*— **vita Pythagorae.** Ed. L. Deubner. [In Vorb.]

Ignatius Diaconus: s. Nicephorus.

Inc. auct. Byzant. de re milit. I. Rec. R. Vari. *M.* 2.40 2.80.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- *Inscriptiones Graecae ad illustrandas dialectos selectae. Ed. F. Solmsen. Ed. II. *M.* 1.60 2.—
 Ioannes Philoponus: s. Philoponus.
 Iosephi opera. Rec. S. Q. Naber. 6 voll. *M.* 26.— 29.—
 ——— Rec. I. Bekker. 6 voll. [Vol. I—V verggr.] Vol. VI. *M.* 2.10.
 Isaai orationes. Ed. C. Scheibe. *M.* 1.20 1.60.
 ——— Ed. Th. Thalheim. *M.* 2.40 2.80.
 Isocratis orationes. Rec. Benseler-Blass. 2 voll. *M.* 4.— 4.80.
 *Iuliani imp. quae supers. omnia. Rec. C. F. Hertlein. 2 voll. *M.* 6.75 7.60. Neubearb. v. Fr. Cumont et J. Bidez [In Vorb.].
 Iustiniani imp. novellae. Ed. C. E. Zachariae a Lingenthal. 2 partes. *M.* 10.50 11.60.
 ——— Appendix (I). *M.* —. 60 1.—
 ——— Appendix (II). De dioecesi Aegyptiaca lex ab imp. Iustiniano anno 554 lata. *M.* 1.20 1.60.
 Leonis diatyposis: s. Georgius Cyprius.
 *Libaniloopera. Ed. R. Foerster. Vol. I—III. *M.* 33 — 35.80. Vol. IV. [U. d. Fr.] *M.* 33 — 35.80.
 Luciani opera. Rec. C. Jacobitz. [6 part. je *M.* 1.05 1.40.] 3 voll. je *M.* 2.10 2.60.
 *—— Ed. N. Nilén. Vol. I. Fasc. I. lib. I—XIV. *M.* 2.80 3.20.
 *—— Prolegg. Fasc. I. *M.* 1.— 1.25
 *—— Scholia in Lucianum. Ed. H. Rabe. *M.* 6.— 6.60.
 Lycophronis Alexandra. Rec. G. Kinkel. *M.* 1.80 2.20.
 Lycurgi or. in Leocratem. Ed. Fr. Blass. Ed. maior. *M.* —.90 1.30. Ed. minor. *M.* —.60 —.90.
 Lydi l. de ostentis et Calendaria Graeca omnia. Ed. C. Wachsmuth. Ed. II. *M.* 6.— 6.60.
 ——— de mensibus l. Ed. R. Wünsch. *M.* 5.20 5.80.
 ——— de magistratibus l. Ed. R. Wünsch. *M.* 5.— 5.60.
 Lysiae orationes. Rec. Th. Thalheim. Ed. maior. *M.* 3.— 3.60. Ed. minor. *M.* 1.20 1.60.
 Marci Diaconi vita Porphyrii, episcopi Gazensis. Edd. soc. philol. Bonn. sodales. *M.* 2.40 2.80.
 Maximi et Ammonis carminum de actionum auspiciis rell. Acc. anecdota astrologica. Rec. A. Ludwig. *M.* 1.80 2.20.
 Metrici scriptores Graeci. Ed. R. Westphal. Vol. I: Hephaestion. *M.* 2.70 3.20.
 Metrologicorum scriptorum reliquiae. Ed. F. Hultsch. Vol. I: Scriptores Graeci. *M.* 2.70 3.20. [Vol. II: Scriptores Latini. *M.* 2.40 2.80.] 2 voll. *M.* 5.10 6.—
 Moschus: s. Bucolici.
 Musici scriptores Graeci. Aristoteles, Euclides, Nicomachus, Bacchius, Gaudentius, Alypius et melodiarum veterum quidquid exstat. Rec. C. Iannus. Ann. s. tabulae. *M.* 9.— 9.80.
 ——— Supplementum: Melodiarum rell. *M.* 1.20 1.60.
 *Musonii Rufi reliquiae. Ed. O. Hense. *M.* 3.20 3.80.
 Mythographi Graeci. Vol. I: Apollodori bibliotheca, Peditasini lib. de Herculis laboribus. Ed. R. Wagner. *M.* 3.60 4.20.
 ——— Vol. II. Fasc. I: Parthenii lib. *περί ἑρμηνείας παθρημάτων*, ed. P. Sakolowski. Antonini Liberalis *μυθολογία* *συνοψήσις*, ed. E. Martini. *M.* 2.40 2.80. Suppl.: Parthenius, ed. E. Martini. *M.* 2.40 2.80.
 ——— Vol. III. Fasc. I: Eratosthenis catasterismi. Ed. Olivieri. *M.* 1.20 1.60.
 ——— Vol. III. Fasc. II: Palaephathi *περί ἀπίστων*, Heracliti lib. *περί ἀπίστων*, Excerpta Vaticana (vulgo Anonymus de incredibilibus). Ed. N. Festa. *M.* 2.80 3.20.
 Naturalium rerum scriptores Graeci minores. Vol. I: Paradoxographi, Antigonus, Apollonius, Phlegon, Anonymus Vaticanus. Rec. O. Keller. *M.* 2.70 3.10.
 Nicephori archiepiscopi opuscul. hist. Ed. C. de Boor. Acc. Ignatii Diaconi vita Nicephori. *M.* 3.30 3.70.
 Nicephori Blemmydae curr. vitae et carmina. Ed. A. Heisenberg. *M.* 4.— 4.40.
 Nicomachi Geraseni introductionis arithm. II. II. Rec. R. Hoche. *M.* 1.80 2.20.
 ———: s. a. Musici.
 Nonni Dionysiacoem II. XLVIII. Rec. A. Koechly. Voll. I u. II. je *M.* 6.— 6.50.
 ——— paraphrasis s. evangelii Ioannei. Ed. A. Scheindler. *M.* 4.50 5.—
 *Olympiodori in Plat. Phaedon. Ed. W. Norvin. [In Vorb.].
 Onosandri de imperatoris off. l. Rec. A. Koechly. *M.* 1.20 1.60.
 Palaephatus: s. Mythographi.
 Parthenius: s. Mythographi.
 Patrum Nicaenorum nomina graece, latine, syriace, coptice, arabice, armenice. Edd. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. *M.* 6.— 6.60.
 Πανσανίου Ἑλλάδος περιήγησις Pausaniae Graeciae descriptio. Rec. Fr. Spiro. Voll. I—III. *M.* 7.60 9.—
 Peditasimus: s. Mythographi.
 Philodemi volumina rhetorica. Ed. S. Sudhaus. 2 voll. u. Suppl. *M.* 11.— 12.60.
 ——— de musica II. Ed. I. Kempf. *M.* 1.50 2.—
 *—— *π. οἰζονομίας* lib. Ed. Chr. Jensen. *M.* 2.40 2.80.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

Philoponi de opificio mundi II. Rec. W. Reichardt 4. — 4.60.

— de aeternitate mundi c. Proclum. Ed. H. Rabe. M. 10. — 10.80.

Philostrati (mal.) opera. Ed. C. L. Kayser. 2 voll. M. 8.25 9.25.

— imagines. Rec. O. Benndorf et C. Schenkl. M. 2.80 3.20.

Philostrati (min.) imagines et Callistrati descriptiones. Rec. C. Schenkl et Aem. Reisch. M. 2.40 2.80.

Physiognomonici scriptores Graeci et Latini. Rec. R. Foerster. 2 voll. Vol. I. II. M. 14. — 15.20.

Pindari carmina. Ed. W. Christ. Ed. II. M. 1.80 2.20.

[—] Scholia vetera in Pindari carmina. Vol. I. Scholia in Olympionicas. Rec. A. B. Drachmann. M. 8. — 8.60.

Platonis dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi. Ex recogn. C. F. Hermann et M. Wohlrab. 6 voll. [Voll. I. III. IV. V. VI. je M. 2.40 3. — Vol. II. M. 2. — 2.50.] M. 14. — 17.50.

Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:

Nr. 1. Euthyphro. Apologia Socratis. Crito. Phaedo. M. —.70 1. —

— 2. Cratylus. Theaetetus. M. 1. — 1.40.

— 3. Sophista. Politicus. M. 1. — 1.40.

— 4. Parmenides. Philebus. M. —.90 1.30.

— 5. Convivium. Phaedrus. M. —.70 1. —

— 6. Alcibiades I et II. Hipparchus.

Erastae. Theages. M. —.70 1. —

— 7. Charmides. Laches. Lysis. M. —.70 1. —

— 8. Euthydemus. Protagoras. M. —.70 1. —

— 9. Gorgias. Meno. M. 1. — 1.40.

— 10. Hippias I et II. Io. Menexenus. Clitophon. M. —.70 1. —

— 11. Rei publicae libri decem. M. 1.80 2.20.

— 12. Timaeus. Critias. Minos. M. 1. — 1.40.

— 13. Legum libri XII. Epinomis. M. 2.40 3. —

— 14. Platonis quae feruntur epistolae XVIII. Acc. definitiones et septem dialogi spurii. M. 1.20 1.60.

— 15. Appendix Platonica continens isagogas vitasque antiquas, scholia Timaei, glossar., indices. M. 2. — 2.40.

Inhalt von Nr. 1—3 = Vol. I.

— 4—6 = Vol. II.

— 7—10 = Vol. III.

— 11. 12 = Vol. IV.

— 13 = Vol. V.

— 14. 15 = Vol. VI.

Plotini Enneades praem. Porphyrii de vita Plotini deque ordine librorum eius libello. Ed. R. Volkmann. 2 voll. M. 9. — 10.20.

Plutarchi vitae parallelae. Rec. C. Sintenis. 5 voll. [Vol. I. M. 2.40 2.90. Vol. II. M. 3. — 3.50. Voll. III—V. je M. 2.10 2.60.] M. 11.70 14.20.

Auch in folgenden einzelnen Abteilungen:

Nr. 1. Theseus et Romulus, Lycurgus et Numa, Solon et Publicola. M. 1. — 1.40.

— 2. Themistocles et Camillus, Pericles et Fabius Maximus, Alcibiades et Coriolanus. M. 1. — 1.40.

— 3. Timoleon et Aem. Paulus, Pelopidas et Marcellus. M. 1. — 1.40.

— 4. Aristides et Cato, Philopoemen et Flamininus, Pyrrhus et Marius. M. 1. — 1.40.

— 5. Lysander et Sulla, Cimon et Lucullus. M. 1. — 1.40.

— 6. Nicias et Crassus, Sertorius et Eumenes. M. —.80 1.15.

— 7. Agesilaus et Pompeius. M. —.80 1.15.

— 8. Alexander et Caesar. M. —.80 1.15.

— 9. Phocion et Cato minor. M. —.70 1. —

— 10. Agis et Cleomenes, Tib. et C. Gracchi. M. —.70 1. —

— 11. Demosthenes et Cicero. M. —.70 1. —

— 12. Demetrius et Antonius. M. —.70 1. —

— 13. Dio et Brutus. M. —.80 1.15.

— 14. Artaxerxes et Aratus, Galba et Otho. M. 1. — 1.40.

Inhalt von Nr. 1. 2 = Vol. I.

— 3—5 = Vol. II.

— 6—8 = Vol. III.

— 9—12 = Vol. IV.

— 13. 14 = Vol. V.

* — — — Edd. Cl. Lindskog, J. Mewaldt

et K. Ziegler. 3 Bde. [In Vorb.]

— moralia. Rec. G. N. Bernardakis. 7 voll. je M. 5. — 5.60.

Polemonis declamationes duae. Rec. H. Hinck. M. 1. — 1.40.

Polyaeni strategematicon II. VIII. Rec. Woelfflin-Melber. Ed. II. M. 7.50 8. —

Polybii historiae. Rec. L. Dindorf. 5 voll. Ed. II cur. Th. Büttner-Wobst. Voll. I. II. III. je M. 4.40 5. — Vol. IV. M. 5. — 5.60. Vol. V. M. 2.40 3. —

* Polystrati Epic. π. ἀλόγου καταφρονήσεως. Ed. C. Wilke. M. 1.20 1.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Porphyril opuscul. sel. Rec. A. Nauck. Ed. II. M. 3.— 3.50.
- Πορφυρίου ἀποκρίσεις πρὸς τὰ νοητά. Ed. B. Mommert. M. 1.40 1.80.
- Procli Lyei carmina: s. Eudocia Augusta.
- Procli Diadochi in primum Euclidis elementorum librum commentarii. Rec. G. Friedlein. M. 6.75 7.30.
- in Platonis rem publicam commentarii. Ed. G. Kroll. Vol. I. M. 5.— 5.60. Vol. II. M. 8.— 8.60.
- *— in Platonis Timaeum commentaria. Ed. E. Diehl. Vol. I. M. 10.— 10.80. Vol. II. M. 8.— 8.60. Vol. III. M. 12.— 12.80.
- *Procopii Caesariensis opera omnia. Rec. I. Haury. Voll. I. II. je M. 12.— 12.80. Vol. III. 1. M. 3.60 4.—
- *Prophetarum vitae fabulosae. Edd. H. Gelzer et Th. Schermann. M. 5.60 6.—
- Ptolemaei opera. Vol. I. Syntaxis, ed. I. L. Heiberg. P. I. libri I—VI. M. 8.— 8.60. P. II. libri VII—XIII. M. 12.— 12.60.
- *Vol. II. Op. astron. min. M. 9.— 9.60.
- Quinti Smyrnaei Posthomericon II. XIV. Rec. A. Zimmermann. M. 3.60 4.20.
- Rhetores Graeci. Rec. L. Spengel. 3 voll. Vol. I. Ed. C. Hammer. M. 4.20 4.80. [Voll. II u. III vergr.]
- Schöne, H., Repertorium griechisch. Wörterverzeichn. u. Speziallexika. M. —.80 1.—
- Scriptores erotici s. Erotici scriptores. — metricali, siehe: Metricali scriptores. — metrologici, siehe: Metrologici scriptores.
- *— originum Constantinopolit. Rec. Th. Preger. 2 fasc. M. 10.— 11.20.
- physiognomonici, siehe: Physiognomonici scriptores.
- sacri et profani. Fasc. I: s. Philoponus. Fasc. II: s. Patrum Nicaen. nomm. Fasc. III: s. Zacharias Rhetor. *Fasc. IV: s. Stephanus von Taron. Fasc. V: E. Gerland, Quellen z. Gesch. d. Erzbist. Patras. M. 6.— 6.60.
- Sereni Antinoensis opuscula. Ed. I. L. Heiberg. M. 5.— 5.50.
- Simeonis Sethi syntagma. Ed. B. Langkavel. M. 1.80 2.20.
- Sophoclis tragoediae. Rec. Guil. Dindorf. Ed. V. cur. S. Mekler. Ed. maior. M. 1.65 2.20. Ed. minor. M. 1.35 1.80. Einzeln jede Tragödie (Ajax. Antigone. Electra. Oedipus Col. Oedipus Tyr. Philoctetes. Trachiniae) M. —.30 —.60.
- *Sophoclis cantica. Dig. O. Schroeder. M. 1.40 1.80.
- [—] Scholia in S. tragoedias vetera. Ed. P. N. Papageorgius. M. 4.80 5.40.
- *Stephanus von Taron. Edd. H. Gelzer et A. Bueckhardt. M. 5.60 6.—
- Stobaei florilegium. Rec. A. Meineke. 4 voll. [Vol. I—III vergr.] Vol. IV. M. 2.40. — eclogae. Rec. A. Meineke. 2 voll. M. 6.— 7.—
- Strabonis geographica. Rec. A. Meineke. Vol. I—III. je M. 3.60 4.20.
- *Synkellos. Ed. W. Reichardt. [U. d. Pr.]
- Syriani in Hermogenem comm. Ed. H. Rabe. 2 voll. M. 3.20 4.10.
- Themistii paraphras. Aristotelis rell. Ed. L. Spengel. 2 voll. M. 9.— 10.20.
- Theocritus: s. Bucolici.
- Theodoretii Graec. affect. curatio. Rec. H. Raeder. M. 6.— 6.60.
- Theodori Prodromi catomyomachia. Ed. B. Hercher. M. —.50 —.75.
- Theonis Smyrnaei expositio rer. mathematic. ad leg. Platonem util. Rec. E. Hiller. M. 3.— 3.50.
- Theophrasti Eresii opera. Rec. F. Wimmer. 3 voll. [Vol. I. II vergr.] Vol. III. M. 2.40.
- Theophylacti Simocattae historiae. Ed. K. de Boor. M. 6.— 6.60.
- Thucydides de bello Peloponnesiaco II. VIII. Rec. C. Hude. Ed. maior. 2 voll. [je M. 2.40 3.—] M. 4.80 6.— Ed. minor 2 voll. [je M. 1.20 1.80] M. 2.40 3.60.
- Tryphiodori et Colluthi carm. Ed. G. Weinberger. M. 1.40 1.80.
- Xenophontis expeditio Cyri. Rec. W. Gemoll. Ed. mai. M. 1.20 1.60. Ed. min. M. —.80 1.10.
- historia Graeca. Rec. O. Keller. Ed. min. M. —.90 1.30.
- — Rec. L. Dindorf. M. —.90.
- institutio Cyri. Rec. A. Hug. Ed. mai. M. 1.50 2.— Ed. min. M. —.90 1.30.
- commentarii. Rec. W. Gilbert. Ed. mai. M. 1.— 1.40. Ed. min. M. —.45 —.75.
- scripta minora. Rec. L. Dindorf. 2 fasc. M. 1.40 2.10.
- Zacharias Rhetor, Kirchengeschichte. Deutsch hrsg. v. K. Ahrens u. G. Krüger. M. 10.— 10.80.
- Zonarae epitome historiarum. Ed. L. Dindorf. 6 voll. M. 27.20 30.80.
- Novum Testamentum Graece ed. Ph. Buttmann. Ed. IV. M. 2.25 2.75.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

b. Lateinische Schriftsteller.

- [Acro.] Pseudacronis scholia in Horatium vetustiora. Rec. O. Keller. Vol. I. *M.* 9.— 10.— Vol. II. *M.* 12.— 13.— Ammiani Marcellini rer. gest. rell. Rec. V. Gardthausen. 2 voll. *M.* 7.20 8.40. Ampelius, ed. Woelfflin, siehe: Florus. Anthimi de observatione ciborum epistola. Ed. V. Rose. Ed. II. *M.* 1.— 1.25. Anthologia Latina sive poesis Latinae supplementum. Pars I: Carmin. in codd. script. rec. A. Riese. 2 fasc. Ed. II. *M.* 8.80 10.— — II: Carmin. epigraphica conl. Fr. Buecheler. 2 fasc. *M.* 9.20 10.40. Suppl.: s. Damasus. Anthologie a. röm. Dichtern v. O. Mann. *M.* —.60 —.90. Apulei metamorph. II. XI. Ed. J. v. d. Vlieth. *M.* 3.— 3.50. — apologia et florida. Ed. J. v. d. Vlieth. *M.* 4.— 4.50. * — opera. Vol. I. Metamorphoses. Ed. R. Helm. *M.* 3.— 3.40. Vol. II. Fasc. I. (Apologia.) Rec. R. Helm. *M.* 2.40 2.80. Vol. III. Scr. philos. Ed. P. Thomas. [U. d. Pr.] Augustini de civ. dei II. XXII. Rec. B. Dombart. Ed. II. 2 voll. *M.* 7.20 8.40. — confessionum II. XIII. Rec. P. Knöll. *M.* 2.70 3.20. Aulularia sive Querolus comoedia. Ed. R. Peiper. *M.* 1.50 2.— Ausonii opuscula. Rec. R. Peiper. Adiest tabula. *M.* 8.— 8.60. Avieni Aratea. Ed. A. Breysig. *M.* 1.— 1.40. Benedicti regula monachorum. Rec. Ed. Woelfflin. *M.* 1.60 2.— Boetii de instit. arithmetica II. II, de instit. musica II. V. Ed. G. Friedlein. *M.* 5.10 5.60. — commentarii in I. Aristotelis *περὶ ἑρμηνείας*. Rec. C. Meiser. 2 partes. *M.* 8.70 9.70. Caesaris commentarii cum A. Hirti aliorumque supplementis. Rec. B. Kübler. 3 voll. Vol. I: de bello Gallico. Ed. min. *M.* —.75 1.10. Ed. mai. *M.* 1.40 1.80. — II: de bello civili. Ed. min. *M.* —.60 —.90. Ed. mai. *M.* 1.— 1.40. — III P. I: de b. Alex., de b. Afr. Rec. E. Woelfflin. Ed. min. *M.* —.70 1.— Ed. mai. *M.* 1.10 1.50. — III P. II: de b. Hispan., fragmenta, indices. *M.* 1.50 1.90. — — — Rec. B. Dinter. Ausg. in 1 Bd. (ohne d. krit. praefatio). *M.* 1.50 2.10. — — de bello Gallico. Ed. minor. Ed. II. *M.* —.75 1.10. — — de bello civili. Ed. minor. Ed. II. *M.* —.60 —.90. Calpurni Flacci declamationes. Ed. G. Lehnert. *M.* 1.40 1.80. Cassii Felicis de medicina I. Ed. V. Rose. *M.* 3.— 3.40. Catonis de agri cultura I. Rec. H. Keil. *M.* 1.— 1.40. —, Tibulli, Propertii carmina. Rec. L. Mueller. *M.* 2.70 3.20. Catulli carmina. Recens. L. Mueller. *M.* —.45 —.75. Celsi de medicina II. Ed. C. Daremberg. *M.* 3.— 3.50. Censorini de die natali I. Rec. Fr. Huitsch. *M.* 1.20 1.60. Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich. 5 partes. 11 voll. Pars I: Opera rhetorica, ed. Friedrich. 2 voll. [Vol. I. *M.* 1.60 2.— Vol. II. *M.* 2.40 2.80.] *M.* 3.45 4.40. — II: Orationes, ed. Müller. 3 voll. [je *M.* 2.40 2.80.] *M.* 6.30 7.80. — III: Epistulae, ed. Müller. 2 voll. [Vol. I. *M.* 3.60 4.20. Vol. II. *M.* 4.20 4.80.] *M.* 7.80 9.— — IV: Scripta philosophica, ed. Müller. 3 voll. [je *M.* 2.40 2.80.] *M.* 6.50 7.80. — V: Indices. [Vergr., Neubearbeitung in Vorb.] Auch in folgenden einzelnen Abteilungen: Nr. 1. Rhetorica ad Herennium, ed. Friedrich. *M.* —.80 1.10. — 2. De inventione, ed. Friedrich. *M.* —.80 1.10. — 3. De oratore, ed. Friedrich. *M.* 1.10 1.50. — 4. Brutus, ed. Friedrich. *M.* —.70 1.— — 5. Orator, ed. Friedrich. *M.* —.50 —.75. — 6. De optimo genere oratorum, partitiones et topica, ed. Friedrich. *M.* —.50 —.75. — 7. Orationes pro P. Quinctio, pro Sex. Roscio Amerino, pro Q. Roscio comoedo, ed. Müller. *M.* —.70 1.— — 8. Divinatio in Q. Caecilius, actio in C. Verrem I, ed. Müller. *M.* —.50 —.75. — 9a. Actionis in C. Verrem II sive accusationis II. I—III, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40. — 9b. — — II. IV. V, ed. Müller. *M.* —.50 —.75. — 10. Orationes pro M. Tullio, pro M. Fonteio, pro A. Caecina, de imperio Cn. Pompeii (pro lege Manilia), ed. Müller. *M.* —.50 —.75.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

- Nr. 11. Orationes pro A. Cluentio Habito, de lege agr. tres, pro C. Rabirio perduellionis reo, ed. Müller. *M.* — 80 1.10.
— 12. Orationes in L. Catilinam, pro L. Murena, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 13. Orationes pro P. Sulla, pro Archia poeta, pro Flacco, ed. Müller. *M.* — 50 — 75.
— 14. Orationes post reditum in senatu et post reditum ad Quirites habitae, de domo sua, de haruspicum responso, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 15. Orationes pro P. Sestio, in P. Vatinius, pro M. Caelio, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 16. Orationes de provinciis consularibus, pro L. Cornelio Balbo, in L. Calpurnium Pisonem, pro Cn. Plancio, pro Rabirio Postumo, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 17. Orationes pro T. Annio Milone, pro M. Marcello, pro Q. Ligario, pro rege Deiotaro, ed. Müller. *M.* — 50 — 75.
— 18. Orationes in M. Antonium Philippicæ XIV, ed. Müller. *M.* — 90 1.30.
— 19. Epist. ad fam. l. I—IV, ed. Müller. *M.* — 90 1.30.
— 20. Epist. ad fam. l. V—VIII, ed. Müller. *M.* — 90 1.30.
— 21. Epist. ad fam. l. IX—XII, ed. Müller. *M.* — 90 1.30.
— 22. Epist. ad fam. l. XIII—XVI, ed. Müller. *M.* — 90 1.30.
— 23. Epistulae ad Quintum fratrem, Q. Ciceronis de petitione ad M. fratrem epistula, eiusdem versus quidam de signis XII, ed. Müller. *M.* — 60 — 90.
— 24. Epist. ad Att. l. I—IV, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.
— 25. Epist. ad Att. l. V—VIII, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.
— 26. Epist. ad Att. l. IX—XII, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.
— 27. Epist. ad Att. l. XIII—XVI, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.
— 28. Epist. ad Brutum et epist. ad Octavium, ed. Müller. *M.* — 60 — 90.
— 29. Academica, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 30. De finibus, ed. Müller. *M.* 1.— 1.40.
— 31. Tusculanae disputationes, ed. Müller. *M.* — 80 1.10.
— 32. De natura deorum, ed. Müller. *M.* — 70 1.—

Ciceronis scripta. Edd. F. W. Müller et G. Friedrich.

- Nr. 33. De divinatione, de fato, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 34. De re publica, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 35. De legibus, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 36. De officiis, ed. Müller. *M.* — 70 1.—
— 37. Cato Maior de senectute, Laelius de amicitia, Paradoxa, ed. Müller. *M.* — 50 — 75.

Inhalt von

- Nr. 1. 2 = Pars I, vol. I.
— 3—6 = Pars I, vol. II.
— 7—9 = Pars II, vol. I.
— 10—14 = Pars II, vol. II.
— 15—18 = Pars II, vol. III.
— 19—23 = Pars III, vol. I.
— 24—28 = Pars III, vol. II.
— 29—31 = Pars IV, vol. I.
— 32—35 = Pars IV, vol. II.
— 36. 37 = Pars IV, vol. III.

orationes selectae XXI. Rec. C. F. W. Müller. 2 partes.

- Pars I: Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV et V, pro lege Manilia, in Catilinam, pro Murena. *M.* — 80 1.10.
— II: Oratt. pro Sulla, pro Archia, pro Sestio, pro Plancio, pro Milone, pro Marcello, pro Ligario, pro Deiotaro, Philippicæ I. II. XIV. *M.* — 90 1.20.

orationes selectae XIX. Edd. indices adiecc. A. Eberhard et G. Hirschfelder. Ed. II. *M.* 2.— 2.50.

Oratt. pro Roscio Amerino, in Verrem II. IV. V, de imperio Pompei, in Catilinam IV, pro Murena, pro Ligario, pro rege Deiotaro, in Antonium Philippicæ I. II, divinatio in Caecilium.

epistolae. Rec. A. S. Wesenberg. 2 voll. [Vol. I vergr.] Vol. II. *M.* 3.— 3.60.

epistolae selectae. Ed. R. Dietsch. 2 partes. [P. I. *M.* 1.— 1.40. P. II. *M.* 1.50 2.—] *M.* 2.50 3.40.

de virtut. l. fr. Ed. H. Knoellinger. [U. d. Pr.]

Claudiani carmina. Rec. J. Koch. *M.* 3.60 4.20.

Claudii Hermeri mulomedicina Chironis. Ed. E. Oder. *M.* 12.— 12.80.

Commodiani carmina. Rec. E. Ludwig. 2 partt. *M.* 2.70 3.50.

[Constantinus.] Inc. auct. de C. Magno eiusque matre Helena libellus. Ed. E. Heydenreich. *M.* — 60 — 90.

Cornelius Nepos: s. Nepos.

Curtii Rufi hist. Alexandri Magni. Rec. Th. Vogel. *M.* 1.50 1.90.

— Editio maior. Ed. Hedicke. [U. d. Pr.]

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Damasi epigrammata. Acc. Pseudodamasiana. Rec. M. Ihm. Adi. est tabula. *M.* 2.40 2.80.
- Daretis Phrygii de excidio Troiae hist. Rec. F. Meister. *M.* 1.20 1.60.
- Dictys Cretensis ephemer. belli Troiani II. VI. Rec. F. Meister. *M.* 1.50 2.—
- Donati comm. Terenti. Ed. P. Wessner. I. *M.* 10 — 10.80. Vol. II. *M.* 12 — 12.80.
- * — Interpretat. Vergil. Ed. H. Georgii. 2 voll. *M.* 24 — 26.—
- Dracontii carmm. min. Ed. Fr. de Duhn. *M.* 1.20 1.60.
- Eclogae poetar. Latin. Ed. S. Brandt. Ed. II. *M.* 1 — 1.40.
- Eutropii brevium hist. Rom. Rec. Fr. Rühl. *M.* —.45 —.75.
- Firmici Materni matheseos II. VIII. Edd. W. Kroll et F. Skutsch. Fasc. I. *M.* 4.— 4.50.
- * — de errore profan. relig. Ed. K. Ziegler. [U. d. Pr.]
- Flori, L. Annaei, epitomae II. II et P. Annii Flori fragmentum de Vergilio. Ed. O. Rossbach. *M.* 2.80 3.20.
- Frontini strategematon II. IV. Ed. G. Gundermann. *M.* 1.50 1.90.
- Fulgentii, Fabii Planciadii, opera. Acc. Gordiani Fulgentii de aetatibus mundi et hominis et S. Fulgentii episcopi super Thebaiden. Rec. R. Helm. *M.* 4.— 4.50.
- Gal institutionum iuris civilis commentt. quattuor. Rec. Ph. Ed. Huschke. Ed. VI. Cur. E. Seckel et B. Kübler. *M.* 2.80 3.20.
- Gelli noctium Attic. II. XX. Rec. C. Hosius. 2 voll. *M.* 6.80 8.—
- Gemini elementa astronomiae. Rec. C. Manitius. *M.* 8.— 8.60.
- Germanici Caesaris Aratea. Ed. A. Brey-sig. Ed. II. Acc. Epigrammata. *M.* 2 — 2.40.
- *Grammaticae Romanae fragm. Coll. rec. H. Funaioli. Vol. I. *M.* 12.— 12.60.
- Grani Liciniani quae supersunt. Rec. M. Flemisch. *M.* 1.— 1.30.
- Hieronymi de vir. illustr. I. Acc. Gennadi catalogus viror. illustr. Rec. G. Herding. *M.* 2.40 2.80.
- Hildegardis causae et curae. Ed. P. Kaiser. *M.* 4.40 5.—
- Historia Apollonii, regis Tyri. Rec. A. Riese. Ed. II. *M.* 1.40 1.80.
- Historicorum Roman. fragmenta. Ed. H. Peter. *M.* 4 50 5.—
- Horatii Flacci opera. Rec. L. Mueller. Ed. mai. *M.* 1.— 1.40. Ed. min. *M.* —.75 1.10.
- * — Rec. F. Vollmer. Ed. maior. *M.* 2.— 2.40.
- Hygini grammatice I. de munit. castr. Rec. G. Gemoll. *M.* —.75 1.10.
- Incerti auctoris de Constantino Magno eiusque matre Helena libellus prim. Ed. E. Heydenreich. *M.* —.60 —.90.
- Iurisprudentiae antelustinianae quae supersunt. In usum maxime academicum rec., adnot. Ph. Ed. Huschke. Ed. V. *M.* 6.75 7.40. — Indices ed. Fabricius. [Vergriffen.]
- Supplement: Bruchstücke a. Schriften röm. Juristen. Von E. Huschke. *M.* —.75 1.—
- Iurisprudentiae antehadrianae quae supersunt. Ed. F. P. Bremer. Pars I. *M.* 5.— 5.60. Pars II. Sectio I. II. *M.* 16.— 17.40.
- Iustiniani institutiones. Ed. Ph. Ed. Huschke. *M.* 1.— 1.40.
- Iustini epitoma hist. Philipp. Pompei Trogi ex rec. Fr. Rühl. Acc. prologi in Pompeium Trogi ab A. de Gutschmid rec. *M.* 1.60 2.20.
- Iuvenalis satirarum II. Rec. C. F. Hermann. *M.* —.45 —.75.
- Iuveni II. evangelicorum IV. Rec. C. Marold. *M.* 1.80 2.20.
- Lactantius Placidus: s. Statius. Vol. III. Livi ab urbe condita libri. Rec. Weissenborn-Müller. 6 partes. *M.* 8.10 11.10. Pars I—III je *M.* 1.20 1.70. Pars IV—VI je *M.* 1.50 2.—
- Pars I—V auch in einzelnen Heften:
- Pars I fasc. I: Lib. 1—3. *M.* —.70 1.10.
- I fasc. II: Lib. 4—6. *M.* —.70 1.10.
- II fasc. I: Lib. 7—10. *M.* —.70 1.10.
- II fasc. II: Lib. 21—23. *M.* —.70 1.10.
- III fasc. I: Lib. 24—26. *M.* —.70 1.10.
- III fasc. II: Lib. 27—30. *M.* —.70 1.10.
- IV fasc. I: Lib. 31—35. *M.* —.85 1.25.
- IV fasc. II: Lib. 36—38. *M.* —.85 1.25.
- V fasc. I: Lib. 39—40. *M.* —.85 1.25.
- V fasc. II: Lib. 41—140. *M.* —.85 1.25.
- VI: Fragmenta et index.
- Lucani de bello civ. II. X. It. Ed. C. Hosius. *M.* 4.40 5.—
- Lucreti Cari de rerum natura II. VI. Ed. A. Brieger. *M.* 2.10 2.50.
- Appendix einzeln *M.* —.30.
- Macrobius. Rec. F. Eyssenhardt. Ed. II. *M.* 8 — 8.60.
- Marcelli de medicamentis. Ed. G. Helmreich. *M.* 3.60 4.20.
- Martialis epigrammaton II. Rec. W. Gilbert. *M.* 2.70 3.20.
- *Martianus Capella. Ed. A. Dick. [In Vorb.]
- Mela, Pomponii, de chorographia libri. Ed. C. Frick. *M.* 1.20 1.60.
- Metrologicorum scriptorum reliquiae. Ed. F. Hultsch. Vol. II: Scriptores Latini. *M.* 2.40 2.80. [Vol. I: Scriptores Graeci. *M.* 2.70 3.20.] 2 voll. *M.* 5.10 6.—
- Minucii Felicis Octavius. Rec. Herm. Boenig. *M.* 1.60 2.—
- Mulomedicina Chironis. Siehe Claudii.
- Nepotis vitae. Edd. Halm-Fleckeisen. *M.* —.30 — 60.
- * — m. Schulwörterbuch v. H. Haacke. 14. Auflage. *M.* 1.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Nonii Marcelli de compendiosa doctrina libros XX. Ed. W. M. Lindsay. Vol. I—III: lib. I—XX et ind. *M.* 17.20 19.—
- Orosii hist. adv. paganos II. VII. Rec. C. Zangemeister. *M.* 4.— 4.50.
- Ovidius Naso. Rec. R. Merkel. 3 tomi. *M.* 2.90 4.10.
- Tom. I: Amores, Heroides, Epistulae. Medicamina faciei femineae. Ars amatoria. Remedia amoris. Ed. II cur. R. Ehwald. *M.* 1.— 1.40.
- Tom. II: Metamorphoses. Ed. II. *M.* —.90 1.30.
- Tom. III: Tristia. Ibis. Ex Ponto libri Fasti. Halieutica. Ed. II. *M.* 1.— 1.40.
- tristium II. V. *M.* —.45 —.75.
- fastorum II. VI. *M.* —.60 —.90.
- metamorphoseon delectus Siebelisianus. Ed. Fr. Polle. Mit Index. *M.* —.60 —.90.
- Palladii opus agriculturae. Rec. J. C. Schmitt. *M.* 5.20 5.60.
- Panegyrici Latini XII. Rec. Aem. Baehrens. *M.* 3.60 4.20.
- Patrum Nicaenorum nomina graece, latine, syriace, coptice, arabice, armenice. Edd. H. Gelzer, H. Hilgenfeld, O. Cuntz. *M.* 6.— 6.60.
- Pelagonii ars veterinaria. Ed. M. Ihm. *M.* 2.40 2.80.
- Persii satirarum I. Rec. C. Hermann. *M.* —.30 —.60.
- Phaedri fabulae Aesopiacae. Rec. L. Mueller. *M.* —.30 —.60.
- mit Schulwörterbuch von A. Schaubach. *M.* —.90 1.30.
- Physiognomonici scriptores Graeci et Latini. Rec. R. Foerster. 2 voll. [Vol. I. *M.* 8.— 8.60. Vol. II. *M.* 6.— 6.60.] *M.* 14.— 15.20.
- Plauti comoediae. Rec. F. Goetz et Fr. Schoell. 7 fasc. *M.* 10.— 13.30.
- Fasc. I. Amphitruo, Asinaria, Aulularia. Praec. de Plauti vita ac poesi testim. *M.* 1.50 2.—
- * II. Bacchides, Captivi, Casina. Ed. II. *M.* 1.50 2.—
- III. Cistellaria, Cureulio, Epidicus. *M.* 1.50 2.—
- IV. *Menaechmi, Mercator, *Miles glor. *M.* 1.50 2.—
- V. *Mostellaria, Persa, *Poenulus. *M.* 1.50 2.—
- VI. *Pseudolus, *Rudens, Stichus. *M.* 1.50 2.—
- VII. *Trinummus, Truculentus, fragmenta. Acc. conspectus metrorum. *M.* 1.50 2.—
- Einzelne die mit * bezeichneten Stücke je *M.* —.60 —.90, die übrigen je *M.* —.45 —.75. Supplementum (De Plauti vita ac poesi testimonia. Conspectus metrorum) *M.* —.45 —.75.
- *Plini naturalis historia. 6 voll. Ed. II. Rec. C. Mayhoff. Vol. I. *M.* 8.— 8.60. Vol. II. *M.* 3.— 3.50. Vol. III. *M.* 4.— 4.50. Voll. IV. V. je *M.* 6.— 6.60. Vol. VI (Index.) Ed. Jan. *M.* 3.— 3.50.
- II. dubii sermonis VIII rell. Coll. I. W. Beck. *M.* 1.40 1.80.
- (Iun.) epistulae. Rec. C. F. W. Müller. *M.* 2.80 3.40.
- Plinii Secundi quae fertur una cum Gargilli Martialis medicina. Ed. V. Rose. *M.* 2.70 3.10.
- Poetae Latini minores. Rec. Aem. Baehrens. 6 voll. [Vol. VI vergr.] *M.* 20.10 23.40.
- Pomponius Mela: s. Mela.
- Porphyrii commentarii in Horatium. Rec. G. Meyer. *M.* 5.— 5.60.
- Prisciani euphoriston II. III. Ed. V. Rose. Acc. Vindiciani Afri quae feruntur rell. *M.* 7.20 7.80.
- Propertii elegiae. Rec. L. Mueller. *M.* —.60 —.90.
- * — Ed. K. Hosius. [In Vorb.]
- Pseudacronis scholia in Horatium. Ed. O. C. Keller. Vol. I II. *M.* 21.— 22.60.
- Quintilliani instit. orat. II. XII. Rec. Ed. Bonnell. 2 voll. je *M.* 1.80 2.20.
- liber decimus. Rec. C. Halm. *M.* —.30 —.60.
- * — Ed. L. Radermacher. P. I. *M.* 3.— 3.50.
- declamationes. Rec. C. Ritter. *M.* 4.80 5.40.
- * — decl. XIX maiores. Ed. G. Lehnert. *M.* 12.— 12.60.
- Remigii Autissiodor. in art. Donati min. commentum. Ed. W. Fox. *M.* 1.80 2.20.
- Rutilii Namatiani de reditu suo II. II. Rec. L. Mueller. *M.* —.80 1.10.
- Sallusti Catilina, Iugurtha, ex historis orationes et epistulae. Ed. A. Eussner. *M.* — 45 —.75.
- Scaenicae Romanorum poesi fragmenta. Rec. O. Ribbeck. Ed. III. Vol. I. Tragicorum fragm. *M.* 4.— 4.60. Vol. II. Comicorum fragm. *M.* 5.— 5.60.
- Scribonii Largi compositiones. Ed. G. Helmreich. *M.* 1.80 2.20.
- Scriptores historiae Augustae. Iterum rec. H. Peter. 2 voll. *M.* 7.50 8.60.
- Senecae opera quae supersunt. Vol. I. Fasc. I. Dialog. II. XII. Ed. E. Hermes. *M.* 3.20 3.80. Vol. I. Fasc. II. De beneficiis. De clementia. Ed. C. Hosius. *M.* 2.40 2.80. Vol. II. *Naturalium quaest. II. VIII. Ed. A. Gercke. *M.* 3.60 4.20. Vol. III. Ad Lucil. epist. mor. Ed. O. Hense. *M.* 5.60 6.20. Vol. IV. *Fragm., Ind. Ed. E. Bickel. [In Vorb.]
- Suppl. Rec. Fr. Haase. *M.* 1.80 2.40.
- tragoediae. Rec. R. Peiper et G. Richter. Ed. II. *M.* 5.60 6.20.

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Senecae (rhetoris) oratorum et rhetorum sententiae, divisiones, colores. Ed. A. Kiessling. *M.* 4.50 5.—
 Sidorius Apollin. Rec. P. Mohr. *M.* 5.60 6.20.
 Sili Italici Punica. Ed. L. Bauer. 2 voll. *M.* 4.80 5.60.
 Sorani gynaeceiorum vetus translatio Latina cum add. Graeci textus rell. Ed. V. Rose. *M.* 4.80 5.40.
 Statius. Ed. A. Klotz, al.
 Vol. I: Silvae. Rec. A. Klotz. *M.* 2.— 2.50.
 — II. Fasc. I: Achilleis. Rec. A. Klotz. *M.* 1.20 1.60.
 — II. Fasc. II: Thebais. Rec. Ph. Kohlmann. *M.* 4.80 5.40.
 — III: Lactantii Placidi scholia in Achilleidem. Ed. R. Jahnke. *M.* 8.— 8.60.
 Suetonii rell. Fasc. I. Rec. M. Ihm. [U. d. Pr.]
 — Fasc. II. Rec. C. L. Roth. *M.* — 80 1.20.
 Tacitus. Rec. C. Halm. Ed. IV. 2 tomi. *M.* 2.40 3.20.
 Tomus I. Libb. ab excessu divi Augusti. *M.* 1.20 1.60. [Fasc. I: Lib. I—VI. *M.* — 75 1.10. Fasc. II: Lib. XI—XVI. *M.* — 75 1.10.]
 — II. Historiae et libb. minores. *M.* 1 20 1.60. [Fasc. I: Historiae. *M.* — 90 1.30. Fasc. II: Germania. Agricola. Dialogus. *M.* — 45 — 75.]
 Terentii comoediae. Rec. A. Fleckeisen. Ed. II. *M.* 2.10 2.60.
 Jedes Stück (Hecyra, Phormio, Adelphoe, Andria, Hauto Timorumenos, Eunuchus) *M.* — 45 — 75.
 [—] Scholia Terentiana. Ed. Fr. Schlee. *M.* 2.— 2.40.
 Tibulli II. IV. Rec. L. Mueller. *M.* — 30 — 60.
 Ulpiani fragmenta. Ed. E. Huschke. Ed. V. *M.* — 75 1.10.
 Valeri Maximi factorum et dictorum memorab. II. IX. Cum Iulii Paridis et Ianuarii Nepotiani epitomis. Rec. C. Kempf. Ed. II. *M.* 7.20 7.80.
 Valeri Alexandri Polemi res gestae Alexandri Macedonis. Rec. B. Kuebler. *M.* 4.— 4.50.
 Valerii Flacci Argonautica. Rec. Aem. Baehrens. *M.* 1.50 2.—
 Varronis rer. rustie. rell. Rec. H. Keil. *M.* 1.60 2.—
 Vegeti Renati digestorum artis mulo-medicae libri. Ed. E. Lommatsch. *M.* 6.— 6.60.
 — — epitoma rei milit. Rec. C. Lang. Ed. II. *M.* 3.90 4.40.
 Vellei Patreculi hist. Roman. rell. Ed. C. Halm. *M.* 1.— 1.40.
 — — Rec. Fr. Haase. *M.* — 60 — 90.
 Vergili Maronis opera. Rec. O. Ribbeck. Ed. II. *M.* 1.50 2.—
 — — Aeneis. *M.* — 90 1.30.
 — — Bucolica et Georgica. *M.* — 45 — 75.
 — — Bucolica, Georgica, Aeneis. Rec. O. Güthling. 2 tomi. *M.* 1.35 2.05.
 Tom. I: Bucolica. Georgica. *M.* — 45 — 75.
 — II: Aeneis. *M.* — 90 1.30.
 Virgili Grammatici opera. Ed. J. Huemer. *M.* 2.40 2.80.
 Vitruvii de architectura II. X. Ed. V. Rose. Ed. II. *M.* 5.— 5.60.

1b. Bibliotheca scriptorum medii aevi Teubneriana. [8.]

- Alberti Stadensis Troilus. Ed. Th. Merzdorf. *M.* 3.— 3.40.
 Amarii sermonum II. IV. Ed. M. Manitius. *M.* 2.25 2.60.
 Canabutzae in Dionysium Halic. comm. Ed. M. Lehnerdt. *M.* 1.80 2.20.
 Christus patiens. Tragoedia Gregorio Nazianzeno falso attributa. Rec. I. G. Brambs. *M.* 2.40 2.80.
 Comoediae Horatianae tres. Ed. R. Jahnke. *M.* 1.20 1.60.
 *Egidii Corboliensis viaticus de signis et sympt. aegritud. ed V. Rose. *M.* 2.80 3.20.
 Guilelmi Blesensis Aldae comoedia. Ed. C. Lohmeyer. *M.* — 80 1.20.
 Hildegardis causae et curae. Ed. P. Kaiser. *M.* 4.40 5.—
 *Horatii Romani porcaria. Ed. M. Lehnerdt. *M.* 1.20 1.60.
 *Hrotsvitae opera. Ed. K. Strecker. *M.* 4.— 4.60.
 Odonis abbatis Cluniacensis occupatio. Ed. A. Swoboda. *M.* 4.— 4.60.
 Thiofridi Epternacensis vita Willibrordi metrica. Ed. K. Rossberg. *M.* 1.80 2.20.
 Vitae sanctorum novem metricae. Ed. Guil. Harster. *M.* 3.— 3.50.

1c. Bibliotheca scriptorum Latinorum recentioris aetatis.

Edidit Iosephus Frey. [8.]

- Epistolae sel. viror. clar. saec. XVI. XVII. Ed. E. Weber. *M.* 2.40 2.80.
 Manuthi, Pauli, epistolae sel. Ed. M. Fickelscherer. *M.* 1.50 2.—
 Mureti scripta sel. Ed. I. Frey. 2 voll. *M.* 2.40 3.20.
 Ruhnkenii elogium Tib. Hemsterhusii. Ed. I. Frey. *M.* — 45 — 70.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

2. Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griechischen und römischen Schriftstellern. [gr. 8.]

Mit der Sammlung wissenschaftlicher Kommentare zu griechischen und römischen Literaturwerken hofft die Verlagsbuchhandlung einem wirklichen Bedürfnis zu begegnen. Das Unternehmen soll zu einer umfassenderen und verständnisvolleren Beschäftigung mit den Hauptwerken der antiken Literatur als den vornehmsten Äußerungen des klassischen Altertums auffordern und anleiten.

Aetna. Von S. Sudhaus. <i>M.</i> 6.— 7.—	In Vorbereitung sind:
Lucretius de rer. nat. Buch III. Von R. Heinze. <i>M.</i> 4.— 5.—	*Catull. Von G. Friedrich. [U. d. Pr.]
Vergilius Aeneis Buch VI. Von E. Norden. <i>M.</i> 12.— 13.—	Clemens Alex. Paidagogos. Von Schwartz.
Sophokles Elektra. Von G. Kaibel. <i>M.</i> 6.— 7.—	Lukian Philopseudes. Von R. Wünsch.
*Zwei griechische Apologeten. Von J. Geffcken. <i>M.</i> 10.— 11.—	Ovid Heroiden. Von R. Ehwald.
	Philostratus περί γυναικῶν. Von H. Jäthner.
	Tacitus Germania. Von G. Wissowa.
	Pindar Pythien. Von O. Schröder.

3. Einzeln erschienene Ausgaben.

[gr. 8, wenn nichts anderes bemerkt.]

Die meisten der nachstehend aufgeführten Ausgaben sind bestimmt, wissenschaftlichen Zwecken zu dienen. Sie enthalten daher mit wenigen Ausnahmen den vollständigen kritischen Apparat unter dem Texte; zum großen Teil sind sie — wie dies dann in der Titelangabe bemerkt ist — mit kritischem und exegetischem Kommentar versehen.

a. Griechische Schriftsteller.

Acta apostolorum: s. Lucas.	Apollonius' von Kitium illustr. Kommentar z. d. Hippokrat. Schrift π. ὁφθῶν.
Aeschinis orationes. Ed. scholia adi. F. Schultz. <i>M.</i> 8.—	Hrsg. v. H. Schöne. Mit 31 Tafeln in Lichtdr. 4. <i>M.</i> 10.—
— orat. in Ctesiphontem. Rec., expl. A. Weidner. <i>M.</i> 3.60.	Aristophanis fabulae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. <i>M.</i> 6.—
Aeschyli Agamemnon. Ed. R. H. Klausen. Ed. alt. cur. R. Enger. <i>M.</i> 3.75.	— equites. Rec. A. von Velsen. Ed. II. cur. K. Zacher. <i>M.</i> 3.—
— Agamemnon. Griech. u. deutsch mit Komm. von K. H. Keck. <i>M.</i> 9.—	— Plutus. Rec. A. von Velsen. <i>M.</i> 2.—
— Orestie mit erklärend. Anmerkungen von N. Wecklein. <i>M.</i> 6.—	— ecclesiastusae. Rec. A. von Velsen. <i>M.</i> 2.40.
Daraus einzeln je <i>M.</i> 2.—:	— thesmophoriazusae. Rec. A. von Velsen. Ed. II. <i>M.</i> 2.—
I. Agamemnon.	* — pax. Rec. K. Zacher. [U. d. Pr.]
II. Die Choephoren.	Aristotelis ars rhet. cum adnotatione L. Spengel. Acc. vet. translatio Latina. 2 voll. <i>M.</i> 16.—
III. Die Eumeniden.	— politica cum vet. translatione G. de Moerbeka. Rec. Fr. Susemihl. <i>M.</i> 18.—
— fabulae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. <i>M.</i> 4.—	— ethica Nicomachea. Ed. et comment. instr. G. Ramsauer. Ad. est Fr. Susemihlii epist. crit. <i>M.</i> 12.—
— Septem ad Thebas. Rec. Fr. Ritscheli. Ed. II. <i>M.</i> 3.—	Artemidoroni irocritica. Rec. R. Hercher. <i>M.</i> 8.—
Alciphronis rhet. epistolae. Ed. A. Meineke. <i>M.</i> 4.—	Bionis epitaphius Adonidis. Ed. H. L. Ahrens. <i>M.</i> 1.50.
Ἀλφειῶντος τῆς ὑγῆνης. Das ABC der Liebe. E. Sammlung rhod. Liebeslieder. Hrsg. v. W. Wagner. <i>M.</i> 2.40.	Bucolicorum Graec. Theocriti, Bionis et Moschi reliquiae. Ed. H. L. Ahrens. 2 tomi. <i>M.</i> 21.60.
Anthologiae Planudae appendix Barberino-Vaticana. Rec. L. Sternbach. <i>M.</i> 4.—	

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Callimachea.** Ed. O. Schneider. 2 voll. *M.* 33.—
Vol. I. Hymni cum scholiis vet. *M.* 11.—
— II. Fragmenta. Indices. *M.* 22.—
- Carmina Graeca medii aevi.** Ed. G. Wagner. *M.* 9.—
— popularia Graeciae recentioris. Ed. A. Passow. *M.* 14.—
- Christianor. carm.** Anthologia Graeca. Edd. W. Christ et M. Paranikas. *M.* 10.—
- Comicorum Atticorum fragmenta.** Ed. Th. Kock. 2 voll. *M.* 48.—
Vol. I. Antiquae comoediae fragmenta. *M.* 18.—
— II. Novae comoediae fragmenta. Pars I. *M.* 14.—
— II. Novae comoediae fragmenta. Pars II. Comic. inc. aet. fragm. Fragm. poet. Indices. Suppl. *M.* 16.—
- Demetrii Phalerei de elocutione libellus.** Ed. L. Radermacher. *M.* 5.—
- Demosthenis orat. de corona et de falsa legatione.** Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemellius. *M.* 16.—
— orat. adv. Leptinem. Cum argumentis Graece et Latine ed. I. Th. Voemellius. *M.* 4.—
— de corona oratio. In usum schol. ed. I. H. Lipsius. Ed. II. *M.* 1.60.
- Περὶ διαλέξεων** excerptum ed. R. Schneider. *M.* —.60.
- Didymi Chalcenteri fragmenta.** Ed. M. Schmidt. *M.* 9.—
- Dionysii Thracis ars grammatica.** Ed. G. Uhlig. *M.* 8.—
- *Διοφανίου ἢ Δογγίου περὶ ὑποφωτισ.** De sublimitate libellus. Ed. O. Iahn. Tert. ed. I. Vahlen. 1905. *M.* 2.80 3.20.
- Eratosthenis carminum reliquiae.** Disp. et expl. Ed. E. Hiller. *M.* 3.—
— geographische Fragmente, hrsg. von Berger. *M.* 8.40.
- Euripidis fabulae et fragmenta.** Rec. G. Dindorf. 4. *M.* 9.—
— Edd. R. Prinz et N. Wecklein. *M.* 46.60.
Vol. I. Pars I. Medea. Ed. II. *M.* 2.40.
— I. — II. Alceste. Ed. II. *M.* 1.80.
— I. — III. Hecuba. Ed. II. *M.* 2.40.
— I. — IV. Electra. *M.* 2.—
— I. — V. Ion. *M.* 2.80.
— I. — VI. Helena. *M.* 3.—
— I. — VII. Cyclops. *M.* 1.40.
— II. — I. Iphigenia Taurica. *M.* 2.40.
— II. — II. Supplices. *M.* 2.—
— II. — III. Bacchae. *M.* 2.—
— II. — IV. Heraclidae. *M.* 2.—
— II. — V. Hercules. *M.* 2.40.
— II. — VI. Iphigenia Auliden-
sis. *M.* 2.80.
- Euripides fabulae.** Edd. R. Prinz et N. Wecklein. *M.* 46.60.
Vol. III. — I. Andromacha. *M.* 2.40.
— III. — II. Hippolytus. *M.* 2.80.
— III. — III. Orestes. *M.* 2.80.
— III. — IV. Phoenissae. *M.* 2.80.
— III. — V. Troades. *M.* 2.80.
— III. — VI. Rhesus. *M.* 3.60.
— tragoediae. Edd. Pflugk-Klotz-Wecklein. (Mit latein. Kommentar.)
Medea. Ed. III. *M.* 1.50. — Hecuba. Ed. III. *M.* 1.20. — Andromacha. Ed. II. *M.* 1.20. — Heraclidae. Ed. II. *M.* 1.20. — Helena. Ed. II. *M.* 1.20. — Alceste. Ed. II. *M.* 1.20. — Hercules furens. Ed. II. *M.* 1.80. — Phoenissae. Ed. II. *M.* 2.25. — Orestes. *M.* 1.20. — Iphigenia Taurica. *M.* 1.20. — Iphigenia quae est Aulide. *M.* 1.10.
- Eusebii canonum epitome ex Dionysii Telmaharensis chronico petita.** Verterunt notisque illustrarunt C. Siegfried et H. Gelzer. 4. *M.* 6.—
- Galenus de placitis Hippocratis et Platonis.** Rec. I. Müller. Vol. I. Prolegg. text. Graec., adnot. crit., vers. Lat. *M.* 20.—
- Gnomica I. Sexti Pythagorici, Clitarchi, Eusebii Pontici sententiae.** Ed. A. Elter. gr. 4. *M.* 2.40.
— II. Epicteti et Muschonis sententiae. Ed. A. Elter. gr. 4. *M.* 1.60.
- Grammatici Graeci recogniti et apparatu critico instructi.** 8 partes. 15 voll. Lex.-8.
Pars I. Vol. I. Dionysii Thracis ars grammatica. Ed. G. Uhlig. *M.* 8.—
Pars I. Vol. III. Scholia in Dionysii Thracis artem grammaticam. Rec. A. Hilgard. *M.* 36.—
Pars II. Vol. I. Apollonii Dyscoli quae supersunt. Ed. R. Schneider und G. Uhlig. 2 Fasc. *M.* 26.—
*Pars II. Vol. II. Syntax des Apollonius. Ed. G. Uhlig. [U. d. Pr.]
Pars III. Vol. I. Herodiani technici reliquiae. Ed. A. Lentz. I. *M.* 20.—
Pars III. Vol. II. Herodiani technici reliquiae. 2 Fasc. *M.* 34.—
Pars IV. Vol. I. Theodosii canones et Choerobosci scholia in canones nominales. *M.* 14.—
Pars IV. Vol. II. Choerobosci scholia in canones verbales et Sophronii excerpta e Characis commentario. *M.* 22.—
[Fortsetzung in Vorb.]
- Herodas' Mimiamben,** hrsg. v. R. Meister. Lex.-8. [Vergr. Neue Aufl. in Vorb.]
- Herodiani ab excessu d. Marci II. VIII.** Ed. L. Mendelssohn. *M.* 6.80.
- Herodiani technici rell.** Ed., expl. A. Lentz. 2 tomi. Lex.-8. *M.* 54.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Herodots II. Buch m. sachl. Erläut. hrsg. v. A. Wiedemann. *M.* 12.—
Ἡρόδοτος τὰ ἅπαντα ἐξ ἐκφυγίας K. *Sitzl.* *M.* 10.—
Hesiodi quae fer. carmina. Rec. R. Bzach. Acc. Homeri et Hesiodi certamen. *M.* 18.—
— Rec. A. Köchly, lect. var. subscr. G. Kinkel. Pars I. *M.* 5.—
[Fortsetzung erscheint nicht.]
— Rec. et ill. C. Goettling. Ed. III. cur. I. Flach. *M.* 6.60.
[—] Glossen und Scholien zur Hesiodischen Theogonie mit Prolegomena von J. Flach. *M.* 8.—
Hesychii Milesii onomatologi rell. Ed. I. Flach. Acc. appendix Pseudohesychiana, indd., spec. photolithogr. cod. A. *M.* 9.—
Hipparch, geograph. Fragmente, hrsg. von H. Berger. *M.* 2.40.
*Homeri carmina. Rec. A. Ludwig. Pars I. Ilias. 2 voll. *M.* 36.— 41.— Pars II. Odyssea. 2 voll. *M.* 16.— 20.—
— Odyssea. Ed. I. La Roche. 2 part. *M.* 13.—
*— Ilias. Ed. I. La Roche. 2 part. *M.* 22.—
— Iliadis carmina seiuncta, discretata, emendata, prolegg. et app. crit. instructa ed. G. Christ. 2 part. *M.* 16.—
[—] D. Homer. Hymnen hrsg. u. erl. v. A. Gemoll. *M.* 6.80.
[—] D. Homer. Batrachomachia des Pigres nebst Scholien u. Paraphrase hrsg. u. erl. v. A. Ludwig. *M.* 20.—
Incerti auctoris epitome rerum gestarum Alexandri Magni. Ed. O. Wagner. *M.* 3.—
Inscriptiones Graecae metricae ex scriptoribus praeter Anthologiam collectae. Ed. Th. Preger. *M.* 8.—
Inventio sanctae crucis. Ed. A. Holder. *M.* 2.80.
[Iohannes.] Evangelium sec. Iohannem. Ed. F. Blass. *M.* 5.60.
Iuliani II. contra Christianos: s. Scriptorum Graecorum e. q. s.
— deutsch v. J. Neumann. *M.* 1.—
Kyrillos, d. h. Theodosios: s. Theodosios.
*Leges Graecorum sacrae e titulis coll. Edd. J. de Prot et L. Ziehen. 2 fasc. Fasc. I. Fasti sacri. Ed. J. de Prot. *M.* 2.80. Fasc. II. 1. Leges Graeciae et insularum. Ed. L. Ziehen. *M.* 12.—
*Lesbonactis Sophistae quae supersunt. Ed. Fr. Kiehr. *M.* 2.—
Lexicographi Graeci recogniti et apparatu critico instructi. Etwa 10 Bände. gr. 8. [In Vorbereitung.]
I. Lexika zu den zehn Rednern (G. Wentzel).
II. Phrynichus, Aelius Dionysius, Pausanias und and. Atticisten (L. Cohn).
III. Homerlexika (A. Ludwig).
IV. Stephanus von Byzanz.
V. Cyrill, Bachmannsches Lexikon und Verwandtes, insbesond. Bibel glossare (G. Wentzel).
VI. Photios.
VII. Suidas (G. Wentzel).
VIII. Hesych.
IX. Pollux. Ed. E. Bethe. Fasc. I. *M.* 14.—
X. Verschiedene Specialglossare, namentlich botanische, chemische, medicinische u. dergl.
[Näheres s. Teubners Mitteilungen 1897 No. 1 S. 2.]
[Lucas.] Acta apostolorum. Ed. F. Blass. *M.* 2.—
[—] Evangelium sec. Lucam. Ed. F. Blass. *M.* 4.—
Lykophron's Alexandra. Hrsg., übers. u. erklärt von C. v. Holzinger. *M.* 15.—
[Lyrik.] Auswahl aus der griech. Lyrik von A. Großmann. Zum Gebrauch bei der Erklärung Horaz. Oden. *M.* —. 15.
[Lysias.] Pseudol. oratio funebris. Ed. M. Erdmann. *M.* —. 80.
[Matthaeus.] Evangelium sec. Matthaeum. Ed. F. Blass. *M.* 3.60.
Metrodori Epicurei fragmenta coll., script. inc. Epicurei comment. moralem subli. A. Koerte. *M.* 2.40.
Musaios, Hero u. Leander. Eingel. u. übers. v. H. Oelschläger. 16. *M.* 1.—
Nicandrea theriaca et alexipharmaca. Rec. O. Schneider. Acc. scholia. *M.* 9.—
Περὶ παθῶν excerpta ed. R. Schneider. *M.* —. 80.
Papyrus magica mus. Lugd. Bat. a C. Leemans ed. Denno ed. A. Dieterich. *M.* 2.—
*[Papyrusurkunden.] Mitteis, L., und U. Wilcken. Chrestomatie griechischer Papyrusurkunden. [U. d. Pr.]
Philodemi Epicurei de ira I. Ed. Th. Gomperz. Lex.-8. *M.* 10.80.
— περὶ ποιημάτων I. II fragm. Ed. A. Hausrath. *M.* 2.—
*Phoenix von Kolophon. Neue Papyrustexte hrsg. von G. A. Gerhard. [U. d. Pr.]
*[Photios.] Beitzenstein, R., der Anfang des Lexikons des Photios. *M.* 7.— 9.50.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Pindari carmina rec. O. Schroeder. (Poet. lyr. Graec. coll. Th. Bergk. Ed. quinta. I. 1.) *M.* 14. —
— **Siegeslieder**, erkl. v. Fr. Mezger. *M.* 8. —
— **carmina prologomenis et commentariis instructa** ed. W. Christ. *M.* 14. — 16. —
— **versezetel kritikai és Magyarázó jegyzetekkel** kladta Hómann Ottó. I. Kötet. *M.* 4. — [Ohne Fortsetzung.]
Platonis opera omnia. Rec., prolegg. et comment. instr. G. Stallbaum. 10 voll. (21 sectiones.) (Mit latein. Kommentar.) Die nicht aufgeführten Schriften sind vergriffen.
— **Apologia Socratis et Crito**. Ed. V. cur. M. Wohlrab. *M.* 2.40. — **Protagoras**. Ed. IV. cur. I. S. Kroschel. *M.* 2.40. — **Phaedrus**. Ed. II. *M.* 2.40. — **Menexenus**, **Lysis**, **Hippias uterque**, Io. Ed. II. *M.* 2.70. — **Laches**, **Charmides**, **Alcibiades I. II**. Ed. II. *M.* 2.70. — ***Cratylus**. *M.* 2.70. — **Meno** et **Euthyphro** itemque incertis scriptoris **Theages**, **Erastae** et **Hipparchus**. Ed. II. cur. A. R. Fritzsche. *M.* 6. — **Theaetetus**. Ed. M. Wohlrab. Ed. II. *M.* 3.60. — **Sophista**. Ed. II. cur. O. Apelt. *M.* 5.60. — **Politicus** et incerti auctoris **Minos**. *M.* 2.70. — **Philebus**. *M.* 2.70. — **Leges**. 3 voll. [je *M.* 3.60.] *M.* 10.80. [Vol. I. Lib. I—IV. Vol. II. Lib. V—VIII. Vol. III. Lib. IX—XII et **Epinomis**.]
— **Timaeus** interprete Chalcedio cum eiusdem commentario. Ed. I. Wrobel. *M.* 11.20.
Plutarchi de musica. Ed. R. Volkmann. *M.* 3.60.
— **de proverbis Alexandrinorum**. Rec. O. Crusius. Fasc. I. 4. *M.* 2.80.
— — Fasc. II. **Commentarius**. 4. *M.* 3. —
— **Themistokles**. Für quellenkritische Übungen comm. u. hrsg. v. A. Bauer. *M.* 2. —
— **τὸ ἐν Ἀθήναις** E. Ed. G. N. Bernardakis. *M.* 1.50.
* — **vitae parallelae Agesilai et Pompeii**. Rec. Cl. Lindskog. *M.* 3.60 4.40.
Poetae lyrici Graeci. Ed. V. 2 voll.
Vol. I. 1. **Pindari carmina**. Recens. O. Schröder. *M.* 14. —
— II. **Poetae eleg. et iambogr.** Rec. O. Crusius. [In Vorb.]
Poetarum sceniorum Graecorum Aeschyli, **Sophoclis**, **Euripidis** et **Aristophanis fabulae et fragmenta**. Rec. Guil. Dindorf. Ed. V. 4. *M.* 20. —
Pollucis onomasticon. Rec. E. Betha. (Lexicographi Graeci IX.) Fasc. I. *M.* 14. —

Porphyrii quaestt. Homer. ad Iliadem pertin. rell. Ed. H. Schrader. 2 fasc. gr. Lex.-8. *M.* 16. —
— — **ad Odysseam pertin. rell.** Ed. H. Schrader. gr. Lex.-8. *M.* 10. —
Ptolemaei περί χωρῶν καὶ ὑπερμενέου lib. Rec. Fr. Hanow. gr. 4. *M.* 1. —
[Scylax.] **Anonymi vulgo Scylacis Caryandensis periplus maris Interni cum appendice**. Rec. B. Fabricius. Ed. II. *M.* 1.20
Scriptorum Graecorum qui christ. impugn. relig. quae supers. Fasc. III: **Iuliani imp. contra Christianos quae supers.** Ed. C. I. Neumann. Insunt **Cyrilli Alex. fragm.** Syriaca ab E. Nestle edita. *M.* 6. —
Sophoclis tragoediae et fragm. Rec. G. Dindorf. 4. *M.* 5. —
— — Rec. et explann. **Wunderus-Wecklein**. 2 voll. *M.* 10.80.
— **Philoctetes**. Ed. IV. *M.* 1.50. — **Oedipus Rex**. Ed. V. *M.* 1.50. — **Oedipus Coloneus**. Ed. V. *M.* 1.80. — **Antigona**. Ed. V. *M.* 1.50. — **Electra**. Ed. IV. *M.* 1.80. — **Aiax**. Ed. III. *M.* 1.20. — **Trachiniae**. Ed. III. *M.* 1.50.
— **König Oidipus**. Griechisch u. deutsch m. Kommentar von F. Ritter. *M.* 5. —
— **Antigone**. Griech. u. deutsch hrsg. v. A. Böckh. Nebst 2 Abhandl. üb. diese Tragödie. (Mit Portrait Aug. Böckh's.) 2. Aufl. *M.* 4.40.
Staatsverträge des Altertums. Hrsg. v. R. von Scala. I. Teil. *M.* 8. —
***Stoicorum veterum fragmenta**. Ed. J. v. Arnim. Vol. I. *M.* 8. — Vol. II. *M.* 14. — Vol. III. *M.* 12. — Vol. IV. **Indices**. [In Vorb.]
***Terentii commoediae**. Hrsg. v. M. Warren, E. Hauler u. R. Kauer. [In Vorb.]
Theodoros, der h. Theodosios: s. Theodosios.
[**Theodosios**.] D. heil. Theodosios. Schriften d. Theodoros u. Kyrillus, hrsg. von H. Usener. *M.* 4. —
Theophrasti chronographia. Rec. C. de Boor. 2 voll. *M.* 50. —
Theophrasti Charaktere. Hrsg. v. d. Philol. Gesellschaft zu Leipzig. *M.* 6. —
Thucydidis historiae. Recens. O. Hude. Tom. I: Libri I—IV. *M.* 10. —
— II: Libri V—VIII. **Indices**. *M.* 12. —
— **de bello Peloponnesiaco II. VIII**. Explann. E. F. Poppo et I. M. Stahl 4 voll. [8 sectiones.] *M.* 22.80.
Lib. 1. Ed. III. *M.* 4.50. — Lib. 2. Ed. III. *M.* 3. — Lib. 3. Ed. II. *M.* 2.40. — Lib. 4. Ed. II. *M.* 2.70. — Lib. 5. Ed. II. *M.* 2.40. — Lib. 6. Ed. II. *M.* 2.40. — Lib. 7. Ed. II. *M.* 2.70. — Lib. 8. Ed. II. *M.* 2.70.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Orum Graecorum fragmenta. Rec. Luck. Ed. II. *M.* 26.—
Orakunden, griechische, d. Papyrussamm-
lung zu Leipzig. I. Band. Mit Beiträgen
 von U. Wilcken herausg. von L. Mitteis.
 Mit 2 Tafeln in Lichtdruck. 4. 1906. *M.* 28.—
Xenokrates. Darstellg. d. Lehre u. Sammlg.
 d. Fragmente. V. R. Heinze. *M.* 5.60.
Xenophontis hist. Graeca. Rec. O. Keller.
 Ed. maior. *M.* 10.—

Xenophontis opera omnia, recensita et
commentariis instructa.
 De Cyri Minoris expeditione II. VII
 (Anabasis), rec. R. Kühner. *M.* 3.60.
 Oeconomicus, rec. L. Breitenbach.
M. 1.50.
 Hellenica, rec. L. Breitenbach.
 2 part. *M.* 6.60.
 Pars I. Libri I et II. Ed. II. *M.* 1.80
 — II. Libri III—VII. *M.* 4.80.
Zosimi historia nova. Ed. L. Mendels-
 sohn. *M.* 10.—

b. Lateinische Schriftsteller.

Anecdota Helvetica. Rec. H. Hagen
 Lex.-8. *M.* 19.—
Aurelii imp. epistt.: s. Fronto, ed. Naber.
Averrois paraphrasis in l. poeticae Aristo-
tellis. Ed. F. Heidenhain. Ed. II. *M.* 1.—
Aviani fabulae. Ed. G. Froehner. gr. 12.
M. 1.20.
[Caesar.] Polionis de b. Africo comm.: s. Polio.
Caesii Bassi, Atilii Fortunatiani de metris
II. Rec. H. Keil. gr. 4. *M.* 1.60.
Catonis praeter libr. de re rust. quae ex-
stant. Rec. H. Jordan. *M.* 5.—
 — de agri cult. I. Varronis rer. rust.
 II. III. Rec. H. Keil. 3 voll. *M.* 33.40.
 Vol. I. Fasc. I. Cato. *M.* 2.40.
 — I. — II. Varro. *M.* 6.—
 — II. — I. Comm. in Cat. *M.* 6.—
 — II. — II. Comm. in Varr. *M.* 8.—
 — III. — I. Ind. in Cat. *M.* 3.—
 — III. — II. Ind. in Varr. *M.* 8.—
Catulli l. Recensuit et interpretatus est
Aem. Baehrens. 2 voll. *M.* 16.40.
 Vol. I. Ed. H. Keil. K. P. Schulze. *M.* 4.—
 — II. Commentarius. 2 fasc. *M.* 12.40.
Ciceronis, M. Tullii, epistularum II. XVI.
 Ed. L. Mendelssohn. Acc. tabulae
 chronolog. ab Aem. Koerner et O.
 E. Schmidtio confectae. *M.* 12.—
 — ad M. Brut. orator. Rec. F. Heer-
 degen. *M.* 3.20.
 — Paradoxa Stoicor., academic.
 rel. cum Lucullo, Timaeus, de nat. deor.,
 de divinat., de fato. Rec. O. Plasberg.
 [U. d. Pr.]
 [—] ad Herennium II. VI: s. Cornifi-
 cius und [Herennius].
 — Q. Tullii, rell. Rec. Fr. Buecheler.
M. 1.60.
Claudiani carmina. Rec. L. Jeep. 2 voll.
M. 20.40.
Commentarii notarum Tironianarum. Cum
 prolegg., adnot. crit. et exeget. notarumque
 indice alphabet. Ed. Guil. Schmitz.
 [182 autograph. Tafeln.] Folio. In Mappe
M. 40.—

Cornificii rhetoricorum ad C. Herennium II.
VIII. Rec. et interpret. est C. L. Kayser.
M. 8.—
Corpus glossarior. Latinor. a G. Loewe
inchoatum auspiciis Societatis litterarum
regiae Saxonicae comp., rec., ed. G. Goetz.
 8 voll. Lex.-8.
 Vol. II. Glossae Latinograecae et Graeco-
 latinae. Edd. G. Goetz et G. Gunder-
 mann. Acc. minora utriusque linguae
 glossaria. Adiectae sunt 3 tabb. photo-
 typ. *M.* 20.—
 — III. Hermeneumata Pseudodositheana.
 Ed. G. Goetz. Acc. hermeneumata
 medicobotanica vetustiora. *M.* 22.—
 — IV. Glossae codicum Vaticanorum 3921,
 Sangallensis 912, Leidensis 67 F. Ed.
 G. Goetz. *M.* 20.—
 — V. Placidi liber glossarum, glossaria
 reliqua. Ed. G. Goetz. *M.* 22.—
 — VI. Thesaurus glossarum emenda-
 tarum. Conf. G. Goetz. 2 fasc. je
M. 18.—
 — VII. Thesaurus gloss. emendatarum.
 Conf. G. Goetz et G. Heraeus.
 Fasc. I. *M.* 24.— Fasc. II. *M.* 12.—
Dialectorum Italicarum aevi vetust. exem-
pla sel. Ed. E. Schneider.
 Vol. I. Dialecti Lat. prisc. et Falisc.
 exempla. Pars I. *M.* 3.60.
Didascaliae apostolorum fragmenta Vero-
ensis Latina. Acc. canonum qui dic.
 apostolorum et Aegyptiorum reliquiae.
 Prim. ed. E. Hauler. Fasc. I. Prae-
 fatio, fragmenta. Mit 2 Tafeln. *M.* 4.—
 *Ennianae poesis reliquiae. Rec. I. Vahlen.
 Ed. II. *M.* 16.—
Exuperantius, Epitome. Hrsg. v. G. Land-
 graf u. C. Weyman. *M.* —.60.
Fragmentum de iure fisci. Ed. P. Krueger.
M. 1.60.
Frontonis et M. Aurelii imp. epistulae.
 Rec. S. A. Naber. *M.* 8.—
Gedichte, unedierte lateinische, hrsg. von
E. Baehrens. *M.* 1.20.

Glossae nominum. Ed. G. Loewe. Acc. eiusdem opuscula glossographica coll. a G. Goetz. *M.* 6.—

Grammatici Latini ex rec. H. Keilii. 7 voll. Lex.-8. *M.* 139.20.

Vol. I. Fasc. 1. Charisii ars gramm. ex rec. H. Keilii. [Vergr.]

— I. Fasc. 2. Diomedis ars gramm. ex Charisii arte gramm. excerpta ex rec. H. Keilii. *M.* 10.—

— II. Fasc. 1 et 2. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertzii. Vol. I. [Vergr.]

— III. Fasc. 1. Prisciani institutiones gramm. ex rec. M. Hertzii. Vol. II. *M.* 12.—

— III. Fasc. 2. Prisciani de figuris numerorum, de metris Terentii, de praeexercitamentis rhetoricis libri, institutio de nomine et pronome et verbo, partitiones duodecim versuum Aeneidos principallium, accedit Prisciani qui dic. liber de accentibus ex rec. H. Keilii. *M.* 7.—

— IV. Fasc. 1. Probi catholica, instituta artium, de nomine excerpta, de ultimis syllabis liber ad Caelestinum ex rec. H. Keilii. — Notarum laterculi edente Th. Mommsen. *M.* 11.—

— IV. Fasc. 2. Donati ars grammatica, Marii Servii Honorati commentarius in artem Donati, de finalibus, de centum metris, de metris Horatii, Sergii de littera, de syllaba, de pedibus, de accentibus, de distinctione commentarius, explanationes artis Donati, de idiomatibus ex rec. H. Keilii. *M.* 8.—

— V. Fasc. 1. Cledonii ars gramm., Pompeii commentum artis Donati, excerpta ex commentariis in Donatum ex rec. H. Keilii. *M.* 9.—

— V. Fasc. 2. Consentius, Phocas, Eutyches, Augustinus, Palaemon, Asper, de nomine et pronome, de dubiis nominibus, Macrobiani excerpta ex rec. H. Keilii. *M.* 10.—

— VI. Fasc. 1. Marius Victorinus, Maximus Victorinus, Caesius Bassus, Atilius Fortunatianus ex rec. H. Keilii. *M.* 9.—

— VI. Fasc. 2. Terentianus Maurus, Marius Plotius Sacerdos, Rufinus, Mallius Theodorus, fragmenta et excerpta metrica ex rec. H. Keilii. *M.* 14.—

— VII. Fasc. 1. Scriptores de orthographia Terentius Scaurus, Velius Longus, Caper, Agroecius, Cassiodorus, Martyrius, Beda, Albinus. *M.* 10.—

Grammatici Latini ex rec. H. Keilii. *idem*

Vol. VII. Fasc. 2. Audacis de Scasce. Palladii libris excerpta, Dosithae gramm., Arusiani Messii exempla elocutionum, Corneli Frontonis liber de differentiis, fragmenta gramm., index scriptorum. *M.* 11.20.

Supplementum continens anecdota Helvetica ex rec. H. Hageni. Lex.-8. *M.* 19.—

[Herennius.] Incerti auctoris de ratione dicendi ad C. H. II. IV. [M. Tullii Ciceronis ad Herennium libri VI.] Recens. F. Marx. *M.* 14.—

***Historicorum Romanorum reliquiae.** Ed. H. Peter. Vol. I. *M.* 16.— Vol. II. *M.* 19.—

Horatii opera. Recensuerunt O. Keller et A. Holder. 2 voll. gr. 8.

Vol. I. Carmina, epodi, carmen saec. Iterum rec. O. Keller. *M.* 12.—

— II. Sermones, epistulae, de arte poet. *M.* 10.—

— Editio minor. *M.* 4.—

— carmina. Rec. L. Mueller. 16. *M.* 2.40, eleg. geb. m. Goldschnitt *M.* 3.60.

— **Satiren.** Kritisch hergestellt, metrisch übersetzt u. mit Kommentar versehen von C. Kirchner u. W. S. Teuffel. 2 voll. *M.* 16.40.

— Lat. u. deutsch m. Erläuter. von L. Döderlein. *M.* 7.—

— siehe auch: Satura, v. Blümner.

— **Episteln.** Lat. u. deutsch m. Erläut. von L. Döderlein. [B. I. vergr.] B. II. *M.* 3.—

— **Briefe,** im Verhältniß der Urdrift vertheidigt von H. Bachmeister u. O. Keller. 8. *M.* 2.40 3.20.

***Institutionum et regularum iuris Romani syntagana.** Ed. R. Gneist. Ed. II. *M.* 5.20.

[Iuris consulti.] Kalb, W., Roms Juristen nach ihrer Sprache. *M.* 4.—

Iuvenalis satura. Erkl. v. A. Weidner. 2. Aufl. *M.* 4.40.

— siehe auch: Satura, v. Blümner.

[Lucanus.] **Scholia in L. bellum civile** ed. H. Usener. Pars I. *M.* 8.— [Fortsetzung erscheint nicht.]

Lucilii carminum reliquiae. Rec. F. Marx. Vol. I.: Proleg., testim., fasti L., carm. rel., indices, tab. geogr. *M.* 8.— 10.60.

— Vol. II. (Komment.) *M.* 14.— 17.—

Nepotis quae supersunt. Ed. C. Halm. *M.* 2.40.

Nonii Marcelli compendiosa doctrina. Emend. et adnot. L. Mueller. 2 partes. *M.* 32.—

Novatiani epist. de cibis Iudaicis. Hrsg. v. G. Landgraf u. C. Weyman. *M.* 1.20.

Optatiani Porphyrii carmina. Rec. L. Mueller. *M.* 3.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Orestis tragoedia.** Ed. I. Maehly. 16. *M.* 1.20.
- Ovidii ex Ponto II.** Ed. O. Korn. *M.* 5.—
- **Elegien der Liebe.** Deutsch von H. Oelschläger. 2. Aufl. Min.-Ausg. *M.* 2.40, eleg. geb. 3.20.
- Persius, siehe: Satura, v. Blümner.**
- Phaedri fabulae Aesopiae.** Ed. L. Müller. *M.* 3.—
- Placidii glossae.** Rec. et illustr. A. Deuring. *M.* 2.80.
- Plauti comoediae.** Recensuit, instrumento critico et prolegomenis auxit F. Ritschellius sociis operae adsumptis G. Loewe, G. Goetz, F. Schoell. 4 tomi. *M.* 92.20.
- Tomi I fasc. I. Trinummus. Rec. F. Ritschl. Ed. III cur. F. Schoell. *M.* 5.60.
- Tomi I fasc. II. Epidicus. Rec. G. Goetz. Ed. II. *M.* 4.—
- I fasc. III. Curculio. Rec. G. Goetz. *M.* 2.40.
- I fasc. IV. Asinaria. Rec. G. Goetz et G. Loewe. *M.* 3.60.
- I fasc. V. Truculentus. Rec. F. Schoell. *M.* 4.80.
- II fasc. I. Aulularia. Rec. G. Goetz. *M.* 2.40.
- II fasc. II. Amphitruo. Rec. G. Goetz et G. Loewe. *M.* 3.60.
- II fasc. III. Mercator. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 3.60.
- II fasc. IV. Stichus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 3.60.
- II fasc. V. Poenulus. Rec. F. Ritschellius schedis adhibitis G. Goetz et G. Loewe. *M.* 5.—
- III fasc. I. Bacchides. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 4.—
- III fasc. II. Captivi. Rec. F. Schoell. *M.* 4.—
- III fasc. III. Rudens. Rec. F. Schoell. *M.* 5.60.
- III fasc. IV. Pseudolus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 5.60.
- III fasc. V. Menaechmi. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 5.60.
- IV fasc. I. Casina. Rec. F. Schoell. *M.* 5.60.
- IV fasc. II. Miles gloriosus. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. G. Goetz. *M.* 6.—
- IV fasc. III. Persa. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 5.60.
- IV fasc. IV. Mostellaria. Rec. F. Ritschl. Ed. II cur. F. Schoell. *M.* 6.—
- IV fasc. V. Cistellaria. Rec. F. Schoell. Acc. deperditarum fabularum fragmenta a G. Goetz recensita. *M.* 5.60.
- Plauti comoediae.** Ex rec. et cum app. crit. F. Ritschellii. [Vergriffen außer:]
- Tomus I. Pars 3. Bacchides. *M.* 3.—
- *— III. Pars 1. Persa. *M.* 3.—
- — III. Pars 2. Mercator. *M.* 3.—
- — Scholarum in usum rec. F. Ritschellius. [Vergr. außer:]
- Bacchides, Stichus, Pseudolus, Persa, Mercator. Einzeln je *M.* —.50.
- miles gloriosus. Ed. O. Ribbeck. *M.* 2.80.
- Polemii Silvii laterculus.** Ed. Th. Mommsen. Lex.-8. *M.* —.80.
- Pollionis de bello Africo comm.** Edd. E. Wölfflin et A. Miodoński. Adl. est tab. photolithograph. *M.* 5.80.
- [Probus.] **Die Appendix Probi.** Hrg. v. W. Heraeus. *M.* 1.20.
- Propertii elegiae.** Rec. A. Baehrens. *M.* 5.60.
- Psalterium, das tironische, der Wolfenbütteler Bibliothek.** Hrg. v. Kgl. Stenograph. Institut zu Dresden. Mit Einleitung und Übertragung des tiron. Textes von O. Lehmann. *M.* 10.—
- Quintiliani institutionis orator. II. XII.** Rec. C. Halm. 2 partes. [Pars I vergr.]
- Pars II: Libb. VII—XII. *M.* 9.—
- Rhetores Latini minores.** Ed. C. Halm. Lex.-8. *M.* 17.—
- Saliarum carminum rell.** Ed. B. Maurenbrecher. *M.* 1.—
- Sallusti Crispi quae supersunt.** Rec. Rud. Dietsch. 2 voll. [Vol. I vergr.]
- Vol. II: Historiarum rell. Index. *M.* 7.20.
- — historiarum fragmenta. Ed. Fr. Kritz. *M.* 9.—
- — historiarum rell. Ed. B. Maurenbrecher.
- Fasc. I. Prolegomena. *M.* 2.—
- Fasc. II. Fragmenta argumentis, commentariis, apparatu crit. instructa. Acc. indices. *M.* 8.—
- Satura.** Ausgew. Satiren d. Horaz, Persius u. Juvenal in freier metr. Übertragung von H. Blümner. *M.* 5.— 5.80.
- Scenicae Romanorum poesis fragmenta.** Rec. O. Ribbeck. 2 voll. Ed. II. *M.* 23.—
- Vol. I. Tragicorum fragmenta. *M.* 9.—
- — II. Comicorum fragmenta. *M.* 14.—
- Servii grammatici qui fer. in Vergillii carmina commentarii.** Rec. G. Thilo et H. Hagen. 3 voll.
- Vol. I fasc. I. In Aen. I—III comm. Rec. G. Thilo. *M.* 14.—
- — I fasc. II. In Aen. IV—V comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
- — II fasc. I. In Aen. VI—VIII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
- — II fasc. II. In Aen. IX—XII comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.—
- — III fasc. I. In Buc. et Georg. comm. Rec. G. Thilo. *M.* 10.40.
- — III fasc. II. App. Serviana. *M.* 20.—
- [— III fasc. III (Indices) in Vorb.]

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Staatsverträge des Altertums. Hrsg. v. E. von Scala. I. Teil. *M.* 8.—
- Statii silvae. Hrsg. von Fr. Vollmer. *M.* 16.—
- Thebais et Achilleis cum scholiis. Rec. O. Müller. Vol. I: Thebaidos ll. I—VI. *M.* 8.—
- *Suetonii Tranquilli opera. Rec. M. Ihm. 3 voll. Vol. I: de vita Caesarum libri VIII. [Mit 3 Tafeln.] *M.* 12.— 15.—
- Symmachi relationes. Rec. Guil. Meyer. *M.* 1.60.
- Syrisententiae. Rec. Guil. Meyer. *M.* 2.40.
- — — Rec. E. Woelfflin. *M.* 3.60.
- Taciti de origine et situ Germanorum I. Rec. A. Holder. *M.* 2.—
- — — dialogus de oratoribus. Rec. Aem. Baehrens. *M.* 2.—
- [Tiro.] Comm. not. Tir. ed. Schmitz, siehe: Commentarii.
- [—] Das tiron. Psalterium, siehe: Psalterium.
- Varronis "saturarum" Menippearum rell. Rec. A. Riese. *M.* 6.—
- rerum rusticarum ll. III, rec. Keil, siehe: Cato.
- antiquitatum rer. divin. ll. I. XIV. XV. XVI. Praemissae sunt quaest. Varr. Ed. R. Agahd. *M.* 9.20.
- * — de lingua latina. Edd. G. Götz et Fr. Schöll. [In Vorb.]
- Vergilii Maronis opera app. crit. in artius contracto iterum rec. O. Ribbeck. IV. voll. *M.* 22.40.
- Vol. I. Bucolica et Georgica. *M.* 5.—
- II. Aeneidos libri I—VI. *M.* 7.20.
- III. Aeneidos libri VII—XII. *M.* 7.20.
- IV. Appendix Vergiliana. *M.* 3.—
- — — Ed. I. [Vergriffen außer:]
- Vol. III. Aeneidos lib. VII—XII. *M.* 8.—
- IV. Appendix Vergiliana. *M.* 5.—
- [—] Scholia Bernensia ad Vergilii Buc. et Georg. Ed. H. Hagen. *M.* 6.—
- Volusii Maeciani distributio partium. Ed. Th. Mommsen. *M.* —.30.

4. Meisterwerke der Griechen und Römer in kommentierten Ausgaben. [gr. 8.]

Die Ausgaben beabsichtigen, nicht nur den Schülern der oberen Gymnasialklassen, sondern auch angehenden Philologen sowie Freunden des klassischen Altertums, zunächst zu Zwecken privater Lektüre, verlässliche und die neuesten Fortschritte der philologischen Forschung verwertende Texte und Kommentare griechischer und lateinischer, von der Gymnasiallektüre selten oder gar nicht berücksichtigter Meisterwerke darzubieten.

- I. Aischylos' Perser, von H. Jurenka. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- II. Isokrates' Panegyrikos, von J. Mesk. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- III. Auswahl a. d. röm. Lyrikern (m. griech. Parallel.), v. H. Jurenka. 2 Hft. *M.* 1.60.
- IV. Lysias' Reden geg. Eratosthenes und üb. d. Ölbaum, von E. Sewera. 2 Hefte. *M.* 1.20.
- V. Ausgewählte Briefe Ciceros, von E. Geschwind. 2 Hefte. *M.* 1.80.
- VI. Amor und Psyche, ein Märchen des Apuleius, von F. Norden. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- VII. Euripides, Iphigenie in Aulis, von K. Busche. 2 Hefte. *M.* 1.40.
- VIII. Euripides, Kyklops, v. N. Wecklein. 2 Hefte. *M.* 1.—
- IX. Briefe des jüngeren Plinius, von R. C. Kukula. 2 Hefte. *M.* 2.20.
- X. Lykurgos' Rede gegen Leokrates, von E. Sofer. 2 Hefte. *M.* 1.80.
- XI. Plutarchs' Biographie des Aristides. 2 Hefte. *M.* 1.80.
- XII. Tacitus' Rednerdialog, von Dienel. 2 Hefte. [U. d. Pr.]

5. B. G. Teubners Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen. [gr. 8.]

Bekanntlich zeichnen diese Ausgaben sich dadurch aus, daß sie das Bedürfnis der Schule ins Auge fassen, ohne dabei die Ansprüche der Wissenschaft unberücksichtigt zu lassen. Die Sammlung enthält fast alle in Schulen gelesenen Werke der klassischen Schriftsteller.

a. Griechische Schriftsteller.

- Aeschylus' Agamemnon.** Von R. Enger. 3. Aufl., von Th. Pflüß. *M.* 2.25 2.75.
 — **Perser.** Von W. S. Teuffel. 4. Aufl., von N. Wecklein. *M.* 1.50 2.—
 — **Prometheus.** Von N. Wecklein. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.
 — — Von L. Schmidt. *M.* 1.20.
 — **die Sieben geg. Theben.** Von N. Wecklein. *M.* 1.20 1.50.
 — **die Schutzfliehenden.** Von N. Wecklein. *M.* 1.60 2.—
 — **Orestie.** Von N. Wecklein. *M.* 6.—
 Daraus einzeln: I. Agamemnon. II. Die Choephoren. III. Die Eumeniden. je *M.* 2.—
Aristophanes' Wolken. Von W. S. Teuffel. 2. Aufl., von O. Kaehler. *M.* 2.70 3.20.
 * — **Wespen.** Von O. Kaehler. [In Vorber.]
Aristoteles, der Staat der Athener. Der historische Hauptteil (Kap. I—XLI). Von K. Hude. *M.* —.60 —.85.
Arrians Anabasis. Von K. Abicht. 2 Hefte. [I. Heft. M. Karte. *M.* 1.80 2.30. II. Heft. *M.* 2.25 2.75.] *M.* 4.05 5.—
Demosthenes' ausgewählte Reden. Von C. Rehdantz u. Fr. Blaß. 2 Teile. *M.* 6.60 8.55.
 I. Teil. A. u. d. T.: IX Philipp. Reden 2 Hefte. *M.* 4.50 5.95.
 Heft I: I—III. Olynthische Reden IV. Erste Rede geg. Philippos. 8. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.20 1.70.
 — II. Abt. 1: V. Rede über den Frieden. VI. Zweite Rede gegen Philippos. VII. Hegesippos' Rede über Halonnes. VIII. Rede über die Angelegenheiten im Cherrones. IX. Dritte Rede gegen Philippos. 6. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.50 2.—
 — II. Abt. 2: Indices. 4. Aufl., von Fr. Blaß. *M.* 1.80 2.25.
 II. Teil. Die Rede vom Kranze. Von Fr. Blaß. *M.* 2.10 2.60.
Euripides' ausgewählte Tragödien. Von N. Wecklein.
 I. Bdch. Medea. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.
 II. Bdch. Iphigenia im Taurierland. 3. Aufl. *M.* 1.60 2.10.
 III. Bdch. Die Bacchen. 2. Aufl. *M.* 1.60 2.10.
 IV. Bdch. Hippolytos. *M.* 1.50 2.—
 V. Bdch. Phönissen. *M.* 1.80 2.25.
 *VI. Bdch. Electra. *M.* 1.40 1.80.
 *VII. Bdch. Orestes. *M.* 1.60 2.—
 *VIII. Bdch. Helena. *M.* 1.60 2.—
Herodotos. Von K. Abicht. 5 Bände *M.* 12.80 15.80.
 Band I. Heft 1. Buch I nebst Einleitung u. Übersicht über den Dialekt. 5. Aufl. *M.* 2.40 2.90.
 Band I. Heft 2. B. II. 3. A. *M.* 1.50 2.—
 — II. Heft 1. B. III. 3. A. *M.* 1.50 2.—
 — II. Heft 2. B. IV. 3. A. *M.* 1.50 2.—
 * — III. B. V u. VI. 4. A. *M.* 2.— 2.50
 — IV. B. VII. M. 2 K. 4. A. *M.* 1.80 2.30
 — V. Buch VIII u. IX. Mit 2 Karten. 4. Aufl. *M.* 1.80 2.30.
Homers Ilias, erklärt von J. La Roche 6 Teile.
 Teil I. Ges. 1—4. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — II. Ges. 5—8. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — III. Ges. 9—12. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — IV. Ges. 13—16. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — V. Ges. 17—20. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — VI. Ges. 21—24. 2. Aufl. [Vergr.]
 — — Von K. Fr. Amels u. C. Hentzo. 2 Bände.
 Band I. H. 1. Ges. 1—3. 6. A. *M.* 1.20 1.70
 — I. H. 2. Ges. 4—6. 5. A. *M.* 1.20 1.70
 — I. H. 1 2 zusammen in 1 Band. *M.* 3.—
 — I. H. 3. Ges. 7—9. 5. A. *M.* 1.60 2.—
 * — I. H. 4. Ges. 10—12. 5. A. *M.* 1.20 1.70
 — I. H. 3 4 zusammen in 1 Band. *M.* 3.30
 * — II. H. 1. Ges. 13—15. 4. A. *M.* 1.20 1.70
 — II. H. 2. Ges. 16—18. 3. A. *M.* 1.20 1.70
 — II. H. 1 2 zusammen in 1 Band. *M.* 3.70
 * — II. H. 3. Ges. 19—21. 4. A. *M.* 1.20 1.—
 * — II. H. 4. Ges. 22—24. 4. A. *M.* 1.60 2.20
 — II. H. 3 4 zusammen in 1 Band. *M.* 3.30

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Homers Ilias. Von K. Fr. Ameis und C. Hentze.

- Anhang:
 Heft 1. Ges. 1—3. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60
 — 2. Ges. 4—6. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — 3. Ges. 7—9. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30
 — 4. Ges. 10—12. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 5. Ges. 13—15. 2. Aufl. *M.* 1.80 2.30
 — 6. Ges. 16—18. 2. Aufl. *M.* 2.10 2.60
 — 7. Ges. 19—21. *M.* 1.50 2.—
 — 8. Ges. 22—24. *M.* 1.80 2.30

Odyssee. Von K. Fr. Ameis und C. Hentze. 2 Bände.

- Band I. H. 1. Ges. 1—6. 11. A. *M.* 1.50 2.—
 — I. H. 2. Ges. 7—12. 10. A. *M.* 1.35 1.80
 — I. H. 1/2 zusammengeb. *M.* 3.45
 — II. H. 1. Ges. 13—18. 8. A. *M.* 1.35 1.80
 — II. H. 2. Ges. 19—24. 9. A. *M.* 1.40 1.80
 — II. H. 1/2 zusammengeb. *M.* 3.35

Anhang:

- Heft 1. Ges. 1—6. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 — 2. Ges. 7—12. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 3. Ges. 13—18. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70
 — 4. Ges. 19—24. 3. Aufl. *M.* 2.10 2.60

Isokrates' ausgewählte Reden. Von O. Schneider. 2 Bändchen. *M.* 3.— 3.95.

- I. Bändchen. Demonikos, Euagoras, Areopagiticus. 3. Aufl., v. M. Schneider. *M.* 1.20 1.70.
 II. Bändchen. Panegyricus u. Philippus. 3. Aufl. *M.* 1.80 2.25.

Lucians ausgewählte Schriften. Von C. Jacobitz. 3 Bändchen. *M.* 3.60.

- I. Bändchen. Traum. Timon. Prometheus Charon. 3. Aufl., von K. Bürger. *M.* 1.20 1.70.

Lykurgos' Rede gegen Leokrates. Von C. Rehdantz. *M.* 2.25 2.75.**[Lyriker.] Anthologie a. d. griech. Lyr.** Von E. Buchholz. 2 Bdehn. *M.* 4.20 5.20.

- I. Bändchen. Elegiker u. Iambographen. 5. Aufl., von R. Peppmüller. *M.* 2.10 2.60.
 II. Bändchen. Die melischen und chorischen Dichter. 4. Aufl., von J. Sitzler. *M.* 2.10 2.60.

Lysias' ausgew. Reden. Von H. Frohberger. 2 Hefte. *M.* 3.60.

- I. Heft. Prolegomena. — R. gegen Eratosthenes. — R. geg. Agoratos. — Verteidigung geg. die Anklage wegen Umsturzes der demokratischen Verfassung. — R. f. Mantitheos. — R. geg. Philon. 3. Aufl., v. Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.
 II. Heft. Reden gegen Alkibiades. — R. geg. Nikomachos. — R. üb. d. Vermögen d. Aristophanes. — R. üb. d. Ölbaum. — R. geg. die Kornhändler. — R. geg. Theomnestos. — R. f. d. Gebrechlichen. — R. geg. Diogeiton. 2. Auflage, von Th. Thalheim. *M.* 1.80 2.25.

Lysias' ausgew. Reden. Von H. Frohberger. Größere Ausgabe. 3 Bände. [Bd. II u. III vergr.]

- I. Bd. R. geg. Eratosthenes, Agoratos. Verteidigung geg. die Anklage wegen Umsturzes d. Verfassung. 2. Aufl., von G. Gebauer. *M.* 4.50.

Platons ausgew. Schriften. Von Chr. Cron, J. Deuschle u. a.

- I. Teil. Die Verteidigungsreden d. Sokrates. Kriton. Von Chr. Cron. 11. Aufl., von H. Uhle. *M.* 1.— 1.40.
 II. Teil. Gorgias. Von J. Deuschle. 4. Aufl., von Chr. Cron. *M.* 2.10 2.60.
 III. Teil. 1. Heft. Laches. Von Chr. Cron. 5. Aufl. *M.* —.75 1.20.
 III. Teil. 2. Heft. Euthyphron. Von M. Wohlrab. 4. Aufl. *M.* —.60 —.90.
 IV. Teil. Protagoras. Von Deuschle u. Cron. 5. Aufl., v. E. Bochmann. *M.* 1.20 1.70.
 V. Teil. Symposion. Von A. Hug. 2. Aufl. *M.* 3.— 3.50.
 VI. Teil. Phaedon. Von M. Wohlrab. 3. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 VII. Teil. Der Staat. I. Buch. Von M. Wohlrab. *M.* —.60 —.90.
 VIII. Teil. Hippias maior. Ed. W. Zilles. [In Vorb.]

Plutarchs ausgew. Biographien. Von Otto Siefert und Fr. Blas. 6 Bändchen. *M.* 6.90 9.60.

- I. Bändchen. Philopoemen u. Flaminius. Von O. Siefert. 2. Aufl., von Fr. Blas. *M.* —.90 1.30.
 II. Bändchen. Timoleon u. Pyrrhos. Von O. Siefert. 2. Aufl., von Fr. Blas. *M.* 1.50 2.—
 III. Bändchen. Themistokles u. Perikles. Von Fr. Blas. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 IV. Bändchen. Aristides u. Cato. Von Fr. Blas. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 V. Bändchen. Agis u. Kleomenes. Von Fr. Blas. *M.* —.90 1.30.
 VI. Bändchen. Tiberius und Gaius Gracchus. Von Fr. Blas. *M.* —.90 1.30.

Quellenbuch, histor., zur alten Geschichte. I. Abt. Griechische Geschichte. Von W. Herbst und A. Baumeister.

1. Heft. [Vergr.] 2. Heft. *M.* 1.80 2.30.

Sophokles. Von Gust. Wolff und L. Bellermand.

- I. Teil. Alas. 5. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 II. — Elektra. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 III. — Antigone. 6. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 IV. — König Oidipus. 4. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 V. — Oidipus auf Kolonos. *M.* 1.50 2.—

Supplementum lect. Graecae. Von C. A. J. Hoffmann. *M.* 1.50 2.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

- Testamentum novum Graece. Das Neue Testament. Von Fr. Zelle.
I. Evangelium d. Matthäus. Von Fr. Zelle. 1.80 2.25.
IV. Evangelium d. Johannes. Von B. Wohlfahrt. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
V. Apostelgeschichte. Von B. Wohlfahrt. $\mathcal{M}$ 1.80 2.25.
Thukydides. Von G. Böhme u. S. Widmann. 9 Bändchen. [je $\mathcal{M}$ 1.20 1.70.] $\mathcal{M}$ 10.80 15.30.
1. Bändchen. 1. Buch. 6. Auflage.
2. — 2. — 6. —
3. — 3. — 5. —
4. — 4. — 5. —
5. — 5. — 5. —
6. — 6. — 6. —
7. — 7. — 5. —
8. — 8. — 5. —
9. Bändchen. Einleitung u. Register. 5. Aufl.
*Xenophons Anabasis. Von F. Vollbrecht.
10. (bez. 9., 8., 7.) Aufl.
Ausgabe m. Kommentar unter d. Text.
I. Bändchen. B. I. II. M. 2 Figurentaf. u. 1 Karte. $\mathcal{M}$ 1.40 2.—
II. — B. III. IV. $\mathcal{M}$ —.90 1.20.
III. — B. V—VII. $\mathcal{M}$ 1.60 2.—

- *Xenophons Anabasis. Von F. Vollbrecht. B. I—IV. Text u. Kommentar getrennt. Text. M.e. Übersichtskarte. $\mathcal{M}$ —.90 1.20. Kommentar. Mit Holzschnitten und Figurentafeln. $\mathcal{M}$ 1.35 1.80.
— Kyropädie. Von L. Breitenbach. 2 Hefte. [je $\mathcal{M}$ 1.50 2.—] $\mathcal{M}$ 3.— 4.—
I. Heft. Buch I—IV. 4. Auflage, von B. Büchsen-schütz.
II. — Buch V—VIII. 3. Aufl.
— griech. Geschichte. Von B. Büchsen-schütz. 2 Hefte.
I. Heft. Buch I—IV. 6. Aufl. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
*II. — Buch V—VII. 5. Aufl. $\mathcal{M}$ 1.80 2.20.
— Memorabilien. Von Raph. Kühner. 6. Aufl., von Rud. Kühner. $\mathcal{M}$ 1.60 2.20.
— Agesilaos. Von O. Güthling. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— Anabasis u. Hellenika in Ausw. Mit Einleitung, Karten, Plänen u. Abbild. Text und Kommentar. Von G. Sorof. 2 Bändchen.
I. Bändchen. Anab. Buch 1—4. Text. $\mathcal{M}$ 1.20 1.50. Kommentar. $\mathcal{M}$ 1.20 1.50.
II. — Anab. Buch 5—7 u. Hellenika. Text. $\mathcal{M}$ 2.— 2.20. Kommentar. $\mathcal{M}$ 1.40 1.60.

b. Lateinische Schriftsteller.

- Caesaris belli Gallici libri VII und Hirtii liber VIII. Von A. Doberenz. 9. Aufl., von B. Dinter. 3 Hefte. $\mathcal{M}$ 2.55 4.—
I. Heft Buch I—III. M. Einleit. u. Karte v. Gallien. $\mathcal{M}$ —.90 1.40.
II. — Buch IV—VI. $\mathcal{M}$ —.75 1.20.
III. — Buch VII u. VIII u. Anhang. $\mathcal{M}$ —.90 1.40.
— commentarii de bello civili. Von A. Doberenz. 5. Aufl., von B. Dinter. $\mathcal{M}$ 2.40 2.90.
Cicero de oratore. Von K. W. Piderit. 6. Aufl., von O. Harnecker. 3 Hefte. $\mathcal{M}$ 4.80 6.25.
I. Heft. Einleit. u. Buch I. $\mathcal{M}$ 1.80 2.25.
II. — Buch II. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
III. — Buch III. M. Indices u. Register z. d. Anmerkungen. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
Aus Heft III besonders abgedruckt: Erklär. Indices u. Register d. Anmerkgn. $\mathcal{M}$ —.45.
— — — 5. Aufl., von Fr. Th. Adler. In 1 Band. $\mathcal{M}$ 4.50.
— Brutus de claris oratoribus. Von K. W. Piderit. 3. Aufl., von W. Friedrich. $\mathcal{M}$ 2.25 2.75.
— orator. Von K. W. Piderit. 2. Aufl. $\mathcal{M}$ 2.— 2.60.
— partitiones oratoriae. Von K. W. Piderit. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
* — Rede f. S. Roscius. Von Fr. Richter. 4. Aufl., v. A. Fleckeisen. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.

- Cicero div. in Caecilium. Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ —.45 —.80.
— Reden gegen Verres. IV. Buch. Von Fr. Richter. 3. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.50 2.—
— V. Buch. Von Fr. Richter. 2. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.20 1.70.
— Rede üb. d. Imperium d. Cn. Pompejus. Von Fr. Richter. 5. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ —.75 1.20.
— Reden g. Catilina. Von Fr. Richter. 6. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
— Rede f. Murena. Von H. A. Koch. 2. Aufl., von G. Landgraf. $\mathcal{M}$ —.90 1.30.
— Rede f. Sulla. Von Fr. Richter. 2. Aufl., von G. Landgraf. $\mathcal{M}$ —.75 1.20.
— Rede f. Sestius. Von H. A. Koch. 2. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.— 1.40.
— Rede f. Plancius. Von E. Köpke. 3. Aufl., von G. Landgraf. $\mathcal{M}$ 1.20 1.70.
— Rede f. Milo. Von Richter-Eberhard. 5. Aufl., von H. Nohl. $\mathcal{M}$ 1.20 1.60.
— I. u. II. Philipp. Rede. Von H. A. Koch. 3. Aufl., v. A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.20 1.70.
— I., IV. u. XIV. Philipp. Rede. Von E. R. Gast. $\mathcal{M}$ —.60 —.90.
— Reden f. Marcellus, f. Ligarius u. f. Delotarus. Von Fr. Richter. 4. Aufl., von A. Eberhard. $\mathcal{M}$ 1.20 1.70.
— Rede f. Archias. Von Fr. Richter. 5. Aufl., von H. Nohl. $\mathcal{M}$ —.50 —.80.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Cicero, Rede f. Flaccus. Von A. du Mesnil. *M.* 3.60 4.10.
 — ausgew. Briefe. Von J. Frey. 6. Aufl. *M.* 2.20 3.—
 — Tusculanae disputationes. Von O. Heine. 2 Hefte. *M.* 2.85 3.30.
 I. Heft. Buch I. II. 4. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 II. — Buch III—V. 4. Aufl. *M.* 1.65 2.15.
 *Cato maior. Von C. Meißner. 5. Aufl., von Landgraf. *M.* —.60 1.—
 — somnium Scipionis. Von C. Meißner. 4. Aufl. *M.* —.45 —.80.
 — Laelius. Von C. Meißner. 2. Aufl. *M.* —.75 1.20.
 — de finibus bon. et mal. Von H. Holstein. *M.* 2.70 3.20.
 — de legibus. Von A. du Mesnil. *M.* 3.90 4.50.
 — de natura deorum. Von A. Goethe. *M.* 2.40 2.90.
 [—] Chrestomathia Ciceroniana. Ein Lesebuch f. mittlere u. obere Gymnasialklassen. Von C. F. Lüders. 3. Aufl., bearb. v. O. Weißenfels. Mit Titelbild. *M.* 2.80.
 [—] Briefe Ciceros u. s. Zeitgenossen. Von O. E. Schmidt. I. Heft. *M.* 1.— 1.40.
 Cornelius Nepos, siehe: Nepos.
 *Curtius Rufus. Von Th. Vogel und A. Weinhold. 2 Bändchen. *M.* 4.65 5.55.
 I. Bd. B. III—V. 4. A. *M.* 2.40 2.80.
 *II. — B. VI—X. 3. A. *M.* 2.60 3.20.
 [Elegiker.] Anthologie a. d. El. der Römer. Von C. Jacoby. 2. Aufl. 4 Hft. *M.* 3.50 5.10.
 1. Heft: Catull. *M.* —.90 1.30.
 2. Heft: Tibull. *M.* —.60 1.—
 3. Heft: Propert. *M.* 1.— 1.40.
 4. Heft: Ovid. *M.* 1.— 1.40.
 Horaz, Oden u. Epoden. Von C. W. Nauck. 16. Aufl., v. O. Weißenfels. *M.* 2.25 2.75.
 [—] Auswahl a. d. griech. Lyrik z. Gebrauch b. d. Erklärg. Horaz. Oden, von Großmann. *M.* —.15.
 — Satiren und Episteln. Von G. T. A. Krüger. 2 Abt. [je *M.* 1.80 2.30.] *M.* 3.60 4.60.
 I. Abt. Satiren. 15. Aufl., v. G. Krüger.
 II. — Episteln. 14. Aufl., v. G. Krüger.
 — Sermonen. Von A. Th. Fritzsche. 2 Bände. *M.* 4.40 5.40.
 I. Bd. Der Sermonen Buch I. *M.* 2.40 2.90.
 II. — Der Sermonen Buch II. *M.* 2.— 2.50.
 Livius, ab urbe condita libri.
 Lib. 1. Von M. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.50 2.—
 Lib. 2. Von M. Müller. *M.* 1.50 2.—
 Lib. 3. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 4. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 5. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 6. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Livius, ab urbe condita libri.
 Lib. 7. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 8. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 9. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 10. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 21. Von E. Wölfflin. 5. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 22. Von E. Wölfflin. 4. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 *Lib. 23. Von F. Luterbacher. 2. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 24. Von H. J. Müller. 2. Aufl. *M.* 1.35 1.80.
 Lib. 25. Von H. J. Müller. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 26. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 27. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 28. Von F. Friedersdorff. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 29. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Lib. 30. Von F. Luterbacher. *M.* 1.20 1.70.
 Nepos. Von Siebelis-Jancovius. 12. Aufl., von O. Stange. Mit 3 Karten. *M.* 1.20 1.70.
 — Von H. Ebeling. *M.* —.75.
 — Ad historiae fidem rec. et usui scholarum accomm. Ed. E. Ortman. Editio V. *M.* 1.— 1.40.
 Ovidii metamorphoses. Von J. Siebelis u. Fr. Polle. 2 Hefte. [je *M.* 1.50 2.—] *M.* 3.— 4.—
 I. Heft. Buch I—IX. 17. Aufl.
 II. — Buch X—XV. 14. Aufl.
 — fastorum libri VI. Von H. Peter. 2 Abteilungen. *M.* 3.60 4.50.
 I. Abt. Text u. Kommentar. 3. Aufl. *M.* 2.70 3.20.
 II. — Krit. u. exeget. Ausführungen. 3. Aufl. *M.* —.90 1.30.
 — ausgew. Gedichte m. Erläut. für den Schulgebr. Von H. Günther. *M.* 1.50 2.—
 Phaedri fabulae. Von J. Siebelis und F. A. Eckstein. 6. Aufl., v. Fr. Polle. *M.* —.75 1.20.
 Plautus' ausgewählte Komödien. Von E. J. Brix. 4 Bdehn. *M.* 5.— 6.80.
 I. Bdehn. Trinummus. 4. Aufl., von M. Niemeyer. *M.* 1.20 1.70.
 II. — Captivi. 5. Aufl. *M.* 1.— 1.40.
 III. — Menaechni. 4. Auflage, von M. Niemeyer. *M.* 1.— 1.40.
 IV. — Miles gloriosus. 3. Auflage. *M.* 1.80 2.30.
 Plinius' d. J. ausgewählte Briefe. Von A. Kreuser. *M.* 1.50 2.—
 *Quellenbuch, histor. zur alten Geschichte. II. Abt. Römische Geschichte. Von A. Weidner. 2. Aufl. 1. Heft. *M.* 1.80 2.30. 2. Heft. *M.* 2.40 3.— 3. Heft. *M.* 2.70 3.30.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Quintiliani institut. orat. liber X. Von G. T. A. Krüger. 3. Aufl., von G. Krüger. *M.* 1.— 1.40.
 Sallusti Crispi bell. Catil., bell. Jugurth., orat. et epist. ex historiis excerptae. Von Th. Opitz. 3 Hefte. *M.* 2.05 3.20.
 I. Heft: Bellum Catilinae. *M.* —.60 1.—
 II. — Bellum Jugurthinum. *M.* 1.— [1.40.
 III. — Reden u. Briefe a. d. Historien. *M.* —.45 —.80.
 Tacitus' Historien. Von K. Heraeus. 2 Teile. *M.* 4.30 5.40.
 I. Tell. Buch I u. II. 5. Aufl. *M.* 2.20 2.80.
 II. — Buch III—V. 4. Auflage, von W. Heraeus. *M.* 2.10 2.60.
 — Annalen. Von A. Draeger. 2 Bände. *M.* 5.70 7.50.
 *I. Band. 1. Heft. (Buch I u. 2.) 7. Aufl., von W. Heraeus. *M.* 1.50 2.—
 2. Heft. [Buch 3—6.] 6. Aufl., von F. Becher. *M.* 1.50 2.—
 II. — 2 Hefte: Buch XI—XIII. Buch XIV—XVI. 4. Aufl., von F. Becher. je *M.* 1.35 1.75.

*Tacitus, Agricola. Von A. Draeger. 6. Aufl., von W. Heraeus. *M.* —.80 1.20.
 — dialogus de oratoribus. Von G. Andresen. 3. Aufl. *M.* —.80 1.30.
 * — Germania. Von E. Wolff. 2. Aufl. *M.* 1.40 1.80.
 Terentius, ausgewählte Komödien. Von C. Dziatzko.
 I. Bändchen. Phormio. 3. Aufl., von E. Hauler. *M.* 2.40 2.90.
 II. — Adelphoe. 2. Aufl., von R. Kauer. *M.* 2.40 2.90.
 Vergils Aeneide. Von K. Kappes. 4 Hefte.
 I. Heft. Buch I—III. 6. Aufl. *M.* 1.40 1.90.
 II. — Buch IV, V, VI. 4. Aufl., von E. Wörner. 3 Abt. je *M.* —.50 —.80.
 II. — Buch IV—VI (4. Aufl.) in 1 Band. *M.* 2.—
 III. — Buch VII—IX. 3. Aufl. *M.* 1.20 1.70.
 IV. — Buch X, XI, XII. 3. Aufl., von M. Fickelscherer. 3 Abt. je *M.* —.50 —.80.
 IV. — Buch X—XII (3. Aufl.) in 1 Band. *M.* 2.—

6. Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“. [gr. 8. geb.]

Die Schultexte der „Bibliotheca Teubneriana“ bieten in denkbar bester Ausstattung zu wohlfeilem Preise den Zwecken der Schule besonders entsprechende, in keiner Weise aber der Tätigkeit des Lehrers vorgreifende, unverkürzte und zusatzlose Texte. Sie geben daher einen auf kritischer Grundlage ruhenden, aber aller kritischen Zeichen sich enthaltenden, in seiner inneren wie äußeren Gestaltung vielmehr inhaltliche Gesichtspunkte zum Ausdruck bringenden 'lesbaren' Text. Die Schultexte enthalten als Beigaben eine Einleitung, die in abrißartiger Form das Wichtigste über Leben und Werke des Schriftstellers, sowie über sachlich im Zusammenhange Wissenswerthes bietet; ferner gegebenenfalls eine Inhaltsübersicht oder Zeittafel (jedoch keine Dispositionen) sowie ein Namenverzeichnis, das außer geographischen und Personennamen auch sachlich wichtige Ausdrücke enthält, bez. kurz erklärt.

Demosthenes' neun Philipp. Reden. Von Th. Thalheim. *M.* 1.—
 *Herodot B. I—IV. Von A. Fritsch. *M.* 2.40.
 — B. V—IX. Von A. Fritsch. *M.* 2.—
 Lysias' ausgew. Reden. Von Th. Thalheim. *M.* 1.—
 Thukydides B. I—III. Von S. Widmann. *M.* 1.80.
 Einzelne: Buch I, Buch II. je *M.* 1.—
 — B. VI—VIII. Von S. Widmann. *M.* 1.80.
 *Xenophons Anabasis. Von W. Gemoll. 3. Aufl. *M.* 1.60.
 * — — — Buch I—IV. 2. Aufl. *M.* 1.10.
 — Memorabilien. Von W. Gilbert. *M.* 1.10.
 Caesar de bello Gallico. Von J. H. Schmalz. *M.* 1.20.
 Ciceros Catilinar. Reden. Von C. F. W. Müller. *M.* —.55.
 — Rede üb. d. Oberbefehl des Cn. Pompeius. Von C. F. W. Müller. *M.* —.50.

Ciceros Rede f. Milo. Von C. F. W. Müller. *M.* —.55.
 — Rede für Archias. Von C. F. W. Müller. *M.* —.40.
 — Rede für Roscius. Von G. Landgraf. *M.* —.60.
 — Reden geg. Verres. IV. V. Von C. F. W. Müller. *M.* 1.—
 Horaz. Von G. Krüger. *M.* 1.80.
 Livius Buch I u. II (u. Auswahl a. Buch III u. V). Von K. Heraeus. *M.* 2.—
 — Buch XXI—XXIII. Von M. Müller. *M.* 1.60.
 Ovids Metamorphosen in Auswahl. Von O. Stange. *M.* 2.—
 Sallusts Catilinar. Verschwörung. Von Th. Opitz. *M.* —.55.
 — Jugurthin. Krieg. Von Th. Opitz. *M.* —.80.
 Beides zusammengeb. *M.* 1.20.
 Vergils Aeneide. Von O. Güthling. *M.* 2.—

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Verschiedene Ausgaben für den Schulgebrauch.

- Opitz, Th., u. A. Weinhold, Chrestomathie aus Schriftstellern der sogenannten silbernen Latinität.** *M.* 2.80 3.40.
 Auch in 5 Hefen: I. Heft *M.* —.80 1.20. II.—V. Heft je *M.* —.60 1.—
 II. Heft. Suetonius, Velleius und Florus. III. Heft. Plinius d. Ä. und Vitruvius.
 I. — Tacitus, Iustinus, Curtius, Valerius. IV. — Seneca und Celsus.
 Maximus und Plinius d. J. V. — Quintilianus.
Tirocinium poeticum. Erstes Lesebuch aus lateinischen Dichtern. Zusammengestellt und mit kurzen Erläuterungen versehen von Johannes Siebelis. 18. Auflage, von Otto Stange. *M.* 1.20. Mit Wörterbuch von A. Schaubach. *M.* 1.60.

Cicero's philosophische Schriften. Auswahl f. d. Schule nebst einer Einleitung in die Schriftstellerei Cicero's und in die alte Philosophie von Professor Dr. O. Weißenfels. Mit Titelbild. *M.* 2.— 2.60.

— in einzelnen mit Vorbemerkungen u. i. w. versehenen Heften:

1. Heft: Einleitung in die Schriftstellerei Cicero's und die alte Philosophie. Mit Titelbild. *fart. M.* — 90.
2. Heft: De officiis libri III. *fart. M.* —.60.
3. Heft: Cato Maior de senectute. *fart. M.* —.30.
4. Heft: Laelius de amicitia. *fart. M.* —.30.
5. Heft: Tusculanarum disputationum libri V. *fart. M.* —.60.

Cicero's philosophische Schriften.

6. Heft: De natura deorum libri III und de finibus bonorum et malorum I, 9—21. *fart. M.* —.30.

7. Heft: De re publica. *fart. M.* —.30.

rhetorische Schriften. Auswahl f. d. Schule nebst Einleitung u. Vorbemerkungen von Prof. Dr. O. Weißenfels. *M.* 1.80 2.40.

— in einzelnen mit Vorbemerkungen u. w. versehenen Heften:

1. Heft: Einleitung in die rhetorischen Schriften Cicero's nebst einem Abriss der Rhetorik. *fart. M.* 1.—
2. Heft: De oratore und Brutus. Ausgewählt, mit Vorbemerkungen und Analysen. *fart. M.* 1.—
3. Heft: Orator. Vollständiger Text nebst Analyse. *fart. M.* —.60.

7. B. G. Teubners Schülerausgaben griech. u. lat. Schriftsteller.

[gr. 8. geb.]

Jedes Bändchen zerfällt in 3 Hefte:

1. Text enthält diesen in übersichtlicher Gliederung, mit Inhaltsangaben über den Hauptabschnitt und am Rande, nebst den Karten und Plänen;
2. Hilfsheft enthält die Zusammenstellungen, die die Verwertung der Lektüre unterstützen sollen, nebst den erläuternden Skizzen und Abbildungen;
3. Kommentar enthält die fortlaufenden Erläuterungen, die die Vorbereitung erleichtern sollen.

2/3. als Erklärungen auch zusammengebunden erhältlich.

Die Sammlung soll wirkliche „Schülerausgaben“ bringen, die den Bedürfnissen der Schule in dieser Richtung in der Einrichtung wie der Ausstattung entgegenkommen wollen, in der Gestaltung des „Textes“, wie der Fassung der „Erklärungen“, die sowohl Anmerkungen als Zusammenfassungen bieten, ferner durch das Verständnis fördernde Beigaben, wie Karten und Pläne, Abbildungen und Skizzen.

Das Charakteristische der Sammlung ist das zielbewusste Streben nach organischem Aufbau der Lektüre durch alle Klassen und nach Hebung und Verwertung der Lektüre nach der inhaltlichen und sprachlichen Seite hin, durch Einheit der Leitung, Einmütigkeit der Herausgeber im ganzen bei aller Selbständigkeit im einzelnen, wie sie deren Namen verbürgen, und ernstes Bemühen, wirklich Gutes zu bieten, seitens des Verlegers.

Ziel und Zweck der Ausgaben sind, sowohl den Fortschritt der Lektüre durch Wegräumung der zeitraubenden und nutzlosen Hindernisse zu erleichtern, als die Erreichung des Endzieles durch Einheitlichkeit der Methode und planmäßige Verwertung der Ergebnisse zu sichern.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene Exemplare**.

*Aristoteles (Auswahl), s.: Philosophen.
Demosthenes, ausgew. politische Reden.
Von H. Reich.

*1. Text. 2. Aufl. *M.* 1.20.

2. Hilfsheft. *M.* 1.—

3. Kommentar. I. II.

steif geh. je *M.* —.80.

Zus. in 1 Bd. geb.

M. 1.40.

*Epiktet, Epikur (Auswahl), siehe: Philosophen.

Herodot i. Ausw. Von K. Abicht.

*1. Text. 3. Aufl. M. Karte u. 4 Plänen
im Text. *M.* 1.80.

2. Hilfsheft. M. Abb. i.

Text. *M.* —.80.

3. Komment. 2. Aufl.

M. 1.80.

|| *Text B. Mit Einleitung. 3. Aufl. *M.* 2.—

Dazu Kommentar. 2. Aufl. *M.* 1.80.

Homer. I: Odyssee. Von O. Henke.

*1. Text. 2 Bdehn.: B. 1—12. 4. Aufl.
B. 13—24. 4. Aufl. Mit 3 Karten. je

M. 1.60. — B. 1—24 in 1 Band *M.* 3.20.

2. Hilfsheft. 3. Aufl. Mit zahlr. Abb.

M. 2.—

*3. Kommentar. 4. Aufl. 2 Hefte. steif geh.
je *M.* 1.20. Zus. in 1 Bd. geb. *M.* 2.—

Inhaltsübersicht (nur direkt) *M.* —.05.

— II: Ilias. Von O. Henke.

1. Text. 2 Bdehn.: B. 1—13. 3. Aufl. —

*B. 14—24. Mit 3 Karten. 2. Aufl. je *M.* 2.—

B. 1—24 in 1 Band *M.* 4.—

2. Hilfsheft. 2. Aufl. Mit zahlr. Abb. *M.* 2.—

3. Kommentar. 2. Aufl. 2 Hefte. steif geh.

M. 1.60 u. *M.* 1.20. Zusammen in 1 Bd.

geb. *M.* 2.40.

*Lucian (Auswahl), siehe: Philosophen.

*Marcus Aurelius (Auswahl), siehe: Philosophen.

*[Philosophen.] Auswahl a. d. griech. Phil.
I. Teil: Auswahl aus Plato. Von O.
Weissenfels.

Ausgabe A. Text. *M.* 1.80.

Kommentar. *M.* 1.60.

Ausgabe B (ohne Apologie, Kriton

und Protagoras). Text. *M.* 1.40.

Kommentar. *M.* 1.40.

*II. Teil: Auswahl aus Aristoteles und den
nachfolgenden Philosophen (Aristoteles,
Epiktet, Marcus Aurelius, Epikur, Theophrast,
Plutarch, Lucian). Text. *M.* 1.20.

Kommentar. *M.* 1.20.

Platons Apologie u. Kriton nebst Abschn.
a. d. Phaidon u. Symposion. Von F. Rösiger.

1. Text. steif geh. *M.* —.80.

2. Hilfsheft. *M.* 1.—

3. Kommentar. steif

geh. *M.* —.80.

2/3. Erklärungen.

M. 1.60.

*[—] Auswahl a. Pl., siehe: Philosophen.

*Plutarch (Auswahl), siehe: Philosophen.

Sophokles' Tragödien. Von C. Conradt.

1. Text: I. Antigone. 2. Auflage. Mit

Titelbild. *M.* —.70. II. König Ödipus.

M. —.80. III. Alas. *M.* —.80. Text

I u. II zus.-geb. *M.* 1.10.

2. Hilfsheft. *M.* —.70.

3. Kommentar: I. Antigone. *M.* —.70.

*II. König Ödipus. 2. Aufl. *M.* —.80.

III. Alas. *M.* —.80.

2/3. Erklärungen (Hilfsheft u. Kommentar

I u. II zus.-geb.). *M.* 1.60.

*Theophrast (Auswahl), s.: Philosophen.

Thukydides i. Ausw. Von E. Lange.

1. Text. 2. Aufl. Mit Titelbild u. 3 Karten.

M. 2.40.

2. Hilfsheft. Mit Abb. i.

Text. *M.* —.70.

3. Komment. *M.* 1.60.

Ausgabe in 2 Teilen:

I. B. I—V. a. Text. *M.* 1.60. b. Kom-

mentar. *M.* 1.—

II. B. VI—VIII. a. Text. *M.* 1.10.

b. Kommentar. *M.* 1.—

III. Zeittafel, Namenverz. u. Karten, z.

beid. Teil. 2. Aufl. *M.* —.50.

|| Text B. Mit Einleit. 2. Aufl. *M.* 2.80.

Dazu Kommentar. *M.* 1.60.

Xenophons Anabasis i. Ausw. Von G. Srof.

1. Text. 6. Aufl. Mit Karte u. Plänen

im Text. *M.* 1.80.

2. Hilfsheft. 2. Aufl.

Mit Abb. im Text.

M. —.80.

3. Komment. 4. Aufl.

M. 1.40.

*|| Text B. Mit Einleit. 6. Aufl. *M.* 2.—

Dazu Kommentar. 4. Aufl. *M.* 1.40.

Wörterbuch. *M.* 1.20.

— Hellenika in Auswahl. Von G. Srof.

*1. Text. 3. Aufl. Mit Karte u. Plänen

im Text. *M.* 1.80.

2/3. Kommentar. Mit Einleitung. 2. Aufl.

M. 1.—

— Memorabillen in Auswahl. Von

F. Rösiger.

1. Text. *M.* 1.—

3. Kommentar. steif geh. *M.* —.80.

Caesars Gallischer Krieg. Von F. Fügner.

1. Text. 6. Aufl. Mit 3 Karten, sowie

8 Plänen u. 3 Abb. im Text. *M.* 1.80.

*2. Hilfsheft. 5. Aufl.

Mit Abb. im Text.

M. 1.20.

3. Komment. 6. Aufl.

M. 1.60.

Auch in 2 Hefen. 1. Heft (Buch 1—4)

2. Heft (Buch 5—7). je *M.* —.80.

|| Text B. M. Einleitg. 6. Aufl. *M.* 2.—

Dazu Kommentar. 5. Aufl. *M.* 1.60.

— Bürgerkrieg. Von F. Fügner.

1. Text. Mit 2 Karten. *M.* 1.60.

2. Hilfsheft: siehe Gall. Krieg.

3. Kommentar. *M.* 1.20.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Ciceros Catilinar. Reden u. Rede de imperio. Von C. Stegmann.
1. Text. 4. Auflage. Mit Titelbild u. 3 Karten. *M.* 1.10.
*2. Hilfsheft. 3. Aufl. *M.* 1.20. } 2/3. Erklärungen.
*3. Kommentar. *M.* 1.60. } *M.* 1.60.
4. Aufl. *M.* —.80. }
|| Text B. M. Einleit. 4. Aufl. *M.* 1.35.
Dazu Kommentar. 3. Aufl. *M.* —.80.
— Rede für S. Roscius und Rede für Archias. Von H. Hänsel.
*1. Text. 2. Aufl. *M.* —.80.
*2/3. Kommentar. Mit Einleitung. *M.* —.60.
*— Reden für Q. Ligarius und für den König Delotarus. Von C. Stegmann.
1. Text. *M.* —.60.
*3. Kommentar. Mit Einleitung. *M.* —.60.
— Cato maior de senectute. Von O. Weissenfels.
1. Text. steif geh. *M.* —.50.
3. Kommentar. steif geh. *M.* —.50.
— Philosoph. Schriften in Auswahl. Von O. Weissenfels.
*1. Text. 2. Aufl. *M.* 1.60.
*2. Hilfsheft. *M.* —.60. } 2/3. Erklärungen.
3. Kommentar. *M.* 1.— } *M.* 1.60.
— Verrinen. Buch IV u. V. Von C. Bardt.
1. Text. *M.* 1.20.
3. Kommentar. *M.* 1.40.
[—] Ausgew. Briefe aus Ciceronischer Zeit. Von C. Bardt.
1. Text. 2. Aufl. Mit Karte. *M.* 1.80.
2. Hilfsheft. steif geh. *M.* —.60.
3. Kommentar (verkürzte Ausgabe). *M.* 2.40.
Kommentar (erweiterte Ausgabe). Mit Einleitung.
I. Heft: Brief 1—61. *M.* 1.80 2.20.
II. Heft: Brief 62—114. *M.* 1.60 2.—
Horatius, Gedichte. Von G. Schimmelpfeng.
1. Text. 2. Aufl. Mit Karte u. Plan. *M.* 2.—
*2. Hilfsheft. [In Vorb.]
*3. Kommentar. 2. Aufl. *M.* 1.80.
Livius, Römische Geschichte im Auszuge. Von F. Fügner.
1. Der zweite punische Krieg.
1. Text. 3. Aufl. Mit 4 Karten. *M.* 2.—
2. Hilfsheft (zu I u. II). *M.* 2.—
*3. Kommentar. 2 Hefte. je *M.* 1.20.
II. Auswahl aus der 1. Dekade.
*1. Text. 2. Aufl. *M.* 1.40.
2. Hilfsheft (zu I u. II). *M.* 2.—
3. Kommentar. Buch 1—10. *M.* 1.60.
Verkürzte Auswahl aus der 1. u. 3. Dekade.
1. Text. *M.* 2.—
*2. Hilfsheft. *M.* 2.—
3. Kommentar. I. Heft. Buch I—X. *M.* 1.40.
II. Heft. Buch XXI—XXX. *M.* 1.60.

- Nepos' Lebensbeschreibungen in Auswahl. Von F. Fügner.
1. Text. 5. Aufl. M. 3 Karten. *M.* 1.—
2. Hilfsheft. 5. Aufl. }
Mit Abbild. i. Text. } 2/3. Erklärungen.
M. 1.— } *M.* 1.40.
3. Komment. 4. Aufl. }
M. —.90. }
- Ovids Metamorphosen in Auswahl. Von M. Fickelscherer.
*1. Text. 5. Auflage. *M.* 1.20.
*2. Hilfsheft. 3. Aufl. }
M. Abbild. im Text. } 2/3. Erklärungen.
M. 1.20. } *M.* 2.20.
3. Komment. 4. Aufl. }
M. 1.40. }
- Wörterbuch. 3. Aufl. steif geh. *M.* —.50.
*|| Text B. M. Einleitg. 5. Aufl. *M.* 1.35.
Dazu Kommentar. 4. Aufl. *M.* 1.40.
- Sallusts Catilinar. Verschwörung. Von C. Stegmann.
1. Text. 2. Aufl. Mit Karte. *M.* —.80.
2/3. Erklärungen. *M.* —.60.
*— Jugurthin. Krieg. Von C. Stegmann.
*Text. Mit Karte. *M.* —.80.
*Kommentar. *M.* 1.—
- Tacitus' Annalen i. Ausw. u. d. Bataveraufstand unt. Civilis. Von C. Stegmann.
*1. Text. Mit 4 Karten u. 1 Stammtafel. 2. Aufl. *M.* 2.40.
2. Hilfsheft. *M.* 1.80. } 2/3. Erklärungen.
3. Komment. *M.* 1.40. } *M.* 2.80.
Ausgabe in 2 Teilen:
*I. Ann. B. I—VI. a) Text. 2. Aufl. *M.* 1.20. b) Kommentar. *M.* 1.—
II. Ann. B. XI—XVI. Historien B. IV/V. a. Text. *M.* —.80. b. Kommentar. *M.* —.80.
III. Zeittafel, Namenverz. u. Kart. z. beid. Teilen. *M.* —.80.
— Agricola. Von O. Altenburg.
1. Text. *M.* —.60.
2/3. Erklärungen. steif geh. *M.* —.80.
— Germania. Von O. Altenburg.
1. Text. *M.* —.60.
2/3. Erklärungen. steif geh. *M.* —.80.
- Vergills Aeneide i. Ausw. Von M. Fickelscherer.
1. Text mit Einleitung. 3. Aufl. Mit Karte. *M.* 1.40.
*3. Kommentar. 3. Aufl. *M.* 1.80.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

B. Zu den griechischen und lateinischen Schriftstellern. Auswahl.

1. Zu den griechischen Schriftstellern.

Aeschylus.

- Dindorf**, Gull., lexicon Aeschyleum. Lex.-8. 1873. *M.* 16.—
Richter, P., zur Dramaturgie des A. gr. 8. 1892. *M.* 6.50.
Westphal, R., Proleg. z. A. Tragödien. gr. 8. 1869. *M.* 5.—

Aristarchus.

- Ludwich**, A., Ar.'s Homer. Textkritik. 2 Teile. gr. 8. 1884/85. *M.* 28.—

Aristophanes.

- Müller-Strübing**, Ar. u. d. histor. Kritik. gr. 8. 1873. *M.* 16.—
Roemer, A., Studien z. Ar. u. den alten Erklärern dess. I. Teil. gr. 8. 1902. *M.* 8.—
Zacher, K., die Handschriften u. Klassen der Aristophanesscholien. gr. 8. 1889. *M.* 8.—

Aristoteles.

- Heitz**, E., die verlorenen Schriften des Ar. gr. 8. 1865. *M.* 6.—

Bucolici.

- Hiller**, E., Beiträge z. Textgesch. d. gr. Bukoliker. gr. 8. 1888. *M.* 3.20.

Demosthenes.

- Fox**, W., die Kranzrede d. D., m. Rücksicht a. d. Anklage d. Aschines analysiert u. gewürdigt. gr. 8. 1880. *M.* 5.60.
Preuß, S., index Demosthenicus. gr. 8. 1922. *M.* 10.—
Schaefer, A., D. und seine Zeit. 2. Ausg. 3 Bände. gr. 8. 1855—1887. *M.* 30.—

Etymologica.

- Reitzenstein**, R., Geschichte d. griech. E. gr. 8. 1896. *M.* 18.—

Herondas.

- Crusius**, O., Unters. z. d. Mimiamben d. H. gr. 8. 1892. *M.* 6.—

Hesiodus.

- Dimltričević**, M. R., studia Hesiodica. gr. 8. 1900. *M.* 6.—
Steitz, Aug., die Werke und Tage d. H. nach ihrer Komposition. gr. 8. 1869. *M.* 4.—

Homerus.

- Autenrieth**, G., Wörterbuch zu den Homer. Gedichten. 10. Aufl., von Kaegi. gr. 8. 1904. *M.* 3.60.
Frohwein, E., verbum Homericum. gr. 8. 1881. *M.* 3.60.
Gehring, A., index Hom. Lex.-8. 1891. *M.* 16.—

Homerus.

- Gladstone's**, W. E., Homerische Studien, frei bearbeitet von A. Schuster. gr. 8. 1863. *M.* 9.—
Kammer, E., die Einheit der Odyssee. gr. 8. 1873. *M.* 16.—
La Roche, J., die Homerische Textkritik im Altertum. gr. 8. 1866. *M.* 10.—
Lexicon Homericum, ed. H. Ebeling. 2 voll. Lex.-8. 1874/1885. Vol. I. *M.* 42.—, Vol. II. *M.* 18.—
Ludwich, A., die Homervulgata als voralexandrinisch erwiesen. gr. 8. 1898. *M.* 6.—
Noack, F., Homerische Paläste. gr. 8. 1903. *M.* 2.80 3.80.
Nutzhorn, F., die Entstehungsw. d. Hom. Gedichte. gr. 8. 1869. *M.* 5.—
Volkmann, R., die Wolfischen Prolegomena. gr. 8. 1871. *M.* 8.—

Isocrates.

- Preuß**, S., index Isocratens. gr. 8. 1904. *M.* 8.—

Lucian.

- Helm**, R., L. und Menipp. gr. 8. 1906. *M.* 10.— 13.—

Oratores.

- Blaß**, Fr., die attische Beredsamkeit. 3 Abt. 2. Aufl. gr. 8. I. 1887. *M.* 14.— 16.— II. 1892. *M.* 14.— 16.— III. 1. 1893. *M.* 16.— 18.— III. 2. 1898. *M.* 12.— *M.* 14.—

Pindarus.

- Rumpel**, J., lexicon Pindaricum. gr. 8. 1883. *M.* 12.—

Plato.

- Immisch**, O., philologische Studien zu Pl. I. Heft. Axiochus. gr. 8. 1896. *M.* 3.— II. Heft. De recens. Platon. praesidiis atque rationibus. gr. 8. 1903. *M.* 3.60.
***Raeder**, H., Pl.'s philosophische Entwickl. gr. 8. 1905. *M.* 8.— 10.—
Ritter, C., Pl. Gesetze. Darstellung des Inhalts. 8. 1896. *M.* 3.20. Kommentar zum griech. Text. *M.* 10.—
Schmidt, H., kritischer Kommentar zu P. Theätet. gr. 8. 1877. *M.* 4.—
 — exegetischer Komment. z. P. Theätet. gr. 8. 1880. *M.* 3.20.
Wohlrab, M., vier Vorträge über Pl. 8. 1879. *M.* 1.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

Poetae comici.

Ziellński, Th., Gliederung der altattisch. Komödie. gr. 8. 1885. *M.* 10.—

Sophocles.

Plüß, Th., S. Elektra. Eine Auslegung. gr. 8. 1891. *M.* 3.—

Theocritus.

Rumpel, J., lexicon Theocriteum. gr. 8. 1879. *M.* 8.—

Thucydides.

Herbst, L., zu Th. Erklärungen und Wiederherstellungen. I. Reihe. Buch I bis IV. gr. 8. 1892. *M.* 2.80. II. Reihe. Buch V—VIII. gr. 8. 1893. *M.* 3.60.

Stahl, I. M., quaestiones grammaticae ad Th. pertinentes. Auctas et correctas iterum edidit St. gr. 8. 1886. *M.* 1.60.

2. Zu den lateinischen Schriftstellern.

Caesar, C. Iulius.

Ebeling, H., Schulwörterbuch zu Caesar. 6. Aufl. gr. 8. 1907. *M.* 1.80.

Meuge et Preuß, lexicon Caesarianum. Lex.-8. 1885/90. *M.* 18.—

Cicero, M. Tullius.

Schmidt, O. E., der Briefwechsel des C. gr. 8. 1893. *M.* 12.—

Ziellński, C. im Wandel der Jahrhunderte. 8. 2. Aufl. 1907. *M.* 2.40.

Horatius.

Friedrichs, J. G., Q. Horatius Flaccus. Phil. Unters. gr. 8. 1894. *M.* 6.—

Keller, O., Epilegomena zu H. 3 Teile. gr. 8. (je *M.* 8.—) *M.* 24.— I. Teil. 1879. II. u. III. Teil. 1880.

Müller, L., Q. Horatius Flaccus. 8. 1880. *M.* 2.40.

Plüß, Th., Horazstudien. Alte und neue Aufsätze über Horazische Lyrik. gr. 8. 1882. *M.* 6.—

*Stemplinger, Ed., das Fortleben der H'schen Lyrik seit der Renaissance. gr. 8. 1906. *M.* 8.— 9.—

Iuris consulti.

Kalb, W., Roms Juristen nach ihrer Sprache. gr. 8. 1890. *M.* 4.—

Lucilius.

Müller, L., Leben u. Werke des C. Lucilius. gr. 8. 1876. *M.* 1.20.

Ovidius.

Ziebelis-Polke, Wörterbuch zu O. Metamorphosen. 5. Aufl. gr. 8. 1893. *M.* 4.40 4.80.

Stange, O., kleines Wörterbuch zu O.'s Metamorphosen. gr. 8. 1891. *M.* 2.50.

Tolkiehn, J., quaest. ad. Heroides O. spect. gr. 8. 1888. *M.* 2.80.

Plautus.

Ritschl, Fr., prolegomena de rationibus emendationis Plautinae. gr. 8. 1880. *M.* 1.—

Tacitus.

Draeger, A., über Syntax und Stil des T. 3. Aufl. gr. 8. 1882. *M.* 2.80.

Gerber et Greef, lexicon Taciteum. Lex.-8. 1877—1903. *M.* 64.—

Vergilius.

Comparetti, V. im Mittelalter. gr. 8. 1875. *M.* 6.—

Heinze, E., Vergils epische Technik. gr. 8. 1903. *M.* 12.— 14.—

Plüß, V. und die epische Kunst. gr. 8. 1884. *M.* 8.—

*Skutsch, F., aus V.'s Frühzeit. gr. 8. 1901. *M.* 4.— 4.60.

*— Gallus u. V. (A. V.'s Frühzeit, II. Teil). gr. 8. 1906. *M.* 5.— 5.60.

Sonntag, M., V. als bukolischer Dichter. gr. 8. 1891. *M.* 5.—

Weidner, A., Kommentar zu V.'s Aeneis. B. I u. II. gr. 8. 1869. *M.* 8.—

B.G. Teubners Philologischer Katalog

(Klassische Altertumswissenschaft, Allgemeine Sprachwissenschaft, Neuere Geschichte, Sprache und Literatur, Philosophie, Religionswissenschaft, Länder- und Völkerkunde, Volkswirtschaftslehre, Rechts- und Staatswissenschaften, Universitäts- und Unterrichtswesen, Illustrierter Anhang)

Neue Ausgabe 1907 mit illustriertem Anhang, enthaltend eine reiche Auswahl von Werken der klassischen Altertumswissenschaft mit ausführlichen Inhaltsangaben, Besprechungen, vielfach auch Probeabschnitten aus den Werken selbst

== Umsonst und postfrei vom Verlag. ==

C. Wichtige Handbücher und neuere Erscheinungen aus dem Gebiete der klassischen Philologie.

Die auf einzelne Schriftsteller (oder Literaturgattungen) bezüglichen Schriften s. o. S. 13 ff.

- Archiv für lateinische Lexikographie und Grammatik** mit Einschluß des älteren Mittelalters, herausg. v. Ed. v. Wölfflin. I—XIV. Band, gr. 8. 1884—1906. Preis für den Band von 4 Heften M. 12.— XV. Band, gr. 8. 1906—07. 4 Hefte. M. 14.—
Band I vergriffen. Ermäß. Preis für Band II bis X zusammen M. 54.—
— X. Band. Ergänzungsheft: Register zu Band I—X. M. 2.—
- Archiv für Papyrusforschung und verwandte Gebiete**, hrsg. von U. Wilcken. Jährlich 4 Hefte. M. 24.—
- Archiv für Religionswissenschaft**, hrsg. von A. Dieterich. Jährlich 4 Hefte. M. 16.— Mit der Zeitschriftenschan der Hessischen Blätter f. Volkskunde. M. 20.—
- Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte und deutsche Literatur und für Pädagogik.** Hrsg. von J. Ilberg und B. Gerth. Preis für den Jahrgang von 10 Heften M. 30.—
- Byzantinische Zeitschrift.** Unter Mitwirkung vieler Fachgenossen hrsg. von K. Krumbacher. Preis für den Band von jährlich 4 Heften M. 20.—
- Die griechische und lateinische Literatur und Sprache.** Bearbeitet von U. v. Wilamowitz-Moellendorf, K. Krumbacher, J. Wackernagel, Fr. Leo, E. Norden, Fr. Skutsch. 2. Auflage. (Die Kultur der Gegenwart. Ihre Entwicklung und ihre Ziele. Herausg. von Prof. Paul Hinneberg. Teil I, Abt. 8.) M. 10.—, geb. M. 12.—
- Ausfeld, A.** der griechische Alexanderroman. Nach des Verfassers Tode herausgegeben von W. Kroll. M. 8.— 10.—
- Bardt, C.** zur Technik des Übersetzens lateinischer Prosa. M. —. 60.
- Baumgarten, F., F. Poland und R. Wagner,** die hellenische Kultur. 2. Auflage. Mit 7 Tafeln u. 1 Karte in Mehrfarbendruck, 2 Doppeltafeln in Schwarzdruck, 2 Karten und gegen 400 Abbildungen im Text. M. 10.— 12.—
- Bender, H.** Grundriß der römischen Literaturgeschichte für Gymnasien. III. Teil. 2. Aufl. M. 1.—
- Benseler, G. E. und K. Schenkl,** griechisch-deutsches und deutsch-griechisches Schulwörterbuch. 2 Teile.
I. Teil. Griechisch-deutsches Schulwörterbuch. 12. Aufl., bearb. von A. Kaegi. M. 6.75 8.— II. Teil. Deutsch-griechisches Schulwörterbuch. 5. Auflage, bearb. von K. Schenkl. M. 9.— 10.50.
- Birt, Th.** die Buchrolle in der Kunst. Archäol.-antiquar. Untersuchungen zum antiken Buchwesen. Mit 190 Abbildungen. M. 12.— 15.—
- Blaß, F.** die attische Beredsamkeit. 3 Abt. 2. Aufl. M. 56.— 64.—
I. Abteil. Von Gorgias bis zu Lysias. M. 14.— 16.— II. Abteil. Isokrates und Isaios. M. 14.— 16.— III. Abteil. 1. Abschn. Demosthenes. M. 16.— 18.— III. Abteil. 2. Abschn. Demosthenes' Genossen und Gegner. M. 12.— 14.—
- Blümner, H.** Technologie und Terminologie der Gewerbe und Künste bei Griechen und Römern. 4 Bände. Mit zahlreichen Abbildungen. M. 50.40.
- Bretzl, H.** Botanische Forschungen des Alexanderzuges. Mit zahlreichen Abbild. und Kartenskizzen. M. 12.— 14.—
- Brunn, H.** kleine Schriften. Herausg. von H. Brunn und H. Bulle. 3 Bände. I. Band. Mit zahlreichen Abbild. M. 10.— M. 13.— II. Band. M. 20.— 23.— III. Band. M. 14.— 17.—
- Cantor, M.** Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. I. Band. Von den ältesten Zeiten bis 120 n. Chr. 3. Aufl. M. 24.—
- Commentarii notarum Tironianarum** ed. W. Schmitz. Mit 12 Taf. in Mappe. M. 40.—
- Crönert, Guil.** Memoria Graeca Herculanensis, cum titulorum Aegypti papyrorum codicum denique testimoniis comparatam proposuit G. C. M. 12.—
- Cumont, F.** die Mysterien des Mithra. Ein Beitrag z. Religionsgeschichte der römisch. Kaiserzeit. Autor. deutsche Ausgabe von G. Gehrich. Mit 9 Abbild. im Text und auf 2 Tafeln, sowie 1 Karte. M. 5.— 5.60.

Die **fetten** Ziffern verstehen sich für **gebundene** Exemplare.

- Diels, H.**, Elementum. Eine Vorarbeit zum griech. u. latein. Thesaurus. *M.* 3.—
- Dieterich, A.**, Nekyia. Beitr. zur Erklärung d. neuentdeckten Petrusapokalypse. *M.* 6.—
- eine Mithrasliturgie. *M.* 6.— 7.—
- Mutter Erde. Ein Versuch über Volksreligion. *M.* 3.20 3.80.
- Dizacko, K.**, Untersuchungen über ausgewählte Kapitel des antiken Buchwesens. *M.* 6.—
- Finsler, S.**, Homer. Erläuterungen. (Aus deutsch. Lesebüchern VI, 2.) *M.* 6.— 7.40.
- Gardthausen, V.**, Augustus und seine Zeit. 2 Teile.
- I. Teil. I. Band. *M.* 10.— II. Band. *M.* 12.—
- III. Band. *M.* 8.— Zusammengeb. *M.* 32.—
- II. Teil. (Anmerk.) I. Band. *M.* 6.— II. Band. *M.* 9.— III. Band. *M.* 7.— Zusammengeb. *M.* 24.—
- Griechische Paläographie. Mit 12 Tafeln u. vielen Illustrationen im Text. *M.* 18.40.
- Geffen, S.**, Das griechische Drama. Äschylos, Sophokles, Euripides. Mit einem Plane. *M.* 1.60 2.20.
- Gelzer, H.**, ausgewählte kleine Schriften. Mit einem Porträt Gelzers. *M.* 5.— 6.—
- Gereke, A.**, u. Ed. Norden, Einleitung in die klassische Philologie u. Altertumswissenschaft. Unter Mitwirkung von E. Bethe, J. L. Heiberg, B. Keil, P. Kretzschmer, K. J. Neumann, E. Pernice, P. Wendland, S. Wide, Fr. Winter, herausg. von A. Gereke u. E. Norden. 2 Bände. geb. je ca. *M.* 10.— [U. d. Pr.]
- Gilbert, G.**, Handbuch der griech. Staatsaltertümer. 2 Bände. *M.* 13.60.
- I. Band. Der Staat der Lakedaimonier und der Athener. 2. Aufl. *M.* 8.— II. Band. *M.* 5.60.
- O., Geschichte und Topographie der Stadt Rom im Altertum. 3 Abt. *M.* 24.—
- I. Abteil. *M.* 6.— II. Abteil. *M.* 8.—
- III. Abteil. *M.* 10.—
- die meteorologischen Theorien des griechischen Altertums. Mit 12 Figuren im Text. *M.* 20.— 22.50.
- Grammatik**, historische, der lateinischen Sprache. Unter Mitwirkung von H. Blase, A. Dittmar, J. Golling, G. Herbig, C. F. W. Müller, J. H. Schmalz, Fr. Stolz, J. Thüssing und A. Weinold, hrsg. von G. Landgraf. In mehreren Bänden. gr. 8.
- I. Band. Von Fr. Stolz. I. Hälfte: Einleitung und Lautlehre. II. Hälfte: Stammbildungslehre. 1894. 1895. je *M.* 7.—
- III. Band. Syntax des einfachen Satzes. I. Heft: Einleitung, Literatur, Tempora und Modi, Genera Verbi. 1903. *M.* 8.— [Fortsetzung u. d. Pr.]
- Supplement: Müller, lateinische Kasuslehre, herausg. von F. Skutsch. [U. d. Pr.]
- Gudeman, A.**, Grundriß der Geschichte der klassischen Philologie. *M.* 4.80 5.20.
- Hagen, H.**, gradus ad criticon. Für philologische Seminaristen und zum Selbstgebrauch. *M.* 2.80.
- Heinichen, Fr. A.**, lateinisch-deutsches und deutsch-latein. Schulwörterbuch. 2 Teile. I. Teil. Lateinisch-deutsches Schulwörterbuch. 7. Aufl., bearb. von C. Wagener. *M.* 6.30 7.50. II. Teil. Deutsch-lateinisches Schulwörterbuch. 5. Aufl., bearb. von C. Wagener. *M.* 5.25 6.50.
- Helbig, W.**, Führer durch die öffentlichen Sammlungen der klassischen Altertümer in Rom. 2 Bände. 2. Aufl. geb. *M.* 15.— [Die Bände sind nur zusammen verkäuflich.]
- auf extradünnes Papier gedruckt und mit Schreibpapier durchschossen, zum Handgebrauch für Fachgelehrte. geb. *M.* 17.—
- Herkenrath, E.**, der Enoplios. Ein Beitrag zur griechisch. Metrik. *M.* 6.— 8.—
- Herzog, E.**, Geschichte und System der röm. Staatsverfassung. 2 Bände. *M.* 33.—
- I. Band. Königszeit u. Republik. *M.* 15.—
- II. Band. Die Kaiserzeit von der Diktatur Cäsars bis zum Regierungsantritt Diokletians. I. Abt. Geschichtliche Übersicht. *M.* 10.— II. Abt. System der Verfassung der Kaiserzeit. *M.* 8.—
- Hoffmann, M.**, August Boeckh. Lebensbeschreibung und Auswahl aus seinem wissenschaftlichen Briefwechsel. Ermäß. Preis. *M.* 7.— 9.—
- Imhoof-Blumer, F.**, Porträtköpfe v. römisch. Münzen der Republik und der Kaiserzeit. Für den Schulgebrauch herausgeg. [Mit 4 Lichtdrucktafeln. 2. Aufl. kart. *M.* 3.20.
- Porträtköpfe auf antiken Münzen hellenischer und hellenistischer Völker. Mit Zeittafeln der Dynastien des Altertums nach ihren Münzen. Mit 296 Bildnissen in Lichtdruck. kart. *M.* 10.—
- und O. Keller, Tier- und Pflanzenbilder auf antiken Münzen u. Gemmen. 26 Lichtdrucktafeln mit 1352 Abbild. u. 178 Seiten erläuterndem Text. geb. *M.* 24.—
- Immisch, O.**, die innere Entwicklung des griechischen Epos. Ein Baustein zu einer historischen Poetik. *M.* 1.—
- Kaerst, J.**, Geschichte des hellenistischen Zeitalters. In 3 Bänden.
- I. Band. Die Grundlegung des Hellenismus. *M.* 12.— 14.—
- die antike Idee der Ökumene in ihrer politischen und kulturellen Bedeutung. *M.* 1.20.
- Keller, O.**, lateinische Volksetymologie und Verwandtes. *M.* 10.—
- Klotz, Reinh.**, Handbuch der lateinischen Stilistik. Nach des Verf. Tode herausgeg. von Rich. Klotz. *M.* 4.80.
- Rich., Grundzüge altrömischer Metrik. *M.* 12.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Krumbacher, K., die Photographie i. Dienste der Geisteswissenschaften. Mit 15 Tafeln. *M.* 3.60.
- Lehmann, K., die Angriffe der drei Barkiden auf Italien. Drei quellenkritisch-kriegsgeschichtliche Untersuch. Mit 4 Karten, 5 Plänen und 6 Abbild. *M.* 10.— 13.—
- Lehrs, K., populäre Aufsätze aus dem Altertum, vorzugsweise zur Ethik und Religion der Griechen. 2. Aufl. *M.* 11.—
- Leo, Fr., die griechisch-römische Biographie nach ihrer literarischen Form. *M.* 7.—
- Lexikon, ausführliches, der griechischen und römischen Mythologie. Im Verein mit vielen Gelehrten hrsg. von W. H. Roscher. Mit zahlreich. Abbild. 3 Bände. Lex.-8. I. Band. (A—H). *M.* 34.— II. Band. (I—M). *M.* 38.— III. Band. 37.—56. Lieferung. Jede Lieferung *M.* 2.— Supplemente: I. Bruchmann, epitheta deorum quae apud poetas Graecos leguntur. *M.* 10.— II. Carter, epitheta deorum. *M.* 7.— III. Berger, mythische Kosmographie der Griechen. *M.* 1.80.
- Müller's Reallexikon des Klass. Altertums für Gymnasien. 7. verb. Auflage, herausgegeben von Erler. Mit zahlreichen Abbildungen. *M.* 14.— 16.50.
- Ludwich, A., Aristarchs Homerische Textkritik nach den Fragmenten des Didymos dargestellt und beurteilt. Nebst Beilagen. 2 Teile. *M.* 28.— [I. Teil. *M.* 12.— II. Teil. *M.* 16.—]
- Masqueray, F., Abriss der griechisch. Metrik. Aus dem Französischen übersetzt von Br. Preßler. *M.* 4.40 5.—
- Mayser, E., Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit. Mit Einschluß der gleichzeitigen Ostraka und der in Ägypten verfaßten Inschriften. Laut- und Wortlehre. *M.* 14.— 17.—
- Misch, G., Geschichte der Autobiographien. I. Band: Das Altertum. *M.* 8.— 10.—
- Mittels, L., Reichsrecht und Volksrecht in den östlichen Provinzen des römischen Kaiserreichs. *M.* 14.—
- zur Geschichte der Erbpacht im Altertum. Lex.-8. *AGWph.* XX. *M.* 2.—
- ausd. griech. Papyrusurkunden. *M.* 1.20.
- Mommsen, A., Feste der Stadt Athen im Altertum, geordnet nach attischem Kalender. Umarbeitung der 1864 erschienenen Heortologie. *M.* 16.—
- Nilsson, M. P., griechische Feste von religiöser Bedeutung mit Ausschluß der attischen. *M.* 12.— 15.—
- Norden, Ed., die antike Kunstprosa vom VI. Jahrhundert v. Chr. bis in die Zeit der Renaissance. 2 Bände. (Einzeln jeder Band *M.* 14.— 16.—) *M.* 28.— 32.—
- Otto, W., Priester und Tempel im hellenistischen Ägypten. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte des Hellenismus. Band I. *M.* 14.— 17.— Band II. [U. d. Pr.]
- Peter, H., die geschichtliche Literatur über die römische Kaiserzeit bis Theodosius I. und ihre Quellen. 2 Bände. Je *M.* 12.—
- der Brief in der römischen Literatur. Literaturgeschichtliche Untersuchungen u. Zusammenfassungen. *M.* 6.—
- Poland, F., Geschichte des griechischen Vereinswesens. *JG XXXVIII.* [U. d. Pr.]
- Ribbeck, O., Friedrich Wilhelm Ritschl. Ein Beitrag zur Geschichte der Philologie. 2 Bände. *M.* 19 20.
- Reden und Vorträge. *M.* 6.— 8.—
- Riese, A., das rheinische Germanien in der antiken Literatur. *M.* 14.—
- Roßbach, A., und R. Westphal, Theorie der musischen Künste der Hellenen. (Als 3. Auflage der Roßbach-Westphalschen Metrik. 3 Bände. *M.* 36.—
- I. Band. Griechische Rhythmik von Westphal. *M.* 20. II. Band. Griechische Harmonik und Melopöie von Westphal. *M.* 6 80. III. Band. I. Abt. Allgemeine Theorie der griechisch. Metrik von Westphal und Gleditsch. *M.* 8.— II. Abt. Griechische Metrik mit besonderer Rücksicht auf die Strophengattungen und die übrigen melischen Metra von Roßbach und Westphal. *M.* 14.—
- Schaefer, A., Demosthenes und seine Zeit. 2., rev. Ausgabe. 3 Bände. gr. 8. *M.* 30.—
- Schmarsow, A., Grundbegriffe der Kunstwissenschaft. *M.* 9.— 10.—
- Schmidt, J. H. H., Synonymik der griechisch. Sprache. 4 Bände. *M.* 54.—
- Handbuch der lateinischen und griechischen Synonymik. *M.* 12.—
- Schneider, A., das alte Rom, Entwicklung seines Grundrisses und Geschichte seiner Bauten. Auf 12 Karten und 14 Tafeln dargestellt. Quer-Folio. geb. *M.* 16.—
- die 12 Pläne auf festem Papier apart. *M.* 6.—
- Schwartz, E., Charakterköpfe aus der antiken Literatur. Fünf Vorträge: 1. Hesiod und Pindar, 2. Thukydides und Euripides, 3. Sokrates und Plato, 4. Polybios und Poseidonios, 5. Cicero. 2. Aufl. *M.* 2.— 2.60.
- Sittl, K., die Gebärden der Griechen und Römer. Mit zahlreich. Abbild. *M.* 10.—
- Sitzler, J., Abriss der griechischen Literaturgeschichte. I. Band: Bis zum Tode Alexanders des Großen. *M.* 4.—
- Stemplinger, Ed., das Fortleben der horazischen Lyrik seit der Renaiss. *M.* 8.— 9.—
- Stoll, G., die Sagen des klassischen Altertums. 6. Aufl. Neu bearb. von G. Sauer. 2 Bände. Mit 79 Abb. geb. *M.* 3.60, in 1 Band *M.* 6.—
- die Götter des klassischen Altertums. 8. Aufl. Neu bearb. von G. Sauer. Mit 92 Abbildungen. *M.* 4.50.
- Studziszka, F., die Siegesgöttin. Entwurf der Geschichte einer antiken Idealgestalt. Mit 12 Tafeln. *M.* 2.—

Die fetten Ziffern verstehen sich für gebundene Exemplare.

- Susemihl, F., Geschichte der griechischen Literatur in der Alexandrinerzeit. 2 Bände. I. Band. *M* 16.— 18.— II. Band. *M* 14.— *M* 16.—
- Teuffel, W. S., Geschichte der römischen Literatur. 5. Aufl., von L. Schwabe. 2 Bände. [je *M* 9.— 11.—] *M* 18.— 22.—
- Studien und Charakteristiken zur griechischen und römischen Literaturgeschichte. 2. Auflage. Mit einem Lebensabrisß des Verfassers. *M* 12.—
- Thesaurus linguae Latinae editus auctoritate et consilio academiarum quinque Germanicarum Berolinensis, Gottingensis, Lipsiensis, Monacensis, Vindobonensis. Lex.-4. 1900—1907. Vol. I. *M* 74.— 82.— Vol. II. *M* 68.40 76.40. Vol. III, fasc. 1. *M* 7.60. Vol. IV, fasc. 1—8. je *M* 7.20.
- Einbanddecke zu Band I u. II je *M* 6.—, Sammelmappe *M* 2.50.
- Index librorum scriptorum inscriptionum ex quibus exempla adferuntur. *M* 7.20.
- Einbanddecke *M* 5.—
- Thiersch, H., Pharos, Antike und Islam. Mit zahlreichen Abbildungen. [U. d. Pr.]
- Tracels-Kunb, Himmelsbild und Weltanschauung im Wandel der Zeiten. Deutsch von L. Bloch. 2. Auflage. geb. *M* 5.—
- Usener, H., Vorträge u. Aufsätze. *M* 5.— 6.—
- Vahlen, I., opuscula academica. 2 partes. Pars I. Prooemia indicibus lectionum praemissa I—XXXIII ab a. 1875 ad a. 1891. *M* 12.— 14.50. Pars II. [U. d. Pr.]
- Vaníček, Al., etymologisches Wörterbuch der lateinischen Sprache. 2. Aufl. *M* 6.—
- griechisch-lateinisches etymologisches Wörterbuch. 2 Bände. *M* 24.— [I. Band. *M* 10.— II. Band. *M* 14.—]
- Verhandlungen der 19.—49. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner. gr. 8. (Einzelne käuflich.)
- Volkman, R., Geschichte und Kritik der Wolfschen Prolegomena zu Homer. *M* 8.—
- die Rhetorik der Griechen und Römer in systemat. Übersicht dargestellt. 2., verbesserte Auflage. *M* 12.—
- Wachsmuth, C., die Stadt Athen im Altertum. I. Band. Mit 2 Karten. *M* 20.— II. Band. 1. Abteil. *M* 12.— [2. Abteil. in Vorber.]
- Weicker, G., der Seelenvogel in der alten Literatur und Kunst. Eine mythologisch-archäologische Untersuchung. Mit 109 Abbildungen im Text. *M* 28.—
- Wette, C., Charakteristik der lateinischen Sprache. 3. Auflage. *M* 2.80 3.40.
- Wislicenus, W. F., astronom. Chronologie. Ein Hilfsbuch für Historiker, Archäologen und Astronomen. *M* 5.—
- Witte, C., Singular und Plural. Forschungen über Form und Geschichte der griechischen Poesie. *M* 8.— 9.—

Neue Jahrbücher

für das klassische Altertum, Geschichte und deutsche Literatur und für Pädagogik.

Herausgegeben von J. Ilberg und B. Gerth.

10. Jahrgang 1907. Preis für den Jahrgang von 10 Heften *M* 30.—

Die erste Abteilung der „Neuen Jahrbücher“ will für die drei ersten im Titel genannten Wissenschaftsgebiete, die durch zahllose Fäden miteinander verbunden die Grundlage unserer historischen Bildung im weiteren und tieferen Sinne ausmachen, einem bei der zunehmenden Ausdehnung aller Forschungszweige immer dringender werdenden Bedürfnis dienen. Dem einzelnen, der überhaupt nicht oder nur auf kleinem Gebiete selbstforschend tätig sein kann, wird die Möglichkeit geboten, den hauptsächlichsten Fortschritten der Wissenschaft auf den ihm durch den Beruf und eigene Studien naheliegenden Gebieten zu folgen.

Die zweite Abteilung will Fragen der theoretischen und praktischen Pädagogik an höheren Schulen erörtern und der Erforschung ihrer Geschichte dienen.

===== Probeheft für 3 Mark vom Verlag. =====

Verlag von B. G. Teubner in Leipzig und Berlin.

Das Erlebnis und die Dichtung. Lessing, Goethe, Novalis, Hölderlin.

Vier Aufsätze von W. Dilthey. 2. Auflage. [VII u. 455 S.] gr. 8. 1907. geh. M. 5.—, in Leinwand geb. M. 6.—

„... Mit dem gleichen Verständnis hat Dilthey diese vier Dichterserscheinungen in der Wurzel ihres Wesens erfaßt und zugleich das Erdreich und das Klima untersucht, worin sie wuchsen. Die zwei urgesunden Geister Lessings und Goethes erschließt uns seine feine Analyse ebenso vollständig, wie die krankhafte Psyche eines Novalis und Hölderlin. Immer ist es eine in sich beruhende Welt, die er uns eröffnet, die, wie die Bilder Chodowieckis, Menzels oder Schwind's, stets die geistige Atmosphäre einer ganzen Zeitperiode mit sich heraufbringen. Ebenso sehr wie durch den künstlerischen Charakter der Darstellung ist diese Wirkung durch den in die Tiefe und Weite dringenden Blick, die umfassende Bildung des Berliner Gelehrten erreicht. Solche Essays belehren uns mehr als die breiten Bettelappene der Literaturgeschichte, die in Deutschland ein so großes Publikum haben, und die dickleibigen Monographien, womit unsere Zeit so freigebig ist.“
(Frankfurter Zeitung.)

Psychologie und Volksdichtung. Von Dr. Otto Böckel. [VI u. 432 S.]

gr. 8. 1906. geh. M. 7.—, in Leinwand geb. M. 8.—

Das Buch führt uns in die Wunderwelt der Volksdichtung. Allen seinen Regungen und Erscheinungsformen spürt es nach und schildert sie bei strenger Wissenschaftlichkeit in anmutiger, lebendiger Form.

Zuerst wird der Ursprung des Volksgesanges erläutert, dann das Wesen und Entstehen des Volksliedes, seine Sprache und Wirkung, Lebensfähigkeit, sein Wandern und Verschwinden. Andere Abschnitte behandeln die Volkssänger, die Stätten des Volksgesangs, das Gefühlsleben und den Optimismus im Volksliede, die Totenklage, die Wechselbeziehung zwischen Natur und Mensch, zwischen Geschichte und Volksdichtung. Ein besonderes Kapitel ist den Frauen und ihrem Anteil am Volksgesange eingeräumt. Schließlich werden die Spott-, Kriegs- und Hochzeitslieder behandelt.

Arbeit und Rhythmus. Von Professor Dr. Karl Bücher. 3. Aufl. Mit

einem Titelbild. [X u. 455 S.] gr. 8. 1902. geh. M. 7.—, in Leinwand geb. M. 8.—

„... Die übrige Gemeinde allgemein Gebildeter, welche nicht nur diese oder jene Einzelheit der in der Bücherschen Arbeit enthaltenen wissenschaftlichen Errungenschaften interessiert, sondern die sich für die Gesamtheit des selbständigen und weitgreifenden Überblicks über den vielverschlungenen Zusammenhang von Arbeit und Rhythmus aufrichtig freuen darf, wird meines Erachtens dem bewährten Forscher auch dafür besonders dankbar sein, daß er ihr einen wertvollen Beitrag zu einer Lehre geliefert hat, welche die edelsten Genüsse in unserm armen Menschenleben vermittelt, nämlich zur Lehre von der denkenden Beobachtung, nicht nur weiterschütternder Ereignisse, sondern auch alltäglicher, auf Schritt und Tritt uns beegnender Geschehnisse.“

(G. v. Mayr in der Beilage z. Allgem. Ztg.)

Die Renaissance in Florenz und Rom. Acht Vorträge von Professor

Dr. K. Brandi. 2. Auflage. [X u. 265 S.] gr. 8. 1903. geh. M. 5.—, in Leinwand geb. M. 6.—

Das Buch bietet die erste zusammenfassende und entwickelnde Behandlung dieser für die Geschichte des menschlichen Geistes so bedeutenden Zeit. Alle wichtigen Erscheinungen des Lebens, Sozialgeschichte und Politik, Kunst und Wissenschaft, kommen gleichmäßig zur Geltung. Die Ausstattung des Buches ist im Sinne der Drucke aus der Renaissancezeit gehalten.

„Wir haben ein ganz vortreffliches Buch vor uns, das mit weiser Ökonomie den reichen Stoff beherrschend, weiteren Kreisen der Gebildeten, die das Bedürfnis empfinden, die unsterbliche Kunst der italienischen Renaissance im Zusammenhang mit der Zeitgeschichte, von der sie abhängig ist, zu begreifen, nur lebhaft empfohlen werden kann.“

(Kölnische Zeitung.)

„Im engsten Raum stellt sich die gewaltigste Zeit dar, mit einer Kraft und Gedrungenheit, Schönheit und Kürze des Ausdrucks, die klassisch ist.“
(Die Nation.)

Verlag von B. G. Teubner in Leipzig und Berlin.

Zur Einführung in die Philosophie der Gegenwart. Acht Vorträge.
 Von Professor Dr. A. Riehl. 2. Auflage. [IV u. 274 S.] 8. 1904.
 geh. M. 3.—, in Leinwand geb. M. 3.60.

„Von den üblichen Einleitungen in die Philosophie unterscheidet sich Riehls Buch nicht bloß durch die Form der freien Rede, sondern auch durch seine ganze methodische Auffassung und Anlage, die wir nur als eine höchst glückliche bezeichnen können. Nichts von eigenem System, nichts von langatmigen logischen, psychologischen oder gelehrten historischen Entwicklungen, sondern eine lebendig anregende und doch nicht oberflächliche, vielmehr in das Zentrum der Philosophie führende Betrachtungsweise. . . . Es ist hoch erfreulich, daß Alois Riehl, der außer seinem großen Werke über den philosophischen Kritizismus und seiner bekannten Nietzsche-Monographie bisher nichts Zusammenfassendes veröffentlichte, uns diese seine „Einführung“ gegeben hat. . . . Wir möchten somit das philosophische Interesse, das sich, wie aus manchen Anzeichen zu entnehmen, auch im höheren Lehrerstand gegenwärtig in erhöhtem Maße zu regen scheint, mit Nachdruck auf Riehls Schrift hinweisen. Wir wüßten außer F. A. Langes Geschichte des Materialismus — vor dem es die Kürze voraus hat — kaum ein anderes Buch, das so geeignet ist, philosophieren zu lehren.“

(Monatsschrift für höhere Schulen.)

Einleitung in die Philosophie. Von Professor Dr. Hans Cornelius.
 [XIV u. 357 S.] gr. 8. 1903. geh. M. 4.80, in Leinwand geb. M. 5.60.

„Es ist aber ein Vorteil der „Einleitung“, daß sie die oben ausgesprochenen Bedenken leicht nahelegt, die nichts anderes als Probleme der heutigen Wissenschaft sind und namentlich durch die fragliche Konsolidierung der heterogenen Entwicklungsreihen des Denkens ins Licht gesetzt werden. Diese Konsolidierung hat eben zur Folge, daß die „Einleitung“ keiner der von uns eingangs für eine solche hingestellten Möglichkeiten sondern allen zugleich entspricht, und darum ist das Buch die vorzüglichste Einführung in das philosophische Gewirr, aus welchem die erkenntnistheoretische Methode herausführt.“

(Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik.)

Natursagen. Eine Sammlung naturdeutender Sagen, Märchen, Fabeln und Legenden. Von Oskar Dähnhardt. Mit Beiträgen von V. Armhaus, M. Boehm, J. Bolte, K. Dieterich, H. F. Feilberg, O. Hackman, M. Hiecke, W. Hnatjuk, B. Ilg, K. Krohn, A. von Löwis of Menar, O. Polivka, E. Rona-Sklarek, St. Zdzarski und anderen. Band I: Sagen zum Alten Testament. [XIV u. 376 S.] Lex-8. 1907. geh. M. 8.—, in Leinwand geb. M. 10.50.

Die Mannigfaltigkeit der Natur hat den Menschen von jeher zum Nachsinnen über das Warum ihrer Erscheinungen angeregt, und so entstanden Sagen, in denen der Ursprung oder die Eigenart von Naturtatsachen aus erdichteten Begebenheiten abgeleitet ist. Sie sind bei allen Völkern in erstaunlicher Menge vorhanden. Ihre Entwicklungsgeschichte bildet den Inhalt dieses Werkes, das einen bisher fast unbekannten Stoff der Wissenschaft zugänglich macht. Um zu sicheren Schlußfolgerungen und klaren Ergebnissen zu gelangen, dient dem Herausgeber die zwingende Kraft des Massenbeweises, den er aus den Sagen aller Völker der Erde gewinnt. Der erste Band zeigt, daß die poetische Naturerklärung auch auf dem Gebiete biblischer Volksüberlieferung sagenbildend gewirkt hat. Er bringt Sagen zum A. T., die unter der nachdrücklichsten Einwirkung iranischer, indischer, gnostischer, moslemischer und jüdischer Tradition, wie auch unter dem Einfluß apokrypher Schriften sich entwickelt haben. Das ganze Werk, das auf sechs bis acht Bände berechnet ist, stellt sich die Aufgabe, die Geistesgeschichte der Menschheit, insbesondere aber die vergleichende Sagen- und Märchenforschung, die Völkerpsychologie und Religionswissenschaft zu fördern.

Himmelsbild und Weltanschauung im Wandel der Zeiten. Von Professor Troels-Lund. Autorisierte Übersetzung von L. Bloch.
 2. Auflage. [VIII u. 286 S.] gr. 8. 1900. In Leinwand geb. M. 5.—

„. . . Es ist eine wahre Lust, diesem kundigen und geistreichen Führer auf dem langen, aber nie ermüdenden Wege zu folgen, den er uns durch Asien, Afrika und Europa, durch Altertum und Mittelalter bis herab in die Neuzeit führt. . . . Es ist ein Werk aus einem Guß, in großen Zügen und ohne alle Kleinlichkeit geschrieben, dem wir einen recht großen Leserkreis nicht nur unter den zünftigen Gelehrten, sondern auch unter den gebildeten Laien wünschen.“ (Jahrbücher f. d. klass. Altert.)

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

DIE KULTUR DER GEGENWART

IHRE ENTWICKLUNG UND IHRE ZIELE

HERAUSGEGEBEN VON PROF. PAUL HINNEBERG

In 4 Teilen. Lex.-8. Jeder Teil zerfällt in einzelne inhaltlich vollständig in sich abgeschlossene und einzeln käufliche Bände (Abteilungen.)

Teil I: Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete. 1. Hälfte. Religion und Philosophie, Literatur, Musik und Kunst (mit vorangehender Einleitung zu dem Gesamtwerk).

Teil II: Die geisteswissenschaftlichen Kulturgebiete. 2. Hälfte. Staat und Gesellschaft, Recht und Wirtschaft.

Teil III: Die naturwissenschaftlichen Kulturgebiete. Mathematik, Anorganische und organische Naturwissenschaften, Medizin.

Teil IV: Die technischen Kulturgebiete. Bautechnik, Maschinentechnik, industrielle Technik, Landwirtschaftliche Technik, Handels- und Verkehrstechnik.

Die „Kultur der Gegenwart“ soll eine systematisch aufgebaute, geschichtlich begründete Gesamtdarstellung unserer heutigen Kultur darbieten, indem sie die Fundamentalergebnisse der einzelnen Kulturgebiete nach ihrer Bedeutung für die gesamte Kultur der Gegenwart und für deren Weiterentwicklung in großen Zügen zur Darstellung bringt. Das Werk vereinigt eine Zahl erster Namen aus allen Gebieten der Wissenschaft und Praxis und bietet Darstellungen der einzelnen Gebiete jeweils aus der Feder des dazu Berufensten in gemeinverständlicher, künstlerisch gewählter Sprache auf knappstem Raume.

„Teubners gelehrtes Sammelwerk ist längst in allen Händen. Tausende von Privatleuten nennen seine Bände ihr eigen; in allen größeren Bibliotheken ist es zu finden. Die Großzügigkeit und Einheitlichkeit seiner Anlage, die Zahl und der Ruf seiner Mitarbeiter machen es einzigartig und nütigen auch demjenigen Anerkennung ab, der in dem Überwuchern einer enzyklopädischen Literatur nicht die erfreulichste Seite unseres Bildungslebens sieht. Wer aber das vorliegende Werk in die Hand nimmt, das schon durch seine fürstliche Ausstattung eine Art von Genuß gewährt, wird den gewaltigen Bildungsgehalt eines solchen Buches umsomehr empfinden, je näher er dem Arbeitsgebiet jener Autoren steht. Eine ungeheure Summe von geistiger Kraft ist es, die hier in einer Anzahl kleiner, fast im Plauderton niedergelegter Skizzen ihren Schlußstein findet.“

(Berliner Tageblatt.)

Probeheft und Spezial-Prospekte über die einzelnen

Abteilungen (mit Auszug aus dem Vorwort des Herausgebers, der Inhaltsübersicht des Gesamtwerkes, dem Autoren-Verzeichnis und mit Probestücken aus dem Werke) werden auf Wunsch umsonst und postfrei vom Verlag versandt.

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN

DIE KULTUR DER GEGENWART

IHRE ENTWICKLUNG UND IHRE ZIELE

HERAUSGEGEBEN VON PROF. PAUL HINNEBERG

Von Teil I und II sind erschienen:

Teil I, Abt. 1: Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart.
Inhalt: Das Wesen der Kultur: W. Lexis. — Das moderne Bildungswesen: Fr. Paulsen. — Die wichtigsten Bildungsmittel. A. Schulen und Hochschulen. Das Volksschulwesen: G. Schöppa. Das höhere Knabenschulwesen: A. Mathias. Das höhere Mädchenschulwesen: H. Gaudig. Das Fach- und Fortbildungsschulwesen: G. Kerschensteiner. Die geisteswissenschaftliche Hochschulausbildung: Fr. Paulsen. Die naturwissenschaftliche Hochschulausbildung: W. v. Dyck. B. Museen. Kunst- und Kunstgewerbe-Museen. L. Pailat. Naturwissenschaftlich-technische Museen: K. Kraepelin. C. Ausstellungen. Kunst- und Kunstgewerbe-Ausstellungen: J. Lessing. Naturwissenschaftlich-technische Ausstellungen: O. N. Witt. D. Die Musik: G. Göhler. E. Das Theater: P. Schlenther. F. Das Zeitungswesen: K. Bücher. G. Das Buch: R. Pietschmann. H. Die Bibliotheken: F. Milkau. — Die Organisation der Wissenschaft: H. Diels. [XV u. 671 S.] 1906. Preis geh. M. 16.—, in Leinwand geb. M. 18.—

Teil I, Abt. 3, 1: Die orientalischen Religionen. Bearbeitet von: Edv. Lehmann, A. Erman, C. Bezold, H. Oldenberg, J. Goldziher, A. Grünwedel, J. J. M. de Groot, K. Florenz, H. Haas. [VII u. 267 S.] 1906. Preis geh. M. 7.—, in Leinwand geb. M. 9.—

Teil I, Abt. 4: Die christliche Religion mit Einschluß der israelitisch-jüdischen Religion. Bearbeitet von: J. Wellhausen, A. Jülicher, A. Harnack, N. Bonwetsch, K. Müller, F. X. v. Funk, E. Troeltsch, J. Pohle, J. Mausbach, C. Krieg, W. Herrmann, R. Seeberg, W. Faber, H. J. Holtzmann. [XI u. 752 S.] 1906. Preis geh. M. 16.—, in Leinwand geb. M. 18.—

Teil I, Abt. 6: Systematische Philosophie. Bearbeitet von W. Dilthey, A. Riehl, W. Wundt, W. Ostwald, H. Ebbinghaus, R. Eucken, Fr. Paulsen, W. Münch, Th. Lipps. [VIII u. 432 S.] 1907. Preis geh. M. 10.—, in Leinwand geb. M. 12.—

Teil I, Abt. 7: Die orientalischen Literaturen. Mit Einleitung: Die Anfänge der Literatur und die Literatur der primitiven Völker. Bearbeitet von: E. Schmidt, A. Erman, C. Bezold, H. Gunkel, Th. Nöldeke, M. J. de Goeje, R. Pischel, K. Geldner, P. Horn, F. N. Finck, W. Grube, K. Florenz. [IX u. 419 S.] 1906. Preis geh. M. 10.—, in Leinwand geb. M. 12.—

Teil I, Abt. 8: Die griechische und lateinische Literatur und Sprache. Bearbeitet von: U. v. Wilamowitz-Moellendorf, K. Krumbacher, J. Wackernagel, Fr. Leo, E. Norden, F. Skutsch. 2. Aufl. [VIII u. 494 S.] 1907. Preis geh. M. 10.—, in Leinwand gebunden M. 12.—

Teil II, Abt. 8: Systematische Rechtswissenschaft. Bearbeitet von: R. Stammler, R. Sohm, K. Gareis, V. Ehrenberg, L. v. Bar, L. v. Seuffert, F. v. Liszt, W. Kahl, P. Laband, G. Anschütz, E. Bernatzik, F. v. Martitz. [X, LX u. 326 S.] 1906. geh. M. 14.—, in Leinwand geb. M. 16.—

LEIPZIG: TYPIS B. G. TEUBNERI